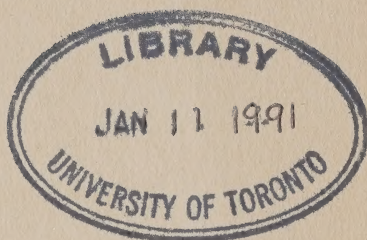

40

נייע אָפּערעם

דר. א. מוזיקאנט

דאָס נייע

אפּערא בוך

פּרייז $2.25

פארלאג מאקס יאנקאוויטש
179 איסט בראָדוויי
ניו-יאָרק

אינהאלט:

אײנלײטונג

דאָס „נײַע אָפּעראַ בוך" איז ניט נאָר נײַ אין צײַט און נײַ לױט זײַן אינהאַלט, װײַל עס ענטהאַלט פֿיעל פֿון די גאָר נײַסטע און בעסטע שאַפֿונגען אױף דעם געביט פֿון אָפּעראַ. דאָס „נײַע אָפּעראַ בוך" איז אױך נײַ און אָריגינעל לױט דעם כאַראַקטער און מעטאָדע פֿון דאַרשטעלונג און באַאַרבײַטונג.

געװײנליך װערט אין עהנליכע ביכער, סײַ אין אידיש, סײַ אין אַנדערע שפּראַכען, געגעבען דער קצור־המעשה פֿון די אָפּעראַס. דאָס לאָזט זיך מאַכען גאַנץ לײַכט און קורץ. אָבער אַט די אַלטע מעטאָדע פֿון באַהאַנדלונג האָט זעהר טיפֿע חסרונות.

קודם כל געהט פֿאַרלאָרען דער תוך, די נשמה פֿון דעם אָפּעראַ־טעקסט. די מעשה אַלײן גיט קײן שום באַגריף ניט װעגען דעם — אָפֿט זעהר גרױסען — ליטעראַרישען און דראַמאַטישען װערטה פֿון דער ליבערעטאָ. װאָס בלײַבט פֿון װאַגנערס מוזיק־דראַמאַס. װאָס בלײַבט פֿון אַ „טאָיס" און נאָך פֿיעלע אַנדערע בײַ אַזאַ מעשה דערצײלונג? גאָר ניט מיט גאָר ניט!

דער צװײטער גרונדפֿעהלער פֿון יענער מעשה־דערצײלונג — איז פֿון ליטעראַרישען שטאַנדפּונקט דער, װאָס די העלדען בלײַבען טױטע שאַטענס. די פּסיכאָלאָגישע איבערלעבונגען און נשמה־קאָנפֿליקטען געהען אין גאַנצען פֿאַרלאָרען, און אַהן דעם װערט אין גאַנצען פֿאַרלאָרען דאָס פֿאַרשטענדניש פֿון אַ סך פֿון די בעסערע אָפּעראַס. נעהמט צ. ב. באָריס גאָדונאָװ — דאָס גאַנ־צע געניאַלע שפּילען פֿון אַ שאַליאַפּין בלײַבט ניט פֿאַרשטענדליך. װען מען װײסט נאָר די מעשה דערפֿון. אין די פֿיעלע און סאַמע פּאָפּולערע אַריאַס, װער הױבט אָן צו װיסען װעגען װאָס עס װערט געזונגען אין זײ לױט דער אַלטער באַהאַנדלונג פֿון די ליבערעטאָס?

און פֿיליײַכט דער װיכטיגסטער פֿעהלער, פֿון פּראַקטישען שטאַנדפּונקט יעדענפֿאַלס, איז דער װאָס בײַ דעם אַלטען, אַנגענו־

מענעם וועג פון מעשה־דערציילונג, קאן דער אפערא־געהער, פאר וועמען אזוינע ווערק ווערען הויפטזעכליך באשטימט, ניט אנהייבען צו פארשטעהן וואס עס געהט פאר אויף דער ביהנע: ווער איז די אדער יענע פערזאן, וואס טוען זיי, וואס רעדען זיי אין יעדער סצענע? דער גאנצער פראקטישער ווערט פון אזוינע ביכער געהט דורך דעם כמעט פארלארען.

אלס אלטער אפערא־באזוכער האט דער פארפאסער די אלע פעהלערען געהאט אין זינען און געזוכט זיי אויסצומיידען דורך די נייע מעטאדע פון באהאנדלונג און באארבייטונג פון דעם מא־טעריאל.

דער פארפאסער פון דאס „נייע אפערא בוך" האט זיך באמיהט צו געבען די לעזער פון דעם בוך דעם ת מ צ י ת, וואס גאנצען ת ו ך, די גאנצע ז א פ ט, די גאנצע נ ש מ ה פון יעדען אפערא־טעקסט, איבערלאזענדיג ניט נאר דעם אינהאלט, נאר אויך די פסיכאלאגישע און ליטעראריש־דראמאטישע וויכ־טיגסטע מעלות און אייגענשאפטען פון יעדער אפערא־טעקסט באזונדער.

דערצו פארשטעהט דער לעזער וואס איז אן אפערא־באזוכער א דאנק דעם בוך די גאנצע האנדלונג ווי זי ענטוויקעלט זיך טריט ביי טריט, הערט וואס יעדער פערזאן רעדט און פארשטעהט דעם תמצית פון דעם דיאלאג און פון דעם געזאנג־טעקסט.

דער פערפאסער איז איבערצייגט, אז יעדער אפערא־באזוכער וועט אנערקענען דעם גרויסען נוצען פון דעם בוך פאר זיך. כאטש 10 מאל פארקלענערט (אין פולער פארם וואלט מען פאר די 40 אפעראס געדארפט האבען וויינינגסטענס 4200 זייטען) באקומט מען דורך דאס „נייע אפערא־בוך" דאך דעם תמצית און אלע וויכטיגע כאראקטעריסטישע שטריכען פון יעדער איינער פון די 40 אפעראס.

נאך א ווארט וועגען די אויסוואהל. האבענדיג אין זינען הויפטזעכליך צו מאכען דאס בוך פאר א פראקטישען באגלייטער און פאר אן אבסאלוטע נויטווענדיגקייט פאר די גרויסע מאסען פון אונזערע אידיש־לעזענדע אפערא־באזוכער, האט דער פערפאסער אריינגענומען אין זיין אויסוואהל אפעראס, סאי פון אלטע און סאי פון נייע, וואס האבען ארויסגעוויזען א גרויסע לעבענספעהיגקייט אין דעם רייכען רעפערטואר פון מעטראפאליטאן אפערא קאמפאני אין ניו־יארק און פון אנדערע קלענערע אפערא־קאמפאניס. מען

וואלט פילייכט געקאנט נאך איין צוויי צעהנדליג אפעראס מיט נוצען צוגעבען צום בוך, אום עס צו מאכען פאלשטענדיג. אבער דאס בוך איז שוין אזוי אויך גרויס גענוג, און אום עס צו מאכען צוגענגליך פאר'ן גרויסען עולם האבען מיר געפונען פאר ניט ראט־זאם עס נאך מעהר צו פארגרעסערען. דאך איינס איז זיכער, אז אלץ וואס איז יא אריין אין דאס בוך, איז אבסאלוט נויטווענדיג. מען קאן קיין איינציגע פון די אפעראס וואס זיינען דארט אריינ־גענומען געווארען ניט אויסשליסען פון דער צאהל פון לעבעדיגע, אינטערעסאנטע און פאפולערע אפעראס.

זאל נאר דאס „נייע אפערא בוך" באקומען זיין פארדינטע פארשפרייטונג און א צווייטער באנד וועט אויף זיך ניט לאזען ווארטען.

און נאך איינס, מיר האבען געברויכט די נעמען פון די קאמ־פאזיטארס, איגנארירענדיג די ליברעטיסטען, ווייל דער אפערא־געהער אינטערעסירט זיך דאך נ א ר מיט דעם קאמפאזיטאר, און ווייסט נאר פון זיי. און אום איהם ניט צו מישען, האבען מיר אן דער קלאסיפיקאציע זיך געהאלטען.

ניו־יארק, יאנואר, 1923.

ד"ר. א. מוזיקאנט.

מעפיסטאפעל

אפערא אין פיער אקטען מיט א פראלאג און עפילאג
פון **ארריגא באיטא**

פראלאג אין הימעל

א כאר: זינגט א שבח צו גאט, דעם הערשער פון די הייליגע און מלאכים.

מעפיסטאפעל: פארענטפערט זיך פאר גאט, וואס ער קאן ניט מיטזינגען די גרויסע שבחים צו איהם. א שוואכער קעניג פון א שוואכער ערד, זינדיגט דורך פאלשע מיינונגען, שטעקט זיין נאז איבעראל, איז חוצפה'דיג עקשנה'דיג, א בארימערישער אטאם. איז שטאלץ מיט זיינע פוסטע צומישעגישען, רעדט זיך איין, אז זיין שכל איז רעכט. אזוי טיף איז געזונקען דער הערשער פון דער גאנצער באשעפונג, אז עס ווילט זיך גאר ניט מעהר קיינעם פארפירען צו שלעכטס.

א מיסטישער כאר פרעגט: צו קענסטו פאוסט'ן?

מעפיסטאפעל: ענטפערט, אז פאוסט איז דער משוגענסטער פון אלע משוגענע מענשען וואס ער קאן. זיין ניט־שטילבארער פערלאנג אלץ צו וויסען, טרייבט איהם צו וועלען זיך שטעלען העכער פאר זיין ראסע. דאך איז ער גענייט איהם צו פארפירען און ארייננציהען אין נעץ. וויל ווער מאכען א וועט מיט איהם וועגען דעם?

דער מיסטישער כארום: איז מסכים.

מעפיסטאפעל: זאגט, אז ער מוז פאוסט'ן מאכען גע־

ניסען די זיסע פרוכט פון זינד און ער וועט שוין גובר זיין די כחות פון גוטס.

כאָר פון אינגלאַנד: זינגט וועגען חרובים און מלאכים א. ז. וו.

כאר (פון אינעווייניג): בעלי־תשובות פון דר'ערד זינגען א שבח צו דער קעניגין פון הימעל — "אווע מאריא", און אלע צוזאמען זינגען א שבח צו גאָט.

ערשטער אַקט.

ערשטעס בילד.
פסח אין פראנקפורט אם מאין

אן עולם פון כל המינים פארלאָזט די שטאָדט גרופּענווייז. עס איז א געררויש. די יום־טוב גלאָקען קלינגען. דריי סטודענטען, פיער שטאָדט איינוואוינער און צוויי יעגער זיינען איינגעטיילט אין גרופּעס. דער כאָר זינגט. אכט מיידלאך געהען פארביי זינגענדיג. א הערלד באווייזט זיך, פון צווייטער זייט א שארלאטאן. עס ווערט לעבעדיג. א גרויער מאַנאך וואנדערט ארום צווישען עולם, מאַנכע קניען פאר איהם. דער כאָר זינגט צו באגריסען די קאוואלערן, וואָס באווייזען זיך אויף פערד מיט זייער פרינץ בראש.

פאוסט און וואגנער: לאָזען זיך ארונטער פון דער הויך, און פאוסט רעדט וועגען די ווארימע זונשטראלען פון פרילינג, וואָס לעבען אויף די ערד.

וואגנער: געפינט, אז דאָס שפאצירען מיט איהם איז אי באלערענד, אי עס ברייננגט כבוד, דאך וואלט ער זיך וועלען האלטען פון ווייטען פון המון, און זיי ציהען זיך צוריק אַן א זייט.

דער המון: איז זיך משמח, זינגט און לאָזט זיך אוועק טאַנצען.

פאוסט: בעט וואגנער'ן זיך זעצען און באטראכטען די פּרעכטיגע אָווענט־שטראלען.

וואגנער: האָט מורא פאר אָט די שעה פון פאנטאזיעס,

וואס ליינען נעצען אונטער די טריט פון מענשען, און ער בעט זיי זאלען אוועק.

פ א ו ס ט: דערזעהט דעם גרויען מאנאך און עס ווארפט זיך איהם אין די אויגען, דער אופן, ווי אזוי ער געהט. ער פארשטעהט, אז יענער פארלייגט נעצען ארום זיי. ביידע ציהען זיך צוריק. פון ווייטען הערען זיי די אבשטארבענדע כארען.

צווייטעס בילד
פאוסטים לאבאראטאריע

פ א ו ס ט געהט אריין און דער ג ר ו י ע ר מ א נ א ך נאך איהם, זיך באהאלטענדיג אין דער פארטיפונג.

פ א ו ס ט: זינגט ווי ער קומט צוריק אין זיסען פרידען, אין רוה פון די גרינע פעלדער, פון די לאנקעס. די ליידענשאפטען זיינען אנטשוויגען געווארען אין שטילער פארגעסענהייט, און זיין איינציגער אויפרעגונג איצט, איז די ליבע און איבערגעגעבענהייט צו מענשען און גאט. ער עפענט א בוך און פארטיפט זיך אין געדאנקען, וועלכע ווערען אונטערבראכען דורך א געשריי פון דעם מאנאך. פארוואונדערט, פרעגט ער: וואס שרייט ער אזוי? וואס וויל ער?

מ ע פ י ס ט א פ ע ל ווארפט אראפ זיין מאנטעל און באווייזט זיך אלס ריטער, זאגענדיג, אז ער ערווארט באפעלען פון פאוסט'ן, און אויף די פראגע: ווי איז זיין נאמען? ענטפערט ער, אז די פראגע איז קינדיש, פאר א מענשען וואס גלויבט נאר אין ווירקליכקייטען, און ער דערקלערט ווייטער, אז ער איז דער גייסט, וואס לייקענט אלץ אפ, וואס דורך זיין שפאט און קאמפף האט ער געערגערט די הימלישע מעכטען. ער איז פאר גארנישט און פאר די שאפונג, פאר רואינע און אלגעמיינעם טויט, און אז זיין לעבען און אטעמען איז זינד און טויט. — "ניין" איז זיין ווארט (ער טוט א הויכען רוף) און זאגט ווייטער, אז ער איז א קינד פון דער פינסטערקייט, פון אייביגער נאכט, און אויב פאוסט וויל ווערען זיין באגלייטער, איז ער גרייט צו ווערען זיין שקלאף, אדער דינער.

פאוסט: פרעגט, וואָס דאַרף ער דערפאַר איינשטעלען אין קאַן?

מעפיסטאַפעל ענטפערט, אז ער איז גרייט דאַ איהם אַלץ צו פאָלגען און צו ערפילען אַלע זיינע פארלאנגען, אבער אונטען וועלען זייערע פלעצער זיך בייטען.

פאוסט: ענטפערט, אז ער טראַכט ניט וועגען דער צוקונפט. אויב נאָר ער קאָן איהם ברענגען א שעה פון פרידען, ווען זיין גייסט זאָל רוהען און ער זאָל זאָגען צו דעם פליהענדען אויגענבליק: בלייב שטעהן, ווארום דו ביזט גליקזעליג, דאַן איז ער גרייט צו שטאַרבען און דער גיהנום מעג איהם פארשלינגען.

מעפיסטאַפעל: גיט איהם די האַנט. ער איז דערצו מסכים און פארשפרעכט צו ווערען א טרייער דינער, און איז גענייט אנצוהויבען באַלד, איבעראַל וואו איהם וועט געפעלען און דורך דער לופט וועלען זיי זייערע רייזעס מאַכען.

צווייטער אקט.

ערשטעס בילד.
א דאָרפישער גאָרטען

פאוסט (אונטער'ן נאָמען הענרי) און מאַרגאַרעטא, מעפיסטאַ־פעל און מאַרטא שפּאַצירען אין פאָרלאַך.

מאַרגאַרעטא (פרעגט איינפאַך און באשיידען): וואָס געפינט אַזא פאראַדנער קאַוואַלער אין אַזא איינפאַכער דאָרף מיידעל, וואָס רעדט אַזוי דאָרפיש?

פאוסט: קושט איהר האַנט און ענטפערט, אז פון איהרע רויטע ליפּען פליסט די שענסטע שפּראַך. ער ענטשולדיגט זיך, וואָס ער איז געוועזען אַזוי דרייסט.

מאַרגאַרעט: זאָגט, אז זיי מוזען זיך צושיידען.

אין דער זעלבער צייט פיהרט מעפיסטאַפעל א ליבעס געשפּרעך מיט מאַרטא.

מאַרגאַרעטא: איז זיך מודה, אז ער איז טיף איינגעבאַסען

ביי איהר אין הארצען, כאטש צי צוניפעלט צו נעמט ער איהר ניט אן פאר אן אנדערע. זי וויל וויסען צו גלויבט ער אין רעליגיע?

פאוסט: (זוכט זיך ארויסצודרייען פון אן ענטפער). ענדליך זאגט ער איהר, אז וועלכער מענש קאן עס סמייען צו באהעפטען זיך מיט'ן ריינעם געוויסען, אז ער גלויבט, אז די אלע רייד פון די פרומע איז נאר לצנות, אין וועלכער מאן קאן זאגען, אז ער גלויבט ניט? זאל איהר הארץ זיין פול מיט דעם גליק, וואס פליסט פאר טרייער, הייסער ליבע און עס רופען שטארקע ליידענשאפ. ווארום נאטור, ליבע, מיסטעריע, דאס זיינען אלץ נאר פוסטע זאכען, נאר ווערטער־געפילען.

מארגארעטא וויל זיך געזעגענען, און דערצעהלט, אז זי איז באשעפטיגט אין הויז, אין גארטען, ביים שפינען אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון די מוטער אויגען. אליין וועט זי איהם ניט עמפפאנגען, ווייל די מוטער שלאפט זעהר לייכט.

פאוסט: גיט איהר א פלעשעל, אנזאגענדיג, אז פון דריי טראפענס וועט זיין שווער די מוטער אויפצואוועקען, אז קיין שאדען וועט עס איהר ניט פארשאפען, נאר א שטילען שלאף.

זיי געהען זיך פאנאנדער אלע מיט פרעהליכען געזאנג.

צווייטעס בילד
די שבת-נאכט ארגיע פון די מכשפות.

א ווילדער, איינזאמער ארט צווישען די בערג פון בראקען, שווארצע פעלזען, נעגען א גרויען הימעל, א רויטע לבנה אויפגאנג. ווינטען בלאזען.

מעפיסטאפעל העלפט פאוסט'ן קלעטערן אויף די בערג, הייסענדיג אהים אלץ געהן העכער, העכער און העכער. ווייטער קומען נאך וויסטערע ווענען וואס פיהרען צו דער וואוינונג פון שטן, און דער כאר זינגט נאך: "העכער, העכער, העכער" א. ז. וו.

א כאר פון די מכשפות און אן אנדער כאר פון מאגיקער זינגען א שבח צו דער נאכט פון שבת, און זייער קעניג מעפיסטאפעל.

מעפיסטאפעל: שטאלצירט מיט זיין קענינטום.

פאוסט: איז איבעראשט. אבער אין איינער פון די יונג־פרויען דערקענט ער די געזיכטסציגען פון מארגארעטא'ן א טויטער און ער רופט צו איהר. ער וויל וויסען וואס עס איז פאר א בלוטיגע ליניע ארום איהר האלז? און מעפיסטאפעל ערקלערט איהם, אז דאס מיינט, אז דער קאפ איז איהר אבגעהאקט געווארען.

דער כאר: טאנצט זיין טייוועלשען טאנץ און זינגט הלל צום שבת און צום ראר, וואס דרעהט זיך ארום און ארום דער וועלט.

דריטער אקט

מארגארעטאס טויט אין טורמע.

מארגארעטא: זינגט מיט אצומישטען געמיט א טרויע־ריג ליד, דערמאנענדיג זיך אז איהר טויט קינד און אז דער געשטאר־בענער מוטער, און וועמעסביידענס טויט מען באשולדיגט איהר. בעת אין דער צעלע איז אזוי קאלט און דאס הארץ איהר'ס איז צובראכען.

פאוסט: באווייזט זיך און זאגט, אז ער וועט איהר רא־טעווען.

מעפיסטאפעל: אבער מאכט איהם פארוואורפען, אז ער האט איהר געבראכט צו אזא צושטאנד און שטופט איהם אריין צו איהר אין צעלע.

מארגארעטא: בעט זיך רחמים, ער זאל איהר ראטעווען. זי וואונדערט זיך וואס ער קושט איהר גארניט, ער איז אזוי אייזיג־קאלט. זי דערצעלט איהם אין וואס פאר'ע פארברעכענס מען בעשול־דיגט איהר, און וועגען די לויה וואס שטעהט מארגען פאר.

פאוסט: זוכט איהר איינצורעדען צו אנטלויפען מיט איהם וואס שנעלער.

מארגארעטא: טענה'עט אבער, אז זי וועט ניט געהן, ווייל דער גיהנום איז אויף יענער זייט טיר. זי האט בכלל ניט פאר וואס צו לעבען מיט איהר שולדיגען געוויסען.

ב י י ד ע זינגען א שבח צו דעם ווייטען אינזעל פון לעבען.

מ ע פ י ס ט א פ ע ל : באווייזט זיך, אנזאגענדיג אז דער טאג קומט און אז די קלאנגען פון טויט פאר איהר הערען זיך.

מ א ר ג א ר ע ט א : דערשרעקט זיך און בעט, אז גאט זאל איהר געבען מוטה צו ווידערשטעהן דעם נסיון. זי פארטרייבט דעם שטן פון זיך און זינגענדיג א שבח צום אנקומענדען פריהמארגען, בעט זי מחילה ביי גאט און ביי די הייליגע מלאכים און מיט די ווערטער: "די זינד איז אפשייליך", פאלט זי אנידער.

א כ א ר (פון אינעווייניג) זינגט: זי איז געראטעוועט, בעת מעפיסטאפעל און פאוסט פארשווינדען.

פ ע ר ט ע ר אקט

די נאכט פון קלאסישען שבת אויף די ברעגעס פון פענעאוס.

א לבנה-נאכט. לעבען א דארפישען טעמפעל שטעהן אויסגע־שטעלט גרופען פון סירענען. פון הינטען זעהט מען ה ע ל ע נ און פ א נ ט א ל י ס. פ א ו ס ט ליגט אויסגעצויגען.

ה ע ל ע נ : זינגט וועגען די פרעכטיגע לופט, אנגענעמע ליכט, זאנפטע ווינטען.

פ א ו ס ט : רופט צו איהר: העלענא, העלענא.

מ ע פ י ס ט א פ ע ל : בייווייזט זיך מיט פאוסט'ן און ווייזט איהם אן, אז דאס איז די נאכט פון קלאסישען שבת, א גליק פאר איהם וואס זוכט נאר לעבען אין די אלטע פאבעלהאפטע לענדער. ער ראט זיי זאלען זיך איצט פאנאנדערגעהן אויף פארשידענע וועגען.

ה ע ל ע נ : פארטיפט אין טרויעריגע זעהונגען. זי זעהט פאר זיך די שרעקליכע נאכט פון צושטערונג פון טראיע.

פ א ו ס ט : באווייזט זיך רייך געקליידעט און ווערט באגריסט פון כ א ר, וואס דערזעהט אין איהם א נייעם העלד. ער קניט פאר העלען און באזינגט איהר שיינקייט.

ה ע ל ע נ : איז גליקליך איהם צו זעהן און הערען און פרעגט צו ער איז טאקי פארליבט אין איהר?

פאוסט: ערקלערט זיך אין ליבע צו איהר און באקומט פון איהר זייט א ליבעס־ערקלערונג. זייביידע זינגען דאן א שבח צו דער ליבע.

עפילאג.

פאוסטס טויט ביי איהם אין לאבאראטאריע.

פאוסט: איז פארטיפט אין ערינערונגען.

מעפיסטאפעל: זוכט איהם צו פארשטארקען אין זינ־דיגע מחשבות.

פאוסט: זעהט אבער אלס סך־הכל פון זיין לאנגע וואנ־דערונגען דורך דאס אידעאלע און רעאלע, א זעהונג וועגען א גליק־ליך, טריי פאלק און זעהט אין דעם די ערדישע מיסיאן. ער הערט די הייליגע געזאנגען, און פיהלט גליקזעליגקייט אין זיין נשמה.

מעפיסטאפעל: זוכט אין איהם צו דערוועקען זינדיגע געדאנקען, און פרובירט אויסשפרייטען זיין מאנטעל איבער איהם.

פאוסט: ענטפערט אבער מיט א רוף צום הימעל.

כאר: זינגט הלילויה צו גאט.

מעפיסטאפעל: פרובירט דערמאנען אן די זיסע לי־בעס־געזאנגען, אן די נימפען, פרובירט באנייען אין איהם די ליי־דענשאפטען.

פאוסט: דערשלעפט זיך מיט אנשטרענגונג צום עוואנגע־ליום, כאפט עס אן און שרייט: דא געפין איך ענדליך מיין רעטונג, און בעט ביי גאט ער זאל איהם ראטעווען פון די נעצען פון זינדיגע נסיונות און זינגענדיג א שבח צו גאט און בעטענדיג, אז דער גליק־ליכער מאמענט זאל אנהאלטען, שטארבט ער.

מעפיסטאפעל: אנערקענט, אז ער האט פארלוירען דעם קאמפף און די הייליגע מעגען זיך פרעהען.

כרובים זינגען.

קאַרמען

אָפּערא אין פיער אקטען

פון דזשאָרדזש ביזעט

ערשטער אקט

א פלאַץ אין סעווילִיע.

דראַגונער און זייער אָפיציר, מאַראַלעס, אונטערהאַלטען זיך.

מיקאַעלאַ: זוכט א בריגאַדיר מיט דעם נאָמען דאָן־זשאָזע.

מאַראַלעס: ענטפערט, אז זיי ווייסען פון אזא איינעם ניט.

דער כאָר: ערקלערט, אז ער מוז זיין פון די סאָלדאַטען, וואָס קומען זיי אומבייטען.

מאַראַלעס: בעט איהר, זי זאָל אריין אין צימער וואַרטען.

מיקאַעלאַ: ענטזאגט זיך. זי וועט בעסער שפּעטער נאָך אמאָל קומען.

סאָלדאַטען קומען אָן אומצובייטען זייערע חברים.

גאַסען־אינגלאך גערען זיי נאָך מיט געזאנג.

מאַראַלעס: דערציילט דאָן־זשאָזע, אז א מיידעל האָט דאָ איהם געזוכט.

דער כאָר באַזינגט די סאָלדאַטען.

און אָפיציר צורעדט זיך מיט דאָן־זשאָזע וועגען די

מיידלאך פון דער דערבייאיגער סיגאר־פאבריק און וועגען מיקאעלא, וועמען דאן־זשאזע ליבט.

די סיגאר־מיידלאך קומען ארויס און מישען זיך דורך מיט די סאלדאטען.

קארמען: באווייזט זיך א ביסעל שפעטער און ווערט מיט פרייד באגריסט פון די יונגעלייט, וועלכע פרעגען איהר, ווען וועט זי זיך פארליבען? זי ענטפערט אז פיליכט קיינמאל ניט און פיליכט היינט. ליבע איז א ווילדער פויגעל, וואס האט האלט צו רעבעלירען, זי געהערט קיינעם ניט און איז די הערשערין איבער אלעמען, עס איז א פויגעל, וואס פליט ארויס פון די הענט, ווען דו מיינסט אז דו האסט איהם געכאפט; ליבע איז א צולאזען קינד, דו קאנסט איהר קיינמאל ניט; אויב דו ליבסט זי ניט, ליבט זי דיך, און אויב דו ליבסט זי, טא היט זיך!

דאן־זשאזע איז ענטציקט פון איהר, און פאר'כשופ'ט.

מיקאעלא קומט אריין און גיט איבער דאן־זשאזע'ן א גערוס פון דער מוטער און אביסעל געלט און נאך עפעס... זי זאל איהם איבערגעבען איהר ליבע, און איהם א קוש טאן פאר איהם. זי קושט איהם.

דאן־זשאזע: פארטראכט זיך וועגען דער מוטער און וועגען דער היים. צו וועט ער זיי ווען עס איז זעהן?

מיקאעלא: טרייסט איהם, אז ער וועט עס נאך אלץ זעהן.

דאן־זשאזע: האט אבער מורא, אז ער זאל ניט ווערען א קרבן פון א שלעכטען כח, ער וועט דאן אין איהר קוש געפינען א מלאך־באשיצער. ער הייסט איהר איבערגעבען דער מוטער גריסען און א קוש.

מיקאעלא: געהט אוועק פארשפרעכענדיג ווידער צו קומען.

דאן־זשאזע: בארוהיגט אין געדאנקען די מוטער. ער ליבט מיקאעלא און זי וועט זיין זיין ווייב, וואס איז שייך יענע אומ־ריינע בלומען־מכשפה?..

מיידלאך: לויפען ארויס, אויפגערעגטע, דערציילענדיג וועגען א קריג אין פאבריק.

דער אָפּיציר: באַפעלט דאָן־זשאַזע מיטצונעמען צוויי דראַגונער און זעהן וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען.

דאָן־זשאַזע קומט אַרויס, פיהרענדיג קאַרמען, מיט אַ באַריכט, אַז אַ מיידעל איז פאַרוואונדעט געוואָרען דורך איהר.

דער אָפּיציר: באַפעלט איהר זיך מודה צו זיין.

קאַרמען (זינגט און טאַנצט): קיינער קאָן איהר ניט צווינגען, זי וועט איהר סוד האַלטען מיט זיך.

דער אָפּיציר: סטראַשעט איהר מיט טורמע און הייסט איהר בינדען די הענט, און איהר גוט היטען.

דאָן־זשאַזע איז באַשטימט אַלס איהר אויפזעהער.

קאַרמען: ערקלערט איהם אָבער, אַז ער וועט ניט פאָלגען זיינע נאַטשאַלניקעס, נאָר איהר, ווייל ער ליבט זי. זי דערציילט איהם, אַז דאָ ניט ווייט פון שטאָט־וואָל געפינט זיך איהר פריינד, ליליאַס פּאַסטראַ, אַהין וועט זי געהן מיט איהר נייער ליבע, דעם שעהנעם יונגענמאַן, וואָרום איהר האַרץ איז פריי, מיט דריי טעג צוריק האָט זי יענעם אַוועקגעשיקט, זי וועט דאָרט טאַנצען און טרינקען.

דאָן־זשאַזע: הייסט איהר שווייגען.

קאַרמען: פאַרזיכערט איהם, אַז זי רעדט ניט צו איהם, נאָר פאַר זיך אַליין, וועגען אַ שעהנעם אָפּיציר וועמען זי קאָן מאַכען גליקליך, ער איז ניט קיין לייטאַנאַנט, נאָר אַ פּשוטער בריגאַדיר.

דאָן־זשאַזע: איז פאַר'כשפט און פרעגט, צו וועט זי איהם ליבען?

קאַרמען: זינגט ווייטער וועגען איהר פריינד, ליליאַס פּאַסטראַ, וועמען זי וועט געפינען לעבען די וואַלען פון סיווילע, שטילערהייט זאָגט זי זשאַזע'ן, אַז זי וועט איהם געהענדיג אַ שטויס טאָן און ער זאָל אַנידערפאַלען, דאָס איבריגע וועט זי באַזאָרגען. געהענדיג צווישען די סאָלדאַטען, זינגט זי איהר ליבע ליד ביז זי מוט זשאַזען אַ שטויס און ער פאַלט אום. זי אַנטלויפט אין דער צורודערונג.

צווייטער אקט.

ליליאס קרעטשמע.

קארמען: זינגט א טאנץ־ליד און א שנעלער טאנץ ווערט געשפילט.

דיא אפיצירען: צוריידען זיך און ווילען וויסען, פאר־וואס איז קארמען אזוי צוטראגען. מען דערציילט איהר אז דער סאל־דאט, וואס איז צוליב איהר אריינגעפאלען אין טורמע, איז איצט באפרייט געווארען.

דער כאר: באגריסט דעם אנקומענדען טעראאדאר עס־קאמילא.

עסקאמילא: קומט אריין און ווערט פון אלעמען באגריסט. ער זינגט דאס טעראאדאר־ליד, אין וועלכען עס ווערען באזונגען די העלדענטאטען פון די טארעאדארען.

דער כאר: חזרט איבער זייער לויבגעזאנג צו די טעראא־דארען.

עסקאמילא: פרובירט פארליבען אין זיך קארמען, אבער געפינט דערווייל ניט קיין צושטארקען אפקלאנג און באשליסט צו ווארטען.

על־אנקאירא און על־רעמענדאדא (צוויי קאנ־טריבאנדיסטען): לייגען פאר די מיידלאך א שטיק פרנסה'דיג גע־שעפטל.

קארמען: ענטזאגט זיך אבער צו געהן, ווייל זי איז פאר־ליבט און ווארט אויף דעם דראגון.

דאן־זשאזע: קומט אן מיט א לויב־ליד צו די דראגונער פון אל־קאלא.

די שמוגלערס: בעטען קארמען זי זאל דעם דראגון אויך אריינשלעפען אין זייער חברה. זיי געהען אפ, און קארמען בלייבט אליין ווען דאן־זשאזע קומט אן.

קארמען: פרעגט זיך נאך, צו ער ליבט זי נאך, און דער־

ציילט, אז זי האט אקארשט געטאנצט פאר זיינע אפיצירען. זי איז אבער גרייט צו טאנצען פאר איהם אליין. (זי טאנצט).

דאן־זשאזע: דערהערט פון ווייטען דעם רוף פון טראמ־פייטען און זאגט, אז דאס באדייט, אז ער מוז זיך אומקערען צוריק אין קאזארמע.

קארמען: מאכט איהם פארוואורפען, וואס ער וויל זי אזוי גיך פארלאזען. זי לאכט אפ פון איהם און הייסט איהם געהן.

דאן־זשאזע: דערציילט איהר וויפיעל ער האט אין טור־מע געטראכט פון איהר, ווי ער האט פארשאלטען דעם שיקזאל וואס האט זי צוגענומען ביי איהם, און ווי ער האט געלעבט נאר מיט איין האפענונג, איהר נאך אמאל צו זעהן און צו ווערען איהר שקלאף.

קארמען: גלויבט אבער ניט אין זיין ליבע. אויב ער ענט־זאגט זיך מיט איהר מיטצוגעהן, פארלאזענדיג דעם פאלק. ער מוז דאך געהן מיט איהר דארט אונטען.

דאן־זשאזע: שטעלט זיך אבער געגען דעם. ער קאן ניט ווערען קיין דעזערטיר און פארליערען די עהרע, און ער געזעגענט זיך אפ פון איהר.

און אפיציר קומט אן און באפעלט דאן־זשאזע׳ן צו פארלא־זען דעם פלאץ.

דאן־זשאזע: ענטזאגט זיך און ווארפט זיך אויפ׳ן אפיציר מיט זיין שווערד.

די שמוגלערס: קומען אריין און כאפען דעם אפיציר.

קארמען: ערקלערט אבער, אז זיי מוזען איהם האלטען געפאנגען, כדי ער זאל זיי ניט ארויסגעבען.

די שמוגלערס: באפעלען דעם אפיציר מיטצוגעהן מיט זיי.

קארמען: ווענדעט זיך צו דאן־זשאזע, אויב ער וועט מיט־געהן?

דאן־זשאזע: ענטפערט, אז קיין אנדער ברירה האט ער ניט.

קארמען: פארזיכערט איהם, אז ער וועט קיין חרטה ניט האבען. דאס וואנדער־לעבען איז פרייהייט און איז זעהר שעהן.

אלע: זינגען א שבח צום וואנדער־לעבען.

דריטער אקט

פעלזען און א ווילדער געגענד.

די שמוגלערס און מיידלאך: זינגען וועגען די געפערליכע באשעפטיגונג, אין וועלכער עס שטעקען אבער אוצרות.

קארמען: וויל וויסען פאר וואס דאן־זשאזע קוקט אזוי פארטראכט?

דאן־זשאזע: דערציילט איהר, אז אונטען דארט וואוינט אן אלטע פרוי, וואס דענקט מיט א טעות, אז ער איז אן ערליכער מאן — דאס איז זיין מוטער.

קארמען: גיט איהם אן עצה, טאקע באלד זיי צו פארלאזען אויב דער ארט לעבען פאסט ניט פאר איהם.

דאן־זשאזע: סטראשעט זי צו טויטען, אויב זי וועט נאך אמאל ריידען וועגען פארלאזען זי.

די מיידלאך: לייגען פאנאנדער קארטען צו טרעפען דעם שיקזאל.

קארמען: וויל אויך אויסגעפינען פון די קארטען איהר שיקזאל, און געפינט אויס, אז דער טויט ערווארט זי. זי שרעקט זיך אבער ניט אפ.

ד שמוגלערס: קומען אן מיט נייעס, אז זיי וועלען זיך דורכ׳גנב׳ענען דעם גרענעץ. זיי וועלען איבערלאזען דאן־זשאזע צו היטען די סחורות. זיי געהן אלע אפ און דאן־זשאזע בלייבט אליין.

מיקאעלא (קומט אן): זי פיהלט, אז איצט פארלאזט איהר דער מוט. זי שרעקט זיך איהם צו באגעגנען און זיך דערוויסען דעם אמת. זי איז מתפלל צו גאט, ער זאל זי באשיצען. זי דערזעהט דאן־זשאזע און איהר שרעק ווערט נאך גרעסער. עס דערהערט זיך א שאס.

עסקאַמילאַ: קומט אָן און שטעלט זיך פאָר פאַר דאָן־זשאָזע.

דאָן־זשאָזע: באַגריסט איהם און וויל וויסען, צו מיינט ער טאַקע באמת דאָ צו פאַרבלייבען?

עסקאַמילאַ: ענטפערט, אַז ער איז פאַרליבט ביז משוגעת און איז גרייט מיט'ן לעבען צו ריזיקירען, אויסצוגעפינען די, וועמען ער ליבט אַזוי, די ציגאַנערין, קאַרמען, וועלכע האָט געהאַט אַ געליבטען, אַ דראַגון, וואָס האָט איהר אָבער שוין דערעסען.

דאָן־זשאָזע: וואָרנט איהם, אַז ער וועט דאַרפען באַצאָלען מיט אַ שטאָך פון אַ מעסער.

עסקאַמילאַ: פאַרשטעהט, אַז דאָס איז קאַרמענס געליבטער און איז גרייט זיך צו פאַרמעסטען אויף מעסערס.

קאַרמען: קומט אונטער מיט איהר חברה און האַלט צוריק זשאָזע'ן, ווען יענער האַלט דעם מעסער גרייט אריינצושטעכען זיין געגנער.

עסקאַמילאַ: איז צופרידען, וואָס זי, קאַרמען, האָט זיין לעבען געראַטעוועט. ער איז אָבער געגרייט צו יעדער צייט אויפצונעמען דעם קאַמפף. ער לאַדעט אַלעמען איין צום אָקסען קאַמפף אין סעווילע.

דאָן־זשאָזע: וואָרענט קאַרמען, ער איז שוין פאַרמאַטערט פון זיינע ליידען.

אַלע ווילען אַפגעהן, זיי באַמערקען אָבער, אַז עפּעס באַהאַלט זיך וועה, און זיי ברענגען אַרויס פון באַהעלטעניש, מיקאַעלאַ.

דאָן־זשאָזע פרעגט: וואָס טוט זי דאָ?

מיקאַעלאַ: ענטפערט, אַז דאָס זוכט זי איהם. אַ מוטער וויינט נאָך איהר קינד און שטרעקט אויס די הענט צו איהם.

קאַרמען: הייסט איהם געהן אהין, דער זאַרט לעבען איז ניט פאַר איהם.

דאָן־זשאָזע: דערקלערט איהר, אַז ער וועט איהר ניט לאָזען נאָכלויפען אַ נייעם געליבטען. ער וועט בעסער שטאַרבען דאָ.

אַלע: מיר צווינגען איהם ניט צו פאַרבלייבען דאָ.

דאן־זשאזע: ווענדעט זיך צו מיקאעלא, אז ער קאן מיט איהר ניט געהן, ער איז א פארשאלטענער. צו קארמען זאגט ער, אז ער וועט איהר צווינגען נאכצוגעהן דעם שיקזאל, וואס פאראייניגט זייערעביידענס לעבענס.

מיקאעלא: דערציילט איהם, אז די מוטער האלט ביים שטארבען, צו וויל ער ניט אויסבעטען א מחילה ביי איהר?

דאן־זשאזע: איז מסכים מיט צו געהן. ער זאגט אבער, אז קארמען, אז זיי וועלען זיך ווידער טרעפען.

עסקאמילאס געזאנג הערט זיך פון וויטען.

פערטער אקט

א פלאץ אין סעוויל.

אן עולם לעבען דער ארענא. העגדלער, כאר, טענץ א פארדנער אויפצוג, וואס באזינגט דעם טעראדאר, וואס ווערט פון אלעמען באגריסט.

עסקאמילא: ווענדעט זיך צו קארמען, אז זי וועט נאך שטאלצירען מיט איהם, אויב זי ליבט איהם.

קארמען: פארזיכערט איהם, אז זי ליבט איהם ביזן טויט און אז זי האט נאך קיינעם ניט אזוי געליעבט.

א פראצעסיע געהט אן.

די שמוגלערס: בעטען זיך ביי קארמען, זי זאל אוועק פון דאנען.

קארמען: ענטפערט זיי, אז זי איז ניט אזא פרוי מורא צו האבען, זי וועט דא פארבלייבען און מיט איהם ריידען.

דאן־זשאזע: מעלדעט זיך פאר איהר.

קארמען: ערקלערט איהם, אז מען האט איהר מתריא געווען, אז ער קומט, אבער זי האט קיין מורא ניט און וועט דא פארבלייבען.

דאן־זשאזע: ענטפערט, אז ער וויל איהר ניט סטראשע־נען, נאר ער בעט זיך ביי איהר, זיי זאלען אלץ פארגעסען און אנ־

הויבען א ניי לעבען. ער וויל זי ראטעווען, ער פארגעטערט זי אזוי שטארק.

ק א ר מ ע ן: ענטפערט, אז צווישען זיי איז אלץ געענדיגט. זי ווייסט, אז זי דארף שטארבען. אבער זיינע וועט זי ניט זיין.

ד א ן ־ ז ש א ז ע: ווייזט איהר, אז זי קאן זיך נאך ראטעווען און כאטש זי ליבט איהם ניט, פארגעטערט ער זי. ער איז גרייט צו ווערען א שמוגלער, נאר זי זאל איהם ניט פארלאזען.

ק א ר מ ע ן: ענטפערט, אז פריי איז זי געבארען און א פרייע וועט זי שטארבען.

ד ע ר ע ו ל ם באזינגט דעם טארעאדאר.

ק א ר מ ע ן: וויל אריין אין צירק.

ד א ן ־ ז ש א ז ע: קאן ניט דערלאזען, אז זי זאל אוועק מיט יענעם.

ק א ר מ ע ן: ענטפערט, אז פאר'ן טויט מוז זי ערקלערען, אז זי ליבט יענעם.

ד ע ר כ א ר: באזינגט ווידער דעם טארעאדאר.

ד א ן ־ ז ש א ז ע: ווארפט איהר אויף, אז ער האט צוליעב איהר, די שענדליכע, זיין נשמה פארלארען, און זי וויל איצט אין יענעמס ארימס לאכען פון איהם. ניין, זי מוז מיט איהם געהן.

ק א ר מ ע ן: ענטפערט, אז קיינמאל ניט. זי פאדערט, אז ער זאל איהר לאזען דורכגעהן. זי ווארפט איהם צו דעם רינג, וואס ער האט איהר אמאל געשאנקען.

ד א ן ־ ז ש א ז ע: ציט ארויס זיין קינזשאל און דערשטעכט איהר מיט די ווערטער: "אלץ איז געענדיגט". ער דערקלערט דעם עולם, אז ער האט זי געשטאכען, און ווארפט זיך אויף איהר קערפער מיט די ווערטער: "קארמען, מיין פארגעטערטע קארמען!"

אנדרע שעניע

אפערא אין פיער אקטען

פון אומבערטאָ דזשיאָרדאַנאָ

ערשטער אקט

א באל־זאל אין שלאס פון קאיני.

דער הויזמייסטער און לאקייען פוצען צו דעם זאל.

זשעראר, אויך א לאקיי און שפעטערדיגער פיהרער פון דער רעוואלוציאן, מאכט חוזק פון די הערשאפטען, וואס האבען דא פארבראכט א גוטען טאג, בעת זיין פאטער, דער לאקיי, האט זעכציג יאהר געשקלאפט און אויך די זיהן באלאדען מיט שמאך און שאנד. אבער פאר אט דאס הויז פון פאלשקייט און רויב, שלאגט די שעה פון משפט.

די אלטע פירשטין מיט איהר טאכטער מאדעליין און איהר באדינטע, בערסי באווייזען זיך.

מאדעליין: פארטראכט זיך וועגען דעם, ווי אין בין־השמשות נעמען אלע זאכען אן אן אנדער אויסזעהן. זי זיפצט אפ, דערמאנענדיג זיך וויפיעל עס קומט אויס איבערצוטראגען אום אויסצוזעהן שעהן: ווי אזוי די ווילדע טואלעטען מאכען פון א פאר־שוין א סטראשידלע.

געסט הויבען אן אנצוקומען און זיי ווערען באגריסט פון דער פירשטין, צווישען זיי ווארפט זיך באזונדערס אין די אויגען, דער

אבע (גלח), וואס פרעסט גוט אריין און דערציילט נייעס פון פאריז, ווי דארט בונטעוועט מען זיך.

פלעוויל: טרייסט די פארזאמעלטע, וועלכע זיינען שטארק אויפגערעגט פון די נייעס, אז דערוויייל דארף מען לעבען א גוטען פרייליכען טאג.

דער כאר: כאפט אונטער דעמזעלבען פרייליכען פזמון.

אנדרע שעניע: דער בערימטער דיכטער קומט אריין און רופט ארויס א שטיקעל געוודער.

מאדעליין: בעט איהם, ער זאל איהר מוחל זיין פאר איהר העזה, נאר זי וואלט וועלען, אז ער זאל פארטראגען עפעס וואס אייגענס, אן אומשולדיגע פאעמע צו אונטערהאלטען א שול־מיידעל.

אנדרע שעניע: ענטפערט איהר מיט גרויס צופרידענ־הייט, געבענדיג אנצוהערעניש וועגען ליבע.

מאדעליין און איהרע פריינד לאכען זיך פאנאנדער און זי וועט זיך, אז זי וועט איהם מאכען צו ערקלערען זיך אין ליבע.

אנדרע שעניע: טראגט פאר א גאנצע שטיק פאעזיע וועגען דער פארבינדונג צווישען דער מוזע און ליבע, ווי אזוי ליבע היילט אויס אלע וואונדען, ליבע איז די פלאם וואס באלעבט די וועלט.

מען גרייט זיך צום טאנצען. אבער מיט אמאל דערהערט זיך א קלאפעריי פון דרויסען און די שטימען פון א כאר בעטלערס, וועגען דעם, אז יעדער טאג ברענגט נייע צרות, די קינדער שטארבען און קיינער הערט ניט זייער רוף.

זשעראר מעלדעט, זיין דורכלויכטיגע האהייט, דער פרינץ ארימקייט, און אויף דער פראגע פון די פירשטין: ווער האט די בעטלערס אריינגעלאזען? ענטפערט ער: איך, זשעראר, איך פארלאז אייך, די לאקייען ליווריע האט איהם דערעסען.

מען טרייבט זיי ארויס און די פירשטין באקלאגט זיך, אז אט דער זשעראר איז רואינירט געווארען פון שטענדיגען לייענען. ווי אזוי זיינען זיי גאר געקומען צו איהר, וואס גיט אזוי פיעל צדקה און קליידעט זיך אזוי באשיידען. און זי בעט די געסט ווייטער אנ־געהן מיט די טענץ.

צווייטער אקט.

פאריז אין 1894, א טעראסע לעבען קאפע האטאט.

רעוואָלוציאָנערען: אונטערהאלטען זיך וועגען דער רעוואָלוציאָן און די פיהרער.

בערסי: צורעדט זיך מיט א שפיאָן, נים וויסענדיג אז עס איז א שפיאָן. זי דערציילט, אז זי האָט אפילו קיין מורא נים, ווייל זי איז אליין א קינד פון דער רעוואָלוציע.

דער שפיאָן: פארשרייבט א דאָנאָס אויף בערסי און געהט אָפּ.

אנדרע שעניע קומט אָן און זיין פריינד, רושע, דער־לאנגט איהם א פּאַס, הייסענדיג איהם זיך ראטעווען און אנטלויפען.

אנדרע שעניע: ענטזאגט זיך צו אנטלויפען. ער גלויבט אין שיקזאַל, וואָס פירט די טריט פון מענשען, און איהם פירט דער שיקזאל צו ליבע. נאָר איין שענהייט האָט אין זיין לעבען איהם באַ־צויבערט און איצט פיהלט ער, אז זי וועט זיין זיינע. ער באקומט לאנגע, מיסטעריעזע בריף, און ער איז איבערצייגט, אז דאָס זיינען פון איהר. דאָ דארף ער איהר באגעגענען.

רושע: ווארנט איהם, אז דער קליינער, שמעקעדיגער בריף קומט פון א סאלאָן־דאמע, אָן אריסטאָקראטקע. זיי באזוכען די קאַ־פּע און ער וועט אויף איהר אָנווייזען, ווען זי וועט פארבייגעהן, זיי פיהרען אָן דעם געשפּרער ווייטער.

זשעראַר קומט אָן און נאָך איהם, ראָבעספּיער. זיי ווערען ווארים באגריסט פון המון.

זשעראַר: באקלאָגט זיך וואָס ער האָט פארלאָזען פון אויג די שענסטע פון אלע מיידלאך, וועלכע ער ליבט אזוי שטאַרק.

דער שפיאָן: טרייסט איהם, אז ער וועט זי אויסגעפינען.

בערסי באווייזט זיך און ווענדעט זיך צו רושע, ער זאָל שעניע דערוויטערען פון דאנעט, ווייל מען שפּיאָנירט זי.

דער שפיאָן: רוקט זיך אונטער און זי געהט מיט איהם אריין אין קאפע.

בערסי: לויפט באַלד אָבער ווידער ארויס, כאפט זיך צו צו שעניע און זאָגט איהם, אז א דאמע וועט באַלד צוקומען צו איהם, ער זאָל ווארטען.

רושע: ווארענט איהם, אז דאָס ליגט מען איהם א פאסטקע.

מאטיע און דער שפיאָן קומען אָן און דער שפיאָן מעלדעט איהם, אז דאָ וועט ער אויף זיי ווארטען.

מאַדעליין: קומט אָן. דערזעהט שעניע און גיט זיך ארויס פאר איהם, זי דערציילט, אז פריהער, ווען ער איז געווען אין מאכט, האָט זי ניט געסמייעט צו איהם צו קומען. איצט אָבער, איז זייערביידענס שיקזאָל גלייך. זי איז איינע אליין. נאָר בערסי איז איהר איינציגער פריינד. זי האָט געהאָלפען איהר זיך באהאלטען, אָבער זייט א חודש ווערט זי פארפאָלגט פון שפיאָנען. זי האָט קיינעם ניט, וואָס זאָל איהר באשיצען. צו וועט ער איהר העלפען און באַ־שיצען? איהם טרויט זי זיך אָן.

אנדרע שעניע: איז איבערגליקליך מיט'ן לעבען און טויט איהר צו דינען, דער שטערן פון ליבע וועט זיי פיהרען.

מאַדעליין: שווערט איהם טרייהייט אין לעבען און טויט.

זשעראר: קומט אָן און ווארפט א שרעק אויף איהר, ער הייסט דעם שפיאָן נאָכגעהן איהר און אליין ווארפט ער זיך מיט א שווערד אויף שעניע'ן, ער ווערט אָבער אליין פארוואונדערט און דערזעהענדיג שעניע'ן הייסט ער איהם אנטלויפען, ווייל זיין נאָמען איז ביים הענקער אויפ'ן טויטען־ליסט. ער מוז ראטעווען מאַדעליין.

אנדרע שעניע אנטלויפט. עס קומען מאטיע מיט'ן שפיאָן און אנדערע. דערזעהענדיג זשעראר א פארוואונדעטען, פרובירען זיי ארויסקריגען פון איהם, ווער זיין מערדער איז? ער ענטזאָגט זיך איהם ארויסצוגעבען.

דער כאָר שרייט: טויט צו די לומפען!

דריטער אַקט

דאָס הויז פון רעוואָלוציאָנערען געריכט.

מאַטיע: פּרוביִרט קלייבען געלט ביים עולם צו אונטערהאַל־טען די רעוואָלוציע. קיינער גיט איהם ניט. ער סטראַשעט מיט דער גיליאָטינע און מען הויבט זיך אָן צו רוקען מיט מזומנים.

זשעראַר באַווייזט זיך און ווערט וואַרים באַגריסט. ער דאַנקט און ווענדעט זיך מיט אַ רעדע צום עולם, וועגען דעם ווי פראַנקרייך ווערט פאַרבלוטיגט דורך די קאָנטר־רעוואָלוציאָנערען. זי דאַרף געלד און בלוט, און די מוטערס מוזען אוועקגעבען זייער געלט און זייערע מוטיגע זיהן צו דער גרויסער מוטער.

די ווייבער: פאַרוואַרפען איהם מיט צירונג, אַנדערע זיינען מנדר זייער געהאַלט.

אַן אַלטע פרוי שפּאַרט זיך דורך. זי איז די מוטער פון איהר אין קריג דערהרגעטען זוהן, ראָזשעי, אָבער זי האָט געבראַכט ראָזשעי'ס זוהן, דעם אינגסטען און דעם לעצטען, דעם איינציגען וואָס זי ליבט. מען זאָל איהם צונעמען, ער קאָן קעמפּפען און שטאַרבען פאַר פראַנקרייך.

זשעראַר: נעהמט איהם אָן.

דער כאָר: זינגט און טאַנצט דעם קאַרמאַנאָל.

דער שפּיאָן מעלדעט: אַז ער האָט דעם פויגעל, דעם מאַן אין נעץ, אָבער אַז ער האָט נאָך קיין שפּור פון איהר ניט, אָבער אַז זי וועט שוין נאָכקומען, וואָרום די צייטונגס־אינגלאַך רופען שוין אין אַלע גאַסען, אַז אַנדרע שעניע איז אַרעסטירט, זי וועט רעזיקירען אַלץ און וועט קומען, דערווייל אָבער זאָל ער פאַרטיג מאַכען די באַ־שולדיגונג געגען שעניע.

זשעראַר: קאָן זיך ניט באַשליסען צו פאַראורטיילען אַנדרע שעניע, דאָך אונטערגעטריבען פון שפּיאָן, שרייבט ער, אַז שעניע איז אַ געפעהרליכער מענש, אַ פאַרשפּרייטער פון מיאַטעזש. די פעדער פאַלט אָבער אַרויס פון זיין האַנט און ער פאַרטראַכט זיך וועגען זיך אַליין, ווי פול מיט ריינער ליידענשאַפט פאַר פרייהייט ער איז

געווען. איצט אבער, זיך האלטענדיג פאר א ריז, איז ער באמת גאר א שקלאף. ער האט אמאל געטרייסט דאס פאלק, פארשפרעכענדיג צו מאכען פון דער וועלט א גן־עדן, וואו מענער זאלען זיין ווי געטער הייליג. איצט אבער האט ער די אויפגאבען פארלאזען און זיין הארץ איז פול מיט האס. איצט דינט ער נאר דער ליידענשאפט, דאס אליין איז ווירקליך.

מאדעליין: קומט אריין, פרעגט זיך נאך אויף זשעראר, און בעט איהם, ער זאל איהר ניט צוריקווייזען.

זשעראר: ענטפערט, אז ער האט אויף איהר געווארט, דאס האט ער איהר וועג געפיהרט אהער דורך א כאליאסטרע קינ־ציגע שפיאנען. ער האט שטענדיג געהאלטען אן אויג אויף איהר און כדי צו זיין זיכער, אז זי וועט קומען, האט ער איהר געליבטען גע־פאנגען.

מאדעליין: זאגט איהם, אז ער קאן זיין נקמה נעהמען, זי איז די לעצטע פון איהר משפחה.

זשעראר: פארזיכערט איהר, אז ניט נקמה וויל ער נעהמען פון איהר, נאר ער בענקט נאך איהר. שוין פון קינדווייז אן האט ער נאך איהר געבענקט. איהר שענקייט, איהר חן מאכען איהם ווילד, ער איז הונגעריג נאך איהרע צערטליכקייטען. ווער וועט איהר איצט ראטעווען פון זיין גרויסער ליבע.

מאדעליין: ענטפערט, אז זי וועט ארויסלויפען אויפ'ן גאס און זיך ארויסגעבען פאר דעם המון. ווער וועט איהר דאמאלסט ראטעווען פון טויט? זי פרובירט אנטלויפען, אבער באשליסט זיך מימט אמאל: דו וועסט ראטעווען זיין לעבען, וועל איך זיין דיינע! זי דערציילט, ווי בלייבענדיג א יתומה, איז זי אנטלאפען מיט בערסי, ווען זי האט דערזעהען אז איהר הויז ברענט. זי איז קראנק געווארען און בערסי האט אויף איהר אויסגעגעבען אלץ וואס זי האט אפגע־שפארט. זי האט דאן דערהערט צוערשט די שטים פון ליבע, אין יענער שעה איז דאס לעבענס־ליכט אפגעשטארבען. ער קאן איהר נעמען, אבער זי איז נאר א טויטער גוף. זאל ער נאר איהם ראטעווען.

זשעראר: דערציילט, אז איינער וואס האסט איהם, האט די קלאגע געגען איהם אונטערגעטראגען. דער בלוטיגער המון קומט,

די שווערדען קלינגען, דאָס ברענגען די זשאַנדאַרמען איהם אחער. אַזוי פרעסט די רעוואָלוציאָן אויף איהרע זיהן. ער דערלאַנגט דעם פּרעזידענט פון געריכט אַ צעטעל און באַמערקט צו איהר, אַז עס איז נאָך ניט צושפּעט, אויב ער קאָן וועט ער איהם ראַטעווען.

עס קומט אַן דער המון. מען אונטערהאַלט זיך. כאָרען פון מענער און אַלטע פרויען זינגען. עס קומען אַן די מיטגלידער פון געריכט און מען פיהרט אריין די אַרעסטאַנטען, צווישען זיי אויך אַנדרע שעניע.

פּראָקוראָר פאָוקיער טינוויל: באַשולדיגט איהם, אַז ער האָט געשריבען געגען דער רעוואָלוציע. ער איז אַ פאַרעטער

שעניע: ענטפערט, אַז עס איז אַ ליגען. ער איז געווען אַ שרייבער און געמאַכט זיין פעדער פאַר אַ בייטש צו שמייסען אַלע היפּאָקריטען. ער האָט אַלס דיכטער, אַלע מאָל געזונגען דעם לויב פון זיין לאַנד. דאָס לעבען איז פאַר איהם געווען אַ שיף צו כאַפּען דעם גלאַנץ פון פרימאָרגען, אָבער זיין שיקזאַל האָט איהם געטריבען אויף די פעלזען פון טויט. דאָך פון מאַסט פלאַטערט אַ העלער פלאַג, „מיין פאַטערלאַנד", אייער שמוץ וועט קיינמאָל ניט זיין אימ־שטאַנד צו פאַרשמוצען דעם מאַסט, איהר מעגט מיך הענגען, אָבער מיין עהרע וועט בלייבען העל באַלויכטען.

זשעראַר: טרעט אויף אַלס ערשטער עדות און ערקלערט אַז די באַשולדיגונג איז אַן אַבשייליכער ליגען, כאָטש ער אַליין האָט עס געשריבען, איז עס אָבער געווען פאַלש.

פאָוקיער טינוויל: פאַרוואָס האָסטו עס געטאָן?

זשעראַר: ווייל איך האָב איהם געהאַסט.

פאָוקיער טינוויל: זאָגט, אַז ער אַליין מאַכט דיזעלבע קלאַגע.

דער עולם: פאָדערט זיין פאַראורטיילונג.

זשעראַר: באַשולדיגט זיי, אַז זייער גערעכטיגקייט איז נאָר טיראַניי, אַן אַרגיע פון האַס און נקמה. זיי דאַרפען קרוינען שעניע'ן מיט לאָרבערן, אַלס דעם גלענצענדסטען זוהן פון דער רעוואָלוציע. לויפט צו שעניע'ן און נעמט איהם אַרום און ווייזט אַן שעניע'ן, אַז דאָרט זיצט מאַדעליין.

שעניע: איך זעה איהר ווידער! איצט קאן איך שטארבען.
די ריכטער: קומען אריין און דערלאנגען א טויט־פסק.
שעניע ווערט אפגעפירט און מאדעליין געזעגענט זיך מיט איהם.

פערטער אקט

אין הויף פון דער טורמע סט. לאזאר
אין מיטען נאכט.

שעניע זיצט און שרייבט. רושיע שטעהט לעבען איהם. דער וועכטער שמידט, יאגט איהם אונטער צו ענדיגען.

שעניע: שרייבט א פאעמע צו דער "פאעזיע פאר'ן טויט", און ער געזעגענט זיך מיט רושע'ן.

זשעראר קומט אן מיט מאדעליין, און מעלדעט, אז דער דאמע איז ערלויבט צו האבען די לעצטע באגעגניש מיט אן ארעסטאנט.

מאדעליין: ווענדעט זיך צום טורעמשטשיק און דערציילט איהם, אז צווישען די פאראורטיילטע צום טויט, איז דא א יונגע פרוי, זי מוז געראטעוועט ווערען. ווען זי וועט אויסגערופען ווערען, וועט אן אנדערע ענטפערען, זי אליין וועט עס זיין. זי דערלאנגט העם טורעמשטשיק צירונג און געלט.

שמידט, דער טורעמשטשיק האט מורא צו ריזיקירען, דאך באשליסט ער זיך.

זשעראר: דורך ליבע מאכסמו דעם שענדליכען טויט רומפול. ער געהט צו ראבעספיער'ן פרובירען פועלן באגנאדיגונג פאר שעניע.

שעניע: ווענדעט זיך צו מאדעליין, אז פון איהר בארגט זיין אומרוהיגע נשמה נייע פרייב און פרידען. ער געהט פאר זיי ביידע אומשטערבליכקייט אין הימעל.

מ א ר ע ל י י ן : מיט דיר וועל איך ביז צו ענד זיין. געזעגען זיך ניט מיט מיר. איך בין געקומען שטארבען צוזאמען מיט דיר. דא זאלען מיר זיין צו ענד. מיר זיינען פאראייניגט דורך ליידען און דאס לעצטעווארט אויף מיינע ליפען זיינען: איך ליב דיך. זי וועט געהן צום טויט אלס לעגריי.

זיי געזעגענען זיךביידע. זיי נעמען זיך ארום.

אין טויטען־וואגען רופט ש ע נ י ע אויס: זאל דעם טויט אונזער געזאנג געווידמעט ווערען!

מ א ר ע ל י י ן ענטפערט: א גליקזעליגער טויט!

פאוסט

אפערא אין פינף אקטען פון
שארל פראנסאא גונא

די געשיכטע פון "פאוסט" איז אין די הויפט שטריכען דיזעלבע ווי די געשיכטע פון באיטאס "מעפיסטאפעל": די זעלבע הויפט־פערזאנען, דיזעלבע אידעען און דער אינהאלט איז אויך אין די הויפט־שטריכען דער זעלבער, ווארוםביידע אפעראס זיינען באגרינדעט אויף געטהע'ס "פאוסט". מיר גיבען דערפאר דא ניט קיין אויספירליכע דארשטעלונג פון "פאוסט", נאכדעם ווי מיר האבען געגעבען "מעפיסטאפעל", און וועלען זיך באגנוגען נאר מיט א קורצער סקיצע.

אין ערשטען אקט ערשיינט פאוסט אלס אלטער מאן, וואס בענקט נאך לעבען און יוגענט. מעפיסטאפעל באווייזט זיך און פארשפרעכט עס איהם, פארברענגענדיג פאר זיינע אויגען מארגארעטא'ס בילד. פאוסט שרייבט אונטער דעם קאנטראקט און ווערט יונג.

אין צווייטען אקט האבען מיר פאר זיך די יאריד־סצענע. זי איז אבער דא רייכער, פארשידענארטיגער. פערזאנען, וואס מיר געפינען ניט אין "מעפיסטאפעל" באווייזען זיך דא: וואלענטין, מארגארעטאס ברודער, וואס געהט אין מלחמה און טרויט אן די שוועסטער צו דעם יונגען זיבעל. מעפיסטאפעל אליין איז דא מעהר אקטיוו, קומט אין קאנפליקט מיט וואלענטין און ביי־ווייזט קונצען צו איבעראשען דעם עולם. דא קומט אויך פאר די ערשטע באגעגעניש צווישען פאוסט און מארגארעטא.

ד ע ר ד ר י ט ע ר א ק ט שפילט זיך אַפ אין גאָרטען און עפענט זיך מיט ז י ב ע ל ס פּרעכטיגען בלומען־געזאַנג. ווייטער שפּילט זיך אָפּ די באַגעגעניש און אונטערהאַלטונג צווישען די צוויי פּאָרלאַך: פאוסט און מאַרגאַרעטא, און מעפיסטאָפעל און מאַרטא, ענליך ווי אין באַיטעם אָפּעראַ.

ד ע ר פ ע ר ט ע ר א ק ט איז דאָ גאַנץ פאַרשידען. אין ערשטען בילד רייצט מעפיסטאָפעל אויף דעם אהיימגעקומענעם וואַלענטין, וועלכער דערוויסט זיך פון דער פאַרפירונג פון דער שוועסטער דורך זיין חוזק'מאַכענדער סערענאַדע. עס קומט פאָר א דועל צווישען וואַלענטין און פאוסט, און דער ערשטער פאַלט א טויטער, פאַרשילטענדיג די שוועסטער פאַר'ן טויט.

אין צווייטען בילד פּרובירט מאַרגאַרעטא מתפּלל זיין אין קירך, אָבער מעפיסטאָפעל דערלאָזט איהר ניט ראַטעווען איהר נשמה.

ד ע ר פ י נ פ ט ע ר א ק ט געפינט מאַרגאַרעטאַן אין טורמע, פון וואַנעט פאוסט וויל איהר ראַטעווען, אָבער קוקענדיג אויף מעפיסטאָפעל, באַשליסט זי זיך צו פאַרבלייבען, און מתפּלל'זייענדיג צו גאָט, פאַלט זי אַנידער און שטאַרבט. פאוסט פאָלגט ניט מעפיסטאָפעל'ן און וויל איהר ניט פאַרלאָזען.

עס באַווייזט זיך א כאָר פון מלאכים, וואָס זינגט: "רעטונג צו איהר נשמה" און זי ווערט פון זיי ארויפגעטראָגען אין הימעל.

ראָמעא און זשוליעטא

אפּערא אין פינף אקטען פון

שאַרל פראַנסאַא גונאָ

ערשטער אקט

א רייכדעקאָרירטער זאל.

דער כאָר, מענער און פרויען: זינגען א שבח צו ליבע, פרייד און פאַרגעניגען.

טיבאַלט, קאַפּולעטס א פּלימעניק, פרעגט ביי פּאריז, צו האָט ער ווען עס איז געזעהן א פרעכטיגערען יום־טוב?

פּאריז: ענטפערט, אז דאָס שענסטע פון דער וועלט איז דאָ פארזאמעלט.

טיבאַלט: געפינט, אז דאָס גרעסטע וואונדער איז פּאריזעס פארשפּראָכענע כלה, זשוליעטא.

פּאריז: ענטפערט, אז ער איז איבערגליקליך. אָט קומט זי מיט איהר פאָטער.

קאַפּולעט: באַגריסט די געסט און שטעלט פאָר זיין טאָכטער, זשוליעטא, זיין איינציגע האָפענונג.

אלע: געפינען, אז זי איז זעהר באַצויבערענד.

זשוליעטאַ: הייסט זיך צוהערען צו די זיסע קלאַנגען פון מוזיק. דאָס לעבען עפענט זיך פאַר איהר ווי א וועלט פון כשוף, זאָנדערבארע האָפענונגען עפענען זיך פאַר איהר.

קאפולעט: רופט צו די יוגענד, אז זיי זאלען קומען מא־כען זייער אויסוואל צווישען די שענסטע, זאלען זיי אנטיילנעמען אין טאנץ און פארגעניגען. פאר איהם איז די צייט פון פרייד שוין פאר־איבער, ער וועט זיך שוין מעהר ניט מאסקירען, זאלען זיי אבער יעדער אפפירען א מיידעל. (אלע געהן אפ).

ראמעא מיט זיינע פריינד פארבלייבען.

מערקוציא (ראמעא'ס פריינד): וויל ארונטערנעמען די מאסקע.

ראמעא: ווארענט איהם אבער, מען זאל זיי ניט דערקענען, אז זיי זיינען קאפולעטס שונאים. זיין הארץ איז שווער מיט אנונ־גען. ער האט גע'חלומ'ט.

מערקוציא: ערקלערט איהם אבער, אז חלומות זיינען פאלש. דאס איז די קעניגין מאב געווען מיט איהם, די שעהנע קעניגין פון פאלשקייט, זי איז לייכט ווי די לופט, לייכטער ווי די ווייכע ווינטען. זי קומט אין א וואגען פאר דער נאז פון שלאפענדע שטערבליכע און וועבט ארום א שפינגעוועב און ווען יענער כאפט זיך אויף איז זי שוין לאנג אוועק.

ראמעא: פארדריסט וואס די שעהנע ראזאלינא איז ניט צווישען די טענצער. ער געפינט דא ניט קיין פארשוינען און רופט דעם חבר אוועקצוגעהן, פלוצלונג דערזעהט ער א שענהייט, וואס מאכט די ליכט צו ווערען העלער. ער האט נאך קיינמאל אזא שענ־הייט ניט געזעהן. ער האט ביז איצט נאך קיינמאל ניט געוואוסט וואס ליבע איז אזוינס.

מערקוציא און דער כאר: באמערקען אז ראזאליניעס ערשאפט איז געשטארבען, א נייע ליבע איז נעקרוינט געווארען. (זיי געהען אפ).

זשוליעטא קומט אן מיט איהר אם און בעט, אז יענע זאל ריידען צו איהר.

די אם: זאגט איהר, אז זי וועט חתונה האבען מיט פאריז און עס איז א גוטער שדוך.

זשוליעטא: ענטפערט, אז זי לעבט אין דער רוה פון א זיסען חלום און אין איהר הארצען איז באהאלטען דער אוצר פון

א זיסען ליבעס געפיל. אין איהר גאָלדענער פאנטאַזיע זיינען גע־הוירען די גייסטער פון אלטען צוויבערלאנד. די יוגענד איז אבער קורץ און געהט באלד אוועק, רייסט אָפּ די רויז, וואָס בליהט, צום שטאַרבען.

ר אַ מ ע א קומט אַן מיט גריגאַריא, וועלכער זאָגט דער אַם, אז מען זוכט זי.

ז ש ו ל י ע ט א : הייסט איהר געהן און וויל נאָכגעהן.

ר אַ מ ע א : האלט איהר צוריק. ער בעט ביי איהר זי זאָל איהם מוחל זיין, וואָס ער ערלויבט זיך זי אָנצוריהרען, פאר זיין העזה דאַרף ער באַשטראָפט ווערען מיט א זיסען קוש.

ז ש ו ל י ע ט א : בעט זיין האנט אלס באגריסונג, א האנט־דרוק איז דער קוש פון א הייליגען פּיליגרים.

ר אַ מ ע א : פרעגט צו האָבען פּיליגרימען און הייליגע אויך ניט קיין ליפּען?

ז ש ו ל י ע ט א : ענטפערט, אז דאָס זיינען זיי געגעבען גע־וואָרען נאָר פאר תפילות.

ר אַ מ ע א : בעט, אז זי זאָל פארנעמען זיין תפילה, אז ניט וועט ער אריינפאַלען אין פארצווייפלונג און פון איהרע ליפּען וועט ער נעמען די לאָבונג, און ער קושט זי.

ז ש ו ל י ע ט א : באמערקט, אז די ליפּען ברענען איהר פון זינד.

ר אַ מ ע א : וויל אז זי זאָל איהם די זינד צוריקגעבען.

ב י י ד ע, זי זאָגט: ניין, ניט צוריק. ער בעט, זי זאָל איהם געבען צוריק.

ר אַ מ ע א : וויל וויסען ווער זי איז.

ז ש ו ל י ע ט א : ענטפערט, אז זי איז א קאפּולעט.

ט י ב אַ ל ט קומט אַן און רופט איהר צוריק צו די געסט. ער וויל וויסען, צו ווייסט זי ווער דער פּיליגרים איז.

ז ש ו ל י ע ט א : ענטפערט, אז ניט.

ט י ב אַ ל ט : דערקענט אָבער, אז דאָס איז דער מאָנטאַג ראָ־מעאָ, און אַז זיין עהרע פאָדערט ער זאָל איהם טויטען.

ז ש ו ל י ע ט א : האָט מורא, אז אזוי ווי ער איז דער איינ־

גער זוהן פון שונא, וועט דער קאלטער קבר זיין איהר חתונה־בעט.

טיבאלט און פאריז ווילען זיך ווארפען אויף ראמעא, ווען קאפולעט קומט אן און מאכט זיי א צייכען זיך צוריקצוהאלטען.

קאפולעט: בעט די געסט ניט אוועקצוגעהן אזוי גיך. עס שטעהט נאך פאר א באנקעט און ער זינגט א טאסט.

דער כאר: זינגט נאך.

מערקוציא שלעפט אוועק ראמעא.

טיבאלט: שווערט, אז ער וועט זיך נוקם זיין אן ראמעא, און ער וויל זיך נאך איהם נאכיאגען.

קאפולעט האלט איהם צוריק, מען זאל דא ניט מאכען קיין אויפרעגונג, און זיך ווענדענדיג צו די געסט, באזינגט ער ליבע, שענהייט און פרייליכקייט.

דער כאר: זינגט איהם נאך.

צווייטער אקט.

א גארטען לעבען זשוליעטאס וואוינונג.

ראמעא (אריבערקריכענדיג איבערן פארקען) זינגט: הויב זיך אויף ליכטיגע זון אין הימעל, לייכט העל און פארטרייב די פינ־סטערע נאכט.

זשוליעטא (קומט ארויס אויפן באלקאן): זי ליבט איהם אלץ, כאטש ער איז ראמעא. א רויזע שמעקט אלץ זיס אונטער אן אנדער נאמען אויך.

ראמעא: וויל מעהר ניט גערופען ווערען מיט א נאמען, וואס איז פיינדליך צו איהר. ער וויל, זי זאל איהר נשמה ענטפלעקען פאר איהם.

זשוליעטא: וויל, אז ער זאל איהר שווערען, אז ער ליבט זי און זי וועט זיין זיינע. אבער זאל ער איהר גלויבען, אז זי וועט זיך ארויסווייזען טריי און אז זי האט צו איהם א טיפע ליידענשאפט.

ראמעא: ענטפערט, אז זיין הארץ איז טריי און ער איז אינגאנצען מיט ליבע צו אנהר.

דער כאר און גריגארי קומען אן מיט לאמטערנעס. זיי געפינען קיינעם ניט.

גריגארי: דערקענט אין דעם א שפיצעל פון די מאנטאגס.

די אם: פארזיכערט זיי, אז אויב ער וועט קומען נאכאמאל, וועט זי איהם אזוי באהאנדלען, אז ער וועט ווייכען.

זשוליעטא: קומט ארויס און בעט די אם איהר צו באַגלייטען אין הויז. זיי געהען אריין אין הויז. זשוליעטא קומט אבער באלד ווידער ארויס און באגריסט ראמעא, וואס איז געווען באַהאלטען. זי געזעגענט זיך מיט איהם און זאגט איהם אן, אז אויב ער איז טריי צו איהר און וויל איהר נעמען פאר א ווייב, זאל ער איהר שיקען א ידיעה און זיי וועלען שטיל חתונה האבען, דאן וועט זי פאר די גאנצע וועלט קאנען אפען ארויסטרעטען.

ראמעא: בעט, אז זי זאל ניט צווייפלען אין זיין צובונד, זיין גאנצער לעבען איז די ליבע, זי איז אויף אייביג זיינע.

די אם רופט זשוליעטא'ן.

זשוליעטא ענטפערט, אז זי קומט.

ביידע: זינגען א דועט. ראמעא בעט זיך, אז זי זאל נאך פארבלייבען בא. זשוליעטא בעט, אז ער זאל זיין שטיל.

ביידע: געזעגענען זיך, ווינשענדיג איינע די אנדערע א גוטע נאכט.

דריטער אקט

ערשטעס בילד.
דאס צימערל פון מאנאך לארענצא.

ראמעא קומט אריין באגריסענדיג דעם מאנאך.

לארענצא: איז פארוואונדערט צו זעהן דא ראמעא. וואס פאר'ע סודות האט ער? צו איז עס די ליבע, וואס פלאגט איהם?

ראמעא: דערציילט איהם, אז ער ליבט איצט זשוליעטא.

זשוליעטאַ: קומט אַן און בעט אויך דעם מאָנאַך, ער זאָל זיי חתונה מאַכען.

לאָרענצאַ: געפינט, אַז עס איז אַביסעל וואונדערליך, אַז די קינדער פון שונאים זאָלען וועלען חתונה האָבען, אָבער ער וועט זיי העלפען. ער הייסט זיי קניען און ער בענשט זייער שדוך, זיי זאָלען זיין אַ גליקליך פּאָר־פּאָלק.

אַלע דריי: זיינע מתפּלל צו גאָט.

לאָרענצאָ: לייגט צוזאַמען ביידענס הענט און הייסט זיי נאָכזאָגען, אַז זיי נעמען איינע די אַנדערע פאַר מאַן און פרוי.

ראַמעאַ און זשוליעטאַ: נעמען זיך אַרום און שווערען טריי־הייט אויף אייביג.

צווייטעס ביל ד.

אַ סטריט אין וועראָנאַ, קאַפּולעטס הויז.

סטעפּאַנאָ (ראַמעאַ'ס פּאַזש): וואונדערט זיך, וואָס ער קאַן זינט נעכטען ניט אויסגעפינען זיין בעל־הבית. ער באַשליסט צו זינגען און אויפוועקען די דינער. ער זינגט: צו וועט די צאַרטע טויב נאָך אַלץ פאַרבליבען מיט די קאַרשינעס. זי וויל אוועקפליהען ווייט און קיינמאָל זיך ניט אומקערען צוריק.

גריגאָרי מיט דינער קומט אַרויס. ער דערקענט סטעפּאַנאָ, אַז דאָס איז דער פּאַזש, נאָך וועמען ער האָט זיך נעכטען געיאָגט.

סטעפּאַנאָ (רייצט זיך מיט איהם): זאָלען זיי גוט היטען די טייבעלע, זי קאָן אַרויספליהען פון שטייג.

גריגאָרי: פרעגט, צו זוכט ער אַ מחלקה, וואָס ער האָט זיך דאָ אוועקגעשטעלט זינגען, ביי אַזוינע זינגער צוברעכט מען די גיטאַרע אויף צווייען.

סטעפּאַנאָ: ענטפערט, אַז זיין גיטאַרע איז אַ שווערד, וואָס איז שווער צו צוברעכען. זיי לאָזען זיך אַריין אין אַ געשלעג.

מערקוציאָ קומט אָן און ציהט זיין שווערד צוריקצוהאַלטען

די שלעגער. עס פּאַסט זיך, זאָגט ער, פאַר אַ קאַפּולעט זיך צו וואַרפען אויף אַ קינד.

טיבאַלד קומט אַן מיט זיינע פריינד און לאָזט זיך אריין אין אַ געשלעג מיט מערקוציאָ.

ראַמעאַ קומט אַן.

טיבאַלד: רופט איהם אַרויס אויף אַ קאַמף אויף לעבען און טויט. ער רופט איהם אַן שפּיאָן, פאַררעטער און נידערטרעכטיגער מענש.

ראַמעאַ: ציהט האַלב אַרויס זיין שווערד, לייגט עס אָבער צוריק אַריין אין שייד, און ענטפערט, אַז קיין נידערטרעכטיגער איז ער ניט. ער האָט אַן אורזאַך איהם צו ליבען, וואָס איז גרעסער ווי באַליידיגונג פון זיינע ווערטער. זאָל ער ניט זוכען קיין קריג און פאַרבלייבען געזונט.

טיבאַלד: געפינט, אַז דאָס איז ניט קיין ענטשולדיגונג פאַר די שלעכטס וואָס ער האָט איהם געטאָן.

ראַמעאַ: ענטפערט, אַז ער האָט איהם קיינמאָל קיין שלעכטס ניט געטאָן, און אַז זיין נאָמען איז איהם אַזוי טייער ווי זיין אייגענער.

מערקוציאָ: פאָדערט איצט אויף טיבאַלד'ן צום קאַמף.

ראַמעאַ: זוכט איהם צוריקצוהאַלטען.

מערקוציאָ לאָזט אָבער ניט אָפּ.

די כאָרן פון ביידע צדדים וואַרפען באַליידיגונגען איינע די אַנדערע.

ראַמעאַ: באַדויערט, וואָס די שנאה און האַס ווערען פון דור צו דור נאָך שטאַרקער.

טיבאַלד און מערקוציאָ וואַרפען זיך אין געפעכט מיט שווערדען און מערקוציאָ ווערט טויטלאַך פאַרוואונדעט.

ראַמעאַ: געפינט, אַז מעהר קיין מחילה קאָן שוין ניט זיין. פייער און צאָרן זאָלען זיין אויפפיהרונג זיין. זיי ציהען די שווערדען און טיבאַלד פאַלט אַ טויטליך פאַרוואונדעטער אין די אָרעמס פון קאַפּולעט, וועלכער איז געקומען אין באַגלייטונג פון בירגער.

טיבאלד: בעט פאר'ן טויט, אז קאפולעט זאל טאן זיין לעצטע בקשה.

דער פירשט קומט אן באגלייט פון א סוויטע.

קאפולעט: דערציילט איהם, אז טיבאלד איז ערמארדעט און אז ער דארף נעמען נקמה פון ראמעא.

ראמעא: דערציילט, אז טיבאלד האט פריהער דערמארדעט מערקוציא און דערפאר האט ער נקמה גענומען.

דער פירשט: פרעגט, וואס וועט זיין איצט? קיין זאך קאן ניט צוריקהאלטען זייער שנאה. ווער ווייסט, פיליכט איז ער זייער נעקסטער קרבן. פארדינט האט ראמעא דעם טויט, נאר ער וועט זיך באגנוגענען דערמיט, וואס ער וועט איהם פארטרייבען פון שטאדט.

פערטער אקט

זשוליעטאס צימער.

זשוליעטא: איז מוחל ראמעא, וואס ער האט טיבאלד געטויט, ווייל יענער האט געזוכט זיין לעבען און זי ליבט איהם, ראמעא, איהר מאן, איהר טייערען געליבטען.

ראמעא און זשוליעטא: זינגען א דועט, בענשענדיג די ליבע, וועמעס קייטען זיי טראגען.

ראמעא: הערט אז די נאכטיגאל זינגט. עס איז שוין טאג און זיי מוזען זיך צושיידען.

זשוליעטא: וויל איהם פארהאלטען. עס איז נאך ניט טאג. זיי נעמען זיך ארום.

ראמעא וויל איצט פארבלייבען לענגער.

זשוליעטא האט אבער מורא, מען זאל איהם באמערקען. זיי צושיידען זיך.

גערטרודע קומט אן און דאנקט גאט וואס ראמעא איז אוועק. דער פאטער קומט מיט'ן מאנאך לארענצא.

קאפולעט וואונדערט זיך, וואס זי איז אזוי פריה אויף. צו האט זי נאך גארניט געשלאפען? ער טרייסט איהר, אז מארגען וועט זי האבען א מאן און וועט שוין מעהר ניט דארפען זארגען.

זשוליעטא: וויל וויסען ווער דער מאן איז?

קאפולעט: ענטפערט, אז דאס איז פאריז. זאל טיבאלד שלאפען אין רוה, זיין קינד וועט חתונה האבען מיט פאריז. זאל זי זיך פארבערייטען.

זשוליעטא: ווארפט זיך צום מאנאד, ער זאל זי ראטעווען. זי האט געהאלטען איהר חתונה בסוד, ווי ער האט איהר געהייסען, און איצט זאל ער איהר אן עצה געבען, דאס איז איהר איינציגע האפענונג, אז ניט ער, וועט זי מוזען שטארבען.

לארענצא: פרעגט, צו שרעקט זי זיך ניט פאר'ן טויט?

זשוליעטא: ענטפערט, אז ערגער ווי דער טויט איז צו לעבען אלס ווייב מיט שאנד באפלעקט.

לארענצא: דערלאנגט איהר א פלעשעל, פון וועלכע זי זאל טרינקען, דאן וועט זי אויף 42 שעה בלייבען ליגען ווי א טויטע, זי וועט אבער זיין נאר איינגעשלאפען. און ווען זי וועט זיך אויפכאפען, זאל זי אנטלויפען פון אלטען געוועלב. עס וועט זיין נאכט און איהר מאן וועט ווארטען אויף איהר. די נאכט וועט פארביי, זי וועט אבער גערופען ווערען צו א נייעם לעבען. ער פרעגט: צו שרעקט זי זיך?

זשוליעטא: ענטפערט, אז די ליבע גיט איהר צו כח.

קאפולעט קומט אריין און רופט די טאכטער צו דער חופה צערעמאניע.

פאריז: פרובירט איהר דעם חופה־רינג אנפאסען.

זשוליעט (רייסט עס ארונטער): זאל דער קבר ווערען איהר קאלטע חתונה־בעט. זי רייסט ארונטער דעם חתונה־קראנץ. זי ווערט אליץ בלאסער און בלאסער. זי געזעגענט זיך מיט'ן פאטער און פאלט אנידער.

קאפולעט: כאפט זיך, אז זי איז קאלט.

אלע: שרייען זי איז טויט.

פינפטער אקט

דאָס געוועלב פון די קאפולעטס.

ראמעא קומט אָן זוכענדיג זשוליעטא'ס קבר, און מיינענדיג אז זי איז טויט, טרינקט ער אויס די פלעשעל גיפט.

זשוליעטא: כאפט זיך אויף, זי פיהלט א ניי לעבען אין זיך. זי קוקט זיך ארום זוכענדיג ראמעא.

ראמעא זעהט איהר. זיי נעמען זיך איינע די אנדערע ארום, און שווערען אייביגע טרייהייט איינע צו די אנדערע.

ראמעא: באקלאָגט זיך אויף די שטיינערנע הערצער פון די עלטערן, וועמען ניט דער שמערץ, ניט דאָס געבעט פון די קינדער ריהרט ניט, אין זייער פרייד מוזען זיי שטארבען. ער ווייזט איהר אז ער האָט אויסגעטרונקען די גיפט, מיינענדיג, אז זי איז טויט.

זשוליעטא זעהט אין שרעק, אז ער שטארבט.

ראמעא: רופט איהר, זי זאָל הערען ווי די נאכטיגאל זינגט, און ער פאלט אנידער א טויטער.

זשוליעטא טרינק אויס די גיפט פון פלאש, כדי צו שטארבען מיט איהם צוזאמען און באמערקענדיג דעם קינזשאל, שטעכט זי עס זיך אריין.

ביידע שטארבען מיט ליבעס-ווערטער אויף די ליפען.

לוציא די לאמערמור

אפערא אין דריי אקטען פון

גאעטאנא דאניצעטי

ערשטער אקט

ערשטעס בילד.
אין פארשטוב פון פאלאץ.

נארמאן (העגרים לייטענאנט): זאגט אז זיינע לייט, זיי זאלען גוט נאכזוכען דעם פינסטערען סוד וואס רינגעלט זיי ארום. ווען דער כאר געהט אפ, קומט אן העגרי זעהר א פארזארגטער און נארמאן וויל וויסען די אורזאך.

העגרי אשטאן: דערציילט איהם זיינע צרות, ווי דער פארהאסטער עדגאר מאכט חוזק פון זיין ביטערער לאגע. נאר די חתונה פון זיין שוועסטער, לוציא, מיט ארטור'ן, וואלט איהם גע־קאנט ראטעווען, זי אבער ענטזאגט איהם, זי איז מעהר ניט זיין שוועסטער.

ריימאנד (דער גלח) זוכט איהר צו פארטיידיגען: זי איז דאך אין טרויער נאך די עלטערן, ווי אזוי זאל זי טראכטען וועגען חתונה האבען.

נארמאן: דענקט אבער, אז ליבע איז די אורזאך, און ער דערציילט ווי אזוי זי איז איינמאל געראטעוועט געווארען פון א צעיושעטען אקס דורך איינעם, וואס איז פאר איהם נאך אומבא־

קאנט, און ער דענקט, אז לוציא ליבט איהם. זיי באגעגענען זיך יעדען פרימארגען לעבען פאנטאן. ער פארדעכטיגט אז דאס איז זיין שונא, עדגאר.

העגרי: איז אויסער זיך פון אויפרעגונג, די בלוט פרירט איין ביי איהם, ביי דעם געדאנק פון דער שוועסטערס פאלשקייט.

דער כאר קומט אן און מעלדעט, אז דער פארדאכט איז באשטעטיגט. זיי האבען דעם מאן געכאפט ביים פאנטאן און אויס־געפונען פון איהם, אז ער איז עדגאר.

העגרי: רופט צו נקמה און וויל ניט הערען רייטאנדס בא־רוהיגענדע ווערטער. צוזאמען מיט'ן כאר זינגט ער א נקמה־ליד.

נארמאן צוזאמען מיט'ן כאר: פארזיכערען איהם, אז יענער קאן זיך פון איהם ניט ראטעווען.

צווייטעס ביל ד.

אין גארטען.

לוציא קומט אן מיט איהר באגלייטערין, אליסא, זיך וואונ־דערנדיג, וואס עדגאר איז נאך ניטא.

אליסא: דערמאנט איהר אן די געפארען מיט וועלכען זיין קומען איז ארומגערינגעלט.

לוציא: פארשטייט, אז עס איז אזוי און איז שטארק איינ־געשראקען. זי האט מורא אז עדגאר'ס קומען זאל ניט ארויסרופען קיין נקמה געפיל. דער שאטען פון זיין ערמארדעטע געליבטע האט זיך פאר איהר געוויזען. עס איז געווען שטיל און פינסטער. זי האט דערהערט א שטילען קרעכץ. די געשטאלט פון דער פרוי האט זיך באוויזען, פון איהרע בלאסע ליפען האט זיך קיין קלאנג ניט גע־הערט. נאר מיט דער האנט האט זי איהר א שטויס געטאן און איז פארשוואונדען בעת דער טייך האט אנגענומען די פארב פון בלוט. עס איז א שרעקליכער סמן. זי וואלט געדארפט איהר ליבע פאר־טרייבען פון הארצען. זי קאן אבער ניט. באלד איז דער הימעל קלאר געווארען, די שטערנ'ס האבען ווי געשמייכעלט, די נאטור האט ווי

איינגעשלאפען און דער הימעל האט איינגעוויקעלט די נאכט איז פולען גלאנץ.

עדיגאר (קומט אן): ער ענטשולדיגט זיך וואס ער האט פארשפעטיגט. וויכטיגע אורזאכען האבען איהם פארהאלטען. ער מוז מארגען אפפארען פון זיין היים און לאנד, ער מוז געהן קיין פראנקרייך דינענדיג שאטלאנד. דאך איידער ער וועט אפפארען, וועט ער זיך זעהן דורכריידען אפען מיט איהר ברודער, פארשפרע־כענדיג פרידען און פריינדשאפט.

לוציא: בעט זיך, אז זייער ליבע זאל פארבלייבען א סוד.

עדגאר: קאן ניט פארשטייז, וואס וויל יענער נאך: זיי־נע עלטערן דערמארדעט, זיין ירושה צוגענומען. ער האט געהאט געשווארען ביים קבר פון זיין פאטער נאך נקמה צו זיין רויבער, ווען ער האט אבער זי דערזעהן, האט איהם פארדראסען זיין שבועה, אבער ער האט נאך אלץ די מאכט זיין שבועה צו ערפילען.

לוציא: בעט זיך ער זאל זיך בארוהיגען. צו וואלט ער וועלען איהר זעהן שטארבען פון שרעק? זאל ער געהארכען זיין צו־בונד צו איהר.

עדגאר: שווערט איהר אייביגער טרייהייט.

לוציא: שווערט פון איהר זייט טרייהייט צו איהם און בעט ביי גאט זיין ברכה צו זייער בונד. זי בעט ער זאל איהר שרייבען פון דער ווייטענס.

ביידע: זינגען אז די זיפצען זאלען זיין דער באלזאם. זיי זאלען טראכטען איינע וועגען די אנדערע און געפינען בארוהיגונג אין זייערע טרערען.

צווייטער אקט

ערשטעס בילד.
א צימער אין פאלאץ.

נארמאן: מעלדעט, אז לוציא וועט באלד זיין דא.

הענרי: איז אין איין שרעק, טאמער וועט זי אויך איצט

זיך ענטזאגען בעת די גאנצע משפחה איז זיך שוין צוזאמענגעקומען און מעןווארט נאר אויף ארטור'ן.

נארמאן: בארוהיגט איהם. דאס לאנגע אוועקשטעהן און די פאלשע נייעס וועגען עדגארס טריילאזיגקייט, וועלען פארטרייבען די ליבע צו איהם פון איהר ברוסט.

הענרי: בעט, ער זאל איהם געבען די געפאלשטע בריף. אזוי ווי זי קומט אן, זאל ער געהן באגעגענען ארטור'ן און איהם ברענגען אהער. ער באגריסט צערטליך די אנקומענדע לוציא. ער פרעגט, פאר וואס שווייגט זי?

לוציא: ענטפערט, אז די בלאסע באקען דערציילען גענוג וועגען איהר ליידען און פארצווייפלונג, און ער מעג בעטען מחילה ביי גאט פאר זיין בייזען, אוממענשליכען צוואנג.

הענרי: בעט איהר אויפצוהערען די אלטע פארוואורפען, וואס ערנידעריגען זיי ביידען. זיין כעס איז פארביי איצט, ווען זי באקומט א נאבעלן מאן.

לוציא: ענטפערט, אז זי וועט בלייבען טריי צו יענעם אנדערען.

הענרי: דערלאנגט איהר דעם בריף, פון וועלכען זי קאן זעהן ווי אומטריי יענער איז צו איהר.

ביידע: זינגען א דועט. לוציא: אז זי האט געטראגען איהרע ליידען, האפענדיג אז דער מארטש וועט איהר ברענגען באפרייאונג, איצט איז איהר לעצטע האפענונג פארלוירען, איהר געליבטער באהאנדעלט איהר מיט פאראכטונג. הענרי: אז זי האט איהר נאמען דערנידריגט דורך איהר ליבע, דער הימעל האט איהר דערפאר באשטראפט, און יענער באהאנדעלט איהר מיט פאראכטונג..

עס הערט זיך א גערויש.

הענרי: ערקלערט די שוועסטער, אז דאס איז איהר באשטימטער חתן געקומען, און אז די חתונה־צערעמאניעס ווארטען אויף איהר. ער דערציילט איהר, אז ארטור איז די איינציגע ישועה פון זיין פארצווייפעלטער לאגע, און אז דערפאר מוז זי חתונה

האבען מיט איהם. ער איז דאך איהר אפעקון און מוז איהר ראטעווען פון די הענט פון פארעטער.

לוציא: דערמאנט איהם, אז ער האט זי געליבט, צו ארט איהם גאר ניט וואס זי שטארבט? פון די הענט פון איהר ברודער מוז זי איהר פאראורטיילונג באקומען. ארום איז הילפלאזע עלענד און בעת די חתונה־גלאקען קלינגען, איז שרעק און האס איהר נרו, וואלט זי שוין בעסער איין קבר חתונה געהאט!

צווייטעס בילד.
אין קארידאר

ריימאנד: דערציילט לוציא, אז ער האט אליין באזארגט איהר בריף אין פראנקרייך. פינף וואכען איז ווי יענער האט דעם בריף געקראגען, דאך שווייגט ער. עס איז קלאר, אז ער איז געווארען אומטריי צו איהר. ער עצה'ט איהר דערפאר, זיך אונטערצוגעבען דעם שיקזאל.

לוציא: פרעגט און וואס איז מיט איהר שבועה?

ריימאנד: ערקלעהרט איהר, אז נאר א גלך קאן געבען א חתונה־שבועה, און יענע שבועות זיינען ניט בינדענדיג ניט פאר גאט, ניט פאר מענשען.

לוציא: ענטפערט איהם, אז איהר מח האט ער איבער־ציינגט, אבער ניט איהר הארץ. נאר אומגליק ערוואַרט זי.

ריימאנד: ווארענט איהר, אז נאך גרעסערער עלענד ער־ווארט זי אין צווייטען פאל. די עלטערן פון קבר רופען צו איהר זי זאל ראטעווען דעם ברודער, זי מוז איהם ראטעווען.

לוציא: איז מסכים צו האנדלען ווי ער הייסט, און בעט איהם צו זיין איהר פירער און בעראטער.

דריטעס בילד.
אין חתונה־זאל.

דער כאר: זינגט א שבח צו דעם טאג פון שמחה.

ארטור באגריסט העגרי, פארשפרעכענדיג אייביגע פריינד־שאפט. ער וויל אבער וויסען, וואו איז לוציא.

העגרי: ענטפערט, אז ער זאל מוחל זיין, אויב זי וועט זיך פיליכט באווייזען א פאַרוויינטע, דאס באקלאגט זי דער מוטערס־טויט.

ארטור: וויל וויסען צו עס איז אמת, אז מיט אייניגע חדשים צוריק, האט דער יונגער עדגאר געהאט די חוצפה צו בעטען איהר האנט.

העגרי: ענפטערט, אז ער האט טאקי געהאט די חוצפה, אבער —

לוציא קומט אונטערדעסען אריין.

העגרי: ווייזט איהר אן, אז דא שטייט איהר מאן, זי זאל געהן צו איהם. ער דערלאנגט איהר דעם חתונה קאנטראקט.

לוציא: שרייבט אונטער.

עדגאר קומט אן אין דעם אויגענבליק.

לוציא: בעט זיך, אז ער זאל איהר באהאלטען.

עדגאר און העגרי: זינגען א דועט וועגען דער נקמה, פאר וועלכע עס איז געקומען די צייט און וואס ווערט איצט פון קיין זאך ניט צוריקגעהאלטען.

לוציא: באקלאגט זיך, וואס עדגאר איז געקומען ניט זי צו ראטעווען. זי איז פארצווייפעלט און קאן אפילו ניט וויינען.

עדגאר און העגרי: רופען איינער דעם אנדערען צום בלוטיגען קאמפף.

ריימאנד: זוכט זיי צוריקצוהאלטען און נאמען פון גאט.

עדגאר: פאדערט מען זאל איהם אפגעבען זיין כלה.

ריימאנד: ערקלערט איהם, אז זי געהערט איצט צו אן אנדערען.

עדגאר: באשיט לוציא'ן מיט פארוואורפען. ער פארשילט דעם טאג, ווען ער האט זי דערזעהן. ער שטעלט אונטער די ברוסט מען זאל א שווערד אריינשטעכען איהם, און זאל זיין טויטער קער־פער באצירען איהר חתונה שמחה.

לוציא: בעט ביי גאט, ער זאל איהם באשיצען, ראטעווען פון אלע געפארען, אזוי ווי זי איז פאר׳משפט צום טויט.

ריימאנד, אליסא און די דאמען: הייסען ער־גאר׳ן אנטלויפען און ראטעווען זיין לעבען.

דריטער אקט

ערשטעס בילד.
א צימער אין עדגארים שלאס.

עדגאר (אליין): רעדט וועגען די פינסטערע נאכט, וואס איז אזוי פינסטער ווי זיין שיקזאל. ער הערט דעם קלאפ פון קא־פיטעס און וואונדערט זיך, ווער קען איצט קומען צו איהם?

הענרי: קומט אריין און זאגט, אז ער איז געקומען אפגע־בען א וויזיט.

עדגאר: פרעגט איהם, צו האט ער ניט געפילט קומענדיג אהער, אז זיין פאטערס שאטען הויבט זיך און פאדערט נקמה? צו האט זיין הארץ ניט געפיהלט די מורא ווי א לעבעדיגער מענש פיהלט אריינקריכענדיג אין קבר און ניט זעהענדיג קיין הילף?

הענרי: ענטפערט, אז גרעסער זיינען די בענדער פון האס צו איהם, ווי די אלע בענדער פון פארגעניגען. ער האט אלעמען פאר־לאזען לויפענדיג אהער, אום אנשטאט ווערטער מיט די ארימס זיך צו באגעגענען. ער פאדערט איהם אויף זיך צו באגעגענען פארטאג ביי די קברים פון רייווינגסבוד.

ביידע: זינגען א דועט רופענדיג שנעל דעם פרימארגען און ברענגען די נקמה.

צווייטעס בילד.
א זאל אין הענריים שלאס.

דער כאר: זינגט א פריילאך ליד.

ריימאנד: הייסט זיי אויפהערען זייער שמחה און דער־

ציילט, אז הערענדיג א געשריי פון דער כלה'ס צימער, איז ער אריינ־געלאפען און געזעהן ווי ארטור ליגט אויפ'ן פארלאגע איינגעטונקט אין בלוט און לוציא מיט א שווערד אין האנט. האט איהם געפרעגט: וואו איז דער חתן? מיט א שמייכעל אויפ'ן פנים. מען האט געזעהן, אז זי האט דעם פארשטאנד פארלוירען.

לוציא (קומט אריין): עס דאכט זיך איהר, אז זי הערט עדגאר'ס שטים, זי פיהלט זיך ווידער זיכער און רופט איהם צום פאנטאן. דער אלטאר ווארט אויף זיי, זי איז פול פון פרייד און ערווארט מיט פרייד צו ווערען זיינע. זי דאנקט גאט, וואס ער האט ענדליך איהר געגעבען נייעם לעבען.

העגרי: קומט אן און פרעגט, צו איז טאקע דער מארד אמת? ער וואונדערט זיך, וואס לוציא איז אזוי בלייך.

ריימאנד: ערקלערט איהם, אז זי האט אויף אייביג דעם פארשטאנד פארלוירען.

לוציא: בעט זיך ווייטער ביי עדגאר, ער זאל ניט צוברע־כען דעם רינג, כאטש זי האט אונטערגעשריבען דעם קאנטראקט, ליבט זי קיינעם ניט אויסער איהם. זאל ער איהר ניט שילטען. זי איז געוועזען דער קרבן פון שלעכטען ברודער. זאל ער רחמנות האבען אויף איהר און פארגיסען א טרער אויף איהר שמערץ. זי וועט אין הימעל מתפלל זיין פאר איהם. דער הימעל וועט אויך ניט ברענגען קיין פרייד צו איהר.

הענרי: בעט די אנוועזענדע צערטליך די שוועסטער צו באהאנדלען. פאר איהם אליין בלייבט נאר איבער די חרטה.

ריימאנד: פארשילט הענרי'ן, וועמעס אויפטו דער אומ־גליק איז, — די בלוט פון קרבן רופט פאר באשטראפונג, וועלכע וועט זיין שרעקליך.

דריטעס בילד.

די אויסערליכע זייט פון שלאס.

עדגאר: בעט די קברים פון זיינע עלטערן זאלען זיך עפענען און איהם צונעמען. דער האס איז פארשוואונדען, און ער

וואלט מיט פארגעניגען געפאלען טויט, ווארום דאס לעבען איז א מדבר. ערווארפט איהר פאר, וואס בעת ער איז ארומגערינגעלט פון טויט, איז איהר הארץ פול מיט ליידענשאפט. זיין קבר וועט זיין איינזאם, אויב לוציא וועט ווען אמאל מיט איהר מאן פארביי דא, שווייגענדיג וועט זיין שאטען זיך אויפהויבען. זאל זי אמווייניג־סטענס רעספעקטירען די שטויב, וואס איז פאר איהר געשטארבען.

דער כאר קומט אן זינגענדיג א טרויער־ליד.

עדגאר: פרעגט, נאך וועמען זינגען זיי עס?

דער כאר ענטפערט: נאך לוציא, וועלכע האלט ביים שטארבען.

עדגאר (לויפט צו איהר): אין טויט מוזען זיי זיין פאראייניגט.

ריימאנד (האלט איהם אפ): זי איז שוין טויט.

עדגאר: באקלאגט זיך, וואס מען האט זיין איינציג־געליבטע פון זיינע ארימס ארויסגעריסען. ער וועט איהר נאכפאלגען. די וועלט, אומצופרידען מיט זייער בונה, האט זיי אין דעם לעבען פאנאנדערגעריסען, אבער אין א העכערען באנד וועלען זיי זיין פאראייניגט. ער פאלגט איהר באלד נאך. ער שטעכט אריין אקינ־זשאל זיך אין הארצען.

ריימאנד: דערמאנט איהם צו טראכטען וועגען הימעל.

דער כאר: ענטפערט, אז מחילה וועט קומען פון אויבען.

ל'עליזיר ד'אמארע

(ליבעס געטראנק).

אפערא פון

גאַעטאנא דאָניצעטי

ערשטער אקט

ערשטעס בילד.

א פארם-הויז.

דער כאר: זינגט א שבח צו דער אנגענעמער שטילקייט, אבער ווען די ליבע באקרוינט איהר מאכט, קאן קיין זאך ניט שטערען איהר שטראל און גליקלאך איז ווער עס איז איהר קרבן.

נעמארינא, א יונגער פויער, זינגט, ווי ליב און טייער זי איז פאר איהם. ווען ער קוקט אויף איהר ווערט זי אלץ טייערער צו איהם. אבער בעת איהר גייסט איז באוועגליך, קוקט ער ווי אן אידיאט און קאן נאר זיפצען. ווער וועט איהם מאכען ווערט פאר איהר ליבע?

אדינא (אייגענטימערין פון פארם): עס איז א גאנץ אינטע־רעסאנטע געשיכטע, די געשיכטע פון טריסטאנא, וואס איז געוועזן פארליבט אין דער שעהנער, אבער שלעכטער איזאָטע, וועמען קיינע געבעטען האט ניט געארט. א געוויסער כשוף־מאכער האט איהם גע־געבען א ליעבע־געטראנק, דורך וועלכע די שעהנע איזאטא איז פון איהר זייט ארייננעפאלען אין פיין פון ליבע. זי זאגט, אז זי וואלט

אוועקגעגעבען א לעבען, אויב זי וואלט געקאנט באקומען אט דעם הייליגען געטראנק. זי לייענט ווייטער. ווי נאר טריסטאנא האט פארזוכט דעם פא׳כשופ׳טען געטראנק, איז איהר שטרענגע הארץ ווייך געווארען. אינגאנצען האט זיך געביטען מיט אמאל די בייזע שענהייט, זי איז אין איהם פארליבט געווארען, איז איהם געווארען טריי, און ער האט שטענדיג געבענשט די שטונדע, ווען ער האט דעם כשוף־געטראנק פארזוכט.

עס הערען זיך פויקען. אלע הייבען זיך אויף. בעלקארע און סאלדאטען קומען אן.

בעלקארע (אן אונטעראפיציר): דערלאנגט צו אדינא בלו־מען, ערקלערענדיג, אז ער טוט עס, ווי דער פרייליכער פאריז האט געגעבען דעם עפעל צו דער לעבעדיגסטער. ער לייענט אין איהרע גלאנציגע אויגען, אז ער האט איהר הארץ ערֹאבערט. דאס איז קיין וואונדער נים, ווייל ער איז גאלאנט, א סערדזשאנט, קיין מיידעל קאן נים ווידערשטעהן דעם אנבליק פון א סאלדאט. צו איז דען די מוטער פון ליבע נים געוועזען עראבערט פון מארס, דעם גאט פון שלאכטען ?

אדינא: ענטפערט, אז ער איז א גאנץ באשיידענער מענש.

דער כאר: האלט איהר אונטער.

נעמארינא: קרעכצעט, אז זי לאכט פון איהם.

בעלקארע: זאגט ווייטער, אויב זי ליבט איהם ווי ער ליבט זי, פאר וואס זאלען זיי באלד נים אוועקלייגען די וואפען און אלס קאפּוטולאציע־אפּצאל איז ער גרייט צו ווערען איהר שקלאף.

אדינא: בעט עטליכע טעג נאכצוטראכטען.

נעמארינא: איז פארצווייפעלט. אויב זי זאל יענעם אנ־נעמען, בלייבט פאר איהם נאר דער קבר.

בעלקארע: זינגט אן אריע, אז מען דארף קיין צייט נים פארלירען. אין ליבע און אין מלחמה מוז מען זיך איילען אום צו זיגען.

אדינא: ענטפערט, אז די לייט זיינען פארנארט. זיי טרוי־פירען איידער זיי האבען נאך א זיעג געהאט. אדינא קאן מאן נים אזוי גיך פאנגען.

זשינעטא (א דארף־מיידעל) און דער כאָר: געפינען, אז עס וואלט געווען געפערליך ווען אדינא וואלט זיך געלאזט פאנגען פון דעם זון פון מארס. אבער זי איז צו קלוג פאר איהם.

בעלקארע: בעט זי זאָל איהם און זיינע חברים ערלויבען דערווייל דאָ נייַ אפּצורוהען.

אדינא: איז גרייט מיט פארגעניגען. זי שיקט אוועק די פויערים אהיים פון דער ארבייט. אלע געהען אפּ.

נעמארינא (בלייבענדיג אליין מיט אדינא): בעט זי זאָל איהם ערלויבען איין ווארט.

אדינא: ענטפערט, אז עס איז די געוועהנליכע מאטערניש, די געוועהנליכע זיפצען, עס וואלט געווען פיעל בעסער פאר איהם צו געהן אין שטאדט זעהן זיין פעטער, וואס איז קראנק.

נעמארינא: ענטפערט, אז יענעמס קראנקהייט איז גאר־ניט אין פארגלייך מיט זיין אייגענער. ער האט פיעל מאָל פּרובירט פארלאזען דעם פלאץ, אבער ער קאן ניט.

אדינא: זאגט, אז ער וועט פארלירען די ירושה און וועט שטארבען פון הונגער.

נעמארינא: ענטפערט, אז פאר איהם איז גאנץ גלייך צו שטארבען פון הונגער אדער פון ליבע.

אדינא: זאגט, אז זי וויל מיט איהם ריידען אפען: זי קאן איהם ניט ליבען. אויף די פראגע: פארוואס? ענטפערט זי מיט אן איראָניע: געה פרעג דעם זעפיר, פאר וואס ער שטורמט אזוי? עס איז איהר נאטור אזוי.

נעמארינא: פרעגט, וואס בלייבט איהם איבער צו טאָן?

אדינא: ענטפערט זיך צו ענטזאגען פון זיין ליידענשאפט.

נעמארינא: מעהנעט, אז ער קאן עס ניט. פרעג דעם טייך פארוואס ער האט זיך אפּגעריסען פון זיין קוואל אין די בערג, ער וועט ענטפערען: אז עפּעס אז אומבאוואוסטע קראפט טרייבט מיר. דער שיקזאל וויל, אזוי מוז עס זיין, און אזוי וועט ער נאכפאל־גען איהר.

אדינא: ראט איהם זיך אויסצוהיילען פון דער פוסטער משוגעת. ווארים עס איז א משוגעת צו דענקען, אז ליבע קאן זיין

שטענדיג, וואָרים אזוי ווי נאָך יעדער נאכט קומט א נייער פרימאָר־גען, אזוי מוז יעדע אלטע ליידענשאפט זיין דער אויסגאנג פון א נייער.

נעמארינא: ענטפערט, אז טאָג און נאכט הערט ער נאָר זי, אין זיין הארצען איז זי טיף איינגעגראָבען. פון זיין נשמה קאָן זיין גלויבען אין דער ליבע ניט ארויסגעטריבען ווערען.

צווייטעס בילד.

א פלאַץ אין דאָרף.

זשינעטא, פלארעטא און דער כאָר: דערציילען וועגען דעם גרויסען וואונדער, וואָס א גאָלדענע קארעטע איז געקו־מען, און איהר א באראָן, א מארקיז. אט געהט ער.

דולקאמארא (אן ארומרייזענדער דאָקטאָר): בעט אלע זאָ־לען זיין אויפמערקזאם. זיי האָבען שוין פריהער געהערט וועגען דעם דאָקטאָר דולקאמארא פון פערארא. ער איז דער אלטער וואָהלטע־טער פון מענשען. ער האָט א מאגישען קורירער פון ווייטאָגען, זאָ־לען אלע קויפען. עס היילט אלע כארטען ציינווייטאָג. ער האָט גענוג אטעסטאטען עס צו באווייזען. אן אלטער מאן פון אכציג יאָהר איז שנעל ווידער א יונגערמאן געוואָרען דורך אט דעם כשוף־מיטעל, און די פרויען האָרפען עס אויך נעמען און זייערע שפרינגקלאָר וועלען פארשווינדען. זאָלען אלע קויפען, ביליג. ער האָט עס גע־בראכט פון צעהן טויזענט מייל און מעהר. איהר מיינט אפשר, אז דער פרייז איז 100, 30, 20? ער פארקויפט עס צוליעב פריינדשאפט נאָר, פאר איין סקודא, מען פארקויפט עס פאר פיער, נאָר ער איז גערייט צו פארקויפען פאר דריי. ער זינגט אן אריע: עס איז קלאָר, אז א סקודא וועט יעדער געווינען.

דער כאָר: איז צופרידען אנצונעמען דעם ליבעראלען פארשלאָג.

נעמארינא (קומט צו): ער דענקט, אז גאָט אליין האָט דעם וואונדער דאָקטאָר געשיקט אין דאָרף איהם צו ראטעווען, און

ער פרעגט איהם: צו איז אמת, אז ער באזיצט וויכטיגע סודות, צו האט ער ניט דעם ליבע־געטראנק פון דער קעניגין איזאטא?

דולקאמארא: פארשטעהט ניט וואס ער מיינט, באלד אבער כאפט ער זיך, אז ער אליין איז דער צוזאמענשטעלער דער־פון.

נעמארינא: איז איבערגליקליך, נאר ער האט נאר איין פיאסטער און מיט פארגעניגען גיט ער עס אפ דעם דאקטאר.

בידעו: זינגעו א דועט. איינער דאנקט און איז צופרידען, דער אנדערער איז אויך צופרידען, וואס יעדען טאג געפינט ער א נארן.

נעמארינא: וויל וויסען ווי עס צו נעמען.

דולקאמארא: הייסט איהם טרינקען דירעקט פונ׳ם פלע־שעל, עס זאל ניט אויסוועפען, די ווירקונג וועט ער פיהלען אין א טאג ארום.

נעמארינא: דאנקט איהם. דער געטראנק האט איהם שוין גאר מחיה מתים געווען.

דולקאמארא: זאגט, אז נאראנים טרעפט ער יעדען טאג גענוג, נאר דעם גרעסטען נאר זעהט ער איצט פאר זיך. ער הייסט איהם שווייגען וועגען דער קניה און פארברענגען א טאג אין פארגע־ניגען. ער האט איהם אבער צוגעגעבען, אז מארגען וועלען אלע פרויען זיך אין איהם פארליבען.

נעמארינא: דאנקט איהם. ער וועט אויסטרינקען אינ־גאנצען, אבער נאר פאר אדינא אליין. בלייבענדיג אליין, איז ער נתפעל, וואס פאר א וואונדערבארער געטראנק עס איז. צו וואס עפעס אבלייגען אויף מארגען? ער טרינקט. ער פיהלט אז דאס בלוט פליסט ביי איהם מיט א דאפעלטער שטארקייט. ער האט נאך קיינ־מאל זיך ניט געפיהלט מיט אזא זעלבסטצוטרויען ווי איצט. ווי מעכטיג מוז זיין דער כח פון דעם געטראנק, אז עס ווירקט שוין אויף אן ארט. ער צווינגט זיך.

אדינא: פרעגט, ווער איז דער אידיאט? איז עס טאקע נע־מארינא?

נעמארינא: ווי׳ל צולויפען צו איהר, האלט זיך אבער צוריק. ער וועטווארטען ביז מארגען, ווען איהר הארץ וועט זיך אונטערגעבען אונטער איהם. ער זינגט ווייטער.

אדינא און נעמארינא: זינגען א דועט. ער זאגט: כאטש די טרעמפירסט איצט, דו בייזע איינע, וועל איך מארגען הערשען אין דיין הארץ, מארגען וועסטו זיין מיינע. זי זינגט: אז קיינמאל וועט ער ניט קאנען ברעכען די קייט און ניט זיך ענטזאגען פון האפענונגען.

אדינא: פרעגט איהם, צו איז איהר אורזאך צו איהם געוועזן נוצליך?

נעמארינא: ענטפערט, אז ער פראקטיצירט עס איצט. דער אלטער פלאם איז פארוואנדעלט געווארען אין רויך, מארגען האפט ער ווידער צו זיין מיט א גאנצע הארץ און פריי.

אדינא: פרעהט זיך עס צו הערען. פאר זיך זאגט זי, אז אומזיסט מיינט דער נאר צו קאנען צוברעכען זיינע קייטען. מארגען וועלען זיי זיין נאך שטארקער.

בעלקארע: זינגט פון דער זייט, אז אין מלחמה ווי אין ליבע איז די באלאגערונג וואונדערפאל.

אדינא: פרעגט איהם, ווען וועט די באלאגערונג זיין צו ענד?

בעלקארע: ענטפערט, אז אומזיסט שטעהט ער ביי א פלאץ, וואס איז גוט פארטיידיגט.

אדינא: פרעגט, צו זאגט איהם זיין הארץ ניט, אז די באלאגערונג וועט באלד זיין געענדיגט?

בעלקארע: איז איבעראשט, וויל אבער אויב אזוי, זי זאל באשטימען דעם טאג פון חתונה. ווען וועט עס זיין?

אדינא: ענטפערט, אז אין זעקס טעג ארום.

נעמארינא: הייסט זיי ניט זיין שטארק זיכער אין דעם.

זיי זינגען א טריא.

בעלקארע: זאגט, ער וואלט וועלען וויסען פאר וואס יענער שוטה שמייכעלט. ער וועט איהם שפאלטען דעם קאפ.

אדינא: זאגט, אז זי קאן איהר כעס ניט איינשטילען, וואס ער, ביז איצט איהר שקלאף, איז דאך געבליבען היימלאך, הערענדיג אז זי געהט באלד חתונה האבען.

נעמארינא: זינגט, אז אט דער סאלדאט דענקט, אז ער איז אן עראבערער. מארגען וועט ער באהאלטען זיין קאפ.

זשינעטא קומט אריין און מעלדעט, אז די סאלדאטען זוכען זייער אונטעראפיציר.

די סאלדאטען: מעלדען, אז א טעלעגראמע איז געקומען פון קאפיטאן, אז זיי דארפען אריבערציהען אין אן אנדער פלאץ.

בעלקארע פרעגט אדינא: צו האט זי געהערט, אז מארגען דארפען זיי אפפארען, וועט זי כאטש געדענקען זיין ליבע?

אדינא: פארשפרעכט צו זיין טריי.

בעלקארע: פרעגט, אויב אזוי, צו וואס אפלייגען די חתונה, פאר וואס ניט שטעלען די חופה היינט?

אדינא: איז מסכים.

נעמארינא: בעט זיך, זי זאל זאגען ניט היינט, כאטש מארגען, אבי ניט היינט.

דער כאר: שטיצט אונטער זיין בקשה.

בעלקארע: סטראשעט נעמארינא'ן צו שפאלטען דעם קאפ.

אדינא: בעט ער זאל איהם מוחל זיין, ער איז א פויער, האלב משוגע פון ליידענשאפט. זי הייסט בעלקארע'ן לויפען שנעל נאך א נאטאר.

נעמארינא: רופט דעם דאקטאר צו הילף.

דער כאר: זינגט וועגען דביי מאמענטען צו פאנגען און ברענגען גליק.

נעמארינא: באקלאגט זיך, וואס אלע מאכען חוזק פון איהם, אבער דאס וואלט איהם ניט געארט. דאס ערגסטע איז, וואס דעם דאקטארס פאלשע מעדיצין האט איהם רואינירט.

צווייטער אקט

אין אדינא׳ס פארם.

דער כאר: זינגט א געטראַנק געזאַנג.

בעלקאַרע: זינגט א שבח צו ליבע און וויין.

אדינא: זוכט נעמאַרינא׳ן, זי וואַלט וועלען, אז ער זאָל דאַ זיין.

דולקאַמאַרא: לייענט פאַר א ליד, וואָס וועט געווים אלע־מען געפעלען. עס הייסט: ״נינא דעם פישער׳ס ווייב און טרעדענטי דער סענאַטאָר״ פאַר צוויי שטימען.

דולקאַמאַרא און אדינא: זינגען דאָס ליד, אין וועל־כען דער סענאַטאָר זאָגט צו דעם פישער׳ס ווייב, אז ער איז רייך, אָבער זי איז שעהן, זאָל זי פליהען אין זיינע אָרימס. זי אָבער ענט־פערט, אז עס איז אפילו א כבוד צו האָבען א סענאַטאָר פאַר א מאַן, אָבער זי וויל ניט חתונה האָבען מיט איהם, ער איז צו אלט צו ווערען דער שקלאַף פון א יונגע מיידעל.

דער נאַטאַר קומט אַן און ווערט פון אלעמען באַגריסט.

בעלקאַרע: פרעגט, וואָס איז אדינא אזוי אומוטיג?

אדינא: זאָגט פאַר זיך, אז אויב נעמארינא וועט ניט זיין דערביי, וועט איהר נקמה ניט זיין פאַרפול.

נעמאַרינא (קומט אַן): ער האָט געזעהן מיט די אייגענע אויגען דעם נאָטאַר. עס איז קיין האָפענונג פאַר איהם ניטאָ, ער איז פאַרצווייפעלט. ער איז פאַרוואונדערט דערזעהענדיג דאָ דעם דאָקטאָר.

דולקאַמאַרא: ערקלערט, אז דאָס חתונה־פאָרל האָט איהם איינגעלאַדען.

נעמאַרינא: באַקלאָגט זיך, אז ער איז פאַרצווייפעלט. וואָס איז דער נוצען וואָס מאָרגען וועט ער געליבט ווערען, ווען זי האָט היינט חתונה. ער וויל באַלד אויף אָן אָרט געליבט ווערען.

דולקאַמאַרא: ראָט איהם צו נעמען נאָך א דאָזע פון דעם געטראַנק.

נעמאַרינאַ: בעט, ער זאָל איהם זאָגען דעם אמת, צו קאָן ער טאקע געליבט ווערען?

דולקאַמאַראַ: פאַרזיכערט איהם אז בלי־ספק, ער דאַרף נאָר נעמען נאָך א דאָזע.

נעמאַרינאַ: בעט פון איהם נאָך א פלאַש. ער האָט אָבער א סאַנטים ניט מעהר.

דולקאַמאַראַ: זאָגט, אז אָהן געלט קאָן ער ניט באַקומען, ער האָט נאָך א פערטעל שעה צייט צו שאַפען דאָס געלד.

בעלקאָרע: באַקלאָגט זיך אויף די ווייבער ווי קאַפריז זיי זיינען. דאַכט זיך אַדינאַ ליבט איהם בלי־ספק, דאָך וויל זי אָפּלייגען די חופּה ביז ביינאַכט. ער פרעגט נעמאַרינאַ׳ן, פאַרוואָס זעהט ער אויס אַזוי פאַרצווייפעלט?

נעמאַרינאַ: ענטפערט, אז ער מוז האָבען באַלד געלט און ער האָט קיין סאַנטים ניט.

בעלקאָרע: זאָגט איהם, אז עס איז דאָ א לייכטער מיטעל ווי צו קריגען געלט. זאָל ער זיך פאַרשרייבען פאַר א סאָלדאַט, וועט ער באַקומען צוואַנציג קרוינען, און א חוץ געלט, וועט ער נאָך באַקומען באַריממטקייט און ליבע.

נעמאַרינאַ און בעלקאָרע זינגען א דועט.

נעמאַרינאַ: זינגט, אז ער וויים די געפאַרען פון מלחמה, ער וועט מאָרגען מוזען פאַרלאָזען הויז און פריינד, אָבער ער האָט קיין אַנדער מיטעל ניט צו באַקומען אַדינאַ׳ס האַרץ.

בעלקאָרע: זינגט, אז די ליבע וואַנדערט אַרום צווישען די סאָלדאַטען.

בעלקאָרע: גיט איהם א פּאַפּיר אונטערצושרייבען, פאַרשפּרעכענדיג, אז ער וועט באַלד ווערען א קאַפּראַל.

נעמאַרינאַ: טעהנעט, אז יענער ווייסט ניט דעם מאָטיוו, וואָס צווינגט איהם דערצו. דורך דאָס געלט וויל ער איהר ליבע געווינען.

זשינעטאַ: דערציילט די פּויערטעס דעם סוד, אז נעמאַרינאַ׳ס פעטער איז געשטאָרבען און איהם איבערגעלאָזען א גרויסע ירושה.

אלע: זינגען, אז נעמארינא איז איצט א רייכער מאן, א גוטער שרוך פאר יעדער מיידעל, נאר קיינער דארף דעם סוד ניט וויסען.

נעמארינא: זינגט דעם געזאנג װעגען דעם ליבע־געטראנק. אויסטרינקענדיג א סך פון דעם שטארקען געטראנק, וועט ער באלד פארפאלגט ווערען פון די שיינע מיידלאך, די דארף מיידלאך וועלען איהם ליבען.

זשינעטא און דער כאר: באגריסען איהם פריינדליך, וואונדערענדיג ווי ליבליך און איינפאך ער איז.

נעמארינא: איז צופרידען, מיינענדיג, אז דער כשוף־געטראנק הייבט שוין אן צו נווירקען.

דולקאמארא: ווייזט אן אדינא׳ן, ווי די מיידלאך זיינען גערייט נעמארינא׳ן אויף שטיקלאך צו צרייסען.

נעמארינא: דאנקט דעם דאקטאר, וואס אלע זיינען פארליבט אין איהם.

אדינא: וויל מיט איהם ריידען.

דער כאר: רופט איהם צום טאנץ.

אדינא: וואונדערט זיך, וואס ער געהט מיט זיי אזוי צופרידען.

דולקאמארא: בארימט זיך, אז דאס איז אלץ זיין אויפטו. ער האט אזא געטראנק פאר א קראנן, עס איז אזוי ווי ריינע וואסער. ער ווארפט איהר פאר וואס זי גלויבט ניט. צו ווייסט זי די מאכט פון דעם געטראנק פון דער קעניגין איזאטא?

אדינא: פרעגט, צו האט ער געגעבען דעם געטראנק צו נעמארינא׳ן?

דולקאמארא: דערציילט, אז נעמארינא האט געבעטען ביי איהם א געטראנק, וואס נאל האבען א ווירקונג אויף עפעס א הארט־הערציגע שענהייט און אז פאר א זופ פון דעם כשוף־געטראנק, האט ער זיין פרייהייט פארקויפט און איז געווארען א סאלדאט.

אדינא און דולקאמארא זינגען א דועט. זי ווארפט זיך פאר, פאר וואס זי איז געווען אזוי שלעכט צו זיין נאבעלען הארץ. ער זאגט, אז זי איז פארליבט און וויל אויך דעם געטראנק. זי וויל וויסען, וועמען ער האט אויסגעקליבען. ער ענטפערט, אז

ער פליהט ארום פון איינער צו דער צווייטער. זי וואַרפט זיך פאַר, וואָס זי האָט צוריקגעוויזען די נאָבעלע האַרץ. ער טענהנעט, אז זי איז פאַרליבט.

דולקאַמאַראַ: בעט זי זאָל זיך צוהערען צו איהם. ער זעהט, אז זי האָט זיך איצט אַריינגעכאַפּט. פאַר וואָס זאָל ער איהר ניט העלפען, ער קאָן זי ראַטעווען, ער האָט רפואות פאַר אַלע קראַנקהייטען.

אַדינאַ: ענטפערט, אז אַלע זיינע מעדיצינען טויגען ניט פאַר איהר.

דולקאַמאַראַ: פרעגט, צו וואָלט זי וועלען האָבען אַ טוי־זענט פאַרליבטע, וואָס זאָלען ביי איהרע פיס ליגען?

אַדינאַ: ענטפערט, אז זי וואָלט גאָר ניט געקאָנט מאַכען מיט אַזוי פיעל געליבטע. זי ברויכט נאָר איינעם.

דולקאַמאַראַ: פרעגט, צו וואָלט זי געוואָלט מאַכען איי־פערזיכטיג יעדער אַלמנה, פרוי און מיידעל?

אַדינאַ: ענטפערט, אז זי וויל ניט באַלאַסטען איהר האַרץ מיט נייע מחשבות.

דולקאַמאַראַ: פרעגט, צו וויל זי חתונה האָבען מיט אַן אוצר? מיט געלד?

אַדינאַ: ענטפערט, אז זי געפינט ניט קיין פאַרגעניגען אין געלד, זי וויל נאָר נעמאַרינאַ'ן. זי וועט איהם באַצויבערן מיט אַ חן־בליק. נאָך קיינמאָל האָט אַ מאַן ניט געקאָנט איהר ווידער־שטעהן. נעמאַרינאַ'ס שיקזאַל איז באַשלאָסען, אין איהרע אויגען ליגט דער אמת'ער געטראַנק.

דולקאַמאַראַ: גיט צו, אַז איהר קונסט איז פיעל שטאַר־קער ווי זיינע, אז זי קאָן דיסטילירען וועלכע ליבע זי וויל.

נעמאַרינאַ קומט אַן און זינגט אַן אַריע: געבאָדען אין איהרע טונקעלע אויגען שטייט ער פאַר איהר ציטערנדיג מיט באַ־האַלטענע טרערען, בעת יעדען אַנדערס פריילכער שמייכעל זעהט אויס אַ מורא. וואָס קאָן זיין האַרץ מעהר פאַרלאַנגען? זי ליבט איהם. וואָס פאַר אַ פרייד שטעהט איהם פאַר. איצט פיהלט ער נאָר

דאס ציטערן פון איהר הארץ. א בליק שלאגט אפ א בליק; א זיפץ קלינגט אפ מיט א זיפץ, ווי זיי וואלטען זיך קיינמאל ניט קאנען געזעגענען. דער טויט איז א צו־ביליגער פרייז פאר אזא גליק. צו דער אנקומענדער אדינא ערקלערט ער, אז ער ווייסט ניט צו ער שטייט אויפ׳ן קאפ אדער אויף די פיס. אלט און יונג, שעהן און מאוס — אלע ווילען מיט איהם חתונה האבען. ער ווייסט באמת ניט וואס צו טאן און וואס צו באשליסען.

אדינא: פרעגט, פאר וואס האט ער זי פארלאזען? פאר־וואס האט ער באשלאסען צו ווערען א סאלדאט?

נעמארינא: ענטפערט, ווייל עס איז איהם נמאס געווא־רען ארומצוגיין ליידיג. ער וויל פארבעסערען זיין לאגע.

אדינא: ערקלערט איהם, אז זיין לעבען איז טייער צו איהר, אז זי האט צוריק אויסגעקויפט זיין אומגליקליכען קאנטראקט מיט בעלקארע.

נעמארינא: איז איבעראשט. אבער ער מיינט, אז דאס האט דער געטראנק געווירקט.

אדינא: דערלאנגט איהם דעם קאנטראקט און זינגט אן אריע: נעם עס, דורך מיר ביזטו ווידער פריי, פארבלייב אין דיין גע־בורטס־שטאדט, דיין שיקזאל וועט זיך ענדערען, ער וועט ווערען געליבט, ווייל ער איז טריי און ערליך און ער וועט ניט דארפען מעהר זיך באקלאגען אויף דעם שלעכטען מזל, און וועט ניט דארפען פארשילטען דעם שיקזאל.

נעמארינא: זעהט, אז דער געטראנק ווירקט.

אדינא: געזעגענט זיך. זי האט איהם מעהר גאר ניט צו זאגען.

נעמארינא: דערלאנגט איהר דעם קאנטראקט. אויב ער קאן ניט זיין געליבט, וועט ער שטארבען אלס סאלדאט. אלע האפע־נונגען זיינען פארלוירען, אויב דער דאקטאר האט איהם גענארט.

אדינא: טרייסט איהם. איהר הארץ זאגט איהר, אז ער איז ניט אפגענארט געווארען. זיין שיקזאל קאן ניט זיין צו בלייבען טרויעריג. אויב ער קאן פון זיין מוח ארויסווארפען די עראינערונגען

און די עולות, וואס זי האט איהם נעטאן, איז זי געריייט איהם מיט דער טיפסטער ליבע צו באגריסען.

נעמארינא: איז איבערגליקליך. דער דאקטאר האט איהם אלזא ניט אפגענארט!

בעלקארע קוממט אן מיט א כאלאסטרע און פרעגט: וואס באדייט עס? צו דארף ער איבערגעבען די וואפען זיין קאנקורענט?

אדינא: ענטפערט, אז אזוי איז עס. נעמארינא איז מיין.

בעלקארע: עסט זיך ניט אפ די הארץ. עס זיינען דא אין דער וועלט גענוג פרויען, און טויזענטער וועלען וועלען חתונה האבען מיט בעלקארע.

נעמארינא: דאנקט דעם דאקטאר, וואס דורך איהם איז ער גליקליך געווארען.

דולקאמארא: ענטפערט, אז ער זאל וויסען זיין, דאס ער איז איצט דער רייכסטער מאן אין דארף, — זיין רייכער פעטער איז טויט, ווידער דארף ער וויסען, אז זיין געטראנק האט איהם געבראכט די ליבע. זיין געטראנק פאריכט יעדער פעלער אין א פערזאן. ער לאזט זיך אריין לויבען זיינע רפואות.

אלע: הויבען אן צו בעטען פלעשלאך.

נעמארינא און אדינא: דאנקען איהם. נאר בעלקארע זידעלט איהם, וואס ער האט צושטערט אלע זיינע האפענונגען.

דער כאר: זינגט א ברכה צו דולקאמארא, וואס האט אלע אוצרות פון געזונט ביי זיך.

לא זשואיף

(די אידין).

אפערא אין פיער אקטען פון

זשאק, פראמענטאל הלוי

ערשטער אקט

א פלאץ אין דער שטאדט קאנסטאנץ, אין יאהר 1414.

דער כאר ארום דער קירך זינגט א הימן.

רוזשיערא (א שטאדט בעאמטער) קומט און אן און העצט אויף דעם עולם, פאר וואס אויף דער צווייטער זייט גאס ארבייט מען אין אזא הייליגען טאג.

דער כאר: ערקלערט, אז דאס איז דער רייכער יובעליר, דער איד לאזארוס.

רוזשיערא: הייסט איהם ברענגען צושלעפען.

ראשעל: פרובירט פארטיידיגען איהר פאטער.

דער קארדינאל דע בראגני באווייזט זיך און וויל וויסען וועמען מען שלעפט דא, און דערהערענדיג דעם נאמען, זאגט ער, אז דער נאמען איז איהם ניט אומבאקאנט.

אליעזר: דערמאנט איהם, אז אין רוים האבען זיין זיך געזעהן. ער האט דאן געהאט א ווייב און קינד.

דער קארדינאל: וויל ער זאל האבען אייזנעהעניש מיט

זיין וויטאַג און זאָל דערפון ניט ריידען. ער באַפרייט אליעזר'ן פאַר־שפּרעכענדיג צו זיין פאַר איהם אַ פריינד. ער זינגט אַ ליד וועגען די שטרענגע געזעצען, איבער וועלכע עס שטעהט אָבער מחילה.

ראַשעל: זעהט אין אַט דעם פאַרגאַנג אַזאַ טאַט, וואָס דאַרף ענדערן די אַלטע פיינדליכע געפיהלען פון פאַטער צום קאַר־דינאַל.

אליעזר: דענקט אָבער, אַז די שנאה איז אַ צוטיף איינגע־וואַקסענע אָן גוטסקייט און מחילה קאָן קיינמאָל זיין גלויבען ניט ענדערן.

דער כאָר: באַזינגט דעם פריילי‌כען יום־טוב.

ראַשעל: דערשרעקט זיך פאַר אַזאַ גרויסען עולם.

אליעזר: פיהרט איהר אַרונטער די טרעפּ צו דער קירך.

רוזשיערא: ווערט אַן אויפגעקאָכטער, וואָס דער איד פאַרשוועכט די קירך טרעטענדיג אויף איהר פּלאַץ.

דער כאָר: איז גערייט זיי אין טייך צו פאַרלשעפּען און דערטרינקען.

אליעזר: שטעלט זיך מוטיג געגען זיי. זאָלען זיי ריידען וואָס זיי ווילען, ער איז גערייט זיין בלוט צו געבען, ער וויל מעהר ניט לעבען.

דער כאָר: וואַרפט זיך אויף זיי.

לעאָפּאָלד דער פּרינץ: וואַרפט זיך אויף דעם המון מיט זיין שווערד און ווערט דערקאַנט פון דעם קאָמאַנדירענדען אָפיציר.

די פּראָצעסיע קומט אָן און דער כאָר ווערט הינגעריסען מיט איהר.

ראַשעל: איז שטאַרק פאַרוואונדערט פון וואַנעט עס קומט צו יענעם אַזאַ מאַכט.

אליעזר: זוכט איהר אַרויסצושטופּען פון דאַנענט.

לעאָפּאָלד: איז גרייט דעם סוד זיינעם איהר אויסצו־זאָגען.

אלבערטאָ דער אָפיציר, דענקט, אַז דער סוד וועט איהר ברייגנען אומגליק.

מיט געזאַנג פון כאָר פאַרענדיגט זיך דער ערשטער אַקט.

צווייטער אקט

אליעזרים הויז. מען פראוועט סדר.

אליעזר: לאַדעט איין אַלע אַנוועזענדע אַנטייל־צונעמען אין דער סעודה.

ראשעל און אַנדערע עסען די מצה. לעאָפּאָלד פאַרוואַרפט זיין חלק.

אליעזר: רופט צו גאָט, ער זאָל אויסשטרעקען זיין האַנט צו העלפען זיינע קינדער. גאָט'ס מאַכט איז אומגעוואַרפען אָבער ניט צושטערט. לעבען און האָפענונג קערען זיך אום, און זיי בעטען גאָט, ער זאָל זיין שטרענגקייט אויפהערען.

עס הערט זיך אַ קלאַפּ אין טיר, און אין נאָמען פון קייזער, פאָדערט מען אויפצועפענען.

אליעזר: זעהט אַז אַלץ זאָל אויפגערוימט ווערען, און ער בעט לעאָפּאָלד'ן, וואָס געהט דאָ אונטערן נאָמען שמואל, צו פאַר־בלייבען, ווייל זיין מאַכט וועט איהם באַשיצען.

איידאָסיאַ, דעם קעניגס פּלעמעניצע, קומט אַריין און פרעגט זיך נאָך, ווער איז דער מאַן סעמועל?

אליעזר: ענטפערט, אַז ער איז אַ מאַלער מיט אַ גרויסען נאָמען, ער איז אָבער געריית איהם אוועקצושיקען. ווי ער פאַר־שטעהט איז זי געשיקט פון קעניג.

איידאָסיאַ: ענטפערט, אַז זי איז דעם קעניגס אַ פּלע־מעניצע. זי האָט געהערט, אַז ער באַזיצט זעהר אַ קאָסטבאַרע צי־רונגס־שטיק.

אליעזר: ענטפערט, אַז ער האַלט עס פאַר אַ גרויסען קעניג, עס איז אַ הייליגטום. ווי מען זאָגט, איז עס געטראָגען געוואָרען אַ מאָל פון קאָנסטאַנטין.

איידאָסיאַ: וויל, אַז אַ העלד זאָל עס ווידער אַמאָל טראָ־גען, און זאָל זי דורך דעם קענען איהר ליבע אין זיין האַרצען איינקרייצען.

אליעזר דערלאנגט איהר די קייט און איז צופרידען ער־ווארטענדיג גרויס רוח.

איידאסיא: בעט איהם, ער זאל אויסקריצען איהר און איהר געליבטענס נאמען אויף דער קייט און עס מארגען באזארגען. זי וועט אין אנוועזענהייט פון קעניג, עס דערלאנגען איהר געליבטען.

אלע געהן אפ.

ראשעל בלייבענדיג אליין, הערט לעאפאלד'ס טריט און איז שטארק אויפגערעגט. זי איז שטארק איינגעשראקען.

לעאפאלב קומט אן און איז שטארק פארוואונדערט, וואס זי איז אזוי איינגעשראקען.

ראשעל: בעט, אז ער זאל ניט צוגעהן צו איהר. פון וואנענט ווייסט זי, אז אין דער צייט ווען ער ערקלערט זיך אין ליבע, האט ער ניט קיין שענדליכע געדאנקען, פאר וואס איז ער אזוי איבערגע־שראקען און בלאס?

לעאפאלד: איז זיך מודה, אז ער האט זי אפגענארט. ער איז א קריסט. ער האט אבער, צוליב זיין ליבע צו איהר, אן אלץ פארגעסען.

ראשעל: זעהט פאר, אז זייער ליבע וועט איהר ברענגען טויט, ווייל א אידין וואס הייראט א קריסט איז פאר'משפט צום טויט.

לעאפאלד: איז גערייט זיך צו ענטזאגען פון זיין לעבען, אויב איהר ליבע איז ערענסט צו איהם, ער איז גרייט דאס ערגסטע צו ווידערשטעהן.

ראשעל: ענטפערט, אז איהר הארץ ליבט איהם, אבער זי וועט קיינמאל איהר גלויבען ניט בייטען, דאס וואלט פאראורזאכט דעם טויט פון איהר פאטער.

לעאפאלד: וויל אז זיי זאלען ביידע אנטלויפען, פאר איהם איז אהן איהר קיין זאך ניט פאראן.

ראשעל פרעגט מיט פארוואונדערונג: פארלאזען דעם פא־טער? זי ווייסט ניט וואס צו זאגען. זי זעהט פאר, אז דער הימעל וועט זיי ביידען באשטראפען.

לעאפאלד: בעט זיך, זי זאל זאגען איהר ווארט, זיין לע־בען הענגט אפ פון דעם. זי דארף פאר איהם קיין מורא ניט האבען.

ראשעל: איז גערייט צוליעב איהר ליבע אלץ מפקיר צו זיין און צו אנטלויפען.

אליעזר קומט אן און האלט זיי צוריק: צו קאנען זיי אנט־לויפען אין א פלאץ, וואו דעם פאטערס קללה זאל איהר ניט דער־גרייכען? און לעאפאלד'ן ווארפט ער פאר, וואס ער האט אויסגע־נארט זיין צוטרויען, זיין ארים איז נאך שטארק גענוג צו פארטיי־דיגען זיין לעבען.

לעאפאלד: בעט זיך, ער זאל איהם דער'הרגענען, ער איז א קריסט.

ראשעל: בעט זיך דעם טויט. זי איז די שולדיגע. אבער זאל ער רחמנות האבען, יענער וועט נאך א איד ווערען. די מוטער פון הימעל שיקט א ברכה און וויל, אז ער זאל זיין איהר מאן.

אליעזר: איז גערייט נאכצוגעבען איהר בקשה, יענער זאל מיט איהר חתונה האבען.

לעאפאלד: ערקלערט אבער, אז ער קאן ניט חתונה האבען. הימעל און ערד שיקען א קללה אויף איהם. ער ליבט זי אבער און ער וועט אנטלויפען פון איהר אום איינצונעמען דעם טויט. ער געזעגענט זיך אום זי מעהר ניט צו זעהן.

דריטער אקט

א פרעכטיגער קעניגליכער זאל.

דער כאר: זינגט א שבח צום זיגער.

איידאסיא: איז איבערגליקליך, וואס זי קאן היינט קרוי־נען דעם העלד.

אליעזר מיט ראשעל קומען אן און ער דערלאנגט איידאסיא'ן די קייט.

איידאסיא: דערלאנגט די קייט צו לעאפאלד'ן, איהר מאן און הערשער.

ראשעל: רייסט ארונטער די קיים פון איהם. ער איז נים ווערט צו טראגען דעם ערען־צייכען. ער איז נים איהר מאן, נאר א שענדליכער טרופ. זי וויל אראפרייסען די מאסקע פון איהם, ער פארדינט דעם טויט. ער האט געהאט א פארבינדונג מיט א אידישע פרוי, און זיי פארדינען דעם טויט, און זיך ווענדענדיג צו לעאפאלד'ן פרעגט זי: צו דערקענט ער זי נים? צו לייקענט ער עס?

לעאפאלד: אנערקענט זיין שולד און איז גערייט צו שטארבען.

איידאסיא, דער קארדינאל און רוזשיערא האפען אז זיין לעבען וועט נאך געראטעוועט ווערען.

אליעזר: ווענדעט זיך צו די נאבעלע הערען, פאר וואס זיינע זיי נים אויפגעבראכט? צו האלטען זיי אנגעגרייט דעם שיי־טערהויפען און שווערד נאר פאר זיי? א רייכער פעלשער דארף בלייבען נים באשטראפט.

דער קארדינאל: לייגט זיי אריין אין חרם, פארשיל־טענדיג זיי דרייען און נים ערלויבענדיג קיינעם זיך צו דערנעהנ־טערען צו זיי.

אלע: דריקען אויס געפיהלען פון שרעק.

דער קארדינאל: האלט אין איין פארשילטען די באשול־דיגטע, ביז מען פירט זיי אפ.

פערטער אקט

ערשטעס בילד.

א צימער אין קארדינאלס וואוינונג.

איידאסיא: קומט אריין און ווייזט דעם באפעהל, איהר צוזולאזען צו ראשעל. זי וויל נאר זיין לעבען ראטעווען און איז ראן גערייט צו שטארבען.

ראשעל: איז פארוואונדערט וואס מען האט איהר פון איהר

פינסטערן צימער געבראכט, זי וויל וויסן, וואס קאן צווישן זיי ביידן זיין געמיינזאמעס?

איידאסיא: זאגט, אז זי וויל פאר זיך גאר נימ. זי וויל נאר איהם ראטעווען, און נאר ראשעל קען עס טאן. זי מוז רחמנות האבען אויף איהם.

ראשעל: ענטפערט, אז יענע וויל מיט איהם א לעבען פאר־ברענגען. זי אבער וויל צוזאמען מיט איהם שטארבען. זי קאן איהם נימ לאזען לעבען וויימער.

איידאסיא: בעט זיך ביי איהר, זי זאל פאר'ן ריכטער ערקלערען, אז ער איז געווען אומשולדיג אין דעם פארברעכען. צו הערט זי דען נימ דאס גערויש אויף די טרעפ, דאס פירט מען איהם צום געריכט. איין מינוט מעהר און ער איז פארלוירען.

ביידע: טוען תפילה, אז גאט זאל איהם ראטעווען.

ראשעל: באשליסט זיך, זאל קיינער נימ קאנען זאגען, אז איינע פון זייער גלויבען האט געהאט א בעסערע נשמה.

דער קארדינאל: קאן נימ אריבערטראגען, דעם גע־דאנק, אז זי זאל שטארבען. ער הייסט ברענגען אליעזר'ן און זאגט איהם, אז זיין טאכטער ווערט איצט גע'משפט. ער אליין קאן זי ראטעווען, זיך ענטזאגענדיג פון זיין גלויבען.

אליעזר: פרעגט, ווי אזוי סמייעט ער איהם אזא זאך גאר פארצולייגען. גאט וועט נאך פירען זיינע קינדער צו פרייהייט און עהרע. קיין שארפער שווערד און קיין פלאמען קאנען נימ איבער־שרעקען דעם גלויביגען. ער וועט זיך שטעלען געגען שיקזאל און וועט דאס גליק געפינען נאכ'ן טויט.

דער קארדינאל: וויל וויסען, צו וויל ער טאקע שטארבען?

אליעזר: ענטפערט, אז יא; נאר פריהער וואלט ער וועלען פון קריסט נעמען נקמה פאר אלע זיינע צרות. צו געדענקט ער, אז ווען דער פוילישער קעניג איז אריין אין רוים, איז די שטאדט צוראבירט געווארען, זיין פאלאץ איז פארברענט געווארען, זיין פרוי געשטארבען איבערלאזענדיג אן אקארשט געבוירען קינד?

דער קארדינאל: בעט זיך, ער זאָל ניט עפענען יענעם ברענענדען וואונד.

אליעזר: ענטפערט, אז דאָס קינד איז געראַטעוועט גע־ווארען פון א אידען און נאָר ער ווייסט יענעמס נאָמען.

דער קאַרדינאל: בעט זיך ביי איהם, ער זאָל אויסזאָ־גען ווער דאָס איז. אין גאָטס נאָמען בעט ער רחמנות צו האָבען מיט איהם און איהם זאָגען, צו איז עס אמת, אז זיין קינד לעבט?

אליעזר: פרעגט, מיט וועלכען רעכט קומט ער ריידען ווע־גען רחמנות פאר דעם, וועמען ער האָט שוין איינמאָל פאר'משפּט. ער וועט זיך ניט צוהערען צו זיינע בקשות. אָבער עס איז אמת, זיין טאָכטער לעבט, ער ווייסט זאָגאר וואו זי געפינט זיך, אָבער מיט זיין טויט, וואָס איז אקארשט באשלאָסען געוואָרען, וועט דער סוד מיטגעהן. בלייבענדיג אליין, דריקט ער אויס צופרידענהייט, וואָס ער האָט גיפט אין זיין ברוסט אריינגעלאָזען. ער קען איצט מיט שמחה שטאַרבען. אָבער ראשעל, זיין טייערע טאָכטער, איהר שרעקליכער שיקזאל דריקט איהם. זיין לעבען וואָלט ער אויפגעגעבען פאר איהר גליק, און איצט שיקט ער איהר מיט איגענע הענט צום טויט. א שטים קלינגט איהם אין אויער: פאָטער, ראטעווע מיך פון טויט, איך בין יונג און צום לעבען צוגעבונדען, ראטעווע, פאָטער, דיין קינד! ער וועט ניט דערלאָזען זי שטאַרבען.

דער כאָר: זינגט, אז עס איז געקומען די צייט פאר די שולדיגע צו שטאַרבען.

אליעזר: ווערט אן אנגעצונדענער. ער האָט עס נאָך גע־טראכט זיי אוועקצוגעבען ראשעל'ן? ניין, קיינמאָל ניט. זי מוז זיך פאַרבערייטען צום שטאַרבען. יעדע מורא איז פארשוואונדען.

דער כאָר: זינגט, אז עס איז געקומען דער מאָמענט פון טויט.

אליעזר: איז מקריב די טאָכטער צו גאָט. פארלענגערנדיג איהר לעבען, וואָלט ער איהר פון אייביגען גליק בארויבט. דערפאר וועט זי מיט איהם שטאַרבען.

צווייטעס ביל ד.

דאָס אויטאָ-דאַפע.

דער כאָר: דריקט אויס זיין שמחה און שבח צו גאָט, וואָס עס איז געקומען די שעה פון באשטראָפונג.

רוזשיערא: מעלדעט אליעזר'ן, אז דער טויט־ארוטייל איז ארויסגעטראָגען געוואָרען געגען זייביידען, און אז יענער דרי־טער איז ארויסגעשיקט געוואָרען.

אליעזר זאָגט: דער פארפירער איז פריי און די פארפירטע דארף שטארבען.

רוזשיערא: מעלדעט, אז א גלויבענסווערטער עדות האָט ערקלערט, אז ער איז אומשולדיג.

ראשעל: כאַפּט זיך ארויס, אז זי איז עס געווען די עדות.

רוזשיערא: ערקלערט, אז זי מוז שווערען, אז קיינער האָט איהר ניט געצוואונגען עס צו זאָגען.

ראשעל: שווערט פאר דאָס גאנצע פאָלק און פאר גאָט, אז געטריבען פון נארישער ליבע, האָט זי פראַקלאמירט וואָס איז געווען פאלש. זי בעט דעם פאָטער, ער זאָל זי בענשען און בעטען דעם הימעל פאר איהר.

דער קארדינאל: בעט זיך ביי אליעזר'ן, ער זאָל אין אָט דער לעצטער שטונדע, זיין סוד איהם ארויסזאָגען. זאָלען זיינע בימערע טרערען איהם רירען.

די לויה־פּראָצעסיע הויבט זיך אָן צו באוועגען.

אליעזר פרעגט ביי די טאָכטער: צו וויל זי לעבען?

ראשעל: ענטפערט, צו וואָס זאָל זי לעבען און ליידען?

אליעזר: זאָגט איהר, אז זי וועט שיינען אין דער הויכער אטמאספערע.

ראשעל: פרעגט, און וואָס וועט זיין מיט איהם?

אליעזר: ענטפערט, אז זיי ווילען, ער זאָל זיך ענטזאָגען פון זיין גלויבען, צו איז זי מסכים?

ראשעל: ענטפערט, אז זי וויל שטארבען, דער הימעל רופט זי.

דער קארדינאל: בעט זיך, ער זאל זאגען, צו לעבט זיין קינד?

אליעזר ענטפערט: יא! און אנווייזענדיג אויף ראשעל, וואס ווערט אין דעם אויגענבליק ארייגעשליידערט אין שייטער־הויפען, זאגט ער: דאס איז זי!

די וואלקירע

א מוזיק דראמא אין דריי אקטען.

(דער ערשטער טייל פון „דער רינג פון ניעבעלונגען")

פון **ריכארד וואגנער**

ערשטער אקט

דער אינעווייניג פון א וואוינונג.

זיגמונד קומט אריין אז אויסגעמאטערטער און באשליסט זיך אפצורוהען.

זיגלינדע (די בעל־הבית'טע) קומט אריין און איז פאר־וואונדערט צו געפינען א פרעמדען מאן ליגענדיג ביים הערד. זי זעהט אבער, אז ער איז פארמאטערט. ער זעהט איהר אוים צו זיין א מוטיגער מאן.

זיגמונד: הויבט אויף דעם קאפ און בעט א טרונק.

זיגלינדע: ברענגט איהם וואסער, ווי ער האט געוואלט.

זיגמונד: פיהלט, אז דער געטראנק האט זיין מוט דער־פרישט, און וויל וויסען ווער איז זי?

זיגלינדע: ענטפערט, אז זי און דאס הויז באלאנגען צו הונדינג, און אז יענער וועט איהם געווים באגריסען, ווען ער וועט קומען א היים.

זיגמונד: ענטפערט, אז ער האט קיין געוועהר ביי זיך ניט, און א פארוואונדעטען גייסט וועט איהר מאן געווים ניט שטערען.

זיגלינדע: וויל שנעל זעהן זיינע וואונדען.

זיגמונד: ענטפערט, אז די וואונדען זיינע לייכטע. די גלידער האלטען זיך נאך צוזאמען. ער האט געקעמפפט כל זמן זיין שילד און שפיז האבען זיך געהאלטען. אבער די פילע שונאים האבען די שילד און שפיז צובראכען און זיך געלאזט יאגען נאך איהם. ער איז אבער געוועזן שנעלער פון זיי און אט זעהט ער א נייע זון.

זיגלינדע: בעט, ער זאל זיך ניט עטזאגען אויסצוטרינקען פון זיסען מעד.

זיגמונד: וויל זי זאל פריהער פארזוכען, און ער זאגט איהר נאכהער, אז זי האט א פארשאלטענעם געשטארקט, און כדי אז קיין בייז זאל ניט קומען, מוז ער וויטער געהן.

זיגלינדע: וויל וויסען, ווער עס פארפאלגט איהם.

זיגמונד: דערציילט, אז אומגליק קומט, וואו ער ווענדעט זיך, אומגליק אויף יעדען, וואס דערנעהנטערט זיך צו איהם. דער־פאר זאל זי אוועקשטעהן פון איהם.

זיגלינדע: ענטפערט, אז ער קאן בלייבען. ער קאן ניט ברענגען קיין אומגליק דארט, וואו אין הויז וואוינט אומגליק.

זיגמונד: לאזט זיך ארונטער צוווארטען אויף הונדינג.

הונדינג: קומט אריין און פרעגט, ווער האט זי דארט ערקוויקט?

זיגלינדע: ענטפערט, אז זי האט זיין גומען באנעצט און איהם אלס גאסט אויפגענומען.

זיגמונד: דאנקט איהר פאר אפדאך און געטראנק. צו וויל ער פאר דעם זי זידלען?

הונדינג: ענטפערט, אז זיין הערד איז הייליג, הייליג איז זיין הויז. ער באפעלט די ווייב צו דערלאנגען די מענער עסען. ער וואונדערט זיך (פאר זיך) ווי ענליך דער גאסט איז צו זיין ווייב. ער וויל זיך דערוויסען ווי אזוי זיגמונד איז אהער געקומען?

זיגמונד: ענטפערט, אז דער שטורם און נויט האבען איהם געטריבען דורך וואלד און לאנקע. ער קאן ניט דעם וועג.

הונדינג: איהם איינלאדענדיג צום טיש, שטעלט זיך פאר, אז ער הייסט הונדינג און אז ארום און ארום זיינען זיינע איי־

גענע וואס היטען זיין כבוד. ער וויל וויסען דעם גאסט'ס נאמען, און אויב ער טרויט איהם ניט, זאל ער דער ווייב עס זאגען.

זיגמונד: דערציילט, אז מאן פון שלום קאן ער ניט הייסען. ער וואלט וועלען הייסען דער פריידפולער, אבער רופען דארף מען איהם, דער אומגליקליכער. זיין פאטער האט געהייסען וואלפע. ער איז געבוירען געווארען אלס צווילינג מיט א שוועסטער, פרי זיינען פארשוואונדען די מוטער און שוועסטער. מוטיג און שטארק איז וואלפע געווען, געהאט א סך שונאים. ווען ער איז איינמאל אוועק מיט זיינע זיהן אין יאכט, איז זיין היים אונטערגע־צונדען און פארברענט געווארען ביז אש, די מוטער דער'הרג'עט, די שוועסטער פארשוואונדען. דער אלטער איז אלס אויסגעשטויסענער מיט איהם אנטלאפען. זיי האבען לאנגע יאהרען געלעבט אין ווילדען וואלד. מען האט אויף זיי ניט איינמאל זיך געיאגט, אבער זיי האבען זיך מוטיג אפגעווערט. א וואלפלינג זאגט עס, ווענען פיעלע האבען געקאנט פאר א וואלפלינג.

הונדינג: געפינט, אז די ערציילונג איז וואונדערליך. ער האט עפעס געהערט וועגען דעם פארל, כאטש ער קאן ניט דעם וואלפע און ניט זיין זון.

זיגלינדע: בעט, ער זאל ווייטער דערציילען, וואו איז איצט זיין פאטער?

זיגמונד: דערציילט ווייטער, אז מען האט אויף זיי אנ־געשטעלט א שטארקע יאגד. לויפענדיג האט ער דעם פאטער פאר־לוירען. ער האט פארלאזען דעם וואלד. איהם האט געטריבען צו מענשען, אבער פון אלעמען איז ער געווארען צוריקגעשטויסען. א קללה ליגט אויף איהם, צרות פארפאלגען איהם, דערפאר דארף מען איהם רופען שלים־מזל.

הונדינג: זאגט, אז אזא שווערער שיקזאל מאכט, דאס ער קאן איהם אויך ניט באגריסען מיט פרייד אלס גאסט.

זיגלינדע: ענטפערט, אז נאר טרוסען קאנען מורא הא־בען פאר איינעם, וואס געהט ארום איינזאם אהן וואפען. זי וויל וויסען, וואו האט ער צולעצט פארלוירען זיין וואפע.

זיגמונד: דערציילט, אז א מיידעל האט איהם גערופען

צו הילף, ווייל מען האט איהר געוואלט פאר'קנסן צו איינעם, וועמען זי האט ניט געליבט. ער האט די טיראנען באגעגענט מיט'ן שווערד. דער שונא איז געפאלען, די ברידער זיינען געלעגען טויט. דאן זיינען געקומען די משפחהלייט פון אלע זייטען און באפוילען נקמה צו נעהמען. ער האט די מיידעל אזוי לאנג באשיצט, ביז שילד און שפיז זיינען צובראָכען געווארען. פארוואונדעט און אהן וואפען איז ער געשטאנען ביז די מייבעל איז געבליבען ליגען א טויטע. איצט ווייסטו, האט ער פארענדיגט, פאר וואס מען קען מיך ניט רופען בעל־שלום.

הונדינג: ווייסט וועגען אַט די ווילדע משפחה, פאר וועמען קיין זאך איז ניט הייליג. מען האט איהם אליין גערופען נקמה צו נעמען פאר די בלוט פון די קרובים. ער איז אָבער געקומען צו שפעט. פאר די נאכט באשיצט איהם זיין הויז. אָבער מאָרגען וועט ער דארפען אויפנעמען דעם קאמפף און באצאָלען מיט'ן טויט. און זיך ווענדענדיג צו דער ווייב, באפעלט ער, אַז זי מוז ארויס פון דעם צימער, זי זאל איהם ברענגען דעם נאכט־געטראנק.

זיגמונד: בלייבענדיג אליין, דערמאָנט זיך, אז דער פאָטער האט איהם צוגעזאגט א שווערד, ווען ער וואלט עס נאר איצט געפונען אין דער העכסטער נויט. זיין הארץ ציהט צו דער פרוי. איהר זיסער צויבער האלט איהם ווי געפאנגען. וואו איז דער שטאַרקער שווערד? אָבער ווי א בליץ שטראלט פון דאָרט. צו איז עס דער בליק פון דער בליהענדער פרוי? דער שטראל פון איהר בליק האט זיין פינסטערקייט באלויכטען.

זיגלינדע: קומט אריין און זאגט, אז זי האט פאר־שכורט הונדינג'ן, און וויל די נאכט באנוצען פאר זיין רעטונג. זי ווייזט איהם אן אויף א וואפע, וואס איז באשטימט נאר פאר'ן שטארקסטען. דאס איז געווען ביי איהר חתונה מאלצייט, ווען זי איז געזעסען א טרויעריגע איז אריינגעקומען א פרעמדער זקן אין גרויע געוואנט, ער האט געקוקט אויף איהר מיט טרערען און טרייסט, ער האט אריינגעהאקט א שווערד אין דעם שטאם און קיינער האט עס ניט געקאנט אַרויסציהען. דאן האט זי פארשטאנען

ווער דאס איז געווען אנן פאר וועמען דער שווערד איז באשטימט.
איצט האט זי איהם געפונגען, דעם פריינד און העלד.

זיגמונד: נעמט זי ארום און זאגט, אז פאר איהם זיינען באשטימט די ווייב און דער שווערד, עס ברענט ביי איהם אין ברוסט די שבועה, וואס פארקנסט איהם צו איהר. זיי האבען ביידע געליטען. איצט קומט די נקמה. עס ווייהען די ווינטערשטורמס, דעם פרילינג אנטקעגען לאכט די לבנה, עס שוועבט זיין אטעם און שמע־קענדיגע בלומען בליהען אויף. ווינטער און שטורם זיינען אוועק און די ליבע האט איהם אהערגעצויגען צו זיין שוועסטער. דער ברודער באפרייט די כלה, די שוועסטער, צושמעטערט ליגט דאס וואס האט זיי צושיידעט, פאראייניגט אין פרייד זיינען ליבע און פרילינג.

זיגלינדע: געפינט, אז ער איז דער פרילינג נאך וועלכען איהר הארץ האט געבענקט. ווי נאר זי האט איהם דערזעהן, איז ער געווארען איהרער. זי וויל איהם ארייננקוקען אין די אויגען און אין פנים.

זיגמונד: ענטפערט, אז אויך זי לייכטעט העל אין דער פרילינג לבנה.

זיגלינדע: האט איהם באלד דערקאנט אלס קינד פון יענעם גרייז און איהם באלד געוואלט אנרופען ביים נאמען. זי גלויבט ניט, אז ער הייסט שלים־מזל.

זיגמונד: ענטפערט, אז זינט זי ליבט איהם, הייסט ער מעהר ניט אזוי. זי קאן איהם רופען ווי זי וויל. זיין פאטער האט געהייסען וואלף צווישען די טרוסען — פוקסען, און ווייל די אויגען האבען ביי איהם אזוי געשטארלט ווי ביי איהר, האט מען איהם גע־רופען וועלשע.

זיגלינדע: זאגט, אז פאר איהם האט זיין פאטער וועלשע דעם שווערד ארייננגעהאקט. זי וויל איהם רופען זיגמונד.

זיגמונד: ענטפערט, אז זיגמונד הייסט ער און זיגמונד איז ער, אויך דער שווערד וועט עס באווייזען. נאטינג וועט ער דעם שווערד רופען. ער בעט, אז ער זאל באווייזען זיין שארפקייט און די שניידענדע צייהן, ארוים זאל ער פון דער שיידע. ער וויל, אז

די וואך זאָל מיט איהם מיטגעהן, ווייט אין לאָבענדען הויז, און נאָטינג, דער שווערד, וועט איהר דאָרט באַשיצען, ווען ער וועט פאַלען א טויטער.

זיגלינדע: ענטפערט, אז זי איז זיגלינדע, זיין אייגענע שוועסטער, וועלכע ער האָט געוואונען צוזאַמען מיט'ן שווערד.

זיגמונד: כלה און שוועסטער ביזטו פאַר דיין ברודער. אזוי בליהט דאָס בלוט פון די וועלשינגען.

צווייטער אקט

ווילדע פעלזען־בערג.

וואָטאַן: באַפעלט זיין טאָכטער, ברונהילדע, זיך צו צו־גרייטען צום קאַמפף, וואָס פלאַקערט זיך באַלד פאַנאַנדער צווישען זיגפריד און הונדינג. דער זיג מוז געהערען צו זיגפריד, הונדינג טויג ניט פאַר'ן וואַלהאַל.

ברונהילדע: שפרינגט ארום פון פעלז צו פעלז מיט דעם שלאַכטרוף: האיאָטאָהאָ, העיאהא! זי זאָגט צום פאָטער, אז איהם אליין שטעהט פאָר א שווערער קאַמפף. זיין פרוי, פריקא, קומט אָן. זי פאָרט צאָרנדיג, גרייט זיך צו קריגען. זאָל ער זעהן אריבערצוטראָגען דעם שטורם.

וואָטאַן: באַמערקט צו זיך, אז עס איז דער אַלטער שטורם, די אַלטע קריגערייען, מען מוז זיין פעסט.

פריקא: זאָגט, אַז כאָטש ער האָט זיך באַהאַלטען אין איינ־זאַמער אין די בערג, האָט זי איהם דאָך אויסגעזוכט, ער זאָל איהר קומען צו הילף. הונדינג האָט איהר גערופען צו קומען זיך נוקם זיין פאַר איהם. זי, אלס די היטערין פון הייראַט, מוז שטרענג באַשטראָ־פען די טאָט פון דעם פאַרברעכערישען פאָרל.

וואָטאַן: קען ניט זעהן קיין שלעכטס אין דעם, וואָס דער פרילינג האָט זיי ביידען אין ליבע פאַראייניגט. ווער קאָן זיך שטעלען געגען כּעם צויבער פון ליבע?

פ ר י ק א : ענטפערט, אז צו וואס מאכט ער זיך נאריש און טויב, צו ווייסט ער דען נים, אז זי גערט זיך נוקם זיין פאר דעם חליל פון דער הייליגער הייראט שבועה?

וואטאן: טענה'עט, אז א שבועה, וואס האט פאראייניגט נים ליבענדע, איז אומהייליג, און זאל זי נים פארלאנגען פון איהם, ער זאל מיט געוואלט צוזאמענהאלטען דאס, וואס זי האט נים גע־קאנט צוזאמענהאלטען.

פ ר י ק א : זאגט, אז אויב ער ליבט די שענדונג פון דער היי־ראט, זאל ער אויך ליבען די בלוטשאנד, דעם בונד פון א צווילינג. איהר שוידערט עס פון דעם אומערהערטען פאקט, אז א לייבליכע שוועסטער און ברודער זאלען זיך ליבען.

וואטאן: ענטפערט, אז ווי באלד עס איז אזוי, און זיי ליבען זיך, דערפאר איז זיין עצה, אז זי זאל מיט פרייד בענשען דעם בונד פון ליבע צווישען זיגמונד און זיגלינדע.

פ ר י ק א : איז מלא חמה. אט אזוי איז געווארען אויס מיט אייביגע געטער אויך, זינט עס זיינען געבארען די ווילדע וועלשינגען? אויב זי פארשטייט ריכטיג, ווארפט ער אום אלץ וואס ער האט פריער געאכטעט. ער צורייסט די אייגענע קינדער און לאזט לוסט און קאפריז באלעבאטעווען, אבער ער איז אליין געווען דער ערשטער, וואס האט געשענדעט הייראט און שבועה, די טרייע ווייב פארגעסט ער און ווארפט איבעראל זיין תאוה'דיגען בליק. דאס אלץ האט זי געמוזט אריבערטראגען. ער רוקט זיך אוועק אין שלאכט מיט די שלעכטע מיידלאך, די מחנות וואלקירען און ווייכט פון דער ווייב. איצט געפעלען איהם נאך די וועלשען, און ער שלעפט זיך ארום אין וואלד און די שאנד איז געווארען אזוי גרויס, אז ער איז גרייט די ווייב ווארפען צו די פיס פון די וועלפין. זאל ער עס אויספירען. די מאס איז פול, זאל ער אויך צוטרעטען די אפגענארטע.

וואטאן: ענטפערט רוהיג, אז זי לאזט זיך נים לערנען און קאן נים פארשטעהן. זיין געדאנק טראגט זיך ווייט. ער ווייסט, אז עס מוז קומען א העלד, וואס וועט זיך אפרייסען פון די געזעצען פון די געטער, און נאך אויף אזא אופן וועט ער קאנען אויפטאן.

פ ר י ק א : וויל זיך נים לאזען אפנארען פון העכערע גע־

דאַנקען. וואָס קאָן ווער אויפטאָן, אויב עס איז פאַרבאָטען פון די געטער?

וואָטאַן: פרעגט, צו אכטעט זי ניט זייער אייגען מוט?

פריקאַ: ענטפערט, אז דער מוט ביי די מענשען קומט דאָך פון זיין שוץ, ווייל ער מונטערט זיי אויף, שטרעבען זיי. ער וויל מיט דעם נייעם לויב פאַר יענע מענשען איהר ווידער אָפּנאַרען און אנטלויפען פון איהר. אָבער זי וועט איהם ניט לאָזען געווינען דעם וועלשינג, ווארים טרעפענדיג יענעם, טרעפט זי איהם דורך וועמען אליין יענער קאָן זיך האַלטען. זי וויל אז וואָטאָן זאָל ביי איהם צונעמען דעם צויבערשווערד, וואָס ער האָט איהם געשאַנקען.

וואָטאַן: ווייזט איהר אָן אז זיגמונד האָט זיך עס אליין ערוואָרבען אין נויט.

פריקאַ: ענטפערט, אז דאָס האָט ער אליין געשאפען אי די נויט, אי דעם שווערד. צו דענקט ער, אז ער קאָן איהר אָפּנאַרען, וואָס שפירט איהם נאָך טאָג און נאַכט? צו וויל ער לייקענען, אז דורך כיטריקייט האָט ער יענעם פאַרנאַרט אהין. אז עדעלער קאָן ניט פירען מלחמה מיט א ניט פרייען, און נאָר דער פרייער קאָן באַשטראָפען א זינדער. זיגמונד איז נאָר זיין קנעכט, און צו זאָל זי איהם געהאָרכען איצט? איהר מאַן קאָן ניט פאַרלאַנגען, אז אלע זאָלען פון איהר אָפּלאַכען.

וואָטאַן: וויל וויסען, וואָס זי פאַרלאַנגט.

פריקאַ: בעט, אז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון דעם וועלשינג, איהם ניט שטיצען און אויך אָפּווענדען פון איהם די וואַלקירע.

וואָטאַן: פּרובירט זיך ארויסמאכען, נור די וואַלקירע טוט וואָס זי וויל.

פריקאַ: ענטפערט, אז זי טוט נאָר זיין ווילען און אז ער זאָל איהר פאַרבאָטען זיגמונדס זיג.

וואָטאַן: טעהנעט, אז ער קאָן איהם ניט לאָזען פאַלען. ער האָט דאָך זיין שווערד געפונען.

פריקאַ: וויל ער זאָל אוועקנעמען דעם כשוף פון איהם, וועט ער זיין אומבאַשיצט געגען שונא.

ברונהילדע באַווייזט זיך מיט איהר קריג געשריי.

וואטאן: מעלדעט, אז דאס האט ער איהר געהייסען זיך זאטלען פאר זיגמונד'ן.

פריקא: פאדערט, אז ער זאל היינט באשיצען דעם הייליגען כבוד פון זיין ווייב. די געטער וועלען אונטערגעהן אפגעשפאטעטע פון די מענשען, אויב די מוטיגע מויד וועט היינט פאר איהר ניט נעמען קיין נקמה. זי וויל ער זאל שווערען, אז דער וועלשונג וועט פאלען אלס קרבן פאר איהר כבוד.

וואטאן שווערט.

פריקא: שיקט צו ברונהילדען צום פאטער, ער זאל איהר זאגען וואס ער האט באשלאסען.

ברונהילדע: האט מורא, אז שלעכט האט זיך געענדיגט דער שטרייט. זי וויל וויסען, פאר וואס איז דער פאטער אזוי טרויעריג.

וואטאן: ענטפערט, אז ער האט זיך געפאנגען אין זיינע אייגענע קייטען. עס איז א שאנד און טרויער. ער איז דער טרויעריגסטער פון אלעמען.

ברונהילדע: בעט זיך, ער זאל איהר פארטרויען.

וואטאן: שטימט איין איהר צו זאגען, וואס קיינער האט ביז איצט ניט געוואוסט. ער דערציילט איהר, אז ווען די ליבע האט גענומען פארשווינדען, האט ער אנגעהויבען צו פארלאנגען די מאכט איבער דער וועלט. ער האט געכיטרעוועט, געפאלשעוועט. לאזשע האט איהם פארנארט, און עס האט זיך איהם נאך אלץ געוואלט ליבע. אין דער נאכט איז געבוירען געווארען דער שרעקעדיגער ניבעלונג. אלבעריך האט געבראכען זיין בונד און איז אנטלאפען געווינענדיג דערביי דאס ריינע גלאנצענדע גאלד. דאך האט ער פון יענעם ארא[פ]געריסען דעם רינג, וואס יענער האט געטראגען און ראמיט באצאלט פאר די פעסטונג פון וואלהאל, וועלכען די ריזען האבען געבויט פאר איהם. פון דארטען באהערשט ער די וועלט. די קלוגא ערדא האט איהם אפגערעדט פון רינג און האט איהם געווארנט פון אייביגען סוף. די ווייב איז פון איהם פארשוואונדען. ער האט פארלוירען דעם מוט. מיט ליבעס צויבער האט ער געוואונען די קלוגע וואלא און פון איהר איז געבוירען די ברונהילדע. ער האט זי ערצוי־

נען מיט אכט שוועסטער און געוואַלט דורך זיי, די וואַלקירען, אָפּ־ווענדען דאָס, פאַר וואָס ער האָט מורא געהאַט, נעמליך, דעם שענד־ליכען סוף. ער האָט געהייסען שאַפען דעם העלד, וואָס זאָל ריידען צום שטורם, צום רויהען קריג, ביז מחנות פון קעמפער זאָלען זיך צוזאַמענקלייבען אין זאַל פון וואַלהאַל.

ברונהילדע: פאַרשטעהט ניט, פאַר וואָס ער איז אַצינד פאַרזאָרגט. זיי האָבען דאָך שוין אָנגעפילט דעם זאַל.

וואָטאַן: ענטפערט, אַז עס האַנדעלט זיך וועגען עפּעס אַנ־דערש. דער ניבעלונג סטראַשעט זיי. ער האָט קיין מורא ניט פאַר זיינע מחנות. נאָר ווען ער זאָל געווינען צוריק דעם רינג, איז דער וואַלהאַל פאַרלאָרען. ער האָט אַלזאָ אויסגעטראַכט אַ פּלאַן ווי אַזוי אַרויסצורייסען דעם רינג. דער ריז, פאַפנער, וועמען ער האָט באַ־צאָלט אַמאָל מיט די פאַרשאָלטענע גאָלד, היט איצט דעם אוצר, פון איהם מוז מען דעם רינג אַרויסקריגען. אויף איהם באַפאַלען קאָן מען ניט און עס וועט ניט העלפען, ער דאַרף דערפאַר אַ העלד, וואָס איז פריי, ער אַליין וואָלט קאָנען פּמייען עס צו טאָן געגען דעם ווילען פון גאָט. ווי קאָן ער מאַכען איינעם אַזוי, וואָס זאָל ניט זיין מעהר ער, און וואָס זאָל ווירקען פון זיך אַליין. דאָס איז אָבער אַ שאַנד, וואָס שטענדיג געפינט ער אַליין, וואָס ער טראַכט אויס ביי זיך אַליין. דער פרייער מוז זיך אַליין שאַפען.

ברונהילדע: פרעגט, צו ווירקט דען דער וועלשונג, זיג־מונד ניט פון זיך אַליין?

וואָטאַן: ענטפערט, אַז ער האָט מיט איהם דורכגערייזט די אַלע וועלדער און איהם געררייצט געגען ווילען פון גאָט. אָבער דער שווערד האָט איהם געשיצט געגען די נקמה פון די געטער. פרי־קאַ האָט אָבער פאַרשטאַנען דעם ליגען און ער מוז איצט געהאָרכען איהר ווילען.

ברונהילדע: פרעגט, דאָס הייסט, אַז ער נעמט אַוועק ביי זיגמונדען דעם זיג?

וואָטאַן: ענטפערט, אַז זינט ער האָט געהאַלטען אַלבריכס רינג, ליגט אויף איהם אַ קללה, אַז ער מוז פאַרלאָזען וועמען ער ליבט און פאַראַטען וועמען עס פאַרטרויט זיך אין איהם. איצט מוז אַלץ,

וואס ער האט געשאפען צוזאמענגעבראכענע, פון אלץ ווערט א סוף. עס ווערט מקוים די ווערטער פון דער וואלא: "ווען א זוהן וועט געבוי־רען ווערען פון דעם פינסטערסטען שונא פון ליבע, וועט קומען א סוף צו די געטער", און עס געהט א דערציילונג, אז א קארליק האט באצוואונגען א געלד־גייציגע פרוי און באלד וועט מען זעהן די פרוכט פון דעם שידוך אהן ליבע, א זוהן ווערט געבוירען צו די ניבעלונגען, אויף איהם פאלט די ירושה פון שאנד און צארן.

ברונהילדע: וויל וויסען, וואס דארף זי טאן?

וואטאן: ענטפערט, אז זי מוז פרום קעמפען פאר פריקא, אז זי דארף היטען איהר ערע און שבועה — קיין פרייען קאן ער ניט שאפען, זאל זי קעמפען פאר פריקא'ס קנעכט.

ברונהילדע: בעט איהם, אז ער זאל צוריקנעמען דאסווארט. זי ווייסט, אז ער ליבט זיגמונדען און זי איז גרייט איהם צו באשיצען.

וואטאן: באפוילט איהר אז זי מוז זיגמונדען מאכען פא־לען און אויסקעמפפען א זיג פאר הונדינג. זי מוז זיך האלטען שטארק, ווייל זיגמונד האט א זיג־שווערד.

ברונהילדע: באקלאגט זיך, אז ער האט זי שטענדיג גע־לערענט צו ליבען דעם, וואס איז איהר טייער צום הארצען, און זיין צווייפלהאפטיגע ווארט וועט איהר קיינמאל ניט צווינגען צו ווערען יענעמס שונא.

וואטאן: איז אויפגעקאכט, וואס זי האט די חוצפה זיך צו שטעלען געגען זיין באפעל. צו דען איז ער שוין אזוי ווייט גע־זונקען, אז זיינע אייגענע שאפונגען שטעלען זיך געגען איהם? צו קאן זי ניט זיין צארן? זיין כעס וועט זי צומאלען. ווי צו דעם, וועמען עס וועט זיך שטעלען געגען איהם. דערפאר גיט ער איהר אן עצה, איהם ניט אריינצוברענגען אין כעס. זיגמונד מוז פאלען און די וואלקירע מוז עס אויפטאן.

ברונהילדע: באקלאגט זיך, אז זי האט קיינמאל דעם פאטער אזוי אין כעס ניט געזעהן. די משא פון די וואפען זענען אזוי שווער, זי געהט מיט אזא שרעק היינט צו דעם ברודער שלאכט,

ווענה צו דעם וועלשינג, זי מוז איהם טריילאז איצט פארלאזען אין העכסטען נויט. זיי פארשווינדען.

זיגמונד באוויזט זיך מיט זיגלינדע און הייסט איהר זיך דא אפרוהען.

זיגלינדע: וויל געהן ווייטער:

זיגמונד: בעט איהר זיך אויסצורוהען נאך דעם ווי זי איז אזוי דורכגעלאפען אהן אפהאלט, דורך וואלד און פעלד, איבער פעלזען שטיינער. ער וויל זי זאל רייבען צו איהם, איהר ברודער, איהר מאן.

זיגלינדע: הייסט איהם אנטלויפען פון דער געשענדעטער, אומהייליגער, ער זאל זי איבערלאזען א טויטע אליין. אין רעכטען גליק פון דער הייליגער ליבע, איז איהר דורכגעלאפען א געדאנק, וואס האט ביי איהר שרעק און שאנד ארויסגערופען, נעמליך, וואס זי האט געהערט צו אן אנדערען מאן אהן ליבע. אן אויסגעשטויסענע איז זי. זי מוז אנטלויפען פון ריינסטען מאן און קיינמאל איהם ניט געהערען. זי ברענגט נאר שאנד אויף דעם ברודער.

זיגמונד: ראט איהר, צו בלייבען. דער וואס האט איהר געשאפען שאנד, וועט איצט באצאלען מיט זיין בלוט. ער וועט פאלען. ווען נאמינג וועט איהם דאס הארץ דורכשטעכען, וועט זי האבען איהר נקמה.

זיגלינדע: הערט דעם רוף פון די הערנער, א שטארקען גערויש. דאס רופט הונדינג אלעמען צוזאמען, זיך אפצורעכענען. זי זעהט פאר זיך שוין זיגמונדען א פארוואונדעטען, צושניטענעם. זי רופט צו איהם.

זיגמונד זוכט זי צו בארוהיגען מיט די ווערטער: שוועס־טער, געליבטע!

ברונהילדע קומט אן און הייסט איהם נאכגעהן נאך איהר.

זיגמונד: וויל וויסען ווער זי איז, אזא שיינע און ערנסטע?

ברונהילדע: ענטפעבט, אז ווער עס קוקט איהר אין פנים אריין, דער שטארבט באלד.

זיגמונד: וויל וויסען, וואוהין זי פירט איהם?

ברונהילדע: ענטפערט, אז זי פיהרט איהם אין וואלהאל, צום וואלפאטער.

זיגמונד: וויל וויסען, צו וועט ער דעם וואלפאטער גע־פינען אליין?

ברונהילדע: ענטפערט, אז א גרויסע מחנה פון געפאר־לענע העלדען וועלען איהם באגריסען.

זיגמונד: וויל וויסען, צו וועט ער דארט געפינען זיין אייגענעם פאטער?

ברונהילדע: ענטפערט, אז ער וועט געפונען דארט דעם פאטער.

זיגמונד: פרעגט, צו וועט איהם דארט באגריסען פריי־לאך א פרוי?

ברונהילדע: ענטפערט, אז וואטאנס טאכטער וועט איהם דערלאנגען א געטראנק.

זיגמונד: איז גרייט צו פאלגען איהר, וואטאנס קינד. ער וויל נאך באך איין זאך וויסען, צו וועט די שוועסטער־כלה, איהם באגלייטען דארט?

ברונהילדע: ענטפערט, אז זיגלינדע דארף נאך אטעמען די ערדישע לופט.

זיגמונד: ענטפערט, אז אויב אזוי, גריסט ער אלעמען, אבער אהין געהט ער ניט.

ברונהילדע: ווייזט איהם אן אז ער האט געזעהן דעם בליק פון דער וואלקירע, און ער מוז נאכגעהן.

זיגמונד: ענטפערט, אז וואו זיגלינדע לעבט איז לוסט און לייד, און דארט וועט ער פארבלייבען. ער שרעקט זיך ניט אפ פאר'ן בליק.

ברונהילדע: מעלדעט איהם, אז פאר איהם זיינען אפען די טוירען פון טוים. ער וועט פאלען פון הונדינגס האנט.

זיגמונד: גלויבט ניט אין דעם. ער ווייזט איהר אן אויפ'ן שווערד, וואס מוז איהם ברענגען דעם זיג.

ברונהילדע: מעלדעט אבער, אז דער וואס האט עס געשאפען, נעממט איצט אוועק דעם כח פון שווערד.

זיגמונד: באוויינט די זיסע ווייב, די טרויעריגסטע פון אלע געטרייע, וועמען ער קאן מעהר ניט באשיצען. עס איז א שאנד פאר דעם, וואס האט געשאפען דאס שווערד, און אויב ער מוז פאר־לען, וויל ער ניט וואלהאל.

ברונהילדע: ווארפט איהם פאר, וואס די ווייב איז פאר איהם אלץ און ער האלט אזוי ווייניג פון אייביגען גליק.

זיגמונד: ווארפט אבער פאר, וואס זי, אזא יונגע און שיינע, איז אזוי קאלט און הארט, און שפאט פון זיין הארץ. זאל זי איהם לאזען אליין. אומזיסט איהר טרחה איהם איינצורײדען וועגען די גליקען פון וואלהאל.

ברונהילדע: ענטפערט, אז זי פארשטייט דעם וויטאג, וואס צועסט זיין הארץ. זאל ער איהר באפוילען צו באשיצען זיין ווייב.

זיגמונד: זאגט איהר, אז אויב ער וועט דארפען שטאר־בען, וועט ער זיגלינדע אליין פריהער טויטען. אויב דאס שווערד האט ניט געטויגט פאר'ן שונא, וועט עס טויגען פאר'ן פריינד. ער וועט אוועקנעמען צוויי לעבענס מיט איין שנים.

ברונהילדע: האלט איהם צוריק. זיי וועלען ביידע לעבען. זי וועט ענדערן דעם שיקזאל פון שלאכט. זאל ער טרויען דעם שווערד און די וואפע וועט איהם זיין אזוי טריי ווי די וואלקירע, וואס וועט איהם ווידער זעהן אין וואלהאל.

זיגמונד: בייגט זיך איין איבער זיגלינדע און הייסט איהר שלאפען ווייטער און זעהן פרייליכע חלומות, ביז די שלאכט וועט זיין פאראיבער און דער פריהען וועט קומען.

זיגלינדע: זעהט אין חלום, ווי עס קומען פרעמדע און פארברענען די הויז. זי רופט, אז זיגמונד זאל איהר העלפען.

הונדינג קומט אן און רופט זיגמונדען צום קאמף.

זיגמונד: פרעגט, פאר וואס באהאלט ער זיך. זאל ער ראַרט שטעהן בלייבען.

הונדינג: סטראשעט איהם, אז פריקא ווארט אויף איהם.

זיגמונד: מאכט חוזק, וואס ער, דער טרום, סטראשעט

איהם מיט ווייבער. ער האָט פון זיין הויז ארויסגעצויגען דאָס שווערד מיט וועלכען ער וועט איהם איצט דערשטעכען.

זיגלינדע: רופט זיי, זיך צוריקצוהאלטען. זאָלען זיי איהר פריהער טויטען.

ברונהילדע: הייסט זיגמונד'ן איהם טרעפען און טרויען דעם שווערד. זי פאַרדעקט איהם מיט איהר שילד.

וואָטאַן באווייזט זיך און שרייט אויס: טרעט צוריק מיט'ן שפּיז, דאָס שווערד איז אין שטיקער צובראָכען!

הונדינג שטעכט אריין דעם אומבאוואָפענטען זיין שווערד.

ברונהילדע כאַפּט אונטער זיגלינדע און ראַטעוועט איהר מיט זיך.

וואָטאַן ווענדעט זיך צו הונדינג: געה קניה פאַר פריקאַ און זאָג איהר, אז וואָטאַנס שפּיז האָט גענומען נקמה פון דעם, וואָס האָט געשפּאָט איבער איהר. פאַר זיך זאָגט ער: אָבער ברונהילדע! ווי דער פאַרברעכערין, שרעקליך וועט זיין די שטראָף, ווען זיין פערד וועט זי דעריאָגען.

דריטער אקט

אויפין שפּיץ פון אַ פעלזען-בארג.

די אכט וואַלקירען קומען זיך צוזאַמען און ריידען צווישען זיך קורצע געשפּרעכען. זיי דאַרפען אלע געהן אין וואַלהאַל. נאָר זיי זעהן, אז ברונהילדע פעהלט און אָהן איהר קאָנען זיי זיך ניט ווייזען פאַר וואָטאַן. זיי דערזעהן איהר אָנקומענדיג און פירענדיג מיט זיך אַ פרוי. זיי וואַרפען זיך אלע צו איהר מיט דער פראַגע: וואָס איז געשעהן?

ברונהילדע: בעט, מען זאָל זי באַשיצען. צום ערשטען מאָל אַנטלויפט זי. דער פאָטער יאָגט זיך נאָך איהר. זי דערציילט, אז די פרוי איז זיגלינדע, זיגמונד'ס שוועסטער און כלה. וואָטאַן איז אין כעס, וואָס זי האָט ביי זיגמונדען געדאַרפט אוועקנעמען דעם זיג און זי האָט איהם געשיצט מיט איהר שילד געגען ווילען פון גאָט־

פאטער. זיגמונד איז געפאלען, דאך האט זי געראטעוועט די פרוי, און זי בעט זיי, אז זיי זאלען די פרוי באהאלטען פון זיין שטראפענ־דען צארן.

די וואלקירען: זיינען איבעראשט. ווי אזוי האט זי דאס געקאנט ניט פאלגען דעם הייליגען געבאט פון פאטער.

ברונהילדע: בעט, מען זאל דער פרוי געבען דאס שנעל־סטע פערד, וואס זאל איהר קאנען אוועקפיהרען פון וואטאנ'ס צארן.

זיגלינדע: בעט, אז זי זאל זיך וועגען איהר ניט זארגען, זי וועט סאי ווי סאי פאלען פון דער זעלבער וואפע, וואס זיגמונד איז געפאלען. זי בעט זיך, אז בעסער זאל מען איהר דא אריינשטע־כען א שווערד אין הארצען.

ברונהילדע: הייסט איהר לעבען צוליעב דער ליבע און ראטעווען דעם משכן; ביי איהר אין שויס וואקסט א וועלשינג.

זיגלינדע: בעט זיך איצט, אז מען זאל איהר ראטעווען, ראטעווען איהר קינד.

קיינער פון די וואלקירען באשליסט זיך ניט צו שטעלען זיך געגען וואטאן.

ברונהילדע: הייסט איהר זיך אליין ראטעווען, אין וואלד נאך מזרח, וואו די ניבעלונגען געפינען זיך. וואטאן האט מורא אהין צו קומען. זי זאגט איהר או, אז זי טראגט אין זיך דעם גרעסטען העלד פון דער וועלט.

וואטאן קומט אן מיט א דונער פאראויס און הייסט זיי בלייבען שטעהן.

אלע זיינען איבערגעשראקענע.

וואטאן: פרעגט זיי אויס, וואו איז ברונהילדע? צו וואגען זיי איהר צו באהאלטען פון איהם?

די וואלקירען: ענטפערען, אז זי האט זיך געבעטען זיי זאלען איהר באשיצען. זיי בעטען, אז ער זאל דעם צארן אפלאזען פון איהר.

וואטאן: ווארפט זיי פאר זייער ווייבערישע ווייכהארציג־קייט. צו האט ער זיי אזוי ערצויגען? זי האט געוואוסט בעסער ווי אלע, זיינע געדאנקען און פארשטאנען זיין ווילען, און זי האט

טריילאַז געבראַכען דעם בונד און די וואפע באנוצט געגען איהם. צו הערט זי, ברונהילדע, ווען ער האט אליין געשאפען, זיין אנ־קלאגע און צו באהאלט זי זיך פון זיין שטראף?

ברונהילדע: ענטפערט, אז זי איז דא און איז גרייט אנצונעמען די שטראף.

וואטאן: ענטפערט, אז זי אליין האט זיך באשטראפט, ווען זי האט זיין ווילען ניט געהרכט. זי איז געווען זיין וואונש—קינד, זיין שילד־קינד. געווען איז זי א וואלקירע, איצט זאל זי זיין וואס זי איז.

ברונהילבע: פרעגט, צו מיינט עס, אז ער פארשטויסט איהר?

וואטאן: ענטפערט, אז ער וועט מעהר איהר ניט שיקען אין וואלהאל, זי וועט מעהר ניט פירען די זיגער אין זיין זאל. זי איז ארויסגעשטויסענע פון דער געטליכער מחנה, זי ווערט פאר־טריבען פון זיין פנים.

ברונהילדע: פרעגט, צו בעדייט עס, אז ער נעמט אוועק ביי איהר אלץ?

וואטאן: ענטפערט:, אז ער פארטרייבט איהר אויף דעם בארג און וועט איהר איינשליסען אין א שטילען שלאף, און דער מאן וואס וועט פארבייגעהן און איהר אויפוועקען, דער וועט איהר נעמען געפאנגען.

די וואלקירען: בעטען, ער זאל זיך צוריקהאלטען פון דער שטראף. עס וועט דאך זיין א שאנדע, אז זייער שוועסטער זאל פארוויאנען.

וואטאן בייזערט זיך: צו הערען זיי ניט זיין פסק? די טריי־לאזע שוועסטער ווערט אוועקגענומען פון זיי, און ווען זי וועט געפינען א מאן, וועט זי מוזען איהם פאלגען. זי וועט זיצען ביים הערד און שפינען און וועט זיין א ציל פאר אלע שפאטענדע. אויב זיי שרעקען זיך פאר איהר גורל, זאלען זיי אנטלויפען פון איהר, זאלען זיי אויסמיידען דעם פעלז, אז ניט וועט אויך אויף זיי קומען א צרה.

ד וואלקירען צוגעהן זיך מיט ווייגעשרייען.

ברונהילדע פרעגט: צו איז איהר פארברעכען געווען

אזא שענדליכער, וואס ער באשטראפט זי אזוי שווער? צו איז עס געווען אזוי נידעריג, אזוי ערנעדריגענד? זאל ער איהר קלאר אנווייזען אין וואס איז באשטאנען איהר שולד. ער האט דאך אין אנהויב אליין איהר געהייסען באשיצען זיגמונדען און ווען ער האט געפאלגט פריקא'ן, איז ער געווארען זיין אייגענער שונא. זי האט געוואוסט, אז ער ליבט דעם וואלשינגג און אז איהם האט וויי געטאן דאס הארץ, צו ענטזאגען זיגמונדען דעם שוץ. זי האט געזעהן וואס ער האט ניט געזעהן, זי האט זיגמונדען געזעהן, געהערט זיין ווענגעשריי און האט ניט געקאנט אנדערש טראכטען, ווי נאר דעם שיקזאל מיט איהם צו טיילען.

וואטאן ענטפערט, אז זי האט געטאן דאס, וואס איהם וואלט זיך אויך געוואלט טאן. זי האט צו־לייכט געזוכט גליק, ווען ביי איהם איז דאס הארץ צובראכען געווארען פון דעם באשלוס צו מאכען א סוף, צוזאמען מיט די קרבנות, פון דער אייגענער וועלט, אויך פון דעם אייביגען טרויער? זי האט געטרונקען פון ליבע געטראנק, דארט וואו פאר איהם איז גאל געווען פארמישט. זי האט דורך דעם זיך אפגעריסען פון איהם. ער מוז איהר פון איצט אן אויסמיידען, אזוי ווייט ווי לעבען און לופט דארף גאט איהר מעהר ניט באגעגענען.

ברונהילדע פרעגט: צו דען ווייל זי, א לייכטזיניג מיידעל, האט פאלש פארשטאנען זיין עצה, דארף זיך שיידען פון איהם, און אין גאנצען אוועקרייסען דאס וואס עס האט צו איהם אינגאנצען געהערט? ער, דער גאט, דארף ניט פארגעסען, אז מיט שאנדע וועט ער זיך אליין בארעקען, אויב ער וועט זי לאזען ווערען צו שפאט.

וואטאן: ענטפערט, אז אזוי ווי זי האט זיך געלאזט פיהרען פון דער מאכט פון דער ליבע, וועט זי מוזען איצט פאלגען דעם, וועמען זי וועט מוזען ליבען.

ברונהילדע: בעט, אויב זי מוז שוין זיך שיידען מיט וואלהאל, זאל ער באטש דער וואס וועט זי געפינען, ניט זיין קיין גארנישט, ניט קיין בארימער.

וואטאן: ענטפערט, אז אזוי ווי זי האט זיך ענטזאגט פון וואל־פאטער, קאן זי קיין מאן ניט אויסקלייבען.

ברונהילדע: זאגט איהם, אז פון איהם וואקסט ארויס

אז אוידעלע דור, פון וועלשונג שטאם בליהט אויף א הייליגער העלד.

וואטאן: פארבאָט איהר צו דערמאָנען דעם וועלשונג שטאם. וועז ער האט זיך מיט איהר צושיידט, האט ער אויך פון יענעם זיך געשיידט. ער איז פארמשפט געווען צו שטארבען.

ברונהילדע: דערציילט, אז זי האט דעם וועלשונג שטאם געראטעוועט. זיגעלינדע וועט געבוירען, וואס איז אין איהר פאר־בארגען. זי האט באהאלטען זיגמונדס שווערד.

וואטאן: הייסט איהר ניט צושטערען זיין מוט. ער האט דאך דאס שווערד אין שטיקער צובראכען. ער האט זיך שוין לאנג פארזאמט, און ער מוז ווייטער ציהען, ער מוז אבער פריהער די שטראף אויספירען איבער איהר. ער וועט זי פארשליסען אין פעס־טען שלאף, און ווער עס וועט זי אויפוועקען, דעמ'ס ווייב וועט זי ווערען.

ברונהילדע: איז גרייט, אז דער פעסטער שלאף זאל זי ארומנעמען. ער מוז אבער איין זאך טאן פאר איהר: היטען אז נאר אן אומדערשראקענער פרייער העלד זאל איהר געפינען אויף דעם פעלז.

וואטאן: דענקט, אז זי פארלאנגט צופיעל גנאד.

ברונהילדע: פאדערט אבער, אז דאס איינע מוז ער טאן, זאל ער אלץ צוברעכען, צושטערען, וואס דערמאנט אן איהר שאנד, זאל א פייער זיך איינדען ארום פעלז צון אויפעסען יעדען, וואס וועט וואגען זיך דערנענטערען צו איהר.

וואטאן: געזעגענט זיך מיט איהר, זיין געליבט קינד. ער טאר זי מעהר ניט באגריסען, זי וועט מעהר לעבען איהם ניט זיין, ניט דערלאנגען איהם די מעד. ער מוז זי פארלאזען, וועמען ער האט געליבט. ער וועט פאר איהר אנצינדען א כלה־פייער אזא, וואס האט נאך קיינמאל ניט געברענט. יעדער שרעקענדיגער וועט לויפען פון ברונהילדעס פעלז. צום לעצטען מאל זעהט ער פאר זיך די ליכטיגע אויגען און גיט איהר, צום געזעגענען, דעם לעצטען קוש. פאר איהר גליקליכען מאן וועט איהר שטערן גלאנצען, פאר דעם אומגליקליכען אייביגען שליסט זיך איהר שטערן אויף אייביג. אט אזוי קערט זיך

גאט אפּ פון איהר און קושט אראפּ די גאטהייט פון איהר. ער קושט זי אויף ביידע אויגען. זי פאלט אריין אין זיינע ארימס, און ער פירט זי ארויף אויף א נידעריגען בערגעל, דעקט זי ארום, לייגט אוועק איהר שילד. געהט אפּ לאנגזאם און רופט צו לאזשע, אז ער זאל א פייער ארויפברענגען אויפ'ן פעלז. ער קלאפּט אן מיט'ן שפּיץ פון זיין שפּיז דריי מאל אויפ'ן שטיין, פון וועלכען עס שפּארען ארויס פלאמפייערן און מאכענדיג א קרייז ארום פעלז מיט זיין שפּיז, פאר־ ענדיגט ער: ווער עס ציטערט פאר דעם שפּיץ פון מיין שפּיז, דער וועט קיינמאל דורך דעם פייער זיך ניט דורכרייסען.

טאנהייזער

אפערא אין דריי אקטען פון

ריכארד וואגנער

ערשטער אקט

ערשטעס בילד.
אין ווענוס בארג.

די סירענען: טאנצען און זינגען א לויב צום לאנד פון ברענעדינגער ליבע.

ווענוס: פרעגט ביי איהר געליבטען, טאנהייזער, וואו טראגען זיך זיינע געדאנקען?

טאנהייזער: דאנקט איהר, וואס זי האט איהם באלוינט מיט איהר ליבע. אבער לוסט אליין איז פאר איהם ווייניג, ער מוז לויפען פון דאנענט, און ער בעט זי איהם אפצולאזען.

ווענוס: וויל וויסען מיט וואס איז זי איהם איבערדריסיג געווארען? וואס האט ער איהר פארצוואווארפען!

טאנהייזער: זינגט א דאנק און באגייסטערונג־ליד פאר איהר. ער האט דא געשעפט דעם צויבער פון גליק. אבער דאך מוז זי איהם אפלאזען. ער וועט שטענדיג איהר נאר באזינגען. ער האלט פאר איהר אליין דעם פלאם פון זיין הארצען, אבער ער מוז זיך אומקערען צוריק צו דער ערדישער וועלט. ביי איהר קאן ער נאר א שקלאף ווערען. ער אבער דורשט נאך פרייהייט, און דערפאר

מוז ער פון איהר אנטלויפען. ער בעט זיך: קעניגין, געטין, לאז מיך אוועק!

וועגוס: הייסט איהם אוועקגעהן. זאל איהם וואויל באַ־קומען, וואס ער פארלאנגט. זאל ער לויפען פון די געטער צו די קאַלטע מענשען. זאל ער זוכען זיין ישועה און עס קיינמאל ניט געפינען. זי וועט באלד זעהן ווי ער וועט קומען צוריק, א צודריקטער, צנטראָטענער און וועט זיך בעטען ביי איהר, אונטער דעם צויבער פון איהר מאכט, ווידער צו קומען.

טאנהייזער: געזעגענט זיך מיט איהר. ער וועט קיינ־מאל מעהר ניט צוריקקומען.

וענוס (ווערט בייז): אויב אזוי, זאל דער גאנצער מענש־ליכער מין זיין פארשאָלטען, און זיי וועלען אומזיסט זוכען איהרע וואונדערס. די וועלט איז וויסט און איהר העלד איז א קנעכט. זי בעט זיך ער זאל ווידער קומען, עס ציהט זיך צו איהם איהר הארץ.

טאנהייזער: ענטפערט, אז אויף אייביג געהט איהר געליבטער אוועק.

וענוס: סטראשעט איהם, אז די וועלט וועט איהם ארויס־שטויסען פון זיך און פארשילטען.

טאנהייזער: ענטפערט, אז דורך תשובה וועט ער ארויס־קריגען די מחילה. אין מאריא ליגט זיין רעטונג.

צווייטעס בילד.
א שיינער טאל.

א פאסטוך שפילט אויף א פייפעל און זינגט וועגען ליבען מאי.

אלטע פיליגרימען זיינגען מתפלל צו גאָט און צו דער יונגפרוי. דורך טרייען גלויבען און אין תשובה ערווארטען זיי די באפרייאונג פון דער שווערער משא פון די זינד.

דער פאסטוך: ווינשט זיי א גליקליכע רייזע.

טאנהייזער: זעהט אין דעם א וואונדער פון גאָט און זאָגט נאך זייער תפילה.

דער לאנדגראף קומט אן מיט די זינגער, און דערזע־הענדיג דעם קניענדען טאנהייזער, דערקענט ער איהם באלד און פרעגט איהם: צו האט ער פארלאזען זיין גאוה און קומט צוריק אלס פריינד אדער פיינד?

וואלפראם פרעגט: צו זעהען זיי ניט, אז עס איז ניט די מינע פון א בעל־גאוה? ער באגריסט איהם, אלס דעם טאפפערען זינגער, וואס האט זיי אזוי לאנג געפעלט.

אלע באגריסען איהם.

דער לאנדגראף וויל וויסען וואו ער איז געווען?

טאנהייזער: ענטפערט, אז ער האט געוואנדערט ווייט, ווייט פון דאנענט. ער בעט אבער זיי זאלען איהם ניט אויספרעגען. ער איז ניט געקומען קעמפפען מיט זיי, נאר וויל ווייטער געהן זיין וועג אלס פריינד.

וואלטער: בעט איהם, ער זאל דא פארבלייבען.

טאנהייזער: ענטפערט, אז ער טאר ניט בלייבען שטעהן, זיין וועג טרייבט איהם אלץ ווייטער, קיינמאל ניט צוריק.

דער לאנדגראף און די זינגער: בעטען זיך ער זאל פארבלייבען. פארוואס אנטלויפט ער נאך אזא קורצער באגעגעניש?

וואלפראם: בעט איהם, ער זאל פארבלייבען ביי עליזאבעט.

טאנהייזער איז איבעראשט צו הערען איהר נאמען.

וואלפראם: דערציילט איהם, אז זינט ער האט דעם פרייז אלס זינגער געוואונען און איז אוועק, האט עליזאבעט זיך אפגע־שלאסען פון אלעמען און מיידעט זיי אויס. ער מוז איצט זיך אומ־קערען צו זייער פייערונג, כדי איהר שטערען זאל פון דאס ניי לייכטען פאר זיי.

די זינגער: חזר'ן איבער די בקשה.

טאנהייזער: דערקענט איצט ווידער די שיינע וועלט. עס ציהט איהם צוריק צו איהר. דער פרילינג קלינגט מיט טויזענד ליבליכע קלאנגען, און זיין נשמה, און זיין הארץ, רופט מיט זיסען געדראנג: צו איהר! צו איהר!

דער לאנדגראף און די זינגער: זיינען שטארק צו־פרידען מיט דעם, וואס עס איז ווידער געקומען דער, וועמען זיי האבען געהאלטען פאר לאנג פארלוירען.

צווייטער אקט

דער זינגער־זאל אין ווארטבורג.

עליזאבעט: באגריסט פון דאס ניי דעם טייערען זאל, וואס איז געווען אזוי וויסט זינט ער איז אוועק, ער איז שוין מעהר נים וויים און דערפאר זאל דער זאל באגריסט ווערען.

טאנהייזער קומט אריין און ווארפט זיך צו איהרע פיס.

עליזאבעט: בעט ער זאל זיך אויפהויבען. ער טאר דא נים קניען, ווייל דער זאל איז זיין קעניגרייך. זי דאנקט איהם, וואס ער איז צוריקגעקומען. וואו איז ער געווען?

טאנהייזער: ענטפערט, אז ער איז געווען וויים פון דאנענ, נאר א שכחה ליגט צווישען דעם היינט און דעם נעכטען. ער מוז אבער מודה זיין, אז ער האט קיינמאל נים געהאפט צו קאנען ווידער אויפהויבען זיינע אויגען צו איהר.

עליזאבעט: וויל וויסען, צו האט דאס איהם צוריקגע־בראכט?

טאנהייזער: ענטפערט, אז עס איז געווען אן אומבא־גרייפליכער נס.

עליזאבעט: דאנקט דעם דאזיגען נס. זי פיהלט ווי אין א חלום, זי קאן זיך אליין מעהר נים. זי בעט, ער זאל איהר העלפען פארענטפערען דעם רעטעניש פון איהר הארצען. זיין ליד האט ביי איהר גאנץ נייע געפיהלען ארויסגערופען, און זינט ער איז אוועק, זיינען פרייד און לוסט פון איהר פארשוואונדען. וואס האט ער פון איהר געמאכט?

טאנהייזער: ענטפערט, אז זי דארף לויבען דעם גאט פון ליבע, וואס האט אנגערירט זיינע סטרונעס, און איהם אהער געבראכט.

ביידע: בענשען די שעה און די מאכט, וואס האט זיי נעבראכט אזא פרייליכע בשורה. זיי דארפען זיך איצט מוטיג אפ־געבען דעם ניי־דערקענטען לעבען.

דער לאנדגראף איז שטארק דערפרייט, ארייננקומענדיג און זעהענדיג עליזאבעט דא.

עליזאבעט: דאנקט איהר פעטער פאר זיין גוטסקייט צו איהר און זאגט איהם, אז איהרע אויגען גיבען ארויס איהר סוד.

דער לאנדגראף: געפינט, אז דער היינטיגער יום־טוב וועט זיין גרעסער ווי ווען עס איז, ווייל זי וועט זיין די קעניגין.

דער כאר: באגריסט דעם לאנדגראף. עס פארזאמעלט זיך א גרויסער עולם, צווישען זיי די זינגער.

דער לאנדגראף: באגריסט זיי אלעמען. ער מעלדעט, אז היינט דארף די ליבע באזונגען ווערען, און ווער עס וועט עס טאן אמבעסטען, דער וועט פון עליזאבעט'ס האנט באקומען דעם פרייז.

אלע זעצען זיך אוים.

וואלפראם איז דער ערשטער, וואס ווערט ארויסגערופען, און ער באזינגט די ליבע אלס א געגענשטאנד פון פארערונג און אנבעטונג, נאך וועלכע ער שמאכט פון ווייטענס.

טאנהייזער: געפינט, אז דאס איז א פאלש בילד פון דער ליבע. דורך אנבעטונג קאן מען זי ניט באגרייפען. ער קאן נאר אזא ליבע, וואס איז פון גלייכען שטאף געשאפען און וואס טרייבט צו גענוס.

ביטעראלף: געפינט, אז טאנהייזער'ן איז אלעס טייערער פון דער ליבע. ער אבער איז גרייט זיין בלוט צו פארגיסען צו באַ־שיצען די הויכע ליבע. אבער דער ביליגער גענוס פון יוגענד, איז ניט ווערט מען זאל א האנט פאר דעם אויפהויבען.

טאנהייזער: מאכט חוזק פון איהם. וואס ווייסט ער פון ליבע און גענוס. ער האט אין זיין לעבען גאר ניט גענאסען. זיין לעבען איז געווען ארים אין פריידע, און זיינע פריידען זיינען באמת גאר ניט ווערט געווען.

די ריטער ווארפען זיך אויף איהם פאר זיין חוצפה.

דער לאנדגראף האלט זיי צוריק.

וואלפראם: ווייל, אז די זינד זאל פארטריבען ווערען פון אזא הויכען קרייז. די ליבע דערנעהנטערט זיך ווי פון גאט געשיקט, און ער קוקט איהר נאך פון דער ווייטענס.

טאנהייזער: זינגט אין התפעלות א לויב־געזאנג צו דער געטין פון ליבע. איהר זיסער רייץ איז דער קוואל פון אלץ וואס איז שעהן און יעדער וואונדער שטאמט פון איהר. ווער עס האט איהר געהאלטען אין זיינע ארעמס, דער אליין ווייסט וואס ליבע איז. די ארימע וואס האבען קיינמאל קיין ליבע ניט גענאסען, זאלען זיי זיך אוועקלאזען צום בארג פון ווענוס.

אלע: ווערען אויסער זיך, הערענדיג, אז ער איז געווען אין ווענוס בארג. זיי פארשילטען איהם און ווילען איהם טויטען מיט זייערע שווערדען.

עליזאבעט שטעלט זיך איין פאר איהם. וואס באדייט דער וואונד פון זייער איינעם, אין פארגלייך מיט דעם טויט־קלאפּ, וואס זי האט פון איהם באקומען?

דער לאנדגראף און די איבריגע ווילען זיך ווי־דער ווארפען אויף איהם, וואס איז פון גאט אויף אייביג פאר־שאלטען.

עליזאבעט האלט זיי צוריק. זי וויל, אז זיי זאלען א מוסר נעמען פון איהר, וועמעס יונג לעבען ער האט צובראכען. זי בעט רחמים פאר איהם און פאר זיין לעבען, ער זאל קאנען תשובה טאן און געפינען זיין ערלייזער.

דער לאנדגראף: געפינט, אז א מלאך האט גאטס עצה געמאלדען. קיינער קאן ניט ווידערשטעהן אזא בקשה.

טאנהייזער: געפינט, אז גאטס גנאד פיהרט איהם צו באגנאדיגונג. ער בעט ביי די, וואס האט זיך דערהויבען איבער די ערדישע מאטיוועז און געשיקט געווארען אלס מלאך־הגואל, זי זאל אויף איהם רחמנות האבען.

דער לאנדגראף שטעלט זיך אין מיטען און ווארענט איהם, אז א מאן וואס איז באגאנגען אזא שרעקליכען פארברעכען, טאר אין זייער סביבה מעהר ניט פארבלייבען. זאל ער צושטעהן צו

די פּיליגרימס און וואנדערען קיין רוים בעטענדיג רחמים. ער מוז אויסמיידען זייער נקמה.

עליזאבעט: איז מתפּלל צו גאָט, דעם בעל־רחמים, מוחל צו זיין זיין שולד. זי וועט דעם גאנצען לעבען מקריב זיין, אויסצו־בעטען פאַר איהם מחילה.

טאנהייזער: האָפט ניט אויף קיין מחילה, אבער ער וועט זיין גאַנצען לעבען פארוואנדלען אין תשובה.

די אינגערע פּיליגרימען ערווארטען פארגעבונג פאַר יעדען, וואָס האָט חרטה און איז טריי צום גלויבען.

טאנהייזער: נאָך רוים!

אלע: נאָך רוים!

דריטער אקט

ערשטעס בילד.

וואַרטבורג טאָל.

וואלפראם: האָפט דאָ צו באַגעגענען עליזאבעט, ווייל מען ערווארט די פּילגרימען צוריק פון רוים, און זי איז מתפּלל ער זאָל קומען צוריק א באַגנאַדיגטער.

ליזאבעט, זיך איינהערענדיג אין ווייטען געזאַנג, זוכט ראַט פון איהרע הייליגע.

די פּילגרימען דערנעהנטערן זיך מיט הלילויה גע־זאַנג פאַר די מחילה, וואָס זיי האָבען באַקומען.

עליזאבעט: פאַלט אויף די קני און בעט ביי גאָט, ער זאָל זי צונעמען פון דער וועלט אלס קרבן, אויב זי קאָן ניט גוט־מאַכען יענעמס זינד. זי געהט אָפּ.

וואלפראם: באַזינגט עליזאבעט, וואָס האָט ווי א ליכ־טיגער שטערן זיך באַוויזען אויף דער טונקעלער ערד. ער דערזעהט א פּילגרים אַנקומענדיג און פרעגט, ווער ער איז?

טאנהייזער: ענטפערט, אז ער קאָן איהם דאָך גוט.

וואלפראם: דערקענט איהם און פרעגט, ווי אזוי האט ער געוואגט אהער צו קומען ניט א באגנאדיגטער?

טאנהייזער: באַרוהיגט איהם. ער זוכט ניט דעם וועג צו זיין חברותא, ער וויל געפינען דעם וועג צו וועגוס־בארג.

וואלפראם איז אן איבערשראָקענער: צו איז ער גאר ניט געוועזן אין רוים?

טאנהייזער: וויל פון רוים גאר ניט הערען, כאטש ער איז דארט געוועזן. ער וועט איהם אלץ דערציילען, אבער זאל ער זיך האלטען פון ווייטען פון איהם, ווייל דער ארט וואו ער שטעהט איז פארשאלטען. א דערנידעריגטער, פול מיט חרטה, האט ער גע־זוכט דעם וועג אין רוים. ער האט זיך געפייניגט. ווען ער איז ענדליך געקומען אין רוים, האבען די גלאָקען געקלונגען און מיט א בלויזען קאפ האט ער זיך דערנעהנטערט צו דעם, וואס האט אלעמען מחילה נעגעבען. יענער אבער האט איהם געענטפערט, אז ווי באלד ער איז געוועזן אין וועגוס־בארג איז ער אויף אייביג פארשאלטען, און וועט קיינמאל קיין ערלייזונג ניט געפינען. ער האט דאן מיט שרעק בא־שלאסען זיך צוריק אומצוקערען צו דער ווארימער ברוסט פון דער וועגוס, כדי אויף אייביג איהר רייץ צו געניסען, און ער איז מתפלל צו דער געטין, זי זאל איהם ווידער ווייזען דעם וועג צו איהר.

וואלפראם: וועמען, משוגענער, רופסטו?

טאנהייזער: פיהלט ווי דער צויבער פון דער געטין פאר־כאפט איהם ווידער, און ווי זי דערנעהנטערט זיך צו איהם.

וועגוס באווייזט זיך מיט א באגריסונג צו איהם: צו איז ער ווידער געקומען זוכען דערבארמונג אין איהרע ארעמס?

טאנהייזער: ענטפערט, אז ער האט פארלוירען די רעד־טונג און האט אויסגעקליבען דעם גיהנום פון תאוה.

וועגוס ציהט איהם צו זיך צו ווערען אויף אייביג איהרער.

וואלפראם: דערמאנט איהם אן דעם מלאך אויף דער ערד, וואס איז פאר איהם מתפלל, אן עליזאבעט.

טאנהייזער בלייבט פלוצלונג שטעהן: עליזאבעט!

וואלפראם: דערמאנט איהם, אז א מלאך בעט איצט פאר איהם ביי גאטס טראן, און ער איז ערלייזט.

װענוס איז פארצװײפעלט, װאס זי האט פארלוירען.

מענער־כאר: זינגט א שבח צו דער פארשטארבענער, װאס האט איהר לויז באקומען. זײ טראגען א טרונע, און דערזעהענדיג טאנהײזער'ן, לאזען זײ די טראגע אראפ, באמערקענדיג, אז געבענשט איז דער זינדיגער פאר װעמען זי האט אויסגעבעטען בײם הימעל א מחילה.

טאנהײזער, זיך איבערבויגענדיג איבער דער טרונע, רופט אויס: הײליגע עליזאבעט, זײ מתפלל פאר מיר. ער שטארבט.

די יונגע פילגרימען: זינגען א שבח צו גאט פאר דעם װאונדער פון זײן גנאד. הלילויה.

טריסטאן און איזאלדע

אפערא אין דריי אקטען פון

ריכארד וואגנער

ערשטער אקט

א צימער אויפ'ן דעק פון א שיף.

א שטימע פון א מאטראס באזינגט דאס שיף, וואס ווערט געטריבען פון ווינט, און באדויערט די דירישע מיידעל, וואס בענקט נאך דער היים.

איזאלדא (די אירישע כלה פון קעניג מארק): געפינט אין דעם ליד א באליידיגונג פאר זיך. זי פרעגט איהר באגלייטערין, בראנגענע, וואו זיי געפינען זיך.

בראנגענע: ערקלערט איהר, אז ביז אווענט וועלען זיי שוין זיין אין קארנוואל.

איזאלדא: רופט צו ים־כחות, זיי זאלען צובבעכען דאס שיף און פארטיליגען אלץ וואס געפינט זיך אויף איהם.

בראנגענע: ווארפט איהר פאר, וואס זי האט אזוי קאלט זיך אפגעזעגענט מיט דער היימאט. זי וויל וויסען, וואס דריקט איהר אזוי שטארק?

איזאלדא: לופט, לופט! דאס הארץ ווערט דערשטיקט. עפען די פארהאנגען!

די שטימע פון מאטראס זינגט דאס זעלבע ליד.

איזאָלדאַ: דערזעהט טריסטאַן, וועמען איהר האַרץ האָט איינמאָל אויסגעקליבען און פאַרלאָרען. זיין קאָפּ און זיין האַרץ זיינען צום טויט פאַרמשפּט. זי וויל וויסען, וואָס דענקט בראַנגענע וועגען איהם, וואָס האָט מוטלאָז זיך צוריקגעצויגען, ווייל ער האָט אכטונג פאַרשאַפּט זיין הערץ. זי הייסט איהם באַפעהלען, אז ער זאָל באַלד קומען צו איהר. בראַנגענע טרעט אָפּ.

קורווענאַל: זעהענדיג בראַנגענע אַנקומען, ציהט טריס־טאַנ'ען פאַר דער פּאָלע און זאָגט איהם, אז א שליחות קומט פון איזאָלדאַ'ן.

טריסטאַן: פרעגט, וואָס האָט זי איהם צו מעלדען?

בראַנגענע: מעלדעט איהם, אז איזאָלדאַ וויל איהם זעהן.

טריסטאַן: ענטפערט, אז עס וועט געשעהן וואָס זי באַ־פעלט. דאָרט וואו עס באַווייזען זיך די גרינע פעלדער, וואַרט דער קעניג אויף זיין פרוי. ער פאַרגינט קיינעם ניט איהר צום קעניג צו־צופירען.

בראַנגענע: דערמאָנט איהם, אז די האַרין וואַרט אויף איהם.

טריסטאַן: ענטפערט, אז ער דינט איהר וואו נאָר ער געפינט זיך. צו קאָן ער פאַרלאָזען דעם רודער און ברענגען דאָס שיף זיכער צו קעניג מאַרק'ס־לאַנד?

בראַנגענע: דערמאָנט איהם וועגען איזאָלדאַ'ס באַפעל.

קורווענאַל: הייסט איהר ענטפערען איזאָלדאַ'ן, אז ווער עס האָט אויסגעקליבען די אירישע מיידעל אלס די ערשטע פון ענג־לאַנדס קרוין, דער קאָן זי ניט האָבען פאַר זיך. ער מוז זי ברענגען צום פעטער, דעם קעניג. ער ראָט דעם העלד, טריסטאַן, עס צו זאָ־גען אָפען, אויב אפילו טויזענט איזאָלדאַס זאָלען זיין בייז. ער זאָגט נאָך דער אוועקגעהענדער בראַנגענע, אז טריסטאַן קאָן צאָלען זיין צינז.

די מענער: זינגען נאָך דאָס זעלבע.

בראַנגענע קומט צוריק מיט א באַריכט פון טריסטאַנס און קורווענאַלס ענטפער.

איזאָלדאַ: דערציילט איהר, ווי אזוי א שיפעל איז איינ־

מאָל אָנגעקומען צו איהר מיט א קראַנקען מאַן אינעווייניג, וועלכער איז געקומען פון איהר אויסגעהיילט צו ווערען. גערופען האָט ער זיך "מאַנטרוס". פון דער וואונד האָט זי דערקענט, אז עס איז דער, וואָס האָט געטויטעט דעם אירישען פּרינץ, מאַרנאָלד (איהר געוועזענער חתן). זי האָט געוואָלט נקמה נעמען פאר איהם, אָבער ער האָט אזא בליק געטאָן אויף איהר, אז זי האָט געלאָזט דעם שווערד פאַלען און האָט איהם אויסגעהיילט און אװעקגעשיקט. דאָס איז געוועזען טריסטאַן. ער האָט איהר געשוואָרען אייביגען דאנק און טרייקייט. געקומען איז ער צוריק אויף א שטאָלצען שיף פאַרלאַנגענדיג זי אלס א כלה פאר זיין פאַרמאַטערטען אָנקעל, דעם קעניג מארק. ווען מאַראָלד האָט געלעבט, וואָלט קיינער ניט געוואַגט אזא שאַנד איהר אָנצוטאָן. זי איז אָבער אליין שולדיג. זי שווערט נקמה צום פאַרעטער, דער טויט פאר זיי ביידען.

בראַנגענע: ערקלערט איהר, אז טריסטאַן האָט איהר געוואָלט אָפּהאַנקען, זיך ענטזאַגענדיג פון איהר און זי מאַכענדיג פאַר א קעניגין, און ווי באַלד אז טריסטאַן דינט דעם קעניג מארק אזוי טריי, צו איז עס ניט א גליק צו זיין אזא מאַנס א פרוי?

איזאָלדא: געפינט, אז עס וועט פאר איהר זיין א גרויסע מאַטערניש צו זעהן שטענדיג לעבען זיך דעם מאַן אָהן ליבע.

בראַנגענע: זוכט איהר צו באַרוהיגען, אז קיינער קאָן ניט בלייבען קאַלט צו איהר. זי דערמאָנט איהר אָן איהר מוטערס כשוף־קונסט, צו קאָנען באַצויבערען יעדען איינעם.

איזאָלדא: געפינט, אז זי האָט איהר אין צייט דערמאָנט אָן דער מוטערס קונסט. זי הייסט זיך ברענגען דאָס קעסטעל, פון וועלכען זי נעמט ארויס א פלעשעל, וואָס ווירקט שטאַרקער.

בראַנגענע מיט שרעק: דער טויטגעטראַנק!

די מאַטראָזען זינגען פון דרויסען: "הי, האָ, האָ, הע!"

קורווענאַל: מעלדעט אין נאָמען פון טריסטאַן, אז דאָס לאַנד פון קעניג מארק איז נאָהענט און דערפאר זאָל זי זיך איילען און צוגרייטען, אז ער זאָל זי קאָנען באַגלייטען אין לאַנד.

איזאָלדא: הייסט איהם מעלדען, אז אויב ער וועט פריער זיך ניט עטשולדיגען, וועט זי מיט איהם ניט געהן צו באַגעגענען דעם

קעניג מארק, זי נעמט ארום בראַנגענע און זאָגט, אז זי וועט דאָ וואַרטן אויף טריסטאַן, זי באַפעלט איהר פֿאַרצובערייטען דעם טויט־געטראַנק.

טריסטאַן: קומט אַן און פרעגט, וואָס זי פֿאַרלאַנגט.

איזאָלדאַ: פרעגט, פאר וואָס האָט ער מורא געהאַט צו ערפֿילען איהר פאַרלאַנג, און אָפען חוזק געמאַכט פון איהר געבאָט?

טריסטאַן: ענטפֿערט, אז ערפורכט אליין האָט איהם צו־ריקגעהאַלטען, און געהאָרזאַמקייט האָט איהם צוריקגעהאַלטען, ווייל עס איז איהם אָנגעזאָגט געוואָרען, אז ער זאָל זעהן איהר אויסמיידען אויף דער רייזע. אזוי פֿאָדערט די זיטע.

איזאָלדאַ: דערמאָנט איהם אָן אַן אנדער זיטע פון בלוט־נקמה. נאָך ער איז געלעגען ביי איהר קראַנק, האָט זי אַ שבועה גע־געבען נקמה צו נעמען פאַר מאָראָלד.

טריסטאַן: פרעגט, צו מיינט זי עס צו טאָן?

איזאָלדאַ: הייסט איהם ניט חוזק צו מאַכען פון איהר. זי איז געוועזען פֿאַרקנסט צו איהם. צוליב איהר איז ער אין קריג געגאַנ־גען און זי האָט געשוואָרען, אז אויב אַ מאַן וועט ניט נקמה נעמען, וועט זי עס טאָן. איצט מוז ער איהר זאָגען זיין שיקזאַל: אזוי ווי אַלע מענער זיינען פריינדליך צו איהם, ווער זאָל איהם דערשלאָגען?

טריסטאַן: הייסט איהר נעמען פון דאָס ניי דאָס שווערד און איהם דערשלאָגען.

איזאָלדאַ: ענטפֿערט, אז זי האָט שוין איינמאָל געלאָזט אויפהויבען דאָס שווערד, דאַן ווען ער האָט זי געפרעגט, צו קעניג מארק איז גוט פאר איהר אַלס אַ מאַן. זאָלען זיי איצט טרינקען פאַר שלום. זי ווינקט צו בראַנגענע צוצוגרייטען דעם געטראַנק. עס הערט זיך אונטערדעסען דער רוף פון די מאַטראָזען. זי פרעגט: אזוי ווי זיי זיינען ביים ציל, וואָס האָט ער איהר צו זאָגען?

טריסטאַן: ענטפֿערט, אז די הערין פון שווייגען, הייסט איהם שווייגען.

איזאָלדאַ: זאָגט, אז זי טייטשט אויס זיין שווייגען, אז ער ווייכט זי אויס. צו ענטזאָגט ער זיך פון שלום?

טריסטאַן: באַפעלט, אָפּצולאָזען דעם אנקער און אויף

צוהויבען די זעגלען. ער רייסט ארוים דעם בעכער פון איהר און זאגט, אז ער קאן די קונסט פון איהר לאנדס קעניגין. איהר וואונדערבארער באלזאם האט איהם אויסגעהיילט. ער נעמט דעם בעכער, כדי אינ גאנצען אויסגעהיילט צו ווערען. ער זאגט איהר, אז טריסטאנס ערע איז די העכסטע טרייהייט, און טריסטאנס עלענד איז זיין שטאלצער ווידערשפרוך. ער טרינקט דעם געטראנק פון פארגעסען. ער טרינקט.

איזאלדא רייסט ארוים דעם בעכער א העלפט געהערט צו איהר. ביידע קוקען זיך אין די אויגען. זיי רופען איינע די אנדערע און נעמען זיך ארום.

די מענער פון דרויסען רופען: הייל צו קעניג מארק!

בראנגענע: ווערט א פארצווייפעלטע פון זייער ליבע סצענע.

ביידע: באזינגען די ליבע און ליידענשאפט, וואס מאכען פארגעסען אן דער וועלט. די פארהאנגען ווערען פאנאנדערגעריסען.

בראנגענע: זוכט זיי ביידען אויסצוניכטערן.

אלע: באגריסען דעם קעניג.

איזאלדא און טריסטאן פארשטעהן ניט, וואס עס קומט פאר ארום זיי.

בראנגענע: דערציילט איהר, אז זיי האבען געטרונקען דעם ליבעס־געטראנק.

איזאלדא פאלט אין חלשות, בעת ארום זינגט מען, הייל צום קעניג, און מענשען קומען ארויף אויפ'ן שיף.

צווייטער אקט

א גארטען לעבען איזאלדאים צימערן.

איזאלדא ארויסקומענדיג פון צימער, פרעגט בראנגענע'ן: צו הערט זי נאך דעם קלאנג פון די רייטער?

בראנגענע: ווארענט זי נעגען דעם קעניגס שפיאנען, באזונדערס נעגען מעלאט, וועלכער, זייענדיג טריסטאנס פריינד, שפיא־

נעוועט אָבער געגען איהם פאר'ן קעניג. די יאָגד אליין איז געפּלאַנט געוואָרען אזוי שנעל מיט א ציטרען צוועק.

איזאָלדא בארוהיגט איהר: מעלאט איז טריי צו איהר. זי הייסט אויסלעשען דאָס ליכט און געבען דעם צייכען, אז איהר געליבטער זאָל אריינקומען.

בראַנגענע: פּרובירט נאָכאַמאָל איהר וואָרענען געגען די פאַרשטעהענדע געפאַר. זי באשולדיגט זיך אליין, וואָס זי האָט אפּגענאַרט די הארין און געבראַכט די שאנד.

איזאָלדא בארוהיגט איהר: זי קאָן ניט די ליבע. אויב זי מיינט, אז דאָס האָט זי פארביטען די געטראנקען.

בראַנגענע: בעט זיך, כאָטש היינט ניט אויסצולעשען דעם פאקעל.

איזאָלדא: ענטפערט, אז די פרייע ליבע וויל, אז עס זאָל ווערען נאַכט. זי הייסט איהר שטעהן אויף דער וואך, און ווען עס וואָלט אפילו געהאנדעלט זיך וועגען איהר לעבען, וואָלט זי געהייסען פארלעשען דאָס ליכט.

טריסטאן קומט אַן אין דער פינסטערניש.

ביידע: דערפרייען זיך שטאַרק איינע מיט די אנדערע און ערקלערען זיך אין אייביגע ליבע.

טריסטאן: באקלאָגט זיך, וואָס דאָס ליכט איז אזוי לאַנג ניט פארלאָשען געוואָרען. דאָס האָט דער טאָג נקמה גענומען, כדי ער זאָל צו איהר ניט קומען.

איזאָלדא: באקלאָגט זיך אויך אויף דעם לאנגען טאָג.

טריסטאן: באזינגט די נאכט, וואָס באפרייט פון די פאַלשקייטען פון טאָג.

ביידע: זינגען א שבח צו דער נאַכט פון ליבע, וואָס ברענגט פארגעסונג.

בראַנגענע: דערמאָנט פון דרויסען, אז די נאכט געהט שוין באלד פארביי.

טריסטאן: וויל בעסער אז ביידע זאָלען שטאַרבען, איידער זיך מיט איהר צושיידען.

איזאָלדא: וויל לעבען נאָר פאַר די ליבע.

בײדע: באַזינגען די זיסע נאַכט, די אײביגע, ערהאַבענע ליבעס־נאַכט.

בראַנגענע: לאָזט ארויס א געשריי. בײדע בלײבען פאַר־ציקט.

קורווענאַל פאַלט ארײן און הײסט טריסטאַן זיך ראַ־טעווען.

מעלאָט: װײזט אַן דעם קעניג אויף די געליבטע פאַר און פרעגט: צו האָט ער רעכט געהאַט?

קעניג מאַרק פרעגט מיט א ציטערנדע שטים טריסטאַנען: צו האָט ער עס באמת געטאָן? דער פעראַט פון דעם טרײסטען טריסטאַן האָט זײן האַרץ טיף געטראָפען.

טריסטאַן: טאָג־געשפענסטער, מאָרגען־חלומות אָפּנאַרענ־דיג, װיסט, שװעבט אװעק, װײכט אװעק!

מאַרק: איז אין פאַרצװײפלונג, אז טריסטאַן זאָל איהם קאָנען פאַראַטען. װאו איז טרײקײט, װאו איז ערע? װאוהין איז טו־גענד אנטלאָפען, װען זי איז אװעק פון זײן פרײנד? װען טריסטאַן האָט זײ פאַראַטען? צו װאָס זײנען געװען אלע קרבנות און טרײ־קײט און איבערגעבענקײט, צו דאַרף עס אלץ באַצאָלט װערען מיט מאַרק'ס שאַנד? װען די װײב איז געשטאָרבען בײ מאַרק'ן, האָבען אלע געפאָדערט, אז ער זאָל פון דאָס נײ חתונה האָבען, נאָר ער אָבער האָט עס ניט געװאָלט אויס ליבע צו איהם, טריסטאַן, ביז ער אלײן האָט פאַר זײן קעניג געבראַכט אָט די װאונדערבאַרע פרוי, װעלכע ער װאָלט פאַר זיך אלײן געקאָנט האָבען, און ניט קוקענדיג אויף אלע געפאַרען, האָט ער די װײב איהם געבראַכט. פאַר װאָס זשע האָט ער איהם פאַרשאַפט אזא גיהנום? פאַר װאָס האָט ער איהם אָנגעטאָן אזא שאַנד? װער קען איהם ערקלערען דעם טיפען יסוד פון דאָס אלץ?

טריסטאַן: ענטפערט, אז דאָס קאָן ער איהם ניט זאָגען, װאָס ער פרעגט קאָן ער זיך ניט דערװיסען. ער װענדעט זיך צו אי־זאָלדע'ן: צו װעט זי מיטגעהן נאָך איהם, אהין, װאוהין ער געהט איצט? דאָרט שײנט ניט די זון. עס איז א פינסטערע נאַכט־לאַנד. דאָרט האָט איהם די מוטער אין לעבען געבראַכט און אלײן גע־

שטארבען. אין יענעם וואונדערליך לאנד פון נאכט. געהט טריסטאן און ער וויל וויסען, צו וועט איזאלדא איהם טריי נאכגעהן אהין.

איזאלדא: ענטפערט, אז זי מוז איהם בלייבען טריי, וואו טריסטאנס הויז און היים וועט זיין, דארט קומט איזאלדא. זאל ער איהר ווייזען דעם וועג אהין.

טריסטאן: קושט איהר אויפ'ן שטערן.

מעלאט: רופט צו נקמה געגען פארעטער.

טריסטאן: ציהט ארויס זיין שווערד און ווענדעט זיך צו מעלאט: ער איז געוועזן זיין פריינד און האט איהם געטריבען צום רום. אבער איזאלדאס בליק האט איהם גלייך פארבלענדעט און ער האט פון אייפערזוכט איהם פאראטען, ווי ער האט דעם קעניג פאראטען. ער הייסט מעלאט זיך פארטיידיגען, לאזט אבער אליין פאלען זיין שווערד און א פארוואונדעטער לאזט ער זיך אראפ אין קורווענאלס ארעמס.

דריטער אקט

א שלאס-גארטען.

א פאסטוך: פרעגט קורווענאל'ן, צו האט ער זיך אויפגעכאפט?

קורווענאל: ענטפערט, אז אויב ער וואלט זיך אויפגעכאפט, וואלט עס געווען אום אויף אייביג איינצושלאפען, צו זעהט ער ניט די איינציגע דאקטארין, וואס וואלט איהם געקאנט העלפען? צו קומט ניט אן קיין שיף?

דער פאסטוך: וויל וויסען, וואס עס האט פאסירט מיט זייער הארר?

קורווענאל: ענטפערט, אז דאס קאן ער קיינמאל ניט וויסען. זאל ער בעסער אויסקוקען אויף די שיף.

דער פאסטוך שפילט אויפ'ן פייפעל.

טריסטאן כאפט זיך אויף און פרעגט: וואס וועקט איהם?

ק ו ר ו ו ע נ א ל: דערפרייט זיך שטאַרק, דערהערענדיג זיין האַרס שטימע.

ט ר י ס ט א ן פרעגט שוואַך: וואו איז ער געווען, וואו איז ער?

ק ו ר ו ו ע נ א ל: דערמאַנט איהם, אז ער איז אין דער היים, אין קאַרנעאל, וואוהין ער האָט איהם געבראַכט אין א שיפעל, כדי ער זאָל דאָ געזונט ווערען פון זיינע וואונדען.

ט ר י ס ט א ן: דערציילט, אז ער איז געווען אנדערשוואו, אין דעם וויטען לאַנד פון דער נאַכט, וואו עס הערשט דאָס אייביג־פאַרגעסען. צו וואָס האָט ער איהם צוריקגעבראַכט צום פאַרשאָל־טענעם טאָג, כדי צו קוקען אין דאָס ליכט, וואָס שיינט אזוי העל ארום איזאָלדאַ? ווען וועט ווידער ווערען נאַכט?

ק ו ר ו ו ע נ א ל: גיט איהם זיין וואָרט, אז ער וועט זי נאָך זעהן, אויב זי לעבט נאָך נאָך. ער דערציילט איהם, אז זינט מעלאָט האָט איהם פאַרוואונדעט, איז ער ווי טויטער געלעגען, און ער האָט באַרעכנעט, אז די וואָס האָט איהם אמאָל אויסגעהיילט פון מאָ־ראָלדס וואונדען, וועט זיין די בעסטע דאָקטאָרין איהם צו היילען אויך פון מעלאָטס וואונדען, און ער האָט נאָך איהר געשיקט.

ט ר י ס ט א ן: לויבט קורוועלאַס טרייקייט. ער באַרויערט, וואָס ער האָט געמוזט פאַראַכטען דעם גוטען מאַרק. ער קאָן אבער איהם ניט איבערגעבען ווי ער ליידעט און ברענט, וואַרטענדיג אויף איהר. ער פיהלט ווי דאָס שיף איז שוין נאָהענט און פרעגט: צו זעהט קורוועלאַל עס ניט?

ק ו ר ע ו ו ע נ א ל: ענטפערט מיט טרויער, אז ער זעהט עס נאָך ניט.

ט ר י ס ט א ן: ווערט פאַרטרויערט און דערקאַנט ווידער דאָס אלטע ליד פון טויט. ער לאָזט זיך אראָפּ אונמעכטיג.

ק ו ר ו ו ע נ א ל: ווערט דערשראָקען און פאַרשילט דעם פאַל־שען צויבער פון בער ליבע, וואָס האָט זיין האַרץ אזוי מיאוס אָפּ־געדאַנקט.

ט ר י ס ט א ן: פרעגט זיך נאָך, צו דאָס שיף קומט אָן? צו זעהט מען איזאָלדאַ'ן אויפ'ן שיף אַנקומענדיג שנעל צו איהם. ער הייסט שנעל לויפען צום וואַרטפּלאַץ זעהן אויב דאָס שיף קומט אָן.

דער פּאַסטוך פּייפט דעם צייכען, אַז דאָס שיף קומט.

קורוועגאַל און טריסטאַן: באַגריסען מיט פרייד־געשרייען דאָס שיף. און קורוועגאַל גיט אָפּ זיין האַרן באַריכטען פון איהר יעדער באַוועגונג. ער דערזעהט ענדליך איזאָלדא'ן און לויפט איהר אַהער ברענגען.

טריסטאַן: אין שטאַרקער אויפרעגונג, באַגריסט דעם גליקליכען טאָג. ער רייסט אַראָפּ דעם באַנדאַזש פון זיין וואונד און הייסט דאָס בלוט רינען. ער שפּרינגט אַראָפּ פון זיין לאַגער און דער־שלעפּט זיך ביז אין מיטען דער בינע.

איזאָלדא רופט פון דרויסען: טריסטאַן!

טריסטאַן רייסט זיך אין אויפרעגונג צו איהר. ער פאַלט אַנידער זיך רייסענדיג צו איהר.

איזאָלדא: פרעגט דעם שטאַרבענדען טריסטאַן, צו הערט ער זי ניט? זאָל ער כאָטש נאָך איין שעה בלייבען וואַך. זי האָט אַזוי פיעל טעג געוואַרט אויף די איין שעה. צו וועט זי אָפּגענאַרט ווערען פון דער איינציגער האָפענונג. צו איז זי צו־שפּעט געקומען? נאָר איין מאָל נאָך, געליבטער — נאַכט! זי לאָזט זיך אַראָפּ באַ־וואוסטלאָז איבער זיין טויטען קערפּער.

דער פּאַסטוך מעלדעט, אַז אַ צווייטעס שיף קומט אָן.

קורוועגאַל וואַרפט זיך בויען אַ באַריקאַדע. ער שווערט, אַז כל זמן ער לעבט, וועט ער קיינעם ניט אַריינלאָזען.

בראַנגענע: בעט זיך, ער זאָל ניט פאַרשליסען די טויערן. זי רופט: איזאָלדא!

מעלאָט רייסט זיך אַריין מיט באַוואָפענטע מענער, ווערט אָבער געטויטעט פון קורוועגאַל'ן.

מאַרק: בעט זיך ביי קורוועגאַל, ער זאָל זיך באַרוהיגען.

קורוועגאַל: ענטפערט, אַז דאָ הערשט נאָר דער טויט. אויב ער וויל דעם טויט אַ קוש טאָן, זאָל ער קומען.

מאַרק רייסט זיך דורך מיט זיינע לייט.

בראַנגענע: דערפרייט זיך, וואָס זי זעהט איזאָלדא'ן נאָך אַ לעבעדיגע.

קורוועגאַל פאַלט אַ טויטער לעבען טריסטאַן.

בראנגענע: דערציילט איזאלדא'ן די גוטע בשורה, אז ווען דער קעניג האט זיך דערוואוסט פון איהר דעם סוד מיט דעם געטראנק, האט ער באשלאסען נאכצופאהרען אום זי צו פאראייניגען מיט'ן פריינד.

מארק: זאגט איהר, אז עס איז איהם דער גאנצער גיהנום קלאר געווארען, און ער ווייסט, אז דער בראווער מאן איז אומשול־דיג און ער איז געלאפען אהער אום זי חתונה צו מאכען מיט טריס־טאן. אבער גליק קאן ניט אריבעריאגען דאס אומגליק, און ער האט נאך פארגרעסערט דעם שנים פון טויט.

איזאלדא פרעגט: צו זעהען זיי ניט, ווי ער שמייכעלט מילד? צו זעהען זיי ניט ווי ער ווערט אלץ ליכטיגער, ווי ער הייבט זיך אלץ מעכטיגער, באשטראלט פון שטערן? צו זעהען זיי ניט ווי זיין הארץ קלאפט מוטיג, ווי פון זיינע ליפען בלאזט א זיסער אטעם? צו הערט זי אליין נאר דאס ליד, וואס קלינגט אזוי וואונ־דערליך מיט גליק? צו זיינען עס כוואלעס פון זאנפטע לופט, וואס הייבען זיך אזוי הויך אויף? צו זאל זי זיי ארייגציהען אין זיך? אין דער זיך באוועגענדע כוואלע, אין דעם טענענדען קלאנג פון וועלט־אטעם זיך דערטרינקען, פארזינקען אומבאוואוסט אין העכ־סטער לוסט. זי לאזט זיך אראפ ווי פארטראכט, אין בראנגענעס ארימס אויף טריסטאנס קערפער.

לאהענגרין

אפערא פון

ריכארד וואגנער

ערשטער אקט

א לאנקע ביים ברעג פון טייך שעלדע, ביי אנטווערפען.

דער העראלד: מעלדעט, אז היינריך, דער דייטשער קעניג, איז היינט געקומען צו שאפען רעכט. ווען זיי פאלגען?

די בראבאנטער באגריסען דעם קעניג און פארשפרעכען צו פאלגען זיינע באשליסען.

קעניג היינריך: מעלדעט, אז ער האט אלץ געטאן ביז איצט צו באשיצען די דייטשע מלוכה. איצט אבער האלט עס ביי מלחמה, און ער וויל וויסען צו זיי זיינען גרייט צוצושטעלען די נויטיגע סאלדאטען. אויך פעלט ביי זיי אן אינערליכער שלום, ווייל זיי האבען קיין פירשט ניט. זיי רייסען זיך ארום צווישען זיך און ער וויל וויסען די אורזאכען דערפון.

פרידריך פון טעלראמונד: דערציילט, אז דער פארשטארבענער פירשט פון בארבאנט, האט איהם אנגעטרויט פאר'ן טויט זיינע קינדער, עלזא און גאטפריד. דער אינגעל איז אבער פארשוואונדען, נאכדעם ווי די שוועסטער עלזא איז מיט איהם אוועק אין וואלד, זי איז געקומען אליין. ער באשולדיגט איצט איהר, עלזא פון בראבאנט, אין ברודער־מארד, און אזוי ווי ער איז דער נאענטסטער

פון דער משפחה, פארלאנגט ער דאס לאנד פאר זיך און בעט דעם קעניג ארויסצוזאגען זיין פסק.

דער קעניג: גלויבט ניט, אז אזא שווערע שולד זאל זיין מעגליך.

פרידריך: קלאגט אן עלזא'ן אויך אין געהיימע ליבשאפט, ווייל זי האט מיט גאוה אמאל זיין האנט צוריקגעוויזען. איהר ווילט זיך אלס הערשערין פון בראבאנט, פריי זינדיגען.

דער קעניג: הייסט רופען עלזא'ן פון בראבאנט, פאר'ן געריכט.

דער העראלד: רופט אויס, אז זי זאל קומען.

עלזא קומט אן באגלייט פון א גרויסער צאל פרויען.

דער עולם: מיינט, אז זי איז אזוי בלייך און געהט אזוי לאנגזאם, ווייל זי פיהלט זיך שולדיג.

דער קעניג פרעגט: צו ווייסט זי פון דער קלאגע געגען איהר און וואס האט זי צו זאגען אויף דעם?

עלזא: ענטפערט, אז זי האט אפט מתפלל געווען צו גאט, ער זאל העלפען די יתומים, און אין איין נאכט האט זי דערזעהן פאר זיך א ריטער מיט א גאלדענעם הארן און געדערדט האט ער אזוי מילד און צערטליך, א נייעם לעבען האט ער אין איהר אריינגעבלאזען, און זי האט באשלאסען, אז ער זאל איהר פארטיידיגער און היטער ווערען.

פרידריך: מאכט אויפמערקזאם, אז זי האלט אין חלום'ן וועגען א געליבטען. ער איז גערייט מיט יעדען איינעם צו האבען א שווערד-קאמפף, ווער עס צווייפעלט אין זיינע ווערטער.

דער קעניג: ענטפערט, אז די פראגע קאן נאר פון גאטס געריכט באשלאסען ווערען, און ער פרעגט פרידריכ'ען, צו איז ער גערייט מיט זיין שווערד צו פארטרעטען זיין קלאגע אין גאטעס געריכט? ער פרעגט דאס זעלבע אויך עלזא'ן.

ביידע: זיינען מסכים.

עלזא: מעלדעט, אז ווער עס וועט פאר איהר געווינען דעם קאמפף, דעם וועט זי איהר האנט שענקען און איהר גאנץ פארמעגען.

דער הערא לד רופט אויס, אבער קיינער רופט זיך ניט אפ.

עלזא: בעט דעם קעניג, ער זאל הייסען נאכאמאל אויסרו־פען. זי איז מתפלל צו גאט, ער זאל שיקען איהר באפרייער.

די מענער דערזעהן מיט אמאל, ווי א שוואן שלעפט א שי־פעל און אין שיפעל שטעהט א ריטער מיט גלאנצענדע וואפען. עס איז א וואונדער.

די פרויען: באגריסען איהם אויך.

לאהענגרין טרעט ארויס אויפ'ן ברעג און געזעגענט זיך מיט'ן טרייען שוואן. באגריסט דעם קעניג און מעלדעט, אז ער איז גערייט צו שטעהן אין קאמפף פאר די באשולדיגטע. ער וויל וויסען צו וועט זיך עלזא אנטרויען צו איהם?

עלזא: ענטפערט, אז ער איז איהר העלד און ריטער און זי איז גערייט איהם אלץ אפצוגעבען.

לאהענגרין: איז גערייט איהר מאן צו ווערען, איהר צו באשיצען. אבער זי מוז איהם א שבועה געבען, אז קיינמאל וועט זי ניט פרעגען און זיך ניט זארגען וועגען דעם פון וואנענט ער קומט און ווי זיין נאמען.

עלזא: ענטפערט, אז זי וועט טריי האלטען זיין געבאט.

לאהענגרין: ערקלערט זיך אין ליבע צו עלזא און מעל־דעט די פארזאמעלטע, אז פרידריכס אנקלאגען זיינען פאלש און ער וועט עס באווייזען מיט דעם גאטעס קאמפף.

די פריצים: פרובירען אפריידען פרידריכ'ן פון קאמפף און בעסער ציהען צוריק זיין קלאגע.

פרידריך: ענטפערט, אז דער טויט איז איהם פיל ליבער ווי צו זיין א טרוס, און אז ער נעמט אויף דעם קאמפף מיט דעם פרעמדען.

דער העראלד: רופט אויס דעם קאמפף און די באשטרא־פונג פאר'ן שולדיגען מיט'ן טויט.

דער קעניג: איז מתפלל פאר דעם קעניג פון אלע קעניגען, אז ער זאל העלפען דעם גערעכטען.

לאהענרין באזיגט פרידריכ'ן, שענקט איהם אבער דאס לעבען.

עלזא: איז איבערגליקלאך פון זיין זיג, און וויל ער זאל אלץ ביי איהר צונעמען.

לאהענגרין: ענטפערט, אז דעם זיג האט ער צו פאר־דאנקען איהר אומשולד און ריינקייט.

פרידריך און גערטרוד, זיין ווייב, פיהלען זיך גע־שלאגען.

דער קעניג: רופט אויס דעם זיגערס גרויסקייט און באגריסט איהם מיט זיין קומען און מיט זיין טאט.

צווייטער אקט

א שלאס אין אנטווערפען ביינאכט.

פרידריך רופט זיין ווייב, אז זיי זאלען אוועקגעהן. עס ווערט שוין טאג און קיינער דארף זיי דא ניט זעהן.

ארטרוד: קאן זיך ניט אפרייסען פון ארט. קוקענדיג אויף דעם יום־טוב פון איהרע שונאים, פיהלט זי ווי זי וואלט איינזויגען א שרעקליך־טויטען גיפט.

פרידריך: פארשטעהט ניט, פאר וואס האלט ער זיך נאך ביים לעבען? צוליב איהר האט ער אלץ פארלארען. ער ווערט פון אלעמען פארשאלטען און אלע אנטלויפען פון איהם. זיין עהרע האט ער פארלוירען.

ארטרוד: פארשטעהט ניט, פאר וואס ער טויט איהר ניט?

פרידריך: דערמאנט איהר, אז זי האט די גאנצע זאך אויסגעטראכט, און ווי אזוי עס האט זיך געענדיגט דערמיט, אז גאט האט איהם באשטראפט.

ארטרוד: ענטפערט, אז א גאנץ שוואכער גאט איז עס, וואס באשיצט יענעם. זאל ער זיך זעצען לעבען איהר און זי וועט איהם באווייזען, אז די גאנצע קראפט יענעמס ליגט אין דעם, וואס קיינער ווייסט ניט ווער ער איז. ווי נאר מען וועט זיך דערוויסען זיין נאמען, געהט זיין גאנצע קראפט פארלארען, און קיינער קאן פון איהם דעם סוד ניט ארויסקריגען ווי נאר די, וועמען ער האט

אזוי שטאַרק פאַרבאַטען איהם אויסצופרעגען. זי הייסט איהם דער־
פאַר פאַרקלאַגען לאָהענגרינען פאַר עלזאַ'ן, אז ער האָט דורך כשוף
אַפּגענאַרט דאָס געריכט, און דאָס וועט אַרויסרופען ביי עלזאַ'ן אַ
פאַרדאַכט.

פרידריך: זעהט איין, אַז זי איז גערעכט. אָבער אויב זי
וועט איהם דעם מאָל אויך אָפּנאַרען, איז וועה צו איהר.

ביידע: זינגען אַ ליעד צו דער נקמה.

עלזאַ באַווייזט זיך אויפ'ן באַלקאָן און זינגט ווי די וואַנדע־
רענדע ווינטען האָבען דערהערט איהר יאָמער און דורך די בלויקייט
פון הימעל איהם געבראַכט און געפיהרט אהער זי צו ליבען.

אָרטרוד: דענקט, אַז זי וועט דאַרפען פאַרשילטען די שעה,
ווען זי האָט איהם דערזעהן. זי הייסט דעם מאַן אָפּטרעטען. זי גע־
הערט צו איהר, דער העלד אָבער געהערט צו איהם.

עלזאַ: פרעגט, ווער רופט איהר נאָמען מיט אַזאַ יאָמער?

אָרטרוד: וואונדערט זיך, וואָס זי דערקענט איהר שטימע
ניט? צו וויל זי אינגאַנצען זיך אָפּשאָקלען פון איהר, ווענען זי האָט
אַזוי פיעל צרות פאַרשאַפט!

עלזאַ: פרעגט, וואָס טוט זי דאָ איצט, די אומגליקליכע
ווייב?

אָרטרוד: וואַרפט איהר פאָר, אַז זי איז שולדיג אין איהר
אומגליק. וואָס האָט זי איהר אַזוינס שלעכטס געטאָן?

עלזאַ: פאַרשטעהט ניט איהרע פאָרוואורפען. זי איז דאָך
ניט שולדיג אין איהרע צרות.

אָרטרוד: דערציילט, אַז ביי איהר מאַן ווערט איצט דאָס
האַרץ צוריסען פון חרטה. עלזאַ איז איצט גליקלאַך און קוקט
לאַכענדיג אַנטקעגען דעם לעבען, בעת זי ווערט איצט פאַרשיקט
אויף אייביג.

עלזאַ: דענקט, אַז זי וועט טאָן אַן אומרעכט נעגען גאָט,
אויב זי וועט אָפּשטויסען די, וואָס ליגט פאַר איהר אין שטויב. זי
רופט אָרטרוד צו זיך.

אָרטרוד (פאַר זיך): נעפינט, אַז די שעה פון נקמה איז

געקומען און אז זי דארף זיין שטארק. זי רופט די געטינען זי צו שטארקען אין איהר נקמה. זי פאלט פאר עלזא'ס פיס.

עלזא: קאן ניט צו זעהן, אז די שטאלצע און פרעכטיגע אָר־טרוד זאל זיין אזוי געפאלען ביי זיך. זי איז איהר מוחל פאר אלץ און בעט ביי איהר אויך מחילה. זי פארשפרעכט אויסצו'פועלן ביי איהר מאן אויך מחילה פאר פרידריכ'ן.

ארטרוד: געפינט, אז זי קאן איהר גאר ניט אפדינען פאר איהר גוטסקייט, זי בלייבט דאך אויף אייביג א בעטלערין. נאר זי באזיצט איין קראפט, דורך וועלכע זי וועט פיליייכט קאנען באשיצען עלזא'ס לעבען. זי ווארנט עלזא'ן ניט צו זיין אזוי פארבלענדעט פון גליק, ווייל דאס וואס איז געקומען אויף אזא וואונדערבארען אופן, קאן איהר נאך פארלאזען.

עלזא: מיינט אבער, אז זי האט קיינמאל ניט געוואוסט פון דעם גליק, וואס קומט דורך גלויבען.

ביידע זינגען א דועט. עלזא: וויל איהר לערנען וועגען דעם שטאלץ פון א ליבענדען הארצען. ארטרוד: רופט דעם גייסט פון נקמה אויף איהר קאפ.

פרידריך (פון וויטען): זעהט פאר, אז עלזא געפינט זיך שוין אין די הענט פון זיין ווייב.

עס פארזאמלען זיך סאלדאטען, דינער און איינוואוינער.

דער הערצאלד: מעלדעט אין נאמען פון קעניג, אז פריד־ריך איז אין חרם אריינגעלייגט געווארען און אז דער פרעמדער, וועמען עלזא האט אויסגעקליבען פאר א מאן, ווערט באלוינט מיט דער קרוין פון בראבאנט, און אזוי ווי ער וויל זיך ניט רופען הער־צאג, וועט ער הייסען דער באשיצער פון בראבאנט. היינט ווערט געפייערט די חתונה, און שוין מארגען וועט ער זיך שטעלען אן דער שפיץ פון דער ארמיי.

כאר: זינגט א שבח צום העלד.

אן אנדער כאר זינגט א שבח צו עלזא.

ארטרוד: לאזט עלזא'ן ניט געהן פאר איהר. זי מוז געהן פאראויס. זי וויל מעהר ניט קניען פאר איהר. זי וויל נקמה נעמען פאר איהרע ליידען און פארנעמען דעם פלאץ וואס קומט איהר.

עלזא: זעהט זיך ארום, אז זי האָט זיך געלאָזט אָפּנארען. צו פארגעסט זי, אז זי איז די ווייב פון א מאן וואָס איז פון גאָטס געריכט באשטראָפט געוואָרען?

ארטרוד: ענטפערט, אז דער נאָמען פון איהר מאן איז גע־ווען געאכטעט איבער דעם גאַנצען לאנד, אָבער זי, עלזא אליין, ווייסט אפילו ניט דעם נאָמען פון איהר מאן.

די מענער: הייסען מאכען פּלאַץ פאר'ן קעניג און פאר דעם באשיצער פון בראבאנט, וועלכע קומען אָן.

עלזא ווארפט זיך צו לאָהענגרין מיט א בקשה, ער זאָל זי באשיצען געגען דער פאלשער פרוי, ווען זי האָט ארייננענומען צו זיך פון רחמנות, און וואָס ווארפט איהר איצט פאר, אז זי האָט צופיעל צוטרויען צו איהם.

לאָהענגרין: באפעלט ארטרוד אוועקצושטעהן פון עלזא'ן און ער פרעגט עלזא, צו האָט זי איהר גיפט שוין ארייננעגאָסען אין איהר הארצען?

פרידריך טרעט פאָר און ברענגט א קלאגע, אז דורך א כשוף איז דאָס גאָטס געריכט פארשענדעט געוואָרען. זאָל מען פאר דער גאַנצער וועלט פרעגען ביי זיין געגנער דעם נאָמען, שטאַנד און פון וואנענט ער קומט? אויב ער קאָן ניט ענטפערען אויף דעם, שטעהט עס שלעכט מיט זיין טוגענד.

לאָהענגרין: ענטפערט, אז ניט איהם און ניט זאָגאר דעם קעניג און דעם העכסטען ראט דארף ער ענטפערן אויף דעם. זיי אלע האָבען געזעהן זיין גוטע טאַט. נאָר איינע מוז ער ענטפערן — עלזא'ן.

דער קעניג און די מענער דריקען אויס צוטרויען צו לאָהענגרין.

פרידריך: זוכט איינצורעדען עלזא'ן, אז זי זאָל זיך אָן איהם פארטרויען. ער וויל נאָר איין טראָפּען בלוט באקומען.

עלזא: ווייזט איהם צוריק.

לאָהענגרין: דאנקט אלעמען פאר דעם צוטרוי, וואָס זיי האָבען אין איהם. ער בעט עלזא'ן, אז זי זאָל ניט צווייפלען אין איהם און ער פרעגט: צו וויל זי שטעלען איהם די פראגע?

עלזא: ענטפערט, אז איהר רעטער און העלד שטעהט איבער אלע ספקות.

די מענער: ראטען איהר און איהם, צו האבען צוטרויען און זינגען א שבח צו ביידען.

דריטער אקט

ערשטעס בילד.

דאס צימער פון דעם פאר־פאלק.

דער כאר: באגריסט די ניי פארהייראטע און אלע ציהען זיך צוריק.

לאהענגרין: בלייבענדיג אליין מיט עלזא'ן, ערקלערט איהר וואס פאר א גליק עס איז פאר זיי ביידען.

עלזא: פיהלט זיך אויך גליקלאך און איהר הארץ איז פול מיט א זיסער פרייד.

לאהענגרין: דערציילט איהר, אז נאך איידער ער האט איהר געזעהן, האבען זייערע הערצער געפיהלט איינע די אנדערע און ער איז געווען אויסגעקליבען פאר איהר באפרייער. איהר אויג האט איהם געזאגט, אז זי איז אומשולדיג.

עלזא: ענטפערט, אז זי האט אין חלום איהם שוין פריהער געזעהן, און ווי נאר זי האט איהם דערזעהן, האט זי ערקענט, אז ער איז געקומען אויף גאטס באראט. זי האט ווי א בלום זיך געוואלט בויגען פאר זיינע טריט. איז עס נאר ליבע? זי ווייסט ניט ווי עס צו רופען. זי ווייסט אויך ניט ווי איהם צו רופען, ווייל זי דארף קיינמאל זיין נאמען ניט רופען. פאר וואס פארגינט ער איהר ניט דעם זיסען קלאנג פון זיין נאמען? זאל ער איהר ערלויבען איהם רופען נאר אין דער שטילקייט פון ליבע.

לאהענגרין: בעט זיך ביי איהר, זי זאל ניט פרעגען און צושטערען דעם צויבער. ער האט איהר געליבט נאך איידער ער האט

זי געקאנט, און האט דאס אומערמעסליכע צוטרויען אין איהר באקומען.

עלזא: ענטפערט, אז זי איז גרייט דאס לעבען מקריב צו זיין פאר איהם. זי וויל, אז ער זאל איהר מאכען שטאלץ דורך זיין פארטרויען און איהר אויסזאגען דעם סוד, ווער ער איז.

לאהענגרין: באפעלט איהר צו שווייגען.

עלזא: בעט זיך אבער ער זאל זאגען פון וואנענט ער קומט און אויספרובירען דעם כח פון איהר שווייגען.

לאהענגרין: זאגט, אז זיין פארטרויען אין איהר האט ער שוין ארויסגעוויזען דערמיט, וואס ער האט געגלויבט איהר שבועה. ער זעהט אין איהר זיין איינציג גליק און האט צוליעב איהר ליבע מקריב געוועזען מיט אזוינס, וואס אפילו א קעניגליכע קרוין וואלט ניט געוועזען בכח צו באלוינען. ער קומט ניט פון נאכט און ליידען, נאר פון גלאנץ און פרייד.

עלזא: האט מורא, אז אויב אזוי וועט ער איהר פארלאזען. צו דארף זי שוין אנהויבען ציילען די טעג, וואס ער פארבלייבט נאך מיט איהר? זי וועט פארוועלקען אין זארג, טאמער פארלאזט ער זי.

לאהענגרין: ענטפערט, אז איהר רייץ וועט קיינמאל ניט פארשווינדען, אויב נאר זי וועט בלייבען ריין פון צווייפעל.

עלזא: געפינט, אז זי איז צו שוואך איהם צוצובינדען. ער איז געקומען דורך א נס, צו הערט ער ניט אז דער שוואן קומט מיט דער לאדקע? זי קאן קיינמאל זיך ניט בארוהיגען און באפרייען זיך פון דעם וואונש, צו וויסען ווער ער איז. ער מוז איהר זאגען דעם נאמען.

לאהענגרין: בעט זיך זי זאל זיך איינהאלטען. וועה איז איהר!

עלזא: האלט אבער איהם אין אויספרעגען.

פרידריך רייסט זיך אריין מיט באגלייטער און ווארפט זיך אויף לאהענגרין מיט א‍ן אפענעם שווערד.

עלזא דערלאנגט לאהענגרין זיין שווערד און יענער דער-

שטעכט פרידריכ'ן. די באגלייטער ווארפען זיך פאר לאהענגרין אויף די קני.

לאהענגרין: ערקלערט, אז דאס גליק איז געענדיגט. ער באפעלט אוועקצוטראגען דעם מת פאר'ן קעניגס געריכט און אהין אויך צו ברענגען זיין פרוי, דארט וועט ער איהר דערציילען ווער ער איז.

צווייטעס בילד.
דאס זעלבע ווי אין ערשטען אקט.

דער קעניג: עפענט דאס געריכט, באגריסט לאהענגרין, פון וועמען ער ערווארט, אז ער וועט ציהען די ארמיי אין קאמפף געגען שונא.

לאהענגרין: ענטפערט, אז אנפירען די לייט אין קריג קאן ער ניט. געקומען איז ער אלס חבר אין קאמפף. איצט טרעט ער ארויס אלס אנקלאגער. צוערשט וויל ער וויסען, צו האט ער געהאט רעכט צו טויטען דעם, וואס איז איהם באפאלען.

דער קעניג און די לייט גיבען איהם רעכט אין דעם.

לאהענגרין: זאגט ווייטער, אז ער פארקלאגט זיין ווייב אין פאראט. זי האט איהם געשווארען קיינמאל איהם ניט צו פרעגען ווער ער איז און זי האט איהר שבועה געבראכען. ער מוז איצט אלעמען דערציילען זיין סוד. אין א ווייטען לאנד איז פאראן א טעמפעל, אין וועלכען עס איז דא לאס העכסטע הייליגטום א כלי, עס הייסט דער גראל. דער וועמען עס איז באשערט צו באדינען דעם הייליגען גראל, באקומט א הייליגע קראפט אפילו אין ווייטע לענדער, אבער נאר אזוי לאנג ביז וואנענט מען קאן איהם ניט. ווי נאר מען דערקענט ווער ער איז, מוז ער פון דארט זיך אפטראגען. ער איז אהערגעשיקט געווארען פון גראל. זיין פאטער פארסיפאל, טראגט זיין קרוין און ער איז זיין ריטער און הייסט לאהענגרין. איצט שיקט דער גראל ווידער נאך איהם דעם שוואן. נאר איין יאהר האט ער נאך געדארפט, ביז איהר ברודער וואלט זיך אומגעקערט א גליקליכער פון גראל און זיי וואלטען געקאנט א לעבען אפלעבען אין

גליק. איצט אבער מוז ער זיך מיט איהר געזעגענען און ווען דער ברודער וועט קומען, זאל זי איהם איבערגעבען דעם הארן, דאס שווערד און דעם רינג.

אַרטרוד: באגריסט זיין אהיימפארען. דאס האט זי דאס קינד, דעם יונגען פרינץ גאטפריד, פארוואנדעלט דורך איהר כשוף אין א שוואן. וואלט דער העלד דא לענגער געבליבען, וואלט ער אויך דעם ברודער באפרייט.

דאס פאלק: פארשילט איהר און וויל זיך אן איהר נוקם זיין.

אַרטרוד: האלט זיי צוריק. גאט אליין האט זיך אן איהר נוקם געווען.

לאהענגרין לאזט זיך אראפ אויף די קני און איז מתפלל. מען דערזעהט מיט אמאל באווייזט זיך די גראל־טויב. ער שפרינגט אויף און מאכט לויז איהר קייט. זי לאזט זיך אראפ און לאהענגרין ברענגט צו פירען דעם יונגען פרינץ גאטפריד. ער אליין שפרינגט אריין אין לאדקע. וועלכע די טויב ציהט.

אַרטרוד פאלט אנידער א טויטע לעבען גאטפריד, וועלכער ווארפט זיך אין עלזא'ס ארעמס און פארנייגט זיך פאר'ן קעניג.

עלזא: מיין מאן! מיין מאן!

פארסיפאל

א פייערליכע דראמא אין דריי אקטען פון

ריכארד וואגנער

ערשטער אקט

א לאנדשאפט אין דעם רייך פון הייליגען גרייל, פארטאג.

גורנעמאנץ: וועקט אויף די יונגע באגלייטער צו דער מארגען תפילה. ביי די אריינגעהענדע צוויי ריטער פרעגט ער, וואס מאכט אמפארטאס, צו האט דער באלזאם פארלייכטערט זיינע שמערצען?

דער צווייטער ריטער ענטפערט, אז דער שמערץ מאטערט איהם נאך מעהר ווי ווען עס איז. שלאפלאז האט ער באפוילען, פארצובערייטען א פרימארגענבאד.

גורנעמאנץ: ענטפערט, אז אומזיסט ווערען אלע זאלבען זיין. נאר איין רפואה און איין רופא איז פאראן.

דער צווייטער ריטער: וויל וויסען, ווער דאס איז? צו איז עס קונדרי?

קונדרי פאלט אריין אן אויסגעמאטערטע און דערלאנגט דעם באלזאם, וועלכען זי האט געבראכט פון א ווייטער מדינה. דאס איז די איינציגע תרופה. זי פאלט אריין אין א טיפען שלאף.

א פראצעסיע קומט אן, טראגענדיג דעם קראנקען קעניג, אמפארטאס, אויף א קראנקען־בעטעל.

גורנעמאַנץ: באַדויערט, וואָס דער הערשער איז געוואָרען דער שקלאַף פון זיינע ווייטאַגען. ער הייסט זיי פּאָרזיכטיגער אראָפּ־לאָזען דאָס בעטעל. די פּראַצעסיע שטעלט זיך אָפּ.

אַמפאָרטאַס: דאַנקט אַלעמען. עס איז פאַר איהם אַ מי־נוט פון רוה, נאָך אַ נאַכט פון מאַטערניש. די וואַנע וועט ווידער איהם אַביסעל דערלייכטערן זיינע שמערצען.

דער צווייטער ריטער: מעלדעט, אַז גאַוויין איז דאָ ניטאָ. ער האָט זיך אַוועקגעלאָזען זוכען אַן אַנדער הייל־ונגס קרייטאַך.

אַמפאַרטאַס: דענקט, אַז ער וועט מוזען טייער באַצאָלען פאַר וואָס ער האָט עובר געווען די דינים פון גרייל. ער וויל מיט זיין אומגליק וואַרטען ביז עס וועט קומען דער, וואָס אויף איהם איז געזאָגט געוואָרען די נבואה, אַז עס וועט קומען דער "אומשול־דיגער נאַר".

גורנעמאַנץ: דערלאַנגט איהם קונדרים זאַלב, וואָס קונד־רי האָט געבראַכט פון ווייטען אַראַביען. ער פּרובירט זי אויפּוועקען, אָבער זי פאַלגט ניט.

אַמפאַרטאַס: דאַנקט איהר. זי האָט ווידער אַרויסגעווי־זען איהר איבערגעבענהייט.

קונדרי ענטפערט: קיין דאַנקען. דאַנקען וועט ניט העלפען. גיך צום באָד.

די פּראַצעסיע באַוועגט זיך אַוועקטראַגענדיג אַמפאַרטאַס.

גורנעמאַנץ: צורעדט זיך מיט די ריטער וועגען קונדרי, אויף וועמען עס ליגט אַ קללה צו בלייבען אויף דער ערד ביז די זינד און פאַרברעכענס וועלען גוט געמאַכט ווערען. דערווייל ברענגט זי הילף צו זייער הערשער. ער קאָן זי שוין זייט לאַנגע יאָהרען, אָבער טיטורעל האָט איהר געקאָנט נאָך לענגער. דעם טאָג ווען קלינגזאָר, דער כשוף מאַכער פון באַרג, האָט געבראַכט אויף זיי דאָס אומגליק און זייער האַר האָט זיין שפּיז פאַרלוירען, האָט ער זי געפונען אין קוסטאַרניק אַ באַטויבטע. ער ווענדעט זיך צו קונדרי אויסצוגע־פינען, וואו איז זי דאַמאָלסט געווען? פאַר וואָס האָבען זיי אומזיסט געזוכט דאָן איהר הילף?

קונדרי ענטפערט: איך העלף קיינמאָל ניט.

גורנעמאנץ: דערמאָנט זיך אָן דעם, ווי אזוי דער וואונ־דער־שפּיז איז דורך אמפארטאס שוואכקייט צו פרויען־צויבער, ארויסגעפאלען פון זיינע הענט און קלינגזאר האָט מיט א געלעכטער איהם צוגעכאפּט און פארשוואונדען. פון דאן אָן איז א וואונד גע־בליבען אין קערפער פון זייער האר, א שרעקליכע וואונדע, וואָס וועט קיינמאָל ניט פארצויגען ווערען. ער פרעגט די צוריקקומענדע ריטער, וואָס מאכט זייער האר?

די ריטער: ענטפערען, אז דער באלזאם האָט איהם פאר־לייכטערט. זיי ווילען וויסען מעהר וועגען קלינגזאר.

גורנעמאנץ: דערציילט, אז דער אלטער קעניג טיטורעל, האָט קלינגזאר'ן גוט געקאָנט. ער מיט זיינע האָרדען זיינען דאן געוועזען א געפאר פאר'ן גלויבען. דאן איז געקומען צו איהם אין א הייליגער נאכט א גאסט, א שליח פון ערלייזער און איהם געגעבען דעם בעכער, פון וואָס יעזוס האָט ביי זיין לעצטען מאלצייט גע־טרונקען, און אין וועלכען זיין בלוט אויפ'ן קרייץ איז ענטהאלטען, און אַלץ צוגאָב איהם אויך געגעבען דעם הייליגען שפּיז, וועלכען קלינגזאר האָט ביי אמפארטאס'ן צוגענומען. אמפּאַרטאס האָט גע־קניט בעטענדיג א צייכען פון הימעל און ער האָט דערהערט קלאר א שטים: "דורך דערבארמען וועט דער אומשולדיגער נאר קומען, וואַרט פאר איהם, מיין אויסדערוועלטער נאר".

עס הערען זיך געשרייען פון די ריטער פון אָזערע. א שוואַן קנאַלט און דער שוואן פאלט אראָפּ א פארוואונדעטער.

די ריטער שלעפּען אריין פארסיפאל'ן: דאָס האָט ער געטאָן.

גורנעמאנץ פרעגט: צו האָט ער דער'הרג'ט די איידעלע באשעפעניש?

פּארסיפאל: ענטפערט, אז קיין אנדערער ניט. ער האָט נאָך קיינמאָל ניט פארפעלט א שאָס.

גורנעמאנץ: פרעגט, ווי אזוי האָט ער געסמייעט אין הייליגען וואלד צו מאָרדען? וואָס פאר א שלעכטס האָט דער טרייער שוואן איהם געטאָן? צו פיהלט ער ניט, אז ער איז באגאנגען א פארברעכען?

פארסיפאל: ענטפערט, אז ער ווייסט ניט פון קיין פארברעכען.

גורנעמאנץ: פרעגט, פון וואנען ער קומט, ווער האט איהם געפירט אהער? ווי איז זיין נאמען?

פארסיפאל: ענטפערט, אז ער ווייסט ניט. נעמען האט ער געהאט א סך, אבער ער קאן זיך ניט דערמאנען.

גורנעמאנץ: הייסט די ריטער געהן צו די אזערע, און בעט פארסיפאל'ן ער זאל איהם זאגען וועמען ער געדענקט פון זיין משפחה.

פארסיפאל: ענטפערט, אז ער האט געהאט א מוטער, הערצליידע האט זי געהייסען. זייער הויז איז געווען אין דער וויל־דעניש, די וואפע האט ער אליין געמאכט, ארויסצוטרייבען די הונ־געריגע אדלערס פון וואלד.

גורנעמאנץ: פרעגט, ווי אזוי קומט עס, וואס מען האט איהם ניט געלערענט צו באנוצען ווערטפולערע וואפען?

קונדרי: מישט זיך אריין און דערציילט, אז זיין מוטער האט איהם געבוירען נאכדעם ווי זיין פאטער, גאמורעט, איז אין שלאכט געפאלען, און כדי איהם צו ראטעווען פון אזא זארט שיק־זאל, האט זי איהם ערצויגען אפגעזונדערט, ניט געלערנט, ווי א נארן.

פארסיפאל: באשטעטיגט עס און דערציילט, אז ער האט אמאל געזעהן ווי א טרופע מענשען רייטען אויף פרעכטיגע חיות ביים ברעג וואלד. ער האט געוואלט ווערען ווי איינער פון זיי, אבער זיי זיינען שנעל אנטלאפען, ער האט זיי נאכגעיאגט, כאטש קיינמאל ניט איבערגעיאגט, ביז עס איז געקומען דער טאג. זיין טרייער בויגען האט איהם קיינמאל ניט פארפעלט איהם צו ראטעווען פון די מענער און חיות.

קונדרי: באשטעטיגט עס און דערציילט, אז די פארדאר־בענע האבען מורא פאר איהם.

פארסיפאל: וואונדערט זיך, וואס די, וואס האבען איהם שלעכטס געטאן, זיינען פארדארבען געווען. ער וויל וויסען ווער איז גוט.

גורנעמאנץ: פרעגט, ווי אזוי האט ער פארלאזען די מו־טער, וואס בענקט אזוי נאך איהם?

קונדרי: דערציילט, אז די מוטער איז טויט און לאזט איהם גערוסען.

פארסיפאל: גלויבט ניט און ווארפט זיך איהר שטיקען.

גורנעמאנץ: האלט איהם צוריק. זי האט דאך איהם קיין בייז ניט געטאן, דערציילענדיג דעם אמת.

פארסיפאל פאלט אין חלשות. קונדרי לויפט צום וואלד־קוואל און ברענגט וואסער. זי וויל אבער ניט אנערקענען, אז זי טוט גוטעס, און זי פאלט ווידער אריין אין א שלאף.

גורנעמאנץ נעמט פארסיפאל'ן מיט צום שלאס פון היי־ליגען גרייל, וועלכער באווייזט זיך ביסלעכווייז.

די ריטער פון גרייל טוען תפילה.

כאר פון יונגעלייט און אינגלאך זינגען א שבח צום ערלייזער.

טיטורעל: פרעגט ביי זיין זוהן אמפארטאס, צו זאל ער ווידער האלטען דעם הייליגען גרייל אין לעבען, אדער זאל ער אונ־טערגעהן ראטעוועגדיג איהם?

אמפארטאס: בעט איהם, ער זאל נאך איינמאל דורכפירען די הייליגע צערמאניע. זאל ער לעבען און אליין וועט ער אונטערגיין.

טיטורעל: זאגט, אז ער איז צו שוואך, און הייסט דעם זוהן פראווענען די צערעמאניע.

אמפארטאס: דערמאנט די פארזאמעלטע אז די וואונדען פון ערלייזער, און הייסט אפדעקען דעם הייליגען בעכער. ער בעט רחמים ביי גאט ער זאל שיקען אויך פאר איהם אן ערלייזער.

כארען זינגען וועגען דעם ערלייזער. דער כאר וואס וועט קומען. אמפארטאס מאכט קדוש איבער'ן וויין.

די כאר'ן באזינגען די הייליגע סעודה און זינגען א שבח צו די גלויבענדע.

גורנעמאנץ: פרעגט פארסיפאל, צו פארשטעהט ער וואס ער האט געזעהן? ער איז אלזא ניט מעהר ווי א נאר, זאל ער אבער

געדענקען אין צוקונפט צו לאזען די סוואנס צו רוה, און ער שטופט איהם ארויס פון טעמפעל.

צווייטער אקט

קלינגזארס שלאס אין די בערג.

קלינגזאר: זיצענדיג ביי א כשוף־שפיגעל, רופט ארויס קונדרי צו זיך. צו דער ערוואכענדער קונדרי ווענדעט ער זיך מיט א פראגע, מיט וועמען האט זי לעצטענס זיך גע'חבר'ט? צו איז דער שלאס ניט מעהר רייצענד, ווי דער, פון איהר נארישען האר און קרבן? וואס האט איהר פארטריבען פון די הייליגע?

קונדרי רופט אויס: וועה, שווארצע נאכט, מאטערניש, שלאף, ענדלאזער שלאף, טויט! מיין קללה — דאס אייביגע בענקען.

קלינגזאר: וויל וויסען, צו בענקט זי נאך די טוגענד־האפטע טעמפעל־דינער? זי האט געזוכט תשובה פאר די שלעכטס, וואס זי האט זיי געטאן. אבער היינט שטעהט איהר פאר די געפער־ליכסטע באגעגעניש. זיין שוץ איז זיין אומשולד.

קונדרי: ענטזאגט זיך יענעם צו פארפירען.

קלינגזאר: ענטפערט, אז ער וועט איהר צווינגען, ווייל אויף איהם אליין האט איהר כשוף קיין שליטה ניט.

קונדרי לאכט אפ פון איהם: צו איז ער ריין פון זינד?

קלינגזאר: ווארפט איהר פאר, וואס זי מאכט חוזק פון זיין אמאליגען פערלאנג פאר'ן גרייל. ער הייסט איהר זיך פאר־ברייטען.

קונדרי: באקלאגט זיך, וואס זיי אלע זיינען שוואך און דורך דעם איז זי פארשאלטען. שלאפען איז איהר איינציגע בא־פרייאונג.

קלינגזאר: פארזיכערט איהר, אז אויב ווער עס וועט קאנען ביישטעהן געגען איהר, וועט דורך דעם זי באפרייען, דערפאר זאל זי פרובירען איהר מאכט איבער דעם איינגעל. ער ווייזט איהר אן, אז יענער קריכט איבערן וואנד און לויבט זיין שענקייט. ער

רופט צוזאמען זיינע סאָלדאטען צו באשיצען די מכשפות. ער זוכט קונדרי, וואָס איז פארשוואונדען אונטערגעגאנגען. ער פיהלט שוין פאראָנים זיין גיכען זיעג איבער דעם יונגענמאן, דורך וואָס זיין מאכט וועט בלייבען פאראייביגט.

די בלומען מיידלאך זיינען פארזאָרגט וועגען זייערע געליבטע, וואָס קעמפען און ווערען פארוואונדעט. זיי באפאלען פאר־סיפאל'ן מיט פראגען: ווי אזוי איז ער געקומען אהער? פאר וואָס האָט ער געשלאָגען זייערע געליבטע?

פארסיפאל: ענטפערט, אז ער האָט זיי געמוזט נידער־שלאָגען, ווייל זיי האָבען געוואָלט איהם ניט אריינלאָזען אהער.

די בלומען מיידלאך זוכען איהם ארויסצורייסען איינע פון די אנדערע.

פארסיפאל: זוכט פון זיי זיך ארויסצורייסען, ווען ער דערהערט קונדרים שטים, וואָס רופט איהם, פארסיפאל.

פארסיפאל: איז איבערראשט צו הערען דעם נאָמען, מיט וועלכען די מוטער האָט איהם אמאָל גערופען.

די מיידלאך צולויפען זיך פון קונדרי'ס שטים.

קונדרי: דערציילט איהם, אז זיין פאָטער, האָט שטאַרבענ־דיג, איהם געגעבען דעם נאָמען, זי איז געקומען אהער אויף איהם צו ווארטען. זי דערציילט איהם, ווי זיין מוטער האָט איהם געצער־טעלט אלס קינד, ווי אזוי זי האָט איהם געזוכט צו האלטען ווייט פון אלעמען, כדי איהם צו באשיצען. און צו האָט ער ניט געהערט די שרעקליכע יללות פון דער מוטער, ווען ער האָט איהר פארלאָזען? זי איז פון הארצווייטאָג געשטאָרבען.

פארסיפאל: פיהלט זיך שולדיג, וואָס ער האָט זיין טייערסטע מוטער אין קבר געבראכט. ווי אזוי האָט ער די מוטער געקאָנט פארגעסען?

קונדרי: צערטעלט איהם און וויל איהם איינריידען אין ליבע צו געפינען די ברכה פון דער מוטער. זי קושט איהם.

פארסיפאל: ווערט א דערשראָקענער. ער דערמאָנט זיך אן אמפארטאס און זיין וואונד. זיין געוויסען ערוואכט אין איהם. אבער אויך די ליידענשאפט ברענט אין איהם נאך שטאַרקער, ביז ער הערט

די שטים פון ערלייזער: "ערלייז מיך, ראטעווע מיך!" און דורך זיין נשמה געהט דורך א שוידער. ער בעט ביים ערלייזער מחילה פאר זיין זינד.

קונדרי: ענדערט אינגאנצען איהר האלטונג און באגריסט איהם מיט באוואונדערונג, אלס דעם גאבעלען ריטער.

פארסיפאל: פארשטעהט איצט איהר גאנצען פארפירע־רישען כשוף און איהר שרעקליכען קוש. ער פארטרייבט זי פון זיינע אויגען אויף אייביג.

קונדרי: בעט זיך, ער זאל איהר אויך ערלויבען האבען מיטלייד און דורך דעם זיך ראטעווען. זי האט דורות געווארט אויף איהם. ווען ער וואלט געוואוסט די קללה וואס איז געלעגען אויף איהר און איהר שטענדיג פארפאלגט, זינט זי האט אפגעלאכט פון דעם ערלייזערס בליק. זי זעהט איצט ווידער זיין בליק, זי הערט אבער דעם געלעכטער פון די זינדער, זי פיהלט, אז זי האט פארדינט די רעטונג פון איהר נשמה.

פארסיפאל: ווייזט איהר אן, אז זי וואלט צוזאמען מיט איהם אויף אייביג פאר'משפ'ט געווארען, ווען ער וואלט איין מינוט זיך אונטערגעבען אונטער איהר. ער וועט פאר איהר אויך געווינען רעטונג, אבער ווער קאן ווייזען, וואו די אמת'ע רעטונגס־וואסערען פליסען?

קונדרי: בעט, ער זאל איהר לאזען איהם ליבען און ברענגען איהר רעטונג.

פארסיפאל: שלאגט איהר פאר ליבע און ערלייזונג, אויב זי וועט איהם פירען צו אמפארטאס.

קונדרי: פארזיכערט איהם, אז ער וועט קיינמאל ניט גע־פינען. זאל ער איבערלאזען דעם בעל־תעוה צו זיין אייגענער צושטע־רונג. דער שפיז וואס האט זיין וואונד איינגעשטאכען, איז געווען זיין אייגענער שפיז, זי וועט איצט דעם שפיז געגען איהם אויפ־פאדערען, זאל ער נאר איין שעה זיין איהרער און זי וועט איהם מיט פרייד פיהרען צו אמפארטאס.

פארסיפאל: טרייבט אוועק די מכשפה.

קונדרי: זוכט איהם ארומצונעמען. זי הייסט צושליסען

אלע טירען, ער זאָל פון איהר ניט קאָנען אנטלויפען. ער וועט זיין לעבען וואנדערען און קיינמאָל דעם וועג צו איהם ניט געפינען.

קלינגזאָר קומט אַן און וואַרפט דעם שפּיז אויף פּארסי־פאַל. דער שפּיז בלייבט אָבער הענגען איבער פּארסיפאַל'ס קאָפּ.

פּארסיפאַל: כאַפּט צו דעם שפּיז און זאָגט, אז ער האָט דעם כשוף געבראָכען. די וואונד וועט געהיילט ווערען מיט דער זעלבער מאכט און צושטערט וועט ווערען די פארפירונג און גלאַנץ. ער מאכט אַ קרייץ צייכען איבער דעם שפּיז. דער שלאָס זינקט איין. ער ווענדעט זיך צו קונדרי: דו ווייסט וואו איך און דו קאָנען זיך טרעפען.

דריטער אַקט

אַ לאַנדשאַפט אין דעם געביט פון גראַיל.

גורנעמאַנץ, פארעלטערט און גרוי, אָנגעטאָן אלס נזיר קומט ארויס פון זיין ביידעל און הערט זיך צו צו דעם געוויש. ער געהט צום וועלדעל און דערזעהט קונדרי ליגענדיג ווי אַ טויטע. ער זוכט איהר אויפצואוועקען און פרעגט: צו האָט זי גאָר קיין ווערטער פאַר איהם ניט?

קונדרי, בויגט איין לאַנגזאם דעם קאָפּ: דינסט, דינסט!

גורנעמאַנץ: וואונדערט זיך מיט דער גרויסער ענדע־רונג וואס איז אויף איהר געקומען. ער איז זיכער, אז ער האָט איהר אויפגעוועקט צוליעב איהר ערלייזונג. ער דערזעהט אַנקומענדיג פּארסיפאַל'ן אלס ריטער. ער פרעגט: צו האָט ער פארלאָרען דעם וועג? פּארסיפאַל שאָקעלט מיט'ן קאָפּ. ער פרעגט ווייטער: פאַר־וואס שווייגט ער? טאָמער האָט ער צרות, זאָל ער וויסען, אז ער קאָן געפינען טרייסט, ווייל ער געפינט זיך אויף אַ הייליגען באָדען און היינט איז קאַר־פרייטאָג. זאָל ער ניט זיין פארטרויערט און ווייַ־טאָן דעם האַר, דעם ערלייזער. ער דערקענט איצט איהם, אז דאָס איז דער, וואָס האָט דעם סוואַן דער'הרג'עט און ער ווייסט, אז פון

דאמאלסט אַז האָט ער געוואַנדערט, ער דערקענט אויך דעם שפּיז. ער זאָגט איהם, אַז ער געפינט זיך לעבען היילינען גרייל און אַז די ריטער ווארטען אויף זיין קומען. דער אלטער האר, טיטורעל, איז שוין געשטאָרבען, און ער וואָהנט בּאַ אין איינזאמקייט ווארטענדיג געדולדיג אויפ'ן טויט.

פארסיפאל איז שטארק פארטרויערט: איהם איז אַנפּער־טרויט געוואָרען די רעטונגס־ארבייט. ער האָט אָבער דורך פאלשע באַמיהונגען אויף אייביג די גנאדע פארשפּילט. ער האלט אין פאלען, נאָר קונדרי טראָגט איהם אונטער וואסער.

גורנעמאנץ: דענקט, אַז מען וועט מיט דעם וואסער פון היילינען קוואל דארפען וואשען זיינע פיס; עס קאָן זיין, אַז זיי וועלען היינט דארפען א היילינ־דינסט אָפּטאָן. מען מוז זעהן, אַז ער זאָל זיין ריין.

פארסיפאל פרעגט: צו וועט ער איהם פיהרען צו אמ־פארטאס?

גורנעמאנץ: ענטפערט, אַז געוויס. יענער ווארט שוין אין שלאָס. די קבורה־צערעמאָניע פאר זיין פארשטאָרבענעם האר, פאָדערט זיין אנוועזענהייט.

קונדרי וואשט איהם די פיס.

פארסיפאל: בעט, אַז מען זאָל דעם קאָפּ איהם אויך באשפּריצען.

גורנעמאנץ: באגיסט איהם דעם קאָפּ און בענשט איהם, אַז זינד זאָל פון זיינע אויגען פארשוואונדען.

פארסיפאל: בעט, ער זאָל איהם זאלבען דעם קאָפּ.

גורנעמאנץ: זאלבט איהם מתפלל־זייענדיג, אַז די לעצ־טע ליידען זאָלען פון איהם צוריקגענומען ווערען.

פארסיפאל: שעפּט אָן וואסער אין זיינע הענט און טויפט קונדרי דערמיט. ער געפינט, אַז די לאָנקעס זיינען היינט אזוי שעהן, אַז די בלומען בליהען אזוי וואונדערליך.

גורנעמאנץ ענטפערט, אַז דאָס איז דער כשוף פון קאר־פרייטאָג.

זיי צורייךען זיך וועגען דער בעדייטונג פון קאר־פרייטאָג.

פ א ר ס י פ א ל: זעהט, אז קונדרי וויינט און ער טרייסט זי, צערטליך א קוש־טוענדיג איהר אין שטערן.

ג ו ר נ ע מ א נ ץ: פיהרט איהם צום הייליגען גרייל, אנטוענדיג אויף איהם דעם מאנטעל פון א ריטער.

דאס בילד בייט זיך. גלאקען קלינגען און דער טעמפעל פון הייליגען גרייל באווייזט זיך ווידער. טיטורעלס ארון שטעהט אין מיטען.

ד י ר י ט ע ר: באוויינען דעם פארשטארבענעם.

א מ פ א ר ט א ס: רופט אויף זיך די שטראף פאר דעם טויט פון זיין פאטער. ער בעט דעם נפטר, ער זאל ביי גאט בעטען, אז זיינע ליידען זאלען זיך ענדיגען מיט'ן טויט. ער זאל בעטען ערלייזונג פאר זיין זוהן.

ד י ר י ט ע ר פ ו ן ג ר י י ל: פאדערען, אז ער זאל אפדעקען דעם גרייל.

א מ פ א ר ט א ס זאגט: אז קיינמאל ניט. ער בענקט נאכ'ן טויט און פיהלט, אז דער טויט קומט. ווער וועט איהם דען צווינגען צוריק צום לעבען? זאלען זיי מיט זייערע וואפען אין זיין וואונד אריינשטעכען, פיליכט וועט דער גרייל פון זיך אליין שיינען.

ד י ר י ט ע ר האבען אין שרעק זיך צוריקגעצויגען. פארסיפא קומט אן באגלייט פון גורנעמאנץ און קונדרי. ער רירט אן אמפארטאס מיט'ן שפיץ פון שפיז, וואס קאן אליין איהם נאר היילען. ער בענשט איהם מיט מחילה, ער אליין וועט איצט איבערנעמען דעם אמט. ער ברענגט צוריק דעם הייליגען שפיז, די קרוינונג פון א גרויסען וואונדער־פרייז. ער הייסט אויפדעקען דעם הייליגען גרייל און עפענען דעם שריין.

ד ע ר כ א ר זינגט: דער נס פון רעטונג, די ערלייזונג פון רעטער.

אָבעראָן

אפּערא אין דריי אקטען פון

קארל מאריא פאָן וועבער

ערשטער אקט

א פייען־גאָרטען אין אָבעראָנס קעניגרייך.

א כאָר פון עלפען באזינגען דעם שלאָפענדען קעניג, אָבעראָן און ווינשען פרידען צום הארצען פון איהם, דעם פייען־קעניג. דער כאָר ציהט זיך צוריק.

פּוק, אָבעראָנס לייטענאנט־גייסט, קומט אריין, געהט צו צום שלאָפענדען אָבעראָן און ווינשט איהם א רוהיגען שלאָף, ער זאָל פארגעסען אַן זיינע שטרייטיגקייטען מיט דער קעניגין. ער דערציילט, אז עס איז געווען אַ נארישע קריגעריי וועגען דעם, ווער איז מער אומבאשטענדיג, דער מאַן אָדער די פרוי, און זיי זיינען זיך צוגאנגען, שווערענדיג, זיך מעהר ניט צו טרעפען. דערהערענדיג, אז אָבעראָן באוועגט זיך, טראָגט ער זיך שנעל אָפּ.

אבעראן טרייסעלט זיך אויף פון שלאָף און באקלאָגט זיך, וואָס אפילו אין שלאָף קאָן מען ניט זיין רוהיג. ער באדויערט דעם אומגליקליכען נדר, וואס ער האָט זיך געגעבען.

פּוק לויפט אריין מיט דער פרייליכער בשורה, אז ער האָט געפונען פאר זיין הארץ א פארלייכטערונג. ער איז געשטאַנען ביים טראָן פון **קארל**, וועמעס זוהן איז אקארשט דאן דער׳הרג׳עט געוואָרען אין קאמף מיט הואָן. דער קעניג האָט איהם פּאַרשפּראָכען

צו שפּנעווען זיין לעבען, אַדיב ער וועט שנעל לויפען אין באַגדאַר צו האַרון־אל־ראשיד, וועט דער'הרג'ענען דעם מאַן, וואָס זיצט ביי זיין לינקער האַנט און וועט א קוש טאָן זיין טאָכטער, רעזיא, ווי זיין כלה.

אבוראַן ווערט פאַראינטערעסירט און הייסט ביידען ברענגען צו איהם. ער דענקט, אז דורך יענעם טרייע ליבע, וועט ער ווידער געווינען פאַר זיך זיין ווייב, טיטיאַנאַ. ער וועט אין חלום לאָזען זיין קונסט ווירקען אויף זיי. ער גיט א מאַך מיט'ן האַנט, און הואָן און זיין באַגלייטער שעראַזמין באַווייזען זיך שלאָפענדיגע.

רעזיא מיט אַלמע אין האַנט קומט אַן, און פרעגט: פאַר־וואָס שלאָפט הואָן, דער העלד, א מיידעל וויינט אין באַבילאָן, און דער העלד דאַרף זיך איילען זי צו ראַטעווען.

אבעראַן באַפעלט די ביידע זיך צו אויפצוכאַפּען, און דער־ציילט פריינדליך צו דעם ערוואַכענדען הואָן, אז ער איז דער קעניג פון פייען־לאַנד, אז ער ווייסט פון די שליחות פון קאַרלען, נאָר דער האָרן וועט דורך זיין לייכטעסטען קלאַנג איהם באַשיצען, און ער דערלאַנגט איהם דעם האָרן.

הואָן: פאַרזיכערט, אז זיין האַרץ און זיין אָרעם מעגען אויסגעפּרובירט ווערען.

אבעראַן טוט א מאַך מיט זיין שטעקען און פאַרשפּרעכט, אז ער וועט באַלד זיין אין באַגדאַד.

די סצענע פאַרוואַנדעלט זיך אין באַגדאַד ביים ברעג פון טיגרים.

הואָן: גלויבט זיינע אייגענע אויגען ניט, זעהענדיג די באַ־גילטענע געביידעס און דעם שעהנעם טייך. ער האָט אבער מורא, אז די, וועמען ער האָט אין שלאָף געזעהן, איז אויף אייביג פון איהם אנטלאָפען. דער כאָר קומט אַן.

אבעראַן: באַרוהיגט איהם און הייסט איהם געהן ווייטער און אַרומנעמען די מיידעל, וואָס לעבט אין באַבילאָן.

דער כאר הייסט איהם זיך איילען.

הואן: זינגט דאס זעלבע ליד פון פארזיכערונג אן זיין מוט און ארעם.

די מלוכה פון אברעאן פארשווינדעט און באנדאר ווערט נאך נעהענטער.

הואן: פרעגט זיך נאך ביי זיין באגלייטער וועגען דאס מיידעל.

שעראזמין: דערמאנט איהם אן דעם קעניגס שפרוך און לאזט זיך אוועק צוגרייטען אלץ וואס איז נויטיג פאר'ן קאמף.

הואן: בלייבענדיג אליין, דערמאנט זיך, אז זיין גאנץ לעבען איז פארביי אויפ'ן שלאכטפעלד. איצט אבער פאלט א מילדער ליכט אויף איהם, און די ליבע באצויבערט איהם און ברענגט אין זיין הארצען א נייעם זארט ציטערן, דאס ציטערן פון ליבע. דאך וועט ער גיכער שטארבען איידער פארלירען זיין עהרע.

די סצענע פערוואנדעלט זיך אין א זאל אין הארעם פון כאליף הארון-אל-ראשיד.

רעזיא קומט אן און רופט דעם העלד, דעם ריטער, ער זאל קומען גיכער איהר ראטעווען פון קבר, וואס עפענט זיך פאר איהר, ווארום ארום איהר האנט דרעהט זיך א ווארים. רעזיא לעבט נאר פאר איהם אליין, נאר פאר איהם פיהלט איהר הארץ ליבע.

פאטימא, איהר באגלייטערין, קומט אן מיט דער פרייליכער בשורה, אז דער העלד, דער ריטער, האט זיך געפונען. ער איז געקו־מען אין אווענט אין דער אלטער נאמונאס הייזעל, מיט דעם בא־שלוס ענטוועדער זי צו ראטעווען, אדער צו שטארבען.

רעזיא: איז איבערגליקליך, וואס די באפענונג האט ניט אפגענארט איהר הארצען און די ליבע האט איהר חלום פאר־ווירקליכט.

פאטימא הערט ווי עס קומען אן טריט. זיי געהן ארונטער און זעהן ווי יאניסארן קומען אן און שטעלען זיך אויס. די פרויען שטעלען זיך אויס באזונדער.

דער כאָר פון שקלאַפען אין הארעם זינגען אן אבשיד־ליד.

רעזיא קאָן קוים קאָנטראָלירען איהר פרייד און דערפאר וויל זי אויך בעסער אוועקגעהן.

צווייטער אקט

א פרעכטיגער זאל אין פאלאץ פון הארון־אל־ראשיד.

דער כאָר זינגט: א הייל צום כאליף! און רופט אלע גלויביגע צו קניען פאר איהם.

הארון־אל־ראשיד הייסט אריינברענגען די כלה. רעזיא און רופט דעם פרינץ, באביקאן צו זיך, כדי צוזאמען זיך צו פרעהען מיט דער חתונה. ער הייסט די אריינקומענדע רעזיא דערלאנגען די האנט צום פרינץ. עס העבט זיך אין מיטען א קלאפען פון שווערד'ן און הואן רייסט זיך אריין, נאך איהם שעראזמון.

הואן דערקענט באלד רעזיא און זאגט, אז זי איז זיינע.

רעזיא ווארפט זיך צו איהם, ער זאל זי ראטעווען.

הואן נעמט זי ארום און באווייזט דערמיט, אז דעם כאליפס טאָכטער איז איצט זיין פארקנס'טע.

הארון־אל־ראשיד באפעלט איהם צו טויטען.

באביקאן פאָדערט אבער, אז דאס איז זיין אויפגאבע.

הואן זאגט, אז דאס איז דער, וואס איז געזעסען לעבען כאליפס רעכטער האנט, און דערשטעכט איהם.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין א טונקעלן גארטען לעבען וואסער.

שעראזמון קומט אן מיט פאטימא, און ער בעט זיך ביי איהר, אז זי זאל זאגען אז זי ליבט איהם.

פאטימא: ענטפערט קאָקעטיש, אז מיט דער צייט קאן עס נאך קומען.

הואן, אנקומענדיג מיט רעזיא, הייסט איהם שנעל געהן צום פארט, א שיף וואַרט דאָרט, אין אסקאַלאָן וועט רעזיא זיין זיינע.

הואן און שעראזמון זינגען: צו וועלען די שיינע טעכטער פון אראביען פארען מיט זיי איבער דעם טונקעלען וואַסער, איבער דעם ווייטען ים?

רעזיא און פאטימא ענטפערן, אז ווען אפילו עס וואָלט ניט געווען קיין גרעניץ צו דעם וואסער, וואָלטען אראביענס טעכטער אויך געפאָרען מיט זיי.

אלע זינגען, אז זייערע טרייע הערצער, און פול פון האָפע־נונגען, פארען זיי אויף דעם דעק פון שיף.

פוק א מאַך־טוענדיג מיט א ליליע שטעקען, רופט ארויס דורך זיין כשוף רינג די גייסטער פון לופט, ערד און ים און אלע אַנדערע גייסטער. זיי קומען ארויס און רינגלען איהם ארום.

דער כאָר פון גייסטער פרעגט: וואָס פארלאַנגט ער פון זיי? צו זאָלען זיי דורכשפאַלטען די לבנה, פארפינסטערן די זון, אָדער אויסגיסען דעם ים אויף די ברעגעס? זיי האָבען די מאכט דאָס צו טאָן און אַנדערע זאכען אויך.

פוק: ענטפערט, אז די גאַנצע זאַך וואָס זיי דארפען טאָן איז צו צושמעטערן א שיף.

דער כאָר: ענטפערט, אז קיין לייכטערערע זאך ווי דאָס ווייסען זיי ניט. עס בליצט און דונערט, און די גייסטער מעלדען, אז עס איז שוין אָפּגעטאָן געוואָרען.

הואן: בעט זיך ביים הערשער פון דער שרעקליכער שטונדע ער זאָל זיינע קלעפּ ווענדען געגען איהם, דעם שולדיגען אין אלץ. ער דערפרייט זיך אבער צו זעהן, אז רעזיא לעבט אָפּ. ער קלעטערט ארויף אויף א פעלזען־שטיין, צו זעהן אויב עס איז ניטאָ ווער עס איז זיי צו העלפען.

רעזיא פארבלייבענדיג אליין, רעדט וועגען דעם אָקעאַן וואָס איז שוידערליך, ווען ער צעיושעט זיך. זי דערזעהט א שיין, און דער־קענט א שיפעל, רייסט ארונטער פון זיך דעם שלייער און נעמט רופען הואן, ער זאָל ארונטער צום ברעג; זיי האָבען איהר באמערקט. פיראַטען באַפאַלען און בינדען זי.

אבדאלא, א ים רויבער, געפינט, אז זי איז א שענער פּרייז.

רעזיא רופט אז הואן זאל איהר העלפען.

הואן לאזט זיך אריין אין קאמף מיט די רויבער און פאלט אום.

אבעראָן באוויזט זיך און זוכט איינצופליסען מוט און האָפענונג. ער באפעלט פּוק'ן איהם א שלאפענדיגען צו ברענגען אין זיכערהייט אין אלעמאנזאר'ס גארטען.

פּוק: רופט ארויס די ים פרויען פון וואסער.

די ים־פרויען: באזינגען ווי אנגענעם עס איז צו שווימען איופ'ן ים נוען די כוואלעס זיינען שטיל און די לעצטע זון־שטראַלען פארשוואונדען.

פּוק און אבעראָן: רופען ארויס די ים־פרויען, אז זיי זאלען זיך אוועקלאזען אין טאנץ. צו זיי שטעהען צו א כאר פון לופט־גייסטער און אנדערע.

דער כאר פון די אלע גייסטער באזינגען די פרייליכע רייזע.

דריטער אקט

ערשטעס ביל ד.

פאלאץ־גארטען פון עמיר אלאמאנזאר אין טונים

פאטימא, פלעכטענדיג א בוקעט, דערמאנט זיך אן אראביען, איהר געבורטלאנד, וואו איהר פאטערס געצעלט איז געשטאַנען און וואו די פרייליכע מוזיק־טענער זיינען געקומען זיס ווי א ווינטעל.

שעראַסמין קומט אן, אנגעטאן ווי א גערטנער, און פרעגט ווי געפעלט ער איהר אין זיין נייער פּראָפעסיע? ער אליין פיהלט ווי צו וויינען, וואָס ז:יהר הארנטע און הואן זיינען פערשוואונדען, און זיי ביידע זיינען שקלאפען פון אלמאנזאר.

פאטימא: זוכט איהם צוצוגעבען מוט.

שעראַסמין: דערמאנט זיך אן די ברעגעס פון דער זיסער

גאראנא, וואו ער איז געבוירען געווארען, און וואו ער האט אזוי פריה זיך ענטוויקעלט אין א מוטיגען קערפער.

פאטימא: דערמאנט זיך אן די כוואלעס פון בונדעמור, וואו זי האט צוערשט דערזעהן די ליכט־שטראלען, און וואו זי האט קיינמאל ניט געוואוסט פון שמערץ און זארג. איצט זיינען זיי שקלאפען!

שעראסמון: ראט איהר צו זיין צופרידען, וואס זיי זיינען באטש צוזאמען. ליבע איז זייער געזאנג; פרייד — זייער כאר. זאלען זיי טאנצען און זינגען און זיך משמח זיין כל זמן די באפענונג שיינט נאך פאר זיי.

ביידע: זינגען דאס זעלבע ליד און פאטימא געהט אפ.

פוק לאזט זיך אראפ פון א וואלקען אויף דער ערד מיט הואן נעבען זיינע פיס און ער באפעלט הואן זיך אויפצוכאפען: זיינע פריינד זיינען נאהענט.

שעראסמון דערפרייט זיך, געפינענדיג מיט אמאל דעם כשוף־הארן דא אין א קעסטעל באהאלטען אונטער בלומען.

הואן כאפט זיך אויף און דערציילט, אז ער האט אויך צו דערציילען נייעס: א שיף האט זיך פאראנקערט דעם פריהמארגען און אויף איהר איז א שעהנע פרוי. דער קאפיטאן זאגט, אז ער האט איהר געפונען איינזאם אויף א וויסטען אינזעל און זי פארקויפט צו אלמאנזאר, זי איז איצט אין פאלאץ.

פאטימא: דענקט אז פיליכט איז עס איהר הארנטע.

הואן שפרינגט אויף און זיי דערקענען איינע די אנדערע. הואן וויל, אז מען זאל איהם פיהרען צו רעזיא.

שעראסמון: וויל פריהער געפינען פאר איהם פאסיגערע קליידער, ביז דאן זאל ער זיך ניט ריהרען.

הואן: פארשפרעכט זיך צו נעמען נקמה אן זיין טיראן.

פאטימא: איז מתפלל צו די גייסטער, אז זיי זאלען בענשען דעם שווערד פון טרייען הארצען.

צווייטעס ביל ד.

אַ זאַל אין אלמאַנזארס פּאַלאַץ.

רעזיא, אליין, זינגט אַ טרויער־ליד נאָך די פארגאַנגענע פרייד. איצט האָט זי נאָר אַן אוצר פון טרויער.

אלמאַנזאר קומט אריין, באַגלייט פון צוויי יעוונוכען, און פרעגט איהר, פאר וואָס איז זי אזוי פארטרויערט? ער וויל זי זאָל איהם, דעם אלמעכטיגען, אלץ דערציילען. ער באַפעלט די יעוונוכען דורך א האַנט קלאַפּ, ארויסצוגעהן, און פּרובירט זי ארומ־נעמען. זי שטופּט איהם אָבער אָפּ צוריק.

שקלאַפען ברענגען אריין לאַבונג.

א כאָר פון טענצערקעס זינגען, אז די גאַנצע שעהנ־קייט איז פאר איהר. צו קאָן זי דען ווידערשטעהן געגען דעם? זיי ציהען זיך צוריק טאַנצענדיג.

אלמאַנזאר: ערקלערט זיך אין ליבע צו רעזיא. ער דער־מאָנט איהר ווי גרויס זיין מאַכט איז און אז ער קאָן זי צווינגען.

הואָן גנב'ט זיך אריין און באַפעלט איהם זיך צוריקצוציהען.

רעזיא דערקענט איהם און לויפט צו איהם.

אלמאַנזאר: ציהט זיין שווערד און רופט די וואַכע. ער ווערט אָבער פון הואָן ענטוואָפענט.

די וואַך־לייט כאַפּען אַן הואָן. ער באַפרייט זיך אָבער און לאָזט זיך אריין אין א קאַמף מיט זיי.

שעראַסמין קומט אַן מיט פאַטימאַ און ער בלאָזט אין זיין האָרן און אלע ווערען מיט אַמאָל פארשטיינערט.

א כאָר פון שקלאַפען טאַנצען און זינגען וועגען דעם וואונדערליכען קלאַנג.

רעזיא, פאַטימא, הואָן און שעראַסמין זיינען דערפרייט מיט דעם רוף פון מעכטיגען האָרן, וואָס מאַכט אלעמען טאַנצען.

אָבעראָן, אַנקומענדיג מיט טיטאַניא, שליסט זיך אַן אין זייער פרייד און לויבט די טרייע פּאָר, וואָס האָט צוריק צוזאַמענגע־

בראכט איהם מיט זיין טיטאניא באפרייענדיג איהם פון דער שבועה, און געזעגענט זיך. פארשפרעכענדיג איהם צוריק צו ברענגען אין פראנקרייך צום קעניג.

דריטעס בילד.

דער טראָן-צימער פון קייזער קארל.

הואָן טרעט אויף פאר'ן קייזער, פיהרענדיג רעזיא'ן און זאגט, אז טריי צו זיין שבועה, האט ער מיט הילף פון הימעל, ערא־בערט פון באליף די שעהנע מיידעל דורך אלערליי געפאהרען.

קייזער קארל הייבט זיך אויף און הייסט זיי זיך אויך אויפהייבען און ערקלערט, אז הואן האט דורך זיין נאבעלע טהאט געוואונען זיין הארץ. די פאר ווערט פון אלעמען באגריסט.

דער כאר: זינגט א שבח צום העלד, וואס איז שטארק אין זיין שטאלץ, און באגריסט איהם און זיין כלה.

דער קייזער באצירט הואן מיט א גאלדענעם קרייץ און קושט רעזיא אין שטערן. אלע זיינען זיך משמח.

אאידא

אָפּערא אין פיער אַקטען פון

דזשוזעפּא ווערדי

ערשטער אקט

ערשטעס בילד.

א זאל אין פּאלאַץ פון קעניג פון מעמפיס.

ראמפּיס (דער הויפּט פּריסטער): מעלדעט, אז די עטיאָפּיער באַפאלען ווידער אויף עגיפּטען און אז די הייליגע איזיס האט באַשטימט אלס מלחמה פירער געגען זיי א יונגען העלד.

ראדאמוס: ערוואַרט מיט פרייד, צו ווערען באשטימט אלס דער פיהרער און זיך אומצוקעהרען אין פולען גלאנץ צו זיין זיסע אאידא, די הימלישע אאידא, די שענסטע שאפונג פון הימעל, ער וואלט זי צוריקברענגען צו די ליכטיגע הימלען און איהר בויען א טראָן, וואס זאל שטעהן צווישען די שטערען.

אמענאריס (די טאכטער פון קעניג) קומט אריין און וואונדערט זיך, וואס זיין בליק איז אזוי פייערדיג, ווי שטארק וואלט מען געדארפט מקנה זיין די פרוי, וועמען ער וועט ליבען.

ראדאמוס: זאגט איהר, אז זיין הארץ איז געבענשט, טאמער איז ער באשטימט צו זיין דער פירער פון די עגיפּטישע ארמייען.

אמענאריס: וויל וויסען, צו האט ער ניט אנדערע, זיסערע חלומות, וואס ריידען צו זיין הארצען. פאר זיך זאגט זי, אז וועה

וואַלט געוועז, ווען אן אנדער ליבע זאָל ברענען אין זיין הארצען, און זי וועט עס דערגעהן. זי איז איבעראַשט זעהענדיג וואָס פארע בלי־קען ער ווארפט אויף די ארייגגעקומענע אאידא. זי רופט אאידא'ן צו זיך, ערקלערענדיג, אז זי איז ניט מעהר איהר שקלאפין, נאָר זי ער־קלערט איהר פאר איהר שוועסטער. זי וויל וויסען דעם סוד פון איהרע טרערען.

ראדאמוס זינגט: ציטער, פאראכטעטער שקלאף, פינסטערן פארדאכט זעה איך אין דיין נשמה.

אאידא: זאָגט, אז א'הר הארץ ווערט צוריסען ווענען איהר געליבט לאנד. די טרערען רינען ווענען אן אומגליקליכע ליבע.

דער קעניג מיט זיין גאנצע סוויטע קומען אריין, און ער מעלדעט, אז ער האָט זיי פארזאמעלט צו הערען וויכטיגע נייעס.

א שליח מעלדעט, אז די עטיאפּער זיינען באפאלען דאָס עגיפּטישע לאנד, ברענען און צושטערען. זיי ווערען אנגעפירט פון א שרעקליכען פירער, אמענסארא.

דער קעניג: מעלדעט, אז איזיס האָט באשטימט אלס העכסטען פירער, ראדאמוס. איצט דארף ער געהן אין טעמפעל פון וואולקאן צו באקומען די הייליגע ברכה.

ראמפיס מיט די פריסטער זינגען א שבח צו גאָט.

ראדאמוס: האָפט צו ברענגען א זיג.

אמענארים: דערלאנגט איהם די פאָן, וואָס זאָל איהם פירען צום גלאנץ.

אאידא: פארשטעהט ניט, ווי אזוי קאָן זי וויינען און בעטען פאר איהם, צו ווענען זי איז אזוי צוגעבונדען, כאָטש ער איז איהר שונא. ער דארף עס קומען א זיגער און ראָבערן איהר פאָטער, וואָס קעמפּפט איהר צו באפרייען. זי בעט, אז גאָט זאָל צושטערען די מחנות פון זייערע אונטערדריקער. אבער רופען דעם טויט אויף ראַ־דאמוס'ן קאָן זי ניט. זי ליבט איהם, איהר הארץ איז צובראָכען, זי קאָן ניט אנרופען, ניט דעם הייליגען נאָמען פון איהר פאָטער און ניט פון געליבטען. איהרע טרערען זיינען א פארברעכערין, איהר זיפץ א שאנד. זאָל דער גוטער הימעל רחמנות האָבען אויף איהר.

זי האט קיין האפענונג ניט. די אומגליקליכע ליבע צוברעכט איהר הארץ.

צווייטעס בילד.
אינעווייניג אין טעמפעל פון וואולקאן.

די פריסטערינס: רופען ארויס דעם גייסט פון פטא, דאס ליכט פון דער זון, דאס לעבען פון אוניווערזום רופען זיי צו הילף.

ראדאמוס ווערט אריינגעפירט בארעקט מיט א זילבער־נעם שלייער.

ראמפיס, בער הויפט פריסטער, דערלאנגט איהם דעם היי־ליגען שווערד, מיט וועלכען ער דארף די שונאים פארניכטען. ער רופט צו גאט, ער זאל באשיצען און נעמען נקמה פאר זיין הייליג לאנד.

ראדאמוס: זאגט א תפילה צו גאט, ער זאל באשיצען די הייליגע ערד פון עגיפטען.

צווייטער אקט.

ערשטעס בילד.
אמענאריס צימער אין פאלאץ.

די שקלאפען־מיידלאך זינגען א שבח צום גרויסען עראבערער.

אמענאריס: הייסט זיי אנטשוויגען ווערען און זי פארלאזען זעהענדיג אז אאידא קומט אן. זי דריקט אויס צו יענער איהר מיט־געפיהל מיט דער נידערלאגע פון איהר לאנד, זי וועט אבער פאר־בלייבען איהר פריינדין און לעבען גליקליך.

אאידא: ענטפערט, אז זי קאן ניט זיין גליקליך ווייט פון

איהר לאנד, ווען זי ווייסט ניט דעם שיקזאל פון איהר פאטער און ברידער.

ב י י ד ע זינגען א דועט.

א מ ע נ א ר י ס: טרייסט זי, רופט זי צום טראן ביים זייט פון קעניג, צוזאמען מיט איהר.

א א י ד א: באקלאגט זיך, אז אין לעבען איז איהר גארניט געבליבען. זי וועט אין קבר פארלעשען באלד די ליבע.

צ ו ו י י ט ע ס ב י ל ד.

דער ארייגאנג אין דער שטאדט טעבען.

ד ע ר ק ע נ י ג און זיין סוויטע קומען אן.

א ל ע זינגען א לויב־געזאנג צו איזיס, וואס זי האט געראטעוועט עגיפטען.

ד י ס א ל ד א ט ע ן קערען זיך אום אין גרויס פאראד.

ר א ד א מ ו ס ברענגט פאר'ן קעניג די געפאנגענע, צווישען זיי אמאנסארא.

א א י ד א כאפט זיך אויף, דערקענענדיג אין איהם איהר פאטער.

ד ע ר ק ע נ י ג בעט איהם צוגעהן נעהנטער.

א מ א נ א ס ר א: דערציילט, אז ער איז איהר פאטער, ער האט בראוו געקעמפט פאר זיין קעניג און פאטערלאנד. דער שיקזאל איז אבער געוועזען שלעכט צו זיי און זיי זיינען אלע גרייט צו שטארבען. ער בעט, אז דער קעניג זאל רחמנות האבען אויף זיי. דער שיקזאל איז היינט געוועזען שלעכט צו זיי, מארגען קאן ער איהם טרעפען.

א א י ד א, ד א ס פ א ל ק א ו ן ד י ג ע פ א נ ג ע נ ע בעטען אום רחמנות.

ר א ד א מ ו ס איז נאך מעהר ענטציקט פון אאידא'ס שענקייט.

א מ ע נ א ר י ס קאן ניט פארטראגען זיינע ליבע־בליקען צו אאידא'ן.

ר א ד א מ ו ס: דערמאנט דעם קעניג, אז ער האט געשווארען

ביי זיין קרוין, צו ערפילען וואס ער וועט פארלאנגען, בעט ער דערפאר, אז ער זאל שענקען דעם לעבען צו די עגפטישע געפאנגענע.

ראמפיס, די פריסטער און דאס פאלק זיינען שטארק געגען דעם. ראמפיס איז מתריא דעם יונגען העלד, אז זיי וועלען באלד ווידער זיך כאפען צו וואפען, און ער שלאגט פאר ענדליך א פשרה, אז אלע זאלען באפרייט ווערען, נאר אמאנאסרא מיט אאידא'ן זאלען פארבלייבען דא.

דער קעניג: פארשפרעכט ראדאמוס'ן, אז ער וועט נאך קריגען די האנט פון זיין טאכטער און וועט רעגירען איבער עגיפטען.

אלע זינגען א לויב־געזאנג צו עגיפטען.

אמאנאסרא: זאגט צו די טאכטער, זי זאל זיין גרייט צו דער קומענדער נקמה.

דריטער אקט

###ביים ברעג פון ניל.

ראמפיס באגעגענט אמענארים ארויסגייענדיג פון א שיפעל און רופט זי אין טעמפעל פון איזיס צו בעטען איהר גנאד.

אמענארים: ענטפערט, אז זי געהט בעטען די געטין, דאס ראדאמוס זאל אויף אייביג בלייבען איהרער. זי געהט אפ.

אאידא קומט אן. זיווארט אויף ראדאמסון, אויב ער וועט מיט איהר זיך געזעגענען, וועט זי זיך ארייננווארפען אין טייך. זי געזעגענט זיך מיט איהר היימלאנד צו וועלכער זי וועט זיך מעהר ניט אומקערען.

אמאנאסרא קומט אן, און ערקלערט איהר, אז ער ווייסט פון איהר ליבע צו ראדאמוס'ן. פרעה'ס טאכטער איז איהר קאנקורענטין. אבער זי קאן די קאנקורענטין בייקומען, קאן באפרייען איהר לאנד און ווערען א גליקליכע כלה. זי דארף געדענקען וואס פארע צרות די מערדערישע עגיפטער האבען געטאן צו זיי. ער איז גרייט אויפצונעמען דעם קאמף, ער וויל נאר וויסען וואס זיינע שונאים פלאנעווען.

אאידא: פרעגט מיט שרעק, ווער קאן עס וויסען?

אמאנאסרא: ענטפערט, אז זי קאן פון ראדאמוס'ן זיך דערוויסען. ער הייבט אן פאר איהר צו שילדערען די שרעקענס פון זייער לאנד, רופט ארויס דעם שאטען פון איהר מוטער, וואס פאר־שילט זי, ער שטויסט זי צוריק פון זיך: זי איז א שקלאפין פון די עגיפטער.

אאידא: בעט זיך, ער זאל איהר ניט צוריקשטויסען. זי איז ניט קיין שקלאפין, זי וועט ווייזען, אז זי איז ווערט איהר פא־טערלאנד.

ראדאמוס קומט אן. ער ערקלערט זיך אין ליבע צו אאידא'ן.

אאידא: דערמאנט איהם אן די ליבע פון אמענארים.

ראדאמוס: ענטפערט, אז ער ליבט נאר זי.

אאידא: פרעגט, צו דענקט ער, אז ער וועט זיך קאנען באפרייען פון דער ליבע פון אמענארים, פון קעניגס ווילען, פון דעם ווילען פון פאלק און צארן פון די פריסטער?

ראדאמוס: דערציילט איהר, אז א נייע מלחמה אויף עטיא־פיא גרייט זיך צו, ער וועט זיין דער פירער און אויף די קני וועט ער בעטען דעם קעניג, אז ער זאל באלוינט ווערען מיט איהר ליבע.

אאידא: באווייזט איהם, אז עס איז דא נאר איין מיטעל פאר זיי, און דאס איז צו אנטלויפען מיט איהר און איבערלאזען אט די וויסטעניש. זיי וועלען לעבען אין א ווייטע לאנד רוהיג און פריידליך. זי וויל וויסען דורך וועלכען וועג די עגיפטער וועלען געהן?

ראדאמוס: קאן זיך אין אנהויב ניט באשליסען, נאר ווען אאידא שיקט איהם אפ צו אמענארים, איז ער מסכים און ער זאגט איהר דורך וועלכען וועג די עגיפטישע טרופען גרייטען צו זייער אנ־פאל. ער ווייסט, אז ער האט צוליב איהר, זיין לאנד פאראטען, זיין עהרע פארלארען.

אמאנאסרא קומט ארויס פון באהעלטעניש און טרייסט איהם, אז דאס איז געווען דער ווילען פון שיקזאל.

אמענארים קומט ארויס פון טעמפעל, נאך איהר די פריסטער. זי ווארפט פאר ראדאמוס'ן זיין פאראט.

אמאנאסרא ווארפט זיך אויף איהם מיט א קינזשאל.
ראדאמוס האלט איהם צוריק. ער באשליסט זיך צו פאר־בלייבען דא.

פערטער אקט

ערשטעס בילד.

א זאל אין קעניגליכען פאלאץ.

אמענארים, ווארטענדיג אויף ראדאמוס'ן, צווייפעלט, צו איז ער טאקע געווען א פארעטער. זי ווייסט אבער, אז איהר לעבען איז חרוב דורך איהר ליבע. ווען ער וואלט געקאנט זי ליבען, וואלט זי איהם געראטעוועט. ווען ראדאמוס קומט אריין באוואכט, ערקלערט זי איהם, אז די פריסטער האבען זיך שוין פארזאמעלט צו באשלי־סען זיין שיקזאל, דאך וועט זי בעטען ביים טראן איהם צו פארגע־בען. אויב ער וועט זיך ענטשולדיגען, וועט זיין לעבען געראטעוועט ווערען.

ראדאמוס: ענטפערט, אז ער וועט קיינמאל ניט בעטען קיין ענטשולדיגונג. ער פיהלט זיך אומשולדיג, כאטש זיינע ליפען האבען ארויסגעזאגט דעם סוד, זיינען זיינע געדאנקען געווען ריין און זיין עהרע גאנץ.

אמענארים: סטראשעט איהם, אז אויב אזוי, וועט ער שטארבען.

ראדאמוס: זאגט, אז ער האט מעהר קיינע האפענונגען ניט און ווינשט צו שטארבען.

אמענארים: זאגט, אז ער מוז לעבען צוליב איהר ליבע. זי וואלט פאר איהם מקריב געווען מיט'ן לאנד און טראן.

ראדאמוס: ענטפערט, אז פאר די ליבע האט ער מקריב געווען מיט'ן פאטערלאנד און עהרע.

אמענארים: פארבאט איהם וועגען יענע צו ריידען.

ראדאמוס: פארשטעהט ניט, ווי אזוי וויל זי גאר ער זאל

לעבען, ווען מען האט איהם אזוי אומגליקליך געמאכט. אאידא'ן צו־גענומען פון איהם, פיליכט איהר געטויט.

אמנעריס: דערציילט, אז אאידא לעבט. איהר פאטער איז געטויטעט געווארען אין שלאכט, זי איז אבער אנטלאפען. מעהר קיין נייעס האט מען פון איהר ניט. זי וויל, אז ער זאל שווערען, אז אויב זי וועט איהם ראטעווען, זאל ער אאידא'ן מעהר ניט זעהן, זאל ער זיך פון איהר ענטזאגען און ער וועט בלייבען לעבען.

ראדאמוס: ענטפערט, אז דאס קאן ער ניט. ער איז גרייט צו שטארבען, אז דער טויט וועט זיין די גרעסטע ברכה פאר איהם, אויב ער זאל פאר איהר שטארבען, ער האט מעהר קיין מורא ניט פאר קיין זאך.

אמנעריס פאלט אנידער א פארצווייפעלטע. ווער וועט איהם ראטעווען? זי פארשילט איהר אייגענע אייפערזוכט, וואס האט פאראורזאכט זיין טויט.

די פריסטער (פון אונטערשטען זאל) לייענען פאר דעם צעטעל פון ראדאמוס חטאים, און פאדערען איהם זיך צו פארטיי־דיגען. ער שווייגט, און זיי גיבען ארויס דעם פסק, אז ער זאל א לעבעדיגער באגראבען ווערען אונטער'ן אלטאר פון צובייזטען גאט.

אמנעריס ווארפט זיך אויף די פריסטער, פאר זייער בלוט־דורשט. ער האט קיין שלעכטס ניט געטאן.

די פריסטער ענטפערן, אז ער איז א פארעטער, ער מוז שטארבען.

צווייטעס בילד.

צווייטע סטאזשען פון טעמפעל.

ראדאמוס: א פארצווייפעלטער פאר'ן טויט דערזעהט מיט אמאל אאידא'ן.

אאידא: דערצעהלט איהם, אז איהר הארץ האט נביאות געזאגט, אז דא וועט ער שטארבען, און זי האט זיך אריינגעכאפט דא כדי צו שטארבען אין זיינע ארימס.

ראַדאַמעס: קאָן ניט דערלאָזען דעם געדאַנק, אַז זי, אַזוי יונג און שעהן, זאָל שטאַרבען פאַר איהם.

אאידא: זאָגט איהם אָבער, אַז די הימלען עפענען זיך פאַר זייער אייביגע פרייד, אַז דאָרט הייבט זיך אָן די אומשטערבליכע ליבע.

ראַדאַמעס: פּרובירט דעם שטיין אָפּרוקען פון אָרט.

אאידא: זאָגט איהם אָבער, אַז עס איז אומזיסט. אַלץ איז געענדיגט פאַר זיי אויף דער ערד.

ביידע געזעגענען זיך מיט דער וועלט. דער הימעל עפענט זיך פאַר זייערע וואַנדערנדע נשמות.

אַמנעריס (פון אויבען): בעט ביי איזיס, אַז זיין נשמה זאָל רוהען אין פרידען.

לאַ טראוויאטא

אפּערא אין דריי אַקטען פון

דזשוזעפּא ווערדי

ערשטער אקט

א זאל אין הויז פון וויאַלעטא.

ערשטער כאָר: זינגט, אז עס איז שוין צייט, די געסט פארשפּעטיגען זיך.

צווייטער כאָר: באשטעטיגט, אז די שטונדען זיינען פארפלויגען.

וויאלעטא (א קורטיזאנקע): בעט די פריינד צו האָבען געדולד, די נאכט איז נאָך גרויס. צווישען די וויינבעכערן פליהען די שטונדען.

פלאָרא, איהר פריינדין, און מארקיז ד'אָביניי פרעגען: צו איז זי צופרידען דערמיט?

וויאַלעטא: ענטפערט, אז זי זוכט דורך פארגעניגען אָפּצושטעלען די קראנקהייט.

אלע: זינגען, אַז פארגעניגען פארלענגערט די טעג.

גאסטאן דע לעטאָריע שטעלט פאָר אַלפרעד זשערמאָן, וויאַלעטאס נאָך א פארערער. ער ווערט אויפגענומען מיט פרייד.

וויאַלעטא לאַדעט אַלעמען איין צום טיש.

ד ע ר כ אַ ר ווידערהאַלט, אַז אַ ווײַנבעכער איז אַ רפואה צו אַלע צרות.

ג אַ ס ט אָ ן: דערציילט וויאָלעטאַ'ן, אַז אַלפרעד טראַכט נאָר וועגן איהר. ווען זי איז קראַנק געווען פלעגט ער יעדן טאָג קומען זיך נאָכפרעגען אויף איהר.

ו ו י אָ ל ע ט אַ: וויל וויסען פון איהם אליין, צו עס איז אמת, און זי דאַנקט איהם זעהר.

אַ ל פ ר ע ד זינגט אויף אַלעמענס ביטע, אַ טרינק ליד.

ו ו י אָ ל ע ט אַ: ענטפערט, אַז די גאַנצע וועלט איז נאָר אַ משוגעת, אויב עס איז ניט קיין פרייליך פאַרגעניגען, מען דאַרף געניסען די שטונדע, וואָרום שנעל לויפען די פריידען פון לעבען און שטאַרבען אַפּ ווי זומער בלומען. פאַרזוכט זיי כל זמן איהר קענט. געניסט.

אַ ל ע: זינגען נאָך, אַז מען דאַרף געניסען.

עס הערט זיך מוזיק פון צווייטען צימער און וויאָלעטאַ וויל אויך געהן טאַנצען. עס ווערט איהר אָבער שווינדעלדיג. אַלע דער־שרעקען זיך. זי באַרוהיגט זיי, און הייסט זיי געהן טאַנצען, זי וועט נאָכקומען. זי איז אָבער ערשטוינט צו זעהן, אַז אַלפרעד איז פאַרבליבען.

אַ ל פ ר ע ד: מוסרט איהר, אַז זי רואינירט זיך מיט די שמחות. זי נויטיגט זיך אין גרויס זאָרג, ווען זי וואָלט געווען זיינע, וואָלט ער איהר מיט דער גרעסטער צערטליכקייט אָפּגעהיט.

ו ו י אָ ל ע ט אַ: פרעגט, צו איז גאָר ניטאָ ווער עס זאָרגט זיך וועגען איהר?

אַ ל פ ר ע ד: ענטפערט, אַז נאָר ער איינער ליבט זי.

ו ו י אָ ל ע ט אַ: וויל וויסען ווי לאַנג ער ליבט זי.

אַ ל פ ר ע ד: ענטפערט, אַז עס איז אקוראַט אַ יאָהר. ער דער־ציילט איהר, ווי איין טאָג האָט אַ ליידענשאַפט זיין הארץ פאַר־כאַפּט און פון דאַן אָן איז דאָס לעבען פאַר איהם נאָר די ליבע, אָט די מיסטעריעזע ליידענשאַפט און מאַטערניש.

ו ו י אָ ל ע ט אַ: ראָט איהם צו אַנטלויפען פון איהר, אויב דאָס איז אמת, זי קאָן נאָר פריינדשאַפט איהם פאַרשלאָגען. זי איז

אויפריכטיג מיט איהם און דערפאר ראט זי איהם צו זוכען אן אנדערע, א פריינדליכערע, א ווארימערע. הערענדיג אז גאסטאָן קומט אָן, בעט זי איהם מעהר ניט צו ריידען וועגען ליבע. זי גיט איהם א בלום, ער זאָל עס איהר צוריקברענגען אזוי גיך ווי עס וועט פארוועלקט ווערען.

אלפרעד געהט אוועק א גליקליכער, מאַרגען צוריקצוקומען.

אלע קומען אריין, זינגען א דאנק צו דער בעל־הביתטע און געהען אַפּ.

וויאלעטא בלייבענדיג אליין זינגט, אז עס איז פיליכט געוועזן איהר בענקענדע נשמה, וואָס איז געוועזן איינזאם אין מיטען פון פארגעניגען סצענעס און וואָס האָט געפארבט מיט איהר אייגען בלוט. ער האָט מיט זיין באשיידענער וואכזאמקייט אָנגעצונדען נייע פלאמען און באשטימט איהר הארץ צו ליבען. אין איהר יונגער הארץ שיינט עס ווי שטערן, זעהונגען פון האָפענונגען זיינען געקומען איבער איהר. אָבער דאָס זיינען נאָר פוסטע פאנטאַזיעס. זי, דאָס קינד פון פארגעניגען, פיהלט זיך פאַרלאָזען און איינזאם אין גרוי־סען מדבר פאריז. צו וועט זי אייביג דארפען וואנדערן פון פארגע־ניגען צו פאַרגעניגען? דאָס לעבען איז קורץ, די מינוטען פליהען, זאָלען איהרע געזאנגען פליהען נאָך די פארגעניגענס.

צווייטער אקט.

ערשטעס בילד.
א לאַנד-הויז לעבען פאריז.

אלפרעד קומט אריין א צופרידענער, וואָס וויאלעטא האָט שוין דריי חדשים אָפּגעגעבען אלע פאַרגעניגענס צוליב איהם און איז צופרידען צו פיהרען א שטילען לעבען. זי האָט באַרוהיגט זיינע יו־גענדליכע אימפּולסען מיט איהר פרידליכען שמייכעל. די ערד קוקט איהם אויס ווי גן־עדן.

אנינא קומט אַן און דערציילט, אַז די בעל־הביתטע האָט איהר געשיקט אין פּאריז פּארזעצען איהר צירונג.

אלפרעד באקומט געוויסענסביסען, וואָס ער האָט אין זיין בלינדקייט ניט געזעהן די ווירקליכקייט. זיין עהרע איז פארלעצט און ער שעהמט זיך. ער טאָר עס ווייטער ניט דערלאָזען

וויאלעטא קומט אַן. דערוויסט זיך, אַז אלפרעד איז אוועק אין פּאריז. זי לייענט א בריף פון פלאָרא, וואו יענע לאַדעט איהר איין צו א טאַנץ.

דשאַזעף (דער דינער) מעלדעט, אַז א מאַן וויל זי זעהן.

זשערמאַן קומט אריין און שטעלט זיך פאַר אלס אל־פרעדס פאַטער, וועמעס זוהן איז פון איהר פארפירט געוואָרען ביז זיין רואינע.

וויאַלעטא: פּראָטעסטירט געגען דעם, וויל אוועקגעהן, קעהרט זיך אבער צוריק און ערקלערט איהם, אַז ער האָט א טעות. זי ווייזט איהם א פּאַפּיר, אַז זי האָט איהר גאַנצען פאַרמעגען פאַר־קויפט, און וואָס איז שייך איהר אויפפירונג איז זינט זי ליבט אל־פרעד'ן לעבט זי א לעבען פון תשובה.

זשערמאַן: אנערקענט, אַז זי האָט איידעלע געפיהלען און דערפאַר פאָדערט ער פון איהר א קרבן, צוליב זיין כבוד און צוליב דער צוקונפט פון זיינע צוויי קינדער. אויב אלפרעד זאָל זיך איצט ניט אומקעהרען פון איהר, וועט ער רואינירען דעם נאָמען פון זיין געליבטע שוועסטער.

וויאַלעטא: איז גרייט צו ברענגען דעם קרבן און זיך שיידען מיט אלפרעד'ן.

זשערמאַן: וויל אבער, אַז זי זאָל אויף אייביג זיך ענט־זאגען פון איהם.

וויאַלעטא: פּראָטעסטירט געגען דעם. זי לעבט נאָר מיט דער ליבע צו אלפרעד. עס איז שרעקליך זיך פון איהם צו שיידען.

זשערמאַן: זוכט איהר צו איבערצייגען, אַז זי איז נאָך יונג און שעהן. אבער וואָס וועט זיין שפּעטער, ווען אלפרעד וועט זיך אָפּקילען פון איהר, חתונה האָבען מיט איהר וועט ער דאָך ניט. זאָל זי ניט צושטערען זייער הויז כל זמן עס איז נאָך דאָ צייט.

וויאלעטא: אנערקענט, אז כאָטש דער הימעל איז מוחל די זינדינגע, זיינען אָבער די מענשען ניט מוחל, און זי איז גרייט צו שטאַרבען, אבי צו העלפען זיין קינד.

זשערמאָן: בעט איהר, זי זאָל אַלפרעד'ן מעלדען, אַז זי ליבט איהם ניט, און אויב ער וועט ניט גלויבען, זאָל זי איהם פאַרלאָזען.

וויאלעטא: איז גרייט צו טאָן זיין בקשה. זי וויל נאָר, אַז ווען זי וועט שטאַרבען, זאָל ער דעם זוהן דערציילען דעם אמת, אַז זי האָט געאָפּפערט די ליבע פאַר פליכט.

זשערמאָן: טרייסט איהר, אַז זי וועט נאָך לאנג לעבען און אַז גאָט וועט איהר בענשען פאַר איהר קרבן.

וויאלעטא בלייבענדיג אליין, שרייבט א בריף צו אַלפרעד'ן און פאַרקלעפּט עס.

אַלפרעד קומט אַן און פאַרלאַנגט דעם בריף. ער גלויבט, אַז דער פאָטער וועט קומען און וועט זי שטאַרק ליב קריגען.

וויאלעטא: בעט, אַז זי וויל זיך איצט צוריקציהען. זי געזעגענט זיך פון איהם מיט דער בקשה, ער זאָל זי אזוי שטאַרק ליבען, ווי זי ליבט איהם.

דזשאָזעף מעלדעט אין א ווייլע ארום, אַז וויאלעטא איז אַפּגעפאַרען, און א שליח ברענגט אריין וויאלעטא'ס בריף.

אַלפרעד נעמט לייענען דעם געזעגען־בריף, ווען דער פאָטער קומט אַן.

זשערמאָן קומט אריין און ווענדעט זיך צום זוהן מיט א פראגע: פאַר וואָס איז ער אוועק פון זיין געבורטס־אָרט? ער רופט איהם צוריק. דער פאָטער איז אַלט און פיהלט זיך איינזאם און פאַרלאָזען. ער האָפט נאָר אויף איין זאַך, אַז דער זוהן וועט ווידער געפינען די עהרע.

אַלפרעד: בעט איהם, ער זאָל איהם לאָזען אליין.

זשערמאָן: האָפט, אַז סוף כל סוף וועט ער צוריק־קומען.

אַלפרעד: טראַכט וועגען וויאלעטא, וואָס האָט איהם פאַר־

לאזען, און געהט איהר זוכען אויף פלארא'ס שמחה, אום פון איהר נקמה צו נעמען.

צווייטעס ביל ד.

א זאל אין פלארא'ס פאלאץ.

פלארא: מעלדעט איהרע געסט, אז זי ערוואַרט די נאכט אי וויאלעטא, אי אלפרעד'ן.

דער כאר זינגט און דער באלעט טאנצט.

גאסטאן, פארמאסקירט אלס שפאנישער מאטאדאר, דער־ציילט וועגען דעם מאטאדאר פוקולא, וועמען זיין געליבטע האט געהייסען פינף אקסען דער'הרג'ענען.

אלפרעד קומט אן, און אויף אלע פראגען וועגען וויאלעטא'ן ענטפערט ער, אז ער ווייסט ניט.

וויאלעטא קומט אינטערדעסען אריין א צוטראגענע.

אלפרעד מיט די אנדערע לאזען זיך אריין אין שפיל און ער מאכט באליידיגענדע באמערקונגען וועגען דעם, אז מיט די גע־וואונענע געלט, וועט ער געהן ווידער זיין גליקליך מיט איינער וואס האט איהם פארלאזען.

דער באראן רופט איהם ארויס אויף נאך און נאך א שפיל.

וויאלעטא לאזט צורופען צו זיך אלפרעד'ן און מעלדעט איהם, אז ער מוז פארלאזען באלד דעם פלאץ, ווייל ער איז אין גרויס געפאהר. זי האט מורא פאר דעם באראנ'ס צארן.

אלפרעד: ענטפערט, אז ער וועט זיין צופרידען, אויב זיין האנט וועט יענעם טרעפען אויף טויט.

וויאלעטא: האט אבער מורא, אז עס זאל ניט געשעהן פארקערט. זי וועט עס ניט אריבערלעבען.

אלפרעד וויל אוועקגעהן, אויב זי וועט געבען א שבועה, אז זי וועט געהן מיט איהם וואהנען, ער זאל ניט וואנדערן.

וויאלעטא: ענטפערט, אז זי וועט קיינמאל מיט איהם

ניט געהן. ער מוז זי פארגעסען. זי האט געגעבען א שבועה איהם אויסצומיידען.

אלפרעד: וויל וויסען, ווער עס האט אזא רעכט אויף דעם און רופט אן דאפאל.

וויאלעטא: ענטפערט, אז זי ליבט טאקע יענעם.

אלפרעד עפענט די טיר, רופט אריין די געסט און ווייזט זיי, אז ער באצאלט דערמיט, וויאלעטא'ן זיין חוב, און ער ווארפט איהר דאס בייטעל געלט אנטקעגען.

אלע זיינען שטארק אויפגערעגט.

זשערמאן, דער פאטער, קומט אריין און נעמט מיט דעם זוהן מיט זיך.

וויאלעטא, זיך אויפכאפענדיג, בעט ביי גאט, אז ווען ער וועט זיך דערוויסען דעם אמת, זאל דער הימעל איהם שפארען דאס געוויסענביסען.

דריטער אקט

וויאלעטאס שלאפצימער.

וויאלעטא רופט פון בעט איהר דינערין אנינא.

אנינא מעלדעט, אז דער דאקטאר איז געקומען.

דער דאקטאר: טרייסט זי, אז זי געהט אויפ'ן וועג נעזונט צו ווערען.

וויאלעטא ווייסט, אז דער דאקטאר נארט זי. עס איז היינט יום־טוב, און זי וויל, אז א העלפט פון דאס פארבליבענע געלט זאל אוועקגעגעבען ווערען צו די ארימע. זי לייענט א בריף פון אלטען זשערמאן, אין וועלכען ער מעלדעט, אז דער באראן איז פארוואונדעט געווארען אויפ'ן דועל, אז אלפרעד איז פארייזט, ער ווייסט פון איהר אפפער און וועט קומען בעטען מחילה. זי זינגט אן אבשייד געזאנג צו אלפרעד'ן. זי ווייסט, אז דער פינסטערער קברווארט אויף איהר.

א באקבאנאליען־באַר זינגט פון דרויסן.

• אנינא קומט אריין און זוכט איהר צוצוגרייטען צו אלפרעד'ס באזוך.

אלפרעד קומט אַן און ערקלערט זיך אין ליבע.

ביידע זינגען א דועט וועגן זייערע פאראייניגטע הערצער, וועגן נייע האפענונגען.

וויאלעטא ווערט באפאלען פון א שוואכקייט. זי זעהט איהם צו בארוהיגען. זי הייסט ברענגען א שאל און וויל געהן מיט איהם; זי זעהט זיך אָבער ארום, אז זי איז צו־שוואך צו געהן.

אלפרעד: הייסט רופען דעם דאָקטאָר.

ביידע זינגען א דועט. זי באקלאָגט דעם שלעכטען מזל, צו שטאַרבען אזוי יונג, ווען די האָפענונגען לעבען אויף. ער רופט נאָך איהר ליבע און איבערגעבענהייט, אין וועלכע ער נויטיגט זיך אזוי שטאַרק.

זשערמאַן קומט אריין און זאָגט, אז ער איז געקומען ערפילען זיין פארשפּרעכען און ארומנעמען זיין נאָבעלע טאָכטער. זיין געוויסען פלאָגט איהם, וואָס ער האָט אזוי פיעל צרות זיי אָנגעטאָן.

וויאלעטא וויל, אז אלפרעד זאל צוגעהן צו איהר, און זי גיט איהם איהר בילד און בעט איהם, אויב ער וועט ווען זיך פאַר־ליבען און חתונה האָבען, זאל ער יענער שענקען איהר בילד אלס מתנה. זי וועט אין הימעל פאַר איהם, פאר איהר מתפלל זיין. זי פיהלט ווי א נייער לעבען הויכט אין איהר אריין און גיט איהר נייע קראפט.

זי שטאַרבט.

דער טרובאדור

אפּערא אין פיער אקטען פון

דזשוזעפּא ווערדי

ערשטער אקט

ערשטעס בילד.
א פּאַרצימער אין פּאלאץ פון אלאַפּיערא.

פּערראנדא: רופט די דינער צוזאמען, ווייל דער פירשט קומט אן און ער דערציילט די פאמיליע געשיכטע, ווי אזוי דער אלטער פירשט, דע לונא, האט געהאט צוויי זיהן. איין נאכט איז אן אלטע ציגיינערין־מכשפה ענדעקט געווארען ביי דער וויגעל פון איטנגערן אינגעל. מען האט איהר פארטריבען אבער דער אינגערער אינגעל האט אנגעהויבען צו זיקען אין געזונט. מען האט געהערט, אז די ציגיינערין האט איהם פארכשפט. מען האט איהר אויסגעזוכט און פארברענט. איהר טאכטער מיט א קינד אויפ'ן האנט, צוזעהענדיג דעם טויט אורטייל, האט פארשפראכען צו נעמען נקמה, און זי האט ביינאכט ארויסגע'גנב'עט דעם אינגערן אינגעל. קומענדיג צום פייער, וואס האט נאך געברענט אויף איהר מוטער, האט זי פון אויפרעגונג געמאכט א טעות און אריינגעווארפען אין פייער איהר אייגען קינד אנשטאט דעם יונגען פירשט. דער אלטער פירשט איז פון צרות געשטארבען. די טרייע דינסט איז אויך באלד געשטארבען. אין יענעם אויגענבליק האבען די גלאקען געקלונגען.

צווייטעס בילד.
דער גארטען פון פאלאץ.

לעאנארא קומט אן מיט איהר הויף־פריילין, אינעז, ווארטענדיג אויף איהר געליבטען, אין וועמען זי האט זיך פארליבט אויפ'ן טורניר, וואו ער איז געווען דער זיגער, נאכהער אין א שטילער נאכט האט זי דערהערט פלוצלונג די זיסע קלאנגען פון א לוטנע, מיט ווערטער וויא תפילה און זי האט איהם דערזעהען פון באלקאן ווי ער שטעהט אוןווארט אויף איהר.

אינעז: ווארענט איהר פאר די געפארען פון אזא ליבע און הייסט איהר פארגעסען.

לעאנארא: ענטפערט, אז פארגעסען אזא ליבע קאן מען נים. איהר שיקזאל איז פארבונדען מיט זיינעם.

מאנריקא (דער טרובאדור): זינגט פון ווייטע וועגען די האפענונג, וואס בעט זיך פון הארצען, און וועגען דעם גליקליכען טרובאדור, וואס גלויבט אין ליבע.

לעאנארא: לויפט אנטקעגען, באגעגענט דעם פירשט וואס קומט אן, און ווערט אנגענומען פון איהר פאר איהר געליבטען. זי זעהט זיך אבער ארום איהר טעות, ווען די לבנה קומט באלד ארויס, און זי דערהערט מאנריקאס שטים. זי ערקלערט איהם, אז דאס איז זי צו איהם געגאנגען אנטקעגען, אז נאר צו איהם ציהט זיך איהר נשמה.

דער פירשט: איז מלא שמחה און וויל וויסען יענעמס נאמען.

מאנרקא: רופט אן זיין נאמען.

דער פירשט: ווארפט זיך ארויף אויף איהם מיט פארוואורפען ווי אזוי האט ער געהאט די העזה צו קומען צוריק, ווען ער איז פארמשפט.

מאנריקא: הייסט איהם מיט שפאט, צוזאמענרופען די דינער, זיי זאלען איהם העלפען כאפען זיין קאנקורענט.

דער פירשט: רופט איהם אויף א דועל. ער מוז זעהן זיין בלוט.

לעאנארא: בעט זיך, ער זאל איהר דערשטעכען, ווייל זי איז די שולדיגע.

מאנריקא: שפאט פון דעם פירשט'ס אהנמעכטיגען צארן. ער דענקט, אז זיין שיקזאל איז באשלאסען און דער הימעל פאר־משפט איהם צו שטארבען פון זיין, מאנריקאס, האנט.

צווייטער אקט

ערשטעס ביל ד.
א ציגיינער-לאגער אין די בערג.

מענער־כאר: זינגט וועגען דעם אנקומענדען טאג, וואס באווייזט זיך ווי א יונגע אלמנה. ער רופט אלעמען אויפצושטעהן.

פרויען־כאר זינגט: ווער מאכט דאס ציגיינער לעבען פאר א פארגעניגען? די ציגיינער־פרויען.

אלע: זינגען א באגריסונג צום אנקומענדען טאג.

אצוסענא: דערמאנט זיך אז דער סצענע פון פארברענונג און פאדערט אויף מאנריקא צו נעמען נקמה.

מאנריקא: וויל וויסען די טרויעריגע געשיכטע.

אצוסענא: דערציילט איהם די מוטערס טרויעריגע געשיכ־טע, וועמעס לעצטע ווערטער זיינען געווען: נעם נקמה! און ווי אזוי זי האט, על פי טעות, איהר אייגען קינד פארברענט.

מאנריקא: פרעגט, אויב אזוי, איז ער דאך ניט איהר זוהן?

אצוסענא: ענטפערט, אז ער איז אויף אייביג איהרער. צו איז זי ניט געווען פאר איהם שטענדיג א טרייע, צערטליכע מו־טער? צו איז זי ניט געקומען צו איהם און איהם געראטעוועט און אויסגעהיילט, ווען ער איז א טויט פארוואונדעטער געלעגען?

מאנריקא: איז שטאלץ מיט זיין האלטונג אין קאמף מיט דעם שונא, דע לונא, ווען א שטילע שטים האט ניט דערלאזען יע־נעם דעם טויט־קלאפ דערלאנגען, באטענדיג צו שאנעווען דעם שונא.

א ש ל י ח קומט אן און ברענגט א שליחות, אז ער מוז באלד קומען, ווייל לעאנארא, דענקענדיג, אז ער איז טויט, האט באשלאָסען די נאכט אריינצוטרעטען אין קלויסטער.

מ א נ ר י ק א גרייט זיך צו לויפען עס פארהיטען.

א צ ו ס ע נ א: פרובירט איהם צוריקהאלטען. זי מאכט איהם פארוואורפען, וואס זיין אפפארען באדייט איהר בלוט פארגיסונג.

מ א נ ר י ק א: ערקלערט אבער, אז קיין זאך אין דער וועלט קאן איהם ניט צוריקהאלטען, ערד און הימעל אין איינעם פארבונדען וואלטען געוועזען אונמעגליך עס צו טאן.

צווייטעס בילד.

א קלויסטער.

ד ע ר פ י ר ש ט: ערקלערט, אז לעאנארא מוז איהם געהערן. ער מוז איהר כאפען געפאנגען איידער זי נעמט אן די שבועה אלס מאנאשקע. ער הייסט זיינע אנהענגער זיך באהאלטען.

ד ע ר כ א ר פ ו ן מ א נ א ש ק ע ס: טרייסט די זינדיגע, אז דער שלייער וואס וועט איהר דערוויימערן פון מענשען, וועט איהר ברענגען די ערלייזונג.

ל ע א נ א ר א: זאגט צו איהרע פריינדינ׳ס, אז פאר איהר איז קיין זאך ניט געבליבען נאר גאט אליין, און דורך טעג פון תפילה און תשובה וועט זי אין הימעל געפינען דאס גליק און אין הימעל זיך ווידער טרעפען מיט איהר געליבטען. זי בעט זיי צורקצוהאלטען זייערע טרערען און איהר פיהרען צום אלטאר.

ד ע ר פ י ר ש ט: טרעט פאר און זאגט, אז ניט דער אלטאר, נאר די חופה ערווארט זי. ער וויל ארומנעמען לעאנארא, אבער מאנריקא קומט אן שטעלט זיך צווישען זיי.

ל ע א נ א ר א: גלויבט ניט איהרע אייגענע אויגען, זי מיינט, אז עס איז נאר א חלום. צו איז ער פון הימעל אראפ און זי איז מיט איהם דארט?

דער פירשט: מיינט אויך, אז ער איז פון גיהנום געקו־מען, אבער אויב ער איז לעבעדיג, זאָל ער אנטלויפען.

מאַנריקאַ: ענטפערט, אז אין הימעל איז ער נאָך ניט געווען, כאָטש דער מערדער האָט איהם טויטליך פאַרוואונדעט, האָט אבער א העכערע קראַפט איהם געראַטעוועט.

רואיץ און מאַנריקאָס סאָלדאַטען קומען אָן און נעמען מיט מאַנריקאָן און לעאָנאָרא'ן.

דריטער אקט

ערשטעס בילד.
דע לונאס לאגער.

פערראַנדאַ: דערציילט די סאָלדאַטען, אז דער פירשט האָט באַשלאָסען צו שטורמען דעם שלאָס און אז זיי זיינען זיכער מיט א זיג, כאָטש יענע זיינען בראַוו.

דער פירשט: קאָן זיך ניט באַרוהיגען ביי דעם געדאַנק, וואָס לעאָנאָרא איז אין יענעמס אָרעמס. איידער די זון וועט אויפ־געהן וועט ער מאַכען א סוף דערפון.

פעררראַנדאַ: מעלדעט, אז מען האָט געכאַפּט א ציגיינער־קע, וועלכע זיי פאַרדעכטיגען אלס שפּיאָנקע.

אצוסענאַ, אריינגעבראַכט א געפאַנגענע, בעט דעם פירשט, ער זאָל זי באַפרייען, זיי האָבען אין גאָרניט זי צו באַשולדיגען.

דער פירשט: פרעגט איהר אויס, פון וואַנען זי קומט און וואוהין זי געהט.

אצוסענא: ענטפערט, אז ציגיינער וואַנדערן אַרום אָהן א צוועק. זי קומט פון ביסקאַליא. זי איז געווען אָרים, האָט געהאַט איין זוהן, וועלכער האָט איהר פאַרלאָזען, איצט וואַנדערט זי אַרום איהם זוכענדיג.

דער פירשט: פרעגט איהר אויס, צו געדענקט זי, אז א פירשט'ס א זוהן איז גע'גנב'עט געוואָרען. ער איז יענעמס א ברודער.

אצוסענא: ענטפערט, אז געהערט האט זי, ווייסט אבער ניט וואס פון איהם איז געווארען.

פערדאנדא: דערקענט אז דאס איז זי, וואס האט דאס קינד גע׳גנב׳ט.

אצוסענא: רופט אויס, צו וועט מאנריקא ניט קומען איהר באפרייען.

דער פירשט: איז צופרידען. איצט האט ער מאנריקא אין זיינע הענט. פאר׳משפטענדיג די מוטער וועט ער נקמה נעמען פון זיין שונא, דעם פארפירער.

צווייטעס בילד.

א זאל לעבען קלויסטער.

מאנריקא: זאגט אויס לעאנארא׳ן, אז מארגען פריה ער־ווארטען זיי געשטורמט צו ווערען. ער־דענקט אבער, אז זיי קאנען זיך פארגלייכען מיט׳ן שונא. ער הייסט זיין לייטענאנט אלץ פארברייטען.

לעאנארא: באקלאגט זיך, וואס אזא טרויעריגער גלאנץ באשיינט זייער חתונה.

מאנריקא: זוכט זי צו בארוהיגען. די ליבע גיט איהם צו מעהר מוטה. אבער ווען ער זאל געפינען דעם טויט, וואלטען זיינע געדאנקען זיין געווענדעט צו איהר. דער טויט וועט זיין פאר איהם נאר א פארטריט צום הימעל, וואו ער וועט זי באגעגענען.

רואיץ: מעלדעט, אז מען האט געכאפט די ציגיינערין און מען האלט איהר געפאנגען.

מאנריקא: באפעלט זאפארט צוזאמענצוקלייבען די סאל־דאטען און מאכען א באפאל. ער דערציילט לעאנאר׳ן, אז ער איז איהר זוהן און מוז יעצט איהר ראטעווען, אדער שטארבען צוזאמען מיט דער מוטער.

פערטער אקט

ערשטעס בילד.
א פליגעל אין פאלאץ ביי נאכט.

רואיץ: ווייזט אן לעאנאר'ן, וואו מען האט די געפאנגענע פארשפארט.

לעאנארא: בעט, ער זאל זי לאזען אליין, פיליכט וועט זי איהם קאנען ראטעווען. איהר באזוך אין זיין צעלע וועט איהם טרייסטען, און בארוהיגען.

דער כאר: בעט רחמים פאר די נשמות, וואס פארלאזען די וועלט.

לעאנארא: זינגט וועגען דעם, ווי איהר הארץ איז אויפגעד רעגט, ווי דער פולס קלאפט שטארק און זי קאן ניט אטעמען. זי זעהט מיט שרעק דעם טויט אנקומענדיג אויף איהם.

מאנריקא (פון געפענגניש) געזעגענט זיך מיט'ן לעבען. ער געזעגענט זיך מיט לעאנאר'ן, ווען ער קאן ניט פארגעסען און מיט ווען דער קבר וועט איהם פאראייניגען.

דער פירשט: באפעלט מען זאל דעם זוהן טויטען פארטאג און די מוטער אויפהענגען. ער דענקט, אז צוליב זיין ליבע איז ער אזוי בלוטדורשטיג. ער באדויערט אבער וואס ער קאן אין ערגעץ ניט געפינען לעאנאראן.

לעאנארא: רופט זיך אפ, אז זי שטעהט דא.

דער פירשט פרעגט: צו וועט זי אויך איצט זיך שטעלען געגען איהם?

לעאנארא: בעט רחמים פאר מאנריקא. זי איז גרייט זיך צו לאזען טויטען אויב נאר ער וועט יענעם שאנעווען.

דער פירשט: ענטפערט, אז איהר ליבע צו יענעם פארשטארקט נאך טויזענט מאל מעהר זיין האס צו יענעם.

לעאנארא: שלאגט זיך אליין פאר אלס פרייז. זאל ער ארויסלאזען דעם געפאנגענעם וועט זי זיין זיינע. זי איז גרייט צו געבען א שבועה האפיר.

דער פירשט: באשליסט, אז זיין שונא זאל לעבען.

לעאנארא: פיהלט זיך גליקליך מיט דעם געדאנק, אז זי האט דורך איהר טויט גראטעוועט איהר געליבטענס לעבען.

צווייטעס בילד
א פינסטערע געפענגעניש.

מאנריקא: פרעגט זיך נאך ביי דער מוטער, צו שלאפט זי נים? צו פיהלט זי נים קאלט?

אצוסענא: בארוהיגט איהם. דער טיראן וועט לאנג איהר מעהר נים מוטשען. דער פינגער פון טויט האט שוין זיין דרוק געלאזען. זיי וועלען געפינען נאר א סקעלעט. זי הערט ווי די טורעמשטשיקעס קומען און בעט ער זאל זי ראטעווען.

מאנריקא: זוכט זי צו בארוהיגען.

אצוסענא: זעהט פאר זיך ווידער דעם עשאפאט, וואו מען האט איהר מוטער פארברענט.

מאנריקא: בעט זיך, זי זאל זיך באמיהען אפ די שרעקענס בילדער צו פארטרייבען פון זיך.

אצוסענא: וויל איינשלאפען, ער זאל וואכען איבער איהר און זינגען שטילע, בארוהיגענדע לידער. מאנריקא בלייבט אויף די קני לעבען איהר.

לעאנארא קומט אריין, אנזאגענדיג די שמחה, אז ער וועט נים שטארבען. זי געזעגענט זיך אבער מיט איהם. זי מוז דא פארבלייבען.

מאנריקא: ענטזאגט זיך צו אנטלויפען אהן איהר. איהם איז פארדעכטיגט, פון וואנעט האט זי אזא מאכט באקומען איהם צו באפרייען. זי האט מן הסתם איהר ליבע פארקויפט.

לעאנארא: בעט זיך ער זאל זי נים אפשטויסען. ער זאל מתפלל זיין פאר איהר, ווארים זי שטארבט. זי האט פארגעצויגען דעם טויט איידער צו ווערען אן אנדערנ׳ס א כלה.

דער פירשט קומט אן, און געקרענקט, וואס לעאנארא האט איהם אפגענארט, הייסט ער אפפירען מאנריקא'ן צום טויט.

מאנריקא: געזעגענט זיך מיט דער מוטער.

אצוסענא: הייסט אפהאלטען די באשטראפונג: ער איז דאך זיין ברודער!

דער פירשט ענטפערט: עס איז צו שפעט.

אצוסענא רופט אויס: מוטער, די נקמה פאר דיר איז געקומען!

דאָן קאַרלאָס

אָפּעראַ אין פיער אַקטען.

פון דזשוזעפּאַ ווערדי.

ערשטער אַקט.

אַ וואַלד לעבען פאָנטעבלאָ.

האַלץ־האַקער, יעגער. עליזאַבעט דע־וואַלאַא, די טאָכטער פון פראַנצויזישען קעניג הענרי דעם צווייטען, באַווייזט זיך אויף אַ פערד, באַגלייט פון איהר פּאַזש. טעאַבאַלד. זי וואַרפט די האָלץ־האַקער מטבעות.

דאָן קאַרלאָס, דער זוהן פון פיליפּ דעם צווייטען, און דער קרוינפּרינץ פון שפּאַניען, באַווייזט זיך פון דער צווייטער זייט, באַהאַלטענדיג זיך צווישען די בוימער. ער דערציילט, אַז ער האָט פאַרלאָזען זיין לאַנד און זיין הויף, ניט אָפּשרעקענדיג זיך פאַר פיליפּ'ס צאָרן, זיך דורכמאַכענדיג אומבאַמערקט צווישען דער סוויטע פון קעניגליכען געזאַנדטען, כדי אָנצובליקען זיין פּרעכ־טיגע געליבטע, וואָס וועט אייביג קעניגען אין זיין הויז. זי האָט פאַר איהם געעפענט דעם טרוים פון האָפענונג. געבענשט זאָל זיין די אייביגע ליבע. ער לאָזט זיך אוועק נאָכפאָלגען עליזאַבעט ווען ער דערהערט פון ווייטען דעם קלאַנג פון האָרן. דער

טאָג שטאַרבט אָפּ. דער רוף פון די יעגער הערט זיך ניט מעהר.
ווי וועט ער געפינען דעם וועג דורך אַט דעם פינסטערען וואַלד?

ט ע אָ ב אַ ל ד באַווייזט זיך מיט עליזאַבעט. ער בעט זי זאָל איהם נעהמען פאַר'ן אָרעם, אַזוי ווי די נאַכט איז פינסטער און זי ציטערט פאַר קעלט.

ע ל י ז אַ ב ע ט באַקלאָגט זיך, אַז זי איז אַזוי פאַרמאַטערט.

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס באַווייזט זיך און פאַרבויגט זיך פאַר עליזאַבעט. ער דערציילט איהר, אַז ער איז אַ פרעמדער, אַ שפּאַ־ניער.

ע ל י ז אַ ב ע ט פרעגט: צי איז ער פון דעם געזאַנדטענס סוויטע?

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס ענטפערט, אַז יאָ, ער וויל זיין איהר באַשיצער.

ט ע אָ ב אַ ל ד מעלדעט מיט פרייד, אַז ער זעהט דאָס ליכט פון פאַנטענבלאָ און וועט איהר פיהרען אַהין, צום קעניגליכען פּאַלאַץ.

ע ל י ז אַ ב ע ט הייסט איהם געהן און זיין רוהיג וועגען איהר זיכערקייט. זי איז די פאַר'קנס'טע צו דאָן קאַרלאָס, און זי גלויבט אין שפּאַנישער עהרע. און אַזוי ווייזענדיג אויף דאָן קאַרלאָס זאָגט זי, אַז ער וויים ווי צו באַשיצען דעם קעניגס טאָכ־טער.

ע ל י ז אַ ב ע ט זעצט זיך אויף אַ שטיין. דאָן קאַרלאָס לעבען איהר. זי איז איבעררראַשט צו זעהן איהם דאָ פאַר איהרע פיס. צוליב וואָס?

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס קניט פאַר איהר און זאָגט, אַז שוין אין דער מלחמה זייענדיג אונטער דעם פרייען הימעל, פלעגען זיי רופען די זיך באַווייזענדע פלאַמען פאַרלויפער פון זיג אָדער... ליבע.

ע ל י ז אַ ב ע ט פרעגט, צי קומט ער פון מאַדריד און צי וועט דער פרידען היינט אונטערשריבען ווערען?

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס ענטפערט, אַז אויסער דעם זועלען אויך

אויסגעאַרבייט ווערען די איינצעלהייטען מכח די הייראַט פון זיין קעניג׳ס זוהן דאָן קאַרלאָס..

עליזאַבעט וויל טאַקע ריידען דערפון. זי איז זעהר איינגעשראַקען צו דאַרפען פאַרלאָזען פראַנקרייך און איהר פאַטער. אָבער אַז גאָט וויל וועט זי עס טאָן און זיין צופרידען מיט דעם נייעם לאַנד.

דאָן קאַרלאָס פאַרזיכערט איהר, אַז זי קאָן טרויען די טרייהייט פון דאָן קאַרלאָס. ער דערלאַנגט איהר אַ קעסטעל אַלס שליח פון פרינץ. דאָרט איז פאַראַן זיין אמת בילד.

עליזאַבעט איז שטאַרק צופרידען צו זעהן זיינע געזיכטסציגען און איז איבערראַשט דערקענענדיג אין פאָרטרעט דאָן קאַרלאָס׳ען.

דאָן קאַרלאָס וואַרפט זיך פאַר איהר אויף די קני מיט אַ ליבעס־ערקלערונג.

עליזאַבעט ערקלערט, אַז זי האָט זיך איצט באַפרייט פון דעם שרעק, וואָס האָט איהר געדריקט. פאַרקערט, איצט האָט אַ פרייד פאַרכאַפּט איהר נשמה.

דאָן קאַרלאָס פאַרזיכערט איהר זיין הייסע ליבע. ער וועט נאָר פאַר איהר אַליין לעבען.

עליזאַבעט איז גרייט זיך צו לאָזען פון איהם פיהרען.

עס הערט זיך דער גערויש פון קאַנאָנען און עס עפענען זיך די העל־באַלויכטענע פענסטער פון קעניגליכען פּאַלאַץ און זיי ביידע דאַנקען גאָט. וואָס ער האָט ענדליך פאַראייניגט זייערע הערצער.

טעאַבאַלד קומט מיט פּאַזשען וואָס טראָגען פאַקעלען און בעט עליזאַבעט, אַז זי זאָל איהם ערלויבען שטענדיג צו פאַרבלייבען אין איהר דינסט. ער באַגריסט זי אַלס איהר קעניגליכע הויכקייט און פרוי פון קעניג פיליפּ.

עליזאַבעט פּראָטעסטירט, ווייל זי איז פאַר׳קנס׳ט צום קעניג פיליפ׳ס זוהן, דעם קרוינפּרינץ.

דאָן קאַרלאָס פיהלט, אַז אַ קעלט פאַרכאַפּט איהם. אַז אַ תהום עפענט זיך פאַר איהם.

דער כאָר קומט אַן זינגענדיג אַ שבח צום פרידען און צו די פאַראייניגונג פון צוויי הערצער, צו דעם שדוך צווישען פיליפּ און דער פּרינצעסין.

דאָן קאַרלאָס און עליזאַבעט באַקלאָגען זיך, וואָס דער גאָלדענער חלום פאַרשווינדט, וואָס די שעה פון אומגליק איז געקומען, וואָס זייערע נשמות זיינען פאַר'משפט.

פירשט דע לימאַ, דער שפּאַנישער געזאַנדטער, ווענדעט זיך צו עליזאַבעט מיט דער מעלדונג, אַז איהר פאָטער שענקט איהר האַנט צו זיין קעניג פיליפּ. אָבער פיליפּ וויל איבער־לאָזען צו איהר די וואָהל: וועט זי אַננעמען זיין האַנט?

אַ פרויען כאָר בעט זיך ביי איהר זי זאָל עס טאָן און ברייגנען פרידען.

עליזאַבעט ענטפערט מיט אַ טויטליכער שטים, אַז זי איז מסכים, כאָטש — זאָגט זי אַן אַזייט — אַז זי פיהלט ווי צום שטאַרבען.

בעת דער כאָר זינגט הייל צו דער קעניגין, דריקען עליזאַבעט און דאָן קאַרלאָס אויס זייער פאַרצווייפלונג.

צווייטער אקט.

ערשטעס ביל ד.

אַ קלויסטער.

אַ כאָר פון מאָנאַכען זינגט אַ אל מלא רחמים נאָך קעניג קאַרל.

אַ מאָנאַך זאָגט איהם נאָך, אַז ער האָט געשטרעבט די וועלט צו באַהערשען, פאַרגעסענדיג אַן גאָט, וואָס איז אַליין גרויס. ער בעט רחמים ביי גאָט פאַר דעם זינדיגען.

דאָן קאַרלאָס זאָגט, אַז אַט איז דעם שטילען קלויסטער

וואו דער גרויסער קארל האט געזוכט בארוהיגונג, זוכט ער איצט צו בארוהיגען זיין אויסגעמאטערט הארץ. אבער אפילו דער אומעט פון קלויסטער קאן זיין שמערץ ניט פארטרייבען.

ד ע ר מ א נ א ך ערקלערט, אז די ליידען פון דער וועלט געהען אונז נאך אפילו אין קלויסטער. נאר אין הימעל אליין קאן אז אומרוהיג הארץ געפינען רוה.

ק א ר ל א ס ווערט א דערשראקענער פון דעם מאנאך'ס שטימע. ער האט גאר געמיינט דארט דעם שאטען פון מעכטיגען קייזער צו טרעפען.

ר א ד ר י ג א קומט אריין און ווערט ווארים באגריסט פון דאן קארלאס. ער מעלדעט, אז עס איז געקומען די שטונדע, דאס פלעמישע פאלק רופט איהם. ער מוז זיי העלפען און ווערען זייער רעטער. אבער פאר וואס איז ער אזוי טויט־בלייך? פאר וואס ברענט אזא טרויעריג פייער אין זיינע אויגען? ער מוז וויסען כדי מיט איהם די צרות צו טיילען.

ד א ן ק א ר ל א ס זאגט איהר אויס, אז עס איז די ליבע צו עליזאבעט, וואס ברענט אין איהם. און דערזעהענדיג ווי דער פריינד איז בלייך געווארען, פרעגט ער: צי וויל ער איהם אויך פארלאזען?

ר א ד ר י ג א שווערט איהם טרייהייט און בעט איהם ער זאל געהן אין פלאנדערן איבערנעהמען די ממשלה איבער'ן פאלק.

ד א ן ק א ר ל א ס פארשפרעכט עס.

ב י י ד ע שווערען א טרייהייט־בונד, צוזאמען צו לעבען אדער צוזאמען צו שטארבען

פ י ל י פ באווייזט זיך, פיהרענדיג עליזאבעט, באגלייט פון מאנאכען

ד ע ר כ א ר זינגט דעם זעלבען ליד וואס אין אנהויב.

ד א ן ק א ר ל א ס איז פארצווייפעלט: זי איז אויף אייביג פארלארען.

א מ א נ א ך זינגט, אז פרידען קומט נאר פון הימעל, גאט אליין איז גרויס.

דאן קארלאס און ראדריגא באשטעטיגען זייער לעבענס־בונד.

צווייטעס בילד.
א לאנדשאפט לעבען א קלויסטער.

די דאמען פון דער קעניגין זינגען א שבח צו דער רוה און פרידען.

די פרינצעסין עבאלי זינגט דעם געזאנג פון שלייער, וועגען דער שעהנער אלעמא. וואס איז געשטאנען פאר־שלייערט, צו וועלכער דער קעניג האט זיך אין ליבע ערקלערט.

עליזאבעט באווייזט זיך און זאגט זיי, אז זי האט געהערט א פרעהליכען געזאנג. פאר זיך אבער טענה'ט זי אז די טעג פון פרעהליכקייט זיינען שוין פאר איהר יונג הארץ פארשוואונ־דען.

ראדריגא באווייזט זיך, ווערט פארגעשטעלט אלס מאר־קיז פון פאזא און גיט עליזאבעט איבער א בריף, כלומר'שט פון איהר מוטער, בעטענדיג זי זאל עס תיכף דורכלייענען.

עבאלי שטעהט צו, ראדריגא זאל דערציילען וואס עס הערט זיך אין פראנקרייך.

ראדריגא פארפיהרט מיט איהר א געשפרעך.

עליזאבעט איז שרעק עפענט דערווייל דעם בריף פון דאן קארלאס, אין וועלכען ער בעט איהר זיך צו ראדריגא צו פאר־טרויען אין נאמען פון די עראינערונגען וואס פאראייניגען זיי.

עליזאבעט ווענדעט זיך צו ראדריגא, אז זי איז דאנק־באר און ער קען בעטען וועלכע טובה ער וויל.

ראדריגא ענטפערט, אז ניט פאר זיך, נאר פאר זייערביידענס געליבטען קארלאס בעט ער, וועלכער מוטשעט זיך אזוי. זי מוז איהם נאך איינמאל געבען אלס מתנה איהם צו עמפפאנ־גען און ער וועט געראטעוועט ווערען.

ע ל י ז א ב ע ט ווענדעט זיך צו טעאבאלד, אז זי וויל זעהן איתר זוהן.

ד א ן ק א ר ל א ס באווייזט זיך, געפיהרט פון טעאבאלד. ער ערקלערט, אז ער וויל זיין קעניגין זאל פאר איהם ארויסקריגען איין טובה. די לופט דא איז געפעהרליך פאר איהם. זאל זי פאר איהם ארויסקריגען אן ערלויבניש אפצופאהרען אין פלאנדערן.

ע ל י ז א ב ע ט רופט אויס: מיין זוהן!

ד א ן ק א ר ל א ס בעט איהר, אזוי איהם ניט צו רופען. נאר ווי זי פלעגט איהם רופען. זי זאל אויף איהם רחמנות האבען און איהם שענקען איין טאג פון גליק.

ע ל י ז א ב ע ט ענטפערט, אז אויב פיליפ וועט איהר בקשה פאלגען, וועט ער איידער די זון וועט מארגען אויפגעהן שוין זיין דער וויצע-קעניג פון פלאנדערן.

ד א ן ק א ר ל א ס ווארפט איהר פאר, וואס זי האט אפילו קיין איין ווארט, קיין איין זיפץ ניט פאר דאס, וואס ער ווערט אז ארויסגעשטויסענער. אזוי קאלט איז איהר הארץ, א קאלטער מאר־מאר פון א קבר.

ע ל י ז א ב ע ט זאגט, אז ער האט זי ניט געדארפט באשול־דיגען, נאר בעסער פארשטעהן איהר שווייגען. זי ווערט געפיהרט פון איהר פליכט. זי טרויט זיך אן גאט און איהר אומשולד.

ד א ן ק א ר ל א ס בעט זיך, זי זאל ריידען כאטש נאר איינמאל, ער זאל נאר איינמאל זי זעהן ביי זיין זייט ווי אין יענעם טאג.

ע ל י ז א ב ע ט בעט איהם זיך צו געזעגענען און בארוהיגען.

ד א ן ק א ר ל א ס קאן זיך ניט צוריקהאלטען און ער־קלערט זיך ווידער אין ליבע צו איהר.

ע ל י ז א ב ע ט ענטפערט איהם: זאל ער ענדיגען זיין טאט, זאל ער ערמארדען דעם פאטער און א בלוט-באשמירטער פיהרען זיין מוטער צום אלטאר. זי פאלט אויף די קני.

פ י ל י פ קומט אן און איז פארוואונדערט וואס ער גע־פינט זי אליין. קאן איינער ניט לעבען איהר זיין, אזוי ווי ער

האט באפוילען? ער ענטזאגט די הויף־דאמע און הייסט איהר זיך אומקעהרען צוריק אין פראנקרייך.

עליזאבעט טרייסט זי, אז זי פארבלייבט ביי איהר טיף איינגעבאקען אין הארצען, און איהר הארץ וועט זי באגלייטען.

פיליפ איז באליידיגט, וואס עליזאבעט האלט זיך אזוי שטאלץ אין זיין אנוועזענהייט. די דאמען געהען אפ.

פיליפ באפעלט ראדריגא צו פארבלייבען. ער פרעגט, פאר וואס האט ער ניט געבעטען קיין ערלויבניש פון איהם צוגע־לאזען צו ווערען? ער האט פארלאזען די מלחמה. צי קאן ער פארבלייבען א ליידיג־געהער?

ראדריגא ענטפערט, אז ער איז שטענדיג גרייט, ווען שפאניען וועט נאר דארפען א שווערד, א האנט וואס זאל זיך נוקם זיין פאר איהר כבוד.

פיליפ פרעגט, וואס קאן ער פאר איהם טאן?

ראדריגא ענטפערט, אז פאר זיך דארף ער גאר ניט. נאר אויב איהם איז ערלויבט וועט ער בעטען פאר אנדערע. פלאנ־דערן פון וואנען ער קומט איז אמאל געווען א פרעכטיג לאנד. איצט איז עס ווי א בית־עלמין פול מיט שרעקען. אלץ איז צו־שטערט, רחמנות איז פארטריבען. ער דאנקט גאט, וואס האט איהם ערלויבט צו קאנען דערציילען דעם קעניג וועגען אט דעם שרעקליכען אנגסט.

פיליפ ענטפערט, אז נאר דורך דעם בלוט־באד האט ער געקאנט פרידען קריגען.

ראדריגא זאגט איהם אבער, אז עס איז א שרעקליכער פרידען, אזא פרידען רופט ארויס א שוידערליכען טעראר. יעדער גלח איז א הענקער, יעדער סאלדאט א באנדיט. דאס פאלק שילט איהם, דעם קעניג. זאל ער זיך ארויפהויבען איבער אלע קעניגע און געבען דעם לאנד פרייהייט.

פיליפ ענטפערט, אז ער איז א זאנדערבארער פאנטא־זיאר. זיינע געדאנקען וואלטען זיך אויך געביטען, ווען ער וואלט אזוי גוט געקאנט דאס מענשליכע הארץ ווי פיליפ קען עס. זאל ער קיין מורא ניט האבען און מעהר ניט ריידען. דער קעניג האט

גאר ניט געהערט. אבער זאל ער זיך היטען פאר דער אינקוויזיציע.
ער האט נאך גאר ניט געבעטען פון זיין קעניג? ער, דער קעניג,
וויל איהם האבען לעבען זיך.

ר א ד ר י ג א ענטזאגט זיך.

פ י ל י פ ענטפערט, אז ער איז צו שטאלץ. דער קעניג
האט אזוי פיל צרות אין זיין מלוכה, איז אן אומגליקליכער פאטער
און נאך א מעהר אומגליקליכער מאן. ער האט א פארדאכט אויף
די קעניגין און זיין זוהן.

ר א ד ר י ג א פרובירט בארוהיגען זיין פארדאכט. זיין זוהנס
נשמה איז ריין.

פ י ל י פ ענטפערט, אז קיין זאך אונטער'ן הימעל קאן עס
ניט גוט מאכען. ער פארטרויט איהם אן זיין שיקזאל. זאל ער
זוכען אין דאס הארץ, וואו עס וואקסט א נארישע ליבע. עס איז
צו יעדער צייט איהם ערלויבט צו זעהן די קעניגין. ער איז דער
איינציגער מענש, אין וועמענס איבערגעבענהייט ער טרויט זיך אן.

ר א ד ר י ג א איז אין זיך מלא שמחה, דעם קעניגס הארץ
האט ארויסגעגעבען דאס, וואס קיינער האט ניט געקאנט אפילו
זוכען.

פ י ל י פ פארזיכערט איהם, אז פרידען וועט זיך אומקערען
צו איהם ווען עס איז.

ער איז איהם אבער מתרה: היט זיך פאר דעם גרויס־אינ־
קוויזיטאר!

דריטער אקט.

ע ר ש ט ע ס ב י ל ד.

אין דער קעניגינס גארטען אין מאדריד

ד א ן ק א ר ל א ס לייענט דעם צעטעל פון עבאלי, אז ער
זאל ווארטען אין מיטען נאכט ביים לאוור־בוים, ביים פאנטאן.
עס קומט אן עבאלי פארשלייערט און מיינענדיג אז דאס איז די

קעניגין, ווענדעט ער זיך צו איהר מיט צערטליכע ליבע־ווערטער.

ע ב אָ ל י מיינט, אַז דאָס ווענדעט ער זיך טאַקע צו איהר און איז איבערגליקליך. ווען ער ציהט אַבער אַראָפּ די מאַסקע, דערזעהט ער, אַז עס איז ניט די קעניגין און בלייבט אַ צורודער־טער.

ע ב אַ ל י קאָן ניט פאַרשטעהן, פאַר וואָס ער האָט מיט אַמאָל דעם לשון פאַרלאָרען, פאַר וואָס ער איז אַזוי בלאַס גע־וואָרען: צי צווייפעלט ער, אַז איהר האַרץ קלאַפּט נאָר פאַר איהם? צו ווייס ער ניט פון אונצעהליגע געפאַהרען וואָס רינגלען איהם אַרום? איבער זיין קאָפּ הענגט אַ שטורם־וואָלקען, וואָס קאָן יעדע מינוט אויפדונערען און איהם צו דער ערד אַנידער־וואַרפען.

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס ענטפערט, אַז ער ווייסט עס און וואָלט וועלען צו דער ערד נידערגעשלאָגען ווערען.

ע ב אַ ל י דערציילט, אַז זי האָט געהערט, ווי דער קעניג און דיי־פּאָזאַ האָבען ערענסט גערעדט וועגען איהם, נאָר זי קאָן איהם ראַטעווען.

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס דאַנקט איהר פאַר איהר גוט האַרץ, אַבער איהר ליבע קאָן ער קיינמאָל איהר ניט צוריקגעבען. זיי האָבען ביידע גע'חלומ'ט פאַרשידענע חלומות אין אָט דער ליב־טיגער זומער־נאַכט צווישען די שמעקעדיגע בוימלאַך.

ע ב אַ ל י כאַפּט זיך, אַז ער ליבט די קעניגין.

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס בעט רחמים.

ר אָ ד ר י ג אָ שרייט אויס, אַז ער איז פאַר'שכור'ט. מען קאָן איהם ניט טרויען.

ע ב אַ ל י ענטפערט אַבער, אַז זי האָט אין זיין האַרצען גע־לייענט זיין ליבע. זי ווייסט איצט אַלץ. זי ווייסט, אַז ער איז פריינדליך מיט'ן קעניג. אַבער זי איז אַ מעכטיגער שונא. זיין שיקזאַל איז איצט אין איהרע הענט.

ר אָ ד ר י ג אָ פאָדערט, זי זאָל אַרויסגעבען אַלץ, וואָס עס האָט איהר אַהער געצויגען.

ע ב אַ ל י ענטפערט, אַז זי וויל זיך איצט נוקם זיין ווי אַ

טיגערין. איהר הארץ איז צעבראכען און פאדערט פאר נקמה. זי ווארפט זיך פאר, וואס זי האט אזוי געציטערט פאר די קעניגין. וואס האט געזוכט מיט הימלישער מאכט צוצודעקען איהר הארץ כדי צו זופען פון דעם בעכער פון ליבע.

ר א ד ר י ג א ווארפט זיך אויף איהר מיט א קינזשאל.

ד א ן ק א ר ל א ס זוכט איהם צוריקצוהאלטען און באר־היגען.

ד א ן ר א ד ר י ג א ווארפט דעם קינזשאל אוועק.

ע ב א ל י סטראשעט דעם פאלשען זוהן. ער זאל ציטערען פאר איהר נקמה.

ד א ן ק א ר ל א ס בעט אויף זיך דעם טויט, כדי ער זאל איהם איינשלינגען.

ר א ד ר י ג א בעט זיך ביי איהר, זי זאל אכטען זיין שמערץ און שווייגען, אז ניט זאל איהר די ערד איינשלינגען. זי געהט אפ און ער בעט אויך ביי דאן קארלאס, אז יענער זאל איהם אנטרויען וועלכע פאפירען ער האט ביי זיך.

ד א ן ק א ר ל א ס פארזיכערט איהם אין זיין שטענדיגער ליבע און צוטרויען. אין איהם איז זיין איינציגע האפענונג. זיי פאלען איינע צו די אנדערע אין די ארעמס.

צווייטעס בילד.

א פלאץ לעבען א קירך.

א כ א ר פ ו ן פ א ל ק זינגט א תפלה פאר דעם אלמעכ־טיגען קעניג, וועמעס גלאנץ וועט לעבען איבער אלע דורות.

א כ א ר פ ו ן מ א נ א כ ע ן זינגט קללה־ליד פאר די פאר׳משפט׳ע פון דער הייליגער אינקוויזיציע, וועלכע דארפען חרטה האבען אין זייער לעצטער שעה.

ד י ק ע נ י ג ל י כ ע ס ו י ט ע באווייזט זיך אין פולען פאראד.

פ י ל י פ ווענדעט זיך צום פאלק מיט א שבועה אויסצו־ראטען מיט פייער און שווערד אלע אפיקורסים. ער וויל וויסען.

וואָס פאַר אַ לייטע עס זיינען די, וואָס ליגען אויסגעצויגען פאַר איהם?

דאָן קאַרלאָס ענטפערט, אַז דאָס זיינען פון פלאַנדערן און בראַבאַנט, וועמען זיין זוהן שטעלט פאַר פאַר'ן קעניג.

די דעפּוטאַטען בעטען רחמים פאַר זייער אומגליקליך לאַנד ביים קעניג, וואָס האָט די מאַכט פון הימעל.

פיליפּ ענטפערט, אַז זיי זיינען אומטריי צום הימעל און צו זייער קעניג. ער וויל אַזוינע רעבעלען גאָר ניט אָנקוקען. מען זאָל זיי אַוועקנעהמען פון דאַנען.

אַלע בעטען רחמים ביי איהם.

זעקס מאַנאַכען באַשולדיגען אָבער זיי, אַז זיי זיינען אַפּיקורסים, אומטרייע און פאַרדינען דעם קעניג'ס שטראָף.

דאָן קאַרלאָס ווענדעט זיך מיט אַ בקשה, אַז דאָס פלעמישע לאַנד מוז לעבען. עס איז איהם איבערדריסיג דאָס ליידיג לעבען אין שפּאַניען. ער בעט, אַז דער פאַטער זאָל פאַרבערייטען אַ ווערטפּולען הערשער, איבערגעבענדיג דערוויייל איהם פלאַנדערן און בראַבאַנט.

פיליפּ בייזערט זיך אָן אויף איהם. צי דענקט ער, אַז ער מיט זיינע אייגענע הענט וועט איהם איבערגעבען דעם שטאָל, וואָס וועט דעם קעניג אויף יענער וועלט אַוועקשיקען?

דאָן קאַרלאָס זאָגט, אַז דער הימעל אליין וועט זיין דער שופט צווישען זיי. און זיך ווענדענדיג צו די דעפּוטאַטען ציהט ער אַרויס דעם שווערד און שווערט, אַז ער וועט זיין דער רעטער פון פלעמישען פאָלק.

פיליפּ באַפעלט די אַרומיגע ביים זוהן אַוועקצונעהמען די וואַפען. ער שרייט, פאַר וואָס קיינער ריהרט זיך ניט.

דאָן קאַרלאָס פאָדערט אויף יעדען, וואָס וועט האָבען די חוצפה צו באַגעגענען אַ שווערד מיט זיין שווערד.

פיליפּ נעמט מיט כעס אַוועק דעם שווערד ביי דעם קאָמאַנדיר פון דער וואַכע, ראָדריגאָ, און באַפעלט איהם צוצונעהמען דעם שווערד ביי דאָן קאַרלאָס.

ר א ד ר י ג א בעט, אז דאָן קאַרלאָס זאָל איהם דעם שווערד אוועקגעבען.

ד אָ ן ק אַ ר ל אָ ס גיט איהם דעם שווערד איבער.

פ י ל י פּ באַלוינט ראַדריגאָ מיט דעם טיטעל פון אַ פירשט און הייסט אַנגעהן מיט'ן יום־טוב.

פ אַ ר ש י ד ע נ ע כ אָ ר ע ן זינגען אַ לויב צו דעם קעניג.

ד י ז ע ק ס ד ע פּ ו ט אַ ט ע ן רופען צו גאָט מיט פאַר־צווייפלונג נאָך נקמה.

פערטער אַקט.

ע ר ש ט ע ס ב י ל ד.

אין קעניגס ביבליאָטעק אין מאַדריד

פ י ל י פּ רעדט צו זיך, אַז דאָס ווייב האָט קיינמאָל איהם ניט געליבט, מען קאָן עס זעהן פון דעם טרויער, מיט וועלכען זי קוקט אויף זיינע שניי־ווייסע האָר. ער כאַפּט זיך אויף, וואונדערט זיך, וואו ער געפינט זיך. דער פריהמאָרגען קומט אָן, און זיינע טעג געהען לאַנגזאַם פאַרביי. זיינע אויגען לעכצען נאָך שלאָף, אָבער ער וועט שוין שלאָפען נאָר אין פינסטערען קבר. ער וואָלט געוואָלט צוזאַמען מיט'ן סצעפּטער און קרוין קענען לייענען טיף אין יעדענס הארצען. ווען דער פּרינץ שלאָפט, איז דער פאַר־רעטער וואַך, דער קעניג פאַרלירט דעם סצעפּטער, דאָס ווייב — די עהרע.

ד ע ר ג ר ו י ס א י נ ק ו י ז י ט אָ ר קומט אָן, אַ בלינדער געפיהרט פון צוויי מאָנאַכען. ער פרעגט, צי געפינט ער זיך אין דער אַנוועזענהייט פון קעניג?

פ י ל י פּ ענטפערט, אַז ער האָט איהם אויפגעפאָדערט צו קומען, ווייל ער געפינט זיך אין גרויס צווייפעל. קאַרלאָס איז

פאַר איהם אַ קוואַל פון זאָרג. ער רעבעלירט געגען זיין ווילען, האַסט איהם, האָט דעם שווערד געגען איהם אויפגעהויבען.

דער גרויסאינקוויזיטאָר וויל ער זאָל אָפּען זאָגען, וואָס פאַר אַ שטראָף ער קלייבט אויס פאַר זיין זוהן.

פיליפּ פרעגט: צי וועט מען איהם מוחל זיין די זינד, אויב ער וועט איהם פאַר׳משפּט׳ן צום טויט?

דער גרויסאינקוויזיטאָר ענטפערט, אַז די רוה פון דער מלוכה איז ניט לפי ערך וויכטיגער ווי דאָס לעבען פון אַ רעבעל.

פיליפּ פּרובירט אויסגעפינען, צי קאָן ער אַלס קריסט מקריב זיין אַ זוהן? צי גיט דער גרויסאינקוויזיטאָר די מאַכט פאַר אַזאַ שטרענגען געזעץ?

דער גרויסאינקוויזיטאָר ענטפערט, אַז דער גלויבען וועט אויף אַלץ מוחל זיין, און ער פרעגט: צי האָט פיליפּ איהם מעהר ניט וואָס צו זאָגען?

פיליפּ ענטפערט: ניין.

דער גרויסאינקוויזיטאָר ענטפערט, אויב אַזוי האָט ער איהם וואָס צו זאָגען: עס איז פאַראַן אַ מאַן, וואָס איז דעם קעניגס טרייער דינער און חבר, אָבער ער איז אַ טייוועל, וואָס פיהרט דעם קעניג צו רואינע. אין פאַרגלייך מיט איהם איז דער פאַרראַט פון דאָן קאַרלאָס אַ קינדער־שפּיל. צי דאַרף ער, דער גרויסאינקוויזיטאָר, פאַרמאַכען די אויגען אויף אָט דעם פאַר־רעטער?

פיליפּ ענטפערט, אַז לאַנגע יאָהרען האָט ער אומזיסט געזוכט און ענדליך געפונען אַ פריינד און אַ טרייע האַרץ.

דער גרויסאינקוויזיטאָר פרעגט: צו וואָס דאַרף ער אַזאַ? צו וואָס איז ער באַעהרט מיט דעם נאָמען פון קעניג, אויב ער דאַרף צו זיין גלייכען נאָך ווענען?

פיליפּ הייסט איהם שווייגען.

דער גרויסאינקוויזיטאָר וואַרפט איהם פאַר, וואָס ביי איהם האָט זיך אַריינגעכאַפּט אַ נייער גייסט, און ער וויל צורייסען די בענדער פון דער הייליגער קירך. ער מוז זיך אומקערען

צו פליכט. די קירך איז ניט געניט מוחל צו זיין בעלי־עבירות. ער פאדערט אז ער זאל איהם איבערגעבען סיניאר די פאזא.

פיליפ ענטפערט: קיינמאל ניט!

דער גרויסאינקוויזיטאר שווערט פאר׳ן הי־מעל, אז איידער א נייע זון וועט אויפגעהן וועט ער איהם פיליפ׳ן אליין פארקלאגען פאר׳ן טריבונאל פון דער הייליגער אינקוויזיציע.

פיליפ איז איהם מתרה, ער זאל זיך היטען. צו לאנג האט ער אויסגעהערט זיין חוצפה׳דיגע רייד.

דער גרויסאינקוויזיטאר פרעגט איהם, פאר וואס זאל ער ארויסרופען דעם שאטען פון שמואל׳ן. צוויי קעניגען האט ער שוין אפגעגעבען צו דער מעכטיגער אימפעריע. צי וויל ער איצט צושטערען זיין לעבענס־ארבייט? וואס טוט ער דא? ער וויל זיך צוריקציהען.

פיליפ בעט זיך, עס זאל ווידער זיין שלום צווישען זיי. ער זאל פארגעסען זיינע רייד.

דער גרויסאינקוויזיטאר ענטפערט: אפשר.

פיליפ: צי מוז דער טראן זיך בויגען פאר׳ן אלטאר?

עליזאבעט קומט אריין אוןווארפט זיך צום קעניגס פיס. זי באקלאגט זיך, אז זי ווערט שלעכט באהאנדעלט אין הויף. זי איז ארומגערינגעלט מיט שונאים, איהרע טייערסטע ווערען אוועקגענומען פון איהר. זי פאדערט גערעכטיגקייט.

פיליפ ווייזט איהר און אויף א קעסטעל, וואס זי זוכט געוויס, און באפעלט איהר עס צו עפענען. ער עפענט עס אליין און נעמט ארויס דאן קארלאס׳עס פארטרעט. ער פרעגט: צי האט זי די חוצפה פאר איהם זיך מודה צו זיין?

עליזאבעט ענטפערט, אז ער ווייסט גאנץ גוט, אז זי איז איינמאל געווען פאר׳קנס׳ט פאר זיין זוהן. זי באלאנגט איצט צו נאט און איז ריין ווי א ליליע. איצט צווייפעלט מען אין עלי־זאבעט׳ס עהרע! און ווער? דער קעניג.

פיליפ ענטפערט, אז זי רעדט צו שטאלץ, זי מיינט, אז ער איז שוואך. אבער וואס וועט זיין, אז די שוואכקייט וועט זיך פארוואנדלען אין געוואלט? זי וועט דאן ציטערען פאר איהם.

עליזאַבעט. וויל וויסען, וואָס איז איהר חטא?

פיליפ ענטפערט, אַז זי איז איהם געווען אומטריי, האָט איהם דערנידעריגט. ער שווערט, אַז בלוט וועט זיך גיסען.

עליזאַבעט פאַלט אין חלש'ט, און ווערט איבערגע־לאָזען אַליין מיט עבאָלי.

עבאָלי וואַרפט זיך צו איהרע פיס, בעטענדיג מחילה. דער געוויסען פּלאָגט איהר, דאָס האָט זי דעם קעסטעל צוגענומען. זי האָט עס איהר באַשולדיגט. די ליבע האָט איהר משוגע געמאַכט. זי האָט געליבט דאָן קאַרלאָס.

עליזאַבעט ענטפערט, אַז זי מוז דעם הויף פאַרלאָזען. זי קאָן אויסקלייבען ענטוועדער פאַרשיקונג, אָדער טויט

עבאָלי איז פאַרצווייפעלט, וואָס זי וועט מעהר קיינמאָל ניט זעהן די קעניגין. די פאַרשילט די שעהנקייט. איהר פאַר־ברעכען איז אַזוי נידעריג, אַזוי שענדליך. זי האָט געאָפּפערט מיט דער געליבטער קעניגין פון דעם רעבעלירענדען האַרץ. זי רופט צום הימעל, צו דאָן קאַרלאָס, וועלכער וועט מאָרגען געפיהרט ווערען צום טויט. עס איז אָבער געבליבען נאָך איין טאָג און זי דאַנקט גאָט, זי וועט איהם נאָך ראַטעווען.

צווייטעס ביל ד.

דאָן קאַרלאָס'עס טורמע.

ראָדריגאָ מעלדעט זיך

דאָן קאַרלאָס איז איהר שטאַרק דאַנקבאַר, וואָס ער איז געקומען איהם באַזוכען. ער באַקלאָגט זיך, אַז די ליבע צו עליזאַבעט עסט איהם אויף. זיינע כחות פאַרלאָזען איהם. ער קאָן שוין מעהר גאָר ניט טאָן פאַר די לעבעדיגע. זאָל ראָדריגאָ זעהן צו ראַטעווען די אונטערדריקטע.

ראָדריגאָ איז איבערגליקליך, וואָס ער האָט נאָך איינ־מאָל געקאָנט איהם זעהן און איהם אַרומנעמען. ער מעלדעט איהם,

אז ער האט איהם גערעטעוועט. אבער זיי מוזען זיך איצט גע־זעגענען אויף אויביג; זיי וועלען זיך ערשט ווידער זעהן אין הימעל. ער וויל, אז קארלאס זאל זיך אויפמונטערן, ווייל עס וועט איהם דאן זיין פיעל לייכטער צו שטארבען פאר איהם. ער דערציילט, אז ער האט אויף זיך גענומען די פאראנטווארטליכקייט פאר די פלעמישע אומרוהען און אפגעווענדעט דעם קעניג'ס כעס פון איהם. מען האט ביי איהם געפונען געהיימע פאפירען, וואס ווייזען קלאר זיין שולד.

ד א ן ק א ר ל א ס זאגט, אז ער וועט אויפדעקען פאר דעם קעניג ראדריגא'ס קונץ.

ר א ד ר י ג א בעט איהם צו לעבען צוליב פלאנדערן. ער פיהלט, אז קארלאס איז גערופען צו פארווירקליכען דעם גאלדענעם טרוים דורך זיין רעגירונג. ער אבער איז פאר'משפט צו שטארבען פון זיין אייגענער האנט, ווארום דעם קעניגס נקמה פארשפעטיגט זיך זעלטען ווען. ער דערציילט איהם, אז מארגען וועט זיין מוטער איהם ערווארטען אין קלויסטער סט. זשוסט. זי ווייסט אלץ. ער בעט אז קארלאס זאל איהם געבען די האנט. ער פיהלט, אז ער חלש'ט. זאל קארלאס נאר איהם געדענקען. ער פאלט און שטארבט.

דריטעס בילד.

אין קלויסטער סט. זשוסט.

ע ל י ז א ב ע ט קומט אריין און קניט פאר דעם קבר פון קארל דעם 5טען. זי האפט דא צו געפינען רוה. קארלאס וועט קומען. זאל ער קיינמאל ניט פארגעסען, אז זי האט געשווארען איהם צו היטען, וואס עס זאל ניט געשעהן מיט איהם. פאר איהר אבער זיינען די גליקליכע טעג פאראיבער: זי געזעגענט זיך מיט איהרע יונגע יאהרען. דאס איינציגע וואס איהר הארץ פארלאנגט, איז די רוה פון קבר.

דאָן קאַרלאָס קומט אַן און איז איבערראַשט גאָר איהר צו געפינען.

עליזאַבעט בעט איהם נאָר איין זאַך: ער זאָל פאַרגעסען די פאַרגאַנגענהייט.

דאָן קאַרלאָס ענטפערט, אַז ער וויל זיין שטאַרק איז הארצען, אבער די ליבע קאָן ער ניט פאַרגעסען ביז דער טויט וועט איהם פאַרכאַפּען.

עליזאַבעט בעט איהם צו געדיינקען ראָדריגאָ, ווי ער האָט זיין לעבען געענדיגט.

דאָן קאַרלאָס בעט פאַר ראָדריגאָ'ס נשמה. ער זעהט אבער פאַר זיך אַ קופּע פון קברים, די טייכען שטראָמענדיג מיט בלוט, די פעלדער פאַרלאָזען, די מענשען אויסציהענדיג זייערע פאַרצווייפעלטע הענט צו זייער רעטער. ער וועט צו זיי געהן גליקליך. איהר הארץ שלאָגט לעבען זיינע. אבער טוגענד און עהרע גיבען איהם צו העלדישע קראַפט. ער ציהט צוריק זיין האַנט פון איהרער.

עליזאַבעט זאָגט, אַז כאָטש זי וויינט, באַוואונדערט זי איהם. זיי וועלען זיך ווידער זעהן אין הימעל אין אַ בעסערער וועלט; דאָרט וועלען זיי געפינען דאָס פאַרלאַנגטע גליק. איצט זאָלען זיי זיך געזעגענען אויף אייביג.

פיליפּ קומט אונטער און כאַפּט אונטער די קעניגין. יאָ. געזעגענט זיך, אַ דאָפּעלטער קרבן איז נויטיג. ער מוז אייך טאָן זיין פליכט. ער פרעגט דעם גרויסאינקוויזיטאָר, וואָס ווייטער צו טאָן.

דער גרויסאינקוויזיטאָר ענטפערט, אַז די היילינע קירך וועט אויך איהר פליכט טאָן. ער רופט אַריין די וואַך.

דאָן קאַרלאָס האָפט, אַז גאָט וועט נעמען פאַר איהם נקמה און דער בלוטינגער טריבונאַל וועט צושטערט ווערען.

א מ א נ א ר באווייזט זיך און זאגט, אז נאר דער הימעל קאן ברייננגען בארוהיגונג.

אלע כאפען זיך, אז עס איז קארל דעם 5טענס שטימע.

ק א ר ל ד ע ר פ י נ פ ט ע ר ציהט צו זיך אריין דאן קארלאס, וועלכער האט פארלארען דעם וועג.

ריגאלעטא

אפּערא אין דריי אקטען.

פון דזשוזעפּא ווערדי

ערשטער אקט.

ערשטעס בילד.

א זאל אין פירשטליכען פּאלאץ.

דער פירשט מעלדעט זיין באדינטען, אז ער איז שטארק פאראינטערעסירט אין דער אומבאקאנטער, אין וועלכער ער איז פארליבט. זי וואהנט אין א צווייטען טייל פון שטאדט און ווערט באזוכט יעדע נאכט פון איינעם אן אומבאקאנטען.

באַרזאַ ווייזט איהם אן אויף די פארשידענע שיינהייטען.

דער פירשט איז אבער פארטראכט. דער גרויסער עולם אינטערעסירט איהם ניט. ער פליהט ארום פון איינער צו דער אנדערער. אויב איינע פאראינטערעסירט איהם, ארט איהם דאן וועגען קיין אנדער זאך ניט.

די גרעפין סעפּראנא געזעגנט זיך מיט'ן פירשט.

דער פירשט זאגט איהר אז א פולע קאמפּלימענטען און קושט איהר.

ריגאלעטא, דעם פירשט'ס הויף־נאר, מאכט חוזק פון גראף סערפּאנא, וואס ער איז אזוי אייפערזיכטיג אויף זיין

וויב. פאר דעם פירשט איז טרינקען, שפילען, מאנצען, באנקעטעווען אדער זיך ארומשלאגען דאס זעלבע. איצט פיהרט ער די באלאנערונג אויף די גרעפין. ער געהט אפ.

מארולא ברייננט די נייעס, אז ריגאלעטא פיהרט א ליבע.

דער פירשט קומט אריין מיט ריגאלעטא, דערציילענדיג איהם וואס פאר א מלאך די גרעפין איז, אבער דער גראף טוט אן צרות.

ריגאלעטא גיט איהם אן עצה, ענטוועדער ער זאל דעם גראף אין טורמע פארזעצען, אדער ארויסשיקען, אדער אויב ער קען דאס ניט, זאל ער דעם קאפ ארונטערנעמען.

דער פירשט ווארנט איהם ניט צו געהן אזוי ווייט מיט זיינע וויצען. ער קאן אויף זיך ארויפברייננען אן אומגליק.

ריגאלעטא ענטפערט, אז ער האט קיין מורא ניט. קיינער וועט ניט וואגען אנצוריהרען דעם פירשט'ס ליבלינג.

צעפראנא באשליסט מיט חברה צו נעמען נקמה פון ריגאלעטא.

מאנטעראנע קומט אריין, מאכענדיג פארוואורפען דעם פירשט פאר זיין איפפיהרונג..

ריגאלעטא ענטפערט איהם אנשטאט דעם פירשט, מאכענדיג חוזק וואס ער טומעלט אזוי מיט דער עהרע פון זיין טאכטער.

מאנטעראנע סטראשעט דעם פירשט מיט נקמה פאר די באליידיגונג פון דער פאמיליען עהרע. די קללה פון א פאטער זאל אבער ליגען אויף זיין ארויסהעלפער.

ריגאלעטא ווערט איבערגעשראקען פון דער קללה.

דער כאר באוויינט דעם שיקזאל פון אלטען, וואס האט ארויסגערופען דעם צארן פון זיין הערשער.

צווייטעס בילד.

א גאס ארום ריגאלעטא'ס וואוינונג.

ריגאלעטא קומט אן, נאכזאגענדיג פארזארגט די קללה.

ספּאַראַפוצילע. אַ געדונגענער מערדער. האַלט איהם אָפּ. ליינט פאַר זיין דינסט איהם צו באַפרייען פון דעם קאָנקורענט, וואָס קומט דאַ צו זיין געליבטער.

ריגאַלעטאַ שליסט אָפּ דעם אָפּמאַך מיט איהם. ער געפינט, אַז זיי זיינען ביידע גלייך. ביי איהם איז דער צונג די וואָפע, ביי יענעם דער קינזשאַל. ער קאָן אָבער ניט פאַרגעסען די קללה. ווי מאָדנע די מענשען זיינען, אַט דאַרף ער שפּילען דעם נאַר, אַלעמען פאַלגען, זיי משמח זיין. ער האַסט זיי אָבער, די אַלע הויפלינגען, זיי האָבען איהם פאַרקריפּעלט. איצט אָבער וועט ער ווערען אַן אַנדער מענש. פאַר וואָס פאַרפאָלגט איהם די קללה פון אַלטען מאַן. ער עפענט די טיר און באַגריסט די טאָכטער, גילדאַ, וואָס איז זיין איינציג פרייד.

גילדאַ וויל וויסען, פאַר וואָס ער קרעכצט אַזוי? ער מוז זיינע סודות איהר דערציילען, וועגען איהר משפּחה דערציילען. ווי איז זיין אמת'ער נאָמען?

ריגאַלעטאַ ענטפערט, אַז קיין משפּחה האָט ער ניט, דער נאָמען איז גאַנץ גלייך. ער וויל וויסען, צי געהט זי אויס?

גילדאַ ענטפערט, אַז נאָר אין קירך. זי וויל אָבער, אַז ער זאָל איהר ווייניגסטענס דערציילען וועגען איהר מוטער.

ריגאַלעטאַ בעט זי, זי זאָל ניט ריידען וועגען דער. וועמענס פאַרלוסט די גאַנצע וועלט קאָן מעהר ניט ווידערשטעלען. זאָל זי רחמנות האָבען מיט איהם. זי זאָל מעהר ניט פרעגען. יענע איז געשטאָרבען. און איצט איז זי זיין איינציגע האָפענונג.

גילדאַ פיהלט מיט זיין טרויער, וויל אָבער וויסען זיין נאָמען.

ריגאַלעטאַ ענטפערט, אַז דאָס איז אומזיסט. מאַנכע האָבען פאַר איהם מורא, אַנדערע זיינען איהם פילייכט מקנא, נאָר איינער האָט איהם געשאָלטען.

גילדאַ וויל וויסען, צו האָט ער ניט קיין פאָטערלאַנד, פאַמיליע, פריינד?

ריגאַלעטאַ ענטפערט, אַז זי אַליין איז די איינציגע, די גאַנצע וועלט פאַר איהם.

גילדא וואָלט געוועז גליקליך זי זאָל קענען איהם פאַר־שאַפען פרייד. זי איז שוין צוויי חדשים דאָ און זי האָט נאָך גאָר נים געזעהן די שטאָדט.

ריגאָלעטאָ וויל וויסען, צי געהט זי אויס און איז צו־פרידען צו הערען אַז נים. ער זאָגט איהר אַז, אַז זי זאָל אין ערגעץ נים געהן. ער האָט זעהר שטאַרק מורא, מען זאָל איהר נים כאַפּען און איהר שענדען. ער רופט אַרויס איהר אויפזעהערין דזשיאָוואַנאַ און זאָגט איהר אַז צו האַלטען פאַרשלאָסען דעם טויער. זי זאָל היטען זאָרגפעלטיג די צאַרטע בלום, וועלכע ער טרויט איהר אָן. זי זאָל איהר באַשיצען פון די נעצען פון זינד.

גילדא פרעגט, פאַר וואָס שרעקט ער זיך אַזוי וועגען איהר. פון הימעל פיהרט איהר דער מוטערס גייסט און היט איהר אָפּ פון שלעכטע נעצען.

דער פירשט באַווייזט זיך אין גאָס איבערגעטאָן.

ריגאָלעטאָ געהט אַרויס פון טויער, דורך וועלכען דער פירשט שפּאַרט זיך אַריין. ער זאָגט, אַז מען זאָל קיינעם נים עפענען, אויב מען וועט קלאַפּען, אפילו נים דעם פירשט. ער געזעג־נענט זיך און געהט אָפּ.

גילדא פיהלט געוויסענסביסען וואָס זי נאַרט אָפּ דעם פאָטער.

דזשיאָוואַנאַ זוכט זי צו באַרוהיגען, דער וואָס געהט איהר נאָך זעהט צו זיין אַ וויכטיגע פּערזאָן.

גילדא ענטפערט, אַז זי וויל נים קיין כבוד און נים קיין עשירות. וואָס אָרימער ער וואָלט זיין אַלץ מעהר וועט זי איהם ליבער. איהרע געדאַנקען זיינען שטענדיג פול מיט איהם. און זי וויל איהם זעהן.

דער פירשט קומט פּלוצלונג אַרויס און כאַפּט אונטער: איך ליב דיך.

גילדא איז דערשראָקען זיך געפינענדיג אַליין מיט'ן פירשט. זי הייסט איהם אַוועקגעהן.

דער פירשט ענטפערט, אַז אַוועקגעהן קאָן ער נאָך נים. די ליבע, וואָס ברענט אין זיי ביידען פאַראייניגט זיי. ליבע

איז די זון, דורך וועלכע די ליידענשאפט ווערט באלויכטעט. זאל זי רוהען אויף זיין ברוסט, אום קיינמאל זיך ניט צו צושיידען.

ג י ל ד א וויל וויסען זיין נאמען.

ד ע ר פ י ר ש ט ענטפערט, אז ער איז אן ארימער סטודענט און הייסט וואלטער מאלדע.

ד ז ש י א ו ו א נ א מעלדעט אין שרעק, אז זי הערט טריט אנקומענדיג.

ג י ל ד א הייסט דזשיאוואנא'ן איהם אפפיהרען דורכ'ן באסטיאן.

ב י י ד ע געזעגענען זיך, און דער פירשט געהט אפ.

ג י ל ד א , בלייבענדיג אליין, זינגט, אז דער טייערער וועט בלייבען אין איהר, דורשט, פרייד און גליק פילען אן איהר הארץ, וואס קלאפט פאר איהם ביז'ן טויט. זי געהט אפ.

עס קומען אן די אדעל־לייט און זוכען זי.

ר י ג א ל ע ט א קומט אן טראכטענדיג וועגען דער קללה פון דעם אלטען מאן. ער רעדט זיך פאנאנדער מיט די אדעל־לייט און באשליסט זיי אפצופיהרען אין אן אנדער ארט.

זיי פארבינדען איהם אבער די אויגען און שלעפען ארויס גילדא.

ג י ל ד א שרייט: פאטער, העלף!

ר י ג א ל ע ט א רייסט אראפ די טיכעל, לויפט אריין אין שטוב און זעהענדיג אז גילדא איז ניטא, ווערט ער פארצווייפעלט און שרייט אויס: אט דאס איז די קללה!

צווייטער אקט.

זאל אין פירשטליכען פאלאץ.

ד ע ר פ י ר ש ט איז גאר פארצווייפעלט, וואס מען האט איהר אוועקגע'גנב'עט אין דעם מאמענט ווען די טיר איז געווען ווייט אפען פאר זיין ליידענשאפט. דורך איהר ריינער ליבע האט

ביי איהם אַליין זיך ערוועקט די פרייד פון אמת'ער ליבע. ער וועט מוזען נעהמען נקמה פון דעם, וואָס האָט געסמייעט זי אוועקצונעמען פון איהם. טייערע מיידעל! דיין יעדער טרער פאַרשאַפט מיר שמערץ. אומזיסט האָסטו געשריען: העלף מיר, וואַלטער! ווייט בין איך געווען און ניט געקאָנט דיר העלפען.

די אַדעללייט קומען אָן מיט דער נייעס, אַז זיי האָבען ביי ריגאַלעטא אוועקגענומען זיין געליבטע, אַז זי געפינט זיך אין פאַלאַץ.

דער פירשט פאַרזיכערט זיי, אַז ער וועט שוין וועגען איהר זאָרגען. ער מוז לויפען צו איהר מיט ליבע און ליידענשאַפט. ער קאָן שוין מעהר זיין נאַמען ניט באַהאַלטען. ער וועט איהר זיין ליבע ערקלערען.

אַלע באַגלייטען דעם אַריינקומענדען ריגאַלעטא. זיי ווילען וויסען וואָס פאַר אַ נייעס ער ברענגט.

ריגאַלעטא זאָגט, אַז זיי האָבען איהם היינט מעהר ווי אַלע מאָל דערעסען. פאַר זיך וויל ער וויסען, וואוהין זיי האָבען די טאָכטער אוועקגעטראָגען.

צו זיי זאָגט ער, אַז ער איז צופרידען וואָס קיינער האָט זיך ניט פאַרקיהלט לעצטע נאַכט. ער וויל וויסען, צי שלאָפט נאָך דער פירשט.

אַ פּאַזש קומט מעלדען, אַז די גרעפין וויל ריידען מיט דעם פירשט. ער גלויבט ניט דעם ענטפער, אַז ער איז אוועק אויף יאַגד אָהן זיינע באַגלייטער און אָהן וואָפען.

אַלע ענטפערן איהם: צי פאַרשטעהסט ער ניט, אַז דער פירשט קען ניט געשטערט ווערען איצט?

ריגאַלעטא כאַפּט זיך איצט, אַז די טאָכטער איז אין פאַלאַץ, מיט איהם.

אַלע ענטפערן איהם, ער זאָל זוכען זיין געליבטע אַנדערשוואו.

ריגאַלעטא שרייט אויס: ער מוז האָבען צוריק זיין טאָכטער. זי איז דאָ. זיי האָבען זיך ניט אַזוי שטאַרק צו פרעהען מיט זייער זיעג. ער לויפט צום טיר, ווערט אָבער צוריקגעהאַלטען.

ער באשימפפט זיי אלע. זיי ווייסען ניט, ווי טייער א קינד איז פאר א פאטער. זיי מוזען זי איהם צוריקגעבען, אז ניט וועט ער זיי מיט די היילע הענט באפאלען. קיין זאך קאן ניט צוריקהאלטען א פאטער, ווען די עהרע פון זיין קינד איז אנגעריהרט. מערדער, זיי מוזען איהם לאזען. ער בעט מארולא רחמנות צו האבען און זאגען: צי איז זי דא? זאלען זיי רחמנות האבען און אוועקגעבען צוריק די טאכטער צום אלטען פאטער.

גילדא קומט אריין און ווארפט זיך אין פאטערס ארימס.

רינאלעטא איז אויסער זיך פון שמחה. דאס איז אלזא געווען ניט מעהר ווי א שטיפעריי? ער וויל וויסען, פאר וואס וויינט זי אבער?

גילדא ענטפערט: פון שאנד, ווייל מען האט איהר מיסהאנדעלט. אבער קיינער דארף ניט הערען, וואס זי האט צו זאגען.

רינאלעטא טרייבט אלעמען ארויס און זאגט אן, אז דער פירשט זאל אויך ניט סמייען אריינצוגעהן, ווייל ער איז דא.

גילדא דערצעהלט דעם פאטער די געשיכטע פון איהרע באגעגענישען און פון איהר ליבע און ווי אזוי מען האט איהר מיט געוואלט געבראכט אהער.

רינאלעטא הייסט איהר מעהר ניט ריידען. ער ווייסט אלעס. דאס האט דער הימעל זיך נוקם געווען אן איהם. ער הייסט איהר וויינען אויפ'ן פאטערס ברוסט. ער וועט שנעל אפטאן וואס נויטיג און דאן וועלען זיי אויף אייביג פארלאזען דעם פלאץ.

מאנטעראנע ווערט געפיהרט אין טורמע און באמערקט צום בילד פון פירשט, אז היות ווי אומזיסט איז ער פארשאלטען געווארען און ניט דער הימעל און ניט די ערד קאנען איהם דער־גרייכען, וועט ער נאך לאנג לעבען.

רינאלעטא ענטפערט איהם, אז ער וועט נקמה נעהמען און נאהענט איז די שעה פון באלוינונג. ווי א דונער פון הימעל וועט זיין קלאפ פאלען.

דריטער אקט.

אן איינזאמע הויזביים ברעג.

ריגאלעטא פרעגט די טאכטער, צי ליבט זי נאך יענעם? זי האט געדארפט די משוגעת באזיגען.

גילדא ענטפערט, אז זי ליבט איהם און ער זאל רחמנות האבען מיט איהב.

ריגאלעטא פיהרט איהר צום הויז וואו זי זאל זעהן וואס דארט געהט פאר.

דער פירשט קומט אן און ארדערט א צימער און וויין און זינגט ווי קאפּריזנע די מענער' זיינען. זיי פליהען און ביטען זיך, קיינמאל זיינען זיי ניט פעסט; ווי פעדערען באוועגען זיי זיך, גנב'ענענדיג ליבע און פארגעניגען, פארשליסענדיג ליפען מיט א קוש.

ספּאראפּוציללע פרעגט ביי ריגאלעטא, צי זאל דער מאן בלייבען לעבען אדער שטארבען?

ריגאלעטא הייסט איהם ווארטען א ווייל.

דער פירשט ערקלערט זיך אין ליבע צו מאדאלענע, ספּאראפּוצילעס שוועסטער, און שווערט איהר טרייהייט.

מאדאלענע פרעגט, צי וועט ער זי געדענקען אזוי פיעל ווי די צוואנציג אנדערע. זי הייסט איהם לאזען זי צורו.

דער פירשט הייסט איהר ניט מאכען אזא וועזען פון טוגענד, ווען ליבע ערווארט זיי. ער כאפּט איהר האנט: ס'ארא שעהנע הענט זי האט!

מאדעלענע ענטפערט, אז זי ווייסט, אז זי איז מאוס, אז ער מאכט חוזק פון איהר, ער מוז זיין שכור.

דער פירשט פארשפּרעכט מיט איהר חתונה צו האבען.

מאדעלענע בעט, אז ער זאל איהר געבען א שבועה.

דער פירשט לויבט איהר שעהנקייט.

ר י ג א ל ע ט א פרעגט די טאָכטער: צי האָט זי געהערט געזונג?

ג י ל ד א ענטפערט, אַז ער איז אַ שענדליכער פאַררעטער. אַזוי האָט ער צו איהר אויך גערעדט פון ליבע. און זי, אומגליק־גליקליכע, האָט אַזאַ אויסוואורף געגלויבט.

ר י ג א ל ע ט א הייסט איהר שווייגען. איצט איז נוצלאָז צו קלאָגען. איצט מוז די נקמה קומען ווי אַ דונער. זי זאָל תיכף געהן אַהיים, מיט נעהמען אַזוי פיעל געלד ווי מעגליך, באַשטעלען אַ פערד און אָפּפאָהרען אין וועראָנאַ. דאָרט וועט ער זי מאָרגען טרעפען. ער געהט הינטער דאָס הויז, קומט צוריק מיט ספּאַראַפוצילע, גיט איהם 10 געלד־שטיק, די איבעריגע 10 וועט די זאַך ווען זיין אָפּגעטאָן, פאַרשפּרעכענדיג צו קומען צוריק אין מיטען נאַכט.

ס פּ א ר א פ ו צ י ל ע זאָגט, אַז ער אַליין וועט אין טייך איהם קאָנען אַריינשלעפּען.

ר י ג א ל ע ט א וויל אָבער, אַז דאָס זאָל בלייבען פאַר איהם. טאָמער ווילסטו וויסען אונזערע נעמען, טאַ ווייס — זאָגט ער — אַז זיין נאָמען איז פאַרברעכען און מיינער באַשטראָפונג.

מ א ד ע ל ע נ ע וואָרענט דעם פירשט, אַז דער ברודער קומט.

ד ע ר פ י ר ש ט בעט מען זאָל איהם געבען אַ צימער.

ס פּ א ר א פ ו צ י ל ע פיהרט איהם אַרויף אין אַ צימער.

מ א ד ע ל ע נ ע בעט זיך ביים ברודער צו שאָנעווען אַזאַ שעהנעם יונגען מאַן און גיט אַ פּלאַן בעסער צו דער׳הרג׳ענען דעם וואָס האָט איהם געדונגען.

ס פּ א ר א פ ו צ י ל ע ענטזאָגט זיך אַזוי צו באַהאַנדלען דעם וואָס האָט איהם געדונגען. ער איז אָבער מסכים צו דער־הרג׳ענען דעם ערשטען, וואָס וועט אָנקומען ביז האַלבע נאַכט.

ג י ל ד א הערענדיג דעם אָפּמאַך, באַשליסט זיך צו אָפּפערען פאַר איהר געליבטען און קומענדיג אָנגעטאָן אַלס מאַן קלאַפּט זי אָן אין טיר. זי בעט מחילה ביים פאָטער פאַר איהר טויט. און זי ווערט פון מערדער באַפאַלען.

ר י ג א ל ע ט א קומט אונטער, פול מיט שמחה, וואס די נקמה איז געקומען. ער באצאהלט דאס געלד און נעהמט דעם זאק מיט דעם קערפער אריינצואווארפען עס אין טייך. ער דערהערט אבער דעם פירשט׳ס שטים און וויל וויסען, וואס עס ליגט אין זאק. און דערזעהט דער טאכטער׳ס קערפער. ער קלאפט און רופט.

ג י ל ד א רופט זיך אפ און דערציילט, אז מען האט איהר אריינגעשטעקט א קינזשאל, אז זי שטארבט און בעט מחילה ביי איהם.

ב י י ד ע זינגען א דועט. גילדא: אז אויבען אין הימעל, פון דער זייט פון דער מוטער, וועט זי שיקען איהרע תפלות פאר איהם. ריגאלעטא: דו טארסט ניט שטארבען, לאז מיך ניט אליין, מיין קינד. גילדא זינגט: זיי איהם מוחל, ווען איך וועל שטארבען, פון הימעל וועל איך שיקען מיינע תפלות. ריגאלעטא זינגט: לאז מיך ניט אליין צו שטארבען. אלץ איז פינסטער. א קללה ליגט אויף מיר!

עווגעני אניעגין

לירישע אפערא אין דריי אקטען

פון פיאָטר טשאַיקאָווסקי.

ערשטער אקט.

ערשטעס בילד.

א גארטען אין דעם גוט פון דער אלמנה לארינא.

טאטיאנא (איינע פון די צוויי טעכטער פון דער אלמנה לארינא) איז שטארק נתפעל פון די זיסע טרעלען פון נאכטיגאל, וואס זינגט פון ליבע און טרויער. זי פרעגט די שוועסטער: צי הערט זי דעם טרויער געזאנג פון איינפאכען ליד?

אלגא (די עלטערע שוועסטער) זינגט אויך דאס זעלבע.

לארינא (די מוטער) און פיליפיעוונא (די אלטע ניאנע) בעטען דעם האר פון הימעל זיי צושיקען רוה אין דעם פלאץ פון גליק.

א כאר פון פויערים דערנעהענטערט זיך, זינגענדיג א באגריסונג צו דער פריצ'טע. איינינע טאנצען, די אנדערע זינגען א געזאנג וועגען א קליין אינגעל, וואס געהט איבער'ן בריק און זינגט א פריהמארגען געזאנג, וועגען דער פרעהליכער נינא, וואס איז די צווייטע שעהנהייט און וואס באגריסט דעם קליינעם אינגעל, וואס געהט איבער'ן בריק און זינגט א ליד יעדען פריהמארגען.

טאטיאנא (אויף דער טעראסע, צו דער שוועסטער): זי איז דאנקבאר פאר דעם קלאנג פון אט די שטימען, וואס העלפן איהרע וואנדערענדע געדאנקען זיך ווייט אוועקטראגען פון דאנען.

אלגא וואַרפט איהר פאר, פאר וואס זי האלט אין איין פאנטאזירען. ביי איהר רופט דער געזאנג דווקא ארויס פרעהליכ־קייט.

לארינא דאנקט די פויערים און הייסט זיי ברייגגען א ביסעל משקה.

די פויערים גיהען אוועק מיט דאנק.

אלגא פרעגט די מוטער: צי דענקט זי ניט, אז טאטיאנא ליידעט?

לארינא פרעגט זיך נאך ביי טאטיאנא פאר וואס זי איז אזוי בלייך.

טאטיאנא ענטפערט, אז זי זאל זיך ניט באאומרוהיגען. זי לייענט אפט די געשיכטע וועגען די ביטערע ליידען פון צוויי ליבענדע הערצער און דאס רירט אזוי שטארק.

לארינא דערמאנט זיך, אז זי האט אמאל אויך געזיפצט וועגען די אומגליקליכע העלדען, אבער דאס זיינען נאר חלומות.

אלגא כאפט זיך, אז לענסקי (דער חתן) קומט מיט עמעם איינעם.

פיליפיעווגא מעלדעט באלד, אז עס זיינען געקומען לענסקי מיט איינעם אנעגין. און דאס רופט ארויס א צערודערונג ביי די מיידלאך.

לענסקי שטעלט פאר זיין פריינד אנעגין.

לארינא לאדעט זיי איין צו מאכען זיך באקוועם. זי מוז אריינגעהן אין הויז, און פארלאזענדיג די געסט ווינקט זי אונטער צו טאטיאנא, אז יענע זאל זיין פריינדליכער.

טאטיאנא דערקענט אין אנעגין דעם העלד פון איהר חלום. זי זעהט אין איהם די תאפענונג, דעם הערשער פון איהר הארץ.

אלגא זאגט איהר, אז זי האט שוין באמערקט, דאס אנעגין

איז אַ אומגעוויינליכער מענש און אַז ער וועט מוזען זוערען פאַר־קנס'ט פאַר טאַטיאַנאַ.

ל ע נ ס ק י פרעגט, פאַר וואָס איז טאַטיאַנאַ אַזוי טרויעריג. ער געפינט, אַז אַן אַלפען־בארג אונטערשיידעט זיך ניט מעהר פון אַ קליינעם טייכעל, פראַזע ניט מעהר פון פערזען, פלאַם ניט מעהר פון וואַסער, ווי זיין האַרץ אונטערשיידעט זיך פון זיין פריינדס.

אַ נ ע ג י ן וויל וויסען, ווער פון זיי איז טאַטיאַנאַ? ער וויל וויסען, צו ליבט זיין פריינד ניט די צווייטע. ער אַליין וואָלט אויסגעקליבען די צווייטע. זייערע הערצער זיינען באמת פאַר־שידען.

ל ע נ ס ק י לאָזט זיך אַוועק אין אַ ליבעס־געשפרעך מיט אָלגאַ און זיי געהען צוזאַמען אַוועק.

אַ נ ע ג י ן ווענדעט זיך צו טאַטיאַנאַ, אַז איהם דוכט זיך דאָס זי פיהלט דאָ לאַנגווייליג. פרעהליכע פּלעצער זיינען פאַראַן. זיי זיינען אַבער ווייט.

ט אַ ט י אַ נ אַ ענטפערט, אַז זי חלומ'ט אַרומשפּאַצירענדיג איבער'ן גאָרטען און אַז דאָס חלום'ען איז פון קינדוויַיז אָן איהר בעסטע קוראַציע.

אַ נ ע ג י ן ערקלערט איהר, אַז ער פיהלט אויך דאָס זעלבע. זיי געהען אָפּ אין אַ זייט.

ל ע נ ס ק י קומט אָן מיט אָלגאַ און ערקלערט זיך איהר אין הייסער ליבע. אין איהר ליגט זיין פרייד, זיין נשמה.

אַ ל ג אַ ענטפערט איהם מיט אַ געגענזייטיגער פאַרזיכערונג פון איהר ליבע צו איהם.

צווייטעס בילד.

טאַטיאַנאַ'ס שלאָפצימער.

פ י ל י פּ י ע ו ו נ אַ זוכט איינצורייידען טאַטיאַנאַ, אַז עס איז צייט צו שלאָפען.

ט אַ ט י נ אַ ערקלערט איהר, אַז זי קאָן ניט שלאָפען, אַז אַלץ

האט איהר דערעסען, אז איהר ווילט זיך ווינען. עס איז אבער ניט קיין שמערצען, ווי די אלטע מיינט, נאר איהר הארץ ליידעט. זי בעט די אלטע איהר לאזען אליין. און בלייבענדיג אליין פאר־ביינקט זי זיך נאך אנעגין, וואס האט מיט זיין איין בליק דורכ־געשטאכען איהר הארץ, ווי מיט א שפיציגען פייל. זי שרייבט א ווילע, צורייסט דעם בריף, יאמערנדיג: ניט אזוי, מען דארף פון דאס ניי אנהויבען. זי באקלאגט זיך, אז זי ווייסט ניט וואס צו זאגען. צי וועט קומען א טאג, ווען זי וועט געפינען א הארץ צו ליבען? דאך, אן אנדערען, בשום אופן ניט. וואס איהר שיקזאל זאל ניט זיין, זי איז זיינע. זינט דעם טאג, וואס גאט האט איהר אויף דער וועלט געבארכט, האט זי נאר פאר איהם געלעבט, זי פיהלט אז גאט האט איהם געמאכט פאר איהר אויף לעבען און איי־ביגקייט. דאך, ווער ווייסט, טאמער איז די האפנונג גאר א פאלשע כימערא, ליידיג ווי א חלום. זאל זיין ווי עס איז. איהר שיקזאל איז אין זיין מאכט און אלץ הייגנט אפ פון איהם. זי מוטשעט זיך דא איינע אליין, און אליין וועט זי שטארבען. ער מוז קומען צו איהר און ענטוועדער ווערען א שטראל פון האפענונג, אדער צושטערען איהר חלום. זי ווארט. זי פארקלעפט דעם בריף און שרעקט זיך אליין אפ פאר דאס, וואס זי האט געטאן. שרעק און שאנד האבען איהר הארץ פארכאפט. זי געהט צו צום פענסטער, הויבט אויף דעם פארהאנג, זעהט אז עס איז שוין טאג.

פיליפיעוונא קומט אריין און זעהענדיג טאטיאנא שוין אן אויפגעשטאנענע און אן אויפגערעגטע, דאנקט זי גאט וואס יענע איז ניט קראנק.

טאטיאנא דערלאנגט איהר דעם בריף, זי זאל עס גע־היים אפשיקען דורכ'ן איינגעל.

פיליפיעוונא זוכט זיך אין אנהויב ארויסצודרעהען פון דעם בריעף, ענדליך נעמט זי דאך עס צו.

טאטיאנא ווערט ערשט רעכט א דערשראקענע: צו וואס האט זי עס געטאן? וואס וועט ער טראכטען פון איהר?

אנעגין קומט אריין מיט ווירדע: איהר האט געשריבען צו מיר, קענט איהר עס לייקענען? איך פארשטעה דאס מיסט־

ריעזע געפיהל פון דיין הארץ. עס איז א ריינע און הייליגע ליבע. ער וויל איהר ניט לויבען. נאר זיינע געדאנקען איהר. אנטפלעקען. ביי איהרע פיס וויל ער זיך מתודה זיין. און זאל איהר הארץ דאן באשליסען.

טאטיאנא פאלט אנידער פון אויפרעגונג אויפ'ן באנק.

אנעגין זוכט איהר צו בארוהיגען: אויב חתונה וואלט געווען א קוראציע און זיין נאטור וואלט געקאנט זיך אונטערגעבען אונטער דער ענטציקונג פון ליבע, דאמאלס וואלט זי אליין געווען זיין טרייע באגלייטערין פון שיקזאל. אבער די פרעהליכע זון שמייכעלט צו איהם ניט און ברייננגט איהם ניט קיין גליק. ליבע איז א פוסטע סקאזקע. חתונה וואלט געווען אן אומגליק פאר זיי. די ליבע פון היינט וועט מארגען ניט אנהאלטען. די גליקליכע יאהרען זיינען פאר איהם פארביי און ענדערען די נשמה קאן מען ניט. ער וואלט איהר וועלען ליבען מיט א ברידערליכער ליבע און פיליכט מיט א שטארקער ליבע. זאל אבער איהר הארץ ניט פול ווערען מיט האס. ווארום ליבע יאגט זיך שטענדיג נאך ליבע.

דער כאר הינטער דער ביהנע רופט צום שפיל, צום טאנץ, צום געזאנג.

צווייטער אקט.

ערשטעס בילד.

א פרעהליכער טאנץ אויפ'ן פרייען לופט.

דער כאר זינגט א שבח צום פרעהליכען טאנץ.

אלטע הערן. אלטע דאמען. א קא-פיטאן — אלע זיינען שטארק צופרידען מיט די טענץ און שרע-סען זיך. אז אנעגין וועט זיין א טיראן.

אניעגין הערט זיך איין צו זייערע רייד און איז שטארק אויפגעבראכט אויף זייער מיינונג וועגען איהם. ער וועט זיך אבער

נוקם זיין פאר אזא באהאנדלונג. ער וועט געהן שפילען אין ליבע מיט אלגא. און ער ווענדעט זיך צו איהר מיט אן איינלאדונג צום טאנץ.

אלגא קוויינקעלט זיך אין אנהויב, איז אבער באלד מסכים.

לענסקי איז אויסער זיך, זעהענדיג אז אלגא טאנצט גאר מיט אנעגין, אנשטאט וואס זי האט איהם פארשפראכען.

דער כאר מאכט חוזק פון איהם.

לענסקי געהט צו צו אלגא, ווי נאר זי האט אפגעטאנצט און הויבט אן איהר מאכען פארוואורפען.

אלגא מאכט זיך ניט פארשטעהענדיג פאר וואס ער האט זיך צוגעטשעפעט.

לענסקי בעט זיך ביי איהר, זי זאל מיט איהם כאטש איצט טאנצען.

אנעגין רוקט זיך אונטער, דערמאנענדיג איהר, אז זי האט איהם פארשפראכען.

אלגא וויל אויסקורירען לענסקי פון זיין אייפערזוכט און לאזט זיך אוועק טאנצען מיט איהם.

טריקע דער פראנצויזישער לעהרער קומט אן און לייענט פאר א געדיכט, געווידמעט צו טאטיאנא.

דער קאפיטאן לאזט זיך אוועק טאנצען מיט טא־טיאנא.

אנעגין קומט צו נאכ'ן טאנץ און רייצט זיך מיט לענסקי, פאר וואס ער טאנצט ניט און שטעהט ווי א סטאטוע? מיט וואס איז זיין הארץ אזוי צוטראגען?

לענסקי ענטפערט, אז ער האט ביז איצט גאר ניט גע־וואוסט, אז אנעגין איז אזא עקספערט צו גנב'ענען מיידעלשע הערצער. ער איז געווען זיכער, אז ער שדכנ'ט זיך צו טאטיאנא, און איצט איז עס גאר ניט אמת. א טרייער פריינד, ער וויל אלגא אויך! צי וויל ער ברעכען איהר הארץ און זיך משמח זיין מיט איהר צער?

אנעגין פרעגט איהם, צי האט ער דעם קאפ פארלארען?

לענסקי ענטפערט, אז פאר אזא באליידיגונג איז ער מיט איהם אויס פריינד. די אלטע ליבע איז פארגעסען און זיין הארץ איז איצט פול מיט האס.

אנעגין פרובירט איהם צוריקהאלטען, ווייל אלע הערען.

לענסקי ענטפערט אבער, אז פאר אנעגינס אויפפיהרונג קאן נאר דער שווערד באשליסען. און צו דער אלטער לארינא זאגט ער, אז דא האט ער צוערשט דערקענט דעם הייליגען סוד פון ליבע. איצט איז דאס לעבען פוסט. פריינדשאפט האט זיך ארויסגעוויזען אזוי פאלש ווי די ליבע.

אנעגין שלאגט זיך על חטא פאר וואס ער האט מאטיא־נאס און לענסקים געפיהלען אנגערוהרט.

טאטיאנא עסט זיך מיט אייפערזוכט. זי פיהלט זיך א פארלאזענע.

אלגא, לארינא און דער כאר — אלע זיינען שטארק צורודערט.

אלגא זוכט פון זיך אראפצוואוארפען די שולד.

לארינא מאכט זיי פארוואורפען פאר זייער געוואלט־זאמע האנדלונגען.

אנעגין ערקלערט, אז ער האט לענסקי'ן געליבט מיט'ן גאנצען הארצען און ער נעמט אויף זיך די שולד פאר וואס ער האט זיין הארץ פארוואונדעט.

לענסקי זאגט, אז ער מוז איהם באשטראפען. ער רופט אן אנעגינ'ען פארפיהרער.

אנעגיןווארפט זיך אויף לענסקי, הייסט איהם האלטען דאס מויל, אדער ער וועט איהם אויפ'ן ארט דער'הרג'ענ'ען.

מען זוכט איהם צוריקצוהאלטען. טאטיאנא וויינט. אלגא זוכט צו בארוהיגען לענסקי'ן, וועלכער ציהט זיך צוריק געזעגע־נענדיג זיך אויף אייביג.

צווייטעס בילד.

אַ מיל אויפ'ן ברעג טייך.

זאַרעצקי דער סעקונדאַנט וואונדערט זיך, וואָס אָנעגין איז נאָך ניטאָ. און געהט איהם אַנטקעגען.

לענסקי באַדויערט די זיסע טעג, וואָס זיינען ווייט פון איהם, וואָס וועט איהם די נייע זון ברייננגען? עס איז בעהאַלטען דער סוד. אָבער צו איז גאָר ווערט אין איהר אַריינצוקוקען? אָט ברייננגט מען איהם דעם שווערד, וועט דער שיקזאַל באַשליסען. אָבער צי פרייד, צי טרויער, די פאַטאַלע שעה איז באַשטימט. און טאָמער וועט ער אין קבר פאַרגעסען צרות און פּיין? פאַרגעסען וועט אויך זיין די עראַינערונג אַן דיכטער. אָבער זי. אָלגאַ. צי וועט זי ניט קומען צו זיין קבר טרויערען, טראַכטענדיג ווי פיעל ער האָט זי געליבט! ווי האָט ער איהר פאַרגעטערט, נאָר פאַר איהר אַליין זיך געקניט. זאָל זי איצט רוהען זיין זיסע ליבע. אָבער ווייט זיינען פון איהם די שעהנע טעג, אויף אייביג מיט זיי מוז ער זיך געזעגענען.

אָנעגין קומט אָן און שטעלט זיך צו זייער דינסט. ער רופט לענסקי'ן: צי איז ער פאַרטיג?

לענסקי ענטפערט, אַז ער איז גרייט. אָנעגין האָט זיין גלויבען צעשטערט און זיין הארץ איז פול מיט האַס.

אָנעגין בעט איהם פאַרגעסען אויף אַ מינוט דעם האַס.

לענסקי זאָגט: קיינמאָל ניט.

ביידע שיסען אויס. לענסקי פאַלט אַנידער טויט.

דריטער אַקט.

ערשטעס בילד.

אַ זאַל אין אַ פּעטראָגראַדער וואָהנונג. אַ באַל.

אָנעגין באַקלאָגט זיך, וואָס איהם איז אויך דאָ אומעטיג. די אַרומיגע פרעהליכקייט קאָן איהם ניט מאַכען פאַרגעסען

דעם וועהטאג פון זיין הארצען. אומזיסט איז ער אייסגעפאהרען די וועלט, פרובירענדיג פארגעסען די אומגליקליכע טעג. ער איז צוריקגעקומען אהיים און אויך דא געפינט ער די זעלבע פארמאַ־טערטקייט פון זיין הארצען. ער דערזעהט מיט אמאל טאטיאנא און איז איבערראשט: ווי קומט זי אהער? ער פרעגט זיך נאך ביים בעל־הבית פון הויז גרעמין: צי קען ער זי?

ג ר ע מ י ן ענטפערט, אז דאס איז זיין ווייב, אז שוין צוויי יאהר ווי זיי זיינען פארהייראט. כאטש ער איז אן אלטער סאלדאט ברענט אין איהם די ליבע צו טאטיאנא. ער איז געווען איינזאם, ווען זי האט זיך באוויזען פאר איהם ווי א ליכטיגע זעהונג און צוריק אריינגעבראכט גליק אין זיין אלט הארץ. ער שטעלט דאן אניעגינ'ן פאר טאטיאנא'ן פאר, אז אניעגין איז זיינער א קרוב, אן אלטער פריינד און אז זי זאל איהם מאכען זיך פיהלען גוט אין זייער הויז.

ט א ט י א נ א פרעגט זיך נאך, וואו אנעגין איז געווען און טרעט אפ מיט איהר מאן געארעמט.

א נ ע ג י ן מאכט זיך פארוואורפען, פאר וואס ער איז אזוי שטרענג געווען דאמאלס צו איהר. צי קאן עס זיין, אז דאס איז די זעלבע, אז זי זאל זיין אזוי רוהיג. א נייע ליידענשאפט ער־וועקט זיך ביי איהם אין הארצען: צי איז עס ליבע אדער האס? עס איז קיין ספק ניט, עס איז א שטארקע ליבע. א נייע האפע־נונג לעבט אויף אין איהם. אן אנגענעמער חלום שמייכעלט איהם צו. ער איז באצויבערט פון איהר פרעכטיגען בליק.

צווייטעס בילד.

גאסט-צימער אין גרעמינ'ס הויז.

ט א ט י א נ א קומט אריין מיט א בריף אין האנט: ווידער האט אנעגין זיך באוויזען פאר איהר, זיין בליק האט אין איהר הארץ ווידער ערוועקט דעם אלטען שמערץ, זי פיהלט זיך ווידער פאר איהם ווי א יונג מיידעל. זי וויינט זיך פאנאנדער.

אַ נ ע ג י ן קומט אַריין און פאַלט פאַר איהר אויף די קני.

ט אַ ט י אַ נ אַ בעט זיך איהם אויפהויבען. זאָל ער שוויי־
גען און זי וועט אַלע איהרע געדאַנקען פאַר איהם דערציילען. צי
געדיינקט ער יענעם טאָג אין גאַרטען, ווען דערשלאָגען פון שמערץ
זי האט זיך צוגעהערט צו זיינע ווערטער?

אַ נ ע ג י ן בעט זיך זי זאָל רחמנות האבען. ער האט זיך
גענאַרט און איז באַשטראַפט.

ט אַ ט י אַ נ אַ דערציילט ווייטער: זי איז דאַן געווען
אַ יונג, אומשולדיג מיידעל. ער האט איהר האַרץ צעבראָכען. נאַר
שאַרפע ווערטער איהר געגעבען. זי ציטערט נאָך איצט, ווען
זי דערמאַנט זיך אין זיין חוזק מאַכען. זי מאַכט איהם ניט קיין
פאַרוואורפען, ווארום ער איז דאַמאָלס געווען עהרליך. וואס קומט
ער אָבער איצט איהר מאַטערען? צי רופט זיין עהרע ביי איהם
ניט ארויס קיין געדאַנקען וועגען איהר צושטאַנד? צי וועט זי
ניט ווערען צו שאַנד ביי יעדען? צי וועט ניט וואס שטאַרקער
איהר שמערץ, אַלץ גרעסער זיין באַריהמעריי זיין?

אַ נ ע ג י ן האַקט איהר איבער די רייד: צי קאַן אַזאַ
גרויסע ליבע זיין נאָר פאַלשקייט? זי ווייסט ניט, ווי זיין ליבע
ברענט אין זיין האַרצען, אַז ניט וואָלט זי רחמנות געהאַט אויף
זיינע זינד, אויף זיינע שמערצען. ביי איהרע פיס וויל ער מתפלל
זיין.

ט אַ ט י אַ נ אַ צעוויינט זיך.

ב י י ד ע דערפרעהען זיך אויף אַ מינוט.

ט אַ ט י אַ נ אַ מעלדעט אָבער באַלד, אַז דער שיקזאַל איז
באַשלאָסען. זי איז פאַרהייראַט און ער מוז איהר פאַרלאַזען.

אַ נ ע ג י ן וויל גאָר ניט דערלאַזען דעם געדאַנק איהר צו
פאַרלאַזען. ער קאַן זי ניט פאַרגעסען. זיין הייסעסטער וואונש
איז שטאַרבענדיג צו זאָגען, אַז ער ליבט זי.

ט אַ ט י אַ נ אַ בעט זיך ביי איהם ער זאָל וועגען זיין אייגע־
נער ווירדע טראַכטען, אויף איהר רחמנות האָבען, ער מוז זי פאַר־
לאַזען. ניטאָ וואס צו באַהאַלטען! זי ליבט איהם נאָך אַלץ.

אנעגין איז אויסער זיך. זי ליבט איהם נאך אלץ, פונקט ווי ער האט זי געזעהן אין זיינע חלומות!

טאטיאנא ענטפערט, אז דאס וואס איז אוועק וועט צוריק ניט קומען. זי האט א שבועה געגעבען אן אנדערן און וועט בליי־בען איהם טריי.

אנעגין בעט זיך, אז זי איז נאר פאר איהם געשאפען געווארען אויף אייביג, זי מוז זיינע זיין.

טאטיאנא ווערט זיך אבער. זי האט געשווארען און מוז בלייבען טריי. איהר שיקזאל וועט מוזען בלייבען אזוי, ווי שטארק דאס הארץ זאל ניט צעבראכען ווערען.

אנעגין פרובירט זיך בארופען אויף איהר אייגענע ער־קלערונג, אז זי ליבט איהם.

טאטיאנא זאגט אבער, אז זי מוז איהם פערלאזען, און אויף אייביג איהם א זיי־געזונט זאגען.

אנעגין בלייבענדיג אליין: וואס פאר א שרעק! מיין הארץ איז צובראכען!

זאזא

א לירישע קאמעדיע אין 4 אקטען.

פון רודזשיערא לעאנקאוואלא.

ערשטער אקט.

א ביהנע. פון דער לינקער זייט זאזא׳ם טואלעט צימער.

פלאריאנא זינגט: איך ווייס, אז איך בין א קאפריז, איך לעב פאר׳ן פארגעניגען פון דער מינוט, פאר ליבע און געלעכטער.

מישלין דער זשורנאליסט, צוזאמען מיט נאך א פאר זיצען ביי א טיש. קלאונען באווייזען זיך. זיי באגריסען און ליבען פלאריאנא און פארפיהרען א געשפרעך וועגען זאזא. וועלכע באווייזט זיך און נעמט אנטייל אין געשפרעך און פרעגט זיך נאך אויף מישלינ׳ס פריינד דעפרענס. זי געהט אוועק צו זיך אין טואלעט־צימער און נעמט זיך אנטאן ארויסצוטרעטען פאר׳ן פובליקום. אנדערע זינגער קומען אונטער, צוזאמען מיט׳ן אייגענטימער פון־קאנצערט זאל, מאלארדא און מאנאלאגיסט לארינאן. אנדערע קומען אונטער און אונטערהאלטען זיך.

אין זאזא׳ס צימער קומט אן איהר שותף קאסקאר און דערציילט איהר וועגען א גוטען קאנטראקט פון אן אגענט אין מארסייל.

זאזא ענטזאגט זיך דערפון און צורעדט זיך וועגען איהר טרויעריגער, ארימער פארגאנגענהייט, מיט איהר שכור׳ער, בעט־

לענדריגער מוטער. זי טרייבט איהם ארויס, אזוי ווי זי דארף זיך אנטאָן, און פרעגט זיך נאך ביי דער מיידעל נ א ט א ל י א: צו האבען עס ניט בוסי און דעפרען זאיהר געשיקט די בלומען? יענע ענטפערט אז נייז, נאר קורטאא האט עס געשיקט. ווארום זיי אלע ווערען משוגע פאר איהר.

עס קומען אן אנאיד, זאזא'ס מוטער, און דער לאקיי אונוסטא, וועלכער ברייגנט אויף א טאץ משקה. זיי ריידען זיך פאנאנדער וועגען זאזא'ס טריאומף. דער לאקיי געהט אפ ברייגנען נאך משקה און א נ א י ד צוריידט זיך מיט דער טאכטער. זי וויל באַאיינפלוסען זאזא געגען איהר שותף קאסקאר. דער לאקיי ברייגנט נאך משקה. די טאכטער הייסט דער מאמען טרינקען אבי זיין שטיל. די מוטער זוכט ארויסצוקריגען פון דער טאכטער געלט. זיי דינגען זיך. עס קומט אן בוסי. ז א ז א איז ענטוישט, וואס ער איז געקומען אליין. זי דערוויסט זיך, אז זיין פריינד איז דא, נאר אונטערהאלט זיך מיט פלאריאנא. זי וועט זיך מיט בוסי, אז אויב זי זאל נאר וועלען, וועט זיין פריינד ליגען ביי איהרע פיס, און אויב זי פארלירט, וועט זי זיין זיינע, בוסי'ס.

עס קומען אן פארשידענע הערען, צווישען זיי אויך דופרען. זיי טרינקען אלע פאר דעם ערפאלג פון זאזא, וואס זי רופט ארויס די אייפערזוכט און פארוואורפען פון פלאריאנא.

ז א ז א רייצט זיך מיט איהר. עס קומט צו א געשלעג צווישען זיי, אין וועלכען אלע מענער זיינען אויף זאזא'ס זייט. אלע פרויען אויף פלאריאנא'ס, ביז עס הערט זיך א סיגנאל און קאסקאר טרעט ארויס האלטענדיג זאזא פאר'ן האנט. זיי ווערען באגריסט שטורמיש. אלע געהען אוועק אויסער בוסי און דופרען, וועלכע צוריידען זיך וועגען זאזא.

ד ו פ ר ע ן איז זיך מודה, אז ער איז היגנעריסען פון זאזא, אז ער שפיעלט זיך מיט פייער. זי קאן זיין זיס און אויך ברענגעניג, און קאן מאכען א מענשען פארגעסען אן שיקזאל.

ב ו ס י דערצעהלט איהם וועגען זיין וועט מיט זאזא, וועלכע האט זיך אונטערגענומען איהם צו באזיגען.

דופרען גלויבט ניט, אז זי זאל זיין פארליבט און האט מורא, אז דער סוף וועט זיין ווי זי וויל.

אונטער א שטורם פון אפלאדיסמענטען קומען אלע צוריק. זאזא און קאסקאר קעהרען זיך אום צוריק אויף דער ביהנע און מען הערט זייער דיאלאג, ווי ער בעט זיך ביי איהר איין קליין קוש; זי ענטפערט, אז עס איז ניט רעכט ביי נאכט, אז עס איז געפעהרליך. זיי קעהרען זיך אום צוריק באגלייט פון נייע אפלאדיסמענטען. דער אנטרעפעניאר שלאגט פאר, מען זאל באלד נעמען איינשטודירען בוסי'ס נייע שטיק. יענער ענטפערט, אז זיין פריינד דופרען וועט איהם פארבייטען, איהר העלפענדיג. אלע צוגעהען זיך, נאר זאזא בלייבט אליין מיט דופרען.

זאזא צורעדט זיך מיט איהם וועגען איהר קאנקורענטין פלאריאנא, צי איז זי ניט זיין אידעאל.

דופרען ענטפערט, אז ער האט ניט קיין אידעאל, נאר ער ליבט וואריעטעט.

זאזא הייסט איהם ניט חתונה האבען. וועגען זיך אליין זאגט זי, אז עס איז פאראן נאר איין מאן, וואס איז פאר איהר די גאנצע וועלט. זי ענטזאגט זיך אבער זיין נאמען אנצורופען. זי וויל זיך איבערטאן און בעט איהם איהר באהילפיג צו זיין דערביי. זי זוכט איהם מתקרב צו זיין צו זיך.

אונטערדעסען קומט אריין די גאנצע חברה און געפינט איהר אין נעגלידזשע. זיי טרייבען איהר אונטער אנצוגעהן מיט'ן שטור־דירען די ראלע. זי בלייבט ווידער אליין מיט דופרען, וועלכער צינדט זיך אן מיט ליידענשאפט צו איהר. זיי קושען זיך, אומ־ארמען זיך און זי לאזט דערוויל דורך איהר אויפטריט. עס קומט צוליב דעם צו א דורכרייך מיט איהר שותף קאסקאר, אבער זי איז גליקליך מיט דער נאהענטקייט פון דופרען, וועלכער קושט איהרע הענט און טרעלענדיג פארלאזט זי די ביהנע.

צווייטער אקט.

א צימער אין זאזא'ס וואהנונג.

זאזא און דופרען זיצען נאהענט איינע צו די אנדערע, און דופרען מעלדעט איהר, אז ער מוז אפפאהרען פאר א חדשים 4.

זאזא וויל ער זאל איהר מיטנעמען.

דופרען ערקלערט איהר אבער, אז איהר פארלאנג איז קינדיש. ער פאהרט אין אמעריקא. ער איז ניט רייך. און דערוייל פאהרט ער נאך פאריז נאר אויף צוויי טעג.

זאזא באשטורמט איהם מיט איהר ליבע און צערטליכקייט. זי ווארפט זיך אין זיינע ארעמס און רופט דאן די דינסט, אז זי זאל אריינברייגנען דופרען'ס הוט און שטאק, און זיי געזעגענען זיך אפ.

זאזא קוקט איהם נאך אויפ'ן גאס ווי ער דערווייטערט זיך פון איהר הויז און פארשווינדעט. דאן כאפט זי זיך אנטאן איהרע שפאציר־שיך, הענטשקעס. אנאידע, די מוטער, קומט אונטערדעסען אן, אבער די טאכטער פארלאזט איהר. פון א געשפרעך מיט דער דינסט דערוויסט זי זיך, אז דופרען פאהרט אוועק און איז שטארק צופרידען דערמיט.

קאסקאר קומט אריין און אנאידע פארפיהרט מיט איהם א געשפרעך. זי ווארפט איהם פאר, וואס ער האט צוגענומען די טאכטער פון איהר. אבער דאך האט די טאכטער ניט געמאכט מיט איהם קיין ליבעס, ניט פארפיהרט קיין ליבעס, ניט אבער ווי יענער אנדערער.

זאזא קומט דערוייל אן און איז פארוואונדערט זיי צו זעהן אזוי פריינדליך צוזאמען.

קאסקאר דערצעהלט, אז ער האט פאר זיי ביידען א פרעכטיגען פארשלאג.

זאזא וויל אבער ניט הערען דערפון.

קאסקאר וואַרפט איהר פאָר, אז זי ווערט געפיהרט פון יענעם, אז זי פאַרלאָזט די קונסט און אז ער האָט א רעכט אלס דער מאַן, וואס האָט איהר געראַטעוועט פון נויט און ערנידערונג איהר צו ווארגען, אז פון יענעם קאן זי נאָר צרות ערוואַרטען. ער איז ניט רייך. און ווען ער זאָל אפילו חתונה האבען מיט איהר, וועט זי זיין נאָר א הויז־פרוי. אבער איהר גאָלדענע שטים איז ניט פאַר איינזאַמקייט: זי מוז ווידער ווערען די זעלבע.

זאַזאַ ענטפערט, אז דאָס לעבען איז זיס נאָר, ווען מען איז פאַראייניגט אויף אייביג מיט דעם געליבטען.

קאסקאר דערמאַנט איהר, אז זי האָט איהם אמאָל אויך געליבט.

זאַזאַ לייקענט עס אָפּ. זי איז דאַן יונג געוועזן, איז גע־פיהרט געוואָרען פון איהם, זיך איבערגעגעבען צו איהם ווי צו פיעלע אנדערע, אבער ניט מעהר.

קאסקאר זאָגט איהר, אז זי חלומ'ט נאָר, וואָרום אַן אנדער פרוי האָט מעהר רעכט אויף איהם. ער האָט אין פּאַריז אַן אנדער ליבע.

זאַזאַ ציטערענדיג פון אויפרעגונג פרעגט: פון וואַנען ווייס ער עס?

קאסקאר דערציילט, אז אין פּאַריז האָט ער אַליין געזעהן איהם אין א טעאַטער מיט א פאָרנעהמער פרוי, מיט וועלכער ער איז נאָכ'ן טעאַטער אוועקגעפאָהרען צוזאַמען.

זאַזאַ מאַכט איהם פאָרווירפע, פאַר וואָס ער האָט פון איהר עס ביז איצט באַהאַלטען.

אנאַאידע קומט אריין און איז שטאַרק צופרידען מיט דער נייעס.

זאַזאַ אבער וויינט ביטער, איהר האַרץ איז צובראָכען. אבער זי ענטזאָגט זיך פון געדאַנק איהם צו פאַרלאָזען און זי באַ־שליסט גלייך אויף אַז אָרט איהם נאָכצופאָהרען קיין פּאַריז, און בעט נאַטאַליא, זי זאָל מיטפאָהרען מיט איהר. ער מוז אויסקלייבען צווישען איהר און יענער אנדערער.

דריטער אקט.

א זעהר רייכער גאסט-צימער אין דופרען׳ס פאריזער וואהנונג.

ד ו פ ר ע ן זיצט ביים שרייב־טיש און ברייננט אין ארדנונג פאפירען. מארגען פאהרט ער צוריק אין סט. עטיען אויף אייביג זיך צו געזעגענען מיט זאזא. אבער ווי וועט ער עס קאנען טאן איידעל? ווי וועט ער עס קאנען אריבערטראגען?

מ א ד א ם ד ו פ ר ע ן קומט אריין מיט׳ן קעלנער און זאגט איהם, אז אויב מאדאם דונאיע וועט קומען זאל ער זי בעטען ווארטען, ווייל זי געהט דעם מאן באגלייטען צו דער סטאנציע.

מ א ר ק א דער קעלנער בלייבענדיג אליין לאזט זיך וואויל געהן מיט דעם בעל הבית׳ס ציגארען, ציהט זיך אויס אויף דער זאפא, פארפיהרט א געשפרעך מיט דער וועשערין, פארטיפט זיך אין א צייטונג.

ז א ז א מיט נ א ט א ל יא קומען אריין און אויף די פראגע: צי איז זי מאדאם דונאיע ענטפערט זי יא.

מ א ר ק א דערציילט איהר, אז די מאדאם איז אוועק צום באנהויף צו באגלייטען דעם בעל־הבית, וואס פאהרט ווידער אפ. און געבעטען איהר ווארטען.

נ א ט א ל י א, א דערשראקענע, זוכט איינצורייסען זאזא זי זאל פארלאזען דאס הויז.

ז א ז א מאכט חוזק פון איהר, קוקט זיך ארום, איז ענטציקט פון דער וואהנונג, וואס שמעקט מיט ליבע און צערטליכקייט. זי וויל וויסען, ווער איז יענע פרוי און דערזעהט דערווייל אויפ׳ן טיש א בריף אדרעסירט איינפאך צו מאדאם דופרען. הייסט עס, אז ער איז פארהייראט? זי פרובירט זיך טרייסטען, אז דאס איז א מנהג אזא אנצונעמען דעם נאמען פון געליבטען. זי לייענט דעם בריעף גופא, וועלכער איז אפען, און דארט שטעהט: „איך וועל באגעגענען אייער מאן". הייסט עס, אז ער און דאך פארט

פארחיירּאט! ער האסט אבער געווים דאס ווייב. זי גלויבט איהם. ער וועט מיט איהר אוועק.

ט א ט א, דופרענ'ס קליין מיידעל, קומט אריין, און זאגט, אז זי איז געקומען שפיעלען פיאנא. זי פרעגט זיך נאך, צי זיי ווארטען אויף איהר מוטער?

ז א ז א פרעגט זיך נאך אויף איהר נאמען.

ט א ט א ענטפערט, אז איהר נאמען איז אנטאניעטא דופרען. אבער מען רופט איהר טאטא. זי דערציילט, אז זי איז זעהר ענליך צום פאטער, אז זי ליבט איהם, נאר גאנצע זעקס חדשים האט זי איהם ניט געזעהן. איצט איז ער אבער דא, האט זיי אויסגענומען אין צירק און באלד וועלען זיי אלע דריי אוועקפאהרען אין אמע־ריקא. זי פרעגט זיך נאך: צי האט זאזא ניט א קליין טאטא? איהר פא און מא האבען אזוי ליב זייער קליינע טאטא! צי ליבען איהרע עלטערן זי אויך?

ז א ז א דערציילט, אז זי האט איהר מוטער זעהר ווייניג געזעהן, ווייל זי פלעגט גאנץ פריה אוועק און אז ניט אלע מענ־שען זיינען גוט, אנדערע ליידען זעהר פיעל. עס זיינען פאראן קינדער, וועמען עס פעהלט מעהר ווי גרויסע. עס פעהלט זיי פא־טערס. און ארומנעהמענדיג טאטא, מיט טרעהרען אין די אויגען: דו דארפסט אבער קיין מורא ניט האבען, קיינער וועט ביי דיר דעם פא ניט צונעמען. זי האט געבעטען טאטא אויפצושפּילען עפּעס אויף דער פיאנא.

ט א ט א נעמט שפּילען „אווע מאריא" פון טשערוביני און זאזא ווארפט זיך א וויינענדיגע אריין אין זאפא: עס איז דער סוף. ער איז פארהייראט, האט א קליינעם מלאך, א טאכטער. עס זיינען פאראן אין דער וועלט גליקליכע ווייבער און געבענשטע מוטערס. וואס ווייסען זיי פון אונז, קינדער פון נויט און קאמף? מיר זיינען די פארשטויסענע, די גאנצע וועלט ענטזאגט אונז אין ליבע.

ט א ט א ענדיגענדיג זעהט, אז זאזא וויינט און בעט איהר, אז זי זאל איהר א קוש טאן. אונטערדעסען הערט זיך א גערויש פון קארידאר און דאס קינד זאגט, אז דאס קומט די מוטער.

מאדאם דופרען קומט אריין אַ פאַרוואונדערטע.

זאזא ערקלערט, אז זיי האבען געמאַכט א טעות און אריין אין א פרעמד הויז, אבער אז דאס קליין קינד, דאס מלאכ'ל, האט זיי אונטערהאלטען. זי בעט אום ענטשולדיגונג, און זיי פארלאזען דאס הויז.

פערטער אקט.

זאזא'ס וואָהנונג ווי אין צווייטען אקט.

אנאאידע און מאלארדא ריידען וועגען זאזא וואס איז אפגעפאהרען. מאלארדא ציטערט טאמער קומט זי ניט, וועט זיין געשעפט געהן צו גרונד.

זאזא קומט אריין א צעטומעלטע און באמערקט ניט דעם דירעקטאר. נאך איהר קומען אריין קאסקאר און נאטאליע. מען באוואַרפט איהר מיט פראגען.

זאזא ענטזאגט זיך צו געבען ערקלערונגען ניט דער מוטער און ניט דעם דירעקטאר: זי בעט איהם און די מוטער זי צו לאזען אליין. קאסקאר'ן ערקלערט זי אבער, אז זי האט קיין אנדער טרייען פריינד ניט ווי נאר איהם און זי בעט ביי איהם א עצה וואס צו טאן.

קאסקאר ערקלערט איהר, אז זי פארזוכט איצט די ביטער־קייט פון ליבע. אבער דער בעכער איז נאך ניט אויסגעטריקענט. עס ליגט פאר איהר א חוב, איהר חלום ביז יעצט איז געווען א פארפירונג. די האנט פון מלאך האט איהר דעם וועג אנגעוויזען. איהר געליבטער האט א פאמיליע. זי מוז איהם באפרייען. דאס איז די פליכט, דאס איז דאס רעכט. זי טאר איהם מעהר ניט עמפפאנגען. עס וועט זיין א גרויסער טעות איהם נאך אמאל צו זעהן. זי דארף איהם שרייבען, אנגעבען די אורזאך, עס איז ניט קיין פראגע פון חעפליכקייט. א ווייב און קינד, דו מוזט איהם באפרייען!

נאטאליע מעלדעט, אז דופרען שטעהט אין עק גאס.

זאזא, ווילד פון פרייד, איז משלח קאספאר'ן, נעמט זיך צופוצען, הייסט פארבערייטען אוועגט־עסען, ראמט אויף דאס צימער, שטויבט ארום, איז פול פון אויפרעגונג און ערוואַרטונג.

דופרען, ארומנעמענדיג איהר, פרעגט, פאר וואס איז זי אזוי אויפגערעגט.

זאזא, ארומנעהמענדיג איהם, דערציילט איהם, אז עס האט איהר זיך גע'חלומ'ט, אז זיין ליבע צו איהר איז טויט, אז ער האט איהר איבערגעלאזען, אז קיין זאך איז ניט געבליבען פון זייער ליבע, קיין פארשפרעכען, קיין צייכען. דערפאר איז זי איצט אזוי גליקליך, אז טרערען רינען. זי איז נאר נערוועז. זאלען זיי פייערען צוזאמען. זאל ער לאכען צוזאמען מיט איהר. דאס לעבען איז אזוי זיס. זי הייסט נאטאליע'ן דערלאנגען צום טיש, און בעט דופרען, ער זאל דערציילען נייעס פון שטאדט.

דופרען ענטפערט, אז אלץ איז דאס זעלבע. איינע ווערען געבארען, אנדערע שטארבען, רייסעם, נייע געלערנטע הינט אין צירק.

זאזא פרעגט: צי איז ער געגאנגען זיי זעהן.

דופרען ענטפערט, אז צוזאמען מיט צוויי פריינד איז ער געגאנגען אין צירק.

זאזא: מיט צוויי פריינד? פאר וואס נעמט ער איהר קיינמאל ניט אויס אין טעאטער?

דופרען זאגט, אז ער איז גרייט כאטש היינט ביי נאכט צו געהן מיט איהר. ער פרעגט, וואס פעהלט איהר, וואס דריקט איהר?

זאזא דערציילט, אז קאספאר צווינגט איהר צו שליסען א קאנטראקט אין מארסייל, אבער ער קומט דאך אהין ניט.

דופרען ענטפערט, אז אזוי ווי ער פאהרט דאך סיי ווי סיי אוועק, קאן זי דעם קאנטראקט אננעמען. אבער זי דארף ניט זיין אויפגערעגט. עס איז דאך נאר אויף דריי, פיליייכט פיר חדשים. און ער געהט אליין.

זאזא שפרינגט אויף: דו זאגסט ליגען, דו נעהסט מיט דיין איינענער ווייב!

דופרען: פרעגט: צי ווייס זי?

זאזא: איך ווייס, דו האסט א פאמיליע און ווילסט מיך פארלאזען. איהר פארדריסט ניט די פארגאנגענהייט, אבער פאר וואס האט ער איהר גענארט, פאר וואס איז ער אריין אין איהר לעבען? ער האט ניט געהאט קיין רעכט איהר צו מאכען ליידען. ער האט געוואוסט איהר פארגאנגענהייט. אבער זי האט גע׳חלומ׳ט צו געהן ביי זיין זייט אלס ווייב, אלס מוטער, געליבט, געאכטעט. איצט ווידער דאס אלטע לעבען פון שרעק. ער האט איהר געדארפט זאגען דעם אמת. ער האט איהר געקאנט שאנע־ווען.

דופרען פרעגט: צי קאן זי איהם פארווארפען, פאר וואס ער האט זי אזוי ליב געהאט? צי האט ער געקאנט ביישטעהן? עס איז די מאכט פון שיקזאל, וואס האט זיי צוזאמענגעבראכט. ער פארלאזט איהר ניט אויף לאנג.

זאזא ענטפערט, אז עס איז אויף אייביג, אז טאטא אליין האט עס איהר געזאגט, זי איז דאך געווען אין שטאדט אין זיין וואהנונג.

דופרען איז אויסער זיך: ווי האט זי געהאט די חוצפה, צו באגריסען זיין פרוי. וואס האט זי, פארשטויסענע באשעפע־ניש, געטאן צו צעשטערען איהר נשמה־רוה?

זאזא: ווי שטארק ער ליבט זי!

דופרען: אבער זי איז דאך מיין ווייב, בעת דו...

זאזא: געוויס, מיט אונז דארף מען זיין באהאלטען. איך צאהל מיט טרעהרען דעם פרייז, מיט דעם רויטען צייכען פון שאנד האט די וועלט מיך געשטעמפעלט. „מיין ווייב" — אין דעם ליגט די גאנצע געשיכטע. און מיט כעס האט זי איהם גענומען ארויס־טרייבען.

דופרען אין גרימצארן: ווי סמייעסטו?

זאזא: ניט נאר סמייע איך, דעם גאנצען אמת האב איך איהר דערציילט וועגען אונזערע קושען, וועגען די נעכט פון פאר־געניגען, דו גערינקסט דאך.

דופרעז כאפט זיך איהר ווי שלאגען, דאן טוט איהר א שליידער אן פאדלאגע מיט צארן: ווי אזוי האב איך איהר געקאנט פארגעסען, די ריינע, ליבליכע באשעפעניש, און ווערען ענטציקט פון דיר און פאראומרייניגען דעם נאמען, וואס זי טראגט מיט מיר דורך דיין צויבער־קונסט.

זאזא דאנקט איהם, וואס ער האט איהר געהיילט פון איהר משוגעת. זי האט טיעף אריינגעקוקט ביי איהם אין הארצען, און נאר שאנדע איז געבליבען ביי איהר. ער קאן געהן צוריק צו זיין היים, וואס איז אומגעשטערט, זיין ווייב ווייס גאר ניט, זי האט איהר גאר ניט געזאגט, זי אליין האט נאר זיך דערוואוסט, וואס זי האט גערארפט.

דופרעז פרעגט: צי קאן זי איהם מוחל זיין?

זאזא ענטפערט: אייער ווייב איז אייער ליבע, דאס איז אלץ. זי קאן ניט זאגען, אז זי האסט איהם. נאר זי וויל איהם מעהר ניט זעהן, און זי שטופט איהם ארויס. נאר ווען ער געהט אוועק, כאפט איהר ווידער אן א בענקעניש נאך איהם, זי רופט איהם, ער קומט ניט. איצט איז דאס ענד!

פאליאַטשי

(פאיאצען)
אפערא אין צוויי אקטען
פון רודזשיערא לעאָנקאוואַלאָ

פראָלאָג.

טאָניאָ, דער קלאון, טרעט ארויס פאר'ן פארהאנג און בעט דעם עולם אויסצוהערען זיין פראָלאג, ווייל דער פארפאסער ליבט א פראָלאג, אבער ער וועט זיי ניט דערציילען, אז די טרעהרען פון אקטיארען זיינען פאלש, אז ער האט קיין הארץ ניט צו פיהלען. ניין, אונזער פערפאסער האט א פראגע געבארגט דירעקט פון לעבען. צי איז אן אקטיאר ניט אזא מענש ווי איהר? מען וועט דא זעהן די פרוכט פון מענשליכע ליבע און ליידענשאפטען, הערצער וואס ליבען, געשרייען פון וועהטאג און צארן און ביטערען געלעכטער. מיר זיינען אלע מענשען ווי איהר פאר פרייד און טרויער. ווילט איהר הערען די געשיכטע ווי זי אנטוויקעלט זיך אליין זיבער און באשטימט? הויבט אויף דעם פארהאנג!

ערשטער אקט.

דער אריינפאָהר אין אַ דאָרף.

מענער, פרויען און אינגלאַד ווייזען אַז אויף די אנקומענדע אַקטיאַרען. זיי באגריסען דעם פּאיאַץ, דעם קעניג פון פרעהליכקייט.

קאַניאָ, דער פּאיאַץ, לאַדעט איין דעם עולם אויף זיבען

א זייגער זיי צו ווייזען די צרות פון ארימען פאנטשיעלא און זיין נקמה, און טאניא דער קלאון וועט אויך אויפטרעטען. טאניא. דער קלאון, וויל העלפען נעדא ארויסגעהן פון וואגאן. אבער קאניא טרייבט איהם אוועק.

קאניא רופט טאניא מיט זיך.

טאניא ענטפערט, אז ער דארף צופוצען דאס פערדעל. דאן וועט ער קומען.

א דארפסמאן ווארנט קאניא, ער זאל האלטען אן אויג, יענער איז א מחותן מיט נעדא.

קאניא בארוהיגט איהם. דאס לעבען איז אנדערש ווי אין שפיל. דארט אין שפיל, אויב ער כאפט א ליב־האבער מיט זיין ווייב, לאזט ער זיך פון יענער שלאגען. אבער אויב נעדא זאל אין אמת'ן איהם אפנארען, וואלט גאר אן אנדער סוף געווען.

דער דארפסמאן פרעגט: צי ער פארדעכטיגט זי נישט?

קאניא ענטפערט, אז דאס איז ניט מעגליך. ער ליבט און אכטעט זי.

דער כאר רופט אלעמען אין קירך. ווארום עס ווערט אוונד.

נעדא בלייבענדיג אליין איז שטארק איבערגעשראקען פון מאנ'ס בייזען בליק. זי ציטערט, איהר הארץ קלאפט פון שרעק. קוקענדיג צום הימעל פרעגט זי די פויגעלאך, וואוהין געהען זיי? וואס זוכען זיי? איהר מוטער האט פארשטאנען דעם מיין פון זייער זיסען געזאנג. זיי פליהען אוועק ווייט אין הימעל אויף אייביג. זיי האבען זייערע שעהנע פאנטאזיעס, זייערע חלומות. דער שיקזאל פיהרט זיי און זיי געהען אליץ ווייטער. דערזעהענדיג טאניא, פרעגט זי, ווי קומט ער דא?

טאניא ענטפערט, אז איהר זינגען האט איהם צוגעצויגען. ער ווייסט, אז זי האסט איהם און לאכט אפ פון איהם, ווארום וואס איז א קלאון? ער שפילט זיין ראלע. אבער ער האט א הארץ. זיין גאנצען לעבען וויל ער איהר אפגעבען און שטארבען פאר איהרע פיס. ער בעט, זי זאל איהם אויסהערען.

נ ע ד ד א ענטפערט, אז זי וויים אז ער ליבט זי. פאר וואס ליינט ער ניט אפ די ודוי ביז ביינאכט, ווען ער וועט שפילען דעם פּאיאץ?

ט א נ י א זאגט, אז ער מוז איצט זיך ערקלערען. אז ער ליבט זי און פארגעטערט זי, און זי מוז זיין זיינע.

נ ע ד ד א פרעגט מיט וואס זאל זי אפּקיהלען זיין ליבע, צי זאל זי איהם אנרייסען פאר די אויערען.

ט א נ י א סטראשעט איהר, אז ער וועט איהר מאכען צו באצאהלען.

נ ע ד ד א פרעגט, צי זאל זי רופען קאניא?

ט א נ י א וויל איהר כאפּען א קוש טהאן.

נ ע ד ד א דערזעהט א בייטש, כאפּט עס און דערלאנגט איהם א שמיץ איבער'ן געזיכט.

ט א נ י א שווערט, אז ער וועט זיך נוקם זיין.

נ ע ד ד א רופט איהם מאוס'ער שלאנג, שוטה, מאוס אין גוף און נאך מאוס'ער אין נשמה.

ס י ל ו ו י א , א יונגער פויער, קומט אן און רופט זי.

נ ע ד ד א האט מורא אין אזא שעה.

ס י ל ו ו י א זאגט, אז ער האט קאניא געלאזען אין שענק טרינקענדיג.

נ ע ד ד א האט מורא פאר טאניא, וואס האט אקאַרשט גע־פּרובירט איהר א קוש טאן, פאר וואס זי האט איהם א שמיץ געטאן

ס י ל ו ו י א בעט זיך ביי איהר, זי האט זיין שיקזאל אין איהרע הענט, זי וועט אוועק. ער ליבט זי און קאן אהן איהר ניט לעבען. זי מוז מיט איהם אנטלויפען.

נ ע ד ד א ענטפערט, ער זאל איהר ניט פּרובירען פאַרפיהרען. זי האט איהם איהר הארץ אוועקגעגעבען. זאלען זיי זיך געזעגענען, אז ניט וועט איהר הארץ צובראכען ווערען. דאס בעסטע איז זיך פאנאנדערצוגעהן, כאטש זי וועט שטענדיג חלומ'ען וועגען איהם און לעבען מיט איהם.

ט א נ י א דערזעהט זי פון זייט און ער איז צופרידען וואס ער האט זיי געכאפּט.

ס י ל ו ו י א בעט זיך ביי איהר, פאר וואס האט זי איהם געלערנט די צויבער־געשיכטע פון ליבע, פאר וואס האט זי איהר הארץ איהם געשאנקען? ער מוז האבען איהר ליבע.

נ ע ד א פארשפרעכט, אז זי וועט זיין אויף אייביג זיינע און פארשפרעכט צו קומען.

טא נ י א קומט אן מיט ק א נ י א און הייסט איהם געהן שטיל, וועט ער זיי נאך כאפען.

ס י ל ו ו י א און נ ע ד א פארשפרעכען זיך צו טרעפען ביינאכט, ווען יענע קומען אן. סילוויא אנטלויפט אין צייט.

נ ע ד א, זיך ווענדענדיג צו טאניא זאגט, אז עס איז זיין אויפטהו.

ט א נ י א לייקענט ניט און פארשפרעכט א צווייטען מאל בעסער צו טהאן.

ק א נ י א פאדערט, אז זי זאל איהם זאגען דעם ליבהאבערס נאמען, און אויב ער האט ביז איצט ניט איהר האלז צושניטען, איז עס ווייל זי מוז איהם פריהער זאגען, ווער עס איז איהר גע־ליבטער.

נ ע ד א ענטפערט, אז קיינמאל וועט זי ניט אויסזאגען.

ק א נ י א ווארפט זיך אויף איהר.

ב ע פ ע פרובירט איהם בארוהיגען. מענשען זעהען. ער בעט טאניא זאל איהם העלפען איהם צוריקהאלטען. ער הייסט נעדא זיך אנטאן, זי וויסט דאך, אז קאניא איז א היציגער אבער א צערטליכער.

ט א נ י א רעדט איהם איין, אז ער זאל מאכען זיך ווי ער האט זיך כלומר'שט בארוהיגט, ווארום יענער וועט צוריקקומען.

ק א נ י א זעהט, אז ער מוז זיין באצוואונגען, ער מוז זיך אנקלייבען מיט מוט, זיך באפארבען, באשמירען, דער עולם צאהלט און וויל ער זאל לאכען. אויב הארלעקין האט פאנטשינעלא בא־גנב'עט, טו לאכט פאנטשינעלא, דער עולם וועט פאטשען בראווא. געה, באהאלט דיינע טרעהרען אונטער דיין געלעכטער, לאך פאנ־

טשינעלא, וואָרום דיין ליבע איז געענדיגט. לאָז וואָרום דער אומעט עסט אויף דאָס האַרץ.

צווייטער אקט.

פ ר ו י ע ז און מ ע נ ע ר רופען איינע די אַנדערע שנעלער זיך אונטערצואיילען צו דער פאָרשטעלונג.

ב ע פ ע פּרובירט האַלטען אָרדנונג.

ס י ל ו י א באַמערקט נעדאַ און רופט איהר צו, זי זאָל ניט פאַרגעסען צו קומען ביינאַכט.

ד א ס ש פ י ל הויבט זיך אָן.

ק א ל ו מ ב י נ א (נעדאַ) פיהלט זיך זיכער, וואָס קיינער איז ניטאָ און זי באַשליסט זיך צו באַגעגענען דעם געליבטען.

ד ע ר ק ל א ו ן (בעפּע) זינגט הינטער דער ביהנע רופענדיג צו קאַלומבינאַ, זי זאָל עפענען די טיר און אַרונטער צו איהם, אַז ניט וועט ער שטאַרבען אהן ליבע.

ט א ד ע א (טאָניאָ) אַריינקומענדיג מיט אַ קערבעל און מיינענדיג ,אַז קאַלומבינאַ איז אַליין, ערקלערט ער זיך איהר אין ליבע.

ק א ל ו מ ב י נ א וויל וויסען, וואו דער מאַן איז און מיט וואָס פאַר אַ שליחות איז ער געשיקט געוואָרען?

ט א ד ע א ערקלערט זיך צו איהר אין ליבע און פאָדערט איהר אויף, זי זאָל זיין זיינע.

ק א ל ו מ ב י נ א כאַפּט איהם אַן פאַר'ן אויער און וואַרפט איהם אַרויס.

ד ע ר ק ל א ו ן קומט אַריין און איז צופרידען וואָס זי ענטפערט זיין ליבע.

ק א ל ו מ ב י נ א לאַדעט איהם איין צום אָווענדעסען.

ד ע ר ק ל א ו ן דערלאַנגט איהר אַ פלעשעל, פון וועלכען ער הייסט איהר אַריינגיסען אין מאַנ'ס וויין.

ט א ד ע א קומט אַריין אַ דערשראָקענער, מעלדענדיג אַז דער מאַן איז געקומען און זוכט וואַפע.

ד ע ר פ א י א ץ (קאניא) קומט אריין, און כאטש ער ווערט פריינדליך באגריסט פון זיין ווייב, איז ער דאך מיסטרויאיש און וויל וויסען, ווער דא איז געווען?

ק א ל ו מ ב י נ א פרובירט לייקענען און באשליסט ענדליך ארויסצורופען טאדעא פון באהעלטעניש.

ט א ד ע א באשטעטיגט, אז זי איז ריין און אומשולדיג.

ק א נ י א וויל אבער וויסען דעם נאמען. עס איז שוין מעהר ניט, זאגט ער, קיין שפיל. מיט בלוט וויל ער זיין שאנד אפווישען. ער האט זי געליבט מעהר ווי גאט. ער האט גע'חלמ'ט, אז זי איז טריי. זי האט אבער זיין הארץ צובראכען. ער האט זי געליבט. איצט האסט ער זי.

נ ע ד א ענטפערט, אז אויב זי איז אומווירדיג פאר איהם, זאל ער זי אפלאזען.

ק א נ י א פארזיכערט איהר, אז ער וועט איהר ניט אפלאזען אין דעם געליבטענס ארעמס. זי מוז פארבלייבען און אנרופען יענעמס נאמען.

נ ע ד א מאכט חוזק פון זיין טראגישקייט. דער ארימער קלאון איז עס און ניט קיין אנדערער, וואס איז מיט איהר געווען.

ק א נ י א געהט ארויס פון די כלים. זי מוז אנרופען דעם געליבטענס נאמען.

נ ע ד א שווערט ביי איהר מוטערס נשמה, אז זי וועט ניט זאגען. זי האט פאר זיין כעס קיין מורא ניט. ליבע איז א שטאר־קערע וואפע.

ק א נ י א ווארפט זיך צו איהר מיט א קינזשאל.

נ ע ד א רופט אוים: סילוויא, העלף מיר! און שטארבט.

ק א נ י א ווארפט זיך אוי פסילוויא און דערשטעכט איהם אויך.

עס ווערט א גערודער. מען ווארפט זיך אויף איהם.

ק א נ י א : די קאמעדיע איז געענדיגט!

לאמארע דעי טרע רע

(די ליבע פון דריי קעניגען).

א טראגישע פאעמע אין דריי אקטען.

פון איטאלא מאָנטעמעצי.

ערשטער אקט.

א גרויסער זאל אין א שלאָס אין איטאליען, אין מיטעלאלטער.

א ר ט ש י ב א ל ד א , דער אלטער בלינדער פירשט, בעט זיין באדינטען, פלאמיניא, נאכצוקוקען, צי די טיר איז פארשלאָסען, האט אבער באלד חרטה און הייסט אזוי לאזען. ער וויל וויסען ווער שלאפט דארט אנטקעגען?

פ ל א מ י נ א ענטפערט, אז דארט שלאפט פיארא, זיין זוהנס ווייב.

א ר ט ש י ב א ל ד א הייסט איהר לאזען שלאפען, זי איז יונג. ער אבער קאן ניט צושליסען די אויגען. ער פיהלט, אז זיין זוהן מאנפרעדא קומט אן.

פ ל א מ י נ א ענטפערט, אז דאס איז ניט מעגליך, וויייל ער קעמפט נאך געגען זייערע לייט הינטער די בערג. ער דערציילט איהם, אז ער איז געבארען אויף די שפיץ בערג, דארט איז אויך די פרינצעסין פיארא געבארען געווארען. מען האט צוליב שלום זי אפגעגעבען איהם, כאטש דער פרינץ אוויטא האט געדארפט מיט איהר חתונה האבען.

אַרטשיבאַלדאַ קאַן זיך אַלץ ניט באַרוהיגען. זיינע געדאַנקען טראָגען זיך אין דער פאַרגאַנגענהייט, פון וועלכע ער קאַן געדענקען נאָר איטאַליען. אַלס יונגער מאַן, מיט פערציג יאָהר צוריק, איז ער אין דעם געגענד געקומען מיט אַ שטאַרקען אייזער־נעם ווילען צו עראָבערן. די שטאַרקסטע פון צווישען אונז האָט מען אויף פערד געזעצט און ווי נאָר זיי האָבען דערפילט דעם באַל־זאַם־ווינטעל פון איטאַליען, האָבען זיי באַלד איינגעאָטעמט דעם אויפרעגענדען גייסט פון עראָבערונג. און די שעהנע גאָטהייט האָט זיך באַוויזען פאַר אונז... מיר האָבען זי ליב געקראָגען און קיינער וועט זיך מעהר פון איהר ניט ענטזאָגען. און דאָס האָבען מיר געוויינט בעטענדיג, אַז זי זאָל זיין ניט די מוטער נאָר די שקלאַפין, ווייל ווען זי זאָל זיין די מוטער, וואָלט זי אונז געלערנט ווי איז אמת'ן צו עראָבערן די וועלט. און זיך ווענדענדיג צום דינער, באַפעלט ער איהם אָנצוצינדען אַ לאַמטערנע. יענער ציהט איהם אוועק צו זיין צימער אויף לינקס. ער קערט זיך אָבער אום צו גערן צוריק אין דער נאַכט.

אַוויטאַ, דער פרינץ, קומט אַרויס פון רעכטס אייגעוויי־קעלט אין אַ מאַנטעל. נאָך איהם באַווייזט זיך די ווייסע פיגור פון פיאָראַ. ער זאָגט, אַז די נאַכט איז נאָך טיף, צו פריה האָט זשעַ־ראַנטע דעם סיגנאַל געגעבען. זיי זאָלען נאָך פאַרבלייבען דאָ אַ ביסעל אין אָט דער נאַכט פון ליבע און שיידונג.

פיאָראַ איז איבערגעשראָקען פאַר וואָס ער ציטערט אַזוי. זי בעט ער זאָל איהר געבען די ליפען אַ קוש צו טאָן, דאָס וועט איהם ברייגנען פרידען.

זיי האַלטען ביידע אין זייער ליבעס־געשפרעך, ביז אַוויטאַ באַמערקט, אַז עס הויבט אָן צו שפּראָצען אויף טאָג. עס איז שפּעט. די לאַמטערנע איז אויסגעלאָשען.

פיאָראַ פּרובירט איהם צוריקהאַלטען, דערשרעקט זיך אָבער אַליין ענדליך און הייסט איהם לויפען. ער אַנטלויפט דורך דער טעראַסע.

אַרטשיבאַלדאַ באַווייזט זיך אונטערדעסען פאַר'ן טיר

און רופט איהר: פיארא, איך פיהל, אז דו ביזט דא נאהענט. דו ביזט אזוי אויפגערעגט, מיט וועמען האסטו דא גערעדט?

פ י א ר א ענטפערט, אז דאס האט זי צו זיך אליין גערעדט.

א ר ט ש י ב א ל ד א גלויבט אבער ניט, ער וויל וויסען דעם אמת. זי איז ווי א קינד ווען זי זאגט ליגען. ווער איז געווען מיט איהר?

פ י א ר א ענטפערט, אז קיינער ניט, אז זי איז ארויס אויף דער טעראסע טראכטען וועגען איהר מאן.

א ר ט ש י ב א ל ד א שרייט אויס, אז די אומענדליכע נאכט דריקט איהם ווי מיט אייזענס. ער וויל, אז זי זאל צו איהם ניט צוגעהן, עס שווידערט איהם פון איהר. ער האט געהערט די פערזאן, וואס האט דא זיך פארבייגעטראגען ווי א פליגעל פון שניי. ער ווייסט, אז זי נארט איהם, מוז ער איהר ליגען אננעמען, אום ניט רויט צו ווערען, ווען ער וועט איהר משפט׳ענדיג מוזען זאגען: נייז, זי נארט מיך ניט!

פ י א ר א רופט אויס: מיין הערשער!

א ר ט ש י ב א ל ד א הייסט איהר געהן, ווארום ער קאן איהר ניט אנרירען, סיידען איהר צו דער׳הרג׳ענען.

פ ל א מ י נ י א מעלדעט דערוויייל פון דרויסען, אז א טרופע סאלדאטען קומט אז איבער׳ן בריק און ער דענקט, אז מאנפרעדא איז צווישען זיי.

א ר ט ש י ב א ל ד א הייסט איהם לויפען אנטקעגען איהם; איהר אבער הייסט ער געהן צוריק אין בעט. זי פארשווינדט.

מ א נ פ ר ע ד א, דער זוהן, קומט אן און באגריסט דעם פאטער. ער ערווארט אז די מלחמה וועט באלד זיין צו ענד. ער פרעגט זיך נאך אויף די פרוי, פיארא, און באקומט דעם ענטפער פון פאטער, אז זי שלאפט. ער פערזיכערט דעם פאטער, אז די גאנצע צייט האט ער זיך אויפגעפיהרט אומשולדיג־ריין. ער האט אלץ געווארט, אז פיארא וועט איהם אויסלערנען ווי צו ליבען, ווארום דער פאטער האט זי דאך ערצויגען, ווי אן אומשולדיג שעפסעלע.

א ר ט ש י ב א ל ד א הייסט איהם געניסען זיין גליק. פיאראווארט אויף איהם, זי קומט, ער הערט איהרע טריט.

פיארא באווייזט זיך מיט א קאלטער פריינדליכקייט. זי דערצעהלט איהם, אז זי איז דעם פריהמארגען אויפגעשטאנען פאר־טאג, איז ארויס אויף דער טעראסע אויסקוקענדיג אויף איהם.

ארטשיבאלדא באשטעטיגט אויף דעם זוהנס פראגע איהר דערצעהלונג.

מאנפרעדא איז איבערגליקליך. ער וויל איהר אוועק־טראגען צו איהר בעט און זיך ווענדענדיג צום פאטער זאגט ער, אז יענער מוז זעהן, ווי גליקליך ער איז, ווארום א צו שטארקער שטראהל שטראמט פון זיין הארצען.

ארטשיבאלדא דאנקט גאט, וואס ער איז בלינד, וואס ער דארף עס ניט זעהן.

צווייטער אקט.

א רונדע טעראסע אויף דעם הויכען שלאס־מויער.

מאנפרעדא, אריינגעהענדיג געארעמט מיט פיארא, פרעגט איהר פאר וואס איז זי אזוי צוריקגעהאלטען ביי זיין נייער צרה, וואס ער מוז איהר ווידער פארלאזען און איהם דאכט זיך, ווי אויף אייביג?

פיארא ענטפערט, אז זיין גיכער אוועקפאהרען און זיין אפטער אוועקזיין, ברייננגען איהר אליין אין אזא נעדריקטע שטימונג.

מאנפרעדא פיהלט זיך ניט באפרידיגט פון איהר ער־קלערונג. ער וואלט וועלען עפעס א באווייז, אז זיין הארץ זאל קאנען בלייבען רוהיג ווען ער איז פון ווייטען.

פיארא וויל וויסען, וואס פארלאנגט ער, איהר לעבען?

מאנפרעדא ענטפערט, אז זיינע טרייע באגלייטער ווארטען אויף איהם. זיי זיינען אלע פרעהליך, פול מיט אמביציעס. נאר ער אליין האט פארלארען יעדע פרייד, ווייל ער לאזט איבער זיין געליבטע אליין. ער וויל פון איהר איין זאך: זי זאל פאר־

בלייבען א ביסעל לענגער, זיך אויפהאלטען אויפ׳ן מויער און זאל מיט איהר טוד באגריסען איהר אפרייזענדען מאן און ער שווערט, אז איהם וועט זיך דאן דוכטען, אז זי טרינקט אפּ די טרעהרען פון זיין הארצען.

פ י א ר א ענטפערט מיט אמת׳ער מיטלייד, אז דאס וועט געטאן ווערען און נאכדעם ווי דער מאן קושט איהר הייס, הויבט זי זיך אויף די טרעפּ און עס דערהערט זיך ווי אוויטא רופט איהר.

א ו ו י ט א דערצעהלט איהר, אז ער איז די גאנצע צייט געוועזן לעבען איהר באהאלטען.

פ י א ר א ענטפערט, אז זי קאן איהם מעהר ניט זעהן, ניט ליבען, ניט הערען זיין שטים.

א ו ו י ט א וויל גאר ניט גלויבען, אז זי זאל אזוי ריידען.

פ י א ר א ערקלערט איהם, אז אין איהר לעבען איז אריין א פינסטערע שטילקייט. זי איז ערֿאבערט דורך דער פריינדליכ־קייט, רחמנות צום מאן. צי ווייסט ער, אז איהר מאן איז אוועק? ער זאל איבערלאזען און פרידען.

א ד י נ ע ר י ן קומט אן און ברייננט אריין א קעסטעל.

פ י א ר א עפענט און ציהט ארויס א ווייסע טוך. זי נעהט ארויף אויף די טרעפּ, זעהט ווי די רייטער געהען פארביי און באַ־גריסט זיי מיט׳ן טוך.

א ו ו י ט א קערט זיך אום, געזעגענט זיך מיט איהר צום לעצטען מאל, אויב זי ענטזאגט איהם דעם לעצטען קוש, זאל זי איהם כאטש ערלויבען דאס ווייסע טוך לאשטשענען.

פ י א ר א לאזט איהם זיך ניט אנריהרען. זי ערקלערט איהם, אז זיין לעבען איז איהר לעבען, אבער א מיסטעריעזע כוואליע פון פריינדליכקייט האט איהר פארכאפּט. ער איז אויך ווי א צוויינ, וואס איז פון ווינט פארכאפּט געווארען. זי פארבאַט איהם ארויפצוקומען צו איהר.

א ו ו י ט א וויל אויב אזוי אנטלויפען פון דאנען.

פ י א ר א הייסט איהם אבער פארבלייבען, א קוש מאן דעם פראנז פון איהר קלייד.

א ו ו י ט א קושט הייס איהר קלייד. אבער די קושען

שטעכעז, אזוי ווי גאדלעז וואלטעז דארט שטעקעז. ער קאז מעהר איהר ניט געהארכעז. ער קניעט פאר איהר.

פיארא באקלאגט זיך, אז ער איז אזוי ווי בליי, וואס שלעפט איהר ארונטער. זי לאזט זיך ארונטער און פאלט אריין אין זיינע ארעמס. זיי פאלעז אריין אין א ליבעס־עקסטאז, זיך קושענדיג איינע ביי דעם אנדערעז אין די ארימס.

ארטשיבאלדא רופט פארדראסיג: פיארא, און קומט שנעל אריין, נאכגעפאלגט פון פלאמינא. ער הייסט דעם זעלבעז איהם זאגעז ווער דארט איז?

פלאמינא ענטפערט, אז קיינער ניט אויסער פיארא און מעלדעט איהם, אז דער יונגער באראז האט אומגעקערט דאס פערד אויף צוריק.

ארטשיבאלדא הייסט פלאמיניא'ן געהן איהם בא־געגענעז, און שטעהט צו צו פיארא'ן: ער האט געהערט פוס־טריט דא.

פיארא באשליסט זיך איהם צו זאגעז, אז דאס איז געוועז איהר אמת'ער געליבטער און ער, דער אלטער, וואס האט איהרע טריט נאכגעפאלגט ווי נקמה אדער טויט קאז מעהר איהר ניט איינ־שרעקעז.

ארטשיבאלדא וויל וויסעז יענעמס נאמעז.

פיארא זאגט, אז זי וועט עס זאגעז מאנפרעדא'ן, וועלכער איז פריינדליכער.

ארטשיבאלדא גיט איהר א שטארקעז קלאפ, כאפט איהר פאר'ן האלז: זי מוז זאגעז דעם נאמעז! מאנפרעדא וועט איהר מוחל זיין, אויב זי וועט זאגעז דעם נאמעז, אבער ניט ער.

פיארא ערקלערט,אז זיין נאמעז איז: טויט איז וויל־קאמעז. זי פרובירט זיך אויפהויבעז.

ארטשיבאלדא דערוווערגט איהר שרייענדיג: דו פאל־שע, פארדארבענע האלז. עס בעפאלט איהם א שרעק, דערמאנענדיג זיך אז מאנפרעדא'ס באלדיגעז אנקומעז.

מאנפרעדא קומט אז און וויל וויסעז וואס עס האט פאסירט מיט פיארא'ן: צי איז זי אפשר אראפגעפאלעז פון מויער.

ווייל ער האט מיט אמאל אויפגעהערט זי צו זעהן פאכענדיג מיט׳ן טוך.

א ר ט ש י ב א ל ד א בעט דעם שווערט, כדי ער זאל קאנען אריינשטעכען זיך אין ברוסט. ער האט זי ערמארדעט.

מ א נ פ ר ע ד א קען עס ניט גלויבען: זי איז טויט? זי עקזיסטירט מעהר ניט?

א ר ט ש י ב א ל ד א ענטפערט, אז זי איז געווען פונקט אזוי אומריין ווי שעהן. זי האט איהם אפגענארט אין איינען הויז. ער האט זי געכאפט ביי דער שענדליכסטער טאט, בעת זי האט געפאכעט צו איהם אן אבשייד.

מ א נ פ ר ע ד א איז אויסער זיך, וואס זי איז געווען פעהיג אויף אזא ליבע, זאגאר ביז נאכ׳ן טויט! ער וויל זיך אויסווײנען אויף איהר ברוסט.

א ר ט ש י ב א ל ד א דערלאזט איהם ניט. אויף די פראגע: ווער איז יענער געווען? ענטפערט ער, אז צום באדויערען איז ער בלינד און ניט געקאנט זעהן, אבער ער וועט טאפען די שאטענס און וואו דער פאררעטער זאל זיך ניט באהאלטען, וועט ער איהם דערזעהן און כאפען. ער וויל, אז דער זוהן זאל איהם ווייזען דעם וועג צום ים און ער וועט נאכגעהן נאך זיינע טריט. און ארויפלעגענדיג פיארא׳ס קערפער ביי זיך אויפ׳ן ברוסט, האט ער גענומען נאכגעהן זיין זוהנ׳ס טריט.

דריטער אקט.

א צימער אין קלויסטער.

פיארא ליגט אויף א בעט פון בלומען.

ד ע ר כ א ר זינגט: וועגען טויט, וואס דער באשעפער רופט.

א י ו נ ג ע מ י י ד ע ל הויבט זיך אויף פון די קני און זאגט, אז זי איז געקומען פון א ווייטען לאנד צו זעהן די פרינצעסין פון דאס ניי און זי געפינט גאר די גאנצע וועלט וויינענדיג.

מ ע נ ע ר, פ ר ו י ע ן, י ו נ ג ע נ ד אלע באוויינען פיארא.

א ז א ל ט פ א ר שריים אוים, אז אין פיארא'ם געזיכט איז אנגעשריבען: נקמה.

ד י פ ר ו י ע ן באשטעטיגען עס און פאדערען אויף צו נעהמען נקמה פאר איהרטוועגען.

א ו ו י ט א, וועמען די אלטע פרוי דערקענט צו ערשט, געזעגענט זיך מיט פיארא. איהם דוכט זיך צו ערשט, אז זיי זיינען ווידער אליין. מיט אמאל דערמאנט ער זיך, אז זי איז טויט. זי איז אבער א טויטע אויך פארבליבען זיינע. וויינענדיג ווארפט ער זיך אנידער לעבען איהר; ער פיהלט, אז ער געהט אונטער צוזאמען מיט איהר. אבער מיט אמאל הויבט ער זיך אויף: איהם דוכט זיך, אז מען דערקענט איהם.

מ א נ פ ר ע ד א דערנעהענטערט זיך. ער איז צופרידען וואס ער האט ענדליך געכאפט דעם פארפיהרער. ווערט אבער איבערראשט דערזעהענדיג, אז אוויטא איז עס געווען איהר גע־ליבטער: ער האט אויף איהרע ליפען א שטארקען גיפט ארויפגע־טאן כדי צו פארגיפטען דעם פארפיהרער. וואס וועט קומען איהר דעם לעצטען קוש טאן. איצט מוז ער שטארבען.

א ו ו י ט א וויל ניט גלויבען, אז מאנפרעדא זאל אויף אזא אופן באשמוצען איהרע הייליגע ליפען.

מ א נ פ ר ע ד א ענטפערט, אז דאס האט ניט ער, נאר דער פאטער געטאן צוליב איהם. ער וויל נאר וויסען, צי האט זי טאקי געליבט אוויטא.

א ו ו י ט א ענטפערט, אז זי האט איהם געליבט ווי דאס לעבען, וואס זיי האבען פון איהר אוועקגענומען, נאך מעהר. אבער זאל ער ניט אפלייגען די נקמה, ווייל ער האלט שוין ביים שטארבען. ער שאקעלט זיך ווי אומצופאלען.

מ א נ פ ר ע ד א כאפט איהם אונטער און לייגט איהם אוועק אויף דער ערד. ער הויבט אויף די הענט צום הימעל און פרעגט ביי גאט, פאר וואס קען ער ניט האסען? ער ווענדעט זיך צו

פיארא, זי זאל איהם העלפען אין זיין נויט, זי זאל קומען צוריק, ער וויל קומען צוריק צו איהם, אויף אייביג. ער לאזט זיך אראפ און קושט אויך איהרע ליפען און בלייבט ליגען דארט, פיהלענדיג ווי דער טויט קומט אונטער.

א ר ט ש י ב א ל ד א קומט אן, ווען עס איז אין גאנצען פינסטער. ער כאפט אן מאנפרעדא׳ס קערפער און שרייט: גנב, איצט האב איך דיך געכאפט, איך פיהל דיין הארץ איז טויט.

מ א נ פ ר ע ד א מיט אפשטארבענדער שטים: פאטער, דו האסט א טעות!

א ר ט ש י ב א ל ד א הויבט זיך אויף אין פולער הויך: מאנפרעדא, דו נעהסט אלזא אויך מיט מיר אין די שאטענס צו זוכען די רעטונג.

טאיס

א לירישע אפערא אין 3 אקטען און 7 בילדער
פון זשול מאַסנע.
(לויט דער ערצעהלונג פון אנאטאל פראנס).

ערשטער אקט.

ערשטעס בילד.

אין דעם מדבר פון טעבען. געצעלטען פון סענאביטען. פאר נאכט. צוועלף פרומע פרושים־ סענאביטען מיט זייער עלטסטען פאלעמאן זיצען ארום א טיש און עסען רוהיג. עס איז דא איין ליידיג פלאץ פאר דעם פעהלענדען אטאנאעל. זיי דאנקען גאט פאר זיינע מתנות און זיינען מתפלל, אז גאט זאל אפהיטען זייער ברודער אטאנאעל געגען פארפיהרונגען. מאנכע צווייפלען צי וועט ער גאר צוריקקומען. דער עלטסטער פאלעמאן פארזיכערט אבער זיי, אז ער דערנעהענטערט זיך שוין.

אטאנאעל קומט אן לאנגזאם און ווערט באגריסט. ער זעצט זיך אוועק א פארמאטערטער, ענטזאגט זיך פון עסען, טענה׳־ ענדיג אז זיין הארץ איז פול מיט ביטערניש דערפאר, וואס די שטאדט איז אזוי זינדיג. באזונדערס איז עס א פרוי טאיס, וואס פארשלעפט די גאנצע שטאדט אין גיהנום אריין. טאיס, זאגט ער

ווייטער, איז די בארימטע פריסטערין פון דער געטין פון ליבע, ווענוס. שוין אלס קינד האט ער איהר געקענט. אבער ער האט גע־ראטעוועט זיין נשמה פון איהרע נעצען אנטלויפענדיג אין מדבר און טוענדיג תשובה. איצט וויל ער ראטעווען איהר נשמה פאר גאט.

פ א ל ע מ א ן און די סענאביטען פרובירען איהם אפריידען דערפון, זיך ניט מתחתן צו זיין מיט'ן טייוועל.

א ט א נ א ע ל ציהט זיך אויס, און ווי די נאכט קומט אן דערזעהט ער פאר זיך א זעהונג — דאס אינעווייניגסטע פון טעא־טער אין אלעקסאנדריא מיט דער האלב־נאקעטער טאיס אויף דער ביהנע. א גרויסע באגייסטערונג הערשט ארום איהר. מיט אמאל פארשווינדעט די זעהונג און עס הויבט אן צו טאגען. אטאנאעל כאפט זיך אויף און אין גרויס אויפרעגונג בעט ער ביי גאט איהם צו געבען כחות צו ראטעווען איהר נשמה. ער באשליסט זיך אומ־צוקערען אין שטאדט דורכצופיהרען זיין מיסיאן, ניט הערענדיג די התראות און בקשות פון זיין עלטסטען און חברים.

צוויי טעס ביל ד.

א טעראסע ביים הויז פון ניציאס אין אלעקסאנדריא.

א ט א נ א ע ל קומט לאנגזאם אן און א דינער וויל איהם אוועקטרייבען. ער אבער הייסט איהם מעלדען דעם בעל־הבית, אז ער וויל ריידען מיט איהם. און ווארטענדיג רעדט ער וועגען דער זינדיגער שטאדט אלעקסאנדריא, זיין געבורטס־שטאדט, וועל־כע ער האסט אבער פאר איהר רייכקייט, פאר איהר וויסענשאפט.

פאר איהר שעהנקייט און פארשילט אלס א טעמפעל, וואס איז באזוכט פון שלעכטע כחות.

נ י צ י א ס באווייזט זיך, זיך אנשפארענדיג אויף צוויי בילד־שעהנע פרויען, קראביל און מירטאל, און דערפרעהט זיך דער־זעהענדיג זיין אלטען פריינד און ברודער, און פרעגט איהם: צי האט ער שוין פארלאזען דעם מדבר און געקומען צורים?

א ט א נ א ע ל זאגט, אז ער איז געקומען נאר אויף א טאג און פרעגט צי קען ער די קאמעדיאנטקע טאיס, די קורטיזאנקע.

נ י צ י א ס ענטפערט, אז ניט נאר קען ער זי, נאר אז זי איז זיינע פאר נאך איין טאג, און צוליב איהר האט ער אלץ פארקויפט. נאר וואס וויל ע ר פון איהר?

א ט א נ א ע ל ענטפערט, אז ער וויל איהר פיהרען צוריק צו גאט, אז ער וויל איהר אפרייסען פון די שמוציגע ליבשאפטען... און וויל איהר פאר'קנס'ען צו יעזוס'ען. ער בעט, אז מען זאל איהם לייהען אן אנשטענדיגען מאנטעל, ווייל ער וויל בייוואוינען דעם פעסט, וואס ניציאס גיט לכבוד איהר.

מ י ר ט א ל און ק ר א ב י ל נעמען זיך פאר די ארבייט איהם צוצופוצען און זיי, ווי אויך ניציאס אליין, ווערען איבער־ראשט ווי שעהן און פרעכטיג ער זעהט איצט אויס. ווי פייערדיג זיינע אויגען זיינען.

אונטערדעסען באווייזען זיך גרופען קונצען־מאכער און קאמע־דיאנטען, דורכגעמישט מיט פילאזאפען, און מעלדען דאס אנקומען פון טאיס.

ט א י ס זעגענט זיך מיט ניציאס, וועמען זי האלט איז פארלאזען נאך דער נאכט, און באמערקענדיג אטאנאעל'ן פרעגט זי: ווער איז דער פרעמדער מיט די פייערדיגע אויגען? פון וואנען קומט ער? וואס ברייגגט ער? ליבע?

נ י צ י א ס דערציילט איהר, אז דער צוועק פון אטאנאעל'ס קומען איז איהר מגייר צו זיין.

א ט א נ א ע ל און ט א י ס לאזען זיך אריין אין א וכוח מכח זינד און רעטונג. ער שרעקט זיך ניט אפ פאר איהר עקשנות און זאגט, אז ער ו ו ע ט ראטעווען איהר נשמה. און ווען די

שקלאפינגען קלייבען זיך אויסצוטאן טאיס. אנטלויפט אטאנאעל אין שרעק.

צווייטער אקט.

ערשטעס ביל ד.

אין הויז פון טאיס.

ט א י ס באקלאגט זיך, אז זי איז פארמאטערט ביז צום טוידט, אז די מענער זיינען ברואטל, די פרויען שוואך און פארדאר־בען; זי בעט ביים שפיגעל, אז ער זאל איהר זאגען, אז זי וועט אייביג בלייבען שעהן. זי שרעקט זיך פאר די אינערליכע שטים וואס זאגט איהר, אז זי וועט ווערען אלט און וועט שוין מעהר ניט זיין די זעלבע טאיס. זי זוכט טרייסט ביי דער סטאטוע פון ווענוס, יענע זאל איהר זאגען אז זי וועט אייביג בלייבען שעהן. און באמער־קענדיג דערווייל אטאנאעל, בעט זי איהם זיך ארויסזאגען.

א ט א נ א ע ל זאגט איהר, אז זי איז שעהן און פרעכטיג, אז ער ליבט איהר שטארקער, אבער דאס איז א גאנץ אנדער ליבע, אז דאס גליק וואס ער ברייננגט איהר וועט זיך קיינמאל ניט ענדיגען.

ט א י ס מאכט חוזק פון איהם, זאגענדיג, אז זי האט שוין אויסגעפרובירט אלע סארטען גליק און אז זיינע רייד זיינען א באליידיגונג.

א ט א נ א ע ל זוכט איהר צו איבערצייגען, אז ער איז געקומען אהער איהר ווייזען דעם אמת און איהר ברייננען אייביג־קייט.

ט א י ס איז גרייט זיך איהם איבערצוגעבען און רופט ווענוס צו קומען און באגינען.

א ט א נ א ע ל לעבט דורך אן אינערליכען קאמף מיט דעם יצר הרע, ווארפט ענדליך ארונטער דעם פרעכטיגען מאנטעל און

גיט זיך ארויס פאר דעם וואס ער איז: דער פלוסיטער־פרוש. וואס איז געקומען פון מדבר צו פארשילטען די פלייש אין איהר און איהר אויפצופאדערען צו פאר׳קנס׳ען צו קריסטוס׳ען.

ט א י ס פיהלט, ווי אין איהר נשמה קומט פאר א פרישקייט. זי איז ווי פאר׳כשופ׳ט און ווען עס הערט זיך די שטים פון ניציאס, וועלכער רופט איהר צו פארברייננגען נאך איין מאל אין ליבע, שאקעלט זי זיך ענערגיש אפ פון דעם און הייסט מעלדען, אז זי האט א שנאה באקומען צו אלע רייכע, צו אלע גליקליכע. זי פרובירט נאך איין מאל זיך אנטאן א כח און בלייבען ביים אלטען. זי שרייט, אז זי גלויבט ניט אין דעם נייעם גאט, ניט אין אטאנאעל׳ן. זי פאלט אריין אין א נערוועזען געלעכטער, וואס געהט אריבער אין כליפען. זי לאזט זיך אראפ אויף די קישענס. דער פארהאנג לאזט זיך לאנגזאם ארונטער און די מוזיק שפילט א סימפאני פון רעליגיעזער התלהבות.

צווייטעס ביל ד.

א סקווער פאר טאיס׳ הויז. פארטאג.

א ט א נ א ע ל שלאפט ביים אונטערשטען טרעפ.

ט א י ס געהט ארויס מיט א לאמפ אין האנט. באמערקט איהם. זי לעשט אויס דעם לאמפ, געהט צו און זאגט איהם, אז זי איז געקומען געהארכענדיג די שטים פון גאט. זיינע ווערטער זיינען פארבליבען אין איהר נשמה. זי האט געוויינט, מתפלל געווען און ענדליך געקומען לויט זיין באפעהל און וויל וויסען וואס זי האט צו טאן.

א ט א נ א ע ל זאגט איהר, אז ניט ווייט פון דאנען צו מערב צו איז פאראן א מאנאסטיר, וואו די אויסגעוועהלטע צווישען די פרויען לעבען ווי מלאכים אין פולער זעלבסט־פארטיפונג: ארים, באשיידען, צנועה׳דיג, פאר׳קנס׳ט צו יעזוס׳ען. אהין וועט ער זי פיהרען, צו זייער פרומער מוטער אלבין. דארט וועט ער זי מקדש זיין צו גאט. דארט וועט ער איהר איינשליסען אין א שמאלער צעלע

ביז דעם טאג, ווען יעזוס וועט קומען זי צו באפרייען. ער פאר־זיכערט איהר, אז קריסטוס אליין וועט קומען און וואס פאר א גליק עס איז צו פיהלען אין די אויגען די באריהרונג פון זיינע ליכטיגע פינגער, וואס ווישען אפ די טרעהרען. מעהר ניט, זי מוז פריהער צושטערען אלץ, וואס איז אומריין אין טאיס. דעם פאלאץ, די רייכקייט, די שאנד, — אלץ דארף זי פארברענגען. אלץ צושטערען!

טאיס איז מסכים דערצו. זי וויל נאר אז עס זאל פאר־בלייבען די קליינע סטאטועלע פון דעם ליבעס־גאט עראס, ווארום ליבע אליין איז דאך אזא זעלטענע טוגענד. און געזינדיגט האט זי דאך געגען דער ליבע, אפגעבענדיג זיך אהן ליבע. זי וויל, אז אטאנאעל זאל דאס אוועקשטעלען אין עפעס א מאנאסטיר, ווארום ניציאס האט דאס איהר געגעבען, ווען ער האט איהר געליבט.

אטאנאעל זאגט אבער, אז ווי באלד עס שטאמט פון ניציאס איז עס פארשאלטען און פארגיפטעט. ער כאפט און צו־שמעטערט עס, כדי אלץ וואס האט באלאנגט צו איהר זאל פאר־וואנדעלט ווערען אין שטויב.

זיי געהעןביידע אוועק און דאן באווייזט זיך די גאנצע חברותא פון צווייטען בילד אין ערשטען אקט. ניציאס מיט'ן כאר זינגען א הימן צו טאיס, צו לוסטיגקייט, צו אויסגעלאסענקייט, קיין זאך איז ניט אמת, נאר דאס לעבען, קיין זאך איז ניט קלוג נאר שטות. עס קומען טענצער, שפילער. מען טאנצט. מען איז זיך משמח. קראביל און מירטאל זינגען א שבח צו דער קעניגין פון שבא און איהרע טענץ. אין דעם אויגענבליק קומט אטאנאעל שנעל ארוים פון הויז מיט אן אנגעצונדענעם פאקעל אין האנט. ניציאס און זיינע פריינד פראבירען מאכען חוזק פון איהם, זאגענדיג אז טאיס האט איהם פון זינען אראפגעפיהרט.

אטאנאעל הייסט זיי שווייגען, ווייל טאיס איז פאר'־קנס'ט צו גאט. די טייוועלשע טאיס איז טויט פאר אייביג, א נייע טאיס שטעהט דא. טאיס באווייזט זיך א צערודערטע, מיט האר צעשויבערטע, די שקלאפען נאך איהר, פון הויז באווייזען זיך וואל־קענס רויך, און נאך דעם פייער־צונגען.

ניציאס וויל ניט גלויבען זיינע אויגען, אז טאיס זאל

זיי פארלאזען און כאפט איהר אן פאר'ן ארעם. אבער אטאנאעל שרייט, אז ער זאל איהר אפלאזען, זי איז הייליג.

דער המון וויל זיך אווארף טאן אויף אטאנאעל. זיי ווילען איהם פארברענען אויפ'ן פייער. אטאנאעל און טאיס בלייבען רוהיג, זיינען גרייט צו שטארבען. נאר ניציאס טוט א ווארף דעם המון א הויפען מיט געלד און געזעגענט זיך מיט אטאנאעל און טאיס. זיי ביידע אנטלויפען.

דריטער אקט.

ערשטעס בילד.

אן אאזיס. א ברונען אונטער די פאלמען-בוימער.

די זון שטעהט הויך. פרויען קומען שטיל, שעפען וואסער פון ברונען און קערען זיך אום צוריק. טאיס און אטאנאעל באווייזען זיך.

טאיס קאן זיך קוים האלטען פון פארמאטערטקייט און זי בעט זיך ביי אטאנאעל זיי זאלען זיך אפשטעלען.

אטאנאעל הייסט איהר אבער ווייטער געהן, כדי צו ברעכען דעם גוף און צעשטערען דאס פלייש, וואס זיינען אפגענעבען געווארען צו די אומטרייע, צו די געצענדינער, צו ניציאס.

טאיס שטרענגט זיך ווייטער אן צו געהן, ביז זי האלט אין אומפאלען. דאן כאפט ער איהר אונטער אין זיינע ארימס און זיין געזיכט ווערט ווייכער.

אטאנאעל זעהט אין איהר איצט א הייליגע. זיין נשמה ווערט צוגאנגען. ער זאגט, אז צו לאנג האט ער איהר געפייניגט. ער וויינט און קושט איהרע בלוטענדע פיס. ער רופט איהר הייליגע. און ווען זי פיהלט זיך דערמוטיגט און וויל ווייטער געהן, לאזט ער נים. ער לאזט זיך אוועק זוכען פאר איהר פרישע וואסער. דריסט

איהר צו שטארקער און ווייזט איהר, אז דארט איז דער קלוינסטער פון אלבין, דער ציעל פון זייער רייזע.

ט א י ס . בלייבענדיג אליין, דאנקט דעם שליח פון גאט, וואס האט געעפענט דעם הימעל פאר איהר. כאטש איהר פלייש בלוטיגט, איז אבער איהר הארץ פול מיט גליק.

א ט א נ א ע ל קומט צוריק און ברייננט איהר קאלטע וואסער אפצוקיהלען איהרע הענט און ליפען און צו בארוהיגען די היץ. ווארום איהר לעבען איז איצט זיין טייערסטער אוצר. גאט האט עס איהם אנפארטרויט. ער אליין אנטזאגט זיך צו טרינקען און איז גליקליך מיט איהר בארוהיגונג. ער דערלאנגט איהר ברויט.

פון ווייטען דערהערט זיך א תהלים־געזאנג, וואס דערנעהענ־טערט זיך אלץ מעהר. שטימען זינגען: „פאטער אונזער, וואס איז אין הימעל". דאס קומט אן די עהרווירדיגע אלבין מיט איהרע שוועסטער. ווען אלבין מיט איהרע ווייסע שוועסטער קומען אן און זי דערזעהט אטאנאעל, בלייבט זי שטעהן לעבען איהם מיט יראת־הכבוד.

א ט א נ א ע ל דערצעהלט איהר, אז ער ברייננט אין איהר הייליגען בינשטאק א בין, וואס ער האט געפונען דורך גאטס גנאדען פארלאזען אויף א וועג אהן בלומען, און צו טאיס זאגט ער, אז ווייטער דארף מען ניט געהן, זיין ווערק איז אויפגעטאן. ער גע־זעגענט זיך מיט איהר און הייסט איהר פארבלייבען איינגעשלאסען אין דער צעלע.

ט א י ס קניט פאר אלבין, וועלכע נעמט איהר אין די ארימס און דאן קניט זי פאר אטאנאעל און קושט זיין העלפענדע האנט, וואס האט איהר איבערגעגעבען צו גאט. זי געזעגענט זיך מיט איהם, ביז אין דער הימלישער שטאדט, וואו זיי וועלען זיך ווידער טרעפען. זיי אלע געהען אוועק.

א ט א נ א ע ל בלייבענדיג אליין וויינט אין אנגסטען, וואס ער וועט איהר מעהר ניט זעהן און זיך אנשפארענדיג אויף זיין שטעקען, קוקט ער נאך אויף דעם וועג, מיט וועלכען טאיס איז אוועק. דער פארהאנג פאלט.

צווייטעס בילד.

דער מדבר אין טעבען. די געצעלטען פון די סענאָביטען.

די סענאביטען ריידען וועגען דער שווערער לופט, וועגען די געשרייען פון די שאקאלען, וואס דערגעהען צו זיי נאר פון ווייטענס. דער עלטסטער פאלעמאן ווארנט זיי געגען קומענדען שטורם. זיי דערמאנען זיך אז אטאנאעל און פאלע־מאן דערצעהלט זיי, אז ער איז שוין זייט צוואנציג טעג געקומען צוריק און ער האט נאך ניט געגעסען און ניט געטרונקען. זיין נצחון איבער'ן טייוועל האט געבראכען זיין גוף און זיין נשמה.

אטאנאעל באווייזט זיך, ער געהט פארביי ניט זעהענדיג זיי, נאר ער בעט דעם עלטסטען פאלעמאן, אז ער זאל פארבלייבען מיט איהם און ער דערצעהלט איהם, אז ער האט געוואונען די נשמה פון טאאיס, און א שטאלצע פרייד איז אויף איהם ארויף נאך דעם נצחון. ער איז געקומען צוריק אהער אין שטילען מדבר, אבער קיין רוה קען ער מעהר אין זיין נשמה ניט געפינען. אומ־זיסט פייניגט ער זיין פלייש, דער טייוועל האט זיך אריינגעכאפט אין איהם, די שעהנקייט פון דער פרוי פארפאלגט זיינע זעהינגען. ער פאלט פאלעמאן צו די פיס, באטויבט פון שאנד.

פאלעמאן דערמאנט איהם, אז ער האט איהם מתרה געווען. איצט אבער מוזען זיי זיך געזעגענען און גאט וועט איהם העלפען. ער נעמט ארום אטאנאעל'ן און קושט איהם.

אטאנאעל בלייבט אליין, קניט און ציהט זיך אויס אויף זיין מאטע. ער ווערט באלד אנטשלאפען און דערזעהט פאר זיך, ווי טאאיס באווייזט זיך, שטארק באלויכטען, רופענדיג צו איהם און דערמאנענדיג אז ליבע און אז די פארגעניגענס פון לעבענס. ער טרייבט איהר אוועק, און זי פארשווינדט מיט א געלעכטער. אבער א נייע זעהונג פון טאאיס באווייזט זיך, ווי זי זיצט ביים שאטען פון פייגען־בוים און די ווייסע שוועסטער קניען ארום איהר.

די שטימען זאגען, אז א הייליגע האלט ביים פארלאזען די ערד, טאאיס פון אלעקסאנדריא האלט ביים שטארבען.

א ט א נ א ע ל אין גרויס שרעק, ווילד, שרייט. ווי אזוי קאן עס טאיס שטארבען? אויב אזוי, צו וואס זיינען הימעל, מענשען, ליכט? וואס פאר א גוטס איז פאראן אויף דער וועלט? ער מוז לויפען, איהר ווידער זעהן, האלטען, ראטעווען. זי מוז ווערען זיינע! ער לויפט. די נאכט איז פולשטענדיג פינסטער. עס דונערט. די מוזיק שפילט ווייטער.

ד ר י ט ע ס ב י ל ד.

דער גארטען פון מאנאסטיר.

ט א י ס איז אויסגעצויגען אונטער א פייגענבוים. די ווייסע שוועסטער קניען ארום איהר און זיינען מתפלל פאר איהר. אלבין זאגט, אז גאט רופט איהר. אין א משך פון דריי חדשים האט מען זי געזעהן בעטענדיג, וויינענדיג, איהר גוף איז חרוב געווארען דורך די תשובה, אבער איהרע זינד זיינען אפגעמעקט געווארען.

א ט א נ א ע ל באווייזט זיך. ער קאנטראלירט זיך געגען אלבין, וועלכע באגריסט איהם מיט אכטונג אלס גאסט אין זייער געצעלט, און זאגט איהם, אז די הייליגע, וואס ער האט זיי געשאנקען, האלטען ביים דערזעהן דאס אייביגע ליכט.

א ט א נ א ע ל פאלט אנידער פון גרויס שמערץ און דערשלעפט זיך אויף די קני צו טאיס, רופענדיג איהר ביים נאמען.

ט א י ס עפענט די אויגען און דערקענענדיג איהם פרעגט זי: צי געדענקט דער הייליגער פאטער די ליכטיגע רייזע, ווען ער האט איהר אהער געבראכט? צי געדענקט ער יענע שטונדען אין פרישקייט פון אאזיס?

א ט א נ א ע ל ענטפערט, אז ער געדענקט נאר איהר שטערבליכע שעהנקייט, און נאך יענעם דורשט, וואס נאר זי אליין וואלט געקענט שטילען.

ט א י ס פרעגט ווייטער: צי געדענקט ער די הייליגע ווער־

מער, ווען דורך איהם האט זי זיך באקאנט מיט דער איינציגער ליבע?

א ט א נ א ע ל ענטפערט, אז ראמאלסט האט ער ליגען גע־זאגט.

ט א י ס זעהט דעם אויסגאנג און די רויזען פון אייביגען פריהמארגען.

א ט א נ א ע ל לייקענט אין הימעל, אין אלץ. קיין זאך עקזיסטירט ניט, ווירקליך איז נאר דאס לעבען און די ליבע פון אמת'ע באשעפענישען און ער ליבט זי.

ט א י ס זעהט די מלאכים, מיט די כרובים, מיט די נביאים, מיט די הייליגע, מיט די שרפים אין זייער הימעל־בלוי. דעם מילדען טרייסטער, זיין — פינגער פון ליבע, וואס ווישען אפ די טרעהרען אויף אייביג.

א ט א נ א ע ל טענה'ט אבער, אז זי מוז לעבען פאר איהם, פון איהם געליבט צו ווערען.

און ט א י ס שטארבט מיט די ווערטער, אז זי הערט די קלאנגען פון גאלדענע הארפען... די זאנפטעסטע פארפיומען דרינ־גען אריין אין איהר נשמה, אז זי זעהט דעם הימעל, גאט!...

א ט א נ א ע ל פאלט אנידער לעבען איהר מיט א שרעקליכען געשריי און שטארבט לעבען איהר.

מאנאַן

אפּערא אין 5 אקטען

פון זשול מאַסנע.

ערשטער אקט.

א הויף פון א קרעטשמער אין אמיען אין יאַהר 1700.

גילא, ברעטיני און דריי אקטריסעס: פּייסעט, זשאוואט און ראזעט קומען אריין, אונטערהאלטען זיך און פאדערען געטראנק. עס נעמט צייט, ביז דער קרטש־מער קומט ארויס, און נאך איהם א דינער מיט משקה. זיי געהען אלע אוועק אין הויז.

א כאר פון שטאטלייט זינגט א ליד.

לעסקא קומט אן און זאגט צו זיינע לייט, אז דא איז דער פּלאַץ, וואו די פוהרען פון אראַס שטעלען זיך אָפּ באַפען א צוביים. און ער שיקט אַפּ זיינע לייט, הייסענדיג זיי זיך אונטער־האלטען אין שענק און פארשפּרעכענדיג באלד צו זיי ווידערצו־קומען. ער אליין וויל דא ווארטען אויף זיין קוזינע.

עס באווייזען זיך רייזענדע, וואס ווערען באגריסט פון די שטאטלייט. א טרעגער קומט ארויס און אלע ווארפען זיך צו איהם. זיי באקלאגען זיך אלע און דאס שטאדט־פאלק מאכט חוזק פון זיי.

מאנאן, וואס איז אויך געקומען מיט דעם חמון, קוקט ארויס באוואונדערונג.

לעסקא איז כמעט זיכער, אז דאס איז זיין שעהנע קוזינע און ער שטעלט זיך פאר פאר איהר. ער איז ענטציקט פון איהר.

מאנאן דערפרעהט זיך מיט איהם און הייסט זיך א קוש טהאן און דערציילט איהם פון איהר רייזע, וואס איז איהר ערשטער ארויספאהר אין דער גרויסער וועלט.

די אנדערע רייזענדע און פאסטיליאנען מאכען זיך גרייט וויטער צו פאהרען און לאזען איבער מאנאן און לעסקא אליין.

לעסקא געהט זוכען איהר באגאזש.

נילא באווייזט זיך אויפ'ן באלקאן און איז שטארק ענט־ציקט דערזעהענדיג מאנאן אליין. ער ווענדעט זיך צו איהר מיט א ליבעס־ערקלערונג.

מאנאן ענטפערט מיט א הילכיגען געלעכטער, וואס ווערט אונטערגעכאפט פון די דריי אקטריסעס, וואס באווייזען זיך אויך אויפ'ן באלקאן. זיי זוכען אלע אריינצושלעפען גילא אין הויז.

גילא זוכט איינצורייד‏ען מאנאן, אז זי זאל מיט איהם אוועקפאהרען.

לעסקא קומט אן און דערהערט די רייד און מאכט א סוף דערצו.

די צוויי שומרים קומען ארויס און ווילען ער זאל קומען צו זיי אין קרעטשמע.

לעסקא ענטפערט, אז ער מוז זיך פריהער דורכריידען מיט דער יונגער דאמע און ער בעט מאנאן, אז זי זאל אויף איהם ווארטען, די פליכט רופט איהם איצט. זי קאן אבער זיכער זיין אין זיינע הענט און אויב ווער עס איז וועט איהר זאגען נארישע רייד, זאל זי זיך מאכען אז זי הערט ניט. זי זאל זיין פארזיכטיג.

מאנאן פארטראכט זיך: זי וועט פון זיך אפווארפען אלע חלומות, וועט ניט ריידען א ווארט. זי איז אבער מקנא אט די אקטריסעס, ווי שעהן זיי זיינען געקליידעט, ווי היימליך עס לעבט זיך זיי! זי כאפט זיך, און פאר'חלומ'ט זיך ווידער און מאכט זיך פארוואורפען דאפיר. דאך ווי גליקליך מוזען זיין די פרויען, וואס פארברייגגען זייער לעבען זוכענדיג פארגעניגען.

דע־גריאיי קומט אן: ער מוז אפפאהרען. מארגען

וועט ער באַגעגענען דעם פּאַטער. דערזעהענדיג מאַנאַן, כאַפּט ער זיך אויף ווי פון א חלום. ער פיהלט, אז מיט איהר קומט א נייער לעבען פאַר איהם. אז אייזערנע האַנט שלעפּט איהם אוועק פון דעם וועג, וואָס ער האָט געדעכענט צו געהן. ער ווענדעט זיך צו מאַנאַן מיט א באַוואונדערענדען ליד: זי איז פון היינט אַן די הערשערין איבער זיין הארץ. זי מוז זיך איצט פערלאָזען אויף איהם. זיין לעבען און נשמה געהערען יעצט צו איהר.

מ א נ א ן זאָגט איהם, א דאָ וואַרט א קאַרעטע פון איינעם, וואָס האָט זיך ערלויבט איהר צו ערקלערען אין ליבע. זאָלען זיי איצט נקמה נעהמען פון איהם אוןביידע אוועקפאָהרען מיט דער קאַרעטע.

מ א נ א ן און ד ע ־ ג ר י א י י זינגען צוזאַמען, אז זיי געהען קיין פּאַריז מיט א פאַראייניגט הארץ אום זיך קיינמאָל ניט צו שיידען.

ווען די אַנדערע באַווייזען זיך, זיינען ביידע שוין ווייט אַפּגע־פאָהרען. לעסקאָ רודערט אויף דעם גאַנצען עולם. נאָך איהם גילאָ, ווען ער דערוויסט זיך, אז זיי האָבען פאַרנומען זיין קאַרעטע. ער פאַרשפּרעכט נקמה, בעת אַלע זינגען, אז דער פויגעל איז אַנט־לאָפען.

צווייטער אַקט.

די וואָהנונג פון דע־גריאיי און מאַנאַן אין פּאַריז.

ד ע ־ ג ר י א י י שרייבט און מאַנאַן וויל וויסען, וואָס ער שרייבט. ער ענטפערט, אז ער שרייבט צום פאַטער און עס שוי־דערט איהם, ווען ער דערמאַנט זיך ווי יענער וועט פיהלען בעת ער וועט עס לעזען.

מ א נ א ן לעזט פאַר דעם בריף, אין וועלכען ער באַשרייבט

זי מיט אזוי פיעל ליבע און באוואונדערונג. און אונטערדעסען קומט פאר צווישען זיי א ליידענשאפטליך־ליבענדע סצענע.

ד ע ־ ג ר י א י י נעהמט אריינוואַרפען דעם בריעף, דער־זעהט אבער א בוקעט בלומען און ווערט אומרוהיג, וויל וויסען ווער עס האט זיי איהר געשאנקען?

מ א נ א ן בארוהיגט איהם: איהר הארץ געהערט נאר איהם אליין.

עס הערט זיך א קלאפ אין טיר און די דינסט קומט אריין א צושראקענע און מעלדעט, אז צוויי סאלדאטען זיינען אונטען: איינער וואס רופט זיך איהרער א קרוב, דער אנדערער א שכן, וואס ליבט זי.

ל ע ס ק א און ד ע ב ר ע ט י נ י קומען ביידע אן. דער ערשטער ווענדעט זיך מיט באליידיגונג צו דע־גריאיי. ער איז געקומען זיך נוקם זיין אן איהם.

ד ע ־ ג ר י א י י ענטפערט, אז ער זאל זיין א ביסעל איידע־לער, אז ניט וועט ער איהם דורכשמייסען.

ל ע ס ק א בעט זיין פריינד, ער זאל איהם צוריקהאלטען. יענער זוכט איהם צו בארוהיגען.

מ א נ א ן מישט זיך אריין. זי איז א דערשראקענע.

ד ע ־ ג ר י א י י בארוהיגט איהר.

ד ע ב ר ע ט י נ י ערקלערט, אז דע־גריאיי מוז פארשפרע־כען, צי וועט ער מיט איהר התונה האבען.

ד ע ־ ג ר י א י י ענטפערט, אז ער האט אקארשט געשרי־בען וועגען דעם צו זיין פאטער, און ער גיט איהם איבער צו לייענען זיין בריף.

ד ע ב ר ע ט י נ י פארבלייבענדיג מיט מאנאן, ווארנט איהר, אז די נאכט וועט מען איהר געליעבטען מיט געוואלט אוועק־שלעפען פון איהר, לויט דעם באפעהל פון זיין פאטער.

מ א נ א ן וויל מתרה זיין איהר געליבטען.

ד ע ב ר ע ט י נ י סטראשעט איהר, אז זי טאר עס ניט טאן: עס וועט זיין ערגער.

ל ע ס ק א לייענט דעם בריף מיט התפעלות.

ד ע ־ ג ר י א י י ערקלערט זיך זיי ביידען אין ליבע. ארום איהם שיינט דאס ליכט פון ליבע.

ד ע ר ד י נ ע ר קומט אריין דעקען דעם טיש צו אבענד־עסען. דאן דערמאנט זיך דע־גריאיי, אז ער האט דעם בריף נאך ניט אוועקגעשיקט און ער געהט עס טאן.

מ א נ א ן בלייבט א צושראקענע. זי ווייסט, אז עס מוז אזוי זיין, צוליב איהם אליין. זי קאן ווידער ניט ביישטעהן די פארפיהרונג. זי געזעגענט זיך מיט איהר קליינעם טיש, וואו זיי זיינען אזוי אפט געזעסען צוזאמען.

ד ע ־ ג ר י א י י קומט אן. ער איז דערשראקען זעהענדיג אז זי האט געוויינט.

מ א נ א ן בארוהיגט איהם. זי בעט איהם צום טיש.

ד ע ־ ג ר י א י י באזינגט, ווי אזוי ער האט צוערשט באגע־געגנט מאנאן. אבער דער גן־עדן איז אזוי טרויעריג און טרוקען. עס איז נאר א פוסטער חלום.

מען קלאפט אין טיר. דע־גריאיי וויל געהן עפענען. מאנאן בעט ער זאל זי ניט פארלאזען איצט. זי באמיהט זיך איהם צוריקצוהאלטען. ער געהט אבער יא. עס הערט זיך א קאמפף פון דרויסען. מאנאן לויפט צום פענסטער · מיין ארימער קא־וואליער!

דריטער אקט.

ע ר ש ט ע ס ב י ל ד.

דער קור־לא־זיין שפאציר־פלאץ אין א טאג פון פאלקס־יום־טוב

ה א נ ד ע ל ס ־ ל י י ט באווייזען זייערע נייערע סחורות צו די אקטריסעס.

ל ע ס ק א איז גרייט אלץ צו קויפען פאר די וועמען ער ליבט.

ער וויל די שעהנהייטען זאָלען קומען צו איהם. ער איז גרייט צו געבען אַ ציערונג פאַר אַ קוש.

דער עולם ווערט לעבעדיג. גילא מיט זיינע אַקטריסעס און ברעטיני, אַלע באַווייזען זיך, אונטערהאַלטען זיך. און ברעטיני בעט זיך ביי גילא, ער זאָל ניט אַוועקנעהמען מאַנאָן פון איהם.

מ א נ א ן קומט אָן, באַגלייט פון ברעטיני און עטליכע יונגעלייט. זי איז צופרידען צו הערען, אַז זי זעהט אויס שעהן, וואָס זי קאָן אַלעמען באַצויבערן. זי איז אַ מין קעניגין, וואָס קאָן אַלעמען עראָבערן און זיי אַלע מוזען צאָהלען אָפּצאָהל צו איהר. אַלע פאָלגען איהר, געהאָרכען איהר. זי זינגט אַ שבח צו דער שטים פון יוגענט, וואָס לעבט פאַר ליבע. כל זמן מען איז יונג, דאַרף מען זיין היימליך, וואָרום די טעג פאַרשווינדען אום ווידער ניט צו קומען. זי בעט איהרע פריינד צו פאַרבלייבען דאָ. זי וועט געהן קויפען קליינינגקייטען.

דער אַלטער פירשט דע גריאַיי קומט אָן. אויף דער פראַגע, ווי אַזוי קומט ער אין פּאַריז? ענטפערט ער, אַז זיין זוהן האָט איהם אַהער געבראַכט. דער זוהן איז מעהר ניט קיין קאַוואַליער, ער איז אַריינגעטראָטען אין קלויסטער. דער־זעהענדיג מאַנאָן און דערוויסענדיג זיך וועր זי איז ווערט ער שטאַרק ענטציקט פון איהר שעהנקייט. קיין וואונדער ניט, וואָס זי איז אַזוי געליבט.

מ א נ א ן ווענדעט זיך צו איהם: ניט ווילענדיג האָט זי זיך איינגעהערט. צו האָט ער ניט גערעדט וועגען קאַוואַליער דע־גריאַיי, וואָס האָט איין צייט געליבט איהרע אַ פריינדין? זי וואָלט וועלען וויסען: צי איז ער אַרויס דער זיגער פון קאַמפף? צי האָט ער פאַרגעסען די, וואָס האָט איהם פאַראורזאַכט אַזוי פיעל שמערצען?

ד ע ר פ י ר ש ט פרעגט: צי וויים זי ניט, וואָס ווערט מיט דער שענהייט פון דער ערשטער ליבע? וואוהין געהט אַוועק דער פּערפיום פון די ראָזען? זאָל זי בעסער לאָזען די פאַר־גאַנגענהייט אין רוה.

מ א נ א ן וויל אָבער דורכאויס וויסען: צי ליידט זיין

הארץ פון איהר אבוועזענהיים? צי דערמאנט ער איהר נאמען? צי באשולדיגט ער איהר טרייאזיגקייט?

דער פירשט ענטפערט, אז ער האט שטיל אריבער־געטראגען זיין שמערץ, איהר ניט פארגעווארפען. אבער איצט איז זיין הארץ ווידער לייכט געווארען. ער האט געלערנט זיינס. איצט האט ער פארגעסען.

מאנאן איז אויסע זיך. ער האט זי פארגעסען! עס קאן ניט זיין. זיין לעבען איז צוגעבונדען צו איהרס, און זיך ווענדענדיק צו לעסקא, פאדערט זי איהם אויף, ער מוז זי אפפיהרען אין קלויסטער סט. סילפיס.

צווייטעס בילד.

א זאל אין קלויסטער סט. סולפים.

דאמען ריידען וועגען דעם, ווי וואונדערבאר דע־גריאיי דרשנ׳ט. וואס פאר א זיסקייט אין זיין שטים און וואס פאר א פייער! ער דערמאנט אן די היילינע. און אליין איז ער א הייליגער.

דע־גריאיי דער גלת קומט אריין און ווערט וואָרים באגריסט פון די דאמען.

דער פאטער גראטולירט איהם מיט זיין ערפאלג. ער איז א שטאלץ פאר דער פאמיליע.

דער זוהן בעט איהם, ער זאל איהם שאנעווען, ניט ריידען דערפון. ער איז אוועק פון דער וועלט, ווייל זי האט געהאט פאר איהם נאר ביטערניש און עקעל.

דער פאטער פרובירט איהם איינריידען, אז ער האט ביז איצט נאך גאר ווייניג געזעהן פון דער וועלט. זאל ער זיך אומקעהרען אהיים צוריק און חתונה האבען מיט א שעהנער מיידעל. וואס זאל ווערטה זיין זייער אלטע משפחה, זאל ער געהן מיט׳ן וועג פון פליכט צוריק אין דער וועלט.

דער זוהן זאגט, אז קיין זאך וועט איהם ניט צוריק־האלטען פון זיין נדר.

דער פאטער זאגט, אז ער וועט געהן אנזאגען, אז זיי האבען א היילינען אין דער משפחה, כאטש ער צווייפעלט, צי וועט מען עס גלויבען, און אזוי ווי ער איז ניט זיכער, אז ער וועט מארגען זיין אן אויפזעהער אין קלויסטער, וועט ער איהם שיקען באלד הונדערט טויזענד פראנק, דאס איז זיין מוטער'ס געלט.

דער זוהן, בלייבענדיג אליין, ערקלערט, אז עס איז געקומען דער וויכטיגער מאמענט, ווען ער דארף זיך באפרייען פון ערדישע בענדער און זוכען רוה אין דעם גלויבען, וואס דער הימעל קאן געבען. זאל די שעהנע געזיכט איהם פארלאזען, זאל זי רעספעקטירען זיין תפלה און ערלייכטערן זיין אויסגעמאטערטע ברוסט. טויט איז איצט די ליבע און אלץ וואס די מענשען רופען רוהם. איך וויל פון מיין זכרון פארטרייבען דעם שלעכטען נאמען, וואס פארפאלגט איהם. זאל דאס ריינע ליכט פארטרייבען דעם שאטען, וואס דריקט נאך זיין הארץ.

מאנאן קומט אריין. זי פיהלט זיך געדריקט פון אט די שטילע ווענט און קאלטער לופט. צי האט ער דא ניט געלערנט איהר צו פארשילטען?

דער כאר אין קאפעלע זינגט א לאטיינישע תפלה.

מאנאן פאלט אריין אין א געבעט־שטימונג און בעט ביי גאט, ער זאל איהר שענקען דאס הארץ פון דע־גריאיי.

דע־גריאיי קומט אריין און איז איבערראשט זי דא צו טרעפען. ער טרייבט איהר ארויס.

מאנאן בעט זיך: זי האט געזינדיגט געגען איהם. אבער ער דארף ניט פארגעסען איהר ליבע. צו דארף זי ניט זעהן אין זיינע אויגען קיין מחילה?

דע־גריאיי ענטפערט, אז פון זיין נשמה איז פארטרי־בען געווארען יענעם אומריין ליבע־בילד, א, דו אומטרייע מאנאן.

מאנאן: אבער ווי איז, אז זי האט איצט חרטה? זאל זיין הארץ נים פארשלאסען ווערען פאר מחילה.

דע־גריאיי ענטפערט, אז ער קאן לענגער צו איהר

זיך ניט צוחערען. זי איז אויף אייביג ארויס פון זיין זכרון און פון זיין הארץ.

מ א נ א ן ווארפט זיך צו זיינע פיס: ער מוז איהר צוריק־געבען זיין ליבע.

ד ע ־ ג ר י א י י ענטפערט, אז זיין גאנצע ליבע איז גע־שטארבען.

מ א נ א ן גלויבט ניט אין דעם. צי איז עס ניט איהר האנט, איהר שטים? צי איז זי דען ניט די זעלבע מאנאן?

ד ע ־ ג ר י א י י איז מתפלל, גאט זאל איהם העלפען אין דעם אויגענבליק. ער בעט, זי זאל ניט ריידען פון ליבע, ווייל דאס איז לעסטערונג. עס איז געקומען די שעה פון תפלה.

מ א נ א ן טענה'ט אלץ, אז זי ליבט איהם און וועט פון איהם זיך ניט שיידען.

ד ע ־ ג ר י א י י גיט ענדליך זיך אונטער. ער איז גרייט צוליב איהר צו נעהמען אויף זיך די גאנצע שטראף פון הימעל. זיין לעבען איז אין איהר הארץ, אין איהרע אויגען. קום, קום, מאנאן, איך ליב דיך!

פערטער אקט.

א שפיל־זאל אין פאריז.

ל ע ס ק א און אנדערע שפילען אין אזארט־שפילען.

ד י א ק ט ר י ס ע ס: אין די שפיל־הייזער געפינט דער עולם גרויס פארגעניגען. אבער ווער עס זאל ניט פארלירען, מוז די שעהנע געווינען שטענדיג.

ל ע ס ק א אונטערהאלט זיך מיט זיי.

מ א נ א ן, ד ע ־ ג ר י א י י און ג י ל א קומען אן און ווערען באגריסט פון די אקטריסעס. אלע געהען אוועק שפילען. נאר מאנאן און דע־גריאיי בלייבען אליין.

מ א נ א ן פרעגט, צי איז זי נאך די הערשעריז איבער זיין הארץ?

ד ע ־ ג ר י א י י ענטפערט, אז זי איז א ספינקס, א צושטע־רענדע סירענע. ער ליבט און האסט זי. פארגעניגען און גאלד וועלען אייביג פארבלייבען איהרע געטער. אבער ער ליבט זי דאך.

מ א נ א ן ענטפערט, אז זי וואלט איהם אויך געוואלט ליבען, ווי ער וויל. אבער זייער פארגעניגען איז צופלויגען. קיין זאך איז ניט געבליבען. דא אבער, אויב עס זאל אפגליקען, קאן מען מאכען אן אנדער פארמעגען.

ל ע ס ק א העלפט איהר איהם איינצורעדען.

ד ע ־ ג ר י א י י שטעלט זיך אנטקעגען: ווי אזוי וועט ער עס ווערען א געמבלער? זיי ביידע שטעהען אבער צו און ענדליך זוכט ער זיך צו בארוהיגען, אז ער וועט איהר אלץ אפגע־בען.

מ א נ א ן פארשפרעכט איהם אין גאנצען צו זיין זיינע. עס וועט ווידער קומען זייער גליק.

ג י ל א לייגט פאר, אז דע־גריאיי זאל שפילען מיט איהם און זיי שטעלען איין צו טויזענד לואידארען, וועלכע ווערט נאכהער געהעכערט אויף נאך טויזענד.

מ א נ א ן זינגט אינטערדעסען א ליד פון פרייד, יוגענד און פארגעניגען.

ד ע ־ ג ר י א י י געווינט איין מאל און נאך א מאל ביז נילא ענטזאגט זיך ווייטער צו שפילען, באשליסענדיג אז דע־גריאיי בא׳גנב׳עט איהם.

ג י ל א נעמט אלעמען פאר עדות, סטראשענדיג, אז מאנאן און דע־גריאיי וועלען באלד פון איהם הערען.

ד י א נ ו ו ע ז ע נ ד ע באשולדיגען דע־גריאיי אין גנבות.

ד ע ־ ג ר י א י י פראטעסטירט שטארק געגען די פאלשע באשולדיגונג.

עס הערט זיך א קלאפ און רעגירונגס־בעאמטע קומען אריין צוזאמען מיט גילא. לעסקא אנטלויפט אוי נילא ווייזט אז אויף דע־גריאיי אלס דעם גנב און אויף מאנאן אלס מעטהעלפערין.

ד ע ר א ל ט ע ר פ י ר ש ט קומט אַן און ערקלערט, אַז די שאַנד האָט איהם געבראַכט אהער.

מ א נ א ן און ד ע ־ ג ר י א י י זינגעןביידע אַ דועט פון טרויער און פאַרצווייפלונג.

ד ע ר א ל ט ע ר פ י ר ש ט הייסט זיי ביידען צונעמען. פאַרשפּרעכענדיג אבער, אז דער זוהן וועט באַלד באַפרייט ווערען.

מ א נ א ן פיהלט זיך פאַרצווייפעלט: זי איז פאַרלאָרען.

ד ע ־ ג ר י א י י איז אויך פאַרצווייפעלט, ווייל זייערע לעבענס זיינען איצט אויף אייביג צוטיילט.

פינפטער אקט.

אַ פאַרלאָזענער ווינקעל אויפ'ן וועג צו האַוור.

ד ע ־ ג ר י א י י איז פאַרצווייפעלט, וואָס מאַנאָן איז איצט צוזאַמענגעבונדען מיט אַלע אויסוואורפען. דערזעהענדיג לעסקאָ וועקט זיך ביי איהם אויף די האָפענונג, אז ער וועט איהר באַלד ראַטעווען און ברייגנען צו איהם.

ל ע ס ק א מעלדעט, אז ער האָט געטאָן אַלץ וואָס מעגליך. נאָר אַלץ שיינט צו זיין פאַרלאָרען.

ד י ס א ל ד א ט ע ן דערנעהענטערען זיך און ד ע ־ ג ר י א י י איז גרייט זיך אויף זיי צו וואַרפען מיט'ן שווערד.

ל ע ס ק א פּרובירט איהם צוריקהאַלטען, אבער אומזיסט.

ד ע ־ ג ר י א י י שלעפּט איהם אַוועק מיט זיך.

ד י ס א ל ד א ט ע ן דערנעהענטערען זיך און איינער גיט אַפּ אַ באַריכט צום עלטסטען, אַז איינע פון די אַרעסטאַנטקעס, מאַנאָן, איז שוין האַלב טויט.

מ א נ א ן באַווייזט זיך און איז שטאַרק דערפרעהט צו זעהן דע־גריאיי. זי זאָגט אַז זי וויינט מיט טרערען פון שאַנד פאַר זיך און פון וועהטאָג פאַר איהם.

ד ע ־ג ר י א י י פרובירט איהר טרייסטען, אז עס וועט קיינמאל איהר ניט אויסקומען צו זעהן אט די ווייטע לאנד. וואוהין מען שלעפט זי, זיי וועלען ביידע אנטלויפען צוזאמען.

מ א נ א ן ענטפערט, אז איהר הארץ איז פול מיט ליבע און חרטה פאר אלע איהרע זינד, און פאר וואס זי האט איהם פארשארפט אזוי פיל פיין. זי בעט מחילה ביי איהם.

ד ע ־ג ר י א י י ענטפערט, אז עס איז איצט ניט קיין צייט פון מחילה, ווען זייערע הערצער זיינען ווידער צוזאמען.

מ א נ א ן איז ווידער איבערגליקליך. זי וויל ריידען מיט דער פארגאנגענהייט. זי גלויבט אבער ניט אין דער צוקונפט: די כחות פארלאזען זי, און א טיפער שלאף איז באפאלען אלע איהרע חושים. זי ליבט איהם. זי וויל ער זאל איהר א קוש טאן. דאס איז איהר געזעגנונגס־קוש.

ד ע ־ג ר י א י י פרובירט אין איהר וועקען מוט.

מ א נ א ן בעט ער זאל זי פארוויגען אין זיינע ארעמס. זיי זאלען פארגעסען די פארגאנגענהייט, וואס איז פול מיט חרטה. איצט ווען זי שטארבט, קומט די רוה.

ד ע ־ג ר י א י י רופט א צושראקענער: מאנאן!

מ א נ א ן ענטפערט: עס איז בעסער אזוי. איצט איז דאס ענד פון דער געשיכטע פון מאנאן לעסקא.

קאוואלעריא רוסטיקאנא

(דארפישע קאוואלערן)

אפערא

פון פיעטרא מאסקאני.

פראלאג.

טורידו, א יונגער סאלדאט זינגט הינטער'ן פארהאנג: אזוי ווי די בלומען שמעקען שעהן, אזוי לייכט ליבע פון די אויגען, דער וואס וועט איהרע ליפען קושען, ווער פיהלען דאס גליק פון הימעל.

אז עפענטליכער פלאץ אין א סיציליישען דארף. פסח פרי.

פרויען כאר און מענער כאר זינגען הינטער'ן פארהאנג.

סאנטוצא. א דארף מיידעל קומט אן און וויל וויסען וואו איז טורידו?

לוציא (טורידו'ס מוטער) וויל אין אנהייב ניט זאגען. נאכהער לאזט זי זיך איבעררעדען און דערציילט, אז ער איז אוועק־געפארען אין פראנקאפארט ברייגנגען וויין.

סאנטוצא דערציילט איהר, אז מען האט איהם לעצטע נאכט געזעהן אין דארף. זי דערציילט איהר, אז זי איז א פאר־שאלטענע, אן אויסגעשטויסענע.

אלפיא (א פורמאן) זינגט וועגען דעם ווי עס לויפט פריי־ליך דאס פערד, די גלאקען קלינגען, עס קנאקט דער בייטש, גליק־לאך איז דאס לעבען פון א פורמאן; ווער איז גליקלאכער פון איהם? זיין ליבענדע לאלא רופט איהם. ער געהט צו צו דער אלטער לוציא און בעט פון אלטען וויין.

לוציא ענטפערט, אז זי האט ניט, נאר טורידו איז אוועק־געפאהרען ברייננגען.

אלפיא ענטפערט איהר, אז טורידו איז דא, ער האט איהם געזעהן דעם מארגען זיך ארומשלעפען ארום זיין הייזעל.

סאנטוצא הייסט איהם שווייגען.

דער כאר זינגט אין קירך.

סאנטוצא זינגט א הלל צו גאט דעם זיגער און צו קריס־טוס, וואס איז אויפגעשטאנען.

לוציא בלייבענדיג אליין מיט סאנטוצא, וויל וויסען, פאר־וואס האט זי געמאכט צייכענס צו שווייגען?

סאנטוצא דערציילט איהר, אז איידער טורידו איז אוועק אין סאלדאטען, האט ער געליבט לאלא, און קומענדיג צוריק, האט ער געפונען, אז לאלא איז פארהייראט. ער האט גענומען ליבען זי און זי איהם. אבער לאלא האט איהם ווידער גענומען ארייננציהען אין איהר נעץ און איצט האט ער זי פארלאזען און יענע ביידע ליבען זיך פון דאס ניי. זי איז א פארשאלטענע. זי וויל אז די מוטער זאל איהם בעטען, אז ער זאל זי ווידער ליבען.

לוציא געהט מיט א תפלה צו מאריא אריין אין קירך.

טורידו קומט אן און זאגט, אז ער זוכט די מוטער.

סאנטוצא וויל מיט איהם זיך דורכריידען. זי וויל וויסען פון וואנען ער קומט?

טורידו ענטפערט, אז זי ווייסט דאך, אז ער קומט פון פראנקאפארט...

סאנטוצא באשולדיגט איהם אין זאגען ליגען, מען האט איהם היינט געזעהן לעבען לאלאס וואהנונג, איהר מאן אלפיא אליין האט עס איהר דערציילט.

טורידו מאכט איהר פארווירפע פאר אזא באהאנדלונג. זי האט איהם פשוט געקוילעט און ער וויל, אז זי זאל איהם לאזען אליין. עס ברענט אין איהר דער כעס.

סאנטוצא טייטשט עס אויס, אז ער ליבט זי מעהר ניט. אז יענע האט איהר ליבע צוגע'גנב'עט.

ט ו ר י ד ו ערקלערט איהר, אז ער איז מעהר ניט איהר שקלאף.

ס א נ ט ו צ א שווערט צו נעהמען נקמה, כאטש זי ליבט איהם, און איהר הארץ צוגעהט פון וועהטאג.

ל א ל א, אלפיא'ס ווייב, זינגט הינטער דער ביהנע וועגען די שעהנע בלומען. זי קומט אריין און פרעגט זיך נאך אויף איהר מאן.

ט ו ר י ד ו ענטפערט, אז ער איז אקארשט געקומען. ער פרובירט איהר דערציילען וואס סאנטוצא האט געזאגט.

ס א נ ט ו צ א האקט איהם איבער, זאגענדיג אז היינט איז פסח און גאט זעהט אלץ.

ל א ל א פרעגט, צי געהט זי ניט צו דעם גאטעסדינסט?

ס א נ ט ו צ א ענטפערט, אז קיינער טאר ניט בייוואהנען דעם גאטעס־דינסט, סיידען ער ווייסט, אז ער איז ניט שולדיג.

ל א ל א ענטפערט, אז גאט איז א בעל רחמים.

ט ו ר י ד ו רופט לאלא'ן אוועק.

ל א ל א הייסט איהם פארבלייבען מיט יענער.

ס א נ ט ו צ א בעט איהם צו פארבלייבען. זי מוז איהם וואס זאגען.

לאלא זאגט, אז גאט מעג איהר העלפען און זי געהט אריין אין קירך.

ס א נ ט ו צ א בעט זיך ביי טורידו, ער זאל זי אויסהערען, און פארבלייבען מיט איהר, ער זאל זי ווידער ליב באקומען.

ט ו ר י ד ו ווארפט איהר פאר, פאר וואס זי שפיאנעוועט איהם. ער הייסט איהר געהן אויף אייביג.

ס א נ ט ו צ א ווארפט איהם פאר, אז ער איז א פאלשער.

ט ו ר י ד ו שליידערט איהר אפ און געהט אריין אין קירך.

ס א נ ט ו צ א פארשילט איהם לכבוד פסח, איהם, דעם פאלשען.

א ל פ י א קומט אריין און וויל וויסען, וואו מען האלט אין גאטעס־דינסט.

ס א נ ט ו צ א דערפרעהט זיך מיט איהם, ווי גאט וואלט

איהם געשיקט. זי דערציילט איהם, אז לאלא איז דארט אין קירך מיט טורידו.

אלפיא ווייל ניט גלויבען.

סאנטוצא דערציילט איהם אבער, אז טורידו האט איהר פארלאזען צוליב זיין ווייב.

אלפיא דאנקט איהר אפ. ער וועט היינט נאך נקמה נעהמען פון זיי.

דער כאר, ארויסקומענדיג פון קירך, זינגט וועגען דעם, אז איצט איז צייט צו געהן אהיים זיך משמח זיין מיט'ן יום־טוב.

טורידו ווענדעט זיך צו לאלא, צי האט זי גאר ניט קיין ווארט פון באגריסונג פאר איהם?

לאלא ענטפערט, אז זי מוז אויפזוכען אלפיא.

טורידו פארזיכערט זי, אז זי האט זיך ניט וואס צו איילען. ער וועט איהר זוכען. זאלען זיי דערווייל פארברייגען ביי א גלאז וויין. ער זינגט א וויין־געזאנג און טרינקט צו לאלא'ן.

לאלא ענטפערט מיט א גליק־וואונש.

אלע טרינקען.

אלפיא קומט אריין און ווערט באגריסט פון אלעמען.

טורידו לאדעט איהם איין אנטייל צו נעמען אין זייער שמחה.

אלפיא זאגט, אז א בעכער גיפט וואלט ער פארגעצויגען. עס ווערט א גערודער.

טורידו ערקלערט איהם, אז ער שטעהט צו זיין דינסט. כאטש שוין.

אלפיא נעמט אן די ארויספאדערונג.

טורידו אנערקענט, אז יענער האט רעכט אויף נקמה, און אז ער איז ווערטה באהאנדעלט צו ווערען ווי א הונט. אבער אויב ער וועט פאלען פון יענעמס האנט, וועט פאר די אומגליקליכע סאנטא זיין א שטאך אין הארצען. ער באשטימט זיך צו טרעפען לעבען סאד. צו דער אריינגעהענדער מוטער זאגט ער, אז ער האט צו פיעל געטרונקען, ער מוז זי פארלאזען, ווייל אבער אז זי זאל איהם בענשען, ווי דעם טאג ווען ער איז געווארען א סאלדאט, און

אויב ער וועט ניט צוריקקומען זאל זי זיין א מוטער צו סאנטא. וועמען ער האט פארשפראכען צו פיהרען צו דער חופה.

לוציא וויל וויסען, צי וואס זאגט ער עס איהר?

טורידו ענטפערט, אז עס איז גאר ניט, ער האט צו פיעל געטרונקען. ער קושט איהר און געזעגענט זיך אפ.

לוציא און סאנטוצא זיינען שטארק אויפגערעגט.

א גרויסער עולם פארזאמעלט זיך. און איינער ברייננט די נייעס, אז דער שכן טורידו איז ערמארדעט. אלע לויפען. סאנטוצא פאלט אנידער. לוציא חלש'ט.

די צויבערפלעטע

(די צויבער־פלייט).

פון וואָלפגאַנג אַמאַדעוס מאָצאַרט.

ערשטער אקט.

א רויהע פעלזען־געגענד.

טאמינא, (אן עגיפּטישער פּרינץ) שרייט נאך הילף געגען דער געפעהרליכער שלאנג, וואס פארפאלגט איהם.

דריי דאמען קומען אן און צעשטערען די שלאנג און זיינען שטאלץ מיט זייער אייגענער העלדישקייט. זיי געפינען, אז טאמינא איז זעהר שעהן און דענקען, אז מען דארף דערציילען וועגען איהם זייער פירשטין. יעדע איינע וויל אבער פארבלייבען אליין מיט איהם און זיי באשליסען ענדליך אלע צוזאמען צו געהן.

פאפאגענא, דער פויגעל־פאנגער, קומט אן און שפּילט אויף א פייפעל און זינגט וועגען דעם, ווי דער פויגעל־פאנגער איז באקאנט איבער'ן גאנצען לאנד און אלע מיידלאך זיינען זיינע; ווי ער וואלט די מיידלאך אויסגעביטען אויף צוקער און געקושט צערטליך די ליבסטע.

טאמינא וויל וויסען, ווער ער איז?

פאפאגענא ענטפערט: א מענש ווי ער. פאר וואס פרעגט ער איהם נישט, ווער ער איז?

טאמינא דערציילט איהם, אז ער איז א זוהן פון א פירשט.

וואס הערשט איבער א סך לענדער, און דערפאר רופט מען איהם פרינץ.

פאפאגענא וואונדערט זיך, וואס יענער קוקט מיט אזא יראת־הכבוד אויף איהם.

טאמינא מיינט, אז דאס האט ער די שלאנג דער'הרג'ט און וואונדערט זיך איבער זיין כח.

פאפאגענא הויבט זיך אן צו בארימען מיט זיין כלומר'־שטען כח.

די דריי דאמען קומען אן און רופען ארויס נייגיעריג־קייט ביי טאמינא: זיי טרייבען קאטאוועס מיט פאפאגענא און דערציילען טאמינא, אז דאס האבען זיי איהם געראטעוועט און דערלאנגען איהם א מתנה א בילד פון דער פירשטין. זיי טרעטען אפ.

טאמינא פאראינטערעסירט זיך שטארק מיט'ן בילד און ווערט באלד אין דער פערזאן פארליבט. ער וואלט נאר וועלען איהר טרעפען. עס ווערט פינסטער און עס הערט זיך א דונער, און ער ווערט א צעשראקענער.

די דאמען צארוהיגען איהם: דאס קומט זייער פירשטין אן.

די סצענע ווערט פארוואנדעלט, די בערגט ווערען צוטיילט און אין מיטען אויפ'ן טראָן זיצט

די קעניגין פון נאכט. זי בארוהיגט טאמינא אזא אומשולדיג אינגעל קאן אם בעסטען בארוהיגען איהר מוטער־הארץ, וואס ליידעט ווייל איהר טאכטער איז ביי איהר אוועקגערויבט געווארען. זי פאדערט איהם אויף, ער זאל זעהן זי באפרייען און ווערען דער רעטער פון איהר טאכטער. די טאכטער וועט דאן אויף אייביג בלייבען זיינע.

פאפאגענא וויינט און טאמינא באמערקט, אז ביי איהם אויפ'ן מויל איז אנגעהאנגען א שלאס.

די דריי דאמען באווייזען זיך און נעמען אראפּ דעם שלאָס פון זיין מויל. זיי דערלאַנגען טאמינאַ אַ גאָלדענע פליים אלס מתנה פון דער פירשטין. דאָס איז אַ צויבער־פליים, וואס וועט איהם באשיצען אין אומגליק. ער קאן מיט איהר באפוילען אלעמען צו טאן וואס ער וויל. און פּאפּאגענאָ'ן באפוילען זיי צו געהן מיט'ן פּרינץ באלד נאך סאראסטראָ'ס שלאס.

פּאפּאגענא שרעקט זיך פאר דעם בייזען איינוואוינער פון יענעם שלאָס: ער וועט איהם צערייסען און ארויסווארפען פאר די הינט.

די דאמען בארוהיגען איהם, אז דער פּרינץ וועט איהם באשיצען און ער וועט זיין דעם פּרינצ'ס דינער. זיי דערלאַנגען איהם א קעסטעל מיט א גלעקעל אינעווייניג. דער זילבער־גלעקעל און צויבער־פליים זיינען פאר זייער שוץ.

טאמינא און פּאפּאגענא געזעגענען זיך מיט די דאמען, ווילען אבער וויסען, ווי געפינט מען דעם וועג צום שלאס?

די דריי דאמען ערקלערען, אז דריי אינגלאך וועלען שוועבען ארום זיי אויף דער רייזע און וועלען זיין זייערע פיהרער.

אלע געזעגענען זיך.

די סצענע ווערט פארוואנדעלט אין א רייך־אויסגעפוצטען צימער פון פּאמינא און סאראסטא'ס פּאליץ.

מאנאסטאטאס, דער דינער פון סאראסטרא, פיהרט אריין פּאמינא.

פּאמינא בעט אויף זיך דעם טויט און זארגט זיך וועגען איהר מוטער.

מאנאסטאטאס באפעלט די שקלאפען, זיי זאלען שמידען פּאמינא און אליין זיך אפּטראָגען.

פּאמינא בעט אויף זיך דעם טויט און פאלט אנידער ...נמעכטיג אויף דער זאפא.

פּאפּאגענא קומט אן ניט וויסענדיג וואו ער געפינט

זיך; ווער איז די ווייסע מיידעל? און מאנאסטאטאס? זיי דערשרעקען זיך איינע פאר די אנדערע און לאזען זיך אוועקלויפען און שלאגען זיך אן איינע אן די אנדערע.

פאמינא שרייט: מוטער! מוטער!

פאפאגענא זעהט זיך ארום, אז אומזיסט האט ער זיך געשראקען. ער דערקענט פאמינא, אז זי איז די טאכטער פון דער נאכט־קעניגין און ווייזט איהר דאס בילד און דערציילט איהר וועגען פרינץ, וואס האט דאס בילד אלס מתנה באקומען און איז בילד זיך פארליבט.

פאמינא איז שטארק צופרידען, וואס יענער ליבט זי. זי האט האלט דאס ווארט ליבע. זי וויל אבער וויסען: צי געהערט יענער ניט צו סאראסטרא׳ס סוויטע פון בייזע גייסטער?

פאפאגענא ווערט טרויעריג אויפ׳ן הארצען. וואס ער האט נאך קיין פאפאגענא־ווייב און אפילו קיין מיידעל ניט.

פאמינא טרייסט איהם, ער זאל האבען געדולד. דער הימעל וועט זארגען פאר איהם און איהם שיקען א פריינדין.

ביידע זינגען א דועט. זי זינגט, אז מענער וואל פיהלען ליבע פעהלט אויך ניט קיין גוט הארץ. ער: אז מען וויל זיך פרעהען מיט דער ליבע, מוז דורכלעבען די ליבע אליין.

די סצענע ווערט פארוואנדעלט אין א וועלדעל, אין מיטען דריי טעמפלען.

דריי אינגלאך, באגלייטענדיג טאמינא, זאגען איהם אז, אז ער זאל זיין פעסט, מוטיג און געדולדיג.

טאמינא וויל וויסען, וואס דארף ער טאן צו ראטעווען פאמינא?

די דריי אינגלאך ענטפערען, אז דאס איז ניט זייער זאך איהם צו זאגען, נאר ער דארף זיין א מאן.

טאמינא באשליסט זיך אריינצוגעהן אין טויער און זאל

דער אויסוואורף ציטערען: ער וועט פאמינא ראטעוועו. ער פרו־בירט גייען אין די פארשידענע טירען און געהט ענדליך אריין אין די מיטעלסטע.

א פריסטער באגעגענט איהם און פרעגט: וואס זוכסט ער דא?

טאמינא ענטפערט: דאס אייגענטום פון ליבע און טוגענד.

זיי צוריידען זיך און טאמינא דערוויסט זיך, אז אין דעם טעמפעל הערשט סאראסטרא. טאמינא וויל ניט אריינגעהן, ווייל ער האסט סאראסטרא, ער איז א טיראן. צי האט ער ניט אוועק־גע'גנב'עט פאמינא ביי איהר מוטער?

דער פריסטער איז דורך א שבועה פארבונדען צו שווייגען, אבער אזוי גיך ווי ער וועט אין היילינגטום ווערען א זייע־רינגער, וועט ער אלץ קאנען וויסען. דער פריסטער געהט אפ.

טאמינא בלייבענדיג אליין פרעגט ביי דעם כאר וואס איז פארשטעלט: צי לעבט נאך פאמינא? און דערוויסענדיג זיך, אז זי לעבט, דאנקט ער זיי און זינגט, אז ווי שטארק עס איז ניט דער צויבער־טאן פון דער פלייט, דאך בלייבט פאמינא ווייט פון דאנען. ער שפילט און רופט פאמינא.

פאפאגענא ענטפערט אפ.

טאמינא דערקענט זיין טאן, שפילט ווייטער: טאמער האט פאמינא איהם שוין געפונען? טאמער וועט דער טאן איהם ברייגנען צו איהר?

פאמינא און פאפאגענא איילען זיך צו געפינען טאמינא איידער דער שונא וועט זיך כאפען. זי רופט. ער פייפט. זיי ווילען אנטלויפען אויף לינקס.

מאנאסטאטאס רופט זיי און וויל זיי לאזען בינדען דורך די שקלאפען.

פאפאגענא קלינגט אין זיין גלעקעל.

מאנאסטאטאס און די שקלאפען ווערען באַ־רוהיגט פון די קלאנגען און לאזען זיך אוועק טאנצען און זינגען. עס הערט זיך א מארש און שטימען רופען: סאראסטרא!

פ א פ א ג ע נ א פרעגט: וואס זאלען זיי איצט זאגען?
פ א מ י נ א ענטפערט, אז נאר דעם אמת.
ד ע ר כ א ר באגריסט סאראסטרא.
פ א מ י נ א קניט פאר איהם און דערציילט, אז זי האט געוואלט אנטלויפען פון זיין מאכט, אבער שולדיג איז דער שווארצער, וואס האט פארלאנגט פון איהר ליבע.
ס א ר א ס ט ר א הייסט איהר אויפשטעהן. ער ווייסט, אז זי ליבט אן אנדערען. ער וועט זי ניט צווינגען צו ליבען, אבער די פרייהייט גיט ער ניט.
פ א מ י נ א בעט זיך, ער זאל איהר לאזען צו דער מוטער.
ס א ר א ס ט ר א זאגט, אז א ווייב מוז זיך לאזען פיהרען פון א מאן.
מ א נ א ס ט א ט א ס ברייגנט צו פיהרען טאמינא.
ט א מ י נ א און פ א מ י נ א דערקענען זיך באלד. זיי נעמען זיך ארום.
מ א נ א ס ט א ט א ס געפינט ,אז דאס איז א חוצפה, און אנוויזענדיג אויף פאפאגענא זאגט ער, אז מיט זיין הילף האט דער יונגער מאן געוואלט מיט איהר אנטלויפען. ער האט אבער אויפגעפאסט, און ער איז ווערט באלוינט צו ווערען.
ס א ר א ס ט ר א הייסט איהם מכבד זיין מיט 27 שמיץ. דאס איז זיין פליכט. ער הייסט באדעקען די קעפ פוןביידע יונגע לייט און זיי פיהרען אין טעמפעל אויף פראבע. ער דערלאנגט פאמינא די האנט און געהט מיט איהר אפ.
ד ע ר כ א ר באזינגט די טוגענד און גערעכטיגקייט, וואס מאכען די ערד פאר א הימלישע מלוכה און די שטערבליכע גלייך מיט די געטער.

צווייטער אקט.

דער אונטערערדישער טעמפעל.

ס א ר א ס ט ר א ערקלערט דעם עולם, אז ער האט די הייו־

טיגע פאַרזאַמלונג צונויפגערופען צו באַגריסען טאַמינאָ, דעם קעניג'ס זוהן. אין נאָמען פון דער מענשהייט דאַנקט ער זיי פאַר זייער איינינגקייט און הייסט טאַמינאָ מיט זיינע חברים אַריינפיהרען אין פאָרהויף פון טעמפעל און באַפעלט דעם פאָרזיצענדען צו פרא ווען די צערעמאָניע.

סאַראַסטראָ און די פריסטער זיינען מתפלל צו איזיס און אָזירים, אַז זיי זאָלען שענקען זייער חכמה־גייסט צו דעם נייעם פּאָר. סאַראַסטראָ איז מתפלל, אַז זיי זאָלען אויס־האַלטען דעם עקזאַמען, זיי זאָלען זיין שטאַרק מיט געדולד און אַז אין קבר זאָלען זיי אויך אויפגענומען ווערען פון די געטינען.

דער פאָרזיצענדער פרעגט, וואָס פאַרלאַנגען די פרעמדע פון זיי?

טאַמינאָ ענטפערט: פריינדשאַפט און ליבע. ער ווערט אַנגענומען.

פּאַפּאַגענאָ ענטפערט, אַז ער וויל גוט עסען און שלאָפען און אַ שעהנע ווייבעל.

דער פריסטער הייסט איהם אויסהאַלטען דעם עקזאַ־מען. ער וועט זעהן דאָס שעהנע מיידעל, אָבער ער טאָר צו איהר ניט ריידען. דאָס זעלבע וועט אויך טאַמינאָ מוזען טאָן מיט פּאַמינאַ. דאָס איז דער אָנהויב פון עקזאַמען. עס ווערט פינסטער.

די דריי דאַמען באַווייזען זיך מיט פאַקעלען אין די הענט און שרעקען ביידען, אַז דער טויט איז זיי פאַרשוואָרען.

טאַמינאָ זוכט איינצושטילען דעם דערשראָקענעם פּאַפּאַגענאָ.

טאַמינאָ הערט זיך גוט צו צו די פּלוידערייען פון ווייבער. ער דערלאָזט אָבער פּאַפּאַגענאָ ניט פּלוידערען.

די דריי דאַמען זעהען, אַז מיט שאַנד מוזען זיי זיך אָפּטראָגען, ווייל יענע ריידען ניט.

דער כאָר מעלדעט אונטער די קלעפּ פון דונער, אַז די ווייבער מוזען געבראַכט ווערען אין גיהנום.

דריי אינגלאַך קומען אָן און זיי באַגריסען די פאַר־

זאמעלטע. עס באווייזט זיך א רייך־געדעקטער טיש און די איינגלאַדענע גייען אין די פאַרזאמעלטע צו עסען און טרינקען.

פ א פ א ג ע נ א הייסט טאמינא בלאזען אין פלייט, אז זיי זאלען אויך קאנען געניסען.

פ א מ י נ א לויפט אריין און וויל ארויסרופען אויף א געשפּרעך פריהער טאמינא, נאכהער פאפאגענא. קיינער פון זיי ענטפערט אבער ניט, און זי איז שטארק פארוואונדערט און פארטרויערט דערפון.

פ א פ א ג ע נ א לאזט זיך וואויל געהן בעת טאמינא נעהמט אין מיטען. ער כאפּט זיך און וויל נאכגעהן, ווערט אבער ארויסגעווארפען. ער זאגט דעם פארזיצענדען, אז זיין איינציגער פארלאנג איז איצט א גוט גלאז וויין, וואס ער באקומט אויך. ער הויבט אן קלאפען מיט זיין גלעקעל, פארלאנגענדיג א מיידעל אדער ווייבעל, וואס זאלען איהם ארויסהעלפען פון זיין נויט.

א ן א ל ט ע ו ו י י ב באווייזט זיך טאנצענדיג אויף א שטעקען: זי האט זיך אויף איהם דערבארימט. זי וויל ער זאל איהר באלד געבען זיין האנט, אדער ער וועט אויף אייביג בלייבען אין טורמע און וועט דארפען לעבען אויף וואסער און ברויט.

פ א פ א ג ע נ א איז שוין גרייט צו נעמען די אלטע. נאכדעם ווי ער שווערט צו בלייבען טריי צו איהר, פארוואנדעלט זיך די אלטעטשקע אין א יונגע מיידעל, וועלכע ער וויל ארומנעהמען. ער ווערט אבער דערפאר פארטריבען.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין א גארטען.

מ א נ א ס ט א ט א ס גנב'עט זיך צו צו דער שלאפענדער פאמינא און וויל איהר שטילערהייט א קוש טאן. ער בעט ביי דער ליבער לבנה, זי זאל איהם מוחל זיין, וואס ער האט זיך פארליבט אין א ווייסע; זי איז אזוי שעהן.

ד י ק ע נ י ג י ן פ ו ן נ א כ ט טרייבט איהם אוועק:

אין איהר הארצען קאַכט טויט און פארצווייפלונג. זי ענטזאגט זיך פון דער טאכטער און פארשילט איהר.

פ אַ מ י נ אַ כאפט זיך אויף מיט'ן געשריי: מוטער! מוטער!

ד י ק ע נ י ג י ן דערלאַנגט איהר אַ קינזשאל און באפעלט איהר צו טויטען מאנאסטאטאס.

פ אַ מ י נ אַ איז פארצווייפעלט: מאָרדען קאָן זי ניט.

מ אַ נ אַ ס ט אַ ט אַ ס נעמט אוועק דעם קינזשאל און ערקלערט, אַז זי האט נאר איין וועג ווי זיך און די מוטער צו ראטעווען. דאס איז איהם צו ליבען.

פ אַ מ י נ אַ ענטפערט: ניין!

ס אַ ר אַ ס ט ר אָ קומט אָן און פארטרייבט איהם. צו פאמינא זאגט ער: אין דעם הייליגען זאל ווייסט מען פון נקמה ניט און אויב אַ מענש איז געפאלען פיהרט די ליבע איהם צו פליכט. אין די הייליגע מויערען, וואו אַ מענש ליבט אַ מענשען, קאָן דער פאררעטער ניט לויערען.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין טעמפעל פון די געטער איזיס און אָזירים.

אַ כ אָ ר פ ו ן פ ר י ס ט ע ר זינגט אַ שבח צו די בייזע געטינס און באגריסט דעם יונגען מאן, וואס ווערט באלד גערופען צום נייעם לעבען.

ס אַ ר אַ ס ט ר אַ דערלאַנגט טאמינא די האנט. לויבענדיג זיין ביז איצטיגע האלטונג.

פ אַ מ י נ אַ ווערט ארייננגעפיהרט און באגריסט איהם מיט פרייד.

ט אַ מ י נ אַ ווייזט זי צוריק.

פ אַ מ י נ אַ שרעקט איהם מיט די גרויסע געפאהרען, וואס שטעהען איהם פאר.

טאמינא פארלאזט זיך אויף די געטער.

סאראסטרא מעלדעט, אז עס איז געקומען די שעה פאר זיי זיך צו שיידען.

טאמינא און פאמינא געזעגענען זיך און ווערען אפגעפיהרט אין פארשידענע זייטען.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין א פאלמען-גארטען.

די דריי אינגלאד מעלדען, אז דער מארגען קומט און ברייננגט רוה אין די הערצער פון די מענשען. זיי ווילען ברייננגען טרייסט דער שמאכטענדער פאמינא.

פאמינא רעדט צום קינזשאל, אז ער וועט זיין איהר חתן. זי וויל שטארבען, ווייל איהר געליבטער האט זי פארלאזען. עס איז פול די מאס פון יאמער.

די אינגלאד האלטען זי צוריק דערפון: יענער ליבט נאר זי אליין.

פאמינא פארשטעהט ניט, פאר וואס זשע האט ער מיט איהר ניט גערעדט?

די אינגלאד פיהרען זי צו איהם, ערקלערענדיג אז קיין מענשליכע איבערמאכט קאן ניט צושיידען קיין צוויי הערצער וואס ברענען מיט ליבע.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין א פעלזען-געגענד.

צוויי פריסטער קומען פון לינקס מיט טאמינא און זיי מעלדען, אז ווער עס קאן גובר זיין די שרעק פון טויט, וועט איינגעווייהט ווערען אין די סודות פון איזיס.

טאמינא ענטפערט, אז דער טויט שרעקט איהם ניט אפ, און ער געהט אויפ'ן וועג פון טוגענד.

פ א מ י נ א רופט איהם צוריק.

ד י פ ר י ס ט ע ר ערקלערען איהם, אז איצט האלט זי קיין זאך ניט צוטיילט, און ער קאן מיט איהר ריידען.

פ א מ י נ א און ט א מ י נ א נעמען זיך ארום, איבער־גליקליכע. זיי וואנדלען דורך די מאכט פון דער פלייטס טאן דורכ'ן טויט און די פינסטערע נאכט און זיי בעטען די פלייט, זי זאל זיי באשיצען געגען פייער און געגען וואסער. זיי האלטען אויס ביידע

ד ע ר כ א ר באגריסט זייער טריאומף.

די סצענע ווערט פארוואנדעלט אין א גארטען־דעקאראציע.

פ א פ א ג ע נ א רופט און זוכט זיין ווייבעל. ער איז שוין מיד אומזיסט זוכענדיג און דאס לעבען האט איהם דערעסען. ער געזעגענט זיך מיט דער פאלשער וועלט, רופט צו די שעהנע מיידלאך זיי זאלען איהם געדענקען. קיינער רופט זיך אבער ניט אפ. ער וויל זיך אויפהענגען.

ד י ד ר י י א י נ ג ל א ך באווייזען זיך און הייסען איהם זיך אפהאלטען און קלינגען אין גלאק.

פ א פ א ג ע נ א קלינגט אין גלאק און הייסט זיך פארשאפען א מיידעל.

ד י א י נ ג ל א ך ברייננען איהם צו פיהרען א פאפאגענא.

ב י י ד ע פ א פ א ג ע נ א ס זינגען: וואס פאר א שמחה עס וועט עס זיין, ווען גאט וועט זיי שענקען קינדערלאך פאפאגע־נאס!

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין א פעלזען־געגענד.

מ א נ א ס ט א ט א ס און די ראמען הייסען זיין שטיל: זיי וועלען באלד זיך אריינרייסען אין טעמפעל. זיי וועלען באפאלען

די פרומאקעס און זיי אויסראטען פון דער ערד אלס נקמה פאר די גרויסע קעניגין פון דער נאכט. זיי ווערען אבער פארזונקען אין א קלאגען, אז זייער מאכט איז ארונטערגעווארפען אין דער פינסטע־רער נאכט.

די סצענע פארוואנדעלט זיך אין זון־טעמפעל.

סאראסטרא באגריסט די שטראהלען פון דער זון, וואס האבען די נאכט פארטריבען און פארניכטעט די מאכט פון די היפאקריטען.

דער כאר פון פריסטער זינגען א שבח צו אזירים און איזיס. עס האט געזיגט די שטארקייט און געקרוינט ווערט אלס אייביג לוין די שעהנהייט און די ווייזהייט.

באָריס גאָדונאָוו

א מוזיקאלישע דראמא אין 3 אקטען און 8 בילדער
פון מאָדעסט מוסאָרגסקי.

ערשטער אקט.

ערשטעס בילד.

אין פאָרענט פון נאָוואָדיעוויטשי מאָנאַסטיר לעבען מאָסקווע.

א גרויסער עולם איז פארזאמעלט אין הויף פון מאָנאַסטיר. עס געהען פארביי באיארען מיט פירשט שויסקי בראש. דער עולם פארנייגט זיך. עס באווייזט זיך א פאָליציי־בעאמטער מיט א גרויסען שטעקען און פארמעסט זיך אויף דעם המון. וואס האט זיך צוזאמענגעקליבען צו בעטען דעם צאר באָריס גאָדונאָוו, ער זאָל זיך ניט ענטזאגען פון טראָן.

דער המון באקלאָגט זיך ווי אזוי קאן עס דער גוטער פאָטערל פארלאָזען זיין פאָלק?

דער פאָליציי־מייסטער פייערט דעם המון אונטער, ער זאָל בעטען רחמים, און הייסט שרייען. און דער עולם שרייט און בעט.

טשעלקאלאָוו, דער סעקרעטאר פון דער דומא באַווייזט זיך און דערצעהלט, אז באָריס לאָזט זיך פון קיינעם ניט איבעררעדען.

פילגרימען מאַרשירען דורך מיט א תפלה און געזאַנג. דער המון לאָזט זיי דורך און זיי צוטיילען סמעות צווישען עולם. דער פאָרהאַנג פאַלט.

צווייטעס בילד.

אַ קאמער אין מאַנאַסטיר פון די וואונדערס, ביי־נאכט.

פימען, דער אלטער מאנאך שרייבט ביי א לאמפ: נאך איין פאקט, נאך איין לעגענדע און זיין ארבייט איז געענדיגט.

גריגארי, דער יונגער מאנאך־לעריונג כאפט זיך אויף פון שלאף, הערענדיג דעם געזאנג פון מאנאכען־כאר. עס האט זיך איהם ווידער גע'חלומ'ט דער זעלבער חלום, די זעלבע זעהונג און ער בעט, אז דער אלטער זאל איהם בענשען און באקלאגט זיך אויף זיינע אומרוהיגע חלומות.

פימען גיט איהם אן עצה צו טאן תשובה און מתפלל צו זיין, ער זאל זיך נעמען א ביישפיל פון דעם ווי אזוי צארען אפילו האבען אפט פארביטען זייער גאנצען גלאנץ אויף דעם מלבוש פון א מאנאך. ער רימט דעם געוועזענעם צאר פיאדאר, א שטילען, א פרידליכען, וואס האט פארוואנדעלט זיין צימער אין א קלויסטער־צעלע.

גריגארי פרעגט זיך נאך ווי אלט וואלט זיין יונגער זון, דער דער׳הרג׳עטער צארעוויטש געווען, ווען ער וואלט נאך גע־לעבט.

פימען ענטפערט איהם, אז ער וואלט געווען אין זיין, גריגאריס עלטער. אבער גאט האט אנדערש געוואלט און געלאזט באריס׳ן דורכפיהרען זיין שרעקליכען פארברעכען. ער פארזאגט גריגארין האלט צו האבען וויסענשאפט, ווייל איהם מרויט ער אן זיין ארבייט. ער ציהט זיך צוריק צו רוה, טיף פארטראכט, בא־גלייט פון גריגארי און דעם געזאנג פון די מאנאכען אינעווייניג.

גריגארי, שטעהענדיג ביים טיר, רופט אויס: „באריס, באריס, פאר ווענען אלע בויגען זיך, היט זיך, אט דא אין דעם

קאמער דערצעהלט א מאנאך אויס אלע דיינע שרעקליכע פארברע־
כענס און מענשליכע נערעכטינקייט וועט דיר פון דאנענט טרעפען
און דער הימעל וועט דיך באשטראפען.

דריטעס ביל ד.

א סקווער צווישען צוויי קאטעדראלען.

א גרויסער המון איז פארזאמעלט. גלאקען קלינגען. א רייכע
פראצעסיע גערט פארביי. די סטרעליצער סאלדאטען האלטען
וואך.

פירשט שויסקי ווענדעט זיך צום פאלק מיט א
הדד פאר צאר באריס; דאס פאלק ענטפערט מיט פרייד־געשרייען.
אונטערדעסען באווייזט זיך דער צאר באריס אליין און באגריסט
דאס פאלק.

באריס פאר זיך דריקט אויס דעם שרעק, מיט וועלכען
זיין נשמה איז פול, מען זאל זיך ניט דערוויסען וועגען זיין פאר־
ברעכען. הויך לויבט ער דעם אנדענקען פון די פארשטארבענע
הערשער, און ארדערט א יום־טוב פאר'ן פאלק. דאן ציהט ער זיך
צוריק און דאס פאלק באגלייט איהם מיט הדד־געשרייען.

צווייטער אקט.

ערשטעס ביל ד.

א קרעטשמע ביים ליטווישען גרעניץ.

די קרעטשמערקע פארלאטעט א שוך און זינגט זיך

אונטער א פאלקס־געזאנג. עס הערט זיך א געלעכטער און עס קומען באלד ארײַן צוויי רײַזענדע מאנאכען — מיסאיל און וואר־לאאם, און הינטער זיי גריגארי — דער פאלשער דימיטרי, אנגע־טאן ווי א פויער.

וואר לאאם, באמערקענדיג גריגארין, לאזט ער זיך אריין אין א געשפרעך מיט איהם, פון וועלכען מען דערוויסט זיך גריגארי זוכט זיך אריבערצוכאפען דעם ליטווישען גרענ׳יץ, ווייל נאר דארט וועט ער זיין זיכער, בעת וואלאאם אליין טענה׳ט אז זיכער און גליקליך איז מען איבעראל, וואו עס איז נאך פאראן משקה. און באקומענדיג א גאנצע פעסעל משקה זינגט ווארלאאם זיך פאר־נאנדער וועגען דעם צאר איוואן דעם שרעקליכען און זיין קאמף מיט די טאטארען ביי קאזאן. ער זוכט אויך גריגארין איינצורייי־דען צו נעהמען א כוס.

גריגארי פרעגט זיך דערווייל פארנאנדער ביי דער בעל־הבית׳טע, ווי מען קומט אריבער דעם גרעניץ.

די שענקערקע דערצעהלט איהם, אז עס איז זעהר שטרענג, מען זוכט עפעס אן אנטלאפענעם פארברעכער און מען ארעסטירט יעדען רייזענדען. זי ווייזט איהם פונדעסטוועגען אן, ווי אזוי צו געהן.

אין מיטען דערינען קומען אריין סאלדאטען מיט אן אפיציר און טרעטען צו צו די מאנאכען נאך ערקלערונגען, ווער זיי זיינען. גריגארי מאכט זיך תמ׳עוואטע און זאגט אז ער איז פון א נאהענ־טער שטאדט. דער אפיציר באשליסט אז פארדעכטיגט איז ווער־לאאם, ניט דער יונגער שנעק. און בעת ווארלאאם זינגט זיך אונ־טער וועגען זיינע מעשים, טרעט דער אפיציר צו מיט א זאפראס. היות ווי מען זוכט אן אנטלאפענעם אפקורס גרישקא אטרעפיעוו, צי איז עס ניט ער אליין? דערלאנגט דעם פאפיר פארצולייענען; וואכלאאם טענה׳ט אבער, אז ער קאן ניט לייענען און גריגארי לייענט דעם פאפיר וואס הייסט כאפען און הענגען דעם אנטלא־פענעם און גיט אן די פרימעטעס אזוינע ווי ביי וואכלאאמען.

ווארלאאם כאפט זיך, אז ער האט געמאכט א פעהלער

און נעמט אליין לייענען דעם פּאפּיר און לייענט: „אלט צוואנציג... מיטעלהויך... רויטליכע האר...“ און ווייזט אז די פּרימעטעז שטי־מען מיט גריגארים. אבער יענער איז דערווייל אנטלאפען דורכ'ן פענסטער.

צווייטעס בילד.

דעם צארס צימערן אין קרעמעל.

קסעניא, די טאכטער פון בארים, האלטענדיג א מע־דאלאן פון איהר פארשטארבענעם חתן, זינגט א טרויער־ליעד וועגען איהם.

די אלטע ניאניא זוכט איהר צו בארוהיגען, אנ־ווייזענדיג, אז טרערען וועלען ניט העלפען, און אז בכלל האט זי איהם נאר ווייניג געקענט און זי זינגט איהר פאר דאס ליד פון א פליי.

פיאדאר, דער צארעוויטש, מישט זיך אריין, און זאגט ווי לעכערליך איהר ליד איז, און באלד לאזען זיך ביידע אוועק שפּילען אין כאפּעניש, אונטערזינגענדיג דערביי א ליד. אומבא־מערקט קומט אריין דער צאר בארים אליין.

בארים ווענדעט זיך צוערשט צו זיין טייבאלע קסעניא, און גלעטענדיג איהר, פּרובירט ער זי טרייסטען. זי און די ניאניא געהען ארויס און ער ווענדעט זיך צום זוהן, פרעגענדיג וואס ער לעזט, אן אטלאס?

פיאדאר ווייזט איהם אן אויף די פארשידענע פונקטען אין אטלאס.

בארים לויבט דעם זון פאר דאס שטודיום, אנווייזענדיג,

אז עס קאן פאסירען... און פילייכט גאנץ גיך, אז ער זאל ווערען דער קייזער. ער שפאצירט אריבער צום לענשטול, כאפט אויף צואווארפענע פאפירען און רעדט צו זיך: שוין פינף יאהר ווי ער טראגט די קרוין און קיין זאך ציהט איהם מעהר ניט צו. ער האט אומזיסט געזוכט פרייד אין דער פאמיליע, פארבערייט די טאכ־טערס חתונה... דער געליבטער איז געשטארבען, זיין נשמה איז צורודערט, ער ציטערט, ער ערווארט אן אומגליק, זוכט אומזיסט בארוהיגונג אין תפלות, אלע שפיאנאווען, בונטעוועז... גרויסע שטראף... עפידעמיעס, הונגער, דאס זיינען אלץ שטראפען געשיקט פון הימעל פאר זיינע פארברעכענס. אלע פארשילטען זיין נאמען און ער אליין קאן ניט שלאפען, ווארום אין דער פינסטערניש הערט ער די געשרייען פון דעם בלוטענדען אינגעל, מיט דעם צושראקענעם בליק וואס בעט רחמים ביי איהם, ער הערט נאך זיין גסיסה־כארכ־לען... ער פאלט אנידער אין לענשטול און בעט ביי גאט רחמים. און דערהערענדיג עפעס א געוויש פון דרויסען, ווערט ער דער־שראקענער.

א הויף־באיאר קומט אריין און דערצעהלט איהם אז א קאנספיראציע געהט אן צווישען די באיארעס, צווישען שויסקים פריינד, א שליח איז געקומען פון קראקאוו...

פיאדאר ווענדעט זיך צו איהם מיט זיינע צרות וועגען א קאמף צווישען דער ניאניא און דעם פאפוגאי, וואס איז צורייצט און האט ניט אנדערש געוואלט ווי צובייסען די ניאניא.

באריס לאשצעט דעם זון און זאגט, אז פאר די איינציגע פרייד צו וויסען אז ער וועט הערשען איבער רוסלאנד, איז ער גערייט פון דער גאנצער וועלט חוזק צו מאכען, און זיך ווענדענדיג צום פירשט שויסקי, וואס איז אקארשט אריין, באפאלט ער איהם מיט זידלעריי און באשימפונג צוליב די בונטען, וואס ווערען גע־פלאנעוועט צווישען זיינע נאהענטסטע.

שויסקי דערצעהלט איהם, אז איינער א שווינדלער גיט זיך ארויס פאר דעם צאר און אז דער פוילישער קעניג און פויפסט

גלויבען אין איהם. דער טראָן איז אפילו פעסט, אָבער איבעראל וואו דימיטרי באווייזט זיך שטעהען אלע צו צו איהם.

ב אָ ר י ס וויל אַרויסשיקען דעם זון ער זאָל ניט הערען דעם געשפּרעך און פירט איהם אליין ארויס אַנזאָגענדיג צו האַל־טען שטרענג די וואך, און זיך ווענדענדיג צו שויסקי זאָגט ער: האָסטו אפשר געהערט זאָגענדיג אז ערמאָרדעטע אינגלאך זאָלען אויפשטעהן פון זייערע קברים כדי אויסצומאַטערן די געזעצליך־ערוועלטע צאַרען... ער וויל וויסען, צו דער אינגעל, וואס איז... אזוי טראגיש אומגעקומען... דורך דעם שרעקליכען פאַרברעכען... איז באמת געוועזן דימיטרי? און ער סטראַשעט שויסקין מיט די שרעקליכסטע פּייניגונג, אויב ער באַהאַלט פון איהם עפּעס.

ש ו י ס ק י ענטפערט, אז ער שרעקט זיך ניט פאר'ן טוידט, נאר פאר זיין אומגנאד. ער דערצעהלט אז דרייסיג מתים, אלע יונגע אינגלאך זיינען געלעגען אויסגעשפּרייט אין דער קירך אין אוגליטש, זייערע פּנימער זיינען געוועזן פאַרקריפּעלט, נאר דער פּנים פון צאַר איוואַנס זוהן איז געוועזן קלאָר, ארום האַלז א רויטער וואונד און אויף די ליפּען נאך דער מלאך שמייכעל, אין האַנט א שפּילצייג!

ב אָ ר י ס הייסט איהם ניט דערציילען מעהר און שיקט איהם אַפּ. אליין וואַרפט ער זיך ווידער אין לענשטול, און ער שרייט, אז עס שטיקט איהם, דער געוויין פּלאָגט איהם. יא, ער ווייסט געגוג, די נשמה קאַכט, דאָס הארץ איז פול מיט שמערץ, חרטה, ווי א האַמער קלאַפּט אין זיין מוח. און פון דאַרטען, פון אונטען, באווייזט זיך דער פאַרבלוטיגטער אינגעל. ער פּרובירט אָוועקטרייבען די זעהונג, שרייענדיג, אז ניט ער איז דער מערדער. ער לאָזט זיך אַראָפּ אויף די קני און איז מתפלל צו גאָט, ער זאָל רחמנות האָבען אויף די שולדיגע נשמה פון באָריס, דעם שולדיגען.

דריטער אקט.

אין פוילישען שלאס פון מנישעק.

דער פאלשער דימיטרי קומט ארויס פון שלאס אויף א סווידאניע מיט מארינא און באגעגענט דעם פאטער ראנגאני, וועלכער זאגט איהם, אז ער איז געשיקט פון מארינא, וואס לאזט איהם וויסען ווי שטארק זי ליבט איהם.

דימיטרי פארשפרעכט איהם, אז ער יועט איהר מיטנעמען אין רוסלאנד און ארויפזעצען אויפ'ן טראן, דאך גלויבט ער ניט, אז זי ליבט איהם. זי האט אבער ניט וואס מורא צו האבען, ווייל זי וועט ווערען זיין ווייב און די צאריצא, און ער בעט איהם געפירט צו ווערען צו מארינא.

עס קומט אן א חברותא פון פוילישע פריצים מיט מארינא. זיי זוכען איהר אפצורייידען פון דימיטריו, אפשרעקענדיג איהר פון די רוסען.

דימיטרי לויפט אן, ער דענקט, אז דער יעזואיט האט איהם אומישנע פארהאלטען. ער איז אייפערזיכטיג צוליב מארינאס נאהענטקייט מיט די פריצים. ער באגריסט מארינא אלס זיין מלאך און צאריצא.

מארינא ענטפערט, אז זי ווייסט אלץ, אז טעג און נעכט טראכט ער נאר פון איהר. זי וויל אבער ריידען מיט איהם וועגען וויכטיגע זאכען, און דאס איז ווען וועט ער אריין אין מאסקווע אלס צאר.

דימיטרי ענטפערט, אז איהם שרעקט דאס האריץ פאר דעם גלאנץ פון טראן ארומגערינגעלט פון די נידעריגסטע פאלשע

שקלאפען. זיין ליבע און ליידענשאפט צו איהר זיינען איהם טייערער.

מארינא שלאגט איהם פאר צו זוכען אן אנדערע. נאר דער טראן וואלט פאר איהר געקאנט זיין א רייץ. ער אבער האט אין גאנצען אן דעם פארגעסען. ער טראכט אפילו מעהר ניט פון באריס'ן. ער איז דערפאר גאר ניט ווערט, א שקלאף, א פארקויפטע נשמה. און זי הייסט איהם נעמען דעם וועג.

דימיטרי שרייט אבער, אז זי זאגט ליגען. ער איז דער צאר, ארום איהם קלייבען זיך צוזאמען סאלדאטען און ער פירט זיי אויפ'ן קרעמעל צו עראבערן דעם טראן פון זיינע פאטערס. און אין יענעם טאג וועט זי פאלען צו זיינע פיס און ער וועט לאכען פון איהר דער נארישער פוילישער פרוי.

מארינא בעט ער זאל איהר מוחל זיין. זי גלויבט אין זיין שיקזאל און וויל איהם זעהן אין מאכט און גלאנץ. זי ליבט איהם און וועט נאכגעהן נאך איהם. וועט זיין טריי צו איהם, נאר זאל ער וואס שנעלער זיך איילען צום קרעמעל און זי לאזט זיך אראפ אויף די קני איהם רופענדיג: מיין צאר, מיין עראבערער.

זיי נעמען זיך ארום, ראנגיני געהט פארביי און קוועלט אנקומענדיג. פון הינטער דער בינע הערט זיך דער געשריי פון די געסט: עס לעבע! עס לעבע! עס לעבע!

צווייטעס בילד.

דער וואלד פון קראמי נאכט.

א חברה וואגאבונדען ברייננען מיט זיך צושלעפען א געבונדענעם באיאר קרושטשאוו'ן און שמייסען איהם. א מחנה ווייבער זינגען א ליד וועגען באיארן. דער מענער־כאר ענטפערט זיי...

עס באווייזט זיך א דוראטשאק און זאָגט רעטעניש', און די קונדסים שפּילען מיט איהם קאַטאָוועס. עס קומען אַז די צוויי מאַנאַכען וואַרלאַאַם און מיסאַיל, און זיי ביידע פייערען אונטער דעם המון געגען באַריס'ן. דער עולם קוועלט אַז פון זיי מיט נחת און ווערט אַנגעפייערט צום קאַמף. און ביידע מאַנאַכען בענשען דעם עולם אַנצונעמען דעם נייעם צאַר דימיטרי, דעם זון פון איוואַן. און דער עולם שרייט, אַז באַריס מוז באַצאָלען מיט'ן לעבען.

עס קומען אַז לאַוויטצקי און טשערניאַקאָווסקי, צוויי יעזואי־טען זינגענדיג אַ לאַטיינישע תפלה, און די ביידע מאַנאַכען פייערן אַז דעם עולם זיך צו וואַרפען אויף זיי און זיי צו הענגען. אָבער באַלד הערען זיך די טרומייטען פון אַנקומענדען דימיטרים חיל; אַנדערע קומען אַז אויף פערד, אַנדערע טראָגען פאַקלען אין די הענט. אַלע באַגריסען דימיטרי מיט הדר אַלס צאַר.

ד י מ י ט ר י שלאָגט פאַר דעם פאָלק אַלס צאַר פון גאָטס גנאַדען הילף און פרייהייט. ער נעמט מיט אייך דעם געפאַנגענעם באַיאַר'ן. אַלע שרייען הייל צו איהם.

ד ר י ט ע ס ב י ל ד.

דער ווינקעל־פּאַלאַץ אין קרעמיל.

די באַיאַרען האָבען זיך פאַרזאַמעלט אויף אַ ספּעציעלער זי־צונג פון דער דומאַ. שטימען פון פאַרשידענע זייטען דריקען אויס פאַרשידענע מיינונגען. אייניגע כאַפּען זיך אַז שויסקי פעהלט.

ש ו י ס ק י קומט אריין און דערצעהלט, אַז ער האָט אַנגע־הויבען צווייפלען צו דער צאַר איז ביים זינען, און נאָכקוקענדיג דורך דאָס טירלאָך האָט ער געזעהן ווי ער האָט געוויינט, געשריען און געערדט צום שאָטען פון דימיטרי, שרייענדיג: „גיי, גיי, אינגעל!“

באריס קומט אַן און רעדט צו זיך: געה, געה, איך דער מערדער? ניין, ניט קיין מערדער, ער לעבט, און שויסקי וואָס האָט פאַלש געשוואָרען מוז געפערטעלט ווערען. און זיך ווענדענדיג צו די באָיארען מיט גרויס ווירדע זאָגט ער, אַז ער האָט זיי פאַרזאַמעלט, ווייל אין די שווערע, פינסטערע טעג נויטיגט ער זיך אין זייער עצה און הילף.

שויסקי בעט ערלויבניש צו מעלדען, אַז אַן אַלטער זעהר חשוב׳ער מאַן וויל אין זיין אַנוועזענהייט אויפדעקען אַ גרויסען סוד.

פימען קומט אַריין, און קוקענדיג שאַרף אויף באַריס׳ן דערצעהלט ער, אַז צו איהם איז געקומען זעהר אַ חשוב׳ער מענש און איהם ערקלערט אַ מיסטעריע. ער איז געווען בלינד פון קינדוויים אַן. קיין זאַך האָט ניט געהאָלפען. און מעהר ווי קלאַנגען האָט ער ניט געקאַנט אונטערשיידען. איין נאַכט האָט ער קלאָר דערהערט די שטים פון אַ קינד (באַריס ווערט אַלץ אומרוהיגער) וואָס האָט איהם געזאָגט: פאַטער, געה אין שטאָדט אוגליטש און זיי מתפלל אויף מיין קבר, ווארום איך בין דימיטרי דער צאַרעוויטש. גאָט האָט מיך גענומען צווישען די מלאכים און איצט שיקט ער מיך אהער צו ווייזען נסים. און באַלד נאָך דעם זיינען זיינע אויגען געעפענט געוואָרען...

באריס כאַפּט זיך פאַר׳ן האַרצען און שרייט: איך חלש, העלפט מיר! זיך אויפכאַפּענדיג שרייט ער: מיין זוהן, דעם יורש ברייננגט מיר. אייניגע באָיאַרען בלייבען אַרום איהם, אַנדערע לויפען אַרויס. עס קומט האַסטיג אַן פיאָדאָר און וואַרפט זיך אין באַריס׳עס אַרעמס.

באריס הייסט די באָיאַרעס איהם לאָזען אַליין מיט׳ן זוהן, און געזעגענט זיך מיט איהם. דו ווערסט, זאָגט ער — באַלד פאַרנעמען דעם טראָן. פרעג ניט ווי אַזוי איך בין געקומען צום טראָן. נאָר מיין טייערער געליבטער זוהן, טרוי ניט די עדות פון

די באיארעס, זוך נאָך זייער בונט און באַשטראָף די פּאַרעטער!
באַשטראָף אָהן רחמנות. זיי אָבער שטרענג גערעכט צום פֿאָלק.
פּאַרטיידיג אונזער הייליגע רעליגיאָן און באַשיץ דיין שוועסטער
קסעניא, ליב איהר, מיין טייערע טויב. גאָט, זיי מוחל דעם גרויסען
זינדער און ווייז רחמים צו זיין זוהן. זאָל דער הימעל באַשיצען מיין
יורש. אונטערדעסען דערהערט ער דעם קלאַנג פון די גלאָקען און
דעם געזאַנג פון כאָר אינעווייניג, אז א נשמה געהט אוועק. שוין
לויה געזאַנג? איך געה אין קלויסטער.

פּ י א ד א ר זוכט איהם צו באַרוהיגען.

ב אָ ר י ס זאָגט איהם אָבער, אז זיין שעה איז געקומען. און
בעט ווידער מחלה ביי גאָט. אָבער דערזעהענדיג די אָנקומענדע
פּראָצעסיע מיט די באָיארעס, שטרענגט ער זיך אָן זיך אויפצוהייבען
און שרייט אויס: „הערט אויף! איך בין צאַר נאָך. איך בין צאַר.
פאלט אנידער אין ארעמשטול און זאָגט: איך שטאַרב, גאָט, זיי
מיר מוחל. און אָנווייזענדיג צו די באַיארעס אויפ׳ן זוהן, זאָגט ער:
ער איז אייער צאַר! א מחילה, מחילה!

ל׳אפריקען

(די אפריקאנעריז).

פון זשיאַקאָמאָ מייערבער.

ערשטער אקט.

דער צימער פון פּאָרטוגעזישען קעניגליכען ראַט.

אינעץ, די טאָכטער פון ראטמאַן, דאָן דיעגאָ, איז שטארק איבערראשט, וואס מען האט איהר אהער גערופען.

אנא, איהר בעגלייטעריז, ערקלערט איהר, אז מן הסתם האט דער פאטער וויכטיגעס איהר מיטצוטיילען.

אינעץ פיהלט צווישען גליק און האפענונג וועגען דעם שיקזאל פון איהר געליבטען וואסקא די גאמא, וואס איז געווארען מיט זיין פלאָט. איהר הארץ זאגט איהר, אז וואסקא וועט נאָך טריאומפירען; עס קלינגט נאָך איהר אין די אויערען זיין געזאנגס־ליד, ווען ער האט מיט אלץ זיך געזעגענט און מיט איהר, זיין איינ־ציגער ליבע.

דאָן דיעגאָ קומט אריין און דערצעהלט איהר, אז דער קעניג האט באשטימט, אז קיין אנדערער ניט ווי דאָן־פּעדראָ, דער פּרעזידענט פון ראט, זאל מיט איהר חתונה האבען, און ער אליין איז אויך מסכים דערצו. זי וועט ניט מקריב זיין אלץ צוליב איהר ליבע פאַר עפּעס א יונגען מאַן פון נידעריגער אפּשטאמונג.

אינעץ ערקלערט, אז זי וועט קיינמאל ניט חתונה האבען

מיט דאן פעדרא און דער יונגער מאן וועמען ער פאראכט וועט אמאל ווערען...

דאן דיעגא האקט איהר איבער, אז ער איז פאר׳משפט צום אונטערגאנג און פרעגט ביי דאן־פעדרא: צי איז אמת, אז בארנארד דיאץ איז אונטערגעגאנגען?

דאן פעדרא ענטפערט, אז עס איז אמת.

אינעץ וויל וויסען, צי לעבט נאך דער יונגער אפיציר וואסקא די גאמא?

דאן פעדרא ענטפערט, אז ער וועט נאכקוקען די ליסטען. און ער געפינט אויס, אז ער איז אונטערגעגאנגען. אינעץ געהט אפ אז אויפגערעגטע מיט איהר באגלייטערין און דאן פעדרא וואונדערט זיך, וואס די נייעס האט איהר אזוי אויפגערעגט.

דאן דיעגא בארוהיגט איהם, אז ער האט ניט וואס מורא צו האבען ווען זיין קאנקורענט איז טויט.

עס קומען אן די מיטגלידער פון ראט, מיט דעם גרויס אינקוויזיטאר און בישאפען.

דער כאר זינגט א תפלה צו גאט.

דאן פעדרא עפענט די זיצונג דערצעהלענדיג, אז זינט קאלאמבוס האט ענטדעקט א נייע וועלט האט דער גרויסער קעניג עמאנועל באשלאסען צו באצייכענען זיין רעגירונג מיט אן ענטדעקונג. איין פארטוגעזער האט שוין לאנג פאראויסגעזעהן די עקזיסטענץ פון א נייעם וועג און עס זיינען דא גרויסע האפענונגען אויף אן ערפאלג.

דער גרויס אינקוויזיטאר באמערקט, אז די האפענונגען זיינען צושטערט געווארען מיט דער אונטערגאנג פון דיאצ׳ס שיפען.

דאן פעדרא ערקלערט, אז דער קעניג האט צוזאמענגערופען דעם ראט צו באשטימען וואס צו טאן. יעדער דארף זיך ארויסזאגען. ער פרעגט, וואס דענקט אלוואר?

אלוואר ענטפערט, אז איינער א מאטראז האט זיך געראטעוועט און ער וועט האבען די עהרע זיי אפצוגעבען א באריכט.

וואסקא־די־גאמא ווערט אריינגעפיהרט און ער

מעלדעט, אז ער האט געזעהן ערטער, וואס קיין איירָאפּא־געבארענער האט נאך ניט זיין טריט דארט געשטעלט. און ווי אפט האט ער געבעטען גאט, אז דער קעניג זאל איהם אנטרויען א שיף און ער פארשפרעכט פארגרעסערטען האנדעל און אוצרות אהן א שיעור.

דער גרויס אינקוויזיטאר פרעגט: וואס בעטסטו פאר זיך?

וואסקא ענטפערט, אז כדי מען זאל ניט צווייפלען וועגען זיין שליחות אין אפריקא, האט ער געבראכט צוויי שקלאפען, וואס באלאנגען צו א ראסע, וועלכע מען האט ביז איצט אין ערגעץ ניט באגעגענט.

מען פיהרט אריין די צוויי שקלאפען, א מאן נעליסקא און א פרוי, סעליקא. דער מאן ענטזאגט זיך צו ענטפערן, ווער זיי זיינען.

סעליקא ענטפערט, אז זיי זיינען ים־געפאנגענע, זייער שיפעל איז אפגעשטויסען געווארען פון זייער לאנד.

וואסקא ווייזט אן אויף איהרע געזיכטס־ציגען, וואס קיין אנדער ראסע האט עס ניט און ער בעט זיך ביי סעליקא, זי זאל אלץ דערציילען.

סעליקא באמערקט, אז זיין בקשה קאן זי ניט ענטזאגען.

נעליסקא בעט זיך ביי איהר, זי זאל געדענקען, אז זי איז א קעניגין און ניט פארראטען דאס פאלק.

סעליקא ענטפערט, אז זי ווייסט ניט וואו איהר לאנד איז. א שקלאף האט ניט קיין לאנד.

נעליסקא פרעגט מיט כעס, צי וואס דארפען זיי עס וויסען, ווען מען זוכט פון זיי נאר צו מאכען בהמות.

וואסקא באמערקט, אז מען וועט פון זיי גאר ניט ארויס־קריגען. ער וועט אבער יענע געגענדען ענטדעקען, ווי ווייט זיי וועלען ניט זיין, אויב מען וועט איהם נאר געבען די מיטלען.

דאן פעדרא נאך א באראטונג ווייזט צוריק זיין בקשה אין נאמען פון קעניג אלס משוגע'נע פראיעקטען.

וואסקא באמערקט מיט כעס, אז דער גרויסער קאלומבוס איז אויך באהאנדעלט געווארען ווי א משוגע'נער. ער איז איצט

דער ריכטער און ערקלערט, אז זיי זיינען פאלשע, פארטייאישע ריכטער.

א ל ע סטראשען, אז ער וועט מיט׳ן לעבען באצאהלען פאר זיין חוצפה.

ו ו א ס ק א שרעקט זיך ניט פאר טורמע. וועה איז צו זיי. דער אמת וועט סוף כל סוף זיגען.

ד ע ר כ א ר סטראשעט איהם מיט נקמה.

ו ו א ס ק א האט קיין מורא ניט פאר זייערע באשולדיגונגען. ער אפעלירט געגען די אומגערעכטיגקייט צו די קינפטיגע דורות. זיין לאנד וועט זיך נוקם זיין פאר איהם.

א ל ו ו א ר ווידערהאלט דאס זעלבע.

ד ע ר ג ר ו י ס א י נ ק ו ו י ז י ט א ר פארשילט איהם מיט אן אייבינער קללה.

ד ע ר כ א ר חזר׳ט איבער די קללה.

צווייטער אקט.

די אינקוויזיציע טורמע אין ליסאבאן.

ס ע ל י ק א זינגט לעבען וואסקא, אז דאס זונען־קינד זאל רוהען. עס איז פינסטער און אין די שטאדט געהט מעהר ניט אן. די נאכט פארשפרייט מילדע ווינטען און ער קאן שלאפען זיכער. באטראכטענדיג וואסקא, געפינט זי, אז ער איז איצט רוהיג. זי ליידעט שווער. אבער קוקענדיג אויף איהם, פארגעסט זי איהר לאנד, איהר פאלאץ, איהרע אונטערטאנען. זי ליבט איהם. אין איהם האט איהר הארץ א גאט געפונען.

נ ע ל י ס ק א געהט באהאלטענערהייט צו צום שלאפענדיגען וואסקא, וויל איהם דערהרג׳ענען צוליב די עהרע פון זיין קעניגין און פון אייגענעם האס. א שלאפענדיגען וואלט ער ניט געוואלט דער־הרג׳ענען. אבער ער מוז עס טאן.

ס ע ל י ס א האלט איהם צוריק. איז ער דען ניט אויך א געפאנגענער ווי זיי? זי דערמאנט נעליסקא, ווי גוט ער איז געוועזן צו זיי, ווי ער האט זיך מקריב געוועזן כדי זיי ניט צו שאדען. צי וועט ער באפלעקען זיין נאבעלען קלינגעל מיט די בלוט פון אזא איידעלען מענשען. זי וויל וויסען, צי האט ער ניט אנדערע אור־זאכען פאר זיין שנאה?

נ ע ל י ס ק א ענטפערט, אז זיין איבערגעבענהייט צו איהר, די טאכטער פון קעניגען, קאן דורך שקלאפעריי ניט באריהרט ווערען, זיין ליבע צו איהר קאן דורך קיין ליידען ניט אפגעשוואכט ווערען. אבער ער האסט א י ה ם. ער האט ענטדעקט אז אומ־גליקליכען און ער האט געשווארען, אז יענער מוז אומקומען. ער געהט צו צו וואסקא איהם צו דערלאנגען דעם טויט־קלאפ.

ס ע ל י ק א וועקט אויף וואסקא.

ו ו א ס ק א באטראכט די קארטע און דענקט. אז ער האט געפונען דעם ריכטיגען דורכגאנג.

ס ע ל י ק א ווייזט איהם אבער אן, אז עס איז פאלש, אז איהר אייגענע שיף איז צוליב דעם צושמעטערט געווארען. צו רעכט ליגט א לאנד.

ו ו א ס ק א איז איבערגליקליך, וואס ער האט ענדליך ענט־דעקט דעם דורכגאנג. ער נעהמט ארום סעליקא און דאנקט איהר פאר איהר אויפטהו. ער וועט עס שטענדיג געדיינקען.

ס ע ל י ק א איז איבערגליקליך, וואס ער איז אזוי צופרי־דען. זי דענקט, אז זי איז איהם טייער און איז פול מיט ליידענ־שאפט און ליבע.

ד א ן פ ע ד ר א קומט אן מיט אינעץ און מעלדעט, אז דאס גליק איז געקומען פאר איהם.

א י נ ע ץ דערציילט איהם, אז זי האט אויסגע׳פועל׳ט פריי־הייט פאר איהם. איצט אבער מוזען זיי זיך צושיידען.

ו ו א ס ק א פרובירט זי פארהאלטען.

א י נ ע ץ נעהט אפ מיט פעדרא. זי ווייזט אן אויף די שקלאפען, אז ער איז ניט אליין.

ו ו א ס ק א שענקט איהר אוועק סעליקא און נעליסקא.

פ ע ד ר א דערציילט איהם, אז דער קעניג האט איהם אנפער־טרויט צו געפינען א דורכגאנג, א זאך וואס פילע האבען געפרובירט, נאר קיינער האט ניט דורכגעפיהרט.

וו א ס ק א פראטעסטירט, אז דער כבוד באלאנגט צו איהם.

נ ע ל י ס ק א בעט פעדרא, ער זאל איהם מיטנעמען פאר א פיהרער און ער וועט איהם שוין ווייזען דעם וועג.

פ ע ד ר א מעלדעט, אז דער קעניג האט איהם שוין פראַ־קלאמירט פאר גובערנאטאר פון די ניי־ענטדעקטע לענדער.

א י נ ע ץ פארענטפערט זיך פאר וואסקא. מען האט איהר געזאגט, אז ער איז איהר געווארען אומטריי און כדי איהם צו ראַ־טעווען פון טורמע האט זי יענעם איהר האנט מקריב געווען.

וו א ס ק א, פ ע ד ר א, נ ע ל י ס ק א, א י נ ע ץ און ס ע ל י ק א זינגען וועגען די גרויסע הארץ־ליידען, וואס יעדער פון זיי האט, און די נקמה, וואס יעדערער ערווארט.

א י נ ע ץ בעט זיך ביי וואסקא, אז ער זאל איהר געדיינקען, ווען ער וועט צוריקקומען א זיגער און ניט פארבייגעהן איהר קבר אומבאמערקט.

ס ע ל י ק א, וו א ס ק א, נ ע ל י ס ק א און פ ע ד ר א — אלע פיר געזעגענען זיך און יעדער אויף זיין אופן.

דריטער אקט.

א צווישען־דעק אויף א גרויסער שיף.

א כ א ר פ ו ן מ א ט ר א ז ע ן זאגען א תפלה.

ס ע ל י ק א, א י נ ע ץ און זייערע באגלייטערינס זינגען אויך מתפלל צו גאט.

נ ע ל י ס ק א ווייזט אז די מאטראזען, אז א שטורם־ווינט קומט אן און ער באפעלט זיי צו האלטען זיך מעהר אויף צפון־זייט.

אלוואר. ארויסקומענדיג מיט פעדרא, האט מורא, צי שפילט נעליסקא ניט א פאלשע שפיל.

נעליסקא בארוהיגט זיי. פאר זיך איז ער איבער זיכער, אז דער שטורם־ווינט פיהרט זיי צום אונטערגאנג. ער זינגט דאס ליד פון אדאמאסטאר, דעם קעניג פון טיפען ים, פאר וועמעס שווארצע כוואליעס מען דארף זיך היטען. ער איז זיכער, אז פאר זיי איז מעהר קיין האפענונג ניט פאראן און נאר א וואסער־קבר ערווארט זיי. און קיין תפלה וועט שוין מעהר ניט העלפען. ער לאכט פון זיי, רופענדיג זיי צו האבען מעהר מוט.

א מאטראז מעלדעט, אז א שיף אונטער זייער פלאג האט ארויסגעלאזען א שיפעל, וואס געהט שנעל צו זיי.

וואסקא קומט אראפ פון שיפעל און דערציילט, אז ער איז נעגאנגען פאראוים פון זיי ער ווארנט זיי פון דער געפאהר, וואס שטעהט זיי פאר יעדען אויגענבליק צושמעטערט צו ווערען.

פעדרא הייסט איהם בינדען און דערשיסען.

אינעץ און סעליקא בעטען רחמנות פאר איהם.

סעליקא באפעלט, אז ער מוז תיכף באפרייען וואסקא, אז ניט שווערט זי ביי בראהמא, אז זי וועט דער'הרג'ענען אינעץ.

פעדרא הייסט ארונטערשלעפען וואסקא אונטען אין שיף, און וואס איז שייך סעליקא, הייסט ער עפענטליך איהר דורכשמייסען.

דער שטורם קומט אן און אינדיאנער כאפען זיך ארויף אויפ'ן שיף פון אלע זייטען און זיינען גובר די מאנשאפט.

דער כאר קניענדיג זאגט תפלה.

פערטער אקט.

אן ארייגאנג אין אינדישען טעמפעל.

נעליסקא שווערט ביי אלע געטער טריי־הייט צו דער קעניגין.

דער כאר חזר'ט איבער די שבועה.

נ ע ל י ס ק א פאדערט אויף אויך די קעניגין סעליקא צו געבען א שבועה פון טרייהייט צו די געזעצען.

ס ע ל י ק א שווערט. זי פארטראכט זיך אבער וועגען דעם שיקזאל פון וואסקא.

ד ע ר כ ה ן ג ד ו ל הייסט איהר שווערען, אז קיין פרעמ־דען וועט ניט ערלויבט ווערען צו באפלעקען דורך זיין אנוועזענהייט דעם הייליגען באדען פון הינדוסטאן.

נ ע ל י ס ק א פאדערט איהר אויף צו טויטען אלעמען.

א פ ר י ס ט ע ר מעלדעט, אז מען האט געפונען איינעם אין קייטען א לעבעדיגען.

זיי געהען אריין אין טעמפעל.

ד ע ר כ א ר פ ו ן נ ק מ ה ־ ב ר י י נ ג ע ר זינגט א נקמה־ליד.

ו ו א ס ק א, אריינגעפיהרט פון סאלדאטען, איז ענטציקט פון דעם גן־עדן, וואס איז איצט זיינער, אזוינע אוצרות, אזא שעהנ אומבאקאנט לאנד, זיין איז עס!

ד ע ר כ א ר פאדערט זיין טויט און קלייבט זיך איהם צו דער׳הרג׳ענען.

ס ע ל י ק א קומט ארויס און באפעלט זיי צוריקהאלטען זייערע הענט.

א ל ע פאדערען דעם פרעמדענס טויט.

ס ע ל י ק א באשליסט איהם צו ראטעווען, ערקלערענדיג אז ווען זי איז געווען זיין שקלאפין האבען זיי חתונה געהאט. זי זאגט אז נעליסקא, אויב ער וועט עס אפלייקענען, וועט זי שטאר־בען צוזאמען מיט וואסקא.

נ ע ל י ס ק א איז פארצווייפעלט, וואס ער מוז אליין מיט די אייגענע הענט זי איבערגעבען צו זיין קאנקורענט. און ער באשליסט, אז ער מוז ראטעווען זיין כבוד זיך געמענדיג דאס לעבען, און זאל זי איהם זעהן שטארבענדיג. ער בעט, אז נאט זאל זיך נוקם זיין אן דעם, וועמען זי ליבט.

ד ע ר כ ה ן ג ד ו ל מעלדעט, אז דער ווילען פון די געטער איז, אז א בונד וואס איז אפגעשלאסען געווארען אין דער פרעמד,

מוז דא פון דאס ניי געפייערט ווערען. אלע געהען אפ, מיט אויס־
נאם פון וואסקא און סעליקא.

וואסקא כאפט זיך אויף ווי פון א חלום, פארגעסענדיג
די אלע ליידען פאר גייע האפענונגען.

סעליקא פרעגט, צי וועט ער איהר איבערלאזען אין
טרויער? צי פארשטעהט ניט, אז מען קאן ליבען, ליידען און
שטארבען פון ליידען?

וואסקא זעהט זיך ארום אין וואס פאר א טעות ער האט
געלעבט. . ער פיהלט איצט ווי שטארק ער ליבט זי. ער וועט זי
קיינמאל ניט פארלאזען. זיין הארץ איז פול מיט ליבע־גליק.

סעליקא ערקלערט זיך אויך צו איהם אין ליבע און גליק.

דער כהן־גדול פראוועט די חתונה־צערעמאניע.

דער כאר זינגט א שבח צו דער ליבע.

אינעץ פון ווייטען געזעגענט זיך מיט איהר לאנד.

וואסקא רייסט זיך צו איהר, ווערט אבער צוריקגע־
האלטען.

פינפטער אקט.

ערשטעס בילד.

דער קעניגינס גארטען.

סעליקא פרעגט אינעץ, צי איז אמת, אז זי האט איהר
אפגענארט און פארראטען? זי וועט איצט זיך האלטען נאר אלס
קעניגין און וועט שטרענג באשטראפען.

אינעץ בעט מחילה.

סעליקא קאן זיך קוים קאנטראלירען פון כעס. זי וויל
וויסען, דורך וועלכע פארראט־מיטלען האט וואסקא זיך ווידער
געזעהן מיט איהר דא?

אינעץ ענטפערט, אז נאר דורך א צופאל. און נעזאגט

האט ער איהר, אז איצט איז ער מיט דער קעניגין אויף אייביג פארבונדען.

סעליקא פרעגט: צי ליבט ער נאך אלץ זי, אינעץ?

אינעץ ענטפערט, אז ער איז טריי צו דער קעניגין. ער האט זיך פון איהר ענטזאגט, אבער אויב זי דענקט אז ליבע איז א פאר־ברעכען, דאן דארף זי, אינעץ, באשטראפט ווערען. זי וועט בא־גריסען דעם טויט.

סעליקא זעהט איין, אז שולדיג איז זי אליין אין איהרע צרות. זי וויל וויסען, ווי פיהלט אינעץ טראכטענדיג וועגען איהר ליבע.

אינעץ ענטפערט, אז האס און ליבע קעמפען אין איהר ברוסט.

סעליקא כאפט איהר פאר׳ן האנט: צי פיהלט זי, ווי אז אייזערנע האנט וואלט זי דריקען?

אינעץ ענטפערט, אז יא. עס דריקט איהר.

סעליקא געפינט, אז זי אליין איז שולדיג, זי קאן נאר רחמנות האבען מיט איהר.

אינעץ איז גרייט צו שטארבען. און אויב זי האט מיט איהר מיטלייד זאל זי ביידען דער׳הרג׳ענען.

סעליקא: איהם דער׳הרג׳ענען, פאר ווען זי איז גרייט אלעס מקריב צו זיין? זי וויל וויסען וואס וועט זיין, אויב זי וועט איהם ערלויבען מיט איהר צוזאמען צו געהן? זי בעט ביים הימעל, ער זאל איהר לערנען וואס צו טאן? זי פיהלט מעהר ניט דעם האס. איהר נשמה ווערט רוהיג. זי וועט באפרייען דאס הארץ פון דער שווערער משא.

אינעץ טוט תפלה, אז ער זאל באגייסטערן סעליקא מיט רחמנות.

סעליקא באפעלט די סאלדאטען אוועקצופיהרען די פרוי פון דאנען און צו נעליסקא, אז ער זאל אוועקפיהרען וואסקא ווייט פון דאנען. און ווען וואסקא וועט זיין אויפ׳ן דעק פון דער שיף, זאל ער איהם איבערגעבען די טאבלעטס. און ווען ער וועט זעהן,

אז די שיף איז אויף אייביג אוועק פון ברעג, זאל ער קומען צו איהם אויף דעם ווייטעסטען פונקט לעבען ים, אויף דעם בערגעל.

נעליסקא באמערקט מיט שרעק, אז עס איז א געפעהר־ליכער פונקט. דארט שטעהט אן אומגליקליכער בוים וועמעס פאר־פום פארנארט און טויט יעדען איינעם, וואס דערנעהענטערט זיך צו איהם.

סעליקא ענטפערט, אז דאס ווייסט זי אלץ, אבער יענער פונקט קוקט ארויס אויפ׳ן ים און זי וויל הנאה האבען פון יענעם אנזיכט.

צווייטעס בילד.

א בערגעל לעבען ים.

סעליקא קוקט אויף דעם ים, וואס איז ווייט אהן א גרע־ניץ ווי איהר אומגליק. זי זוכט דא רוה פון איהר צער. זי קלייבט צוזאמען בלעטער וואס זיינען אראפגעפאלען פון ביים. זי געזע־גענט זיך מיט וואסקא. זי באטראכט די בלומען וואס זיינען ווי ליבע, וועמעס פארפום עס פאר׳כשופ׳ט און ברייננט טויט. א. גליקליכע מאמענטען פון פרייד און רוה, ווארום ליבע רינגעלט זי ארום מיט׳ן גאנצען גליק. עס קלינגען אין איהרע אויערען גליק־ליכע קלאנגען. וואסקא קומט, ער האט זי ניט פארגעסען. ער קומט אויף ווייסע וואלקענס. ער איז דא. זי ווערט אנטשלאפען, כאפט זיך אויף פון א קאנאן־שאס באמערקענדיג, אז עס איז געווען נאר א חלום.

נעליסקא איז שטארק דערפרעהט, וואס זי לעבט ווידער. ער פיהלט אבער באלד, אז איהרע הענט זיינען אייז־קאלט. דאס איז דער טויט.

ס ע ל י ק א ענטפערט, אז דאס איז אייביג גליק, און שטארבט.

נ ע ל י ס ק א באמערקט מיט שרעק, אז זי איז טויט. ער וועט שטארבען ביי איהר זייט.

ד ע ר כ א ר: עס איז די וואהנונג פון אמת׳ער ליבע, דא הערשט די ליבע אייביג.

לא באָהעם

אפּערא אין 4 אקטען.

פון זשיאַקאָמאָ פּוטשיני.

ערשטער אקט.

אין א שאלקע.

מארסעלא דער מאַלער מאַלט פיהלענדיג קאַלט און ער באַקלאַגט זיך פאר זיין פריינד, אַז די פינגער זיינען איהם פאַר־פראַרען. ער לייגט אַוועק די ארבייט אַן א זייט.

רודאלפא, דער פּאָעט, איז אויך הונגעריג און פאַר־פראַרען, און באַשליסט, אַז זיין דראַמאַ וועט זיין א גוטער הייצונגס־מאַטעריאַל. זיי פאַרברענען דעם מאַנוסקריפּט און זיינען צופרידען פון דער וואַרימקייט.

קאלין, דער פילאָזאָף, קומט אריין א פאַרפראַרענער מיט פאַרוואורפען, וואָס ערב יום־טוב ענטזאָגט מען זיך אָנצונעמען משכנות. ער וויל אויך א שטול ביים פייער.

רודאַלפא וואַרפט נאָך און נאָך פון מאַנוסקריפּט אין פייער.

איינגלאַד קומען אַן מיט האָלץ, שפּייזען און געטראַנקען.

שאנאר, דער מוזיקאַנט, קומט מיט זיי און טוט א שליידער די קליינגעלט, וואָס איז נאָך ביי איהם פאַרבליבען פון אלע קניות. ער פיהלט זיך רייכער ווי די פראַנצויזישע באַנק. ער ערקלערט די

פריינד די געשיכטע, ווי אַזוי ער איז געקומען צו דאָס געלט, ווי אַזוי אַן ענגלישער לאָרד האָט איהם געדונגען צו שפּילען ביז דער פּאַפּוגאַי וועט שטאַרבען.

די פריינד באַלייכטען דאָס צימער, שפּרייטען אויס אַ ציַיטונג אַלס אַ טישטוך.

זיי זעצען זיך עסען. באַלד הערט זיך אַ קלאַפּ אין טיר און דער בעל־הבית פון הויז בענאַא מעלדעט זיך. נאָך אַ ישוב־הדעת עפענען זיי די טיר.

בענאַא, דער בעל־הבית, קומט אַריין בעטענדיג די דירה־געלט.

זיי דערלאַנגען איהם אַ כוס און טרינקען צוזאַמען.

בענאַא בעט אָבער די דירה־געלט.

מאַרסעלאַ ווייזט איהם אַז אויף געלט צו באַרוהיגען און לאָזט זיך אַריין אין אַ געשפּרעך ווי אַלט ער איז, שכור'ט איהם ווייטער אָן און דערציילט, אַז ער האָט איהם געכאַפּט יענעם אָווענט ביי אַ ליבע־געשיכטע.

בענאַא זוכט זיך צו פאַרענטפערן.

אַלע נעמען אָבער איהם זידלען.

בענאַא דערציילט, אַז אין דער יוגענט איז ער געווען אַ שעמעדיגער, איצט האָט ער זיך געענדערט און ער הויבט זיך אַן צו באַרימען מיט זיינע ליבעס און ווי אַזוי ער היט זיך פון דער ווייב.

אַלע וואַרפען זיך אַרויף אויף איהם מיט פאַרוואורפען און זידעל־ווערטער פאַר זיין שענדליכע אויפפיהרונג און וואַרפען איהם סוף כל סוף אַרויס.

זיי באַשליסען אָוועקצוגעהן אין לאַטיינישען קוואַרטאַל.

רודאָלפאָ אַליין בלייבט צו ענדיגען זיינעם אַן אַרטיקעל. ער זעצט זיך שרייבען. עס הערט זיך אַ שרעקעדיגער קלאַפּ אין טיר.

מימי קומט אַריין, זיך ענטשולדיגענדיג. איהר ליכט איז אויסגעלאָשען געוואָרען.

רודאָלפאָ בעט איהר זיך זעצען.

מימי זעצט זיך אַוועק און צוהוסט זיך און פאַלט אין חלשות.

רודאָלפאָ ברייִנגט איהר וואַסער.

מ י מ י דאנקט איהם. זי זעצט זיך א ווײַלע ביים פייער, און געהט אוועק, אנציגדענדיג דאס ליכט. זי קומט באלד אבער צוריק: זי האט פארלארען דעם שליסעל פון איהר צימער.

עס לעשען זיך אויס ביידענס ליכט.

ר ו ד א ל פ א מאכט זיך זוכענדיג דעם שליסעל, כאפט אונ־טער איהר האנט. ער דערציילט איהר דערווייל, אז ער איז א פאעט, וואס מאכט קוים א לעבען פון שרייבען. אין זיינע פאנטאזיעס איז קיינער ניט רייכער פון איהם. אבער איהרע אויגען האבען אלע זיינע חלומות אוועקגענומען ביי איהם. פאר איהם הויבט זיך אן איצט די גאלדענע ליבע. ער וויל וויסען איהר געשיכטע.

מ י מ י דערציילט, אז מען רופט זי מימי, זי הייסט אבער לוציא. זי ארבייט ביי באפוצונגען פון זיידענס און סאטין. זי האט אבער האלד אין פרייע צייט צו מאכען בלומען, ווייל זיי דער־ציילען איהר וועגען ליבע. פאר וואס מען רופט זי מימי, ווייסט זי ניט. זי עסט פאר זיך, געהט זעלטען אין קירך, זי לעבט איינזאם אין איהר צימער הויך, און ווארט די ערשטע באגריסט פון דער זון. זי ווארט אויפ'ן פרילינג. זי מאכט די בלומען, זיי שמעקען אבער ניט. מעהר האט זי ניט וואס צו דערצעהלען און בעט איהם ענט־שולדיגונג וואס זי האט איהם געשטערט.

ד י פ ר י י נ ד רופען פון אונטען.

ר ו ד א ל פ א הייסט זיי געהן, זיי זיינען זאלבע צוויי און וועלען באלד אונטערקומען.

ב י י ד ע זינגען א שבח צו דער ליבע. און געארעמט געהען זיי אוועק.

צווייטער אקט.

לאטיינישער קווארטאל אין פאריז.

ה ו י ז י ה ע ר רופען אויס זייערע סחורות.

מ ע נ ע ר, פ ר ו י ע ן, ס ט ו ד ע נ ט ע ן אלע באוועגען זיך, אלע ריידען.

ד י ד ר י י פ ר י י נ ד קומען אויך זיך משמח זייענדיג.

ר ו ד א ל פ א קומט אן מיט מ י מ י אונטער'ן ארעם און פיהרט איהר אריין אין א געשעפט פון היטלאר.

ש א נ א ר מאכט פלאץ פאר די פריינד לעבען קאפע מאמים. זיי לאזען זיך בריינגען א טיש. רודאלפא און מימי קומען ארויס פון געשעפט.

מ י מ י פרעגט צי קלייט איהר די מיצל? איהר געפעלט א שעהנער האלזבאנד.

ר ו ד א ל פ א פארשפרעכט איהר, אז ווען זיין רייכע טאנטע וועט שטארבען וועט ער איהר קויפען נאך א שענערען. ער ווערט א ביסעל אומרוהיג וואס זי קוקט אויף אנדערע. א ליבענדער מאן — זאגט ער — איז שטענדיג אייפערזיכטיג. זיי שטעהען צו צו די פריינד. און ער שטעלט פאר זיי איהר פאר אלס זיין מוזע. זיי זעצען זיך עסען.

פ א ר פ י נ א ל קומט אן מיט זיינע קינדער־שפילצייג און ווערט באגלייט פון א מחנה קינדער, וועלכע די מוטערס זוכען אומ־זיסט אוועקצורייסען פון איהם.

ד י פ ר י י נ ד און ס ט ו ד ע נ ט ע ן דערפרעהען זיך דערזעהענדיג מוזעטא, וועלכע איז באגלייט פון אן אויסגעפוצטען עלטערן מאן, אלסינדרא דע מיטאנא, וואס קאן קוים איהר נאכ־יאגען.

מ ו ז ע ט א זעצט זיך ניט קימערענדיג זיך וועגען דעם אלטען. זי דערזעהט די פריינד און ווערט שטארק אויפגערעגט וואס מאר־סעלא, איהר געוועזענער געליבטער, קערט זיך ניט אום צו איהר, זי וואלט זיי אלעמען וועלען בייסען, שלאגען, רייסען. זי האט אבער ניט ווער עס זאל שטעהן מיט איהר אויסער דעם אלטען. זי ווארפט דעם טעלער, וואס דער לאקיי דערלאנגט איהר, צו דער ערד. זי בייזערט זיך אן אויף איהר אלטען, וואס וויל איבער איהר בעל־הבית'עווען.

מ י מ י פרעגט, צי רודאלפא קען זי?

מ א ר ס ע ל א ענטפערט, אז ער ווייסט מעהר וועגען איהר. זי הייסט מוזעטא, די פארפיהרעריו. זי האט ליבהאבערס אהן א

צאל. זי עסט הערצער און אזוי איז ביי איהם קיין חארץ ניט גע־בליבען.

ר ו ד א ל פ א זאגט מימי, אז ער וואלט עס קיינמאל ניט פארגעסען.

מ י מ י פארזיכערט איהם, אז זי איז אויף אייביג זיינע.

מ ו ז ע ט א ווענדעט זיך הויך צו מארסעל, פאר וואס דער־קענט ער זי ניט? זי בארימט זיך, אז ווען זי געהט דורך די גאסען קוקען אלע אויף איהר, ווייל זי איז זעהר רייצענד און באמערקענ־דיג די ליידענשאפט אין זייערע אויגען עראבערט זי ווענען איהר געלוסט זיך. יעדער מאן איז איהר פרייז. זי פאנגט זייערע הער־צער. און עס פאלט אז אימה אויף די, וואס האבען אמאל איהר געליבט, כאטש זייער הארץ וואונדעט, זיינען זיי עס ניט מודה.

מ י מ י פארשטעהט, אז מוזעטא איז שטארק פארליבט אין מארסעלא.

ר ו ד א ל פ א ערקלערט איהר, אז זי איז אמאל געווען מאר־סעלא'ס געליבטע און האט איהם פארלאזען.

מ ו ז ע ט א פאדערט ארוים מארסעלא ער זאל זיך מודה זיין, אז ער איז באזיגט. זי באשליסט פטור צו ווערען פון אלטען, הויבט אן צו שרייען, אז א פוס טוט איהר וועה און זי שיקט איהם אוועק אין א שוך־געשעפט ברייננען אנדערע שיך.

מ א ר ס ע ל א ערקלערט, אז די ליבע לעבט ווידער אויף אין איהר און בעט זי זאל איהם באגעגענען ביי זיין טיר.

ד ע ר ל א ק י י ברייננט די רעכנונג. די פריינד הויבען אן צוזאמענצוקלייבען די גראשענס און זעהען זיך ארום, אז זיי האבען ניט גענוג געלט.

מ ו ז ע ט א בעט דעם לאקיי, ער זאל מאכען איין רעכנונג פאר ביידען, און דער מאן, וואס איז געקומען מיט איהר, וועט באצאהלען.

עס קומען אן מוזיקאנטען, באגלייט פון א גרויסען עולם. מוזעטא אהן שיך ווערט אוועקגעטראגען פון מארסעלא און קאלין אויף די פלייצעס. דער אלטער קומט און דער לאקיי דערלאנגט איהם די רעכנונג.

דריטער אקט.

אויסער דער ראגאטקע פון שטאדט, לעבען א שענק. פארטאג.

גאסען־קערער בעטען מען זאל זיי דורכלאזען דורך דער ראגאטקע.

אכאר אין שענק זינגט א טרינק־ליד.

מוזעטא: ווי דער שכור ליבט דעם כוס, אזוי ליבט דער ליידענשאפטליכער זיין מיידעל.

מילד פרויען, פויערטעס קומען אן און בעהען זיך פאנאנדער אין פארשידענע ריכטונגען.

מימי פרעגט זיך נאך וואו איז דער שיינק וואו דער מאלער ארבייט.

א דינסט קומט ארויס פון שענק און זי בעט, אז זי זאל מעלדען דעם מאלער איינפאך, אז מימי ווארט אויף איהם.

מארסעלא דערציילט איהר, אז שוין א חודש ווי זיי וואוינען דא. מוזעטא לערנט זינגען און ער מאלט סאלדאטען. ער וויל וויסען וואס האט פאסירט מיט איהר?

מימי דערציילט איהר, אז רודאלפא איז זעהר אייפערזיכטיג. ער ליבט זי און דאך מיידט ער זי אויס. יעדער בליק מאכט איהם אייפערזיכטיג, אפילו ווען זי מאכט זיך שלאפענדיג פיהלט זי ווי ער קוקט נאך איהר שלאף. ווי אפט ווארפט ער איהר פאר, אז זי ליבט אן אנדערען. וואס קאן זי ענטפערן?

מארסעלא דענקט, אז דאס בעסטע וואלט זיין זיי זאלען זיך פאנאנדערגעהן.

מימי דענקט אויך אזוי און בעט ער זאל איהר העלפען זיך פאנאנדערגעהן.

מארסעלא דערציילט איהר, אז ער איז גליקליך מיט מוזעטא און זי מיט איהם. ער וועט איהר העלפען. רודאלפא שלאפט א פארמאטערטער, דאך וועט ער איהם אויפוועקען. ער דערשרעקט זיך אבער פון מימי'ס הוסט.

מ י מ י זאגט, אַז שטענדיג איז עס אַזוי און רודאָלפאָ האָט איהר פאַרלאָזען. דערפאַר איז זי געקומען שנעל איהם דאָ אויפ־זוכען. זי וויל אָבער ניט, אַז ער זאָל זי זעהן.

מ אַ ר ס ע ל אָ הייסט זיך איהר באַהאַלטען.

ר ו ד אָ ל פ אָ קומט אַרויס און דערציילט איהם על פּי סוד, אַז ער וויל זיך פאַנאַנדערגעהן מיט מימי, כאָטש די ליבע דערוואַכט ווידער, ווען ער קוקט אין איהרע בלויע אויגען. ער איז משוגע, איז דער קרבן פון פאַרדאַכט, אומגליקליך און איינגעשפּאַרט. און מימי איז האַרצלאָז, זי האָט האָלד מיט אַלעמען צו קאָקעטירען.

מ אַ ר ס ע ל אָ דענקט, אַז דאָס איז ניט ריכטיג.

ר ו ד אָ ל פ אָ איז מודה, אַז עס איז ניט אמת. ער ליבט זי. זי איז זיין איינציגער אוצר. אָבער ער האָט מורא, אַז זי איז שטערבליך קראַנק. זי ווערט שוואַכער וואָס פון טאָג און ער דענקט אַז זי שטאַרבט אַוועק. דער שטענדיגער הוסט האָט איהר צעבראָ־כען. אין איהרע באַקען ברענט די היץ. אין זיין קאַלטען ווינטיגען צימער איז זי דאָן פרעהליך און שמייכעלט. ער פיהלט מיט חרטה, אַז ער אַליין איז דער שולדיגער. זי איז אַ בלום פון אַן אָראַנזשעריע.

מ י מ י יאָמערט, וואָס דאָס ענד קומט. זי צוהוסט זיך.

ר ו ד אָ ל פ אָ כאַפּט זיך, אַז מימי האָט אַלץ געהערט. זיין פאַרדאַכט איז פאַרשוואונדען. ער וויל זי אַריינגעמען אין שענק און נעמט זי אַרום.

מ י מ י רייסט זיך אַרויס פון איהם און געזעגענט זיך מיט איהם. זי מוז זיך אומקערען צוריק צו דער היים. וואָס זי האָט פאַרלאָזען צוליב דעם געליבטען. איצט זיינען די ליבע און דער געליבטער אַוועק און זי מוז שטאַרבען. זי וועט שיקען אָפּנעמען איהר ביסעל זאַכען. נאָר דאָס מיצעל זאָל ער האַלטען אַלס אָנ־דענקען נאָך זייער ליבע. און זי ווינשט איהם אַל׳דאָס גוטס.

ר ו ד אָ ל פ אָ געזעגענט זיך מיט דעם זיסען חלום פון ליבע.

מ י מ י געזעגענט זיך מיט דער אייפערזוכט און ווילדען צאָרן.

ב י י ד ע : דער איינזאַמער ווינטער מיט דעם טויט אַלס זיין איינציגער באַגלייטער. אָבער אין פרעהליכען פרילינג איז דאָ די זון, די פּרעכטיגע זון.

מ ו ז ע ט א און מ א ר ס ע ל א צעווערטלען זיך אין שענק. ער ווארפט איהר פאר איהר האלטונג. זי סטראשעט איהם, אז זי וועט קאקעטירען. ער סטראשעט זי צו פארלאזען. זי רופט איהם צוריק.

ר ו ד א ל פ א און מ י מ י פרעגען, צי וועט א נייער פריי־לינג אויך פאר זיי קומען.

מ י מ י געהט אפ פארזיכערענדיג, אז זי איז שטענדיג זיינע.

ב י י ד ע : אונזער צייט אין צושיידען איז ווען די ראזעס צובליהען זיך.

פערטער אקט.

דער זעלבער צימער ווי אין ערשטען אקט.

ר ו ד א ל פ א דערציילט מארסעלא וועגען זיין באגעגעניש מיט מוזעטא.

מ א ר ס ע ל א דערציילט, אז ער האט געזעהן מימי פאהרענ־דיג אין א קארעטע ווי א גראפינע.

ר ו ד א ל פ א מאכט זיך ווי דאס וואלט איהם פרעהען.

ב י י ד ע נעמען זיך פאר דער ארבייט. אבער בייביידען געהט די ארבייט ניט פון ארט. איינער טרוימט וועגען מימי. דער אנדערער וועגען מוזעטא. וועלכע זיי קאנען ביידע ניט פאר־געסען, כאטש זיי זוכען איינער פון צווייטען צו באהאלטען זייערע געפיהלען.

ש א נ א ר און ק א ל י ן קומען אריין און ברייננען קוכענס מיט א הערינג און לייגען עס פאר אלס פרעכטיגען מיטאג־עסען מיט א פלאש וואסער אנשטאט שאמפאניער.

ק א ל י ן הויבט זיך באלד אויף אוועקצוגעהן. דער קעניג פאדערט זיין דינסט און ער דארף זיך זעהן מיט'ן הויפט־מיניסטער.

ש א נ א ר מאכט זיך לוסטיג און ביידע לאזען זיך אוועס

טאנצעז. אז דער טאנץ ווערט פארוואנדעלט אין א געשלעג, דאן לאזען זיך די אנדערע צוויי אוועק טאנצען.

מוזעטא קומט אריין אז אויפגערעגטע און דערציילט, אז מימי אזי מיט איהר און איז ניט געזונט. זי האט קיין כח ניט ארויפצוקריכען די טרעפ.

מימי ווערט אריינגעפיהרט פון רודאלפא, וועלכער מאכט איהר זיך אוועקצולייגען אין בעט.

מוזעטא דערציילט די איבעריגע, אז זי האט געהערט דאס מימי האט פארלאזען דעם אלטען רייכען גראף און האלט ביים שטארבען. זי האט אבער ניט געוואוסט וואו איהר צו געפינען. זי האט איהר איצט באגעגענט איינע אליין, כמעט אהן כחות. מימי האט איהר געזאגט, אז זי שטארבט און וואלט וועלען שטארבען לעבען איהם און דערפאר האט זי געבעטען איהר צו ברייגגען אהער.

מימי פארזיכערט רודאלפא, אז זי פיהלט בעסער. עס איז דא אזוי אנגענעם. זאל ער מעהר איהר ניט פארלאזען.

מוזעטא פרעגט, וואס קאן מען איהר דא געבען.

מארסעלא און קאלין ענטפערן, אז עס איז קיין זאך ניטא. דער שראנק איז א פוסטער.

שאנאר זיך צוקוקענדיג צו מימי'ן, זאגט, אז אין איין שעה ארום וועט זי זיין טויט.

מימי באקלאגט זיך, אז עס איז איהר אזוי קאלט. איהרע הענט זיינען איינפאך פארפרארען. זי בעט מען זאל איהר צודעקען.

רודאלפא בעט איהר ניט צו ריידען. דאס ריידען פאר־מאטערט איהר.

מימי רופט אויס די פריינד ביי די נעמען. זי זאגט מאר־סעלא, אז מוזעטא איז א וואויל מיידעל.

שאנאר און קאלין ציהען זיך צוריק אן א זייט.

מוזעטא ציהט אפ מארסעלא און הייסט איהם געהן קויפען עפעס א קרעפטיגונגס־מיטעל פאר די קראנקע. זי וויל ערפילען די לעצטע בקשה פון דער קראנקער און ברייגגען איהר א מופטע. זיי געהען אפ.

קאלין רופט אויך שאנאר'ן אוועק.

מ י מ י כאפּט זיך אויף און איז צופרידען, וואס זי איז גע־בליבען אליין מיט רודאלפא. זי האט אזוי פיעל מיט איהם צו ריידען. ער איז איהר ליבע, איהר הארץ. זי וויל וויסען צי איז זי נאר שעהן?

ר ו ד א ל פ א ענטפערט, אז זי איז אזוי שעהן ווי דער אנ־קומענדער פרילינג.

מ י מ י דערפרעהט זיך מיט איהר מיצעל: זי דערמאנט זיך אן זייער ערשטע באגעגעניש דא. עס כאפט איהר אבער אן א הוסט, וואס דערשטיקט זי כמעט. זי פיהלט זיך אבער באלד בעסער.

מ א ר ס ע ל א קומט אן און דערציילט, אז דער דאקטאר וועט באלד קומען.

מ ו ז ע ט א קומט אונטער און דערלאנגט איהר די מופטע.

מ י מ י איז שטארק צופרידען דערמיט. זי בעט רודאלפא ער זאל ניט וויינען וועגען איהר, זי וועט אייביג בלייבען מיט איהם. די מופטע דערוואַרימט זי און זי וועט איינשלאפען.

מ ו ז ע ט א טוט תפלה צו דער הייליגער מוטער, אז זי זאל מוחל זיין דעם מלאך מימי.

ר ו ד א ל פ א פרעגט, צי איז עס ערנסט?

ש א נ א ר מעלדעט די פריינד, אז זי איז טויט.

ר ו ד א ל פ א פארשטעהט אבער ניט, וואס דרעהען זיי זיך ארום? פאר וואס איז זי אזוי שטיל? פאר וואס קוקען זיי אזוי אויף איהם מאדנע?

מ א ר ס ע ל א נעמט איהם ארום: האב מוט!

ר ו ד א ל פ א כאפּט זיך ערשט: זי? מימי! מימי! ער פאלט אנידער לעבען איהר טויטען קערפּער. מוזעטא קניט ביים בעט. שאנאר פאלט ארייז אין א שטול. קאלין שטעהט ביים בעט פארשטיינערט. מארסעלא כליפּעט.

מאדאם באטערפליי

(מאדאם זומערפויגעל)

אפערא

פון דזשיאקאמא פוטשיני.

ערשטער אקט.

א בערגעל לעבען נאגאסאקי.

נארא. א שדכן, ווייזט אן פינקערטאן די הויז און ערקלערט איהם, אז די ווענט און דער סופט ווערען אוועקגענומען און צוגע־שטעלט ווען מען דארף, אזוי אויך מיט אנדערע צימערען. א וואהנונג קומט און פארשווינדט ווי דורך א כשוף. ער קלאפט מיט די הענט צוויי מאל און צוויי מענער און א פרוי קומען ארויס. דאס זיינען — זאגט ער — די באדינער פון זיין ווייב. געטריי און איבערגעבען. ער שטעלט זיי פאר: פריי־לין צארטער מארגען־ווינד, — שטראהל פון גאלדענער זון, — זיס־שמעקענדיגער סאסנע־בוים.

פינקערטאן, אן אמעריקאנער פלאט־אפיציר, געפינט, אז עס זיינען נארישע נעמען. ער וועט זיי רופען סטראשידלע נומער איינס, נומער צוויי, נומער דריי.

סוזוקי, די דינסט, ווערט דרייסטער וואס ער שמיי־כעלט. א שמייכעל קאן עפענען דעם גן־עדן, די פארפיום פון די געטער, דעם פאנטאן פון לעבען.

פינקערטאן געפינט, אז אלע ווייבער ריידען צו פיעל. ער וויל וויסען אויף וואס קוקט נארא אוים?

ג א ר א ענטפערט, אז ער ווארט אויף די כלה. אלץ איז פארטיג, א בעאמטער און דער קאנסול וועלען קומען מיט דער כלה אונטערשרייבען דעם חתונה־קאנטראקט און די משפחה פון דער כלה וועט אויך קומען פראווען די חתונה, צוזאמען ארום צוויי דוצענד.

ש א ר פ ל ע ס, דער קאנסול, קומט אן א פארמאטערטער פון דעם בארג ארויפקריכען.

פ י נ ק ע ר ט א ן באגריסט איהם און הייסט ברייגנען כבוד. ער דערציילט, אז ער האט געקויפט די הויז אויף 99 יאהר מיט דעם באדינג, אז ער קאן יעדען חודש זיך אנטזאגען פון דעם קאנטראקט. דא לאזען די הייזער און די קאנטראקטען זיך פאנאנ־דערציהען. דער יענקי רייזט אוים די גאנצע וועלט פאר פארגע־ניגען און געשעפט. ער לאזט אראפ זיין אנקער אהן מורא ביז א פלוצלונגער שטורם קומט איבער די שיף. און דאס לעבען איז גאר ניט ווערט, אויב מען זאל ניט קאנען אין יעדען לאנד געווינען דאס הארץ פון דער שענסטער מיידעל.

ש א ר פ ל ע ס דענקט, אז עס איז א לייכטזיניגע תורה, וואס קאן זיך סוף כל סוף ענדיגען אומגליקליך.

פ י נ ק ע ר ט א ן דענקט, אז דער שיקזאל קאן איהם ניט צוברעכען. איצט הייראט ער לויט דעם יאפאנעזישען מנהג פאר 999 יאהר, דאך בלייבענדיג פריי יעדען חודש דעם קאנטראקט אויפצוגעבען. נאר אמעריקא איז פאר אייביג.

ש א ר פ ל ע ס פרעגט, צי די כלה איז זעהר שעהן?

ג א ר א ענטפערט, אז ליכטיגער ווי א שטערן אין הימעל און אין גאנצען פאר הונדערט יען. ער האט אויך פאר דעם קאנסול א רייכע אויסוואל.

ש א ר פ ל ע ס פרעגט פינקערטאן, צי איז ער ניט פאר־שכור'ט?

פ י נ ק ע ר ט א ן ענטפערט, אז ער ווייסט ניט, צי עס איז ליבע אדער שברות, ער ווייסט אז דאס מיידעל איז אזוי רייצענד, לאכט ווי א זומער־פויגעל.

ש א ר פ ל ע ס באשטעטיגט, אז זאגאר איהר שטים האט

איהם באַצויבערט מיט אייניגע טעג צוריק. עס וואָלט געווען א רחמנות איהרע פליגאַלאַד צו צעברעכען.

פ י נ ק ע ר ט אָ ן באַרוהיגט איהם, אז ער וועט איהר ניט טאָן קיין בייז, נאָר וועט איהר מאַכען פליהען צו צערטליכער ליבע. ער טרינקט פאַר דעם טאָג, ווען ער וועט אין דער היים פראַווען אַן אמת'ע חתונה מיט אַן אַמעריקאַנער ווייב.

גּ אָ ר אָ מעלדעט, אַז די משפחה קומט אַן מיט דער כלה.

ט ש אָ ־ ט ש אָ ־ ס אָ ן (די באַדערפלאַי) רעדט פון דער וויטענס, אַז זי איז די גליקליכסטע מיידעל אין גאַנץ יאַפּאַן און אין דער גאַנצער וועלט. פון יעדער פעלד און ווינקעל באַגריסען זי טויזענטער שטימען. געהאַרכט פון דעם רוף פון ליבע שטעהט זי ביים טיר, וואו איהר ערוואַרט פראַכט און גליק.

ד י פ ר י י נ ד י נ ע ן ווינשען איהר גליק און לייגען איהר פאַר בלומען.

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י קניט פאַר פינקערטאָן און לאַדעט איין אויך די חבר'טעם עס צו טאָן.

פ י נ ק ע ר ט אָ ן פרעגט, צי איז עס ניט צו אַנשטרענ־גענד?

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י ענטפערט, אַז אזא אַנשטרענגונג איז גאָר ניט פאַר אַ כלה, וואָס איז מיד וואַרטענדיג. זי דערציילט, אַז זי איז אַ טאָכטער פון געוועזענע רייכע עלטערן, און הייסט די מיידלאַך עס באַשטעטיגען. אַבער אפילו דער שטאַרקסטער דעמב פאַלט פון שטורם, און זי האָט געמוזט ווערען אַ גיישאַ צו מאַכען אַ לעבען. זי האָט קיין שוועסטער ניט, נאָר אַן אָרימע מוטער. אַלט איז זי פונקט פופצעהן יאָהר.

פ י נ ק ע ר ט אָ ן אַרדערט אַלערליי נאַשעריי, וואָס מען קאָן נאָר קריגען אין יאַפּאַן.

מ ש פ ח ה קומט אַן און זיי צורייִדען זיך וועגען חתן, וועגען שדוך און וועגען דער כלה, וואָס איז ביי זיך אַזוי גרויס געוואָרען.

גּ אָ ר אָ פרובירט זיי מאַכען שווייגען: פון וואַנען האָבען זיי אַזוינע מאַנערען געקראַגען?

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י באַפעלט דער מאַמען און אַלע איבעריגע

זאָלען זיך פאַרנייגען פאַר פינקערטאָן. זי בעט ביי פינקערטאָן ענטשולדיגונג וואָס זי האָט געבראַכט אין די אַרבעל קלייניגקייטען, וואָס אַ מיידעל דאַרף האָבען, צווישען זיי אַ פלעשעל פאַרב און פיגורלאַך, וואָס זיינען די נשמות פון איהרע אורעלטערן. זי דער־ציילט איהם על פי סוד, אַז זי איז נעכטען אַוועק אין מיסיאָן־הויז אָנצונעמען אַ נייע רעליגיע, די רעליגיע פון איהר הערשער. זי וועט זיך באַמיהען איהם געבען מעהר פאַרגעניגען ווי די הונדערט יען, וואָס ער האָט באַצאָהלט פאַר איהר.

אַ קעניגליכער קאָמיסאַר לייענט פאַר דעם חתונה־קאָנטראַקט. ער געהט אָפּ מיט שאַרפּלעס.

פינקערטאָן טיילט פאַנאַנדער נאַשעריייען און וויל פּטור ווערען פון דער גאַנצער כאַליאַסטרע.

דער באָנזע, באַדערפלאַי׳ס אָנקעל, קומט אָן און דריקט אויס זיין פאַראַכטונג צו איהר, פאַר וואָס זי איז געוועזען אין מיסיאָנס־הויז.

אַלע פאָדערען פון איהר אַן ערקלערונג.

דער באָנזע פאַרשילט איהר, פאַר וואָס זי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זייער רעליגיע. ער פאָדערט אויף, אַז אַלע זאָלען זיך אָפּזאָגען פון איהר.

פינקערטאָן טרייבט זיי אַלעמען אַרויס און זוכט צו באַרוהיגען באַדערפלאַי. אַלע באַנזעס פון יאַפּאַן און איהר גאַנצע משפחה זיינען ניט ווערט איהרען אַ טרעהר.

באַדערפלאַי פיהלט זיך באַרוהיגט פון זיינע צערט־ליכע ווערטער און נעמט קושען זיינע הענט. זי האָט געהערט, אַז אין די מעהר קולטורעלע לענדער איז עס אַ צייכען פון העכסטער אכטונג.

עס ווערט אָווענט.

באַדערפלאַי: די שטערנס זיינען שטיל. זיי האָבען אַלע פון איהר זיך אָפּגעזאָגט. אָבער זי איז גליקלאַך צו זיין אַליין אין דער וועלט מיט איהם. זי הייסט איהר דינסט סוזוקי ברייינגען איהרע קליידער.

ביידע זינגען אַ דועט. זי זאָגט, אַז אַ כלה מוז זיין אַנ־

געטאַן אין ווייסען. זי איז צופרידען פון זיין שמייכעל. כאַטש זי הערט נאָך זייערע געשרייען און זידלערייען, איז זי דאָך גליק־לאַך. ער: זי איז ווי אַ וועווערקע, זיין ווייב, כאַטש אין איהר זיינען קוים דאָ סמנים פון אַ פרוי, דאָך קלאַפּט זיין האַרץ ווילד פון ליידענשאַפט.

פּינקערטאָן באַגריסט זי, וואָס פאַר׳כשופ׳ט איהם אין דער ווייסער קלייד.

באַדערפלאַי זאָגט, אַז זי איז ווי אַ לבנה־געטין, וואָס לאָזט זיך אַראָפּ ביי נאַכט, פאַר׳כשופ׳ט די שטערבליכע און טראָגט זיי אַוועק הויך אין הימעל.

פּינקערטאָן בעט זיך, אַז זי זאָל איהם זאָגען, אַז זי ליבט איהם.

באַדערפלאַי ענטפערט, אַז זי האָט מורא אויסצוזאָגען כדי ניט צו שטאַרבען מיט איהר ליבע. ער איז פאַר איהר די גאַנצע וועלט, מעהר ווי די גאַנצע וועלט. זי איז גליקלאַך, אַבי ער זאָל איהר נאָר אַ ביסעל ליבען, אַזוי ווי מען ליבט אַ קליין בייבי. דאָס איז אַלץ וואָס זי בעט. זי קומט פון אַ ראַסע, וואָס איז געוויינט צו קליין און וואָס איז דאַנקבאַר פאַר ליבע וואָס איז שווייגענדיג, לייכט ווי אַ בליהונג און דאָך אייביג אַנהאַלטענדיג ווי דער הימעל, ווי דער גרונדלאָזער ים.

פּינקערטאָן בעט איהר די האַנט אַ קוש צו טאָן. ער געפינט, אַז דער נאָמען באַדערפלאַי איז זעהר פּאַסיג פאַר איהר.

באַדערפלאַי פרעגט: צי איז אמת, אַז ביי איהם אין לאַנד ווען מען כאַפּט אַ זומער־פויגעל שניידט מען דורך איהר האַלז מיט אַ נאָדעל און מען לאָזט עס אונטערגעהן?

פּינקערטאָן ענטפערט, אַז אַ קצת אמת איז אין דעם דאָ. דאָס ווערט געטאָן, אַז זי זאָל ניט קאָנען אַנטלויפען.

באַדערפלאַי ענטפערט, אַז זי איז זיינע אויף אייביג. זי זינגט אַ שבח צו דער גלאַנצענדער נאַכט, און ווערט אַפּגעפיהרט צערטלענדיג פון פּינקערטאָן.

צװײטער אקט.

ערשטעס בילד.

אין באדערפלאי׳ס קלײן הויז.

סוזוקי איז מתפלל צו די געטער, אז באדערפלאי זאל אויפ־הערען צו װײנען.

באדערפלאי האלט ניט פון די פוילע יאפאנעזישע געטער. זי הענקט אבער, אז דעם מאנס גאט װײסט געװיס ניט, אז זײ װאוינען דא. זי װיל װיסען אויף װי לאנג זײ האבען נאך צו לעבען?

סוזוקי ענטפערט,אז אויב ער װעט גיך ניט קומען, װעלען זײ זײן אויף צרות. זי צװײפעלט אבער, צי װעט ער קומען.

באדערפלאי פרעגט, אז אויב ער װיל ניט קומען צוריק, פאר װאס האט ער געהײסען דעם קאנסול אײנארדנען דאס הויז פאר זײ, זאגאר מיט שלעסער. דאס איז װײל ער װיל זי באשיצען.

סוזוקי מאכט איהר אויפמערקזאם, אז קײנמאל איז אן אויסלענדישער מאן נאך ניט געקומען צוריק אין זײן נעסט.

באדערפלאי װערט שטארק בײז פאר דעם. ער האט איהר אלײן פארזיכערט, אז ער װעט קומען צוריק מיט ראזעס. זי מאכט סוזוקי׳ן זאגען, אז ער װעט קומען.

סוזוקי זאגט נאך מיט א געװײן.

באדערפלאי איז איבערראשט װאס יענע װײנט. זי װעט זיך דערװארטען צו זעהן װי א שיף קומט אן און ער קומט ארויס זוכענדיג זי, װי זי װעט זיך א ביסעל רײצען מיט איהם. זי װעט זעהן.

שארפלעס קומט אן אריינגעפיהרט פון גארא, און מעל־דעט, אז ער זוכט מאדאם באדערפלאי.

באדערפלאי דערצײלט איהר, אז זי הײסט מאדאם

פינקערטאָן. זי לאָדעט איהם איין זיך צו זעצען און טראַקטירט איהם מיט אַמעריקאַנישע פּאַפּיראָסען.

ש אַ ר פּ ל ע ס דערציילט איהר, אַז ער האָט אַ בריף פון פינקערטאָן, אַז יענער איז געזונט.

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י איז שטאַרק דערפרעהט. זי וויל נאָר, ער זאָל איהר ענטפערען, אין וועלכער צייט פון יאָהר די רויט־קעלכען בויען זייערע נעסטען, ווייל איהר מאַן האָט איהר פאַר־שפּראָכען דאַן צוריק צו קומען. דאָ האָבען זיי שוין דריי מאָל זייערע נעסטען געבויט. פיליכט טוען זיי עס דאָרט זעלטענער.

ש אַ ר פּ ל ע ס זוכט זיך אַרויסצודרעהען פון אַ ענטפער. ווייל ער ווייסט ניט.

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י דערציילט, אַז גאָראָ זוכט די גאַנצע צייט זי צו פאַר'שדכנ'ענען פאַר אַ רייכען אידיאָט.

ג אָ ר אָ באַשטעטיגט, אַז דאָס איז דער רייכער פּרינץ יאַמאַ־דאָרי.

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י ווענדעט זיך צום אַנקומענדען יאַמאַדאָרי, צי איז ער נאָך אַזוי פאַרליבט אין איהר, אַז ער איז גרייט צו שטאַר־בען, אויב זי וועט צוריקהאַלטען פון איהם איהרע קושען?

י אַ מ אַ ד אָ ר י ענטפערט, אַז האָפנונגסלאָזע ליבע איז די גרעסטע מאַטערניש, אַז ער האָט זיך גע'גט מיט אַלע פרויען און איז גרייט איהר צו שווערען אייביגע טרייהייט.

ש אַ ר פּ ל ע ס האָט מורא איהר איבערצוגעבען די שליחות.

ג אָ ר אָ און י אַ מ אַ ד אָ ר י זוכען צו איבערצייגען באַדערפלאַי, אַז דער מאַן האָט איהר פאַרלאָזען און זי איז איצט פריי.

ב אַ ד ע ר פ ל אַ י ענטפערט, אַז אין א י ה ר לאַנד, אין די פאַראייניגטע שטאַטען, איז אַנדערש. דאָרט מוז אַ ריכטער אויסגעפינען פאַר וואָס איינער וויל פטור ווערען פון אַ ווייב און ער שיקט אַזאַ אַפּט אין טורמע.

ג אָ ר אָ מעלדעט, אַז פינקערטאָנ'ס שיף איז שוין אין האַפען.

ש אַ ר פּ ל ע ס זאָגט שטיל צוביידע משגער. אַז פינקערטאָן

װײל זי ניט זעהן מעהר, אז צו דעם צװעק איז ער געקומען זי פאר־בערײטען.

יאמאדארי געזעגענט זיך, נאך אלץ האפענדיג, אז זי װעט צושטימען.

שארפלעס הויבט אן צו לײענען פינקערטאנ'ס בריף, װערענדיג אפט אונטערבראכען פון באדערפלאי. ער שרײבט, אז עס זײנען שוין אװעק דרײ יאהר. פיליכט געדײנקט איהם באדער־פלאי מעהר ניט. אבער אויב זי איז נאך אלץ צוגעבונדען, זאל ער איהר פארזיכטיג פארבערײטען פאר דעם קלאפ. אז ער װעט מעהר קײנמאל צוריק ניט קומען. ער ראט איהר אנצונעמען דעם פארשלאג פון רײכען יאמאדארי.

באדערפלאי הײסט סוזוקי װײזען דעם קאנסול די טיר. זי האלט איהם אבער צוריק, זיך ענטשולדיגענדיג. עס האט איהר אזוי װעה געטאן. זי לויפט אין צװײטען צימער, טראגט ארויס איהר קינד און פרעגט: צי קאן אזוינס פארגעסען װערען?

שארפלעס װיל װיסען, צי איז דאס יענעמס קינד.

באדערפלאי פרעגט איהם, צי איז װען עס איז א יאפאנעזיש קינד געבארען געװארען מיט הימעל־בלויע אויגען? מיט אזא קאפ? מיט גאלדען־לאקען? זי בעט ער זאל שרײבען פינקערטאן, אז עס װארט אויף איהם א זוהן, װאס האט קײן גלײכען ניט און ער זאל גיך קומען. צי דענקט ער, אז זי דארף אין רעגען און בלאטע בעטלען מיט איהר קינד, װאס איז דאס שענסטע אין דער װעלט? זי הײסט דאס קינד געבען די האנט צום קאנסול.

שארפלעס װיל װיסען װי דאס קינד הײסט.

באדערפלאי ענטפערט: זארג; זאל ער אבער שרײבען זײן פאטער, אז װען ער װעט צוריקקומען װעט דער נאמען זײן פרײד. שארפלעס געהט אפ.

סוזוקי קומט ארײן שלעפענדיג גארא, און זידלענדיג איהם פאר װאס ער דערצײלט איבער'ן גאנצען שטאדט, אז מען װײסט ניט װער עס איז דער פאטער פון קינד.

גארא פארענטפערט זיך, אז ער האט נאר געזאגט, דאס אין אמעריקא װען א קינד װערט געבארען אונטער אזוינע אומ־

שטענדען ווערט ער דעם גאנצען לעבען בעהאנדעלט ווי א פאר־שטויסענער.

באדערפלאי שרייט: עס איז א ליגען. זי וועט איהם דער'הרג'ענען, אויב ער וועט עס זאגען נאך אמאל. זי שטופט איהם ארוים מיט'ן פוס. און טראכטענדיג וועגען דאס קינד טרייסט זי זיך, אז עס וועט באלד קומען דער, וואס וועט נעמען פאר זי נקמה. עס הערט זיך א קאנאנען־שאס. דאס קומט אן א שיף. באדערפלאי לייענט דורך דעם נאמען פון דער שיף: לינקאלן, און איז שטארק אויפגערעגט: זי האט געוואוסט, אז זיי זאגען ליגען, אז ער וועט באלד קומען. אט איז ער. ער ליבט זי. געהט ארוים אויף דער טעראסע, הייסט שאקלען דעם קאר־שען־בוים ביז אלע בלומען זאלען זיך צושיטען און עס וועט דער וועג פאר איהם אנגענעמער זיין. זי וויל וויסען, צי קאן מען אין א שעה איהם ערווארטען. זי הייסט סוזוקי אנטראגען בלומען איבעראל, אלעריי סארטען בלומען.

ביידע צושפרייטען די בלומען איבעראל אונטערטאנ־צענדיג.

באדערפלאי בעט סוזוקי זי זאל אויספוצען און צורעכט אריינברייננגען דאס קינד. זי נעמט זיך צופארבען. זי טראכט: וואס פאר אן איבערראשונג עס וועט זיין פאר איהר גאנצע משפחה. זי איז זיך מיישב און הייסט זיך ברייננגען די חתונה־קלייד און נעמט זיך צופוצען.

צווייטעס ביל ד.

פארטאג. דאס זעלבע צימער.

באדערפלאי שטעהט אלץ און ווארט, אז ער וועט קומען.

סוזוקי בעט זיך ביי איהר זי זאל זיך צוליינגען, זי וועט איהר רופען ווען ער וועט קומען.

באדערפלאי זינגט איבער'ן קינד און געהט ארוים.

פינקערטאן קלאפּט אן ארײנקומענדיג מיט'ן קאנסול.

סוזוקי וויל לויפען וועקען די בעל־הבית'טע, ערציילענדיג אז זי איז דורך די גאנצע נאכט געשטאנען מיט'ן קינד, ווייל אין די צוויי יאהר האט זי אלע פלאגען אויסגעלערנט. זי הייסט איהם זיך ארומקוקען ווי דאס צימער איז אויסגעפּוצט מיט בלומען. זי וויל וויסען ווער איז דאס געוועזען מיט איהם.

שארפּלעס ענטפערט, אז דאס איז זיין ווייב. און זיי זיינען געקומען דא אזוי פריה זי זאל זיי העלפען מיט אן עצה. ער ווייסט אז צו איהר צרה איז קיין רפואה ניטא, נאר די ערשטע זאך איז ווי צו זארגען פאר'ן קינד. די דאמע וועט זיין פאר איהם א מוטער.

סוזוקי פרעגט און זיי הייסען עס איהר געהן אנזאגען דער מוטער...

שארפּלעס האלט זי אונטער, זי זאל ברײנגען באדער־פלאי אהער, וועט זי מיט די אייגענע אויגען זעהן דעם גאנצען ביטערען אמת.

פינקערטאן פיהלט ווי די בלומען זיינען א גיפט פאר זיין נשמה.

דאס צימער איז אומפאראענדערט, אבער א קעלט טראגט פון דאנען. ער דערזעהט זיין בילד, וואס איז אפּגעבלאקירט. ער קאן ניט פארבלייבען דא. עס שטיקט איהם. ער דערלאנגט צו שארפּלעס דאס געלט פאר איהר. ער האט ערשט איצט דערזעהן פלוצלונג זיין הארצלאזע האנדלונג. ער פיהלט, אז ער וועט קיינמאל זיך ניט קאנען באפרייען פון געוויסענביסען. ער געזעגענט זיך מיט זיין הויז פון ליבע, פון וועלכען ער לויפט איצט ווי א טרוס.

שארפּלעס דערמאנט איהם, אז ער האט איהם געווארנט, אז זי טרויט איהם בלינד און איצט ווערט איהר טריי הארץ צובראָ־כען. ער הייסט איהם אוועק.

קייט פרעגט סוזוקי: צי וועט זי איהר דערציילען און באאײנפלוסען, אז זי זאל האבען צוטרויען צו איהר?

באדערפלאי רופט סוזוקי און לויפט שנעל ארונטער.

זי פיהלט, אז ער איז דא פאראן. וואו האט ער זיך באהאלטען? זי דערזעהט מאדאם פינקערטאן און פרעגט איהר: ווער זייט איהר? אבער זי כאפט זיך, בעסער זאל זי שווייגען, נאר די טרייע סוזוקי זאל ענטפערן: לעבט ער, אדער ניט?

סוזוקי ענטפערט: יא.

באדערפלאי שלאגט איבער: אבער ער וועט מעהר ניט קומען?

סוזוקי באשטעטיגט עס.

באדערפלאי וויל וויסען, ווער איז די דאמע, וואס רופט ארויס אזא שרעק ביי איהר?

שארפלעס בעט זי זאל איהר מוחל זיין. עס איז ניט איהר שולד.

באדערפלאי פארשטעהט איצט, אז דאס איז זיין ווייב. אלץ איז פאר איהר געענדיגט. און זיי ווילען צונעמען אלץ פון איהר, אויך דאס קינד.

שארפלעס זאגט, אז זי מוז דעם קרבן ברייגגען.

באדערפלאי ענטפערט, אז ווי שווער עס איז פאר איהר מוז זי טאן איהר פליכט צו איהם.

קייט פרעגט: קאן זי איהר מוחל זיין?

באדערפלאי ענטפערט, אז קייט איז די גליקליכסטע פרוי אין דער וועלט און זי ווינשט איהר, אז זי זאל אזא פארבלייבען דעם גאנצען לעבען. זי זאל איהם זאגען, אז פרידען וועט קומען צו איהר.

קייט בעט זי זאל איהר געבען די האנט.

באדערפלאי ענטזאגט זיך און הייסט איהר געהן.

קייט פרעגט, צי וועט זי אפגעבען איהם דעם זוהן?

באדערפלאי ענטפערט, אז זי וועט איהם געבען דעם זוהן, ווען ער וועט קומען איהם אפנעמען. זאלען זיי אין א האלבע שעה ארום ארויפקריכען אויף דעם בארג. זיי געהען אפ.

סוזוקי לייגט די האנט אויף באדערפלאי'ס הארץ: ווי אן ארים געפאנגען פויגעלע קלאפט איהר פלאטערענד הארץ.

באדערפלאי קומענדיג צו זיך, געפינט אז צו פיעל

ליבט גלאנצט אין דרויסען, צו פיעל שמייכלענדיג פריהלינג. זי בעט אראפצוציהען די פארהאנגען. זי הייסט סוזוקי זיך געהן שפילען מיט'ן קינד.

ס ו ז ו ק י וויל ניט איהר איבערלאזען אליין.

ב א ד ע ר פ ל א י הייסט איהר געהן. זי מוז געהארכען איהרע באפעלען. בלייבענדיג אליין, נעמט זי אראפ פון וואנט א קינזשאל, קושט איהם און לייענט די אויפשריפט: „מען מוז שטארבען מיט עהרע, אויב מען קאן לענגער ניט לעבען מיט עהרע". דאס קינד לויפט אריין, און באדערפלאי ווענדעט זיך צו איהם, אז זי וויל לעבען איהם שטארבען. זי שטארבט פאר איהם, אז ער זאל קאנען אוועק הינטער דעם ים און קיינמאל ניט פיהלען די מאטערניש, וואס זיין מוטער האט איהם פארלאזען. זי געזעגענט זיך מיט'ן קינד, שפארט איהם אריין אין האנט אז אמעריקאנער פלעג און א ליאלקע. זי פארבינדט איהם די אויגען. זי געהט ארויס און עס הערט זיך ווי דער קינזשאל פאלט צו דער ערד. זי דערשלעפט זיך צום קינד, קוים האבענדיג כח איהם ארומצונעמען. פון דרויסען הערט זיך די שטים פון פינקערטאן: „באדערפלאי, באדערפלאי!"

טאסקא

אפערא אין דריי אקטען.

פון דזשיאַקאָמאָ פוטשיני.

ערשטער אקט.

אין קירך סט. אנדרעא.

אנדזשעלאטי אין טורמע קלײדער, ער זוכט ארום זיך און זאגט: די שוועסטער האט מיר געשריבען, ביים פוס פון דער מאדאנא געפינט זיך דער שליסעל צום ארײנגאנג אין קאפעלע.

דער שמש רייניגענדיג אלץ, וואונדערט זיך וואס קאוואראדאסי איז ניטא. ער וואלט געקאנט שווערען, אז ער האט איהם געזעהן ארבייטענדיג מיט זיין פּינזעל דא.

קאווארא דאסי קומט ארײן און ציהט פאנאנדער דעם פארהאנג פון פארטרעט.

דער שמש איז איבערראשט. ער קאן שווערען, אז דאס איז דער פארטרעט פון דער שעהנער דאמע, וואס קומט דא דאווגען.

קאווארא דאסי איז מודה, אז ער האט אין דעם בילד געמאלען אן ענליכקייט צו איהר. ער בעט דעם שמש ער זאל איהם דערלאנגען די פארבען. ארבייטענדיג רעדט ער וועגען פלארא אט איהר הימלישער שעהנקייט, זיין איינציגער אידעאל איז טאסקא.

דער שמש באמערקט, אז די דאזיגע זינדיגע ליבעס זיינען אזוי אויסגעלאסען; אז מען דארף אלע אזוינע זינדער הענגען אדער פארברענען דורך די הייליגע אינקוויזיציע. ער וויל אוועקגעהן

און זאגט אז קאוואראדאסי, ער זאל פארשליסען די טיר. ווען ער וועט אוועקגעהן. ער געהט אפּ.

קאוואראדאסי, אליין. איהם דאכט זיך, אז דא איז ווער עס איז פאראן.

אנדזשעלאטי דערפרעהט זיך דערזעהענדיג קאווארא־דאסי. גאט האט איהם געשיקט. ער זאגט, אז ער איז אנטלאפען פון דער טורמע סאן אנדזשעלא.

עס הערט זיך פון דרויסען טאסקא׳ס שטים.

קאוואראדאסי בעט אנדזשעלאטי זיך צו באהאלטען. ער וועט זעהן איהר משלח זיין. ער ווייזט איהם אן, אז דארט שטעהט שפייז און געטראנקען און פארשפארט איהם אין קאפעלע.

טאסקא רופט פון דרויסען. און אריינקומענדיג וויל זי וויסען פאר וואס ער האט פארשלאסען די טיר. זי האט געהערט דא שטיל ריידענדיג און דענקט, אז עפּעס א פרוי איז דא געווען.

קאוואראדאסי זוכט איהר צו פארזיכערען, אז ניט.

טאסקא וויל קודם כל מתפלל זיין פאר די הייליגע מאדאנא. זי דערציילט איהם ווייטער, אז די נאכט זינגט זי א קורץ־ליד און זי וויל, אז ער זאל ווארטען אויף איהר ביים טיר פון דער בינע.

קאוואראדאסי ענטפערט ווי פארטראכט.

טאסקא זוכט איהם איינצורעדען ווי שעהן די נאכט איז. זי שילדערט פאר איהם דאס גליק פון א פארבארגענעם ליבעס־נעסט.

קאוואראדאסי פארשפרעכט צו קומען. ער וויל אבער איצט ארבייטען.

טאסקא וויל אבער איידער זי געהט אוועק וויסען ווער איז די שעהנע פרוי דא?

קאוואראדאסי זוכט זי צו בארוהיגען. זי האט א טעות, מיינענדיג ער ליבט וועמען אנדערש. ער האט נאר געצייכענט דאס בילד פון איינע, וואס קומט דא דאווענען.

טאסקא קאן זיך ניט אפרייסען פון איהרע אויגען.

קאוואראדאסי פארזיכערט איהר, אז איהרע אויגען

זיינען נאך שעהנער. ער מאכט איהר פארוואורפען פאר וואס זי צווייפעלט אין איהם, פאר וואס זי איז אזוי אייפערזיכטיג.

נאך א געגענזייטיגער ליבעס־ערקלערונג און נאכדעם ווי זי נעמט ביי איהם א פארשפרעכען אין אווענט צו קומען. פארלאזט טאסקא די קירך.

קאווארראדאסי ערקלערט אנדזשעלאטי'ן, אז טאסקא איז א טרייע נשמה, זי קאן אבער קיין זאך ניט באהאלטען פון איהר גלח, פאר ווענען זי איז זיך מתודה. ער וויל וויסען וואס פאר'ע פלענער יענער האט?

אנדזשעלאטי דערציילט, אז ער דארף אריבער די גרעניץ, אדער ליגען באהאלטען אין שטאדט. זיין שוועסטער האט באהאלטען ווייבערשע קליידער, דארט אונטער'ן אלטאר. ניט קוקענדיג אויף קיינע געפארען זוכט זי איהם צו ראטעווען פון סקארפיא'ס נעגל.

קאווארראדאסי זאגט: סקארפיא, אט דער אויסוואורף און מערדער און כלומרשט פרומאק, ער וועט איהם ראטעווען, ווען אפילו עס וועט איהם קאסטען דער לעבען. ער ווייזט איהם אן, ווי צו קומען צו זיין ווילא. צו אווענט וועט ער איהם דארט טרעפען און ער גיט איהם מיט קליידער וואס די שוועסטער האט איבערגעלאזען פאר איהם. ער זאגט איהם אן, ווי ער קאן אין פאל פון געפאהר זיך באהאלטען אין גארטען.

אנדזשעלאטי הערט דעם שאס פון קאנאנען.

קאווארראדאסי זאגט, אז דאס באדייט, אז מען האט זיך געכאפט, אז ער איז אנטלאפען.

אנדזשעלאטי וויל זיך מיט איהם געזעגענען.

קאווארראדאסי זאגט אבער אז ער וועט מיט איהם מיטגעהן און זיי אנטלויפען.

דער שמש קומט אן מיט וויכטיגע נייעס. איז אבער איבערראשט ניט געפינענדיג דעם מאלער. עס קומען אן די פארשידענע זינגער און גלחים. דער שמש דערציילט זיי אלעמען די גרויסע נייעס, אז באנאפארטע איז געשלאגען, פארניכטעט. און אז לכבוד דעם וועט דא אין אווענט זיין א גרויסע פראצעסיע, און

פלארא וועט זיננען א נייע קאנטאטא. ער הייסט זיי אלעמען זיך ארומפּוצען.

אלע זיינען צופרידען. עס וועט זיין דאפּעלט געהאלט. לעבען זאל דער קעניג.

סקארפּיא קומט אַן און פרעגט, וואס איז דא פאר אַן אויפרעגונג אין קירך. ער הייסט זיך צוגרייטען צום דאַווענען. און דערווייל זאגט ער זיין פּאליצמייסטער גוט ארומצוזוכען אלע ווינקעלאך און טירען. ער נעמט דעם שמש אויפ'ן פארהער. ער ווייסט אַז אַן אנטלאפענער ארעסטאַנט באהאלט זיך דא. ער וויל וויסען וועלכע קאפּעלע טראַגט דעם נאמען אטאוואנטי?

דער שמש כאפּט זיך, אַז די טיר דארט איז אפען. עס איז געוועזען א נייער שלאס.

סקארפּיא כאפּט זיך, אַז עס איז געוועזען א פעלער צו שיסען פארויס און דורך דעם צו ווארנען דעם אנטלאפענעם. ער וויל וויסען, ווער האט איהם געהאלפען אנטלויפען. און באשליסט, אַז דאס האט געמוזט זיין די שעהנע אטאוואנטי. דערזעהענדיג דאס בילד, וויל ער וויסען ווער מאלט עס?

דער שמש ענטפערט, אַז דאס איז קאווארדאסי.

סקארפּיא כאפּט זיך: דאס איז טאסקאס געליבטער, דער אפּיקורס.

דער שמש מעלדעט, אַז מען האט געפונען אין קאפּעלע דעם מאלערס שפּייז־קערבעל. עס איז געוועזען פול מיט שפּייז פאר איהם. ער האט עס אבער דא ניט געגעסען.

סקארפּיא באשליסט, אַז אנדזשעלאטי האט עס געמוזט אויפעסען.

טאסקא רופט פון דרויסען: מאריא, מאריא.

דער שמש מעלדעט, אַז ער איז פארשוואונדען פון דאנענט.

טאסקא וויל ניט גלויבען, אַז ער איז איהר אומטריי געוועזען.

סקארפּיא דערלאנגט טאסקא דאס היילינע וואסער און בעט זיך, זי זאל זיינע פינגער אנרירען. ער זאגט, אַז זי טוט די

הייליגסטע ארבייט, ארויסרופענדיג הייליגע ליידענשאפט, וואס גיט לעבען צו דער רעליגיאָן.

ט א ס ק א בעט זיך ער זאָל שאנעווען איהר שאנדגעפיהל.

ס ק א ר פ י א ערקלערט איהר ווידער אז זי איז א זעלטענ־הייט, פרום, ניט אזוי ווי יענע כלומרשטע הייליגע, וואס מאכען נאָך די פרומע מאנדאלענאס כדי זיך צו באגעגנען מיט זייערע גע־ליעבטע. ער געפינט דעם מאלערס בערשטלאך און א פרויען־פעכער.

ט א ס ק א דערקענט, אז דאס איז אטאוואנטים. און זי פיהלט זיך געקריינקט, וואס ער האט זי צוריקגעוויזען פון דאנען ביז מארגען.

ס ק א ר פ י א וויל וויסען, וואס איהר דריקט. צו האט וועל־כער עס איז פארעטער אויפ'ן נידעריגסטען אופן זי אפגענארט. ער איז גערייט אלץ אפצוגעבען פאר איהר.

ט א ס ק א ניט הארכענדיג איהם, באקלאגט זיך וואס איהר געליבטער ליגט איצט אין אנדערע ארימס. זי שווערט, אז יענע וועט די נאכט איהם ניט באזיצען.

ס ק א ר פ י א פאדערט מען זאל שנעל ברייגגען א פאר־מאכטע קארעטע. ער זאגט אז זיין פאליציימייסטער, ער זאל נאכ־געהן נאָך טאסקא. ביי זיך איז ער צופרידען: עס איז דא פלאץ אין טאסקאס הארצען פאר סקארפיא, וועלכער האט איהר נשמה מיט אייפערזוכט אנגעפייערט. א דאפעלטען צוועק פארפאלגט ער הענגענדיג דעם רעבעל: איינער וועט געהן אויפ'ן שאפאט און די צווייטע אין זיינע ארימס. צוליב טאסקא איז ער גערייט זיך זא־גאר צו ענטזאגען פון אלע הימלישע האפענונגען. ער קניט פרום און די רעליגיעזע פראצעסיע געהט פארביי.

צווייטער אקט.

סקארפיאס צימער אין פארענגע פאלאץ.

ס ק א ר פ י א רעדט א צופרידענער. ער איז זיכער, אז

מען האָט געכאַפּט די ביידע קאָנספּיראַטאָרס. ער וויל וויסען צי טאָסקאַ איז אין פּאַלאַץ.

סקיאַזאַנע (דער זשאַנדאַרם) מעלדעט, אַז מען זוכט זיי.

סקאַרפּיאַ הייסט עפענען דאָס פענסטער. ער געפינט, אַז עס איז שוין שפּעט, אַז טאָסקאַ האָט שוין געדאַרפט אָנהייבען זינגען. ער דערלאַנגט דעם זשאַנדאַרם אַ צעטעל פאַר איהר און זאָגט אַז מען זאָל איהר אַרויפשיקען צו איהם. ער איז זיכער, אַז זי וועט קומען צוליב מאַריאָ. און צוליב מאַריאָ וועט זי זיך איבערגעבען צו איהם.

ספּאָלעטאַ מעלדעט זיך און דערציילט, אַז זיי זיינען נאָכגעגאַנגען דער דאַמע. זי איז אַנגעקומען אין כמעט אַ באַהאַלטענער ווילאַ. זיי האָבען אָבער אומזיסט געזוכט אין הויז. זיי האָבען ניט געפונען אַנזשעלאָטי נאָר דעם מאָלער. עס זעהט אויס, אַז ער ווייסט וועגען דעם אַנדערען און אויס פאַרדאַכט האָט ער איהם געהייסען שמידען אין קייטען.

סקאַרפּיאַ לויבט איהם, אַז ער האָט גוט געטאָן און הייסט אַריינברענגען דעם אַרעסטאַנט.

קאַוואַראַדאָסי וויל וויסען פאַר וואָס די געוואַלטטאַט געגען איהם?

סקאַרפּיאַ בעט איהם זיך זעצען, און הייבט איהם אָן אויסצופרעגען וועגען דעם אַנטלאָפענעם.

טאָסקאַס שטים הערט זיך פון דרויסען זינגענדיג די קאַנטאַטאַ.

קאַוואַראַדאָסי לייקענט. ער ווייסט פון קיין זאַך ניט.

סקאַרפּיאַ דערציילט איהם, אַז מען האָט אויסגעפונען, אַז ער האָט דעם אַנטלאָפענעם באַהאַלטען אין אַ ווילאַ.

קאַוואַראַדאָסי ענטפערט מיט איראָניע, אַז די שפּיאָנען האָבען דעם אַנטלאָפענעם ניט געקאָנט געפינען.

סקאַרפּיאַ וואָרנט איהם, ער זאָל ניט מאַכען קיין חוזק, און וויל פון איהם אויסגעפינען, וואו איז אַנזשעלאָטי? צי האָט

ער איהם נים באזארגט מיט שפייז? צי האט ער איהם ניט באַ־האלטען ביי זיך אין ווילא?

ק א ו ו א ר א ד א ס י לייקענט אלץ.

ס ק א ר פ י א ניט איהם די לעצטע התראה. ער זאל זיך מודה זיין.

ק א ו ו א ר א ד א ס י ענטפערט, אז ער ווייסט פון קיין זאך ניט.

ט א ס ק א קומט אריין און איז דערשראקען צו געפינען קאוואראדאסי דא.

ק א ו ו א ר א ד א ס י ווארנט איהר גאר ניט צו זאגען פון וואס זי האט געזעהן דארט, אז ניט וועלען זיי איהם דער'הרג'ענען.

ס ק א ר פ י א מעלדעט קאוואראדאסי, אז דער געריכט ווארט אויף איהם, און מען שטופט איהם אריין אין פייניגונגס־צימער. זיך ווענדענדיג צו טאסקא, וויל ער מיט איהר האבען א פריינדליכען געשפרעך. זי זאל זיך אבער ניט שרעקען. ער וויל וויסען וועגען פעבער.

ט א ס ק א ענטפערט, אז עס איז געווען נארישע אייפער־זוכט, אז מעהר ווי איהר געליבטער איז אין דער ווילא ניט געווען.

ס ק א ר פ י א פרובירט ביי איהר אומזיסט ארויסקריגען ידיעות.

ט א ס ק א ווייזט איהם אן, אז זיין טרחה איז אומזיסט. צי דארף זי זאגען ליגענס אום איהם מפצה צו זיין?

ס ק א ר פ י א ענטפערט, אז דורך איהר דערציילונג וועט זי פארשפארען א שטונדע פון מאטערניש. און ער שילדערט פאר איהר ווי אזוי איהר געליבטער ווערט דארט געפייניגט, ווי בלוט גיסט זיך פון איהם.

ט א ס ק א גלויבט ניט אין אנהייב. אבער דערהערענדיג די קרעכצען פאלט זי פאר זיינע פיס.

ס ק א ר פ י א באפעלט אפצולאזען דעם געמוטשעטען, און ווענדעט זיך ווידער צו טאסקא, אז זי זאל זאגען דעם אמת.

ט א ס ק א וויל איהם זעהן און רופט איהם דורכ'ן וואנט: צו מוטשען זיי איהם.

ק א ו ו א ר א ד א ס י הייסט איהר זיין מוטיג. ער פאר־אכטעט דעם שמערץ.

ס ק א ר פ י א שטעהט ווידער צו צו טאסקא און ווארנט איהר אז איהר שווייגען איז געפערליך פאר איהר געליבטען.

ט א ס ק א באפאלט אויף סקארפיא מיט זידעל־ווערטער, און באפעלט דעם זשאנדארם צו עפענען די טיר.

ק א ו ו א ר א ד א ס י שרייט פון אינעווייניג, אז ער פאר־אכטעט זיינע פייניגער.

ס ק א ר פ י א באפעלט נאך שטארקער צו פייניגען און ווענדעט זיך ווידער צו טאסקא זי זאל זאגען. וואו איז אנזשעלאטי? וואו האט זי איהם באהאלטען?

ט א ס ק א בעט רחמים, ער זאל זי ניט מוטשען מעהר. זי פרעגט דורכ'ן וואנט איהר געליבטען, צי זאל זי אויסזאגען?

ק א ו ו א ר א ד א ס י ענטפערט: ניין.

ט א ס ק א טענה'ט, אז זי קאן שוין מעהר ניט אויסהאלטען.

ק א ו ו א ר א ד א ס י זאגט, אז זי ווייס דאך גאר ניט.

ס ק א ר פ י א באפעלט צו פארמאכען קאוואראדאסי די מויל.

ט א ס ק א בעט זיך רחמים ביי איהם, פאר וואס אט די שרעקליכע פייניגונגען.

ס ק א ר פ י א הייסט ווידער אנהייבען די פייניגונג, און שטעהט ווידער צו צו טאסקא.

ט א ס ק א זאגט, אז זי וויל איהם זעהן.

ק א ו ו א ר א ד א ס י ווערט ארייגעטראגען. ער וויל וויסען, צי האט טאסקא וואס עס איז געזאגט? צי האט זי איהם פאראטען?

ט א ס ק א פארזיכערט איהם, אז ניט.

ס ק י א ר א נ ע קומט מיט א טרויעריגער מעלדונג, אז די קעניגליכע ארמיי איז צושלאגען געווארען ביי מארענגא און באנא־פארט האט געוואונען דעם טאג.

ק א ו ו א ר א ד א ס י איז פול פון שמחה מיט דעם זיג, וואס דער גייסט פון נקמה האט ערוואכט און רופט צו די פריי־הייט צו נידערשלאגען די שונאים.

טאסקא בעט זיך ביי איהם, ער זאל אנטשולדיגען ווערען.
קאוואראדאסי רופט אבער ווייטער: ציטער סקאר־פיא, דו מערדער!

סקארפיא באפעלט דעם פארשאלטענעם פארעטער אוועקצוטראגען. דער הענקער ווארט אויף איהם, און זיך ווענדענ־דיג צו טאסקא, פארשליסט ער די טיר און לאדעט איהר איין צו דעם אונטערבראכענעם אוועגטברויט.

טאסקא זעצט זיך און פרעגט, וויפיעל איז זיין פרייז?

סקארפיא זאגט, אז כאטש זיינע שונאים זאגען, אז מען קאן איהם אונטערקויפען, וויל ער אבער זיך ניט פארקויפען פאר געלט צו שענע דאמען. ער האט שוין לאנג געווארט אויף די שעה. ער איז שוין לאנג פארליבט אין איהר, און ער האט שוין לאנג גע־שווארען, אז זי מוז געהערען צו איהם, אין גאנצען זיינע זיין. מאריאס לעבען איז א משכון פאר איהר.

טאסקא פרעגט: צי דענקט ער, אז זי וועט זיך אריינלא־זען אין אזא שרעקליכען אפמאך?

סקארפיא ענטפערט, אז ער צווינגט זי נים. זי קאן געהן. אבער אויב זי וועט זוכען ביי דער קעניגין א מחילה ונעט שוין זיין שפעט: יענער וועט שוין זיין טויט. ער וואונדערט זיך ווי זי האסט איהם.

טאסקא ענטפערט, אז זי האסט איהם, ער זאל זיך ניט צורירען צו איהר, און זי רופט נאך הילף.

סקארפיא ווייזט איהר אן אז דארט ווערן שוין די תליות פארענדיגט און מען פירט שוין די פאר׳משפט׳ע. אז אין א שעה ארום וועט יענער שוין זיין טויט.

טאסקא איז פארצווייפעלט. זי האט א גאנץ לעבען אפגעלעבט נאר פאר ליבע און מוזיק, קיינעם ניט אנגערירט. זי האט שטענדיג געגלויבט, מתפלל געווען. פאר וואס פארלאזט זי גאט איצט. זי פרעגט סקארפיא׳ן: צי דארף זי קניען פאר איהם בעטענדיג רחמים?

ספאלעטא קלאפט אן אין טיר און מעלדעט, אז אנ־

זשעלאָטי האָט איינגענומען סם ווען מען האָט איהם געכאַפּט און ער וואַרט אויף דעם באַפעל מכח דעם מאַלער.

ס ק א ר פּ י א הייסט וואַרטען א ווייל, און וויל וויסען וואָס טאסקא זאָגט.

ט א ס ק א וויל, אז מאריא זאָל זאָפאָרט באַפרייט ווערען.

ס ק א ר פּ י א ענטפערט, אז דאָס איז ניט מעגליך. דער עולם וועט מוזען גלויבען, אז ער איז טויט, אבער מען וועט שוין אזוי איינאָרדנען, אז ער וועט זיין פריי. ער גיט א באַפעל, אז קאַוואַראַדאָסי וועט ניט געהאַנגען, נאָר דערשאָסען ווערען. דאָס וועט זיין נאָר כלומרשט, ווי איין פאַל מיט פּאַלמיערי. און אז מען זאָל טאסקא צולאָזען צו איהם פיר אזייגער.

ט א ס ק א זאָגט, אז זי מוז נאָך האָבען א פּאַפּיר, אז זי זאָל קאָנען מיט מאריא פאַרלאָזען אומגעשטערט דאָס לאַנד.

ס ק א ר פּ י א זעצט זיך שרייבען אזא פּאַפּיר.

ט א ס ק א קוקט איהם נאָך, און ווען זי זעהט, אז ער האָט געענדיגט שרייבען און ער דערנעהענטערט זיך צו איהר. שטעכט זי איהם אריין א מעסער אין ברוסט. ער שטאַרבט.

ט א ס ק א רופט, ער זאָל קוקען אויף איהר, צי זעהט ער זי? ער מוז שטאַרבען, אונטערגעהן. זעהענדיג, אז ער איז טויט, רייסט זי ארויס דאָס פּאַפּיר, שטעלט ארום ליכט ארום איהם און פאַרלאָזט דעם צימער מיט דער באַמערקונג: און נעכטען איז נאָך רוים ציטערנדיג געלעגען אויסגעצויגען פאַר זיינע פיס!

דריטער אקט.

א פּלאַטפאָרמע ביי דער טורמע און שלאָס סיינט אנדזשעלא.

א פּ א ס ט ו ך זינגט א ליד צום אנקומענדען פריהמאָרגען.

ד ע ר ט ו ר ע מ ש צ י ק זאָגט צו קאַוואַראַדאָסי, אז עס איז נאָך געבליבען איין שעה און אז א גלח שטעהט צו זיין דינסט.

ק א ו ו א ר א ד א ס י בעט איין טובה, אז עס זאָל איהם

ערלויבט ווערען צו שרייבען עטליכע ווערטער צו זיין געליבטער און שענקט איהם זיין רינג, אויב ער וועט איבערגעבען איהר דעם בריעף. ער דערמאַנט זיך אַן דעם ווי טאסקא האט איהם אין די אָרימס געהאַלטען, געקושט, געצערטעלט. זיין ליבע־חלום איז אויף אייביג צושטערט. ער האט געלעבט אַפגעלאָזען. איצט שטאַרבט ער פאַרצווייפעלט. קיין מאָל איז דאָס לעבען ניט געווען אַזוי טייער צו איהם, ווי איצט, קיין מאָל ניט.

טאסקא קומט אַן און מעלדעט, אז ער איז פריי. זי דערציילט איהם וואָס איז פאַרגעקומען צווישען איהר מיט סקאַר־פיא. און מעלדעט אז זי האט צוזאַמענגעקליבען אַלע צירונגען. אז אַ קאַרעטע וואַרט אויף זיי. נאָר קודם כל מוז ער דורכגעהן די פּראָצעדור, וואָס מען וועט איהם כלומרשט שיסען. ער זאָל אַני־דערפּאַלען, און ווען די סאַלדאַטען וועלען זיך צוריקציהען, וועלען זיי אַנטלויפען. זיי וועלען זיין פריי און גליקלאַך.

קאוואראדאסי ערקלערט איהר, אז דעם פּיין פון טויט האט ער געפיהלט נאָר צוליב איהר. אז אַהן איהר איז דאָס לעבען סאי ווי גאָר ניט ווערטה געווען.

טאסקא פאַרשפּרעכט איהם, אז ליבע וועט זיין די באַ־לוינונג פון זיין לעבען, זיי וועלען לעבען אין פרידען און גליק. זי דערמאַנט איהם, אז ער דאַרף אַנידערפאַלען, ווי נאָר די סאַלדאַטען וועלען אויסשיסען.

קאוואראדאסי פאַרשפּרעכט, אז ער וועט אַזוי טאָן.

טאסקא בעט איהם ער זאָל זיך היטען ניט זיך צו פאַר־וואונדען. זי איז פול מיט ערוואַרטונג אויף די באַלדיגע פרייהייט.

בײדע געזעגענען זיך מיט'ן שמערץ, און ערוואַרטען גליק און פרייד.

דער טורעמשציק באַווייזט זיך און פיהרט איהם אַפּ.

טאסקא ווערט אומרוהיג, וואָס זיי פאַרזאַמען זיך. ווען די סאַלדאַטען שיסען אויס, הייסט זי איהם שטאַרבען, זיך ניט רירען. זי מעלדעט איהם, אז זיי געהען שוין צוריק. זי הייסט איהם איצט זיך אויפכאַפּען, אַבער אַ שרעק באַפאַלט זי, ווען זי

זעהם, אז ער ליגט א טויטער. זי וויינט: וואס וועט איצט ווערען פון פלאריא?

ספאלעטא קומט אן און דערציילט די ארומיגע וועגען טאסקאס דערמארדונג פון סקארפיא און סטראשעט איהר מיט באשראפונג.

טאסקא ענטפערט, אז זי וועט מיט אייגענע הענט זיך נעמען דאס לעבען. זי ווארפט זיך ארונטער און שטארבט.

מאנאָן לעסקא

אָפּערא

פון זשיאַקאָמא פוטשיני.

די אָפּערא מאנאָן־לעסקאַ ענטהאלט די זעלבע געשיכטע, ווי די אָפּערא „מאנאָן", וועלכע דער לעזער געפינט אויבען. עס פיגור־ירען דאָרט די זעלבע הויפּט־פּערזאָנען און דער גאַנג פון דער געשיכטע איז בכלל דער זעלבער.

מיר באַגנוגען זיך דערפאַר מיט א קורצער סקיצע, וואו די אַפּווייכונגען וועלען באַזונדער אויפמערקזאַמקייט געפינען.

אין ערשטען אקט,ביי דעם טויער פון פאריז, פיגור־ירען סטודענטען, פּרויען, סאָלדאַטען און דע־גריאַיי איז אַנגעטאָן אַלס סטודענט, ווען ער דערזעהט די אָנקומענדע מאנאָן. זי אַליין טרעט דאָ אַרויס אין א ערנסטערער געשטאַלט ווי אין מאַסענע'ס אָפּערא, און זיי פּיהרען גרעסערע געשפּרעכען.

דער צווייטער אקט שפּילט זיך אָפּ אין הויז פון זשעראָנטע, א רייכען געליבטען פון מאנאָן. זי זיצט ביים טואַ־לעט־טיש זיך פוצענדיג, ווען עס קומט איהר קוזין לעסקאַ, וואָס ברייננגט איהר נייעס פון דע־גריאַיי, ווען זי האָט פּאַרלאָזען צוליב דעם רייכען ליבהאָבער. ער דערציילט, אַז דע־גריאַיי בענקט שטאַרק נאָך איהר און כדי צו געווינען געלט האָט ער זיך אַריינגעלאָזען אין אַזאַרט־שפּילען, שטענדיג פּרעגענדיג וועגען איהר. מוזיקאַנ־טען זינגען איהר פון אונטען א סערענאַדע. ווען זי בלייבט אַליין, קומט אַן דע־גריאַיי מיט דעם באַשלוס זיך אָן איהר נוקם צו זיין. ער לאָזט זיך אָבער ווידער פאַר'שכור'ען פון איהר. אין מיטען

פון זייער ליבעס־סצענע קומט זשעראנטע אן און נאך א שטיקעל קריג, געהט ער אוועק און שיקט אונטער פאליציי. און בעת די ליבענדע פאר פאלק האלטען אין א ליבעס־ערקלערונג, קומט לעסקא אן אנזאגענדיג אז די סאלדאטען קומען אן. זיי פרובירען זיך באהאלטען. אבער די סאלדאטען קומען אן, שלעפען אוועק מאנאן. דע־גריאיי פרובירט מיט'ן שווערד זי פארטיידיגען, אבער ווערט צוריקגעהאלטען פון לעסקא.

דער דריטער אקט שפילט זיך אפ אין האוור ביים האפען. לעסקא האט אונטערגעקויפט א סאלדאט פון קאזארמע, וואו זי איז אן ארעסטאנטין. ער זאל ערלויבען א צוזאמענקונפט צווישען איהר און דע־גריאיי. ער דערקלערט איהר, אז ער איז געררייט אוועקצוגעהן מיט איהר אין עק וועלט. ער האט אראנזשירט מיט לעסקא איהר צו באפרייען. מאנאן האט מורא דאפיר. און אין אמת'ן קומט באלד אן לעסקא און מעלדעט, אז דאס שפיל איז פארלארען. מען קלאפט טרעוואגע. עס קומען זיך צו לויפען בירגער, סאלדאטען, מאטראסען אויף דער נייעס, אז אן ארעסטאנטקע איז אנטלאפען. דער קאמאנדיר רופט ארויס די ארעסטאנטקעס ביי די נעמען און זיי געהען ארויף אויפ'ן שיף. דע־גריאיי בעט זיך ביים קאמאנדיר איהם מיטצונעמען אלס ארבייטס־אינגעל. יענער איז מסכים און נעמט איהם ארויף אויף דעם ארעסטאנטען־שיף, וואס געהט אפ אין אמעריקא.

דער פערטער אקט שפילט זיך אפ אין אמעריקא, אין א ווילדער געגענד. מאנאן און לעסקא שלעפען זיך פארמאטערטע. מאנאן שיקט איהם זוכען א בערגעל אדער א שטיבעל. דארט שטארבט זי.

שמשון און דלילה

„סאמסאן עט דאלילא“.

אפערא אין דריי אקטען.

פון שארל קאמיל סען-סען.

ערשטער אקט.

א עפענטליכער פלאץ אין גזה.

דער כאר זינגט הינטער דער ביהנע: גאט פון ישראל! הער דעם געשריי פון דיינע קינדער און ראטעווע אונז פון אונזער אומגליק. וואס איז געקומען אויף אונז זינט דו האסט אפגעקערט דיין פנים פון אונז: אונזערע שטעדט זיינען צושטערט. די שבטים זיינען צושטרייט. עס איז באלד ניט געבליבען קיין שריד ופליט פון פאלק ישראל. ביזטו ניט מעהר דער גאט פון רעטונג, דער גאט וואס האט אונז אויסגעלייזט פון מצרים? דו, גאט פון צבאות, מאך שטארק אונזער ארים! מיר וועלען טרויען אין דיר און פאר־טרייבען יעדע מורא פון אונזער הארצען. יהוה איז אונזער פיהרער און ער וועט ראטעווען אונזער פאלק.

אבימלך, דער ראש פון גזה, באגלייט פון קריגסלייט און פלשתים׳שע סאלדאטען: ווער האט עס די חוצפה אויפצוהויבען די שטים און זיך שטעלען געגען אונז? איהר מוזט באהאלטען אייערע טרעהרען, מיר זיינען די עראבערער און אויף אייביג. דער גאט, צו וועמען איהר זייט מתפלל, ער איז טויב צו אייערע קולות און געבעטען. אויב ער איז מעכטיג, לאז ער עס ווייזען, זאל ער

צובראכענע אייערע קייטען. צי קאן אייער גאט זיך פארגלייכען מיט'ן גאט דגון, וואס פיהרט אלע אונזערע שלאכטען? אייער יהוה איז שוואך און שרעקעדיג.

שמשון: אט דיר, מיין גאט, שימפט ער עם? זאל די ערד אויפציטערען אונטער זיינע פיס. זאל ער פאלען און חרוב ווערען. איך זעה אין די הענט פון א מלאך א שארפען, פייערדיגען שווערט און די הימלישע ארמייען!

אבימלך באפאלט מיט אן ארויסגעצויגענער שווערט שמשון'ען, וועלכער כאפט ארויס פון איהם דעם שווערט און דער־שטעכט איהם. די פלשתים ווילען איהם באפאלען, ער שטויסט זיי אבער אפ מיט'ן שווערד. שמשון און די אידען ציהען זיך צוריק. עס עפענען זיך די טירען פון דגון־טעמפעל. דער כהן־גדול, באגלייט פון א המון, באווייזט זיך און שטעלט זיך אפ פאר אבימלך'ס קערפער. די פלשתים ציהען זיך צוריק.

דער כהן גדול: וואס זעה איך, אבימלך ליגט טויט פאר מיר? לאזט ניט די שקלאפען אנטלויפען. איהר מוזט נקמה נעמען פאר אייער פרינץ.

די פלשתים'שע סאלדאטען ענטפערן, אז דאס בלוט איז ביי זיי פארפרארען פון שרעק, די קני ציטערען, זיי קאנען די וואפען אין האנט ניט נעמען.

דער כהן גדול מוסר'ט זיי, סטראשעט זיי.

א שליח קומט אן און מעלדעט, אז א מחנה אידען מיט שמשון בראש מאכען אן חורבנות.

די פלשתים'שע סאלדאטען זאגען, אז די איינ־ציגע ישועה איז אוועקלויפען.

דער כהן גדול פרובירט זיי איינשרעקען.

דלילה קומט ארויס פון טעמפעל, באגלייט פון פלשתים'־שע פרויען מיט בלומען־קראנצען אין זייערע הענט און זיי זינגען אן ערמוטיגענד ליד צו די קעמפער.

דלילה זיך ווענדענדיג צו שמשון'ען, זינגט זי צו איהם א לויב און ליבע־געזאנג. זי וויל ער זאל איהר אין א שעהנעם טאל פון ליבע און גליק באגעגענען.

ש מ ש ו ן פיהלט, אז ער איז צו שוואך ווידערצושטעהן די פארפיהרונג און בעט גאט זאל מיט איהם רחמנות האבען און פארשליסען זיין הארץ און זיינע אויגען.

א ן א ל ט ע ר א י ד איז מתרה שמשון'ען ער זאל אנט־לויפען פון דעם כשוף.

ש מ ש ו ן באקלאגט זיך, וואס ער איז ניט מעהר פריי, זיין נשמה איז געפאנגען פון דער שעהנהייט, די ליבע ברענט אין זיין ברוסט.

ד ע ר א ל ט ע ר א י ד זאגט פאר, אז די דאזיגע פרוי איז געקומען שמשון'ען צו פאראומגליקען, און אז ער מוז לויפען פון דעם גיפט.

ד ל י ל ה זינגט ווייטער, ביז עס גיט זיך איין, אז שמשון זאל ווארפען א פאר'כשופ'טען בליק אויף איהר, כאטש א קאמף געהט פאר אין זיין נשמה.

צווייטער אקט.

דלילה'ס וואוינונג אין טאל פון סרוק.

ד ל י ל ה, רייך געקליידט, זיצט און זינגט: שמשון קומט די נאכט צו מיר און עס וועט קומען די שעה פון נקמה. די ליבע זאל פארגיפטען זיין נשמה און מארגען זאל ער ווערען געפאנגען. ער איז אין איהר מאכט און ביי איהרע פיס האלט זי איהם גע־פאנגען. זי ווייס אז זיינע ברידער פארדאמען זיין ליידענשאפט. אבער שמשון איז אין איהר אנוועזענהייט א שקלאף.

ד ע ר כ ה ן ג ד ו ל בעט איהר, זי זאל שמשון'ען פאנגען און איהם פארקויפען. וועלכען פרייז זי וועט נאר בעטען, וועט איהר באצאהלט ווערען.

ד ל י ל ה ענטפערט, אז זי דארף ניט קיין געצאהלט, אז זי וועט ניט פארקויפען איהר נקמה. אז זי האסט שמשון'ען נאר

מעהר ווי ער אליין. זי דערציילט ווייטער, אז זי האט שוין איינמאל געפרובירט ארויסקריגעז פון איהם אין וואס ליגט דער סוד פון זיין כח, אבער אומזיסט. ער האלט דעם סוד טיף פארשלאסען ביי זיך אין הארצען; אבער זי איז זיכער, אז דעם מאל וועט זי עס ארויסקריגען פון איהם, ווייל די הויפט־וואפע האט זי נאך ניט באנוצט: זי ווייסט, אז איהרע טרעהרען קאן ער ניט ווידער־שטעהן.

דער כהן גדול בענשט איהר צו איהר טהאט, ווארום אין איהרע הענט ליגט דער שיקזאל פון פאלק.

דלילה שרעקט זיך: צי האט זי שוין ניט פארלארען די שליטה איבער איהם, ווייל ער קומט ניט?

שמשון קומט אן בעת פון ווייטען בליצט. ער ווארפט זיך פאר זיין שוואכקייט, וואס עס ציהט איהם אלץ אהער.

דלילה לויפט איהם אנטקעגען מיט באגריסונגען.

שמשון בעט איהר איינצוהאלטען איהרע געפיהלען, ווארום טיף אין הארצען עסען איהם די געוויסענסביסען.

דלילה פרעגט איהם, פאר וואס איז ער אזוי קאלט און קערט זיך אפ פון איהר?

שמשון ערקלערט זיך צו איהר אין הייסער ליבע, נאר, זאגט ער ווייטער, ער האט פארשפראכען זיין גאט צו געהארכען זיין ווילען און ער איז געקומען צום לעצטען מאל זיך מיט איהר געזעגענען, ווארום ער וועט צוברעכען די בענדער פון פאלשער ליבע, ער איז פון גאט אויסגעקליבען געווארען צו באפרייען זיין פאלק ישראל און מוז עס געהארכען.

דליל ה באקלאגט זיך אויף איהר צובראכען הארץ, דורך דאס פארלירען פון זיין ליבע, צו וועלכען וואונד זי האט קיין רפואה ניט. און זי זאגט ווייטער, אז א מעהר דעספאטישער גאט ווי זיינער, דער גאט פון ליבע, רעדט דורך איהר. אין דער ליבע ליגט דאס גליק, אז דער ליבע זאל ער זיך דערמאנען!

שמשון ענטפערט, אז ער פארדינט ניט קיין פארווירפען. ער ליבט איהר און איז גרייט אריבערצוטראגען די נקמה פון גאט.

דלילה ענטפערט מיט פרייד, אז זי געפינט אין זיין

שטים בארוהיגונג, זעהענדיג נאך אמאל אז זיין הארץ איז מיט איהר. זי בעט ער זאל איהר קושען, צערטלען, וועה איז צו איהר. זי ליבט איהם, אבער ער נארט איהר, ער איז איהר גיט טריי.

ש מ ש ו ן ענטפערט, אז ער ליבט נאר איהר, פארגעסענדיג זיין גאט און זיין פאלק, פארגעסענדיג דעם הייליגען צייכען פון זיין מאכט.

ד ל י ל ה זאגט, אז זי איז מקנא דעם גאט, וועמען זי האסט, ווייל צו איהם איז זיין לעבען צוגעבונדען דורך א נדר. זי וויל, אויב ער ליבט איהר באמת, זאל ער איהר אנטפלעקען זיין סוד.

ש מ ש ו ן פרעגט, וואס ארט עס איהר, וועלכע הייליגע בענדער אדער כחות עס האלטען איהם געבונדען? יענער סוד איז טיף פארשלאסען ביי איהם אין הארצען.

ד ל י ל ה זוכט איהם איינצוריידען, ער זאל עפענען זיין הארץ פאר איהר.

ש מ ש ו ן ענטפערט, אז דערצו קאן זי איהם ניט צווינגען.

ד ל י ל ה ווארפט איהם פאר, אז אומזיסט איז אלזא איהר מאכט, אומזיסט איהר צערטליכקייט, ער סמייעט איהר צו ענטזאגען.

ש מ ש ו ן זוכט הילף ביי גאט, ער זאל שטארקען זיין נשמה.

ד ל י ל ה זאגט, אז אזוי ווי איהר שטים איז צו שוואך פאר אט די לעצטע באגעגניש, זאל ער לויפען פון דארט וואו זיין ליבע האלט אין שטארבען.

ש מ ש ו ן דיר פארלאזען?

ד ל י ל ה דיין סוד!

ש מ ש ו ן פרובירט ווידערשטעהן איהר בקשה און זוכט איהר איינצוהאלטען. און ווען עס קומט דער דונער־שטורם, נעהט זי שנעל אריין אין הויז, שמשון נאך א שווערען קאמף, נעהט איהר נאך.

ד ל י ל ה רופט די פלשתים זיי זאלען קומען.

ש מ ש ו ן איך בין פאראטען! די פלשתים סאלראטען באפען זיך אריין אין דלילה׳ס הויז.

דריטער אקט.

ערשטעס בילד.
די טורמע פון גזה.

שמשון, געפאנגען, בלינד און אפגעשוואכט, דרעהט א מיל־שטיין און זינגט: האב רחמנות גאט אויף מיין שוואכקייט און פיין, איך האב זיך אפגעקערט פון דיין וועג און דו האסט אוועק גענומען די האנט פון מיר. איך ליג דיר איצט פאר, מיין גאט, מיין געבראכען הארץ.

דער כאר פון געפאנגענע אידען הינטער דער ביהנע: שמשון, וואס האסטו געמאכט פון דיינע ברידער?

שמשון: וועה איז מיר! אין קייטען איז ישראל! גאטס נקמה איז פון הימעל אראפ. מיר זיינען פארלארען אהן וועלכע עס איז האפענונג. האב רחמנות, גאט, זאל דיין חסד אויף אייביג ניט אפגעטאן ווערען.

כאר: גאט האט אונז אנגעטרויט אין דיינע הענט, כדי אונז צו פירען אין שלאכט. שמשון! וואס האסטו געמאכט פון דיינע ברידער?

שמשון: ברידער! אייער געשריי שניידט דורך אין מיין טיפער אייביגער נאכט מיין שולדיג, אומגליקליך הארץ. גאט! נעם צו מיין לעבען אלס קרבן פון דיין גרימצארן, פון פאלק ישראל אבער ווענדע אפ דיין גרימצארן.

כאר: דו האסט אונז פארקויפט צו א פרוי, וואס וועסטו טאן מיט אונזער בלוט און טרערען?

שמשון: פאר דיינע פיס פאל איך און בענש די האנט וואס שלאגט מיך. אבער מאה, גאט, אז דיין פאלק זאל זיך ראטעווען פון צארן פון זיינע שונאים.

כאר: שמשון! וואס האסטו געמאכט פון דיינע ברידער? וואס האסטו געמאכט פון גאט און דיינע עלטערן?

פלשתים קומען אריין און פיהרען שמשון'ען אוועק.

צווייטעס ביל ד.
דער טעמפעל פון דגון.

כאר זינגט א ליוב געזאנג. עס קומט פאר א טאנץ. עס געהט אריין שמשון, געפיהרט פון א קינד.

דער כהן גדול: א שבח צום ריכטער פון ישראל. וואס גיט צו פרייד צו אונזער יום־טוב דורך זיין אנוועזענהייט. א שבח צו דלילה צוליב וועמען מיר וועלען אנפילען אונזערע בעכערס.

כאר: מיר וועלען טרינקען פאר שמשון און דלילה.

שמשון: אין מיין נשמה איז פינסטער ווי אין טוידט; איך קניה פאר דיר גאט, און זאל דא מיין ענד קומען.

דלילה געהט צו צו שמשון'ען מיט א וויין־בעכער אין האנט: קום מיט מיר, איך וועל פירען דיינע אומזיכערע טריט ווי אין יענעם טאג, ווען דו האסט מיך גערמט, דו האסט אריבערגע־שפרייזט בערג צו מיר צו קומען און איך האב פארלאזען מיינע באגלייטער אום מיט דיר צו זיין. געדיינקסטו אונזערע צערטליכ־קייטען? דיין ליבע האט געדינט מיינע צוועקען. צו דערגרייכען מיין נקמה האב איך דיין סוד ארויסגעקראגען. דו האסט געגלויבט אין די ליבע און זי האט דיך אין קייטען געבראכט. דלילה האט זיך נוקם געווען פאר איהר גאט און פאר איהר פאלק.

שמשון אן א זייט: ווען דו האסט גערעדט, האב איך ניט געהערט, איך האב מוחל געווען די ליבע און עס אוועקגעשאנ־קען אט דער פרוי.

כהן גדול: רייד ווידער ליבעס־רייד צו איהר, און זאל יהוה ווייזען זיין מאכט און היילען דיין בלינדקייט, דאן וועל איך איהם אויך דינען. אבער אויב ער קען עס ניט אויפטאן, לאך איך פון דעם גאט, וועמען דו רופסט דיין פאטער.

שמשון: מיין גאט, וועסטו ערלויבען, אז אט דער פאל־שער פריסטער זאל לעסטערן דיין נאמען, אום פאר דיר נקמה צו נעמען גיב אויף איין מינוט מיר צוריק מיינע אויגען און מיין קראפט.

דער כאַר און דער כהן גדול מאַכען חוזק פון איהם און זעצען זיך אַרום טיש צום רייכען מאַלצייט. דער כהן גדול זינגט אַ שבח צו דגון. דלילה און דער כאַר און דער כהן גדול אַלע זינגען לויב־געזאַנגען צום גאַט דגון. און דער כהן־גדול לאַדעט אויך איין שמשון׳ען אַנטייל צו נעמען אין הייליגען מאַלצייט לכבוד דגון און הייסט דאָס קינד איהם פירען צום מיטען פון טעמפּעל.

שמשון שטעלט זיך אוועק צווישען צוויי זיילען און זאָגט: גאָט, דערמאַן זיך אָן דיין דינער, וועמען דו האָסט בלינד געמאַכט. פאַר איין אויגענבליק גיב מיר מיין אַלטען כח, כדי צוזאַמען מיט דיר זאָל איך קאָנען נקמה נעמען, מיין גאָט, און צושטערען דיינע שונאים דאָ אויף אַן אָרט.

ער וואַרפט איין די זיילען. דער גאַנצער טעמפּעל ברעכט צו־זאַמען און דער עולם שרייט אין טויט־שרעק.

לארעליי

א ראמאנטישע אפערא אין דריי אקטען

פון אנדזשעלא קאטעלאני.

ערשטער אקט.

ערשטעס בילד.

א פעלזען-לאנדשאפט ביים ברעג פון ריין.

פישערס און האלצהעקער מיט זייערע ווייבער ריידען זיך דורך וועגען דעם אז זייער הער, וואלטער פאן אבערוועזעל געהט מארגען חתונה האבען מיט אנא פון רעבורג. זיי האבען אבער געזעהן שלעכטע סמנים.

הערמאן, א באראן, וואלטער'ס פריינד, קומט אן, און טרייבט זיי צו דער ארבייט. זיי ציהען זיך אלע צוריק, איבער'חזרנדיג שטיל וועגען די שלעכטע סמנים, וואס האבען זיך באוויזען. בלייבענדיג אליין, וואונדערט ער זיך צו וואס וואלטער האט איהם דא אראפגעבראכט? ער האט מורא, אז זיין גאנצע מיה צו באהאלטען דעם סוד וועגען זיין ליבע צו אנא איז געוועזען אומזיסט. ער בארוהיגט זיך אבער דערזעהענדיג וואלטער'ן אנקומען און ער פרעגט: צו וואס האט ער איהם אראפגעבראכט?

וואלטער דערציילט איהם, אז ביי איהם אין הארצען איז שרעק און פארצווייפלונג. זיין יעדער טריט איז אן ערינערונג

פון שרעק און צער. ער וויל אז זיין פריינד זאל איהם פירען אויס'ן וועג פון ערע. ער דערציילט איהם, אז די שענסטע און ריינסטע אנא דארף ער איצט פירען צום אלטאר און שווערען איהר צו לי־בען אויף אייביג. אבער ביי איהם אין בוזים איז א שטורם. איין מאל אין מאי איז ער צופעליג געקומען אהער פון וואלד. פלוצלונג האט זיך פאר איהם פון דער פינסטערניש באוויזען א שעהנהייט. ווי גאלד גלייך זיינען איהרע האר געווען און אפגעקלונגען האט פון פעלז צו פעלז איהר ליבעסגאנג, און זיי האבען זיך ליב געקראגען. ער ווייסט מעהר פון קיין זאך ניט, נאר אין איהר גן־עדן לעבט ער.

הערמאן פיהלט אז די ווערטער האבען אין איהם איינ־געגאסען מיט נייע האפענונגען, אבער ער מוז די דאזיגע געדאנקען אונטערדריקען, זיין ערע מוז זיין הארץ שטארק מאכען. זיך וועג־דענדיג צו וואלטער'ן מיט אויסגעשטרעקטע ארימס, זאגט ער איהם, אז ניט פון איהם קאן ער רעטונג ערווארטען, נאר זיין אייגענער ווילען קאן איהם באפרייען; ער זאל פון זיין בוזים ארויסווארפען דעם שענדליכען כשוף.

וואלטער פרעגט: ווי אזוי קאן ער איהר בילד ארויס־רייסען פון זיין בוזים, ווען די גאנצע ליבע פון זיין נשמה איז איהר אוועקגעגעבען?

הערמאן ענטפערט, אז דורך די געדאנקען וועגען אנא קאן ער געפינען טרייסט. ער ציט זיך צוריק.

וואלטער בלייבענדיג אליין, פרובירט זיך טרייסטען, אז דער קאנפליקט איז פארביי, אז איהם ציט צו ערע און פליכט. ער וויל אז לארעליי אליין זאל זיך פארבארייטען צו דעם שיקזאל, וואס צוטיילט זיי, כאטש ליבען וועט ער נאר איהר אויף אייביג.

לארעליי פון וויטען רעדט וועגען דער רו וואס איז געקומען אין איהר הארצען, זינט זי האט זיך איבערגעגעבען צום צויבער פון ליבע. זי ווייסט נאר אז ער ליבט זי און זי איהם.

וואלטער ווערט א צורודערטער הערענדיג איהר שטים.

לארעליי זינגט ווי די הימלען פרייען זיך און ווי די גאנצע ערד זעהט אויס ווי איין גארטען. זי פיהלט אין איהר ברוסט דעם פרילינג צוריק קומען. זי דערפרייט זיך געפינענדיג

ענדליך איהר וואלטער'ן. די נאכט האט זי זיך אויפגעכאפט מיט א שווערען טרויער, זי איז געווארען פארצווייפעלט דענקענדיג, אז ער האט זיין ליבע צו איהר באגראבען. אבער ווי נאר זי האט איהם געפונען, איז איהר גאנצער טרויער פארוואנדעלט געווארען אין גליק און אלץ וואס זי וויל איז נאר, אז ער זאל איהר זאגען די צוייבער־ווערטער: איך ליב דיך.

וואלטער וויל איהר דערציילען פון זיינע צרות.

לארעליי וויל אבער הערען ניט הערען פון קיין זאך. זאלען זיי נאך איין מאל פארגעסען אן אלע צרות. זי וויל אין זיינע ליבע אויגען קוקען מיט עקסטאז און פון זייערע ליפען זאל זיך גיסען דער נעקטאר פון עקסטאז. זי איז אבער פארטרויערט, וואס ער ענטפערט ניט. זי איז ווידער פארלאזען. זי האט קיי־נעם ניט אויסער איהם, וואס זאל איהר פירען, ערוואַרטען, באַ־גריסען. דורך איהם איז זי ערשט אויפגעוואכט געווארען צום לע־בען און פרייליכקייט.

וואלטער זאגט פאר זיך: צי קאן ער איהר צוריק ווייזען? אפנארען? ניין, בשום אופן ניט. ער פרובירט איהר טריי־סטען, אז עס איז גאר נישט, אז ער ליבט זי און וועט זי אייביג לי־בען.

ביידע זינגען א שבח צו דער ליבע און פרייד.

וואלטער, זיין שלאס ווערט באלויכטען. ער רייבט דעם שטערן, ווי זיך דערמאנענדיג און ער פארשילט די שעה, ווען זייער ליידענשאפט איז געבארען געווארען פון ערשטען קוש און ער האט זי אפגענארט. און אנווייזענדיג אויף זיין שלאס, פרעגט ער זי: צי זעהט זי ניט, אז מען מאכט זיך דארט גערייט צו די הייליגע צערעמאניעס. אן אנדער כלה ווארט אויף איהם.

לארעליי קאן ניט פארשטעהן: אן אנדער כלה! ניין, זי וועט איהם קיינמאל ניט אפלאזען, זי שווערט עס ביים הימעל.

וואלטער געזעגענט זיך פון איהר אויף אייביג.

הערמאן מאכט זיך פארוואורפען, וואס צוליב זיין עצה איז אנא פאר'משפט חתונה צו האבען צו איינעם וואס ליבט זי נים. וואלטער וועט אומזיסט קעמפען מיט זיין ליבע. און זיך ווענ־

רענדיג צו לארעליי מיט רחמנות, אז זיי ביידע זיינען אפגענארט פון זעלבען פאנטאם, זיי שטרעבען ביידע צו איין צוועק, זאלען זיי שליסען א בונד צוזאמען. ער רייסט ארונטער פון זיך א קייטעל מיט א בילד פון א הייליגען. עס מעג דער אייביגער גיהנום מא־טערן זיין נשמה, אויב נאר ער קאן פאר איין קורצע שטונדע גע־ווינען ליבע, אויב עס איז דא אמת אין דער אלטער לעגענדע וועגען די פארשאלטענע נשמות וואס געפינען זייער רעטונג אונטער'ן ריין... און צו דעם גאט פון ריין איז ער מתפלל, ער זאל פאר איהר נקמה נעמען.

צווייטעס בילד.

א פארלאזענע לאנדשאפט ביים ריין.

ראזען פון ריין־נימפען און לופט־גייסטער זינגען תפלות צו זייערע געטער און זייערע צושטע־רענדע אויפטואונגען.

לארעליי, ארונטערגעהענדיג פון א פעלז, פרעגט: פון וואנענט קומט זי און וואוהין געהט זי? אבער קיין אונטערשייד איז עס ניט, וויל זי איז נאר א שאטען פון טויטע. זי האט געהערט איהם זאגענדיג, אז זי זאל פארשילטען דעם פארפירער, אויף וועל־כען אן אנדער כלהווארט. עס איז אלזא געוועזן נאר א חלום, וואס האט איהר אפגענארט, אדער ער ליבט זי נאך אלץ. זי וויל אבער נאר איינמאל פיהלען זיינע קושען און איהרע טרערען זאלען אפ־געטריקענט ווערען. ער רופט זי, ער ליבט זי! אבער דאס איז דאך נאר משוגעת, א חלום, ווירקליך איז נאך דער שמערץ. ווער וועט זיך נוקם זיין פאר איהר ערע?

די גייסטער ענטפערן, אז דער געשטארבענער קעניג פון ריין קאן עס טאן.

לארעליי באשליסט זיך אויף דעם. זי פארטרייבט פון איהר הארצען חרטה און רחמנות, זי רופט די געטינען צו קומען

איהר צו הילף. זי וויל אזא שענקייט וואס פאנגט אלע הערצער, אן אויג וואס צווינגט נעהארבזאמקייט, א שטים וואס זאגט ארויס באפעלען, א ליבע וואס ברייננט טויט און משונעת. זי ווערט א געטרייע פארבינדעטע צום קעניג רויז.

ד ע ר כ א ר זיננט א שבח צו זייער הערשעריז, דער קעניגין.

ל א ר ע ל י י רופט פון פעלז, אז זי איז ניט מעהר קיין טויטער פאנטאם, זי קערט זיך אום צום לעבען נקמה צו נעמען פון וואלטער'ן.

צווייטער אקט.

לעבען א פאנטאן צווישען די שלאסען.

א נ א בעט איהרע וואסאלען צו זיננען א ליד פאר איהר חתונה.

ד י ו ו א ס א ל ע ן זיננען א זיסען הימן צו די פרייד פון ליבע.

א נ א איז גליקלאך וואס זי ליבט און איז געליבט. צי קאן דען זיין א גרעסערע פרייד ווי אין דעם געליבטענס ארעם צו ווערען פאר'קנס'ט.

ד י ו ו א ס א ל ע ן באשטעטיגען עס.

א נ א וויל זעהן אלע איהרע טייערע מתנות, און וויל וויסען צו וועט זי אין די צירונג אויסזעהן שענער ביי וואלטער'ס זייט. זי וואונדערט אבער זיך פאר וואס דריקט איהר אין ברוסט א טרויער און נאר טרערען נעפינט זי.

ק י נ ד ע ר א ו ן א ל ט ע פ ר ו י ע ן קומען אן, ברייננען אנא'ן מתנות און ווערען פריידיג באגריסט פון איהר.

א נ א דערמאנט זיך, אז דער דאנק קומט גאט און אונטער דער באגלייטונג פון קירך־ארגאן זיננען זיי אלע א תפלה.

ה ע ר מ א ן קומט אונטער און הערענדיג אנא'ס תפלה, צוברעכט זיך זיין ליבע צו איהר נאך מעהר. ער בעט זי זאל בליי־

בעז מיט איהם א ווײלע און צוהערעז זיך צו איהם איידער דער שיקזאל בינדט איהר אויף אייביג דורך א חתונה וואס איז לײדיג פון ליבע, וואו אלץ איז פאלש און מערדעריש.

א נ א פרעגט איבעראשט: וואס וויל ער?

ה ע ר מ א ן ענטפערט, אז וואלטער ליבט זי מעהר ניט.

א נ א דענקט, אז עס איז א ליגען. זי וויל איהם ניט הערעז מעהר.

ה ע ר מ א ן בעט אז זײנע טרערען זאלען זײן אן עדות, ווי טיף ער ליבט זי, ווי אמת עס זיינען זיינע רייד. ער ליבט זי און ער שרעקט זיך פאר דעם טרויער, וואס וועט איהר באפאלען, ווען לע־בען איהר ביים אלטאר וועט שטעהן א פאנטאם, וואס וועט איהר צושטערן.

א נ א ענטפערט, אז אויב אפילו עס זאל זײן אמת, בלייבט זי אלץ וואלטער׳ס כלה. און איז איהם מוחל.

ה ע ר מ א ן זאגט, אז זי מעג געהן איהר וועג, זייערע וועגען וועלען זיך נאך טרעפען. פון שיקזאל וועט זי ניט אנטלויפען.

עס הייבט זיך אן די חתונה. דער כאר זינגט. עס קומען אן די געסט. מען טאנצט א בלומען־טאנץ. עס לאזט זיך אוועק א לאנגע פראצעסיע.

ו ו א ל ט ע ר דערלאנגט אנא׳ן זײן ארעם, און בעט זי זאל ניט זײן בייז, אויב פון זײן געזיכט איז פארשוואונדען דער שמײ־כעל פון ליבע. זי אליין האט אין איהם ערוועקט אט דעם אומגע־ווײנליכען שרעק.

א נ א ערקלערט איהם, אז די שטים פון איהר געליבטען איז פאר איהר ווי די שטים פון א מלאך. זי איז גרייט אין גאנצען זיך צו איהם איבערצוגעבען.

ד ע ר מ א ר ק ג ר א ף בענשט דאס גליקליכע פאר צום אלטאר.

ד ע ר כ א ר זינגט א חתונה־ליד.

ווען די פראצעסיע האלט אין אריינגעהן אין קירך, באווייזט זיך א בלאסק פון ליכט. וואלטער אליין זעהט עס: אז פון ווייטען

באווייזט זיך לאַלעריי. א שטאַרקע ליכט קומט אַלץ נעהענטער. די פּראָצעסיע שטעלט זיך צומישט.

דער כאָר מעלדעט, אז דער גאַנצער הימעל איז איינגע־טינקט אין ראָזען־ליכט.

וואַלטער ציהט זיך צוריק אין צושטאַנד פון חלשות.

דער מאַרק גראַף און אננא פרעגען וואָס איז מיט איהם.

וואַלטער טענעט פאר זיך, אז דאָס איז זי, איהר מאַ־גישער חן מאַטערט זיין הארץ, זיין נשמה.

דער כאָר זינגט א שבח צו איהר שעהנקייט.

דער מאַרק־גראַף סטראשעט איהר מיט באשטראַ־פונג.

וואלטער וואָרענט, אז איהר אַנריר איז טויט פאר אלע מענשען.

לאָרעליי באווייזט זיך, אָבער נאָר וואַלטער זעהט איהר און זי לאַקט איהם צו זיך, פארשפרעכענדיג נאָך ניט געוועזענע ליי־דענשאַפט, וואו זיין גאַנצע נשמה וועט ווערען פארברענט מיט דעם פלאַם פון ליידענשאַפט.

וואלטער פאר זיך איז ווידער אַנגעצונדען מיט ד׳ גע־דאַנקען מיט דער אלטער ליבע.

אננא פּרובירט איהם אויפמונטערן, ער זאָל היילען איהר פארוואונדעטע הארץ.

הערמאַן פיהלט, אז ער איז דער זיגער, אז דער שיקזאַל ברייננגט אנא׳ן אין זיינע אָרעמס.

דער מאַרק־גראַף זוכט די טאָכטער צו באַרוהיגען, אז ער איז איהר שוץ. זי זעהט דאָך אז וואַלטער׳ס פארשטאַנד איז פארוואָלקענט מיט פאַלשע פאַנטאַזיעס.

לאָרעליי רופט ווידער וואַלטער׳ן צו זיך. אין איהר אינ־זעל, וואו בלומען פּאַרפיומירען די לופט, דאָרט וועלען זיי אלע זייערע טעג אין פרייד פארברייננגען.

וואַלטער ענטפערט, אז אומזיסט ווערט ער זיך, ער איז איהרער אויף אייביג.

אַ ל ע בעטען אַז גאָט זאָל שיקען ליכט צו זיין נשמה.
אַ נ אַ רופט איהם צו זיך.
וו אַ ל ט ע ר שטויסט איהר אַבער אָפּ: דער באַנד איז צו־ריסען. ער האָט קיין מאָל זי ניט געליבט.

מיט וו אַ ל ט ע ר ס ווערטער: פאַרשאָלטען ביז איך. און דעם כ אַ ר ׳ ס צושטימונג: פאַרשאָלטען איז ער... ענדיגט זיך דער אקט.

דריטער אקט

ביים ברעג פון ריין ביי אבערוועזעל.

ה אַ ל צ ה ע ק ע ר א ו ן פ י ש ע ר ס ריידען זיך דורך וועגען זייער פישפאַנג, און וועגען די מכשפה, וואָס די פישערלייט האָבען געזעהן. זיי לאָזען זיך אַריין אין אַן אויספירליכע באַשריי־בונג פון איהר, און דאָס אַלץ רופט אַרויס שרעק און פאַרוואונדע־רונג ביי די האָלצהעקער. עס הערט זיך דער געוויין פון פרויען. עס איז די לויה פון אנאַ. די אַנוועזענדע קניען און זינגען אַ תפלה צו דער הייליגער מאַריא.

ה ע ר מ אַ ן באַקלאָגט זיך וואָס זיינע האָפּענונגען האָבען זיך אַזוי טרויעריג געענדיגט און עס בלייבט איהם איבער נאָך אַן אומענדליכער שמערץ.

ד ע ר מ אַ ר ק ג ר אַ ף טרייסט זיך, אַז זי איז אין גן־עדן אַריין.

ה ע ר מ אַ ן גלויבט אויך, אַז זי וועט צווישען מלאכים וואָהנען. ער דערזעהט מיט אַמאָל וואַלטער׳ן און לויפט אַוועק פאַר ׳שנעלע נקמה.

וו אַ ל ט ע ר פרעגט פאַרוואונדערט: וואָס באַדייטען די ליכט? ער וויל זיך דערנעהענטערען צו דער פּראָצעסיע.

ד ע ר מ אַ ר ק ־ ג ר אַ ף האַלט איהם צוריק. וואוהין וויל ער, דער פאַרעטער?

וואלטער ענטפערט, אז ער וויל זי זעהן און שטארבען. ער וואלט וועלען נאר א שווערד זאל דורכשטעכען זיין שולדיג הארץ.

דער מארק־גראף און דער כאר זאגען איהם אבער, אז דאס לעבען וועט זיין שטראף זיין; געוויסענסביסען וועלען איהם פארפאלגען וואוהין ער וועט געהן.

וואלטער בעט אום רחמנות.

דער מארק־גראף און דער כאר פארטריי־בען איהם אבער. אלע ציהען זיך צוריק. עס ווערט נאכט.

וואלטער פרעגט: וואו געפינט ער זיך? פינסטער איז ארום איהם, פינסטער איז זיין נשמה. ער זעהט פון דעסטוועגען דעם פראכט פון ראזען אין גארטען אונטען. עס ווערט ליכטיג. און ער דערפרייט זיך וואס דער טאג קומט ווידער אן. אבער באלד פאלט ער ווידער אריין אין א שרעק. ער דערזעהט לעבען א קרייץ די טויטע אנא שטעהענדיג. זי פארשווינדעט און ער זוכט נאך אמאל טרייסט אין טרערען און זיין בלוט ווערט שטיל. ער ווייסט אז דאס רופט יענע איהם צו פארגיכטונג, אין איהר טיפקייט ענ־דיגט זיך רוהיג אלץ. ווען ער וויל זיך אריין ווארפען אין טייך, באַ־ווייזען זיך די נימפען און לאזען זיך אוועק אין א טאנץ.

לארעליי באווייזט זיך פלוצלונג און רופט איהם צו זיך אין די ארעמס. זי פרעגט איהם: ווער איז ער?

וואלטער וואונדערט זיך, צי האט זי איהם פארגעסען, דער, נאך וועמען זי האט זיך געיאגט ווי נאך א ווילדע חיה אין וואלד? דער, וואס בעט נאר וועגען איין זאך: וועגען ליבע!

לארעליי ענטפערט, אז זי ווייסט ניט פון קיין געליב־טען. א רעטעניש זיינען זיינע ווערטער. נאר א חלום האט זי אמאל געהאט. אבער עס איז געווען ניט מעהר ווי א חלום. זי באפעלט איהם צו שווייגען.

וואלטער סטראשעט איהר, אז ער וועט פארבלייבען און זי וועט איהם מוזען הערען. זי מוז נאך איין מאל איהם איהר ליבע שענקען. זאל זי ארונטערקומען פון דער הויך און זעהן. ווי גרויס

זיין שמערץ איז וועלען זיינע בימערע טרערען איהר דערציילען. זי מוז רחמנות האבען מיט זיין באריייענד הארץ.

ל א ר ע ל י י ארונטערקומענדיג זאגט, אז זי איז איהם מוחל, זי האט געפרובירט איהם האסען אבער זי קאן ניט. לארעליי איז זי ניט, נאר איהר שאטען איז זי און עס איז א זינד פאר איהם זי צו ליבען.

ו ו א ל ט ע ר קאן ניט גלויבען, אז עס זאל זיין א זינד פאר איהם. וואס האט איהר אין וואלד געזעהן אזוי ריין, אהן א שום פלעק, צי האט זי יענע טעג פון ליידענשאפט פארגעסען?

ל א ר ע ל י י ענטפערט אז פארגעסען האט זי ניט. זי גע־דיינקט דעם אויפגאנג פון זייער ליבע, ווען זי האט איהר הארץ איהם געשאנקען.

ב י י ר ע באזינגען יענע שענע ליבעסטעג.

ג י י ס ט ע ר פון אינעווייניג דערמאנען זי, אז זי איז די געליבטע פון קעניג ריין און אז זי האט נעגעבען א שבועה, וואס זי קאן ניט ברעכען.

לארעליי רייסט זיך ארויס פון איהם.

ו ו א ל ט ע ר קאן ניט פארשטעהן וואס באדייטען יענע שטימען? וואס האבען זיי געזאגט?

ל א ר ע ל י י ווייזט איהם אן, אז דארט אין דער טיפעניש אונטער די כוואלעס פון ריין ווארט איהר קבר אויף איהר.

ו ו א ל ט ע ר געזעגענט זיך מיט איהר, איז אט דאס איז דער צוועק פון אלץ צו וואס ער האט געשטרעבט? קיין זאך איז ניט פארבליבען ווי נאר ביי איהרע פיס צו שטארבען. ער ווארפט זיך אריין אין ריין.

ד י ג י י ס ט ע ר זינגען א שבח צו זייער הערשערין פון ריין.

ל א ר ע ל י י רופט איהם אין איהרע ארימס, ער זאל זי שטארק ארום נעמען. זי לעכצט נאך זיינע זיסע קושען. אין זיינע ארימס וועט זי מיט פרייד שטארבען.

די טויטע שטאָט

אפּערא אין דריי אקטען

פון עריך וואָלפגאַנג קאָרנגאָלד.

ערשטער אַקט.

אין פּאולס וואָנונג, אין דער טויטער שטאָט בריגגע אין ענדע פון 19טען יארהונדערט.

ב ר י ג י ט א (פּאול'ס דינסט) לאָזט אריין זיין פריינד פראנק, וועמען זי דערציילט אז זינט יאָהרען, זינט פּאול'ס ווייב, מאריא איז געשטאָרבען, האָט קיין זייטיגער מענש דעם שוועל ניט איבערגעטראָטען. נעכטען אבער איז ער א גאַנץ אַנדערער געוואָרען, געהייסען די טירען עפענען, געהייסען ליכט זאָל אריין אין זיין טעמפּעל, ווייל די טויטע שטעהט אויף. איהר צימער ווערט גע־האַלטען די גאנצע צייט היילי֜ג, אַלץ ווי געוועזן ביי איהר טויט. ערינערונגען אַן איהר: דאָס בילד, לאָקען פון איהרע האָר. ער לעבט אין גאַנצען מיט דער פארגאַנגענהייט.

פ ר א נ ק פרעגט, ווי אזוי טראָגט זי אבער דאָס אַלץ אי־בער? צו ציהט איהר ניט דרויסען אין לעבען?

ב ר י ג י ט א ענטפערט, אז זי ווייס ניט וואָס דאָס איז אזוינס לעבען. זי ווייס אבער וואָס איז אַזוינס ליבע און וואו ליבע איז דאָ דאָרט דינט אַן אָרימע פרוי מיט צופרידענקייט.

פ א ו ל קומט אַן, אויפגערעגט, און הייסט בריגיטא שנעל

ברייננען ראזען. די פארגאנגענהייט איז געענדיגט. זי לעבט. זי וועט באלד דא זיין. ער האט אויף זיין געוויינליכען שפּאציר נעכטען באגעגענט א פרוי. א וואונדער איז געשעהן. עס איז פונקט דיזעלבע מאריא. זאגאר די שטים פונקט דיזעלבע. ער ווייס ניט ווער זי איז, אבער זי קומט און נאך איהר קומט זיין טויטע, זיין מאריא.

פ א ו ל פּרובירט איהם אומקערען צו דער ווירקליכקייט. ער לעבט אין חלומות, וועלכע ער דארף אראפּווארפען פון זיך. ער געהט אוועק, פארשפּרעכענדיג באלד צוריק צו קומען.

פ א ו ל פארבלייבענדיג אליין, ווענדט זיך צום בילד פון זיין פארשטארבענער פרוי, ערקלערענדיג, אז נאר אויף איהר אליין ווארט ער, וועלכע ער האט קיין מאל ניט פארלארען. און צום לאקען פרעגט ער: צו וועט ער באלד ווידער אויפלעבען?

ב ר י ג י ט א, אריינקומענדיג מיט בלומען, מעלדעט אז א פארשלייערטע דאמע ווארט, און זיווארפט איהם פאר, וואס ער הייסט זי אריינברייננען.

מ א ר י ע ט א קומט אריין און איז איבעראשט פון פאול׳ס פארשטיינערטער פארטראכטקייט. ער האט איהר אזוי שטארק גע־בעטען קומען און איצט באגריסט ער איהר אפילו ניט. זי ווייסט אז בריגע איז א טויטער נעסט, אויך דא איז עס ווי א קבר באפּוצט מיט בלומען. אבער זי וועט זיך ניט לאזען. זי האט האלט פאר־גניגען, פרייד, די זון. דערזעהענדיג אזוי פיעל פאטאגראפיעס, פרעגט זי: צו דאס איז א געלעריע פון פרויען, וועלכע ער האט געליבט? זי טוט אויס דעם מאנטעל און פרעגט איהם: צו איז זי ניט שעהן, שעהנער ווי אלע?

פ א ו ל ענטפערט: אלץ איז געווען שעהן, איהר זייט שעהן. ער איז איבעראשט, דאס זאגאר איהר קלייד איז גלייך ווי יענערס. דער אלטער שאל פּאסט אזוי צו דער קלייד. ער ווארפט דעם שאל ארויף אויף איהרע פּלייצעס.

מ א ר י ע ט א לויפט צום שפּיגעל.

פ א ו ל שרייט אויס: מאריא.

מ א ר י ע ט א כאפּט זיך: איך הייס מאריעטא.

פ א ו ל דערלאנגט איהר די אלטע לוטנע.

מ א ר י ע ט א פרעגט: צו איז ער א מאלער און דארף א מאדעל? פאר די אלטע לוטנע פאסט זיך אז אלט ליד. כאטש זינגען איז ניט איהר מלאכה, דאך זינגט זי אביסעל און אם בעסטען עפעס טרויעריגעס. זי זינגט א ליד פון טרייער ליבע.

פ א ו ל קאן דאס ליד פון די יונגע, שענע טעג און זינגט מיט מיט איהר. ווענען די ליבע וועלכע דער טויט קאן אפילו ניט צורייסען.

ג א ס ט א ן, דער טענצער, זינגט פון דרויסען א לוסטיג ליד.

מ א ר י ע ט א שפרינגט אויף מיט פרייד: אט דאס זיינען אנדערע לידער! דאס זינגט גאסטאן! און זי לויפט צום פענסטער.

פ א ו ל פרובירט איהר צוריק האלטען: עס פאסט ניט.

מ א ר י ע ט א האלט זיך אבער ניט צוריק און ערקלערט איהם, אז דאס איז גאסטאן מיט זשוליעט און לוסיען, איהרע פריינד וואס שפאצירען ארום ביז דער פארשטעלונג, און זי מוז אויך באלד געהן אין טעאטער. זיי שפילען אלע דא. זי אליין איז א טענצערין. זי זינגט א לויבגעזאנג צום טאנץ און אויפהייבענדיג דאס קלייד, לאזט זי זיך אוועק אין א וואקכאנאלישען טאנץ. דאס איז, זאגט זי, פראבע.

פ א ו ל, קעמפענדיג מיט זיך, ווערט ענדליך דאך היגגעריסען פון איהר און בעט זיך ביי איהר זי זאל איהם ניט פארלאזען, וואָרום דאס פארלאשענע גליק פלאמט דורך איהר אין איהם אויף. ער שטרעקט אויס די ארימס צו איהר.

מ א ר י ע ט א רייצט זיך מיט איהם, טאנצט ווייטער, ביז זי דערזעהט פלוצלונג דאס בילד און איז איבעראשט: איז זי דאס אליין?

פ א ו ל זוכט איהר אפצואווענדען פון בילד: דאס איז מיין טויטע... זי ווארנט מיך.

מ א ר י ע ט א ווארפט פון זיך אראפ דעם שייל, לאכט זיך פאנאנדער און רופט גאסטאנ'ען.

פ א ו ל, נאך אלץ קוקענדיג אויפ'ן בילד, דערמאנט איהר, אז עס איז צייט פאר פראבע.

מאַריעטאַ פילט זיך געקריינקט: ער שיקט איהר אַוועק. איהר צויבער איז שנעל פאַרביי, און זיך ווענדענדיג צו איהם, זאָגט זי, אַז ווער עס ליבט איהר, ווייסט וואו איהר צו געפינען און זי געהט אַוועק.

פּאַול וואַרפט זיך צו איהר. עס איז דער חלום פון ווידער־קערונג, אין וועמען זיין טויטע, זיין מאַריא איז געקומען.

עס ווערט פינסטער און די טויטע מאַריא טרעט פאָר, אַנגעטאָן ווי אויפ'ן בילד, און פרעגט איהם: צו איז ער נאָך טריי צו איהר? זי האָט געלאָזען די האָר, דעם גאָלדענעם אוצר, עס איז אַ צייכען פון זייער ליבע וואָס שטאַרבט ניט.

פּאַול ענטפערט, אַז זי איז שטענדיג און אייביג ביי איהם, אין אַט דער טויטער שטאָט; אַז ער ליבט נאָר זי, אַז זייער ליבע איז און וועט זיין.

די געשטאַלט פאַרשווינדעט און פּאַול פרעגט: פאַר וואָס זעהט ער זי ניט מעהר?

מאַריא ענטפערט ווי דורך אַ שלייער: דאָס לעבען פאַר־כאַפּט דיך, די אַנדערע ציהט דיך צו; קוק און דערקען! און זי פאַרשווינדעט אין גאַנצען.

פּאַול וואַרפט זיך אין אַ שטול און מיט אַ ליידענשאַפט־ליכען זשעסט שרייט ער אויס: מאַריעטאַ!

צווייטער אקט.

אין אַנפאַנג, פאַרשלייערט דאָס זעלבע בילד ווי צום ענד פון ערשטען אקט. נאָך אַן אינטערמעצאָ באַווייזט זיך מאַריעטאַ'ס איינזאַם הויז און די געגענט אַרום.

פּאַול, איינגעוויקעלט אין אַ מאַנטעל, געהט אומרוהיג אַרום מאַריעטאַ'ס הויז. ער מאַכט זיך פאַרוואורפען פאַר וואָס ער שלעפּט זיך דאָ אַרום. געמאַטערט פון בענקשאַפט, ליידענשאַפט און חרטה. דער קלונג פון די גלאָקען האָט איהם דערמאַנט אַז דעם טאָג, ווען ער האָט איהר באַגראָבען. איצט דערמאַנען זיי אַז זיין

געוויסען. ער בענקט נאָך מאַריעטאַ. די אַלטע שטאָט רופט אַרויס שאָטענס פון פאַרגאַנגענהייט. פריהער איז ער און זי געווען איינס אין טרייהייט נאָך דער טויטער. איצט אָבער טראָגט ער אין זיך די אימה פון תאוה.

בריגיטא באַווייזט זיך. זי געהט אין קירך. זי איז אַנטלאָפען פון זינד, ווייל זי האָט געוואָלט בלייבען טריי דער טויטער.

פּאול ענטפערט, אז ער האָט די טויטע אויך ניט פאַראַטען, כאָטש בריגיטא פאַרשטעהט עס ניט.

פראַנק באַווייזט זיך און ווערט דערקענט פון פּאול'ן. ער פּרובירט איינריידען פּאול'ן אָפּצוזאָגען זיך פון מאַריעטאַ, וועלכע פּאַסט ניט פאַר איהם.

פּאול ענטפערט, אז ער קאָן עס מעהר ניט. געצווינגען האָט איהם צו דער נשמה פון דער טויטער און אריינגעפאַלען איז ער אַלס קרבן פון דעם לעבעדיגען גוף.

פראַנק באַמיהט זיך ווייטער איהם אָפּצורייִדען פון איהר, אויסזאָגענדיג סוף כל סוף, אז ער אַליין איז איהר קרבן, און ווען זי נאַרט איהם אָפּ, איז עס מיט איהם, זי האָט איהם אַליין געגעבען דעם שליסעל.

פּאול רייסט פון איהם אַרויס דעם שליסעל און ערקלערט זיך פאַר אויס פריינד.

א לעבעדיגע, פרייליכע קאָמפּאַניע קומט אונטער אויף א שיפעל און זיי אַלע דערנעהענטערן זיך אין פרייליכער אונטערהאַלטונג, שטיפעריי און געזאַנג.

מאַריעטאַ, געאָרעמט מיט גאַסטאָן, באַווייזט זיך אויפ'ן בריק, באַגריסט זיי און ווערט פרייליך פון אַלעמען באַגריסט. זי ווערט פאָרגעשטעלט פאַר'ן גראַף און קאָקעטירט מיט איהם, פאָדערט אויף מען זאָל דאָ אין דרויסען דערלאַנגען משקה. שפּרינגט אַרויף אויף א באַנק און זינגט א חוזק־ליד אויף בריגע, וועלכעס ווערט פון אַלעמען נאָכגעזונגען.

פריץ, דער באַריטאָן פון דער טרופּע, זינגט א בענק־ליד צו מאַריעטאַ און פאַלט צו איהרע פיס.

מאַריעטאַ קאָקעטירט מיט אַלעמען, לאָזט זיך קושען פון אַלעמען, ביז זי טוט זיך מיט אַמאָל אַ ריס פון זיי און וויל זיך אַוועקלאָזען טאַנצען דעם טאַנץ פון ראָבערט דעם טייוועל, וואָס איז אויפגעשטאַנען תחית המתים.

פון דער קירך דערהערט זיך דאָס שפּילען פון אָרגאַן. די מאַ־נאַשקעס באַווייזען זיך ווי שאָטענס צוריק איבער'ן בריק. אַנדערע באַווייזען זיך אין ווייסען געקליידעט אין פענסטער. די גלאָקען קלינגען.

מאַריעטאַ הייבט זיך אויף לאַנגזאַם, ווי אַ טויטע וואָס איז צום לעבען געראָפען.

פּאָול באַווייזט זיך צווישען די ביימער און וואַרפט זיך צו איהר: האַלט זיך צוריק!

מאַריעטאַ רייצט זיך מיט איהם און הייבט אָן פאַרפּי־רעריש צו טאַנצען.

פּאָול כאַפּט איהר אָן פעסט ביי דער האַנט: דו, מיין אויפגעשטאַנענע טויטע? ניין, קיינמאָל ניט!

מאַריעטאַ: נאַר!

אַלע באַפאַלען איהם. אָבער מאַריעטאַ האַלט זיי צוריק: מיט דעם וועל איך אַליין פאַרטיג ווערען. געהט אַהיים. די שמחה איז געענדיגט. און בלייבענדיג אַליין מיט פּאָול'ן פרעגט זי איהם: וואָס מאַכט ער איהר פאַר'ע סצענעס, וואָס שפּירט ער איהר נאָך?

פּאָול וואַרפט איהר פאָר, אַז זי איז פאַלש און פאַרדאָרבען און וואַרפט זיך יעדען אין אָרימס. זי האָט אפילו זיין פריינד פראַנק צוגענומען פון איהם.

מאַריעטאַ לייקענט עס און ווען ער באַווייזט איהר דעם שליסעל, וואָס ער האָט אַרויסגענומען פון פראַנק'ן, פרעגט זי: וואָס גיט איהם וועלכע עס איז רעכטע איבער איהר? זי טוט וואָס זי וויל.

פּאָול סטראַשעט איהר. זי האָט איהם ערנידעריגט מיט איהר נייגעריגקייט. זי זאָל ניט מיינען, אַז ער ליבט זי, איהר פלייש באַגערט ער נאָר. ליבען ליבט ער גאָר אַן אַנדערע.

מאריעטא פרעגט: צי האט יענע איהם אוועקגעטריבען פון זיך?

פאול ענטפערט, אז זיין גרויסער סוד איז וואס אין איהר ליבט ער, קושט ער, צערטעלט ער יענע אנדערע, די איינציג־געליבטע — די טויטע.

מאריעטא, בייסענדיג די ליפען: פארפלוכט יענע טויטע געליבטע!

פאול ערקלערט איהר, אז זי איז געווען זיין פרוי, א הייליגע, וועגען וועלכער זי טאר ניט רעדען. זי איז נאר געווען א פוסטער שאטען פון זיין אייביגער געליבטער. איצט האט זי זיין איידעלען שמערץ באפלעקט, און ער איז באפרייט פון איהר. זיי ביידע זיינען פארטיג צווישען זיך.

מאריעטא דערנעהענטערט זיך צו איהם, לייגט ארויף איהר האנט אויף זיין פלייצע און קוקט צו איהם מיט מיטלייד. וואס ער ליידט אזוי. ער איז שולדיג. זי מיינט גאר ניט שלעכט. נאר זי איז יונג, הייס בלוט קאכט אין איהר. וואס נאך וויל ער? צי האט זי איהם דען ניט גליקליך געמאכט? צי האט זי מיט איהר לייב ניט געהערט צו איהם? ער ליבט זי דאך נאך פיעל, אדער ער וויל איהר שוין מעהר ניט האבען?

פאול פרובירט זיך אפּוועהרען פון איהר.

מאריעטא ענטפערט, אז זי האט שוין מחלל געווען די טויטע אין זיין הויז. אבער זי האט איהם געגעבען אן אנדער נענוס. זאל ער איהר גלייך קוקען אין פנים, וועלכען ער האט אזוי געליבט: דאס איז זיינער, און דער מויל, פון וועלכען ער האט אזוי דורשטיג געטרונקען — זאל ער נעמען און טרינקען.

פאול פאלט אויף איהר ברוסט און קושט איהר לאנג.

מאריעטא פרעגט: צי וויל ער נאך אלץ איהר מקריב זיין פאר זיין טויטע?

פאול ענטפערט, אז ער איז צו איהר צוגעשמידט. זי זאל איהם ניט פארלאזען. ער וויל צו איהר אין הויז.

מאריעטא ענטפערט מיט גרויסער ליידענשאפט, אז ניט צו איהר. זי וועט איהם באזוכען אין הויז פון דער טויטער

און פון דארט אויף אייביג פארטרייבען דעם שטן. דעם ערשטען מאל וויל זי איהם געהערען ביי איהם.

פ א ו ל איז גערייט אויף אלץ פאר די זיסע שכרות און פארגעסענהייט.

מ א ר י ע ט א נעהמט איהם ארום און פיהרט איהם איבער'ן בריק צו די זיסע שכרות און פארגעסענהייט.

צווייטער אקט.

פאול'ס וואהנונג ווי אין ערשטען אקט. גאנץ פריה.

מ א ר י ע ט א קומט אריין, קוקט זיך ארום און דערזעהענדיג דאס בילד באטראכט זי עס און רעדט צו איהם: דיין כח איז — ביזטו נאך ענליך צו מיר? און וואו איז דיין מאכט? דו ביזט צום צווייטען מאל געשטארבען און קענסט ניט שטערען דעם פרידען, די לוסט, די ליבע. דערהערענדיג ווי די קינדער זינגען א שבח צו קריסטוס, באמערקט זי: די קינדער רופען מיך אוועק פון דער טויטער, און עס ווערט פארשטארקט דער דראנג פון לעבען.

פ א ו ל כאפט זיך אריין א דערשראקענער: דו ביזט ד א?

מ א ר י ע ט א ענטפערט, אז ווען זי האט זיך אויפגעכאפט איז ער ניט געווען. און אזוי ווי עס איז איהר געווען לאנגווייליג אהן איהם איז זי ארונטער צו באקוקען זיין טויטע.

פ א ו ל: ארויס, ארויס פון דאנענט. ער כאפט איהר פאר'ן האנט.

מ א ר י ע ט א ענטזאגט זיך אבער מיטצוגעהן: פון דאנענט קען מען בעסער זעהן די פראצעסיע. עס איז היינט גאר ניט די טויטע בריגע. זי וויל עפענען דאס פענסטער.

פ א ו ל דערשרעקט זיך, מען זאל איהר ניט דערזעהן ביי איהם און ער וויל, אז זי זאל זיך שטעלען אז א זייט. אבער זי

ענטזאגט זיך אין גאנצען צו קוקען. און פאול כאפט זיך, אז ער האט פארגעסען לויט דעם מנהג אנצוצינדען ליכט.

מ א ר י ע ט א הויבט אן צו פיהלען לאנגווייליג און זי צווינגט זיך פרייליך ווענען טאנץ, ווענען מאסקאראד, ווענען גאס־טאן, צו ווענען זי וויל זיך אוועקלאזען.

פ א ו ל זעצט איהר גלייך אוועק און באפוילט איהר צו פאר־בלייבען דא וואו זי איז.

מ א ר י ע ט א קוקט א פארוואונדערטע. די פראצעסיע געהט פארביי. דער געזאנג פון די קינדער הערט זיך ווידער. מאנאכען זינגען אין לאטיין.

פ א ו ל ערקלערט איהר די גאנצע פראצעסיע, ער ווערט אליין היננעריסען און לאזט זיך אראפ אויף די קני.

מ א ר י ע ט א באמערקט איראניש, אז ער איז א גאנצער פרומאק און ווער עס וויל איהם האבען מוז זיך טיילען מיט טויטע און מיט הייליגע. זי וויל אבער איהם א י ן ג א נ צ ע ן האבען און פאדערט איהם אויף זיך צו זעצען לעבען איהר און איהר א קוש צו טאן.

פ א ו ל ענטפערט: ניט איצט, ניט איצט.

מ א ר י ע ט א וויל אבער ד ו ק א איצט.

די גאנצע פראצעסיע באווייזט זיך פון הינטערגרונד און פאול ווערט א דערשראקענער.

מ א ר י ע ט א ערקלערט איהם, אז ער איז אבערגלויביש און זעהט שאטענס.

פ א ו ל ענטפערט, אז זיין גלויבען איז די טרייקייט צו דער אייביגער ליבע און אזא גלויבען איז הייליג.

מ א ר י ע ט א, ליידענשאפטליך: ווידער די טויטע. ער פיהלט גאר ניט ווי ער באליידיגט זי. וואס ווייסט די טויטע פון ליבע, פון אומטרייקייט. זי אבער לעבט און פיהלט די קרענקונג. איך האב פרייוויליג זיך דיר אפגעגעבען. איך בין געקומען פון גאס. איהר ערשטער געליבטער איז געווען דער ערשטער, וואס האט איהר אויסגענארט און פארלאזען. און קעמפפענדיג האט זי זיך דורכגע־ריסען אין דעם הויכען גארטען פון ליכטיגער לעבענסלוסט. דער

ג ל ו י ב ע ן איז זיך האָט איהר דורכגעטראָגען און איצט קומט א טויטע און רויבט איהם אַוועק ביי איהר.

פּ א ו ל פאַרבאַט איהר זיך צו פאַרגלייכען מיט יענער, וועל־כע איז געוועזן זיין.

מ א ר י ע ט א מאַכט חוזק פון איהם: דער היפּאָקריט, וואָס האָט נאָך מיט וויינינגער שעה'ן צוריק געקניט פאַר מיין אויס־געלאָסענקייט און גאָר ניט געטראַכט פון יענער. און ו ו ע ן זי וועט וועלען, וועט ער ווידער ליגען צו איהרע פיס און זיך טיילען מיט יעדען וואָס וועט איהר געפעלען.

פאול פּרובירט איהר אַרויסטרייבען פון דעם היילינגען צימער.

מ אָ ר י ע ט א זאָגט אָבער, אז אויסמיידען יענע וויל זי ניט, קעמפען וויל זי מיט איהר מיט אָפענע אויגען, ווייב געגען ווייב, הייס אַטעמענדיג אַנטקעגען טויט. צי איז זי ניט שעהן גענוג? מאַכט די קונסט איהר ניט שטאַרקער פאַר יענעם בלאַסען בילד פון דאָס וואָס איז אַמאָל געוועזן? זי טוט מיט כעס אַ כאַפּ איינע פון די פאָטאָגראַפיעס. וואו שטעקט איהר צויבער אין אַט דעם עלענדען אַלטוואַרג־צימער? איך מוז מיט איהר פאַרטיג ווערען. זי שלעפּט אַרויס דעם לאָקען: און ד אָ ס — א י ה ר האָר, לאָמיר עס פאַר־גלייכען, עס איז טויט און אָהן גלאַנץ, און א י ה ר האָר, צי איז ניט שענער און ווייכער?

פּ א ו ל שרייט, אַז דאָס איז זיין היילינגטום, זי זאָל עס ניט פאַרשוועכען. די האָר וואַכט אויף און וועט נקמה נעמען.

מ אָ ר י ע ט א וואַרפט זיך אויף זיין האַלז און טאַנצט דערביי פאַר דעם לעצטען ברען פון ליבע, פאַר דעם לעצטען קוש, פאַר די מאַכט פון לעבען.

פּ א ו ל מיט שוידער: איצט איז זי א י ן ג אַ נ צ ע ן גלייך צו איהר. ער שרייט אויס: מאַריאַ! ער זעהט די זעלבע זעהונג ווי צו ענד פון ערשטען אַקט. און ווען די זעהונג פאַר־שווינדט, רייבט ער זיך דעם שטערען און רעדט לאַנגזאַם, צומישט: די טויטע, איז זי דען ניט געלעגען דאָ פאַרצווייפעלט? דאָס האָר, ליגט עס ניט אומבארירט ווי פריהער?

ב ר י ג י ט א קומט אריין און מעלדעט, אז די דאמע, וואס איז פריהער געווען, האט זיך פארנומען אין אן אנדער ווינקעל.

פ א ו ל דערפרעהט זיך מיט דער אלטער, טרייער דינסט.

מ א ר י ע ט א קומט אריין לוסטיג און לעבעדיג און זאגט, אז זי האט פארגעסען איהר שירם און די ראזען, א גוטער סימן, אז זי דארף פארבלייבען.

פ א ו ל בלייבט אבער שטום און קאקעטיש ציהט זי זיך צוריק און טרעפט זיך אין קארידאר מיט פראנק'ן.

פ ר א נ ק : אלזא, דער וואונדער איז געשעהן. איך זעה אין דיינע אויגען. עס א י ז מעהר ניט.

פ א ו ל ענטפערט לאנגזאם: איך וועל איהר מעהר ניט זעהן. איין חלום האט א צווייטען צושטערט. די ביטערע ווירקליכקייט האט צושטערט דעם טרוים פון זיסער פאנטאזיע. די טויטע שיקען אזוינע חלומות, אויב מען לעבט צופיעל מיט זיי.

פ ר א נ ק מעלדעט אז ער פאהרט ווידער אפ. טאמער וועט פאול מיטפאהרען מיט איהם און פארלאזען די שטאדט פון טויט?

פ א ו ל : איך וועל, איך וועל עס פּרובירען. ער געזעגענט זיך מיט דער טויטער. לעבען טיר שטעלט ער זיך אפ: דער טויט, אזוי איז דער גרויזאמער געבאט!

ווילׂיאם טעל

אפּערא

פון זשיאַטשינאָ אַנטאָניאָ ראָסיני.

ערשטער אקט.

אַ דאָרף אין מיטען פון די בערג.

דער כאָר זינגט, אז שעהן איז דער מארגען, פון די בערג הערט זיך אַ פריידגעזאַנג און אַ שבח שיקען זיי צו דעם באשעפער.

אַ פישער בעט זיך ביי זיין געליבטער ליזא, אַז זי זאָל איהם ניט לאָזען אליין אָפּפּאַהערן. עס איז אַזאַ שעהנער טאָג, און איהר שמייכעל דערפרעהט זיין ליבענד הארץ.

ווילהעלם טעל באַמערקט, אז זיין אייגענע הארץ ווערט געדריקט פון אַ גאַנץ אַנדער דרוק, נעמליך וואס זיין לאַנד איז אַזוי אונטערדריקט און שמאַכט אין יאמער.

דער פישער זינגט ווייטער אַ שבח צו דער ליבע, וואָס ווערט באשיצט פון דער געטליכער השגחה.

העדוויגע (טעל׳ס ווייב) און זשעמי (זיין זוהן) געפינען, אַז טעל איז גליקליך מיט זיין טיפער איבערצייגונג, און די קלאַנגען פון שטורם ערוועקען אין איהם קיין מורא ניט, אויב אַ פריינדליכער שיקזאַל וועט איהם אומוואַרפען, וועט ער מיט דעם ליד פון טויט דורכמישען זיין געזאַנג פון ליבע.

אלע זינגען א שבח צו דער פייערונג.

מעלכטאל (ארנאלד׳ס פאטער) קומט אן, ארונטער־געהענדיג פון בארג און באגריסט די פארזאמעלטע.

העדוויגא ראט צו באנייען די זיטען פון וויניגער אומגליקליכע טעג און אין דעם געפינען באלוינונג פאר טרייהייט און ליבע.

ארנאלד, דער חתן פון טעלס טאכטער, ווערט באפאלען פון א ציטער ביי דעם געדאנק וועגען ליבע.

העדוויגא בעט מעלכטאל׳ן, ער זאל בענשען די יונגע פארלאך.

ווילהעלם אונטערשטיצט איהר בקשה.

מעלכטאל גיט זיי נאך און הייסט די פארזאמעלטע אויפהויבען זייערע שטימען צו פייערען דעם גליקליכען יום־טוב טאג פון ליבע.

אלע זינגען א ליד צום יום־טוב פון ליבע, און דער כאר פארלאזט די ביהנע.

ווילהעלם לאדעט איין די געסט אין זיין פרידליך פריינדליך הויז, וואו ער געפינט פרידען פון די שונאים און פאר־בארגט פון זיי זיין פאטער־גליק.

מעלכטאל ווייזט אן דעם זוהן אויף ווילהעלם, אלס מוסטער פון א גליקליכען פאטער, וואס איז די גרעסטע ברכה. ער וואונדערט זיך נאר וואס זיין זוהן איז אזוי שטיל?

ארנאלד קאן אין זיך ניט אונטערדריקען זיין ענטצי־קונג מיט געסלער׳ס שעהנער שוועסטער. ער ליבט זיין מאטילדא. ער דערהערט דעם רוף פון הארן, וואס מעלדעט אז געסלער קומט אן און איז דערשראקען וואס ער וועט ווידער זעהן און הערען זיין שוועסטער. ער געפינט, אז כאטש עס איז א פארברעכען, איז עס פארט גליק.

ווילהעלם קומט אן און פרעגט איהם פאר וואס ציטערט ער אזוי?

ארנאלד זוכט צו באהאלטען די אורזאך פון זיין טרויער.

ווילהעלם דערמאנט איהם אן זיין עהרע און פליכט.

ארנאלד געפינט, אז צוליב זיין לאנד און עהרע מוז ער פון זיין הארצען ארויסרייסען זיין ליבע.

ווילהעלם דענקט, אז דאס האט ער חרטה, וואס ער האט געדינט דעמעטרא'ן, ער טרייסט איהם דערפאר, אז עס איז געווען נאר א טעות און ער איז דאך ניט געווען אומטריי צו זיי. ניטא וואס צו באדויערען אדער מורא האבען. זיי וועלען געווים זיגען.

ארנאלד פארשפרעכט צו בלייבען טריי מיט איהם אין שעה פון געפאהר.

עס הערט זיך דער הארן, וואס מעלדעט געסלער'ס אנקומען.

ארנאלד, אויפגערייצט פון ווילהעלמ'ס באמערקונגען, וויל זיך פרובירען ארויסווייזען אונגעהארכזאמקייט צו געסלער'ן.

ווילהעלם הייסט איהם געהן לאנגזאם און דערווייל ניט שטערען די פרייד און פרייהייט פון דעם איין יום־טוב טאג.

זשעמי, העדוויגא, מעלכטאל, פישער לייט קומען אן. פויערים פיהרען אריין צוויי חתנים־כלות.

מעלכטאל גיט זיין ברכה צו די פארלאך.

דער כאר איז מתפלל אז גאט זאל בענשען די יונגע פארלאך.

מעלכטאל ווענדעט זיך צו די נייע־פארהייראטע, זיי דער־מאנענדיג, אז דאס לאנד ערווארט פון זייער בונד שיצער און פאר־טיידיגער.

ווילהעלם כאפט זיך, אז ארנאלד איז פארשוואונדען און וויל געהן איהם אויפזוכען און אויסגעפינען די אורזאך פון זיין שלעכט־באהאלטענער צורודערטקייט.

דער כאר זינגט א תפלה צו גאט, ער זאל בענשען די נייע־פארהייראטע.

ל י י ט ה א ל ד , א פויער, קומט אריין מיט א פארבלוטיג־טער האק און בעט מען זאל איהם ראטעווען פון דעם בלוטיגען טיראן. ער דערציילט, אז ער האט געטאן זיין פליכט, ווארום פון זיין גרויסער פאמיליע איז געבליבען ביי איהם נאר איין איינ־ציגע טאכטער און איינער פון די אונטער־לעקער פון גובערנאטאר געסלער האט געהאט די חוצפה איהר צוצו׳גנב׳ענען ביי איהם. האט ער איהם מיט דער האק דער׳הרג׳עט. ער בעט זיך, מען זאל איהם אוועקפיהרען אויפ׳ן צווייטען ברעג.

ד י פ י ש ע ר ל י י ט האבען מורא צו ריזיקירען אזא זאך.

ו ו י ל ה ע ל ם קומט אן, אן אויפגערעגטער. וואס ער האט ארנאלד׳ן ניט געפונען.

ל י י ט ה א ל ד בעט זיך ביי איהם צו ראטעווען איהם פון זיינע פארפאלגער.

ו ו י ל ה ע ל ם רופט איהם שנעל נאכצופאלגען. ער וועט איהם ראטעווען און ער זוכט צו באַרוהיגען העדוויגא, אז זי זאל זיך פארטרויען אין גאט.

ר ו ד א ל ף , ד ע ר ק א פ י ט א ן , מיט זיינע ס א ל ־ ד א ט ע ן קומען אן און רופען צו נקמה.

ד י פ ו י ע ר י ם זיינען מתפלל צו גאט, ער זאל זיך מרחם זיין אויף זיי.

ר ו ד א ל ף באפעלט זיי צו פארבלייבען און זאגען ווער עס האט געראטעוועט דעם מערדער, אז ניט וועלען זיי אלע שטארבען.

מ ע ל כ ט א ל ענטפערט, אז וואס יענער האט געטאן וואל־טען זיי אלע געטאן. דאס לאנד איז ניט קיין פלאץ פאר פאר־רעטער.

ר ו ד א ל ף באפעלט איהם צו כאפען און ברייגגען פאר זיין האר. עס וועט קיין שריד ופליט ניט בלייבען דא פון קיינעם.

ז ש ע מ י דערמאנט איהם, אז איבער איהם איז דא א גאט א נוקם.

די פויערים רופען צו גאט, דעם נוקם, בעת מעלכטאל ווערט ארומגערינגעלט פון די סאלדאטען און ארעסטירט.

צווייטער אקט.

א טיפער טאל צווישען די בערג פון רוטלי.

א כאר פון יעגער באזינגט די פרייד פון געיעג.

א כאר פון פאסטוכער באזינגט דעם פארגע־הענדרען טאג.

דער כאר פון די יעגער געפינט, אז דער געזאנג פון די פאסטוכער איז פאר זיי לאנגווייליג און זיי פארלאזען דעם פלאץ.

מאטילדא קומט אן ערווארטענדיג דא צו טרעפען ארנאלד׳ן. זי געפינט, אז די שאטענס זיינען איהר טייערער ווי א טראן. מיט איהם וואלט זי דא מאכען איהר היים. דער עכא אליין הערט איהרע ווערטער. זי בעט ביי דעם גלאנציגען שטערן ער זאל זי פיהרען.

ארנאלד קומט אן און בעט זי זאל באשטימען זיין שיק־זאל. ער איז גרייט צו טאן, וואס זי וועט באפעהלען.

מאטילדא זאגט איהם אויס דעם סוד פון איהר הארצען. אז זי ליבט נאר איהם.

ביידע פארענדיגען זייער ערקלערונג מיט דער פארזי־כערונג, אז זייער שיקזאל איז פאראייניגט.

ארנאלד קניט פאר איהרע פיס און קושט איהר האנט. זי געהט אפ.

ווילהעלם קומט אן מיט וואלטער׳ן און אנטשולדיגט זיך וואס ער האט איהם געשטערט, ער וויל וויסען פאר וואס האט

אַרנאַלד פאַרלאָזען זיינע פריינד צו דינען דעם אומווירדיגען מענ־שען?

אַרנאַלד ענטפערט, אַז ער ליבט מאַטילדאַ.

ווילהעלם באַמערקט, אַז זי איז אָבער אַ שונא. ער וויל נאָר וויסען, צי ליבט נאָך אַרנאַלד העלוועציאַ?

אַרנאַלד ענטפערט, אַז ער וויל פאַרלאָזען דאָס לאַנד פון האַס און פאַלשקייט.

ווילהעלם ווייזט איהם אָן, אַז אין אַ צייט ווען אַלץ איז חרוב און דאָס בלוט פון די בראַווע פליסט ווערט אַרנאַלד'ס שווערד דאַרפען פאַרטיידיגען דעם טיראַן. ער דערמאָנט איהם אָן דעם אַלטען מאַן, וועמען געסלער האָט ערמאָרדעט און אַז זיין בלוט רופט זיי אַלעמען צו נקמה. ער זאָגט איהם אויס דעם סוד, אַז דער ערמאָרדעטער איז געווען אַרנאַלד'ס אייגענער פאָטער.

אַרנאַלד איז איבערראַשט פון דער טרויעריגער בשורה. עס ווילט זיך איהם ניט גלויבען.

ווילהעלם פאַרזיכערט איהם, אַז ער האָט צוגעזעהן דעם מאָרד מיט די אייגענע אויגען.

אַרנאַלד פאַרשפרעכט נקמה צו נעמען פאַר זיין פאָטער.

ווילהעלם דערמאָנט איהם אָן העלוועציאַ און דערציילט איהם, אַז די נאַכט ווערט זיי העלפען. זיי ווילען מאַכען אַ פאַר־זוך: ענטוועדער צו עראָבערן אָדער צו שטאַרבען.

אַלע דריי זיינען מתפלל צו גאָט, ער זאָל זיי העלפען אין זייער נקמה.

איינוואָהנער פון אונטערוואַלד קומען אָן און דערציילען, אַז זיי זייען פריינד פון העלוועציאַ און זיינען גרייט צו שטאַרבען פאַר דער באַפרייאונג.

שווייצאַרישע איינוואָהנער קומען אָן און זינגען אַ שבח צו געדולדיגער אויסוואַרטונג.

ווילהעלם דערמונטערט זיי.

די איינוואָהנער פון אורי קומען אָן אַלס פריינד פון העלוועציאַ.

דער כאר מעלדעט ווילהעלם, אז דאס האבען זיך דריי קאנטאנען פאראייניגט צו פארטיידיגען העלוועציא אונטער איהם און צו באשטראפען דעם בארבאר.

ווילהעלם הייסט זיי שווערען ביים שווערד, ביי זייער עהרע, ביי זייערע צרות, ביי דעם הימעל וואס שאפט נקמה צו פארניכטען דעם שענדליכען אונטערדריקער. ער רופט אלעמען צו וואפען.

דריטער אקט.

ערשטעס בילד.

אן אפענער פלאץ צווישען די בערג.

מאטילדא קומט אן מיט ארנאלד.

מאטילדא וויל וויסען פאר וואס זוכט ער אזא אן אויפגערעגטער מיט איהר זיך צו געזעגענען, זאל ער איך איהר ניט צווייפלען. זי ליבט איהם.

ארנאלד ענטפערט, אז ער מוז איצט זיך ענטזאגען פון אלץ צוליב די נקמה פאר דאס בלוט פון זיין פאטער, אפילו פון איהר מוז ער זיך ענטזאגען. ער דערציילט איהר, אז אויף געסלער'ס באפעהל איז זיין פאטער ערמארדעט געווארען.

מאטילדא באקלאגט זיך אויפ'ן שלעכטען מזל, וואס האט א סוף געמאכט צו זייער ליבע. ער מוז פאלגען דעם רוף פון פליכט און טאר מעהר ניט טראכטען פון מאטילדא. איהרע טעג װעלען פארבייגעהן ווייט, אין אומעט און טרויער. אין איהר הארצען בלייבט זיין בילד אויף אייביג איינגעקריצט.

ארנאלד וויל וויסען, וואס באדייטען די גייע געשרייען?

מאטילדא ענטפערט, אז דאס קומט געסלער אן און עס ווערען געמאלדען די פארבערייטונגען פאר א מיליטערישען פאראד.

זי בעט זיך ביי איהם, ער זאל אנטלויפען און ראטעווען זיין לעבען. זי וועט מתפלל זיין פאר זיין זיכערקייט.

א ר נ א ל ד געפינט, אז אין זיין נשמה קומט פאר א שטארקער קאמף און אז ער וועט קיינמאל זי ניט פארגעסען.

צווייטעס ביל ד.

דער גרויסער פלאץ אין אלטארף.

א כ א ר זינגט א שבח צו געסלער'ן פאר וועמען אלע דארפען זיך בויגען.

א כ א ר פ ו ן ש ו ו י י צ ע ר בעטען ביי גאט בעסערע געזעצען צו געהארכען.

ג ע ס ל ע ר איז זיי מתרה, אז יעדער מוז פאר איהם זיך בויגען, און ער באפעהלט אז יעדער פון זיי מוז זיך פארבויגען פאר דעם סימבאל פון זיין מאכט, די היטעל אנגעטאן אויף א סלופ. ערשט נאך דעם ווען זיי וועלען אויסדריקען זייער געהארכזאמקייט, וועלען זיי קאנען פארברייינגען דעם טאג אין פרעהליכקייט.

א כ א ר פ ו ן ט י ר א ל ע ר זינגט א ליד פאר פרעהליכקייט און טאנץ.

ו ו י ל ה ע ל ם קומט אן מיט זיין זוהן און ווערט אויפגעפאדערט פון רודאלפ'ן זיך צו פארבויימען פאר'ן סלופ. ער ענטזאגט זיך אבער ערקלערענדיג אז איהם וועט מען ניט איינשרעקען.

ר ו ד א ל ף פאר'מסור'ט איהם פאר געסלער'ן, אז דאס איז דער פרעכער מאן, וואס האט גערעטעוועט לייטהאלד'ן.

ג ע ס ל ע ר באפעהלט איהם צו ארעסטירען.

ד ע ר כ א ר פ ו ן ס א ל ד א ט ע ן באריהמט זיך, וואס מען האט איהם ענטוואפענט.

ו ו י ל ה ע ל ם באפעהלט שטיל דעם זוהן שנעל צו לויפען צו דער מוטער און איהר הייסען אויפהויבען א ברענענדען פאקעל אויפ'ן שפיץ בארג. דאס איז א שלאכט־סיגנאל פאר די דריי קאנטאנען.

ג ע ס ל ע ר הייסט בעם אינגעל בלייבען שטעהן און פרעגט ווילהעלמ'ען צי וויל ער ראטעווען זיין זוהן. דאן זאל ער ארונטער־שיסען דעם עפעל וואס ער ליגט אויף דעם קאפ פון אינגעל. דאס איז זיין פארגעניגען.

ו ו י ל ה ע ל ם וויל איהם איבערצייגען, אז אזא פאדערונג איז צו שוידערליך. צי האט ער דען קיין קינדער נים?

ג ע ס ל ע ר ענטפערט, אז ער האט שוין צו פיעל גערעדט און אז ניט פאראורטיילט ער דעם אינגעל צום טויט.

ז ש ע מ י זוכט דעם פאטער צוצוגעבען מוטה.

ו ו י ל ה ע ל ם בענשט דעם זוהן און פיהלט זיך ווידער מוטהיג ווי ווילהעלם טעל. ער קלייבט אוים צוויי פיילען, פון וועלכע איינע באהאלט ער ביי זיך אין בוזים.

ג ע ס ל ע ר הייסט צובינדען דעם אינגעל.

ז ש ע מ י פיהלט זיך אבער באליידיגט. ער ערוואַרטעט מוטהיג דעם רעזולטאט. ער גיט נאך צו מוטה צום פאטער. אויף א צייכען פון געסלער'ן געהט ער צו צום פאטער.

ו ו י ל ה ע ל ם נעמט ארום דעם זוהן און נאך א תפלה צו גאט, שיסט ער און טרעפט דעם עפעל אויפ'ן זוהנס קאפ.

ד י ש ו ו י י צ ע ר שרייען: זיעג.

ג ע ס ל ע ר איז א צוקאכטער.

ו ו י ל ה ע ל ם קאן קוים זעהן פון אויפרעגונג און דער צווייטער פייל פאלט ארוים.

ג ע ס ל ע ר וויל וויסען, פאר וועמען איז געוועזן דער צווייטער פייל.

ו ו י ל ה ע ל ם ענטפערט, אז פאר איהם, אויב ער וואלט דערשאסען זיין קינד.

ג ע ס ל ע ר באפעהלט איהם צו שמידען אין קייטען.

מ א ט י ל ד א . א ד א ל ף און באגלייטער קומען אן און זי פרעגט: צי איז מעגליך אזא גרויזאמע בארבאריי.

ג ע ס ל ע ר ענטפערט, אז ער האט געמייגט צו מאכען א סוף צום לעבען פון דעם פאררעטער. ער איז אבער געוועזן צו בראוו. איצט וועט ער אין קייטען מוזען ווארטען אויף זיין טויט. נאך איהם וועט דער אינגעל אויך קומען.

מאטילדא בעט זיך, ער זאָל צוריקרופען דעם גרויזאמען פסק. זי איז איהם מתרה, אז דאס פאלק וועט אין גרויס צארן פון איהם נקמה נעמען.

געסלער הערט ניט קיינע התראות און קיינע בקשות און באשליסט פאר ביידען דעם טויט. ער באפעהלט אלעמען צו פארלאזען דעם פלאץ. ער מיט זיין סוויטע שטופען זיך דורך דעם עולם, וועלכער פארשילט איהם. זיי שלעפען מיט זיך אויך מיט ווילהעלמ׳ען.

פערטער אקט.

ערשטעס בילד.

לעבען א דאָרף הייזעל.

ארנאלד אליין ווארט מיט אומגעדולד אויף די שעה פון שלאכט. ווי שטיל עס איז ארום. ער האט מורא אריינצוגעהן אין דאס הייזעל, וואו ער האט צוערשט דאס ליכט דערזעהן. ער געזעגענט זיך אויף אייביג מיט דער היים, וועלכע ער האט אמאל געליבט.

א כאר פון אינעוויינינג רופט צו נקמה. זיי האבען זיך באשלאסען ווילהעלמ׳ען צו באפרייען און צו ראטעווען, אפילו ווען זיי זאלען דארפען שטארבען.

ארנאלד רופט זיי אלעמען צו נעמען נקמה פון טיראַן און צו ראטעווען ווילהעלמ׳ען.

אלע רופען צו נקמה.

צווייטעס בילד.

די אָזערע פון פיער קאנטאָנס.

דער כאר ווארנט העדוויגא אפצואווארטען דעם שטורם.

העדוויגא ענטפערט, אז דער טויט איז מעהר פאר איהר קיין שרעק ניט.

מאטילדא קומט אריין מיטפיהרענדיג זשעמי, וועלכער רופט זי.

העדוויגא וויל וויסען פאר וואס איז דער פאטער ניט מיט איהם?

זשעמי ענטפערט, אז ער וועט באלד זיין באפרייט פון געפאנגענשאפט. מאטילדא'ס גוטע הארץ זיכערט עס.

מאטילדא ערקלערט, אז קיין געפאהר איז מעהר פאר זיי ניט פאראן און אז אין איהר הארץ הויבט זיך אויף א האפענונג.

זשעמי זעהט ווי די וואלקענס פארשווינדען און עס קומט א סוף צו זייערע צרות.

ווילהעלם און די שווייצער קומען אן מיט דער מעלדונג פון זיג. געסלער איז געפאלען פון זיין פייל און די אזערע איז געווארען זיין קבר.

אלע זינגען א שבח צום באפרייער.

ארנאלד איז איבערראשט צו זעהן מאטילדא'ן דא.

מאטילדא ענטפערט, אז זי פארבלייבט דא אויף אייביג.

ארנאלד איז איבערגליקליך און דענקט, אז דער פאטער האט זיין ברכה געגעבען צו זייער ליבע.

אלע באזינגען דעם זיעג.

ווילהעלם זאגט א שבח צו דעם עראבערנדען פאלק.

פרויען קרוינען דעם זיעגערס שטערן מיט מירטע און לארבער־קראנץ.

סנעגוראטשקא

(שניימיידעל)

(אַ פרילינג־לעגענדע)

אפערא אין 4 אקטען מיט א פראלאג.

פון ניקאָלאַי רימסקי־קאָרסאַקאָוו.

פראלאג אין די „רויטע בערג". אנהייב פרילינג.

דער וואלדגאט געזעגנט זיך מיט'ן ווינטער. ווייל דער פרילינג קומט אָן. ער דארף מעהר ניט וואכען און קאן שלאפען אין רו.

די שיינע פרילינג־געטין מיט א סוויטע פון פויגלאך באווייזט זיך אין די בערג און באקלאגט זיך, וואס אין די טעג וואס זיינען אנגעמערקט אין קאלענדאר, דארף זי געהן אין דאס לאנד פון די בערענדיס, וואו עס איז אזוי לאנג קאלט. וואו זיינען יענע לענדער פון זון־שיין, פון פרייד, פון אזורשטראלען? דארט אונטען זיינען די בלומענרייכע לאנקעס, די זיסע לופט, די זילבערנע לבנה, די ביימער באלאדען מיט בליהונג. זיך וועגדערענדיג צו די פויגלען, זאגט זי, אז מיט 16 יאהר צוריק האט זי דורך א קאפריז קאקעטירט מיט'ן ווינטער דא און פון דאן אן איז זי געווארען זיין שקלאפין. א מיידעל איז געבארען געווארען, די געליבטע סנעגוראטשקא, און איהר פאטער האלט זי אין די וועלדער פון אייביגען שניי. זי, די מוטער, וואלט געוואלט זעהן דאס קינד גליקלאך, אבער דער אלטער מאן איהרער, דער ווינטער, חערשט ווי א דעספאט איבער איהר און איבער דאס לאנד. ער וויל ניט אפלאזען דעם פלאץ פאר די זיסע פרילינג־געטין. זי בעט די

פייגלען צו טאנצען ארום, און זיך דערוואַרעמען, טאנצענדיג ווי די זיהן פון די מענשען.

ד ע ר כ א ר פ ו ן ד י פ י י ג ל א ך זינגען, אז זיי קומען פון אַלע עקען וועלט אויף דעם רוף פון זייער קעניגין.

ד י פ ר י ל י נ ג ג ע ט י ן טרייבט זיי שנעל אין וואלד. עס שנייט און דער קעניג ווינטער קומט אַן.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר בארימט זיך, וואס פאר א פארגע־ניגען עס איז פאר איהם ווען דער פראסט ברענט, אז אלטע ביימער ברעכען זיך, און דער רויך פון די הייזער ווערט פארפרארען פון ווינט.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן טענה'ט, אז זיין יום־טוב האט שוין לאנג גענוג אנגעהאלטען, זאל ער האבען איינזעהעניש און זיך אפּטראָגען.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר זעהט, אז זי ליבט איהם מעהר נישט, און ער איז גרייט אוועקצוגעהן.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן פרעגט, ווער וועט ער אנטרויען זיין טאָכטער.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר ענטפערט, אז זי איז שוין גענוג דערוואקסען. זי קאן פארבלייבען אליין אומגעשטערט.

ד י ג ע ט י ן פ ר י ל י נ ג טענה'עט, אז א יונגע מיידעל דארף פרייהייט.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר ענטפערט, אז ער ווייסט דאס די זון וועט מיט פארגעניגען וועלען דער'הרג'ענען זייער קינד. אבער אזוי לאנג ווי זי איז ריין און אומשולדיג, דארף זי ניט מורא האבען פאר די ברענענדיגע זון. אבער א קינד מוז מען אפּהיטען און אזוי ווי דער אָרימער באביל האט קיין קינדער ניט, זאל מען סנע־גוראטשקא איהם אפּגעבען פאר א טאָכטער.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן איז מסכים.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר רופט די טאָכטער אהער.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א קומט צו לויפען צום ווינטער.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן פרעגט זי, צי וואָלט זי וועד לען לעבען אליין און פריי צווישען מענשען.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א ענטפערט, אז יא, זי וועט געהן קליי־בען יאגאדעס אין וואלד. וועט דורך א פרייליך ליד באגריסען דעם פרילינג. ווענען דאס טרוימט זי, דאס איז איהר פרייד. זי בעט דעם פאטער מסכים צו זיין. דער שיינער לעל וועט איהר לערנען זינגען. און זי וועט זיך גיך אויסלערנען.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר וויל וויסען, ווער האט איהר באַ־קאנט מיט דעם שיינעם לעל?

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א ענטפערט, אז זי האט איהם געזעהן פארבייגעהענדיג. זי האט געזעהן, ווי די מיידלאך האבען איהם. דעם שיינעם פאסטוך, פארשפראכען די זיסטע קושען און איהם גערופען מיט רייצענדע נעמען.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן פרעגט צי זינגט טאקי אט דער לעל אזוי גוט.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א ענטפערט, אז זי קען אלע בעסטע לידער, אבער זי האט האלט מעהר ווי אלץ לעל'ס לידער. זי וואלט שטענדיג זיי הערען. און זי פיהלט אז איהר גאנצע הארץ צושמעלצט זיך דערפון.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר שרעקט זיך פאר'ן שרעקליכען ווארט שמעלצען און בעט די טאכטער, אז זי זאל אויסמיידען לעל און ניט טרויען זיין געזאנג און זיינע אנגענעמע ווערטער.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן פארשפרעכט אויפצופאסען אויף איהר. און אויב זי וועט אמאל פיהלען צער און פיין, זאל זי געהן זוכען די מוטער אין דעם טאל פון גאט יארילא און וואס זי וועט פארלאנגען וועט זי טאן פאר איהר.

ש ט י מ ע ן פ ו ן ו ו א ל ד רופען: א־או, א־או, און דער וואלדגאט באווייזט זיך.

ק ע נ י ג ו ו י נ ט ע ר בעט ביי איהם ער זאל באשיצען די טאכטער פון שניי, אויב לעל אדער אן אנדערער פון די מענער וועלען איהר פארפאלגען מיט זייערע טארעלהאפטע פארשלאגען.

ד ע ר ו ו א ל ד ג א ט פארשפרעכט צו פאלגען.

ד י ב ע ר ע נ ד י ס פייערן זייער קארניוואל.

ד י פ ר י ל י נ ג ־ ג ע ט י ן בעט זיך ביים קעניג ווינטער.

ער זאל זי אפלאזען, און זי געזעגענט זיך מיט דער טאכטער. זאל דער ווינטער אויפהערען.

קעניג ווינטער ציהט זיך צוריק. דער פרידען פון ווינטער איז פארביי.

די בערענדיס באווייזען זיך, און געזעגענען זיך מיט'ן קארניוואל.

קארניוואל ענטפערט מיט א געזעגען־ליד, פארשפרע־כענדיג ווידער צו קומען.

באביל באטראכטענדיג דעם פוסטען שליטען, באקלאגט זיך פאר די ווייב, די באביליכע, אז עס איז ניטא מעהר צו עסען, ניט צו טרינקען, אז ער, באביל, איז דער גרעסטער שלעפער פון אלע שלעפערס אויף דער ערד.

באביליכע רופט איהם צוריק.

באביל דערנעהענטערט זיך צום וואלד און דערזעהט סנעגוראטשקא. ער פרעגט: ווי רופט מען זי, די פרינצעסין.

סנעגוראטשקא זאגט איהר נאמען. זי ווייסט ניט, וואוהין זי געהט. זי וויל ער זאל זי צונעמען פאר א טאכטער.

באביל ענטפערט, אויב אזוי איז ער איצט א גרויסער פריץ און ער לאדעט אלעמען איין ביי זיך אין פאלאץ, זיי זאלען ברייננען זייערע שענסטע מתנות, ער איז ניט קיין בעל־גוה און וועט זיי פריינדליך אויפנעמען.

סנעגוראטשקא געזעגענט זיך מיט דער מוטער.

שטימען פון וואלד ענטפערען מיט א זיי געזונד.

דער כאר פון די בערענדיס שרייט. אוי, ווי שרעק־ליך!

ערשטער אקט.

געגענד ארום בערענדי, איבער'ן טייך.

לעל קומט אריין שפילענדיג אין א פאסטוך פייפעל. ער באגריסט באביל, ער זאגט, אז ער האט אבער קיין זאך ניט וואס

פאַרצוליינגען. ער האָט נאָר מוזיק און געזאַנג. צי וועט ער איהם ערלויבען צו זינגען?

ב א ב י ל ענטפערט, אז ער ליבט ניט קיין געזאַנג, זאָל ער זינגען פאַר סנעגוראַטשקא, אָבער ער דאַרף וויסען, אז זי איז קאַלט און מעהר ווי אַ דאַנק וועט ער ניט באַקומען.

ס נ ע ג ו ר אַ ט ש ק א באַגריסט איהם. און איז שטאַרק דערפרייט צו הערען איהם זינגען.

ל ע ל זאָגט, אז אַנדערע דאַרפען צאָלען אַ פּרייז, אָבער פון איהר וואָלט ער וועלען נאָר אַ קוש.

ס נ ע ג ו ר אַ ט ש ק א ענטפערט, אז אַ קוש איז ניט גענוג פּרייז פאַר זיין געזאַנג און דערפאַר וועט זי איהם ניט געבען קיין קוש.

ל ע ל בעט, אז זי זאָל איהם שענקען אַ בלום.

ס נ ע ג ו ר אַ ט ש ק א רייסט אָפּ אַ בלום און דערלאַנגט איהם.

ל ע ל זינגט וועגען דעם וואַלד וואָס ערוואַכט, וועגען די זון וואָס שיינט שטראַלענד, וועגען אַ מיידעל וואָס קומט צו לויפען און לויפט אַלץ שנעלער מיט צוויי בוקעטען פון בלומען פאַר׳ן געליבטען און פאַר זיך.

אַ כ אָ ר זינגט וועגען שענעם לעל און רופט איהם צו זיך. לעל לאָזט זיך אַוועק צו זיי.

ס נ ע ג ו ר אַ ט ש ק א פרעגט: צי ווייזט ער צוריק איהר בלום.

ל ע ל ענטפערט, אז דער בלום איז שוין פאַרוועלקט. און צי קאָן מען איינהאַלטען אַ פויגעל, וואָס פייפט אין די צווייגען?

ס נ ע ג ו ר אַ ט ש ק א, בלייבענדיג אַליין, פיהלט ווי אַ שווערער שטיין וואָלט געלעגען ביי איהר אויפ׳ן האַרצען. אַנדערע מיידלאַך ווייסען ווי איהם צו באַצויבערן. זי איז אָבער אַליין. זי בעט זיך ביי דער מוטער־פרילינג, זי זאָל איהר געבען פייערדיגע זון־שיין וואָס זאָל דערוואַרימען איהר אָרים, קאַלט הערצאַלע.

ק ר ו פּ אַ ו ו אַ, אַ דאָרפסמיידעל, קומט אַן און דערציילט ווי גליקלאַך זי איז. זי האָט געקליבען בלומען אויפ׳ן באַרג, האָט זי דערזעהן ווי אַ שיינער יונגערמאַן מיט לאַנגע, געקרייזעלטע האָר

איז אנגעקומען און אזוי פריינדליך געקוקט אויף איהר. ער האט געשווארען און געמיינט ערליך, אז אין דער פרי אין דעם טאג, וואס איז געהאלטען הייליג פאר דעם גאט פון יארילא, וועט ער פאר'ן צאר איהר שטערן באקרוינען מיט בלומען און איהר מאכען פאר זיין ווייב. זי זאגט איהר אן, אז איהר מיזגור וועט באלד אנקומען, זוכענדיג א געליבטע צווישען אנדערע מיידלאך. זי זאגט אז די אנקומענדע מיידלאך חבר'טעס, אז עס קומט איהר געליבטער, וואס וויל איהר אוועקרייסען פון איהרע געליבטע עלטערן און פון איהר דארף. זיי זאלען ניט לאזען צונעמען זייער שוועסטער, אדער אז וויינינגסטענס זאל אויסקויף־געלט באצאהלט ווערען.

מ י ז ג ו ר בעט זיך ביי די מיידלאך, אז ער דארף קרופאווא מעהר ווי זיי. ער האט קיינעם ניט, וואס זאל אויפפאסען אויף זיין וואהנונג און קאמען זיינע לאנגע האר.

ד י מ י י ד ל א ך בעטען ער זאל באצאלען אייסקויפגעלט א רובעל, א האלב־רובעל שנעל.

מ י ז ג ו ר באצאלט מיט פרייד דאס אויסקויף־געלט. ער דערלאנגט זיי זעקלאך מיט קיבלאך.

ד י מ י י ד ל א ך זינגען וועגען דעם, אז קרופאווא איז געגרייט זיי צו פארלאזען.

ד י י ו נ ג ע ל י י ט סטראשענען אבער, אז זיי וועלען קרופאווא פארטיידיגען און ניט דערלאזען אז יעדער איינער זאל קומען און צונעמען די שענסטע מיידעל פון דארף.

מ י ז ג ו ר ענטפערט זיי, אז מיט זיי וועט ער ריידען אין אן אנדער טאג.

ק ר ו פ א ו ו א איז געגרייט אלעמען צו פארלאזען צוליב איהר געליבטען און בעט די מיידלאך זינגען א יום טוב ליד און טאנצען פריילאך. זי בעט אז סנעגוראטשקא זאל איהר טאן די טובה און אויך מיטטאנצען.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א הייסט זיי געהן טאנצען, לעל זאל אויך נאכקומען און זי וועט באלד צושטעהן צו זיי.

ק ר ו פ א ו ו א רופט מיזגור'ן געהן.

מ י ז ג ו ר וויל אבער ווארטעו. ער וויל וויסען ווער איז דער לעל?

ק ו פ א ו ו א ענטפערט, אז אהן לעל וועט סנעגארוטשקא׳ן זיין זעהר לאנגווייליג.

מ י ז ג ו ר דענקט, אז מיט איהם וועט זי זיין פיעל גליק־ליכער.

ק ר ו פ א ו ו א פרעגט, וואס וועט זיין מיט איהר.

מ י ז ג ו ר ענטפערט, אז זאל זי נעמען לעל׳ן.

ק ר ו פ א ו ו א ענטפערט, אז זי איז זיינע און דער קבר קאן זיי צושיידען.

מ י ז ג ו ר זאגט, אז זי קאן טאן, וואס זי וויל, נאר ער בלייבט דא שטעהן.

ב א ב י ל באגריסט זיי.

ק ר ו פ א ו ו א באקלאגט זיך וואס זיין שפאט צוברענט איהר הארץ. זי בעט זיך, אז סנעגוראטשקא זאל איהר צוריק גע־בען איהר געליבטען.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א הייסט איהר געהן בשלום און זיי זאלען זיך מעהר ניט קענען, זי וויל זיי פארלאזען.

מ י ז ג ו ר בעט זיך אבער ביי איהר זי זאל פארבלייבען. ער וויל וויסען דעם נאמען פון איהר גליקליכען געליבטען.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א ענטפערט, אז זי האט קיינעם ניט.

מ י ז ג ו ר זאגט, אז ער וועט זיין איהר געליבטער. און צו קרופאווא זאגט ער, אז אזוי ווי די אונטערגעהענדע זון וועט שוין מעהר ניט באלייכטען דעם הימעל, אזוי קאן א טויטע ליבע מעהר ניט געבארען ווערען.

ק ר ו פ א ו ו א בעט ביים עולם איהר צו העלפען. זי וויל ער זאל פאר׳ן גאנצען עולם זיך מודה זיין: צי האט דאז, ווען ער האט זיך איהר ערקלערט אין ליבע, זיין הארץ איהם אפגענארט. אדער ער איז ערשט היינט געווארען א פעלשער?

מ י ז ג ו ר ענטפערט, אז פריהער האט ער זי געליבט, איצט ליבט ער אן אנדערע, סנעגוראטשקא. ער דענקט אבער, אז מיט דער צייט וועט אן אנדער געליבטער פארנעמען זיין פלאץ.

ק ר ו פ א ו ו א פרעגט: ווער וועט איהר באַשיצען?

ד ע ר כ אַ ר ענטפערט, אז דער באַשיצער פון אַלע לייר־דענדע איז דער צאַר. זי זאָל געהן זעהן דעם צאַר.

ק ו ר פ א ו ו א באַקלאַגט זיך, וואָס מיזגור האט איהר הארץ צובראָכען.

צווייטער אַקט.

צ אַ ר ׳ ס פ אַ ל אַ ץ.

אַ כ אַ ר פ ו ן ב ל י נ ד ע ג ו ס ל י ש פ י ל ע ר זינגט א שבח צום צאַר.

אַ פ אַ ז ש מעלדעט, אז א יונגע מיידעל בעט אין טרערען, מען זאָל איהר צולאָזען.

ד ע ר צ אַ ר ענטפערט, אז פאר די קינדער פון זיין פאָלק איז זיין טיר קיין מאָל ניט געשלאָסען.

ק ר ו פ א ו ו א ווערט אריינגעפירט און בעט ערלויבניס צו זאָגען וואָס איהר דריקט. זי וויל וויסען צו איז א פארברעכען, ווען איינער ערקלערט זיך אין ליבע און די צווייטע גלויבט איהם און ליבט איהם?

ד ע ר צ אַ ר ענטפערט, אז ניין.

ק ר ו פ א ו ו א זאָגט, אז דאָס איז איהר גאנצער פארברע־כען. זי האט צוליב איהם די גאנצע וועלט פארגעסען, אין וואלד זיינען זייערע ביידענס הערצער געווען גליקלאך. זי וויל וויסען: צי איז גליק נאר א פוסטער חלום? מיזגור איז פון איהר אַוועק. ער איז אוועק צו דער פאלשער סנעגוראטשקא, וואָס באַ׳גנב׳עט אלע הערצער. זי פיהלט ווי די כחות פארלאָזען זי, ווי זי פאַלט.

ד ע ר צ אַ ר הייסט געהן כאַפּען דעם פאַלשען און איהם ברייננען אהער. און פון גאנצען שטאַט זאָל דאָס פאָלק גערופען ווערען פאר׳ן טריבונאל.

ד י צ ו ו י י ה ע ר א ל ד ס רופען אויס דעם צאר׳ס באפעל.

א פ ר א צ ע ס י ע באווייזט זיך. מיזגור ווערט ארייג־געפירט. לעל געפינט זיך צווישען פאלק.

ב ע ר מ י א ט, דעם צאר׳ס בעל יועץ, מעלדעט, אז מיזגור ווארט אויף זיין פסק.

ד ע ר צ א ר פרעגט: צי ער זיך מודה?

מ י ז ג ו ר זאגט יא.

ד ע ר צ א ר פרעגט, וואס זאל זיין די שטראף.

ב ע ר מ י א ט הייסט, אז ער זאל חתונה האבען מיט קרו־פאווא.

ד ע ר צ א ר זאגט, אז ער וועט איהם מוחל זיין, אויב ער וועט נעמען קרופאווא פאר א ווייב.

מ י ז ג ו ר ענטפערט, אז ער האט נאר איין ליבע אין זיין נשמה, דאס איז סנעגוראטשקא.

ד ע ר צ א ר זאגט, אז אויב אזוי מוז ער איהם פארטריי־בען פון זיין לאנד, און זאל ער לעבען צווישען די וועלף אין וואלד, זייערע ווילדע הערצער וועלען פארשטעהן זיינע.

מ י ז ג ו ר זאגט, אז ער האט ניט מיט וואס זיך צו פאר־ענטפערן, נאר אויב ער וואלט נאר געזעהן ווען עס איז סנעגו־ראטשקא.

ד ע ר כ א ר מעלדעט, אז סנעגוראטשקא קומט אן מיט באביל און באבילירבע.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א איז אנטציקט פון פרעכטיגען פאלאץ. זי בעט די מוטער זיך צוקוקען ווי אלץ גלאנצט.

ד ע ר צ א ר דענקט, אז אזא שיינהייט וואלט געקאנט זיין נוצליך פאר זיי מפצה צו זיין יארילא.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א אונטערשטופט פון באבילירבע בא־גריסט אלעמען. זי וויל וויסען, ווער איז יענער אין א גאלדענעם מאנטעל מיט א ווייסען בארד?

ב א ב י ל זאגט, אז דאס איז דער צאר און זי זאל אהן מורא איהם באגריסען.

סנעגוראטשקא באגריסט דעם צאר.

דער צאר ווענדעט זיך מיט א שבח צו דער הייליגער קראפט, וואס באשענקט אונז מיט אלע וואונדערס און אלע שיינ־קייטען. ער הייסט סנעגוראטשקא אויסקלייבען פאר א חתן, ווע־מען זי פארלאנגט, ווען מען איהר הארץ וועט איהר אונטערזאגען.

סנעגוראטשקא זאגט, אז איהר הארץ האט נאך ניט געזאגט.

דער צאר הייסט איהר זיך ניט שרעקען און אפענהערציג זאגען, וועמען וואלטען איהרע ליפען באגריסען מיט א רוף פון פרייד, פון געלעכטער מיט קושען און טרערען?

סנעגוראטשקא זאגט, אז קיינעם ניט.

בערמיאט ערקלערט, אז איהר הארץ ווייסט נאך ניט פון ליבע.

דער צאר געפינט, אז עס איז א באליידיגונג פאר דעם גרויסען יארילא, אז אזא שיינהייט זאל ניט וויסען פון ליבע. ער וועט ווערען בייז, אויב ביז א נייעם זונאויפגאנג וועט די ליבע זיך ניט ערוועקען אין דעם פארפרארענעם הארצען פון דעם קינד, וועט ער זי נעמען פאר א ווייב.

די ווייבער פון די באיארען מעלדען, אז עס איז דא נאר איינער וואס קען מיט איין ווארט באוועגען א פרויען הארץ צו ליבע. דאס איז לעל.

דער צאר ווענדעט זיך צו איהם, אז א גרויס כבוד ווארט אויף איהם.

לעל פארזיכערט, אז א שטארקע ליידענשאפט וועט ארומ־כאפען איהר נשמה און זי וועט אויך ליבען.

מיזגיר בעט מען זאל איהם ערלויבען פארבלייבען און ער שווערט, אז ער וועט געווינען די ליבע פון דעם ריינעם, אומ־שולדיגען הארצען.

דער צאר נעמט אן זייער פארשפרעכען. ער ווארט מיט האפענונג וואס דער שיקזאל וועט באשליסען, אלע זאלען דעם אווענט געהן אין הייליגען וואלד, דארט טאנצען און זינגען און

מארגען פרי וועט ער אליין געהן באגעגענען דעם זון־גאט, דעם הער־שער פון פלאמען.

דער כאר זינגט א שבח צום צאר־פאטער.

דריטער אקט.

אן אפענער ארט אין וואלד.

יונגעלייט זינגען וועגען א לינדען־בוים, הינטער וועל־כען עס שטעהט אביידעל, און הינטער דעם ביידעל א מיידעל וואס קלייבט בלומען און מאכט א קרוין דערפון.

באביל, טאנצענדיג, זינגט וועגען ביבער, וואס באדט זיך אין וואסער און וועמען א יעגער שפירט נאך.

דער צאר קומט אריין און באגריסט זיי. ער דאנקט זיי פאר זייער משמח זיין, און בעט זיי זאלען ווייזען איהם אלע זייערע קונצען.

לעל, בלאזענדיג א הארן, דערציילט וועגען דעם וואלקען. וואס האט זיך בארימט פאר'ן דונער, אז דאס האט ער אפגעפרישט די ערד און גליקליך געמאכט, די יונגע מיידלאך זאלען קלייבען יאגאדעס און די יונגע מענער זאלען זיי נאכגעהן.

דער צאר בעט, אז לעל זאל אויסקלייבען די שענסטע. זי ארויספירען פאר אלעמען און א קוש טאן.

סנעגוראטשקא בעט זיך, אז דער שיינער לעל זאל זי נעמען.

לעל קלייבט אבער אויס קרופאווא.

דער צאר הייסט זיי פארענדיגען דעם יום־טוב, און דאן ווארטען אויפ'ן גאט יארילא. אלע צוגעהן זיך.

סנעגוראטשקא קומט אריין און באקלאגט זיך וואס לעלס הארץ איז אזוי קאלט צו איהר. ער האט אויסגעקליבען קרופאווא. איז דען יענע שענער פון איהר? זי בעט ער זאל קומען.

איהר געבען די האנט, זי וועט איהם ליבען. אבער זי כאפט זיך, אז זי איז אליין, אז ער וויל איהר ניט געפעלען.

מ י ז ג ו ר קומט אריין און בעט זיך, אז זי זאל זאגען א ווארט וואס וועט אנצינדען פון דאס ניי זיינע האפענונגען: צי וועט ער אמאל פון איהר געליבט ווערען?

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א ענטפערט, אז ער מעג האלטען זיינע צירונגען און עשירות פאר זיך. איהר הארץ שטעהט ניט צום פארקויף. זי בענקט נאך אביסעל ליבע, אבער ניט זיין ליבע.

מ י ז ג ו ר בייזערט זיך, אז ער איז איהר בעל־הבית.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א רופט, אז לעל זאל איהר קומען ראַ־טעווען.

מ י ז ג ו ר וויל, אז לעל זאל טאקי קומען. עס וועט אבער שוין זיין צו שפעט זי צו ראטעווען. ער כאפט איהר ארום און ציהט איהר צו זיך.

ד ע ר ו ו א ל ד ־ ג א ט שטויסט איהם צוריק.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א אנטלויפט אין וואלד. דער וואלד־גאט פארוואנדעלט זיך אין א טויטען בוים. מיזגור לויפט איהר נאך, אבער א וואלד ווערט געשאפען און פארשטעלט איהם דעם וועג.

ד ע ר ו ו א ל ד ־ ג א ט הייסט איהם אין וואלד נאכפאלגען איהר שאטען.

מ י ז ג ו ר יאגט זיך נאך איהר.

ק ר ו פ א ו ו א באווייזט זיך און לויפט אנטקעגען לעל'ן. איהם דאנקענדיג וואס ער האט זי געראטעוועט פון באליידיגונג, וואס ער האט איהר שטאלץ צוריק געשטעלט און וואס זיין קוש האט איהר ווידער גליקלאך געמאכט.

ל ע ל ענטפערט, אז ער האט ניט געוואוסט, וועמעס הארץ וועט איהם גובר זיין. זיין נשמה האט אין איהם ענדליך רו געפונען.

ס נ ע ג ו ר א ט ש ק א רופט אין פארצווייפלונג די מוטער. אז זי וויל ליבען, אז זי זאל איהר געבען א הארץ ווי ביי אנדערע מיידלאך. זי וויל ענטוועדער ליבען אדער שטארבען.

פערטער אקט.

דער טאל פון גאט יארילא.

סנעגאראטשקא בעט זיך ביי דער מוטער. איהרע אויגען זיינען פול מיט טרערען. איהר הארץ איז צובראכען פון שמערץ, זי זאל געהארכען איהר געבעט און האבען רחמנות מיט איהר.

די פרילינג־געטין באווייזט זיך פון אזערע, ארומ־גערינגעלט מיט בלומען־גייסטער. זי וויל וויסען וואס פארלאנגט איהר טייער קינד?

סנעגוראטשקא בעט דעם כח פון ליבע.

די מוטער ענטפערט, אז דאס איז געשעהן. זי זינגט, צוזאמען מיט די בלומען־גייסטער, א בלומען־ליד.

סנעגוראטשקא איז התלהבות פילט, אז א וואונדער איז געשעהן, א גרויס פרייד האט זי ארומגענומען, ליבליך איז די ערד, זאנפט די כוואליעס, רוהיג דער וואלד.

די פרילינג־געטין האפט צו באהאלטען איהר ליבע פון דעם גאט יארילא. זאל זי שנעל לויפען צוריק אין איהר וואוינונג. זי געזעגענט זיך מיט איהר.

מיזגור לויפט אוועק און בעט, אז סנעגוראטשקא זאל ווארטען אויף איהם. ער האט זי א גאנצע נאכט אומזיסט געזוכט אין וואלד.

סנעגוראטשקא ענטפערט איהם, אז איצט ווייסט איהר הארץ ניט מעהר פון קיין שרעק. זי וויל איהם קוקען אין די אויגען. איהר נשמה ליידעט מעהר ניט. זי איז זיינע, אויף אייביג זיינע. זאל ער זי באהאלטען דארט, וואו די טיפסטע וואלד־שאטענס ליגען פון די טויטליכע פייערען פון דעם זון־גאט יאריל. זיי זעצען זיך ביידע אוועק אין א שאטען.

עס קומט אן א גרויסער עולם מיט'ן צאר אין מיטען.

דער כאר זינגט וועגען חירזש וואס איז פארזייט און

מען דארף דרעשען מיט פערד, וועלכע מען דארף אויסקויפען מיט א יונגער מיידעל.

יונגע פארלאר רוקען זיך צו צום צאר.

דער צאר בענשט זייער חתונה.

מיזגור פיהרענדיג סנעגוראטשקא מעלדעט, אז ער האט געטאן דעם מיטעל צו געווינען איהר הארץ און איצט זאל דער צאר זיי בענשען.

דער צאר פרעגט: צי מיט איהר אייגענעם ווילען פאר־טרויט זי זיך אין מיזגור׳ס ליבע?

סנעגוראטשקא ענטפערט, אז הונדערט מאל וועט זי זאגען, אז ער איז איהר געליבטער, זי פיהלט אז זי איז גרייט דעם לעבען איהם אוועקצוגעבען. זי ווייסט ניט צי איז עס התלהבות אדער טויט, און זי דאנקט דער מוטער פאר וואס זי האט איהר געמאכט פיהלען ליבע. זי פיהלט אז זי ברענט, אז זי שטארבט און ווערט צושמאלצען. זי געזעגענט זיך מיט אלעמען, מיט די חברים און געליבטען.

דער כאר זינגט, אז עס איז א וואונדער. די זון צו־שמעלצט אזוי די שניי. ער זינגט א שבח צו דער פראכט פון דער זון, צו דער גרויסקייט פון יארילא.

לואיז

א מוזיקאלישער ראמאן
אין 4 אקטען און 7 בילדער
פון גוסטאוו שארפענטיע.

ערשטער אקט.

דאך־צימער אין אן ארבייטער וואָנונג.

לואיז די טאכטער פון אן ארבייטער און איהר געליבטער זשוליען, א שכן פון צווייטען הויז,ריידען זיך דורכ'ן פענס־טער וועגען זייער ליבע, ווי אזוי זיי האבען זיך געטראָפען. באקאנט. פארליבט איינע אין די אנדערע ביז לואיז באמערקט די מוטער, וועלכע כאפט איהר אן פאר'ן ארם און שלעפט אוועק פון פענסטער אין קיך, אליין זיך אומקערענדיג צום פענסטער אנצוזידלען זשוליען.

אין א ווײַלע ארום קומט לואיז ווידער צו צום פענסטער און זשוליען באווייזט איהר דעם בריף, אין וועלכען ער בעט ביי איהרע עלטערן איהר האנט.

די מוטער קומט ווידער אן, און לאזט זיך ארויף אויף איהר. כאפט איהר אן פאר'ן האנט און נאכמאכענדיג איהר געשפרעך מיט זשוליען ווארפט זי איהר פאר איהר אויפפיהרונג, באזונדערס ווייל דער פאטער גלויבט אזוי שטארק אין איהר אומשולד.

לואיז פרעגט, פאר וואס לאזט זי זיי ניט חתונה האבען. ער האט דאך אזוינע שענע מאנירען, איז א פאעט, א פראכטמאן.

ד י מ ו ט ע ר ענטפערט, אז ער איז אן אויסוואורף, א שכור, א כל־בו.

אין מיטען פון דער קריגעריי קומט אן דער פ א ט ע ר, האלטענדיג אין האנט זשוליענס בריף. ער זעצט זיך אוועק, לייענט דעם בריעף און נעמט ארום די טאכטער. זיי זעצען זיך עסען. עס ענטוויקעלט זיך א געשפרעך.

ד ע ר פ א ט ע ר זאגט, אז ער איז פארמאטערט.

ד י מ ו ט ע ר ענטפערט, אז נאך דרייסיג יאהר פון ארבייט איז שוין צייט פאר איהם זיך אביסעל אפצורוהען און זי זאגט אריין די שארלאטאנעס, פוסט און פאסניקעס, מיינענדיג זשוליען.

ד ע ר פ א ט ע ר געפינט טרייסט און גליק אין זייער געמיינזאמער ליבע. ער נעמט ארום די ווייב, וואס ראמט אויף פון טיש. ער איז גליקלאך.

ל ו א י ז באמערקענדיג דזשוליענ׳ס בריף, גיט עס א קוש און דערלאנגט דעם פאטער.

ד י מ ו ט ע ר ווערט אז אויפגעבראכטע פון דעם בריף: ס׳אר א חוצפה!

ד ע ר פ א ט ע ר בארוהיגט איהר. ניטא פון וואס זיך צו קאכען, ער געהט איהר ניט פארפיהרען, ער וועט איהם דארפען זעהן.

ד י מ ו ט ע ר ווערט א צוקאכטע: דעם שלעפער, דעם אויסוואורף דא.

ל ו א י ז פרובירט אפלייקענען דער מוטער׳ס רכילות אויף איהם און באקומט א פאטש.

ד ע ר פ א ט ע ר זוכט צו בארוהיגען די טאכטער, דאס הארץ איז א שלעכטער טרעפער, ליבע איז שטענדיג בלינד, עס פעהלט איהר די הויפט־זאך — ערפאהרונג.

ל ו א י ז פרובירט ארגומענטירען מיט איהם, ער קומט אויס אז דער וואס האט צוויי מאל חתונה איז גליקליכער ווי דער וואס הייראט נאר איינמאל.

ד י מ ו ט ע ר ווערט אומגעדולדיג פון גאנצען געשפרעך און זינגט נאך זשוליענ׳ס א ליד.

ד ע ר פ א ט ע ר זוכט צו דערוויסען זיך: צי האבען זיי ווען עס איז גערעדט איינער מיט'ן אנדערען.

ל ו א י ז לייקענט עס.

ד ע ר פ א ט ע ר וויל וויסען, צי זי וועט איהם פארגעסען. אויב זיי וועלען באשליסען צוריקצואווייזען זיין פארשלאג?

ל ו א י ז פרובירט זיך ארויסדרייען פון אן ענטפער, אבער סוף כל סוף ענטפערט זי: יא, און זעצט זיך לייענען די צייטונג: „דער פרילינג סעזאן געהט אן אויפ'ן גלענצענדסטען אופן. גאנץ פאריז איז יום־טוב'דיג געקליידעט“. זי כליפעט: „פאריז“!

צווייטער אקט.

ע ר ש ט ע ס ב י ל ד.

אונטער מאנמארטר, וואו גאסען קומען זיך צוזאמען.
פינף א זייגער פארטאג.

א מילך־פרוי שטעלט אויס איהרע סחורות. לעבען איהר שטעהט א קויהלען־טרעגער, ווייטער א שמאטע־קלייבער. בעלי־הבית'טער געהען צום מארק. זיי ריידען און געהען פאנאנדער. עס קומט אונטער א נאכט־וואנדלער און מאכט באמערקונגען צום א צייטונגס־פארקויפערין. אויף די פראגע: ווער ער איז? ענטפערט ער, אז ער איז דאס פארגעניגען פון פאריז און אז ער געהט צו די ליבענדע. דער לומפען־קלייבער דערציילט, אז מיט יאהרען צוריק האט ער איהם דערזעהן מיטפיהרענדיג מיט זיך זיין טאכטער און צעוויינט זיך דערביי. דער נאכט־טרוימער טרייסט איהם, אז עס איז דאס זעלבע אין אלע פאמיליעס. עס באווייזען זיך פאליציי בעאמטע און צוריידען זיך מיט דער מילך־פרוי, אז עס איז דער סעזאן פון ליבע. די גאסען־קערערין בארימט זיך, אז מיט צוואנציג יאהר צוריק איז זי געווען די קעניגין פון פאריז און וואס פאר א

שעהן לעבען עס איז געווען. א שקצ׳ל בעט דעם אדרעס פון אט דעם גן־עדן. די גאסען־קערעריו ענטפערט: עס איז פאריז. דער פאליציי־בעאמטער טרייבט דעם שקצ׳ל אוועק און יענער זאגט זיי אריין, אז אין זייער גן־עדן איז נאר פאראן פלאץ פאר פרויען.

זשוליען וויזט זיך פון הינטען און מאכט צייכענס צו זיינע פריינד, די באהעמיער, וואס באווייזען זיך קאמיש ווי קאנ־ספיראטארס, און פרעגען: ארבייט זי דארט? און ער ענטפערט, אז די מוטער וועט איהר באלד ברייגגען, ער וויל איהר טויפען. די באהעמיער מאכען זיך היימליך ביז זשוליען בעט זיי זיי זאלען איהם לאזען אליין. און ווען ער בלייבט אליין, שלאגט ער זיך מיט דער דעה, ווי אזוי איהר איינצורעדען? ווער וועט איהם העלפען? ביז ער באשליסט אז דער געזאנג פון פאריז, דער געשריי פון פאריז, די שטימען פון גאס — זיי זיינען דאס דער געזאנג פון נצחון און דער טריאומפירענדער ליבע!

עס קומען אן פארשידענע מיידלאך, וועלכע באמערקען איהם ענדליך קומט אן לואיז מיט איהר מוטער, וועלכע זידעלט איהר און סטראשעט, אז זי וועט פון איצט אן בעסער ארייננעמען פאר איהר ארבייט אין דער היים. צו ענד געזעגענט זיך לואיז מיט דער מוטער, געהט אריין אין הויז, וואוהין זשוליען געהט איהר נאך. זשוליען זוכט איהר צו באאיינפלוסען, אז זי זאל מיט איהם אנטלויפען. זי ענטזאגט זיך. ער ווארפט איהר פאר, אז זי ליבט איהם מעהר ניט. זי לייקענט עס. אבער זי זשאלעוועט דעם פאטער און בעט אפצולייגען ביז מארגען. פון אלע זייטען הערט זיך דער געשריי פון פאריז, פון פארשידענע פעדלער און קרעמער, וואס רופען אוים זייערע סחורות.

צווייטעס בילד.

א קליידער־ווארשטאט.

פארשידענע מיידלאך ארבייטען, זינגען, אונטערהאלטען זיך, קריגען זיך. זיי באמערקען, אז לואיז איז עפעס תיינט ניט מיט

אַלעמען און זיי טייטשען עס אויס, אז דאס קומט דערפון, וואס די עלטערן זיינען אזוי שטרענג צו איהר און די מוטער שלאגט איהר זאגאר נאך.

לואיז הערט זיך איין, אבער בלייבט גלייכגילטיג און אירמא באשליסט, אז לואיז איז פארליבט, און אלע זיינען דערצו מסכים. זיי פרעגען איהר אליין, וואס זי דענקט וועגען דעם און שטעהען צו, אז זי זאל אלץ דערציילען, זינגענדיג א לויב־געזאנג צו ליבעס־אינטריגעס און דערציילענדיג וועגן זייערע אייגענע אינ־טריגעס, און איינע, אירמא, באזינגט די שטים פון פאריז, דעם רוף צו פארגעניגען, צו ליבע. עס הערען זיך קלאנגען פון טרומייטען און אלע מיידלאך לויפען צו די פענסטער. דאס איז זשוליען, וואס זינגט א סערענאדע. אלע מיידלאך זיינען אנטציקט און זיי ווארפען איהם צו קליינגעלט און קושען.

לואיז קאן שוין מעהר ניט אויסהאלטען און ציטערענדיג זעצט זי זיך אוועק. אונטען נעמט דער געזאנג אן א טרויעריגען כאראקטער, פול מיט פארוואורפען און קללות, וואס דערעסט שטארק און פארמאטערט די מיידלאך און זיי הויבען אן צו בא־ליידיגען און שרייען, אז ער זאל אויפהערען.

איינע פון די מיידלאך, גערטרוד, באמערקט, אז לואיז זעהט אויס, ווי עס וואלט איהר שטיקען.

לואיז ענטפערט, אז זי פיהלט ניט גוט, עס שטיקט איהר, זי מוז געהן אהיים. די מיידלאך ווילען איהר באגלייטען, אבער זי לאזט ניט און געהט אוועק, צו דער פארוואונדערונג פון די מיידלאך, וועלכע לויפען צו די פענסטער קוקען אויף איהר. באמערקען זיי, אז זי איז אין גאנצען געזונט און זיי צולאכען זיך.

דריטער אקט.

א קליינער גארטען אויפ׳ן שפּיץ פון ביוט מאנמארטר.
די פאנאראמע פון פאריז.

זשוליען זיצט ביים הויז אין גליקליכע מחשבות.

לואיז קוקט אויף איהם מיט א שמייכעל און זי דריקט אויס איהר צופרידענהייט און גליק מיט'ן נייעם שעהנעם לעבען. זי ־ערצעהלט, אז זי האט גאר ניט געהאט וואס צו פארלירען. אין ווארשטאט איז זי געווען א פרעמדע, אין דער היים האט דער פאטער איהר באהאנדעלט ווי א קליין מיידעל און די מוטער האט זיך ניט אפגעגעבען מיט איהר, נאר פלעגט זיך בייזערען. דער פאטער, כאטש ער האט זי אזוי האלד געהאט, האט אבער געטאן אלץ וואס די מוטער האט געהייסען.

זשוליען ענטפערט איהר, אז ליבע איז די העכסטע מאכט. ער מאכט חוזק פון די, וואס פרעדיגען פארזיכט, וואס דאס הייסט רוטינע, טראדיציע. יעדע באשעפעניש האט דאס רעכט צו זיין פריי. יעדעס הארץ האט די פליכט צו ליבען.

לואיז פרעגט, צי קאן דער פארלאנג פון איין הארץ ברעכען אנדערע הערצער אהן געוויסענסביסען? און זאגאר אן אייגענער פאטער?

זשוליען ציהט איהר צו זיך, זוכט איהר צו בארוהיגען. ווייזט איהר אן אויף פאריז, וואס איז אויסגעפוצט אין יום־טוב לכבוד איהר, די קליינע מוזע. פאריז אהן איהר וואלט ניט געווען פאריז.

ביידע זינגען א שבח צו דער שטאדט פון קראפט און ליכט, צו דער שטאדט פון פרייד און ליבע, און קניענדיג זיינען זיי מתפלל, אז זי זאל זיי באשיצען און היטען.

זיי הויבען זיך אויף פון די קני און שווערען פרייהייט אין ליבע און אין לעבען. זיי ערקלערען זיך פון דאס ניי אין ליבע. זי ציהט אריין אין הויז.

באהעמער באווייזען זיך, באגלייט פון דריי טרעגער, וועלכע ברייגנען גאנצע פעק מיט לאמטערנעס, פלאגען, באפוצונג. עס קומען אונטער גריזעטען. א המון קלייבט זיך צוזאמען און מען באזינגט די באהעמיע. פאטערס און מוטערס באקלאגען זיך אויף די אויסגעלאסענקייט. אינגלאך און מיידלאך אונטערהאלטען זיך. שקצים קלייבען זיך צונויף און זינגען. די באהעמיער און גריזעטען און אויך די איינוואוינער פון ביוט אלע זינגען אין איין געמיינזאמען

כאַר אַ פריידיגען געזאַנג. ווען לואיז באַווייזט זיך אונטען, ווערט זי באַגריסט אַלס די מוזע, וואָס ענטזאָגט דעם פּאָעט אין קיין זאַך ניט.

די קרוינונג פון דער מוזע פון מאָנמאַרטר קומט פאָר. דער פאָטער פון די נאַראָנים האַלט די אירע נישע קרוינונגס־רעדע. די גרויזעטען טאַנצען. דער המון שרייט בראַוואָ. די טענצערין פארבויגט זיך פאַר לואיז און לייגט איהר פאַר בלומען. די גרויזעטען וויקלען איהר איין אין אַ שאַל, אויסגענייט מיט זילבער, די עמבלעם פון קעניגליכקייט. דער פאָטער פון די נאַראָנים באַגריסט איהר. עס קומט פאָר דער אַפּאָפעאָז פון ענטוזיאַסטישער פאַרזאַמלונג.

אין מיטען דרינען הערט זיך אַ געראויש פון הינטען. דער המון רוקט זיך פאַנאַנדער. עס ווערט שטיל. ביי די טרעפּ צום גאָרטען באַווייזט זיך לואיז׳ס מוטער און צווייפעלט אריינצוגעהן. דער־וויסענדיג זיך, אַז דאָס איז „די מוטער פון דער מוזע.“ צוגעהען זיך אַלע.

די מוטער וואַרפט זיך אַרויף מיט פאַרוואָרפען אויף די טאָכטער. זשוליען און די גרויזעטען רינגלען אַרום לואיז, וואָס האַלט ביים חלש׳ן. די מוטער דערנעהענטערט זיך צום הויז און לואיז וואַרפט זיך אין זשוליענ׳ס אַרעמס. נאָכדעם אַנטלויפט זי אין פאַרהויז.

די מוטער ערקלערט, אַז זי איז ניט געקומען אַלס שונא. נאָר זי איז געקומען זאָגען, אַז דער פאָטער ליידעט זעהר און נאָר לואיז אַליין קאָן איהם ראַטעווען. זיי האָבען מקבל געווען אַלץ. זיי זיינען פאַרמאַטערט פון קאַמף און געמאַכט אַ צלם איבער איהר טיר. זי איז טויט פאַר אונז. אָבער היינט איז דעם פאָטער פיעל ערגער און זי איז דערפאַר געקומען בעטען די טאָכטער, זי זאָל קומען אַהיים און ראַטעווען דעם פאָטער. דעם ערשטען טאָג האָט ער אויסגעגאָסען אַ ים מיט טרעהרען, ער איז אַרומגעגאַנגען פון טיר צום פענסטער זיך צוהערענדיג, האָפענדיג. ער קאָן מעהר ניט שלאָפען. איין נאַכט האָט זי איהם געפונען ביי לואיז אין צימער קניענדיג און רופענדיג איהר. ער ליידעט זעהר טיף און נאָר אַ גרויס

פרייד קאן איהם ראטעווען. זאל זי נאר קומען אויף א ווײלע, נאכהער ועט זי זיין פריי.

זשוליען פרעגט, צי פארשפרעכט זי צוריקצוגעבען איהם לואיז?

די מוטער פארשפרעכט און זשוליען לאזט איהר אפ אלס „שליח פון ליבע". נאר זי זאל ניט פארגעסען, אז ער ציילט די שטונדען.

פירטער אקט.

דאס זעלבע ווי אין ערשטען אקט.

דער פאטער זיצט ביים טיש. די מוטער איז אין קיך. דורך א שויב זעהט מען לואיז אין איהר צימער.

די מוטער זוכט אויפצומונטערן דעם פאטער און באמערקט, אז ער האט פיליכט ניט געדארפט היינט ווידער ארבייטען.

דער פאטער ערקלערט, אז נאך צוואנציג טעג פון פויל־קייט איז איהם אנגעקומען אין אנהויב שווער צו ארבייטען. נאכהער איז ווידער אוועק. עס איז גוט פאר איהם צו ווערען פארמאטערט, וויל אז ניט איז איהם אזוי אומעטיג. ער איז א לאסט־פערד ווי אלע אונטער דער שווערער משא פון שיקזאל. ער האט גענוג געלעבט. מעהר דארף מען ניט. לואיז באווייזט זיך און דער פאטער קוקט אויף איהר מיט צערטליכקייט און זאגט ווייטער: פארמאטערטקייט, פייניגונג, דאס אלץ איז גארניט. אלץ איז פאר איהר, אז זי זאל בליהען, אלץ איז אין איהר און רייסט ארויס די טאג קומט א פרעמדער און פארפיהרט איהר און אריבט ארויס די פארגאנגענהייט פון איהר הארצען. פארשאלטען זאל ער זיין, דער רויבער פון ליבע.

די מוטער רופט צו לואיז, וועלכע געהט פארביי דעם פאטער, זיך ניט אומקערענדיג צו איהם, און מוסר'ט איהר, פאר וואס זי בלאזט זיך: צי האט זי גאר ניט קיין רחמנות אויפ'ן

פאטער, צי דענקט זי אז מען וועט איהר אפלאזען צוריק צום גע־ליבטען? דאס איז ניט מעגליך און דער ארימער פאטער לײדעט אזוי שטארק.

לואיז ענטפערט, אז ליבע איז פריי.

די מוטער מאכט חוזק פון פרייער ליבע.

לואיז ענטפערט, אז עס לאכט גוט ווער עס לאכט דער לעצטער. זי געהט לאנגזאם צו צום פאטער און ווינשט איהם א גוטע נאכט און שטרעקט אויס דעם שטערן צו איהם קאלט, ניט ענט־פערענדיג אויף זײן צערטליכע אומארמונג.

דער פאטער: לואיז, קוק אויף מיר, בין איך דען ניט דײן פאטער? צי ביזטו מעהר ניט מײן קינד, וואס איך פלעג פאר־וויגען אין מײנע ארעמס? זי זעצט זיך אויף זײנע קני ווי א קינד און ער בעט זיך ביי איהר: פארבלייב, רוה, ווי אמאל!

לואיז פרובירט זיך אויפהויבען, אוועקגעהן, אבער דער פאטער פארוויגט איהר צערטליך. זי ענטפערט, אז זי וואלט געוועזן א גוט קינד, ווען דער טאטע וואלט איהר אנטאן ווענינער צרות. זי קאן ניט זײן גליקליך אהן פרייהייט. נאר איין צוזאג פון זיי און זי קאן גליקליך ווערען, אבער בארויבט פון פרייהייט דורך זייער בלינדער צערטליכקייט קאן זי ניט זײן גליקליך. זי קאן ניט פאלש זײן צו איהר שבועה, ווי זיי צו זייערע פארשפרעכונגען.

די מוטער מישט זיך אריין. זי אנערקענט נאר דאס רעכט חתונה צו האבען, אבער ניט דאס רעכט פון פרייער ליבע.

דער פאטער שרעקט זיך, אז די פרייהייט מיינט פאר איהר די פרייהייט פון שאנד, פון אן ארומשלעפערקע.

דער וכוח האלט אן ביז פון ווייטען הערען זיך שטימען: א, דו שעהן מיידעל!

לואיז כאפט זיך אויף: פאריז, פאריז רופט מיך! און זי זינגט א שבח צו פאריז, נאר איין טאג מעהר פון ליבע!

דער פאטער פארשליסט די פענסטער: זי געהט פון זינען אראפ! שעמט זי זיך גאר ניט?

לואיז ערקלערט, אז זי איז ניט מעהר די שרעקעדיגע קליין מיידעלע און זי רייסט זיך צום טיר. דער פאטער פרובירט

איהר צוריקהאלטען. אבער זי קומט אריין אין עקסטאז און רופט זשוליען, ער זאל איהר פאר'שכור'ען מיט זיינע קושען.

דער פאטער ווערט אזוי אנגעצונדענער, כאפט איהר פאר'ן האנט, שלעפט זי צו דער טיר און שרייט: געה, דארט ברע־נען די לאמטערנעס, די מוזיק קלינגט, דארט איז פאריז, איז אייער פארגעניגען, געה אהין.

די מוטער פרובירט בארוהיגען דעם מאן, איהם רופען צו פארשטאנד.

דער פאטער שטופט איהר אפ אוןווארפט זיך צו לואיז.

אלע דריי שרייען אויס: א!

לואיז געהט אוועק און דער פאטער קומט דאן צו זיך. דער כעס איז פארשוואונדען און ער לאזט זיך אוועק אויף די טרעפ איהר זוכען, רופענדיג: לואיז! אבער ער קומט צוריק א צובראָ־כענער און א צוקאכטער טרייסעלט ער מיט דער פויסט: א, פאריז!

סאלאמע

אפערא

פון ריכארד שטרויס.

(לויט אסקאר ווײלד).

א גרויסע טעראסע אין פאלאץ פון הורדוס.

נ א ר א ב א ט באוואונדערט די שעהנקייט פון דער פרינ־צעסין.

ד ע ר פ א ז ש וואונדערט זיך, וואס די לבנה זעהט אויס אזוי זאנדערבאר ווי א פרוי וואס שטעהט אויף פון קבר.

עס הערט זיך א געוויש און סאלדאטען ריידען צווישען זיך וועגען די אורזאכען פון דער צורודערונג.

נ א ר א ב א ט האלט אין איין טענה'ן: ווי שעהן די פרינ־צעסין איז, ווי בלאס, ער האט זי קיינמאל ניט געזעהן אזוי בלאס.

ד י ש ט י ם פ ו ן י ו ח נ ן זאגט פאראויס, אז עס וועט קומען איינער, וואס איז שטארקער ווי ער, וועמען ער קאן די שיך ניט פארבינדען און וועט ברייגגען נסים אויף דער וועלט.

ד י ס א ל ד א ט ע ן דערציילען איינע די אנדערע, אז דאס איז א הייליגער נביא, ער הייסט יוחנן און קומט פון מדבר. וואס ער זאגט קאן מען ניט פארשטעהן.

נ א ר א ב א ט מעלדעט, אז אויפגערעגטער, אז די פרינצעסין האט זיך אויפגעהויבען פון טיש און קומט אהער.

ס א ל א מ ע קומט אריין. זי קאן דארט ניט פארבלייבען. זי קאן ניט פארטראגען די בליקען פון איהר מוטער'ס מאן, דעם וויצעקעניג. דארט זיצען די אידען פון ירושלים און רייסען זיך צווישען זיך וועגען זייערע צערעמאניעס, און די שווייגענדיגע, כיטרע עגיפטער און די ברוטאלע רוימער מיט זייער גראבער שפראך.

א, ווי זי האסט אט די רוימער! ווי האלד האט זי צו קוקען אויף דער לבנה. זי איז געבליבען ריין ווי די שעהנקייט פון א יונגפרוי.

די שטים פון יוחנן: רעדט, אז דער סוף איז געקומען, דער זוהן פון מענשען איז נאהענט.

סאלאמע וויל וויסען, ווער האט עס גערופען אזוי?

א סאלדאט ערקלערט איהר, אז דאס איז דער נביא.

סאלאמע וויל וויסען: צי איז עס דער, פאר וועמען דער וויצע־קעניג האט מורא און וואס זאגט שרעקליכע זאכען וועגען איהר מוטער?

א שקלאף מעלדעט, אז דער וויצע־קעניג בעט איהר צוריקצוקומען צום טיש.

סאלאמע ענטזאגט זיך. זי וויל וויסען, צי איז דער נביא אן אלטער מאן?

א סאלדאט ענטפערט איהר, אז ער איז גאנץ יונג.

די שטים פון יוחנן ווארנט פאלעסטינא זיך ניט צו פרעהען, וואס דער שטעקען וועלכער האט זי געשלאגען איז צו־בראכען. פון די זאמען פון א שלאנג וועט געבארען ווערען א באזי־ליסק־שלאנג, וואס וועט פארשלינגען די פויגלען.

סאלאמע איז איבערראשט פון דער שטים. זי וויל איהם זעהן אוןריידען מיט איהם.

דער סאלדאט ערקלערט איהר, אז דאס איז אוממעגליך, ווייל דער וויצע־קעניג האט שטרענג פארבאטען, אז קיינער טאר איהם ניט זעהן און ניט ריידען מיט איהם.

סאלאמע באפעהלט צו ברייננגען דעם נביא אהער. זי קוקט ארונטער אונטען: ווי שרעקליך עס מוז זיין אין אזא העהל צו לעבען. זעהענדיג אז די סאלדאטען ענטזאגען זיך דעם נביא צו ברייננגען, ווענדעט זי זיך צו נאראבאט, ער זאל עס פאר איהר טאן. זי וויל נאר א קוק טאן אויף איהם, פון וועמען מען רעדט אזוי פיעל. זי דיינקט, אז דער וויצע־קעניג האט מורא פאר איהם.

נאראבאט ענטפערט, אז דער וויצע־קעניג האט אויס־דריקליך פארבאטען, אז קיינער טאר ניט אויפהויבען דעם רעטעל פון ברונים.

ס א ל א מ ע בעט זיך אבער ביי נאראבאט, ער זאל עס פאר איהר טאן. זי וועט דערפאר מארגען פארבייגעהענדיג א בלום פאר איהם אראפווארפען, איהם א בליק שענקען. ער ווייסט דאך, אז ער וועט טאן וואס זי וויל און וואס זי בעט.

נ א ר א ב א ט הייסט ברייגנען דעם נביא. סאלאמע וויל איהם זעהן.

י ו ח נ ן פרעגט: וואו איז דער, וועמענס בעכער איז פול און וואס וועט שטארבען אין זיין זילבער־מאנטעל פאר די אויגען פון גאנצען פאלק? זאל ער קומען און הערען די שטים פון דעם, וואס האט גערופען אין די מדבריות און אין די הייזער פון קעניגען! וואו איז זי, וואס האט זיך איבערגעגעבען צו דער תאוה פון איהרע אויגען און זעהענדיג מענערשע בילדער האט זי געשיקט געזאנדטע אין לאנד פון די כאלדייער?

ס א ל א מ ע פארשטעהט, אז ער רעדט פון איהר מוטער.

י ו ח נ ן פרעגט, וואו איז זי, וואס האט זיך אפגעגעבען מיט אלעמען צו שאנד? זאל זי אויפשטעהן פון בעט פון איהרע שרעקענס און בלוט־שאנד און פארנעמען די שטים פון דעם, וואס גרייט פאר א וועג פאר'ן האר'ן. און אויב זי וועט באלד ניט חרטה האבען וועט איהר גאט באשטראפען.

ס א ל א מ ע געפינט, אז עס איז שרעקליך און דאס שרעקליכסטע זיינען זיינע אויגען, וואס זיינען ווי שווארצע קוילען.

נ א ר א ב א ט בעט זיך, זי זאל אוועק.

ס א ל א מ ע וואונדערט זיך, ווי אויסגעמאגערט ער איז. ער זעהט אויס ווי א בילד פון העלפאנט־ביין. זיין פלייש מוז זיין זעהר קיהל, ווי העלפאנט־ביין. זי מוז איהם נאהענטער אנקוקען.

י ו ח נ ן פרעגט: ווער איז די, וואס קוקט מיך אן? איך וויל נים, אז זי זאל קוקען אויף מיך. הייסט איהר אוועקגעהן. איך וויל צו איהר ניט ריידען.

יוחנן הייסט איהר צוריקטרעטען און ניט צו געהן נאַ־הענט. איהר מוטער האָט פול געמאַכט די ערד מיט דעם וויין פון איהרע תאוות און איהרע זינד שרייען צו גאָט.

סאלאמע בעט זיך ביי איהם, ער זאָל נאָך ריידען. זיין שטים איז ווי מוזיק אין איהרע אויערן.

יוחנן הייסט איהר, די טאָכטער פון סדום, ניט צוגעהן נאָהענט, נאָר באַדעקען דעם קאָפּ מיט אַש, דעם פּנים מיט אַ שלייער, און זיך אַוועקלאָזען אין מדבר זוכען דעם מענשען־זוהן.

סאלאמע וויל וויסען, ווער איז עס דער מענשען־זוהן? צי איז ער אַזוי שעהן ווי ער?

יוחנן בעט זיך זי זאָל איהם אויסווייכען. ער הערט די פליגלען פון מלאך־המות אין פּאַלאַץ.

סאלאמע ערקלערט זיך איהם אין ליבע. זי איז פאַר־ליבט אין זיין לייב. זיין לייב איז וויים ווי די ליליען אויף אַ פעלד. זי וויל זיין לייב אַנרירען.

יוחנן באַפעלט איהר צוריק צו שטעהן. צוליב אַ ווייב איז געקומען דאָס גאַנצע אומגליק פון דער וועלט. זאָל זי ניט ריי־דען פון איהם. ער וויל זי ניט הערען. ער הערט נאָר די שטים פון זיין הארן, זיין גאָט.

סאלאמע טענה'ט, אז זיין לייב איז שרעקליך וויים, ווי אַ געקאַלכטע וואַנט. זי איז פאַרליבט אין זיינע האָר, וואָס זיינען ווי וויינטרויבען, ווי די צעדערן פון לבנון. קיין זאַך איז ניט אַזוי שוואַרץ ווי זיינע האָר.

יוחנן טרייבט זי צוריק, זאָל זי איהם ניט אַנרירען און באַפלעקען דעם טעמפּעל פון זיין גאָט.

סאלאמע ערקלערט, אז זיינע האָר זיינען אָפּשטויסענד. נאָר זי איז אין זיין מויל פאַרליבט. זיין מויל איז רויט, קיין זאַך איז ניט אַזוי רויט ווי זיין מויל. זי מוז אַ קוש טאָן זיין מויל.

יוחנן ענטפערט: קיין מאָל אין דער וועלט ניט, טאָכטער פון בבל, טאָכטער פון סדום.

נאראבאט בעט זיך ביי איהר זי זאל אויף איהם ניט קוקען און ניט ריידען אזעלכע ווערטער צו איהם.

סאלאמע האלט אין איין טענה'ען, אז זי מוז איהם א קוש טאן אין מויל.

יוחנן ווארנט איהר, אז עס לעבט נאר איינער וואס קאן זי ראטעווען, זאל זי געהן איהם זוכען, ער קומט פון גאלילעא און רעדט צו זיינע תלמידים. ווען ער וועט קומען צו איהר, זאל זי זיך בוקען צו זיינע פיס און בעטען ער זאל מוחל זיין איהרע זינד. ער וויל זי מעהר ניט זעהן. זי איז פארשאלטען. ער לאזט זיך אראפ אין ברונים.

הערארדאס מיט זיין ווייב און סוויטע קומען אריין זוכענדיג סאלאמע. ער וואונדערט זיך אויך ווי די לבנה זעהט אזוי זעלטזאם אוים, ווי א צולאזענע ווייב, וואס זוכט א ליבהאבער.

הערארדיאס געפינט, אז די לבנה איז ווי געוויינליך. זי וויל איהם אוועקנעמען פון דאנענט.

הערארדאס וויל דא פארבלייבען. הייסט ברייננגען טע־פיכען און וויין אהער. ער דערשרעקט זיך אבער, וואס ער איז אריינגעטראטען אין בלוט. עס איז א שלעכטער סמן. ווער איז געוועזן דער טויטער?

א סאלדאט ענטפערט, אז עס איז דער הויפטמאן וואס האט זיך אליין געטויטעט.

הערארדאס דערמאנט זיך, אז עס איז געוועזן א יונגער סיריער און געפינט אזא טאט זאנדערבאר. ער פיהלט עפעס א קעלט דא. און עפעס א רוישען ווי פון מעכטיגע פליגלען.

הערארדיאס וויל ער זאל אוועק פון דאנענט. ער איז קראנק.

הערארדאס ענטפערט, אז ער איז ניט קראנק, אבער איהר טאכטער איז טויט קראנק. קיין מאל איז זי אזוי בלאס ניט געוועזן. ער לאדעט איין סאלאמע צו טרינקען פון דעם בעכער מיט איהרע קליינע, רויטע ליפען. דאן וועט ער אויסליידיגען דעם בעכער.

סאלאמע ענטפערט: וויצע־קעניג, איך בין ניט דורשטיג.

הראדאס הייסט ברייגנען די שענסטע פרוכט, זי זאָל איינבייסען מיט איהרע ווייסע ציינער, וועט ער עס נאכהער אויפ־עסען.

סאלאמע ענטפערט, אז זי איז ניט הונגעריג.

הערודאס ווארפט פאר דער ווייב, אז איהר טאכטער איז שלעכט ערצויגען.

הערודיאס ענטפערט איהם, אז זי און איהר טאכטער שטאמען פון קעניגליכען בלוט. זיין טאטע אבער איז געוועזן א גוי.

די שטים פון יוחנן ווארנט, אז עס איז געקומען דער טאג.

הערודיאס הייסט מען זאָל איהם מאכען שווייגען. ער באשימפט זי.

הערודאס געפינט ניט, אז ער האט זי געשימפט. ער איז אבער א גרויסער נביא.

הערודיאס גלויבט ניט אין קיינע נביאים. ער אבער האט מורא פאר איהם. אויב ניט, פאר וואס גיט ער איהם ניט ארויס צו די אידען. וואס שרייען זייט ער האט איהם פארשפארט.

ערשטער איד בעט, הערודאס זאָל איהם צו זיי ארויסגעבען.

הערודאס ענטזאגט זיך. ער איז א הייליגער מאן, וואס האט געזעהן גאט.

אנדערע אידען ווארפען איהם פאר, אז אזוינע גע־דאנקען זיינען פאלש. גאט באווייזט זיך מעהר ניט. דאס איז א נעפעהרליכער ליגען. קיינער ווייסט ניט גאטס וועגען.

הערודאס ענטפערט, אז ער האט דאך געהערט, אז יוחנן איז אן אמת׳ער נביא.

די אידען גלויבען ניט אין די מעגליכקייט פון א נביא.

די נאזארענער גלויבען אין משיח׳ן. ער איז שוין געקומען און זיי דערציילען זיינע נסים, ווי אזוי ער איז מחיה מתים. ער האט מיט א פאר טעג צוריק פארלאזען שומרון און געפינט זיך איצט לעבען ירושלים.

ה ע ר א ד א ס פארבאט איהם מחיה מתים צו זיין. עס מוז זיין שרעקליך ווען די טויטע זאלען ווידער קומען.

ד י ש ט י ם פ ו ן י ו ח נ ן ווארנט די זינדיגע טאכטער פון בבל, אז א מאסע מענשען וועלען איהר פארשטייניגען.

ה ע ר א ד א ס באפעלט, ער זאל אנטשוויגען ווערען.

ד י ש ט י ם פ ו ן י ו ח נ ן ווארנט, אז די קריג־פיהרער וועלען זי מיט זייערע שווערדען דערשטעכען, און אזוי וועט ער אויס־טיליגען די זינד און לערנען די ווייבער ניט געהן אויף איהר וועג.

ה ע ר א ד א ס איז צופרידען, וואס ער דערמאנט ניט זיין נאמען.

ד י ש ט י ם פ ו ן י ו ח נ ן ווארנט, אז עס קומט דער טאג ווען דער טאג וועט שווארץ ווערען, די לבנה רויט ווערען ווי בלוט און שטערען וועלען פאלען פון הימעל ווי ניט צייטיגע פייגען, און די קעניגען פון דער ערד וועלען ציטערען.

ה ע ר א ד י א ס באמערקט, אז דער נביא פלוידערט ווי א שכור'ער. אבער זי קאן ניט פארטראגען דעם קלאנג פון זיין שטים. זאל מען איהם הייסען שווייגען.

ה ע ר א ד א ס בעט סאלאמע זאל טאנצען פאר איהם.

ס א ל א מ ע ענטזאגט זיך צו טאנצען.

ד י ש ט י ם פ ו ן י ו ח נ ן ווארנט, אז זיצענדיג אויפ'ן טראן וועט ער פון א מלאך אומגעבראכט ווערען און ווערים וועלען איהם אויפעסען.

ה ע ר א ד א ס בעט זיך סאלאמע זאל טאנצען פאר איהם. ער וועט טאן אלץ, וואס זי וועט בעטען. אויב זי וועט טאנצען פאר איהם, זאגאר א העלפט פון זיין קעניגרייך וועט ער אפגעבען.

ס א ל א מ ע וויל ער זאל געבען א שבועה.

ה ע ר א ד א ס שווערט ביי זיין לעבען, ביי זיין קרוין, ביי זיינע געטער, אפצוגעבען אפילו א העלפט פון זיין קעניגרייך. זי וועט זיין א שיינע קעניגין. אבער דא איז אזוי קאלט, אז עס רוישט ווי א פויגעל וואלט מיט די פליגלען רוישען. דער קראנץ דריקט איהם. די ראזען זיינען ווי פייער. ער רייסט אראפ דעם קראנץ.

ס א ל א מ ע איז מסכים צו טאנצען פאר איהם.

די שטים פון יוחנן רופט: ווער איז דער, וואס קומט פון אדום? וועמענס קלייד איז מיט פורפור געפארבט, וואס גלאנצט אין דער שיינקייט פון זיינע קליידער?

העראדיאס וויל זיי זאלען פון דאנען אוועק. זי וויל ניט, אז די טאכטער זאל טאנצען.

העראדאס ענטפערט, אז קיין זאך וועט ניט העלפען, ער וועט זיך ניט ריהרען כל זמן סאלאמע וועט ניט טאנצען.

סאלאמע טאנצט דעם „טאנץ פון זיבען שלייערען".

העראדאס איז ענטציקט, און איז גרייט מיט אלץ איז דער וועלט זי צו באלוינען. וואס פארלאנגט זי?

הערדאדאס איז גרייט אלע עשירות איהר אונטערצוטראגען אין א זילבערנער שיסעל.

סאלאמע ענטפערט, אז זי וויל דעם קאפ פון יוחנן.

הערדאדאס גלויבט ניט, אז דאס וויל זי. ער מיינט, אז דאס האט די מוטער איהר אזא שלעכטע עצה געגעבען.

סאלאמע ענטפערט, אז ניט צוליב דער מוטער, נאר צוליב איהר אייגענעם פארגעניגען וויל זי האבען דעם קאפ פון יוחנן אויף א זילבערנער שיסעל. זי דערמאנט איהם, אז ער האט א שבועה געגעבען.

הערדאדאס ווייסט, אז ער האט ביי זיינע געטער עס געשווארען. אבער ער בעט זיך ביי איהר, זי זאל עס ניט פארלאנגען. ער קען עס ניט.

סאלאמע פארלאנגט דעם קאפ פון יוחנן.

הערדאיאס דערמאנט איהם אן די שבועה, וועלכע אלע האבען געהערט. די טאכטער איז גערעכט מיט איהר פארלאנג.

הערדאדאס באשווערט סאלאמע, זי זאל עס ניט פארלאנגען. ער האט זי שטענדיג ליב געהאט. דערפאר ווארנט ער איהר, אז אן אפגעהאקטער קאפ איז א מאוס'ע זאך. ער וועט איהר בעסער געבען דעם טייערסטען שטיין.

סאלאמע בעט דעם קאפ פון יוחנן.

הערדאדאס בעט זיך ווייטער ביי איהר. ער וועט איהר שענקען די שענסטע פאוועס. עס קען זיין, אז דער מאן איז

פון גאט געשיקט און גאטס פינגער האט איהם געפיהרט. זאל זי ניט ברייננגען קיין אומגליק אויף איהם. ער לייגט איהר פאר אלץ אין דער וועלט, זאגאר דעם מאנטעל פון כהן גדול.

הערָאדיאס ציהט ביי הערָאדאס'ן פון פינגער אראפּ דעם טויט־רינג און דערלאנגט עס א סאלדאט, וואס גיט עס איבער צום תליון, וואס לאזט זיך אראפּ אין ברונען.

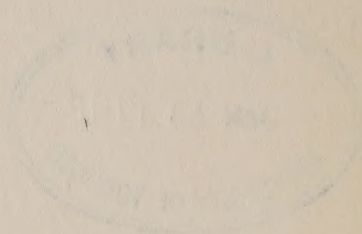
סאלאמע הערט זיך צו צום ברונען. עס הערט זיך גאר ניט. זי קאן ניט פארשטעהן, פאר וואס שרייט ער ניט. זי וואלט ניט לאזען אזוי שטיל אוועקנעהמען ביי איהר דאס לעבען. עפּעס איז אראפּגעפאלען אויף די ערד. אפשר האט דער שקלאף זיך דער־שראקען. זי הייסט דעם פּאזש באפעהלען די סאלדאטען צו בריינ־גען וואס דער וויצע־קעניג האט איהר פארשפּראכען. זי שרייט: וויצע־קעניג, באפעהל מען זאל מיר ברייננגען דעם קאפּ פון יוחנן. דער שווארצער ארים פון תליון שטרעקט זיך ארויס פון ברונען, האלטענדיג אויף א זילבערנער שיסעל דעם קאפּ פון יוחנן.

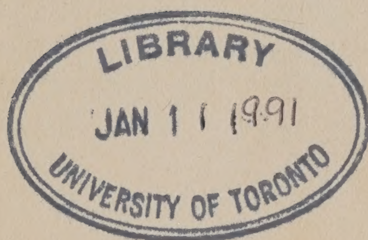
סאלאמע כאפּט עס אונטער. ער האט ניט געוואלט זי קושען לעבעדיגערהייט, וועט זי איצט איהם קושען, זיך איינבייסען מיט די ציינער. אבער פאר וואס קוקט ער אויף איהר ניט? פאר וואס זיינען די אויגען איצט געשלאסען? און פאר וואס רעדט זיין צונג ניט א ווארט? ער האט דאך געגען איהר גערעדט? און איצט איז ער טויט, און זי לעבט נאך. זי לויבט זיין געוועזענע שעהנקייט. זי פרעגט: פאר וואס האט ער אויף איהר ניט גע־קוקט? זי ווייסט, דער סוד פון ליבע איז גרעסער ווי דער סוד פון טויט און ער האט זי געליבט.

הערָאדעס לויפט אין שרעק אוועק און הייסט די פאקעלען אויסלעשען.

סאלאמע ווענדעט זיך ווידער צום קאפּ פון יוחנן. זי האט זיין מויל געקושט. עס איז געוועזען ביטער. עס האט אבער פיליייכט געשמעקט מיט ליבע. זי האט זיין מויל געקושט.

הערָאדאס באפעלט זי צו טויטען.

MUSIC - UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 07206 083 3